

श्रीआत्मानन्द-जैनग्रन्थरत्नमाला एकवचनित्तमं रत्नम् ९१

सिरिदेवभद्रायरियविरहो-श्रीदेवमद्राचार्यविरचितः

कथारत्नकोसो-कथारत्नकोशः ।

विषयपदार्थबोधितिन्या टिप्पण्या विभूषितः ।

कथारत्नकोशकारप्रणीतप्रमाणप्रकाश-अनन्तनाथस्तोत्राविभिः संयुतश्च ।

सम्पादकः संशोधकश्च-

दृहत्तपोगच्छान्तर्गतसंविन्नशाखीय-आद्याचार्य-श्री१००८श्रीविजयानन्दद्वरिप्रवर-प्रवरविनेयप्रवर्तकश्री-
कान्तिविजयान्तिपन्थुनिवरश्रीचतुरविजयचरणान्जसेवको मुनिः पुण्यविजयः ।

मुद्रयित्वा प्रकाशयं नीतक्षायं ग्रन्थः-भावनगरस्थया श्रीजैन-आत्मानन्दसभया ।

आत्मसंघत् ४८

धीरसंघत् २४७०

विक्रमसंघत् २०००

इस्वीसन् १९४४

प्रकाशक:—शेठ बल्लभदास त्रिभुवनदास गांधी, सेक्रेटरी श्री. जैन आत्मानन्द समा-भावनगर

उ प हार

(बुटेरायजी)
पूज्यपाद प्रातःस्मरणीय शान्त्याद्विगुणगणभंडार सच्चरित्रपात्र परमयुस्देव महाराज श्री१०८श्रीबुद्धिचित्रयजी (बुटेरायजी) महाराजना शिष्यप्रवर सुधीर शांत-
महाराजना सुशिष्य सच्चरित्रचूडामणि महात्मा श्री१०८श्रीसुक्तिविजयजीगणि (मूलचंद्रजी) महाराजना पुनीत धर्मोपदेशश्री लुणा-
मूर्ति श्री१०८श्रीगुलाबविजयजी महाराजना सुविनीत शिष्यरत्न श्री१०८श्रीमंगळविजयजी महाराजना शेठ जेसंगभाई भगवानदास
वाडानिवासी धर्मत्मा सुश्रावकसमुदाय तरफना रू. ८०० तथा अणहिलपुरपाटणनिवासी धर्मत्मा शेठ जेसंगभाई एकंदर रू. ११५०)मां
तरफना रू. २५०) अने सीहोरनिवासी धर्मत्मां शेठ प्रभुदास भाईचंद तरफना रू. १००) गळी एकंदर रू. ११५०)मां
श्रीकथारत्नकोशनी १५१ प्रति लई ज्ञानभंडारादि योग्य स्थानमां भेट आपत्तामां आवी हे-आवरो.

मुद्रकः—शाह

लाजचंद लखुभाई श्री महोदय प्रिन्टींग प्रेस

णार्पाठ-भावनगर

आ भार प्रदर्शन

प्रस्तुत ग्रन्थना मुद्रणकार्य माटे जें भाग्यवान् महासुमानोए समाने द्रव्य अर्पण कर्युं छे तेमनां शुभ नामोनी नोध लेवां साधे तेमनो अमे अंतःकरणवी धन्यवाद आपवा पूर्वक आमार मानीए छीए—

रु. २०००) पाटणनिवासी धर्मात्मा शोठ नटवरलाल तथा भाई रमणलाले पौताना पिताश्री शोठ छोटालाल लहेरचन्दना कल्याणनिमित्ते अर्पण कर्यां छे ।

रु. ५००) राधनपुरवासी शोठ चन्बुलाल केशरीचन्दनी धर्मपत्नी अने पाटणनिवासी शोठ मोहनलाल मोतीचन्दनी सुपुत्री बहेन केशरबहेने पोताना जेठ शोठ जीवाभाई केशरीचन्दना कल्याणनिमित्ते कहेलां द्रव्यमांथी आप्यां छे ।

गांधी बल्लभदास त्रिसुवनदास
सेक्रेटरी श्रीजैन आत्मानन्द सभा.
भावनगर (काठीआवाड)

॥ જયન્તુ વીતરાગાઃ ॥

કથારત્નકોશની પ્રસ્તાવના ।

આજે આચાર્ય શ્રીદેવભદ્રચરિત્રિચિત રત્નકોશના યથાર્થ શોભાવતો એવો કથારત્નકોશ નામનો અતિદુર્લભ ગ્રન્થ પ્રકાશિત કરી જૈનકથાસાહિત્યરસિક વિદ્વાનોના કરકમઠમાં ઉપહારરૂપે અર્પણ કરવામાં આવે છે; જેની સાંઘત પરિપૂર્ણ માત્ર એક જ તાડપત્ર ઉપર લખાણી પ્રાચીન પ્રતિ, સંભાતના 'શ્રીશ્રાંતિનાથ જૈન જ્ઞાનમંડાર'ને નામે ઓઢલસાતા અતિપ્રાચીન ગૌરવશાઢી તાડપત્રીય જ્ઞાનમંડારમાં જઢલવાણી છે. તેને અંગે નીચેના મુદ્દાઓ ઉપર વિચાર કરવામાં આવે છે:—૧ ભારતીય કથાસાહિત્યની વિપુલતા. ૨ જૈન પ્રવચનમાં ધર્મકથાનુયોગનું સ્થાન. ૩ કથાના પ્રકારો અને કથાવસ્તુ. ૪ કથારત્નકોશગ્રંથનો પરિચય. ૫ તેના પ્રણેતા. ૬ અન્ય જૈનકથાગ્રંથાદિમાં કથારત્નકોશનું અનુકરણ અને અવતરણ. ૭ સંશોધન માટે એકત્ર કરેલી પ્રાચીન પ્રતિબ્દોનો પરિચય તથા સંશોધન વિશેની માહિતી.

૧ ભારતીય કથાસાહિત્યની વિપુલતા

આજની પ્રત્યક્ષ દુનિઆમાં જે માનવપ્રજા વસે છે તેમાં મળેલાગેલા કુશામપતિવાઢા લોકો જે વ્રણ ઢકા જેટલા જ છે, જ્યારે ઢાકીનો ૯૭ ઢકા જેટલો મારગ અક્ષરજ્ઞાન વિનાનો ઢટાં સ્વયંસ્ફુરિત સંવેદનવાઢો છે. આમાં કેવલ અક્ષરપરિચય ધરાવનારા અને

શશ્વરપરિચય વિનાના છતાં પોતાની ધૈયાકલતથી વ્યવહાર અને પરમાર્થનો તોડ ફાટનારા લોકોનો સમાવેશ છે. આ ૧૭
 ટકા જેટલી અત્યધિક સંલ્યા ધરાવનારા લોકો વિદ્વાન, તત્ત્વજ્ઞાન, ગણિતવિદ્યા, મૂંગોઝ કે સ્વગોઝવિદ્યામાં કંઠા કતરવા જરાય
 રાજી નથી તેમ વૈયાર પણ નથી. તેમને તો ઘળી સરઝ રીતે સમજ પડે અને એ સમજદારા ઝીવનનો રસ માળી શકાય અને વ્યવ-
 હાર તેમજ પરમાર્થને સમજી માનવઝીવનની કૃતકૃત્યતા અનુભવાય એવા સાહિત્યની અપેક્ષા છે. ઇટલે એ વસ્તુને આપણા પૂર્વ મહ-
 વિઓએ વિપુલ પ્રમાણમાં કથા, ડપકથા, આશ્યાનો, આશ્યાયિકાઓ, ઇતિહાસિક ચરિત્રોઆદિ સર્જીને પૂરી રીતે સંતોષી પણ છે. આ
 રીતે જોતાં કથાસાહિત્યનો સંબંધ મુલ્યતયા આમજનતા સાથે છે, અને આમજનતા વિપુલ દોષથી તેનો સાથે સંબંધ ધરાવહું
 કથાસાહિત્ય પણ વિપુલ, વિવિધ અને આમજનતાની ત્યાસિયતોને લક્ષમાં રાસી સુગમ અને સુવોધ માયામાં સરજાણું છે. આ
 પ્રકારનું કથાસાહિત્ય જેમ જૈનસંપ્રદાયમાં વિપુલ છે એ જ રીતે વૈદિક અને ધૌદ્ધસંપ્રદાયમાં પણ અતિ વિપુલ પ્રમાણમાં છે; ઇટલું જ
 નહિ પણ ભારતવર્ષની જેમ ભારતવર્ષની વહાર પણ આ જાવનું કથાસાહિત્ય ઇટલા જ પ્રમાણમાં ડપલઢ્ય માય છે. જ્ઞાનની દટ્ટિએ
 વિદ્વાન, તત્ત્વજ્ઞાન, મૂંગોઝ, સ્વગોઝ, ગણિત, આયુર્વેદ, અધ્યાત્મશાસ્ત્ર, યોગવિદ્યા, પ્રમાણશાસ્ત્ર વગેરે વિદ્યાઓનું મહત્ત્વ
 જરાય ઓહું નથી, પરન્તુ તે ઘથી મહત્ત્વ વિદ્યાઓને સર્વેગમ્ય કરવાનું સાધન માત્ર એક કથાસાહિત્ય છે; માટે જ ભારતવર્ષના
 તેમજ ભારતની વહારના પ્રાચીન અર્વાચીન કુશાપ્રમતિ વિદ્વાનો પણ કથાસર્જનની પ્રયુત્તિમાં પહચા છે અને એ દ્વારા ઇમળે આમ-
 જનતાને ત્યાગ, વપ, વૈરાગ્ય, ધીરજ, ક્ષમા, નિસ્પહતા, પ્રાણિસેવા, સત્ય, નિર્ભોભતા, સરઝતા આદિ ગુણોની સિદ્ધિ માટે વિવિધ
 પ્રેરણાઓ આપી છે. આમજનતાને કેલઘવાનું કામ સહજ સાધ્ય નથી, તેમ છતાં ત્યાગ, સદાચાર, સરઝતા, સમયક્ષતા આદિ

॥ જયન્તુ વીતરાગાઃ ॥

કથારત્નકોશની પ્રસ્તાવના ।

આજે આચાર્ય શ્રીદેવમદ્રસ્ટ્રિવિરચિત રત્નકોશના યથાર્થ નામને શોભાવતો एवો કથારત્નકોશ નામનો અતિદુર્લભ ગ્રન્થ પ્રકાશિત કરી જૈનકથાસાહિત્યરસિક વિદ્વાનોના કરકમઠમાં ઉપહારરૂપે અર્પણ કરવામાં આવે છે; જેની સાથંત પરિપૂર્ણ માત્ર એક જ તાડપત્ર ઉપર લખાણી પ્રાચીન પ્રતિ, સંભાતના 'શ્રીશ્રાંતિનાથ જૈન જ્ઞાનમંડાર'ને નામે ઓઢાલાતા અતિપ્રાચીન ગૌરવશાઢી તાડપત્રીય જ્ઞાનમંડારમાં જઢવાણી છે. તેને ંને નીચેના મુદ્દાઓ ઉપર વિચાર કરવામાં આવે છે:— ૧ ભારતીય કથાસાહિત્યની વિપુલતા. ૨ જૈન પ્રવચનમાં ધર્મકથાનુયોગનું સ્થાન. ૩ કથાના પ્રકારો અને કથાવસ્તુ. ૪ કથારત્નકોશગ્રંથનો પરિચય. ૫ તેના પ્રણેતા. ૬ અન્ય જૈનકથાગ્રંથાદિમાં કથારત્નકોશનું અનુકરણ અને અવતરણ. ૭ સંશોધન માટે એકત્ર કરેલી પ્રાચીન પ્રતિઓનો પરિચય તથા સંશોધન વિશેની માહિતી.

૧ ભારતીય કથાસાહિત્યની વિપુલતા

આજની પ્રત્યક્ષ દુનિઆમાં જે માનવપ્રજા વસે છે તેમાં મળેલાગળેલા કુશાપ્રમતિવાઢા લોકો વે વ્રણ ઢકા જેટલા જ છે, જ્યારે ઢાકોનો ૯૭ ઢકા જેટલો ભાગ અક્ષરજ્ઞાન વિનાનો છેતાં સ્વયંસ્ફુરિત સંવેદનવાઢો છે. આમાં કેવઢ અક્ષરપરિચય ધરાવનારા અને

અધ્યપરિપચ વિનાના છતાં પોતાની ફેયાતઠલતથી જ્યવશ્કાર અને પરમાર્થનો તોજ ફાલતારા લોકોનો સમાવેશ છે. આ ૧૭
 ટહા નેટહી અલ્પિરુ સંકયા ધરતવનારા લોહો વિજ્ઞાન, તરવજ્ઞાન, ગણિતવિદ્યા, ગૂંગોલ કે તગોલ્લવિદ્યામાં કંઠા ક્રતરવા જરાય
 રાત્રી નથી હેમ તેયાર વંચ નથી. તેમને તો વળી સરલ રીતે સમજ વઢે અને એ સમજદારા જીવનનો રસ માળી શકાય અને જ્યવ-
 દાર તેમજ પરમાર્થને મમત્રી માનવત્રીવતની કૃતકૃત્યતા અનુભવાય એવા સાહિત્યની અપેક્ષા છે. વટલે એ વશુને આપના પૂર્વે મહ-
 નિન્નોએ વિપુત પ્રમાણમાં કયા, ત્રપકયા, આશ્વાયિનાઓ, એવિહાગિક પરિઓઆદિ સર્જીને પૂરી રીતે સંતોષી વળ છે. આ
 રીતે જોનો કયાતાહિત્યનો સંધંચ મુગ્યતયા આમજનતા માયે છે, અને આમજનતા વિપુલ હોવાથી તેની સાયે સંધંચ ધરાવતું
 કયાસાહિત્ય વળ વિપુલ, વિવિધ અને આમજનતાની ત્યામિયતોને લધમાં રાગી મુગમ અને મુયોધ માપમાં સરજાવલું છે. આ
 પ્રહારતું કયાસાહિત્ય લેમ લેનસંપ્રદાયમાં વિપુલ છે એ જ રીતે વૈદિક અને વૌદ્ધસંપ્રદાયમાં વળ અતિ વિપુલ પ્રમાણમાં છે; વટલું જ
 તરિ વળ ભારતવર્ષની લેમ ભારતવર્ષની શદ્ધાર વળ આ જાતનું કયાસાહિત્ય વટલા જ પ્રમાણમાં તપલગ્ય યાય છે. જ્ઞાની દૃષ્ટિએ
 વિજ્ઞાન, તરવજ્ઞાન, મૂંગોલ, રગોલ, ગણિત, આયુર્વેદ, અધ્યાત્મશાસ્ત્ર, યોગવિદ્યા, પ્રમાણશાસ્ત્ર વગેરે વિદ્યાઓનું મહત્ત્વ
 જરાય ઓખું નથી, વરતુ તે વધી મહત્ત વિદ્યાઓને-સર્વગમ્ય કરવાનું સાથન માત્ર એક કયાસાહિત્ય છે; માટે જ ભારતવર્ષના
 લેમજ ભારતની શદ્ધારના પ્રાચીન અર્વાચીન કુશામમતિ વિદ્વાનો વળ કયાસર્જનની પ્રયત્તિમાં વઢવા છે અને એ દ્વારા એમણે આમ-
 જનનને ત્યાગ, તપ, વૈરાગ્ય, ધીરજ, ક્ષમા, નિશ્ચહતા, પ્રાણિસેવા, સત્ય, નિર્લોભતા, સરલતા આદિ ગુણોની સિદ્ધિ માટે વિવિધ
 પ્રેરણાઓ આપી છે. આમજનનને કેલ્લવવાનું કામ સરજ સાધ્ય નથી, તેમ છતાં ત્યાગ, સદાચાર, સરલતા, સમયશક્તા આદિ

सद्गुणोत्थी विभूषित महापुरुषो आमजनताने उपदेशद्वारा केळवी शके छे, साहित्यसर्जनद्वारा दोरी शके छे अने अनेक गूंबो उकेली तेनी साधनाना मार्गने सरळ बनावी आपे छे. आ दृष्टिए पण कथासाहित्यनुं मूल्य अनेकगणुं वधी जाय छे.

२ जैनप्रवचनमां कथानुयोगनुं स्थान

जेम महाभारत अने रामायणना प्रणेता वैदिक महर्षिओए आमजनताना प्रतिनिधि बनी ए ग्रंथोनी रचना करी हती, ए ज प्रमाणे जैनपरंपराए पण आमजनतानी विशेष खेवना करवामां ज पोतानुं गौरव मान्युं छे. एक काळे ल्यारे वैदिक परंपरा आमजनतानी मटी राजाओनी आश्रित थई आमजनतानुं प्रतिनिधिपणुं गुमावी बेठी, एटलुं ज नहि पण ए आमजनतानी स्वाभाविक भाषा तरफ पण सुगाळवी थई गई, बराबर ए ज वखते जैनपरंपरामां अनुक्रमे थएल महामान्य तीर्थंकर भगवान् श्रीपार्श्वनाथ अने श्रमण भगवान् श्रीवीरवर्धमानस्वामीए आमजनतानु प्रतिनिधिपणुं कर्तुं अने तेनी स्वाभाविक भाषाने अपनावी ते द्वारा ज पोतानुं धर्म-तीर्थ प्रवर्त्तानुं अने आमजनता सुधी पहोंचे एवा साहित्यनिर्माणे पूरेपूरो टेको आप्यो. एटलुं ज नहि पण जैनप्रवचनना जे मुख्य चार विभागो बताव्या छे तेमां आमजनताना अतिप्रिय ए कथासाहित्यने खास स्थान पण आप्युं छे. जैनप्रवचन चरणकरणानु-योग, धर्मकथानुयोग, गणितानुयोग अने द्रव्यानुयोग ए चार विभागमां व्हेंचाएलुं छे. अमां आमजनतानुं प्रतिनिधित्व धराव-तार धर्मकथानुयोग विशिष्ट स्थान भोगवे छे: सदाचरणोना मूळ नियमो अने तेमने आचरणमां मूकवानी विविध प्रक्रियाओना सा-हित्यनुं नाम चरणकरणानुयोग छे: ए सदाचरणो जेमणे-खी के पुरुषे-आचरी बताव्यां होय, एवां आचरणोथी जे लाभो मेळव्या होय अथवा ए आचरणो आचरतां आवी पडती सुशीबतोने वेठी तेमने जे रीते पार करी होय तेवा सदाचारपरायण

धीर धीर गंभीर स्त्रीपुरुषોनां ऐतिहासिक के कथारूप जीवनोना सर्जननुं नाम धर्मकथानुयोग छे. आ विये शालंकारो सो एम पण कहे छे के-अर्वा प्रकारना धर्मकथानुयोग विना चरणकरणानुयोगनी साधना कठण वनी जाय छे अने जनता ते तरफ वळती के आकर्षाती पण नथी. आग जैन दृष्टिए 'एक अपेश्राए चारे अनुयोगोमां धर्मकथानुयोग प्राधान्य धरावे छे' एम कहेनुं लेशमात्र अनुचित नथी. जेमां खगोलभूगोलनां विविध गणितो आवे ते गणितानुयोग अने जेमां आत्मा, परमात्मा, जीवादि-तरवो, कर्म, जगतनुं स्वरूप वगैरे केवलसूक्ष्मसुद्धिमाह विषयो वर्णवामां आव्या होय ते द्रव्यानुयोग. आ चार अनुयोग पैकी गात्र एक धर्मकथानुयोग ज एवो छे जे आमजनता सुधी पहोची शके छे अने तेथी ज वीजा अनुयोगो करतां फोई अपेक्षाए तेनुं महत्त्व समजवाहुं छे. जैनपरंपरा अने वैदिकपरंपरानी पेठे बौद्धपरंपराए पण कथानुयोगने स्थान आपेहुं छे, एदहुं ज नहि पण तरखागणीमां वैदिकपरंपरा करतां बौद्धपरंपरा, जैनपरंपरानी पेठे आमजनतानी सविशेष प्रतिनिधि रहेली छे. जैनपरंपराना चरण-करणानुयोग माटे बौद्धपरंपरामां 'विनयपिटक' शब्द, धर्मकथानुयोगमाटे 'सुत्तपिटक' अने गणितानुयोग तथा द्रव्यानुयोग माटे 'अभि-धम्मपिटक' शब्द योजायो छे 'पिटक' शब्द जैनपरंपराना 'द्वादशंगीगणपिटक' साथे जोडाएला 'पिटक' शब्दने मळतो 'पेटी' अर्थने घता-वतो ज शब्द छे. सुत्तपिटकमां अने कानेक कथाओनो समावेश छे. दीधनिकाय मज्झिमनिकाय सुत्तनिपात वगैरे अनेकानेक ग्रंथोनो 'सुत्तपिटक'मां समावेश थाय छे. जैनपरंपरानो धर्मकथानुयोग, बौद्धपरंपरानो सुत्तपिटक अने वैदिकपरंपरानो इतिहास ए व्रणे शब्दो लगभग एकार्थक शब्दो छे. धर्मकथानुयोग पध्यभोजनपान जेवो छे. जेम पध्य अन्नपान मानवशरीरने दृढ, निरोगी, पुरुषार्थी, दीर्घजीवी अने मानवतापरायण बनावे छे तेम धर्मकथानुयोग पण मानवता मनने प्रेरणा आपी बलिष्ठ, स्वस्थ, निग्रही, सदाचारी अने सदा-

चारप्रचारी बनावे છે અને અજરામર પરિસ્થિતિ સુધી પહોંચાડે છે. બોલતા ચાલતા ઉપદેશક કરતાં, ધર્મકથાનુયોગ માનવના મન ઉપર ઈવી સારી અસર ઉપજાવે છે જે ધીરે ધીરે પળ પાકી થાણી અને જીવનમાં ઉતરેલી હોય છે. સંક્ષેપમાં એમ કહી શકાય કે ધર્મકથાનુયોગ માનવને ધરા અર્થમાં માનવરૂપે ઘડી શકે છે અને આધ્યાત્મિકદૃષ્ટિએ પૂર્ણ સ્વતંત્રતા સુધી પળ પહોંચાડે છે.

૩. કથાના પ્રકારો અને કથાવસ્તુ

આચાર્ય શ્રીહરિભદ્રસૂરિવરે સમરાઈચ્છકામાં કથાઓના વિભાગ કરતાં અર્થકથા, કામકથા, ધર્મકથા અને સંકીર્ણકથા એમ ચાર વિભાગ બતાવ્યા છે. જે કથામાં ઉપાદાનરૂપે અર્થ હોય, વળજવેપાર, લડાઈઓ, લેખ-લલત વગેરેની પદ્ધતિઓ, કલાઓ, શિલ્પો, સુવર્ણસિદ્ધિ વગેરે ધાતુવાદો, તથા અર્થોપાર્જનના નિમિત્તરૂપ સામ, દામ, દંડ આદિ નીતિઓનું વર્ણન હોય તેનું નામ અર્થકથા. જેમાં ઉપાદાનરૂપે કામ હોય અને પ્રસંગે પ્રસંગે દૂતીના અભિસારો, સ્ત્રીઓના રમણો, અનંગલેખો, લલિતકલાઓ, અનુરાગપુલકિતો નિરૂપેલાં હોય તે કામકથા. જેમાં ઉપાદાનરૂપે ધર્મ હોય અને ક્ષમા, માર્દવ, આર્જવ, અલોભ, તપ, સંયમ, સત્ય, શૌચ વગેરેને લગતાં માનવસમાજને ધારણપોષણ આપનારાં અને તેનું સત્વસંરક્ષણ કરનારાં વર્ણનો હોય તે ધર્મકથા. અને જેમાં ધર્મ, અર્થ અને કામ એ ત્રણે વર્ગોનું યથાસ્થાન નિરૂપણ હોય અને એ ત્રણે વર્ગોને સમજાવવા તેમજ પરસ્પર અવાધક રીતે વ્યવહારમાં લાવવા યુક્તિઓ, તર્કો, દેતુઓ અને ઉદાહરણો વગેરે આપેલાં હોય તે ધર્મકથા. કથાઓના આ ચાર પ્રકાર પૈકી કેવલ એક ધર્મકથા જ ધર્મકથાનુ-યોગમાં આવે છે. મૂલ જૈન આગમોમાં પળ જ્ઞાતાધર્મકથાંગ, ઉપાસકદશાંગ, અંતઃકૃદશાંગ, અનુત્તરૌપપાતિકદશાંગ, વિપાક વગેરે અનેક આગમો પળ ધર્મકથાને પ્રધાનપળે વર્ણવે છે. જ્ઞાતાધર્મકથાંગનું જે પ્રાચીન કથાસંખ્યાપ્રમાણ કહેવામાં આવ્યું છે તેમાં તે

આગમમાં સાઠાત્રણ કરોડ કથાઓ અને નેટલી જ ઉપકથાઓ વગેરે હોવાનું કહેલું છે. એ જોતાં જૈન પરંપરામાં ધર્મકથાનું સાહિત્ય કેટલું વિપુલ હતું એ સહજમાં જ કલ્પી શકાય તેમ છે. ધર્મકથાઓમાં પણ યુદ્ધ, સ્ત્રી, વળજ, કઢાઓ, શિલ્પો, લલિતકલાઓ, ઘાતુવાદો વગેરેનું વર્ણન આવે છે; પરંતુ ધર્મ પ્રધાન સ્થાને હોય અને બાકી વધું આનુષંગિક રીતે ધર્મનું વર્ણન હોય. એ જ રીતે અર્થકથા અને કામકથામાં પણ ધર્મનું વર્ણન ન જ આવે એમ નહિ, પણ અર્થ અને કામ એમાં પ્રધાન હોય; એ જ દૃષ્ટિએ તે તે કથાને તેવાં તેવાં નામો અપાયાં છે. પ્રસ્તુત કથારત્નકોશ, ધર્મકથાઓનો મહાત્ પ્રંય છે. તેમાં ઉપર કહ્યા પ્રમાણે અર્થકથા અને કામકથાનું પ્રાસંગિક નિરૂપણ હોવા છતાં, ધર્મ પ્રધાનસ્થાને હોઈ તેને ધર્મકથાનો પ્રંય ગણવામાં કશોય વાધ નથી. આવી કથાઓમાં કથાઓનું વસ્તુ દિવ્ય હોય છે, માનવ્ય હોય છે અને દિવ્યમાનવ્ય પણ હોય છે. કથારત્નકોશની ધર્મકથાઓનું વસ્તુ પ્રધાનપણે માનવ્ય છે અને ક્વચિત્ દિવ્યમાનવ્ય પણ છે.

૪ કથારત્નકોશપ્રંયનો પરિચય

પ્રસ્તુત પ્રંય પ્રાકૃત ભાષામાં ગદ્ય-પદ્યરૂપે અતિપ્રાસાદિક. સાલંકાર રચનાથી રચાયેલો અને અનુમાન સાઠાબગીઆર હજાર શ્લોકપ્રમાણ છે. વધુ નાની નહિ, વધુ મોટી પણ નહિ, છતાં સંક્ષિપ્ત કહી શકાય તેવી મૌલિક પચાસ કથાઓના સંગ્રહરૂપ આ કૃતિ છે. પ્રસ્તુત પ્રંય મુખ્યત્વે પ્રાકૃત ભાષામાં રચાયેલો હોવા છતાં તેમાં પ્રસંગોપાત સંસ્કૃત અને અપભ્રંશ ભાષાનો ઉપયોગ પણ પ્રંયકારે કરેલો છે; સાસ કરી દરેક કથાના ઉપસંહારમાં ઉપદેશ તરીકે જે ચાર શ્લોકો અને પુષ્પિકા આપવામાં આવ્યાં છે એ તો સંસ્કૃત ભાષામાં જ છે. આ પ્રંયમાં સમ્યક્ત્વ આદિ તેનીસ સામાન્ય ગુણો અને પાંચ અણુવ્રત આદિ સત્તર વિશેષ ગુણોને લગતી

कथाओनो समावेश करवामां आव्युं छे. धर्मकथाओना ग्रन्थोमां शृंगार आदि रसोनी विपुलताते लीधे धर्मकथातुं धर्मकथापणुं गौण थवानो दोष जेम केटलीक धर्मकथाओनी रचनामां आवी जाय छे तेम आ ग्रंथमां ग्रंथकारे जरा पण थवा दीधुं नथी; एटलुं ज नहि पण प्रस्तुत धर्मकथाग्रंथमां शृंगार आदि जेवा रसोनो लगभग अभाव छतां आ धर्मकथाग्रंथ शृंगार रहित वनी न जाय अथवा एमांनी धर्मकथाना वाचन के श्रवणमां वक्ता के श्रोतानी रसवृत्ति लेश पण नीरस अथवा रूक्ष न वनी जाय ए विपेनी दरेक चौकिसाई ग्रंथकारे राखी छे, प्रस्तुत ग्रंथमां ग्रंथकार जे जे गुण विपे कथा कहेंवी सरू करे छे तेना प्रारंभमां, कथाना वर्णनमां अने एता उपसंहारमां ते ते गुणतुं स्वरूप, तेनुं विवेचन अने तेने लगता गुण-दोषो लाभ-हानिनुं निरूपण तेमणे अति सरस पद्धतिए कर्युं छे.

उपर जणाववामां आव्युं तेम आ ग्रंथमां तेचीस सामान्यगुण अने सत्तर विशेषगुण मळी जे पचास गुणोतुं वर्णन करवामां आव्युं छे ते उपरांत प्रसंगोपात्त बीजा अनेक महत्त्वना विषयो वर्णववामां तेमज चर्चवामां आव्यां छे. जेवा के—उपवनवर्णन, ऋतुवर्णन, रात्रिवर्णन, युद्धवर्णन, श्मशानवर्णन आदि वर्णनो; राजकुलना परिचयथी थता लाभो, सत्पुरुषनो मार्ग, आपचातमां दोष, देशदर्शन, पुरुषना प्रकारो, नहिकरवालायक—छोडवालायक—धारणकरवालायक—विश्वासनहिकरवालायक आठ आठ बाबतो, अतिथिसत्कार आदि नैतिक विषयो; छींकनो विचार, राजलक्षणो, सामुद्रिक, मृत्युज्ञाननां चिह्नो, अकालइंतोद्गमकल्प, रत्नपरीक्षा आदि लोकमानसने आकर्षनार स्थूल विषयो; देवगुरुधर्मतत्त्वतुं स्वरूप, गुरुतत्त्वव्यथापनवादस्थल, अष्टप्रातिहार्यतुं स्वरूप, वेदापौरुषेयत्ववादस्थल, धर्मतत्त्वपरामर्श, रत्नत्रयी, जिनप्रतिमाकारधारी मत्स्य अने कमळो, जिनपूजातुं विस्तृत स्वरूप,

સામાન્ય ધર્મોપદેશ, મૂર્તિપૂજાવિપયક ચર્ચાસ્થલ, હસ્તિતાપસ તથા શૌચવાદમતનું નિરસન, અનંતકાય-કંદમૂઢના મક્ષણનું સદો-પયજું આદિ ગંભીર ધાર્મિક વિચારો; ઉપધાનવિધિ, શ્વજારોપણવિધિ, મૂર્તિપ્રતિષ્ઠાવિધિ આદિ વિધાનો અને તે ઉપરાંત અનેક કથાઓ, તથા સુભાષિતાદિ વિવિધ વિપયો આલેખવામાં આવેલા છે. આ ઘઘી વસ્તુ પ્રસ્તુત પ્રંથની વિપયાનુક્રમણિકા જોવાથી શ્યાનમાં આવી શકશે. આ ઉપરથી પ્રસ્તુત ગ્રંથકાર ઘેટલા સમર્થ અને વહુદ્રુત આચાર્ય હતા અને તેમની કૃતિ કેટલી પાંહિત્યપૂર્ણ અને અર્થગંભીર છે એ પણ સમજી શકાશે.

પ્રસ્તુત કથારત્નકોશની ત્વાસ વિશેષતા એ છે કે-યીજા કથાકોશપ્રંયોમાં ઇકની ઇક પ્રચલિત કથાઓ સંગ્રહાણી હોય છે ત્યારે આ કથાસંગ્રહમાં ઇમ નથી, પણ કોઈ કોઈ આપવાદિક કથાને વાદ કરીએ તો લગભગ વઘી જ કથાઓ અપૂર્વે જ છે, જે ધીલે સ્થલે માગેજ જોવામાં આવે. આ ઘઘી ધર્મકથાઓને નાના વાલકોની વાલકભાષામાં ઉતારવામાં આવે તો ઇક સારી જેવી વાલકકથાની શેણિ તૈયાર થઈ શકે તેમ છે. પ્રંથકારે વર્ણનશૈલી ઇવી રાંલી છે. કે એ રીતે કથાશ્રેણી તૈયાર કરવા ઇચ્છનારને ઘણું શોધવાનું નથી રહેતું.

૫ કથારત્નકોશના પ્રણેતા આચાર્ય શ્રીદેવભદ્રસૂરિ

પ્રસ્તુત પ્રંથના પ્રણેતા આચાર્ય શ્રીદેવભદ્રસૂરિ છે. તેઓશ્રી વિક્રમની ઘારમો શતાહ્દિના માન્ય આચાર્ય છે. સંરતરગચ્છોય પદ્મ-ધલિમાં તેમના વિપે માત્ર એટલો જ ઉલ્લેખ મલે છે કે—“ તેમણે વિ. સં. ૧૧૬૭ માં શ્રીમાન્ જિનયલ્હમગણિને અને ત્રિ. સં. ૧૧૬૯માં ઘાચનાચાર્ય શ્રીજયદેવસૂરિ શિષ્ય શ્રીજિનદત્તને આચાર્યપદ્મારૂઢ કર્યા હતા ” આથી વિશેષ ઇમના વિપે વીજો કશો જ

उल्लेख ए पट्टावलीओमां देखातो नथी. एटले आचार्य श्रीदेवभद्रसूरि विपेनी खास हकीकत आपणे एसनी पोतानी कृतिओ आदि उपरथी ज तारववानी रहे छे.

आचार्य श्रीदेवभद्रसूरिना विषयमां तेमनी जन्मभूमि, जन्मसंवत्, ज्ञाति, माता-पिता, दीक्षासंवत्, आचार्यपदसंवत् आदिने लगती कशीये नोंध हजु सुधी क्यांय जोवामां आवी नथी. तेम छतां तेमणे पोते रचैला महावीरचरित्र (जे वि. सं. ११३९ मां आचार्यपदारूढ थवा पहेलां गुणचंद्रनामावस्थामां रच्युं छे), कथारत्नकोश (जे वि. सं. ११५८ मां रचाएलो छे) अने पार्थ-नाथचरित्र (जे वि. सं. ११६८ मां रचेलुं छे) नी प्रशस्तिओमांथी तेमना विपेनी केटलीक महत्त्वनी माहिती आपणने मळी रहे छे; एटले सौ पहेलां आपणे उपरोक्त त्रणे य ग्रन्थोनी प्रशस्तिओना उपयोगी अंशने जोई लईए—

“ अइसयगुणरयणनिक्षी मिच्छत्तमंघलोयदिनाहो । दुरुच्छारियवररो वरसामी समुपन्नो ॥ ४७ ॥
साहाइ तस्स चंदे कुलमि निष्पडिमपसमकुलभवणं । आसि सिरिवद्धमाणो मुणिनाहो संजमनिहि व्व ॥ ४८ ॥
मुणिवइणो तस्स हरट्टुऽहाससियजसपसाहियासस्स । आसि बुवे वरसीसा जयपयडा सूर-ससिणो व्व ॥ ५० ॥
भवजलहिवीइसंभंतभवियसंताणतारणसमत्थो । बोहित्थो व्व महत्थो सिरिसुरिजिनेसरो पढमो ॥ ५१ ॥
अन्नो य पुत्रिमायंदसुंदरो बुद्धिसागरो सूरि । निम्मवियपवरवागरण-छंदसत्थो पसत्थमई ॥ ५३ ॥
एगंतवायविलसिरपरवाइकुरंगभंगसीहाणं । तेसि सीसो जिणचंद्रसूरिनामो समुपन्नो ॥ ५४ ॥
संवेगरंगसाला न केवलं कन्वविरयणा जेणं । भव्वजणविम्हयकरी विहिया संजमपयिस्ती वि ॥ ५५ ॥

ससमय-परसमयन्तू चिसुद्धसिद्धतवेसणाकुसलो । सयलमद्विलयविचो अन्नोऽभयदेवसूरि ति ॥ ५६ ॥
 जेणालंकारधरा सलक्षणया धरपया पसन्ना य । नवंगचित्तिरयेण भारई कामिणि ह्य कया ॥ ५७ ॥
 तैसि अतिथ विणेओ समतथसतथयोदकुसलमई । सूरी पसन्नचंदो चंदो इय जणमणाणंदो ॥ ५८ ॥
 तव्ययेणं सिरिसुमइवायगाणं विणयेलेसेणं । गणिणा गुणचंदेणं रइयं सिरिचीरचरियमिमं ॥ ५९ ॥

जाओ तीसे सुंदरविचित्तलफलणविराइयसरीरो । जेट्टो सिद्धो पुचो चीओ पुण चीरनामो ति ॥ ७५ ॥
 तेहिं तिरथाद्विपपरमभत्तिसव्यस्समुव्वइतेहिं । चीरजिणचरियमेयं कारवियं मुद्धयोदकरं ॥ ८० ॥

नंदसिद्धिरुद्ध ११३९ संक्षे वोक्कते चिकमाओ कालम्मि । जेट्टस्स सुद्धतइयात्तिद्धिमि सोमे समत्तमिमं ॥ ८३ ॥

गुणचन्द्रीय-देवभद्रीयमहावीरचरितप्रशस्तिः ॥
 “ चंदकुले गुणगणवद्धमाणसिद्धिचमाणसूरिस्स । सीसा जिणेसरो बुत्तिसागरो सूरिणो जाया ॥ १ ॥
 ताण जिणचंदसूरी सीसो सिरिअभयदेवसूरी यि । रवि-ससहर व्व पयडा अहेत्ति .सियगुणमज्जेहिं ॥ ३ ॥
 तैसि अतिथ विणेओ समतथसतथपारपत्तमई । सूरी पसन्नचंदो न नामओ अत्यओ वि परं ॥ ४ ॥
 तस्सेवगेहिं सिरिसुमइवायगाण विणयेलेसेहिं । सिरिदेवमइसूरीहिं एस रइओ कंहाकोसो ॥ ५ ॥
 संघधुरंधरसिरिसिद्ध-वीरसेट्ठीण ययणओ जेहिं । चरियं चरिमजिणिवस्स विरइयं वीरजाहस्स ॥ ६ ॥
 परिकम्मिऊण विहियं जेहिं सइ भद्धलोगपाउगं । संवेगरंगसालाभिद्धानमाराहणारयणं ॥ ७ ॥

वसुधाणरुह ११५८ संखे वचंते विक्रमाओ कालमि । लिहिओ पढममि य पोत्थयमि गणिअमलचंदेण ॥ ९ ॥

देवभद्राचार्यीयकथाकोशप्रशस्तिः

“ तित्थमि वढंते तस्स भयवओ तियसवंदणिज्जमि । चंदकुलमि पसिद्धो विउलाए वइरसाहाए ॥
 सिरिवद्धमाणसूरी अहेसि तव-नाण-चरणरणनिही । जस्सऽज्ज चि सुमरंतो लोगो रोमंचमुव्वहइ ॥
 तस्साऽसि दोन्नि सीसा जयविक्खाया दिवायर-ससि व्व । आयरियजिणेसर-बुद्धिसागरायरियनामाणो ॥
 तेसि च पुणो जाया सीसा दो महियलमि सुपसिद्धा । जिणचंदसूरिनामो बीओऽभयदेवसूरि त्ति ॥
 सिद्धंतवित्तिविरयण-पगरणउवथरियभवलोयाण । को ताण गुणलवं पि हु होज्ज समत्थो पचित्थरिउं ॥
 तेसि विणेयस्स पसन्नचंदसूरिस्स सव्वगुणनिहिणो । पयपउमसेवगेहिं सुमइउवज्जायसिस्सेहिं ॥
 संवेगरंगसालाऽऽराहणसत्थं जयमि वित्थरियं । रइयं च वीरचरियं जेहिं कहारयणकोसो य ॥
 सोवन्निडयमंडियमुणिसुव्वय १ वीरभवन २ रमणीए । भरुयच्छे तेहिं ठिएहिं मंदिरे आमदत्तस्स ॥
 सिरिदेवभद्रसूरीहिं विरइयं पासनाहचरियमिमं । लिहियं पढमिल्लुयपोत्थयमि गणिअमलचंदेण ॥
 काले वसुरसरुहे ११६८ वचंते विक्रमाओ सिद्धमिमं । अणुचियमिह सूरीहिं खमियव्वं सोहियव्वं च ॥
 ॥ इतिश्रीप्रसन्नचन्द्रसूरिपादसेवकश्रीदेवभद्राचार्यविरचितं पार्श्वनाथचरितं समाप्तम् ॥ ”

देवभद्रीयपार्श्वनाथचरितप्रशस्तिः ॥

આ ઉપરાંત આચાર્યે શ્રીહિનચંદ્રમૂરિચિરચિત સંયોગરંગશાલા પ્રંયની પુસ્તિકા, જે આપાર્યેશ્રીદેવમદ્રસૂરિના સંબંધમાં ઉપયોગી છે તે પણ લોઈ લઈ—

“ ઈતિ શ્રીમહિનચંદ્રમૂરિકૃતા તદ્દિનેયશ્રીપ્રમથચંદ્રસૂરિસમ્પરિચિતેન ગુણચંદ્રગણિ[ના] પ્રતિસંસ્કૃતા જિનયત્તમગણિના ચ મંત્રોષિતા મંગેગરંગશાલાડડપાઠના સમાપ્તા ॥ ”

ઉપર જે પાઠ પ્રયોગી પ્રદાશિત અને પુસ્તિકાનો ઉલ્લેસ કરવામાં આવ્યો છે તે ઉપરથી આપાર્યે શ્રીદેવમદ્રસૂરિના સંબંધમાં નીચેની દલીલા તરી આવે છે.

આપાર્યે શ્રીદેવમદ્ર, શ્રીમુમનિવાચકના શિષ્ય દલા. આપાર્યેપદારૂઢ ધયા પદેહાં તેમનું નામ ગુણચંદ્રગણી હતું; જે નામાવ-
શ્યામાં તેમણે વિ. સં. ૧૧૨૫ માં સંયોગરંગશાલાનામના આરાધનાશાસ્ત્રને સંસ્કારયુક્ત કર્યું અને વિ. સં. ૧૧૩૯ માં મહાવીર-
પરિચયું નિર્માણ કર્યું હતું.

સંયોગરંગશાલાની પુસ્તિકામાં “ તદ્દિનેયશ્રીપ્રમથચંદ્રસૂરિસમ્પરિચિતેન ગુણચંદ્રગણિના ” તયા મહાવીરચરિત્રની પ્રશ-
રિત્તમાં “ મૂરી પમન્નચંદ્રો ચંદ્રો ઇવ જળમણાણંદો ॥ તથપણેણં સિરિસુમહયાયમાણં વિણેપલેસેણં । ગણિયા ગુણચંદ્રેણં ” તે મુજ-
વના આપાર્યે શ્રીપ્રમથચંદ્ર અને શ્રીદેવમદ્રસૂરિના પારસ્પરિક સંબંધના દૂરગાવને સૂચવતા ‘ સમ્પરિચિતેન ’ અને ‘ તથપણેણં ’ જેવા
શબ્દો જોવામાં આવે છે ત્યારે કથારાલકોશ અને પાર્થનાયપરિચિત્રની પ્રશસ્તિમાં તે વચ્ચેના પારસ્પરિક ઔચિત્યભાવમયો ગુણાનુ-
રાગને પરસાત્રયા ‘ તસ્સેવગેહિં ’ અને ‘ પયપતમસેવગેહિં ’ જેવા શબ્દો નહીં પડે છે. આનું કારણ તે જ કલ્પી શકાય છે કે—આપાર્યે

श्रीप्रसन्नचंद्र गुणचंद्रगणिना गुणोत्थी आकर्षाईं तेमने आचार्यपदारूढ कर्षो हरो अने ए रीते ए वनेय आचार्यों एकवीजामां ओतप्रोत थया हरो.

उपर जणाववामां आब्युं तेम गुणचंद्रगणी अने श्रीदेवभद्रसूरि ए वनेय एक ज व्यक्ति छे एमां लेस पण शंभाने स्थान नथी. कारण के जे श्रेष्ठिनी विज्ञानिने आधीन थईं महावीरचरित्रनी रचना कर्षानो निर्देश कथारत्नकोश अने पार्थनायचरित्रनां छे ए ज उद्देश, गुरुनामनिर्देश, पट्टपरंपरा बगेरे वधुंय एक सारनुं महावीरचरित्रमां मळी आवे छे. तेमज कथारत्नकोशकार अने पार्थनायचरित्रकार पोताने संवेगंगशाला प्रथना संस्कृतो तरीके ओळखावे छे छतां ए नाम—देवभद्रसूरि नाम ए मंधनी पुष्पिकां न मळतां गुणचंद्रगणी ए नामनो उद्देश मळे छे, जे महावीरचरित्रना प्रणेतानुं नाम छे. एउठे कोई पण जातनी संज्ञा बिगा आनी अर्थ एटलो ज थयो के—आचार्य देवभद्र अने गुणचंद्रगणी ए वनेय एक ज व्यक्ति छे.

उपर 'गुणचंद्रगणी अने श्रीदेवभद्रसूरि ए भिन्ननामधारी एक ज महापुरुष छे' ए साहित्य करवा गाटे तेमनी जे व्रण कृति-ओनो उद्देश करवामां आब्यो छे ते उपरांत तेमणे अनेक स्तोत्रोनी तथा प्रमाणप्रकाश (?) जेवा समर्थ दार्शनिक मंधनी पण रचना करी छे. तेमना स्तोत्रो पैकी व्रण स्तोत्रो तेमज प्रमाणप्रकाश (?) मंधनो जेदलो अंश लभ्य थईं शक्यां छे ए थयायने अहो कथारत्नकोशने अंते प्रसिद्ध करेल छे. ए प्रसिद्ध करेल स्तोत्रो जोतां तेमज कथारत्नकोश आदिमां शक्ये शक्ये आवती दार्शनिक बर्चाओ जोतां श्रीदेवभद्राचार्यनो समर्थ दार्शनिक आचार्यनी कोटिमां समावेश करवो जरा पण अनुचित के असंगतिभर्यो नहि ज लागे.

प्रखुत प्रकाशनने अंते जे दार्शनिक प्रकरण अने स्तोत्रो प्रसिद्ध करवामां आब्या छे ए पाठण हेतवबसी पाठाना हांपपचीय

भंडारમાંની પ્રાચીનતમ સ્થિત તાડપત્રીય પ્રકરણપોથીમાંથી મઝી આવ્યાં છે, જેને આધારે તૈયાર કરી પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવેલ છે. એ સ્તોત્રો જેવા મઝ્યા છે તેવા જ શક્ય સંશોધન સાથે પ્રસિદ્ધ કર્યાં છે, એટલે એના સંવંધમાં खास કશું જ કહેવાનું નથી; પરંતુ “પ્રમાણપ્રકાશ” નામનું જે પ્રકરણ પ્રસિદ્ધ કર્યું છે એ પ્રકરણના નામને અથવા એના પ્રણેતાને સૂચવતો કશોય ઉછેલ એ પોથીમાંથી મઝી શક્યો નથી. તે છતાં એ અર્પણ અને નિર્નામક પ્રકરણનું નામ મેં ‘પ્રમાણપ્રકાશ’ આપ્યું છે તે એ પ્રકરણના શ્રીજા શ્લોકમાં આવતા “પ્રમાણમેય યત્ સદ્ગિસ્તદેવાતઃ પ્રકાશ્યતે” એ આર્થિક અનુસંધાનને લક્ષમા રાક્ષીને જ આપવામાં આવ્યું છે. એ જ રીતે મંથપ્રણેતા તરીકે આચાર્ય દેવમદ્રના નામનો ઉછેલ કરવામાં આવ્યો છે એવું કારણ એ છે કે-આ પ્રકરણ, ઉપરોક્ત તાડપત્રીય પોથીમાં દેવમદ્રસૂરિકૃત સ્તોત્રસમૂહ સાથે સંલગ્ન હોઈ તેમજ આચાર્ય દેવમદ્રની સ્તોત્રરચનામાં તેમજ બીજી ઘરેલ કૃતિમાં તેમની દાર્શનિકતાનો પ્રભાવ દેરાતો હોઈ આ કૃતિ તેમની હોવી જોઈએ એમ માનીને મેં પોતે પ્રસ્તુત પ્રકરણને એમની કૃતિ તરીકે નિર્દેશી છે. એટલે સંભવ છે અને કદાચ શક્ય પણ છે કે—પ્રસ્તુત પ્રકરણનું નામ “પ્રમાણપ્રકાશ” ન હોય અને એના પ્રણેતા આચાર્ય દેવમદ્ર પણ ન હોય. આમ છતાં એ પ્રકરણમાંનો આઠમો શ્લોક જોયા પછી ‘પ્રસ્તુત પ્રકરણ શ્વેતાંવરાચાર્યપ્રિરચિત છે’ એ વિષયે તો જરા પણ શંકા રહેતી નથી.

વાદન્યાયસ્તતઃ સર્વવિન્ધે ચ યુક્તિસમ્ભવઃ । પુંસ્ત્રિયોથ સમા યુક્તિરિતિ શાસ્ત્રાર્થસંગ્રહઃ ॥ ૮ ॥

આ શ્લોકમાં જણાવ્યા પ્રમાણે “પ્રસ્તુત પ્રકરણમાં—કેવલજ્ઞાનીને આહારનો સંભવ છે અને પુરુષ અને સ્ત્રીને એકસરખી રીતે મોષ પ્રાપ્ત થઈ શકે છે. આ વે વિપયો ચર્ચવામાં આવશે.” આથી પ્રસ્તુત પ્રકરણ શ્વેતાંવરાચાર્યપ્રણીત જ છે, એ નિર્વિવાદ રીતે પુરવાર થાય છે.

आ प्रमाणे अहीं टूंकमां जणाववामां आव्युं छे ते उपरथी आपणने खात्री थाय छे के—पूज्य आचार्यश्री देवभद्रसूरि समर्थ कथाकार, स्तुतिकार तेमज दार्शनिक बहुश्रुत आचार्य होता.

आचार्य देवभद्रसूरिना संबंधमां आटलुं निवेदन कर्था पछी 'तेओश्री कया गच्छता हता' ए प्रश्न रही जाय छे. आ विषे अहीं एटलुं ज कहेंबुं प्राप्त छे के—अजे एमना जेटला प्रंथो विद्यमान छे ए पैकी कोईमां पण तेओश्रीए पोताना गच्छनो नामनिर्देश कर्था नथी; परंतु ए प्रंथोनी विस्तृत प्रशस्तिओमां तेओ पोताने मात्र वज्रशाखीय अने चंद्रकुलीन तरीके ज ओळखावे छे. एटले आ विषे अमे पण तेओश्री पोते पोताने ओळखावे छे तेम तेमने 'वज्रशाखीय अने चंद्रकुलीन आचार्य' तरीके ज ओळखावीए छीए.

जो के जेसलमेरनी ताडपत्रीय पार्श्वनाथचरित्रनी प्रतिनी प्रशस्तिमां 'विउलाए चइरसाहाए' पाठने भूंसी नाखीने वदलामां 'खरयोरो चइरसाहाए' पाठ, अने 'आयरियजिणोसरबुद्धिसागरायरियनामाणो' पाठने भूंसी नाखीने तेना स्थानमां 'आयरियजिणोसरबुद्धिसागरा खरयरा जाया' पाठ लखी नाखेलो मळे छे; परंतु ए रीते भूंसी-वगडीने तवा वनावेला पाठोनो ऐतिहासिक प्रमाण तरीके क्यारे पण उपयोग करी सकाय नहि. एटले अमे एवा पाठोने अमारी प्रस्तुत प्रस्तावनामां प्रमाण तरीके स्वीकार्या नथी. उपर जणाववामां आव्युं तेम जेसलमेरमां एवी घणी प्राचीन प्रतिओ छे जेमांनी प्रशस्ति अने पुष्पिकाओना पाठोने गच्छव्यामोहने अधीन थई वगडीने ते ते ठेकाणे 'खरतर' शब्द लखी नाखवामां आब्यो छे, जे घणुं ज अनुचित कार्य छे.

६ कथारत्नकोशनां अनुकरण अने अवतरण

आचार्य श्रीदेवभद्रनो प्रस्तुत कथारत्नकोश रचायो त्यारथी तेनी विशिष्टताने लई एटली बधी ख्याति पामी चूक्यो हतो के बीजा

वीजा जैन आचार्योप पोतपोताना प्रयोगां तेनां अनुकरण अने अवतरणो करीने पोतानी अने पोतानी कृतिओनी प्रतिष्ठा वधारी ह्ती. आचार्य श्रीनेन्द्रसूरिकृत वेववंदनभाष्य उपर श्रीधर्मकीर्तिए रचेली 'संघाचारचिधि' नामनी टीकामां कथारत्नकोशनीकथाने जेमनी तेम सहज फेरफार करीने उद्धरी छे. तेम ज सुविहित पूर्वोचार्यप्रणीत 'गुरुतत्त्वसिद्धि'मां कथारत्नकोशनुं एक आहुं प्रकरण ज अक्षरशः गोठबी दीयुं छे. अने आचार्य श्रीजिनप्रभसूरिए पोताना विधिप्रपा ग्रंथमां 'ध्वजारोपणविधि, प्रतिष्ठोपकरणसंग्रह तथा प्रतिष्ठाविधि नामनां प्रकरणोमां कथारत्नकोशनां ते ते सळंग प्रकरणो अने तेमां आवता श्लोकोनां अवतरणो करेलां छे.

वक्त हकीकतनो स्पष्ट ब्योल आवे ते माटे आ नीचे थोडोक उतारो आपीए छीए—

कथारत्नकोश विजयकथानक ११

तस्स य रत्नो मित्तो अहोसि वढगाढरूढपडियंधो ।
 आयालकालसहपंसुकीलिओ नाम सिरिगुत्तो ॥ १९ ॥
 सुद्धिसयणबंधयाणं थेबं पि हु मेय देह ओगासं ।
 घणमुच्छाप परिहरइ दूरओ साहुगोह्णि पि ॥ २१ ॥
 नवरं चिरपुरिसागय-साययधम्मकयणं जहावसरं ।
 जिणपूयणाइपमुहं जहापयटं कुणइ किं पि ॥ २२ ॥
 उक्खणगतणपरियत्तणाहिं गोयेइ तं च निययधणं ।
 अवहारसंक्रियमणो पइकयणं लंछणे नियइ ॥ २३ ॥

संघाचारविधि विजयकुमारकथा पृ. ४२८

वढगाढप्रतियन्धः श्रीगुप्ताख्यः कुचेरसमचिभवः ।
 सहपंसुकीलिओ तस्स आलि मित्तो महाकियिणो ॥२॥
 न वदाति स्वजनेभ्यः किञ्चिन्न व्ययति किञ्चिदपि धर्मे ।
 घणमुच्छाप घजइ गमागमं सब्वठाणेतु ॥ ३ ॥
 नवरं चिरपुरुयागत-जिनवरधर्मक्षणं यथावसरम् ।
 जिणपूयणाइपमुहं जहापयटं कुणइ किं पि ॥ ४ ॥
 उत्पन्नखननपरियत्तनादिभिः तद्धनं निजं नित्यम् ।
 अवहारसंक्रियमणो गोवंतो सो किलेसेइ ॥ ५ ॥

सिंहं जणणीए अन्नया य तुह पुत्त ! संतिओ ताओ ।
साहिंतो मह कहमवि परितोसगओ गिहादुरे ॥ ५२ ॥
अट्टावयस्स कोडीउ अट्ट चिहंति भूमिनिहियाओ ।
ता वच्छ ! किं न ठणइं ताइं इण्हि खणेसि ? त्ति ॥ ५३ ॥
इत्यादि ॥

प्रस्तुत विजय नामना श्रेष्ठिपुत्रनी कथा कथारत्नकोशकारे चैत्याधिकारमां आपेली छे त्यारे ए ज कथा संघाचारविधिना प्रणेताए स्तोत्रना अधिकारमां वर्णवेली छे. कथारत्नकोशमां ए कथा आखी प्राकृतमां छे त्यारे संघाचारविधिकारे ए कथाने बे भाषामां एटले के एक ज गाथामां पूर्वार्ध संस्कृत अने उत्तरार्ध प्राकृत एम बे भाषामां योजेली छे. संघाचारविधिटीकामांनी कथामां जे उत्तरार्ध प्राकृत छे ते आखी कथामां मोटे भाने कथारत्नकोशनां अक्षरे अक्षर उद्धरेल छे अने पूर्वार्ध पण कथारत्नकोशमांनी कथानां लगभग अनुवाद जेवां छे, जे उपर आपेली सामसामी गाथाओने सरखाववाथी स्पष्ट र्थई जाय एम छे.

आचार्यमहाराज श्रीविजयनीतिसूरि तरफथी प्रसिद्ध थएल गुरुतत्त्वसिद्धिमां पृ० ४७ उपर संवेगंगशालाना नामे उद्धरेल “इत्थंतरम्मि सङ्घो आसधरो नाम भणइ दुवियङ्घो” ए गाथाथी शरु थनुं ५९ गाथां जे प्रकरण छे ते आखुंय कथारत्नकोशना पृ. १० थी १२ मां गाथा १८५ थी २४३ सुधीमां छे. गुरुतत्त्वसिद्धिमां आ प्रकरण संवेगंगशालाना उतारा तरीके जणावेल छे पण खरी रीते आ प्रकरण कथारत्नकोशमांनुं ज छे. आ उपरथी गुरुतत्त्वसिद्धिना रचनासमय उपर पण प्रकाश पडे छे अने कथारत्नकोशनी आदेयता पण पुरवार थायं छे.

सवनान्तः किञ्चिदपि द्रव्यमपश्यन्नसौ बहुल्लेशैः ।
भोयणमवि अजंतो कया वि जणणीइ इममुत्तो ॥ ८ ॥
वत्सेह स्थानेऽद्यौ कोट्यः कनकस्य सन्ति निक्षिप्ताः ।
तुह पिउण। ता गिण्हसु कयं किलेसेहिं सेसेहिं ॥ ९ ॥
इत्यादि ॥

વિધિપ્રપા પૃ૦ ૧૦૯ ઉપર પ્રતિષ્ઠા પ્રસંગને લગતી કેટલીક મુદ્દાઓના વર્ણન અંગેની પાંચ ગાથાઓ આપેલી છે તે અને ત્યાર પછી પૃ૦ ૧૧૧ ઉપર પ્રતિષ્ઠા સંબંધે જે ૩૧ ગાથાઓ છે તે ઘઠી અક્ષરશઃ પ્રસ્તુત કથારત્નકોશમાં પૃ૦ ૮૬ ગાંથા ૧૭ થી ૫૫ સુધી- માં ઉપલબ્ધ છે. તથા પૃ૦ ૧૧૪ ઉપર 'ધ્વજારોપણવિધિ'ના નામ નીચે જે ૪૦ થી ૫૦ ગાથાઓ નોંધેલી છે તે પળ કથા-રત્નકોશમાં આવતા વિજયકથાનકમાં પૃ૦ ૭૧ ઉપર આપેલી ૧૧૪ થી ૧૨૪ ગાથાઓ છે. વિધિપ્રપાકારે ત્યાં કથારત્નકોશ-ના નામનો ઉલ્લેખ પળ કર્યો છે.

આ પ્રમાણે અહીં કથારત્નકોશનું અનુકરણ અને અવતરણ કરનાર સુવિહિત પુરુષોના વે ત્રણ મંથોની તુલના કરી છે, પરંતુ ધીજા આચાર્યોની કૃતિમાં પળ કથારત્નકોશનાં અનુકરણો અને અવતરણો જરૂર હશે; પરંતુ અહીં તો આટલેથી જ વિરસું છું. આ અનુકરણો અને અવતરણોપ પળ પ્રસ્તુત કથારત્નકોશ મંથના સંશોધનમાં વધારાની સહાય કરી છે એટલે એ દૃષ્ટિપ પળ તે તે અનુકરણ કરનારા અને અવતરણ કરનારા આચાર્યો વિશેષ સ્મરણાઈ છે.

૭ કથારત્નકોશના સંશોધન માટેની પ્રતિઓ

આજે કથારત્નકોશની એકંદર ત્રણ પ્રતિઓ વિદ્યમાન છે એમ જાણી શકાયું છે. જે પૈકીની એક પ્રતિ સંભાતના તાલપત્રીય મંડારમાં છે, એક પ્રવર્તકજી મહારાજ શ્રીકાંતિવિજયજી મહારાજના વહોદરાના વિશાલ જ્ઞાનમંડારમાં છે અને એક ચૂરુ (મારવાડ)-ના તેરાપંથીય જ્ઞાનમંડારમાં છે. આ રીતે આજે જોવા-જાણવામાં આવેલી ત્રણ પ્રતો પૈકી માત્ર સંભાતના મંડારની પ્રતિ જ સાચંત પરિપૂર્ણ છે. તે સિવાય પૂજ્ય પ્રવર્તકજી મહારાજશ્રીના મંડારની પ્રતિ એકકાલે સાચંત પરિપૂર્ણ હોવા છતાં અત્યારે એમાંથી આદિ-

मध्य-अंतर्मांनां घणां पानां गूम थएलां होई खंडित प्रति छे ज्यारे चूरुता भंडारनी प्रति कागळ उपर लखाएली ग्रंथना उत्तरखंड-रूप छे. आ त्रण प्रतो पैकी जे वे अति प्राचीन ताडपत्रीय प्रतिओनो में मारा प्रस्तुत संशोधनमां उपयोग कर्यो छे तेनो परिचय आ ठेकाणे करावामां आवे छे—

खं० प्रति—आ प्रति खंभतना “श्रीशान्तिनाथ जैन ज्ञानभंडार”ने नामे ओळखाता प्राचीनतम अने गौरवशाली ताड-पत्रीय जैन ज्ञानभंडारनी छे. प्रति अतिसुकोमळ सुंदरतम श्रीताडपत्र उपर सुंदर लिपिथी लखाएली छे. एनी पत्रसंख्या ३१७ छे. तेनी दरेक पुठीमां त्रण, चार के पांच लीटीओ लखेली छे. दरेक लीटीमां १२७ थी १४० लगभग अक्षरो छे. ए अक्षरो ठेक-ठेकाणे नाना-मोटा लखावा छतां लिपिनुं सौंदर्य आदिथी अंत सुधी एकसरखुं जळवाएलुं छे. प्रतिनी लंबाई पहोळाई ३१×२१ इंचनी छे. प्रति लांबी होई तेनां पानां सुव्यवस्थित रीते रही शके ए कारणसर दोरो परोववा माटे तेना वचमां वे काणां पाडी त्रण विभागमां लखाएली छे. प्रति विक्रम संवत् १२८६ मां लखाएली होवा छतां तेनी स्थिति हजु जेवी ने तेवी निराबाध छे. प्रति घणी ज अशुद्ध छे, एटलुं ज नहि पण एमां घणे ठेकाणे पंक्तिओनी पंक्तिओ जेटला पाठो पडी गया छे, तेमज लेखकनी लिपिविषयक अज्ञानताने लीधे स्थान-स्थान पर अक्षरोनी फेरवदली तथा अस्तव्यस्तता पण बहुज थएलां छे, प्रतिना अंतमां तेना लखावनार पुण्यवान् आचार्य अने श्रावकनी एकवीस श्लोक जेटली लांबी प्रशस्ति लखेली होवा छतां कोई भाग्यवाने ए प्रशस्तिने सदंतर भूसी नाखवानुं पुण्यकार्य उपार्जन कर्तुं छे !!! ते छतां ए वसी-भूसी नाखेली प्रशस्तिने अति प्रयत्नने अंते असे जे रीते अने जेटली बांची शक्या छीए तेटलो उतारो आ नीचे आपीए छीए—

इति प्रयत्नार्थचिन्तायां श्रीप्रभप्रभाचन्द्रचरितमुक्तम् । तदुक्तौ च सम्यक्त्वादिपञ्चाशदर्थ्याधिकारसम्यग्दः कथारत्नकोशोऽपि समाप्तः ॥ छ ॥ छ ॥ मङ्गलं मद्वाथीः ॥ शुभं भवतु ॥ शिवमस्तु सर्वजगतः परहितनिरता भवन्तु भूतगणाः । वीषाः प्रयान्तु नाशं सर्वत्र सुरी भवतु लोकः ॥ १ ॥ छ ॥ ६०३ ॥ छ ॥ संवत् १२८६ वर्षे श्रावण शुद्धि ३ बुधेऽधेह प्रह्लादनपुरे कथारत्नकोशापुस्तकमलेपीति भद्रंमिति ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥

॥ श्रीमद्दीरहशः पान्तु सुधातृपेः सहोदराः । स्वर्भूर्भूगर्भशस्यानां फलसम्पत्तिद्वतुकम् ॥ १ ॥

श्रीमत्प्राग्वाद्यंशो जगति विजयते.....जगुरुगणनामौढेभधाभिरामः ।

उच्यैः शापासहस्रैः परिकलितवपुः पात्रपूरान्वितोऽसौ, चित्रं छिद्रं न यस्मिन्नघजडकलितो नैव युक्तो न हीनः ॥ २ ॥

तस्मिन् इमायुति...ययनोदया...नमलक्षणाभिदुरिस्ता.....स ॥ ३ ॥

.....को, मोढेरके वीरजिनस्य भक्तः । अगण्यपुण्योपचितोऽत्र शस्यो, देवाद्यसाधुः स्वजनैकमान्यः ॥ ४ ॥

तस्यात्मजो देवहणनामधेय, औदार्यधैर्यादिगुणैरमेयः । फलत्रमेतस्य वभूष धन्या, दानैक.....रिख..... ॥ ५ ॥

.....प्रभृता..... ।तदानशीलोच्छीते मिमीतेफलयेतनूजे ॥ ६ ॥

आद्याऽऽदिमस्याजनि देवुक्ताया, कान्ताऽभयदाइणिका द्वितीया । पुत्रोऽपरस्याः किल राजदेवो, ज्येष्ठः कनिष्ठोऽजनि कामदेवः ॥ ७ ॥

राजदेवस्य तो..... । ॥ ८ ॥

ना...कामा विदिता प्रशान्ता, पतिव्रता थेद्वदसाधुकान्ता । विवथातवंशा पतिभक्तिरक्ता, दोषैर्विमुक्ता कुलधर्मयुक्ता ॥ ९ ॥

...शुभं सुम.....समा..... । तस्य प्रणाम.....तकामरामधेय इति निर्मितन ॥ १० ॥

..... ।धुवर्तिकाः ॥ ११ ॥

प्रथमा चिजयिणिनामि, द्वितीया भोलिकाधिवा । शम्भूदेवो विनीतोऽस्ति, भोलीपुत्रः..... ॥ १२ ॥
 पत्नी कल्हू रामदेवस्यं दक्षा प्रत्यक्षेयं दृश्यते शुद्धपक्षा । भर्तुर्भक्ता शुद्धशीला विनीता, जाता चेयं रामचन्द्रस्य सीता ॥१३॥
 मालवमंडलमध्ये.....भूपाल... ।णोपाजितसंतत पाण्डित्यं रामदेवो यम् ॥ १४ ॥
 जिनेन्द्रदेवालय[य]पौपत्रे च, वापीसरःकूपनिपानकानि । नवीन-जीर्णोद्धरणेषु नित्यं सदोद्यतः पण्डितरामदेवः ॥ १५ ॥
 पद्मदर्शने पूजनवद्धकक्षः, दाने च दीनोद्धरणे च दक्षः । सन्त्यायमार्गे कृतशुद्धपक्षः..... ॥ १६ ॥
श्री.....द्वैकुलगोत्र..... । प्रसादमासाद्य चट्टदुरीत्या आचन्द्रसूर्ये शतशासनमेतु ॥ १७ ॥
 त...।...सुरयो मान्याः, श्रीश्रीपरमेश्वराः । तत्पादाभुजखवयः, श्रीजगध्चन्द्रसूरयः (?) ॥ १८ ॥
 वादि..... । श्रीरवितिलका..... ॥ १९ ॥
 श्रीसोमतिलकंश्चरिर्भूरिगुणश्चरितचारुचारित्रः । तच्छिष्यः सोमयशास्तस्मादुपदेशमासाद्य ॥ २० ॥
 विद्यादानं दानतो मुख्यमेतज्जात्या सम्यक् श्रीकथारत्नकोशः । पित्रोः.....पुण्यहेतोजैनं शाखं..... ॥ २१ ॥
 ॥ २२ ॥
 हिमकारगज.....दंतैश्च शैलेन्द्रस्य महे गिरिगणेशज्योत्स्ना.....या । यावद्भाग जलौकसो..... ॥ २३ ॥
 ॥ छ ॥..... ॥ छ ॥

प्रस्तुत प्रतिनां पानां वचगां कोई कोई ठेकाणे बसाई गणलां छे ए वाद करीए तो आ प्रति सायंत परिपूर्ण छे. प्रति संभातना ज्ञानभंडारनी होई तेनी संज्ञा असे खं० राखी छे. परंतु ज्यां प्र० प्रति खंडित होई फक्त आ एक ज प्रतिना आधारे संशोधन करूं

છે ત્યાં આ પ્રતિના અશુદ્ધ પાઠોને ટિપ્પણમાં આપતાં આ પ્રતિને અમે પ્રતૌ એ સંકેતથી ઓલ્લાસાવી છે. ઇટલે કે આથી અને એમ લજાવવા ઇચ્છીએ છીએ કે ત્યાં અમે પાઠભેદ સાથે પ્રતૌ એમ નોંધ્યું હોય ત્યાં એમ સમજવું કે એ ઠેકાણે પ્ર૦ પ્રતિ લંકિત હોઈ તે તે વિભાગને માત્ર લં૦ પ્રતિના આધારે જ સમ્પાદિત કરવામાં આવ્યો છે.

પ્ર૦ પ્રતિ—આ પ્રતિ પૂજ્યપાદ વયોષ્ટક શાંતમૂર્તિ પરમગુરુદેવ પ્રવૃત્તકજી મહારાજ શ્રી૨૦૦૮શ્રી ક્રાંતિવિજયજીમહારાજના યડોદરાના જૈન જ્ઞાનમંડારની છે. એ પ્રતિ પાટણ શ્રીસંઘના જ્ઞાનમંડારનાં અસ્તવ્યસ્ત તાડપત્રીય પાનામાંથી મેલ્લવેલી હોઈ સરી રીતે એ પાટણ શ્રીસંઘના જ્ઞાનમંડારની જ પ્રતિ કહી શકાય. આ પ્રતિ સુંદરતમ શ્રીતાડપત્ર તરફ અતિમનોહર એકધારી લિપિથી લખાણી છે. પ્રતિના અંતનો ભાગ અધૂરો હોઈ તેનાં એકંદર કેટલાં પાનાં હશે એ કહી શકાય તેમ નથી. તે છતાં અત્યારે જે પાનાં વિદ્યમાન છે તે ૧૩૧ થી ૨૧૫ સુધી છે. તેમાં પળ વચમાંથી ૧૬૭, ૧૬૮, ૨૦૧ થી ૨૨૭, ૨૪૬ અને ૨૫૧ આ પ્રમાણે વધાં ગઢી એકંદર એકત્રીસ પાનાં ગૂમ થયાં છે. ઇટલે આ પ્રતિનાં વિદ્યમાન પાનાં માત્ર ૧૨૬ હોઈ સામાન્ય રીતે એમ કહી શકાય કે આ પ્રતિનાં વે ભાગનાં પાનાં ગૂમ થયાં છે જ્યારે માત્ર ત્રીજા ભાગ જેટલાં જ પાનાં વિદ્યમાન છે. આમ છતાં આ લંકિત પ્રતિ શુદ્ધપ્રાય હોઈ એને પ્રસ્તુત ગ્રંથના સંશોધનમાં સૂબ જ મદદ કરી છે. અનેક ઠેકાણે પંક્તિઓની પંક્તિ જેટલા પાઠો, જે લં૦ પ્રતિમાં પડી ગણ્યા હતા તે પળ આ સંકિત પ્રતિદ્વારા પૂરી શકાયા છે. પ્રસ્તુત પ્રતિને કોઈ વિદ્વાને વાંચીને સાંગોપાંગ સુધારવા પ્રયત્ન કર્યો છે અને કોઈ કોઈ ઠેકાણે કઠિન શબ્દ ઉપર ટિપ્પણ પણ કરેલ છે. પ્રસ્તુત પ્રતિ તાડપત્રીય લખાણના જમાનામાં જ ગમે તે કારણસર સંકિત થપ્લ હોઈ તેમાં ઘણે ઠેકાણે પાનાં નવાં લખાવીને ઉમેરવામાં આવ્યાં છે, જે લં૦ પ્રતિને મઢતી કોઈ પ્રતિ

उपरथी लखाएलां होय तेम लागे छे. प्रतिना पानानी दरेक पुठीमां पांच के छ लीटीओ लखेली छे. दरेक लीटीमां ११५ थी १३० अक्षरो छे. प्रतिनी लंबाई-पहोलाई ३०×२१ इंचनी छे. आ प्रति पण उपर जणाव्या गुजन बोरो परोवका माटे वचमां बे काणां पाडी व्रण विभागमां लखवामां आवी छे. प्रतिनी लिपि अने स्थिति जोतां ए खं० प्रति करतां वधारे प्राचीन छे अने एनी स्थिति जराजीर्ण थई गई छे. प्रस्तुत प्रति अत्यारे प्रवर्त्तकजी महाराजश्रीना ज्ञानभंडारमां होई एनी संज्ञा अमे प्र० राखी छे अने ज्यां प्रतिमांना सुधारेला पाठभेदोने अमे पाठांतरमां आप्या छे त्यां प्रसं० एग जणाव्युं छे.

प्रतिओनी विशेषता अने शुद्धशुद्ध्यादि

उपर जे वे प्रतिओनो परिचय आपचामां आब्यो छे ते देकी प्र० प्रति भ्रान्तिरहित शुद्ध लिपिमां लखाएली छे. एमां लेखकना लिपिविषयक अज्ञानजनित अशुद्धिओ बहु ज ओछी छे तेमज ए प्रतिने कोई विद्वाने सुधारेली पण छे; एटले तेना विषे फक्त एटलुं ज कहेवानुं रहे छे के प्रतिना शोधके कथामासिनी पुष्पकामां केटलुक ठेकाणे “इति श्रीदेवभद्रगुरिरिचिने” ए प्रमाणे ग्रंथकारना नामनो निर्देश करती जे पंक्ति उमेरेली छे ए अमे स्वीकारी नथी. आ सिवाय आ प्रति विषे खास कशुं ज कहेवानुं नथी.

परंतु खं० प्रतिमां लेखकना प्रमाद अने लिपिविषयक अज्ञानपणाने लई ई ई, ए प, गु तु, न न, इ ट्ट, ठ व, ड द, ड र, ण ल, त्थ च्छ, न्त च, न्ति ति, न्नु तु, सु तु, प व, प य, व च, म स, ल भ, ज प रा इत्यादि अक्षरोनो परस्पर विपर्यास भवने

લીધે પળી જ અશુદ્ધિઓ થવી જવા પામી છે. તેમ જ પ્રતિના હેતુને ઘણે ઠેકાણે પડિમાત્રા અને હ્રસ્વ દ્વિતીયાની વેલટિ-િગાં કર્યો મેદ રાશ્યો નથી. ઘણે ઠેકાણે એકવચને થવલે યેવડા અને વેવડાને થવલે એકવચ્ચ અશ્વરો લખી નાહ્યા છે. જા જાતના અશુદ્ધ પાઠોને અમે લિપિપ્રાન્તિના નિયમો, શાસ્ત્રનો વિષય, પ્રંથકારની ભાષા, હંદનું ઔચિત્ય આદિ ઘણુને લક્ષમાં રાસી સુધારવા પ્રયત્ન કર્યો છે. અને આ રીતે સુધારેલા પાઠોને, યાચકગણને ઘાંચવામાં ગરબહ કે ભ્રાન્તિ ન થાય એ માટે કોષ્ટકમાં ન આપતાં ગૂઝમાં જ અમે આપ્યા છે અને અશુદ્ધ પાઠોને યથાયોગ્ય નીચે ટિપ્પણમાં આપ્યા છે. પરંતુ જ્યાં જ્યાં ધીજી પ્રતિ સહાયક થતી રહી છે ત્યાં અમે એવા અશુદ્ધ પાઠોને જતા જ કર્યો છે. પ્રસ્તુત સંપાદનમાં ઘણે ઠેકાણે કુન્ત, હોન્તિ, કુણ્ડલ શ્લાદિ જેવા પરસર્વળયુક્ત પાઠો નજરે પડશે એ અમે નથી કર્યો, પણ પ્રતિમાં જ એ જાતના પરસર્વળવાળા પાઠો છે. તેમજ ઉચિય (સં ઉચિત)ને થવલે ઉચિય, સર્વલં સર્વલા (સં સાધ્યા) ને થવલે સર્વલં સંભા જેવા વિવિધ પ્રયોગો વેસાશે અને દીર્ઘ તથા અનુસ્વારથી પર યેવડાળા અક્ષરવાળા યંચ્છા, ઙંચ્છા, ઙંચ્છા, અહાયલાય જેવા પાઠો પણ જોવામાં આવશે એ વધા પાઠો આલા પ્રંથમાં ઠેક-ઠેકાણે ઉપલબ્ધ થતા હોઈ એ વધાને સુધારવા અનુચિત સમજી જેમ ને તેમ કાયમ રાગવામાં આઠ્યા છે.

પ્રસ્તુત મુદ્રણમાં જ્યાં જ્યાં પ્રતિમાં પાઠો કે અશ્વરો પછી ગળા લાગ્યા છે ત્યાં ત્યાં અર્થાનુસંધાન માટે જે નવી પાઠપૂર્ણિ કરવામાં આવી છે એ વેરેક પાઠોને [] આવા ચોરસ કોષ્ટકમાં આપ્યા છે.

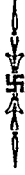
પ્રસ્તુત પ્રકાશનમાં પત્ર ૧૦૧ના ધીજા પૃષ્ઠમાં પહેલા શ્લોકના ઉત્તરાર્ધમાં ભ્રાન્તિથી 'જનિતસમ્મદિ' પાઠ છપાયો છે તેને સુધારીને 'જનિતમ્મુદિ' એ પ્રમાણે યાંચ્યો.

अंतमां प्रस्तुत ग्रंथना संशोधनमां अने तेनी विषमपदार्थद्योतक टिप्पणी करवामां अति सावधानता राखवा छतां मतिभ्रमथी थएली स्वल्ननाओ जणाय तेने सुधारीने वांचवा विद्वानोने अभ्यर्थना छे. इति शम् ।

पूज्यपाद प्रवर्त्तकजी महाराज श्री१००८श्रीकान्तिविजयजीप्रशिष्य-
पूज्य श्रीचतुरविजयजीमहाराज शिष्य सुनिपुण्यविजय.

कथारत्नकोशस्थानां कथानकादीनामनुक्रमणिका ।

धर्माधिकारिसामान्यगुणवर्णनाधिकारः

विषयः	पत्रम्	विषयः	पत्रम्
सम्यक्त्वपटलम्	१-५५	एकावलीहारस्य उत्पत्तिः	७
१ सम्यक्त्वाधिकारे नरवर्मनृपकथानकम्	१-१४	सम्यक्त्वस्य स्वरूपम्	९
मङ्गलं प्रन्यनाम अभिधेयं च	१-२	देवतत्त्वं गुरुतत्त्वं च	९
२ धर्माधिकारिणां सामान्यगुणा विशेषगुणाश्च	२	गुरुतत्त्वव्यवस्थापनविषयकं षाडस्यलम्	१०
सामान्यगुणानां माहात्म्यम्	२	धर्मतत्त्वम्	११
सम्यक्त्वम्	२	दुर्विदग्धस्य आसघरश्राद्धस्य पूर्वभवकथानकम्	१२
राजसंसदि धर्मसंवादः	३	सुवेगवेदेन नरवर्मनृपस्य सम्यक्त्वदाढ्यस्य परीक्षणम् नृपं प्रति निर्जरस्याशीर्विचयश्च	१३
नरवर्मनृपुत्रहरिदत्तस्य मदनदत्तचण्डिजश्च पूर्वभवकथानकम्	६	२ शृङ्गातिचारदोषे धनदेवकथानकम्	१४-१७

विषयः	पत्रम्	विषयः	पत्रम्
शङ्कायाः स्वरूपम्	१४	विचिकित्सात्यागोपदेशः	२४
राजकुलपरिचये लाभः	१५	५ मूढदृष्टित्वातिचारप्रक्रमे शङ्ककथानकम्	२४-२९
हेमन्तवर्णनम्	१५	मूढदृष्टित्वस्य स्वरूपम्	२४
शङ्कालागोपदेशः	१७	प्रावृड्वर्णनम्	२५
३ काङ्क्षातिचारप्रक्रमे नागदत्तकथानकम्	१७-२०	आत्महत्यायां दोषोपदर्शनम्	२७
काङ्क्षायाः स्वरूपम्	१७	मूढदृष्टित्वं तद्विप्राकथ्य	२८
उपवनवर्णनम्	१८	मूढदृष्टित्वत्यागोपदेशः	२९
काङ्क्षालागोपदेशः	२०	६ उपबृंह्यातिचारप्रक्रमे रुद्राचार्यकथानकम्	२९-३३
४ विचिकित्सातिचारप्रक्रमे गङ्गवसुमत्योः कथानकम्	२०-२४	उपबृंह्यायाः स्वरूपम्	२९
विचिकित्सायाः स्वरूपम्	२०	जीवादीनि सप्त तत्त्वानि तत्संख्याविषयकं वादस्थलं च	३०
सत्पुरुषपन्थाः	२१	सत्तादेशपत्रम्	३१
नागवर्णनम्	२२	छिक्काविचारः	३२

विषयः

- गुणोपबृंहोपदेशः
७ स्थिरीकरणविचारप्रक्रमे भवदेवराजर्षि-
कथानकम्
ॐ स्थिरीकरणस्य स्वरूपम्
देशदर्शनम्
ॐ राजलक्षणानि
युद्धवर्णनम्
पुरुषप्रकाराः
स्थिरीकरणोपदेशः
८ वात्सल्यगुणो धनसाधुकथानकम्
ॐ वात्सल्यस्य स्वरूपम्
ॐ धर्मात्मनो भोजनसमये विचारणा

विषयः

- रत्नलक्षणानि
ॐ वात्सल्यविधानोपदेशः
९ प्रभावनाचारे अचलकथानकम्
ॐ प्रभावनायाः स्वरूपम्
ॐ मृत्युज्ञानचिह्नानि
इमशानवर्णनम्
ॐ सामुद्रिकम्
तपस्विभुनेरात्मकथा
राजधर्मनिष्ठस्यैव राज्ञः प्रजाकृतधर्मपष्ठभागस्य प्राप्तिः
ॐ अष्टप्राविहार्यस्वरूपम्
प्रभावनोपदेशः सम्यक्त्वमाहात्म्यं च

पत्रम्

- ३३
३३-४०
३३
३४
३४
३६
३९
४०
४०-४७
४०
४१

पत्रम्

- ४४
४६
४७-५५
४७
४८
४९
५०
५२
५३
५४
५५

अवशेषाश्चतुर्विंशतिः सामान्यगुणाः

विषयः	पत्रम्	विषयः	पत्रम्
१० पञ्चनमस्कारे श्रीदेवनृपकथानकम्	५५-६७	चैत्यविधापनाधिकारी तद्विधिश्च	६७
पञ्चनमस्कारस्य स्वरूपं तन्माहात्म्यं च	५५	सूत्रधारस्य प्रतिपत्तिः	७१
युद्धवर्णनम्	५६	ध्वजारोपणविधिः	७२
द्वन्द्वयुद्धम्	५७	स्वयम्भूदत्तकथानकम्	७३
अष्टाष्टौ अकर्तव्य-कर्तव्य-मोक्तव्य-धर्तव्य- अविश्वस्यानि	५८	मुनियोग्यानि जिनचैत्यविपयाणि नव त्रिकाणि	७६
हीनबलस्य राज्ञो राजनीतिः	५८	वेदापौरुषेयत्ववादः	७६
राजलक्ष्म्याः चपलत्वम्	६१	जिनचैत्यविधापनस्य गुणाः तद्विधापनोपदेशश्च	७७
पञ्चनमस्काराराधनविधिः-उपधानविधिः	६२	१२ जिनविम्बप्रतिष्ठाप्रक्रमे महाराजपत्रक- थानकम्	७८-९०
नमस्कारमाहात्म्ये हेमप्रभदेवसम्बन्धः	६३	जिनविम्बविधापनं तद्विधिश्च	७८
पञ्चनमस्कारस्मरणस्य फलम्	६६	प्रतिष्ठायाः त्रैविध्यम्	७८
११ चैत्याधिकारे विजयकथानकम्	६७-७८	धर्मतत्त्वपरामर्शः	७९

विषयः	पत्रम्
निष्पुण्यानां मन्त्राद्यसिद्धिः तद्विषये .सोमस्य	
कथानकं च	९५
❧ जिनपूजायाः विधिः	९८
❧ अष्टप्रकारी पूजा	९८
❧ अधिकार्यपेक्षया विविधैर्द्रव्यैर्जिनपूजनस्या-	
दूषितत्वम्	१००
जिनार्चनस्य फलम्	१०२
❧ देवद्रव्यचिन्ताधिकारे भ्रातृद्वयकथानकम्	१०२-९
❧ देवद्रव्यस्य स्वरूपं तद्द्विष्य	१०२
साधारणद्रव्यम्	१०२
करुणविलापः	१०४
❧ देवद्रव्यभक्षणधिपाकः	१०६
देवद्रव्यरक्षणोपदेशः	१०९

विषयः	- पत्रम्
❧ रत्नधयी	७९
❧ देवतस्त्वधिचारः	८१
❧ जिनविष्यप्रतिष्ठाविधिः	८६
❧ माधूनां प्रतिष्ठाविधिधापनस्यादुष्टत्वम्	८८
❧ कर्मणां बलिफलत्वम्	८९
❧ मत्स्य-पद्मानां बलयाकारवर्जं सर्वेऽव्याकाराः	८९
❧ जिनप्रतिमाकारं नष्टापन्नं दृष्ट्वा पद्मनृपजीवमफ-	
रस्य जातिसरणम्	९०
जिनविष्यविधापन-प्रतिष्ठापनयोः माहात्म्यम्	९०
❧ जिनपूजाधिकारे प्रभङ्करकथानकम्	९१-१०२
❧ जिनपूजायाः स्वरूपम्	९१
❧ सम्यक्त्वप्राप्तौः स्वरूपम्	९३
❧ मनुष्यजन्माधिर्मसामग्र्याः सफलीकरणोपदेशः	९३

विषयः	पत्रम्	विषयः	पत्रम्
१५ शास्त्रश्रवणाधिकारे श्रीगुप्तकथानकम्	१०९-१८	उपष्टम्भदानस्य स्वरूपम्	१३३
● जिनागमस्य श्रवणम्	१०९	प्रवहणम्	१३४
शुकस्य कथानकम्	११६	अनन्तवीर्यमुनेः सिंहनादस्य च सम्बन्धः	१३६
शास्त्रश्रवणस्य फलं तदुपदेशश्च	११८	उपष्टम्भदानस्य माहात्म्यम्	१४१
१६ ज्ञानदानावसरे धनदत्तकथानकम्	११८-२६	१९ कुग्रहत्यागे विमलोपाख्यानकम्	१४२-५०
● ज्ञानदानस्य स्वरूपम्	११८	कुग्रहस्य स्वरूपम्	१४२
ज्ञानान्तरायकर्मनिवारणोपायः	१२४	● जिनप्रतिमापूजादिविषयकं चार्चिकम्	१४४
ज्ञानदानस्य फलं तदुपदेशश्च	१२५	हरेः कथानकम्	१४४
१७ अभयप्रदानप्रस्तावे जयराजपिंकथानकम्	१२६-३३	● सामान्यधर्मीपदेशः	१४६
● अभयदानस्य स्वरूपम्	१२६	● सूत्रोक्तैस्त्यवन्दना-द्रव्यपूजादिविषयकं चार्चिकम्	१४६
जीवितव्यप्रियत्वविषये चौराहरणम्	१२९	कुग्रहत्यागोपदेशः	१५०
१८ यत्युपष्टम्भदानाधिकारे सुजयराजपिंकथा- नकम्	१३३-४२	२० माध्यस्थ्यगुणचिन्तायां पुरोहितसुतनारायण- कथानकम्	१५०-५७

चिपयः

- ॐ माध्यस्थगुणस्य स्वरूपम्
रक्तत्वे शिवस्य कथानकम्
द्विष्टत्वे शशिन आहरणम्
मूढत्वे शूद्रस्याहरणम्
अरक्त-द्विष्ट-मूढानां तरुज्ञानाप्तिः
ॐ हस्तितापसमतस्य निरसनम्
ॐ शौचवादमतस्य प्रतिक्षेपणम्
ॐ अनन्तकायादीनां सद्योपत्वम्
माध्यस्थगुणस्य माहात्म्यम्
२१ सामर्थ्यगुणचिन्तायां अमरदत्तकथानकम् १५७-६३
ॐ सामर्थ्यगुणस्य स्वरूपम्
वसन्तस्य वसन्तक्रीडायाश्च वर्णनम्
देवलकथानकम्

पत्रम्
१५०
१५१
१५२
१५३
१५३
१५४
१५५
१५५
१५७
१५७-६३
१५७
१५८
१५९

धिपयः

- ॐ शुश्रूषाया माहात्म्यम्
ॐ धर्मोपास्तेः सुख्यत्वम्
सामर्थ्यगुणस्य माहात्म्यम्
२२ धर्मार्थिव्यतिरेकचिन्तायां सुन्दरकथानकम् १६३-६९
ॐ अर्थित्वगुणस्य स्वरूपम्
प्रायुङ्घनम्
संनरश्रेष्ठिपूर्वभवकथानकम्
ॐ अतिथिसत्कारः
रात्रिवर्णनम्
ॐ अनर्थिनः स्वरूपम्
२३ आलोचकपुरुषव्यतिरेके धर्मदेवकथानकम् १६९-७५
ॐ आलोचकस्य स्वरूपम्
अनालोचितकारित्वे दोषोपदर्शनम्

पत्रम्
१६०
१६२
१६३
१६३-६९
१६३
१६४
१६५
१६६
१६६
१६९
१६९-७५
१६९
१७५

विषयः	पत्रम्
२४ उपायचिन्तायां विजयदेवकथानकम्	१७६-८३
❁ उपायचिन्तायाः स्वरूपम्	१७६
उपायदर्शित्वस्य फलम्	१८३
२५ उपशान्तप्रक्रमे सुदत्तकथानकम्	१८३-९१
❁ उपशान्तगुणस्य स्वरूपं कषायाणां दोषाश्च	१८३
❁ जित्तन्तवनम्	१८५
कषायविपाके रोरस्य तत्पुत्राणां च पूर्वभव- वृत्तगर्भितं कथानकम्	१८६
❁ कषायाणां विपाकः	१८८
❁ कषायविजयभावना	१८९-९०
उपशान्तां-ऽनुपशान्तयोः फलम्	१९१
२६ दक्षत्वगुणचिन्तायां सुरशेखरराजपुत्रकथा- नकम्	१९१-९६

विषयः	पत्रम्
❁ दक्षत्वगुणस्य स्वरूपम्	१९१
दक्षत्वगुणस्य माहात्म्यम्	१९६
२७ दाक्षिण्यगुणचिन्तायां भवदेवकथानकम्	१९६-२०१
❁ दाक्षिण्यगुणस्य स्वरूपम्	१९६
परोपकारी	१९९
दाक्षिण्यगुणस्य माहात्म्यम्	२०१
२८ धैर्यगुणचिन्तायां महेन्द्रनृपकथानकम्	२०१-७
❁ धीरत्वस्य स्वरूपम्	२०१
धैर्यगुणस्य माहात्म्यम्	२०७
२९ गाम्भीर्यगुणचिन्तायां विजयाचार्यकथानकम्	२०७-१२
❁ गाम्भीर्यगुणस्य स्वरूपम्	२०७
गाम्भीर्यस्य माहात्म्यं तद्भावा-ऽभावयोः गुण- दोषौ च	२११

विषयः

पत्रम्

३० इन्द्रियपञ्चरुविजय-तद्व्यतिरेकवर्णनायां

सुजमश्रेष्ठि-तत्सुतकथानकम्

३१ पैशुन्यगुण-दोषचिन्तायां धनपाल-बालचन्द्र-

कथानकम्

पैशुन्यस्य स्वरूपम्

रामदेवमुनेरात्मकथा

आदित्यब्राह्मणसम्बन्धः

पैशुन्यत्यागोपदेशः

२१२-१७

२१७-२५

२१७

२१८

२२१

२२४

विषयः

३२ परोपकारद्वारचिन्तायां भरतनृपकथानकम्

परोपकारित्वस्य स्वरूपम्

पारासरस्य सम्बन्धः

परोपकारकरणोपदेशः

३३ विनयद्वारव्यावर्णनायां सुलसकथानकम्

विनयस्य स्वरूपम्

मुनिदानस्य फलम्

विनयगुणस्य माहात्म्यम्

२२५-३२

२२५

२३०

२३२

२३२-३९

२३२

२३७

२३९

द्वितीयो धर्माधिकारिविशेषगुणवर्णनाधिकारः

श्रमणोपासकस्य द्वादश व्रतानि

पञ्च अणुव्रतानि

३४ प्रथमाणुव्रतस्थूलप्राणातिपातविरतिगुणचि-

न्तायां यज्ञदेवरुथानकम्

प्राणवधविरतेः स्वरूपम्

स्थूलप्राणातिपातविरतेः स्वरूपं तद्विचाराच्च

अतिचार-भङ्गयोः स्वरूपम्

२४०

२४३

२४३

२४०-७६

२४०-४७

विषयः	पत्रम्
बन्धातिचारे मिहिरकथानकम्	२४३
वधातिचारे वरुणकथानकम्	२४४
छविच्छेदे लीलावतीकथानकम्	२४४
अतिभारारोपणे मधुकथानकम्	२४५
भोज्यव्यवच्छेदे धरकथानकम्	२४५
व्रतस्य विशुद्धिः, अतिचार-भङ्गौ यतना च	२४६
प्राणवधविरतेः माहात्म्यम्	२४७
३५ द्वितीयाणुव्रतस्थूलमृपावादविरतिगुणचि- न्तायां सागरकथानकम्	२४७-५४
सत्यवचनस्य स्वरूपम्	२४७
माण्डुव्यर्षेश्वरितम्	२४९
स्थूलमृपावादविरतेः स्वरूपं तदतिचाराः तद्भङ्गा- तिचारयोः स्वरूपं च	२५०

विषयः	पत्रम्
सृपात्रादातिचारविषये सुरश्रज्ञातम्	२५०
विरतिग्रहणे दोषापादनविषयकं चार्त्तिकम्	२५२
असत्यव्यवधिपाकदर्शनद्वारा तत्सागोपदेशः	२५४
३६ तृतीयाणुव्रतस्थूलाद्त्पादानविरतिगुणचि- न्तायां फलसरामकथानकम्	२५४-६१
अदत्तविरतेः स्वरूपम्	२५४
धर्ममग्नौमुनेश्वरितम्	२५६
अदत्तविरतेः स्वरूपं तदतिचाराश्च	२५६
अत्तादानस्य दोषाः तद्विरतेर्गुणाश्च	२६१
३७ चतुर्थाणुव्रतस्थूलमैथुनविरतिगुणचिन्तायां सुरप्रियकथानकम्	२६१-६९
मैथुनविरतेः स्वरूपम्	२६१
चतुर्थाणुव्रतस्य स्वरूपं तदतिचाराश्च	२६५

विषयः

३३ सप्तदशन्तोषिणः परदारवर्जिनश्चाश्रित्याति-

चारविभागः

३४ पुण्यस्य पापस्य च द्वैविध्यम्

पारदार्यदोषावेदन्द्वारा तत्परिहारोपदेशः

३८ पञ्चमाण्डवतस्थूलपरिग्रहविरतिगुणचिन्तायां

धरणकथानकम्

३९ स्थूलपरिग्रहविरतेः स्वरूपम् तदतिचाराश्च

परिग्रहपरिमाणविरतेः कलम्

त्रीणि गुणव्रतानि

३९ प्रथमद्विविरतिगुणव्रतचिन्तायां शिवभूति-

स्कन्दयोरारुख्यानकम्

४० द्विविरतिगुणव्रतस्य स्वरूपम्

मित्रम्

पत्रम्

२६५

२६७

२६८

२६९-७६

२६९-२७४

२७६

२७७-९९

२७७-८४

२७७

२७८

विषयः

सल-सज्जनयोः स्नेहः

४१ प्रश्न-प्रहेलिकादिका गीष्ठी

देवपालराजकुमारपूर्वभवकथानकम्

४२ अकालदन्तोद्गमकल्पः

दुर्वलचरणस्य पूर्वभवकथानकम्

४३ दिग्विरतेः स्वरूपं तदतिचाराश्च

द्विविरतेरुपदेशः

४० द्वितीयभोगोपगोपगोत्रतिगुणव्रतचिन्तायां

सकुटुम्बमेहश्रेष्ठिकथानकम्

४१ भोगोपभोगगुणव्रतस्य स्वरूपम्

मखसूदनमुनेरात्मकथा

४२ भोगोपभोगव्रतस्य स्वरूपं तदतिचाराश्च

४३ पञ्चदश कर्मादानानि

पत्रम्

२७८

२७९

२८०

२८१

२८२

२८३

२८४

२८५-९१

२८५

२८६

२८६

२८७

विषयः	पत्रम्
भोगोपभोगविरतेरुपदेशः	२९१
४१ तृतीयअनर्थदण्डविरतिगुणव्रतचिन्तायां चि- त्रगुप्तकथानकम्	२९१-९९
अनर्थदण्डविरतिगुणव्रतस्य स्वरूपम्	२९१
दानविधानम्	२९३
अनर्थदण्डविरतेः स्वरूपं तद्विचाराश्च	२९६
अनर्थदण्डदोषोपदर्शनद्वारा तत्परिहारोपदेशः चत्वारि शिक्षाव्रतानि	२९९-३२६
४२ प्रथमसामायिकशिक्षाव्रतप्रक्रमे मेघरथ- कथानकम्	२९९-३०६
सामायिकस्य स्वरूपम्	२९९
सामायिकव्रतस्य स्वरूपं तद्विचाराश्च	३०४
सामायिकव्रतस्य माहात्म्यम्	३०५

विषयः	पत्रम्
४३ द्वितीयदेशावकाशिकशिक्षाव्रतविषये पव- नञ्जयकथानकम्	३०६-१३
देशावकाशिकस्य स्वरूपम्	३०६
देशावकाशिकव्रतस्य स्वरूपं तद्विचाराश्च	३११
देशावकाशिकस्य स्वरूपम्	३१३
४४ तृतीयपौषधव्रतशिक्षाव्रतविचाराणां ब्रह्म- देवकथानकम्	३१३-१८
पौषधस्य स्वरूपम्	३१३
पौषधव्रतस्य स्वरूपं तद्विचाराश्च	३१४
क्षेमङ्करस्य कथानकम्	३१५
तस्करचतुष्ककथानकम्	३१८
पौषधव्रतस्य माहात्म्यम्	३१८

विषयः

पत्रम्

- ४५ चतुर्थशतिकादिभागशिखायतविषये नरदेव-
देवचन्द्रादिकथानकम् ३१९-२६
अतिशिसंविभागस्य स्वरूपम् ३१९
युगादिविनस्तुतिः ३२२

- ४६ द्वादशावर्त्तचन्दनफलवर्णनायां शिवचन्द्र-
चन्द्रदेवकथानकम् ३२६-३१
द्वादशावर्त्तचन्दनकस्य स्वरूपम् ३२६-२८
द्वादशावर्त्तचन्दनकगुणे कृष्णस्य कथानकम् ३२९
चन्दनकविधानोपदेशः ३३१
प्रतिक्रमणगुणचिन्तायां सीमदेवकथानकम् ३३२-३६
प्रतिक्रमणस्य स्वरूपम् ३३२
अब्जदृष्टान्तः ३३३

विषयः

पत्रम्

- नरदेवादीनां पूर्वभवकथानकम् ३२४
अतिशिसंविभागप्रतस्य स्वरूपं तद्विचाराद्य
अतिशिसंविभागप्रतस्य माहात्म्यम् ३२६

- प्रतिक्रमणस्य माहात्म्यम् ३३६
४८ कायोत्सर्गविधानचिन्तायां शशिराज-
कथानकम् ३३७-४३
कायोत्सर्गस्य स्वरूपम् ३३७-३८
उदितोदयनरपतेः कथानकम् ३३९
कायोत्सर्गस्य माहात्म्यम् ३४३
४९ प्रत्याख्यानव्यतिरेकचिन्तायां भानुदत्त-
कथानकम् ३४३-४९

विषयः	पत्रम्
प्रत्याख्यानस्य स्वरूपम्	३४३
प्रत्याख्यानफले दामन्नककथानकम्	३४५
प्रत्याख्यानस्य शुद्धशुद्ध्यादि तन्माहात्म्यं च	३४९
५० प्रव्रज्यार्थचिन्तायां श्रीप्रभ-प्रभाचन्द्र- कथानकम्	३४९-६०
प्रव्रज्यायाः स्वरूपं समर्थी-ऽसमर्थप्रव्रज्ये च	३४९
सनत्कुमारनाटकप्रबन्धः शुद्धवर्णनम्	३५० ३५३

प्रमाणप्रकाशः
अनन्तनाथस्तोत्रम्

१
७

विषयः

प्रव्रजितं प्रति गुरोः अनुशिष्टिः	पत्रम्
प्रव्रज्याप्रतिपत्तिनिषेधविषयकं चार्चिकम्	३५५
आत्मानुशासनम्	३५६
संलेखनायाः स्वरूपम् अतिचाराश्च	३५७
संस्तारकप्रव्रज्या	३५८
ग्रशस्तिः	३५९
ग्रन्थोपसंहारः	३५९

८
९

कथारत्नकोशस्य शुद्धिपत्रम्

अशुद्धिः	शुद्धिः	पत्रम्	पङ्क्तिः	अशुद्धिः	शुद्धिः	पत्रम्	पङ्क्तिः
सत्ययासत्य	सत्यया-सत्य	२-१	१३	य इह	य गिहि	६७-१	६
बहुओ	बहुओ	३-१	१०	घणिणा	त्रणिणा	७०-१	३
संगं	संगो	१०-२	४	दघौघा	दघौघां	१०२-१	६
मीसिं	मेसिं	१०-२	११	एसो	एसो,	११२-१	८
तहाहगथ	तहाभथ	३९-१	१०	विश्वस्तः	विश्वस्तः ॥	११२-२	१४
कुंडं	कुंडं	४१-१	१०	प्रतौ	प्रतौ ।	११५-१	१२
सुप्रतन	सुप्रयतन	४८-१	१३	वाव[रा]	वावा[रा]	१२२-१	२
युपं, सा	युपं सा,	५१-१	१	८ ॥	॥ ८	१२२-१	१४
शास्विनां	शास्विनां	६१-१	१३	नीरनीकु	नीरनीकु	१३५-१	१०
सृगेन्द्र घृन्दं	सृगेन्द्रघृन्दं	६४-२	१२	चडइ गुणो	चडइ गुणो	१३८-२	९

अशुद्धिः	शुद्धिः	पत्रम्	पङ्क्तिः	अशुद्धिः	शुद्धिः	पत्रम्	पङ्क्तिः
विह	विहं	१४१-२	८	मायंगं	मायंग	२०२-२	२
सम्पादम्	सम्पादन	१५०-२	१३	ख०	खं०	२०२-२	१४
लोचना	लोचनौ	१५४-१	१३	आवयं	आवयं	२०७-१	३
स्तत्र यत्नः	स्तत्र प्रयत्नः	१८३-१	१४	वैतो	वैतो	२०७-१	१०
प्र०	खं०			[तद्]व्यति	[तद्]व्यति	२१७-१	१०
यं संपं	पयं संपवं	१८३-१	१४	कृतसंवि	कृतसंवि	२२६-१	१३
विववज्जयं	विवज्जियं	१८४-२	६	०	०	२७९-१	१४
अनिरं वारि	अनिवारि	१९२-१	१३	कुवल्यं-	कुवल्यं-	२७९-१	१४
नयरम्मि	नयरम्मि,	१९३-१	५	पृथ्वीवलयम्,	पृथ्वीवलयम्,		
त्कराः-	त्कराः'	१९३-१	१४	पिपिं	पिपिं	२८८-२	१०

॥ णमो त्थु णं समणस्स भगवओ महावीरस्स ॥

सिरिदेवभइत्तरिचिरइओ

कहारयणकोसो ।

। पढमो धम्माहिगारिसामन्नगुणवण्णणाहिगारो ।

देवभद्रस्त्रि-
विरहो

कहारयण-
कोसो ॥
सम्मत्त-
पडलयं ।

॥ १ ॥

॥ ॐ नमो जिनागमाय ॥
सम्मत्तपडलयं ।

पंडिबिंविपणयजणा निलीणंभवभीरुभवलोय व । उम्मुहमऊहनिवहा सिवभवणारोहसेणि व ॥ १ ॥
भीमभवोयहिलंघणसज्जा सज्जाणवत्तंपति व । चरणनहमालिया सहइ जस्स सो जयइ पढमज्जिणो ॥ २ ॥
सुंमणोऽभिरामरूवो चारुपओ सुरहिवयणसयत्तो । जयइ सिधनयरिपत्थियमंगलकलसो व वीरज्जिणो ॥ ३ ॥
स जयइ पुणो वि दुज्जयकसायसरहोलिविहलिउच्छाहो । लंछणछलेण भीउ व केसरी जं समल्लीणो ॥ ४ ॥
भवचारयबंधं बंधुणो व अँवणित्तु वोऽवसेसां वि । जिणवइणो मोहमहंधयारहरणम्मि रविणो व ॥ ५ ॥
पासस्स फणामणिणो उम्मुहपसरंतकंतिणो दूरं । विहियावट्टियदीवूसव व तिमिरं हरंतु ममं ॥ ६ ॥
जयइ विल्लंसंतनिम्मलमऊहमंडलपसाहियसरीरा । पग्गहियपारिवेस व ससिकला भयवई वाणी ॥ ७ ॥

१ प्रतिविम्बितप्रणतजना निलीनभवभीरुभव्यलोकेव । उन्मुखमथूखनिवहा शिवभवनारोहश्रेणिरिव ॥ १ ॥ भीमभवोदधिलङ्घनसज्जा सथानपात्रपङ्क्ति-
रिव । चरणनखमालिका राजते यस्य स जयति प्रथमजिनः ॥ २ ॥ २ अस्यामार्यायां श्लिष्टविशेषणैः वीरो भगवान् मङ्गलकलशेनोपमीयते, तथाहि—सुमनसां-
विदुषां सुराणां चाभिरामं रूपं यस्य एवंविधो भगवान्, कलशपक्षे सुष्ठु मनोऽभिरामं रूपं यस्य । 'चारुपदः' श्लोभनचरणो भगवान्, अन्यत्र चारु पथो-दुग्धं जलं वा
यत्र स चारुपथाः । सुरभि-सुगन्धयुक्तं वदनमेव शतपत्रं यस्यैतादृशो भगवान्, अन्यत्र सुरभि वदने-कलशसुखे शतपत्रं यस्य ॥ ३ दुर्जयकपायशरभावलिक्लि-
तोत्साहः । शरभावलिः-अष्टापदपंक्तिः ॥ ४ अपनयन्तु ॥ ५ 'सेवा वि इति प्रती पाठः ॥ ६ विहितावस्थितदीपोत्सवा इव ॥ ७ विलसन्निर्मलमयूख-

॥ १ ॥

सम्यक्त्वा-
धिकारे नर-
वर्मनुपक-
थानकम् १।

मङ्गलम्

संसिरीया सचाहिद्विया य सचाकनंदया सुगया । गुरुगो हरिगो व कुणंतु वंछियं निच्छियं मज्झ ॥ ८ ॥
 इत्थं थोयवत्तुइसामत्थेणं जडो वि जंपेसि । सम्मत्ताइपत्थपडिवद्धं कहारयणकोसं ॥ ९ ॥
 एत्थ य लिण्णिंदसमयस्सि सम्मया सुत्तिपहपवित्तीए । सुगुणी सुसावगो वि य जैहुत्तकिरियाकलावन्नू ॥ १० ॥
 सुगुणित्तणं च पायं सुसावगत्तं विणा न संभवइ । फांसियदेसचरित्तो हि सबविरहं पि काउमलं ॥ ११ ॥
 सामन्न-विसेसगुणनिओ य सुसंसावगत्तणं लहइ । सो पुण सामन्नगुणी नेओ सम्माहदारेहि ॥ १२ ॥
 सम्मत्तजुओ १ तदोत्तसंक्र २ कंखा ३ विगिण्णय ४ म्मुक्खो । अविमूढदिद्वि ५ उववूहगो ६ थिरीकरणनिरओ ७ य ॥
 वच्छ ८ पभावणं ९ पंचनमोकारपरमभत्तो १० य । चेइय ११ विचपइडा १२ पूया १३ कारावणुज्जुत्तो ॥ १४ ॥
 जिणदत्तवज्जगो १४ समयसुइपरो १५ नाण १६ अभयदाई १७ य । साहूवडुंभकरो १८ तह कुग्गहनिग्गहपहाणो १९ ॥
 सज्जत्थो य २० समत्थो २१ अत्थी २२ आलोयगो २३ उवायणू २४ ।
 उवसंतो २५ दक्खो २६ दक्खिणो य २७ धीरो य २८ गंभीरो २९ ॥ १६ ॥

मण्डलप्रसाधितशरीरा प्रयुहीतपरिवेषा इव । प्रसाधित-अलंकृत । परिवेषः-चन्द्रप्रतिवर्ति वर्णगमनसूचकं जलकुण्डरूपम् ॥

१ अत्र श्लिष्टविशेषैर्गुरुवो हरिभिः-वासुदेधैः सहोपमीयन्ते । तथाहि—'सन्धीकाः' ज्ञानादिलक्ष्मीविभूषिताः गुरवः, अन्यत्र लक्ष्म्यभियानयनीयुक्ताः । सत्येन अधिष्ठिता गुरवः, अन्यत्र सत्ययासत्प्रभामापत्या युक्ताः । सचक्रं-सतां समूहः तदाश्रयकाः गुरवः, अन्यत्र सत् च सत् चक्रं च-चक्राल्यमायुधं तप्तन्दनाः, पूर्वजो वा अर्थः । गु-शोभनं गतं-गमनं ज्ञानं देवादिका वां गतिर्धेया ते एवंविधा गुरवः, अन्यत्र गदाख्यमायुधं धेयां ते इति ॥ २ 'त्युई' प्रतो ॥ ३ उत्तविभक्तयन्तं पदभिदम् ॥ ४ विनागमे ॥ ५ यथोष्णकिमावलापनः ॥ ६ स्पृष्टदेवाचारिणः ॥ ७ सुसाव' प्रतो ॥

देवभद्रस्त्रि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सम्मत्त-
पडलयं ।
॥ २ ॥

इंदियजई ३० अपिसुणो ३१ परोवयारी ३२ तथा विणयजुत्तो ३३ । इय तेत्तीसमिमेसुं नरवम्ममाई य दिट्ठता ॥ १७ ॥
 सामन्नगुणाणुगओ विसेसगुणधरणधीरयमुवेइ । ते य इह विसेसगुणा जीववहविरमणाईया ॥ १८ ॥
 जीववह १ अलिय २ परदव ३ जुवइवज्जण ४ परिग्गहपमाणं ५ । विसिमाण ६ भोगउवभोग ७ ऽणत्थदंडवयं ८ चेव ॥
 सामाइय ९ देसंवगासियं च १० पोसहवयं ११ अतिहिदाणं १२ ।
 वंदण १३ पडिकमणं १४ काउसंग १५ संवरण १६ पवज्जा १७
 एए हि विसेसगुणा दिट्ठता एसु जन्नदेवाई । अन्नय-वइरेगेहि जाहासंखेण नायवा
 जह सोहइ भूखुद्धीए चित्तकम्मं थिरं च होइ चिरं । सामन्नगुणाणुगए तह पुरिसम्मिं विसेसगुणा ॥ २२ ॥
 उवलक्खणं च एए एयंरूवाडवरे वि विन्नेया । सामन्न-विसेसगुणा संखेवेणेह बुत्ता वि
 सम्मत्तगुणेण य पाउणन्ति जीवा न निरय-तिरिएसु । उप्पत्तिमणंतरमवि जइ णो वंद्जाउया पुव्वि
 नेव य अंबड्डुपोगलपरियट्ठाओ वि अहियभवभमणं । उक्कोसओ वि संभवइ एत्थ ईसिं पि पुट्टम्मि
 जो पुण सम्मत्तमिमं चिरकालं कलित्तैविमलगुणपसरो । फासइ नरवम्मो इव सो पावइ परमसुहनिवहं ॥ २६ ॥
 नरवम्मो य नरवई जह सम्मत्तं पुरा समणुपत्तो । जाओ य परमकट्ठाणभायणं तह निसामेह ॥ २७ ॥

१-धोरत्ताम् ॥ २ देसावं प्रती ॥ ३ उस्सग्गं प्रती ॥ ४ चाइं प्रती ॥ ५ अन्यसव्यतिरेकाभ्याम् ॥ ६ भूखुद्धो ॥ ७ एवंहपाः ॥
 ८ सामन्नगुणाण य प्रती पाठः ॥ ९ बद्धाशुक्कर्मणिः ॥ १० अपार्थपुसल्लारगतार्त्तिए ॥ ११ समत्तं प्रती ॥ १२ लिभधियलगणं प्रती ॥

सम्यक्त्वा-
धिकारे नर-
वर्मनृपक-
थानकम् १।
सामान्य-
गुणानां
माहात्म्यम्
सम्यक्त्वम्

एत्थेन जंबुदीवे भारहवासम्मि वासवपुरि व । रम्मा मागहविसयस्स तिलयभूया अदिट्ठभया ॥ २८ ॥
 अत्थि समत्थदिसाग्घहपत्तपसिद्धी समिद्धजणनिवहा । विजयवई नाम पुरी पंडरागर-नगरपरिकिन्ना ॥ २९ ॥
 नक्खत्तपंतिनिवडणभएण उत्थंभणत्थमिव विहिओ । तुंगो पागारो सहइ जीए कविसीसयसणाहो ॥ ३० ॥
 हिमगिरिगुरुवहुसुरधरवहुईसरदंसणोवल्लोमेण । परिहा तुंगतरंगा गंग व जहि वहि भाइ ॥ ३१ ॥
 जंतयाऽऽउहे चिय गया सुमणोचंधो य मालियघरेसु । आरूढगुणे य धणुम्मि परवहो न उण लोएसु ॥ ३२ ॥
 तत्र-द्राण-नाणवाचारमंगदीसंतसंत-सुइलोया । सययमहा [जा] सोहइ कैयकयजुगनिच्चवास व ॥ ३३ ॥
 पालेइ तं च पणमंतमंति-सामंतलीढपयपीढो । नरवम्मनिवो जयसिरिकरेणुगाऽऽलाणथंभो व ॥ ३४ ॥
 जो मयलकलाकोसल्ल-चाग-सत्थत्थत्रोहपग्घहेहिं । सुगुणेहि सेसभूमीवईण निदंमणं पत्तो ॥ ३५ ॥
 विणयनया तत्तो चिय विणिग्गया निच्छिठयं अंहं मन्ने । पयईण पालणा वि य तत्तुल्ला जं न अन्नत्थ ॥ ३६ ॥
 वरवत्थमंडणाओ पयाओ जं तस्स तं किमिव चोळं ? । सुत्तांहारंसुयभूसियाओ जस्सऽरिवहुओ वि ॥ ३७ ॥

१ प्रनुएकएतगरणीवीर्णा ॥ २ 'यत्र' यस्यां पुर्वा आयुषे एव 'गदा' गदाख्यं शलं वसंते, न तु लोकेषु 'गदाः' रोगा दृश्यन्ते । 'सुमनोवन्धः' पुष्पाणा बन्धो मालिकण्टेभ्येय, न तु लोकेषु सुमनसां-विदुषां वन्धो दृश्यते । 'परवधः' शत्रुवधः 'आरूढगुणे' सप्रयत्ने धनुष्येवावलोक्यते, न पुनः आरूढगुणेषु-प्राप्तगुणेषु लोकेषु 'परवधः' अन्यप्राणित्रयो विलोभयत इति ॥ ३-मग्नदृश्यमानसत्तुचिलोका ॥ ४ 'सततमहा' निरन्तरोरोगवती 'सततमदा वा' निरन्तरयागमयी ॥ ५ कृतकृत्युगनित्यनामा ॥ ६ लागः-दानम् ॥ ७ अहम्मन्ने प्रती ॥ ८ जत्र प्रती ॥ ९ आधर्यम् ॥ १० अत्र ष्टिविधोपेनेन विरोधः प्रतिपाद्यते, तथाहि—
 कथं पिपुत्रधः मुक्कदारैः अंशुकैः भूरिता भजन्ति ? इति विरोधः । तत्परिहारपक्षे तु—मुक्काना हारतुल्यैः-पक्षिसर्गः अधुभिः भूरिता इति ॥

देवभद्ररि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सम्मत-
पडलयं ।
॥ ३ ॥

देव-गुरुपडिबद्धो विवित्तनत्थित्तवायवामोहो । जो समरसोवओगो वि विजियनीसेसरिउचक्को
तस्सऽत्थि महुमहस्स व लच्छी नवनल्लिणपत्तपिहुलच्छी । भज्जा सीलाइगुणोहधाम रइसुंदरी नाम
रूवविणिम्मवणुकड्डुनिट्टपरमेड्डिणो व सा सिद्धी । दीसइ सुवइ य न जं जयम्मि अन्ना तथा रमणी
करुबुहतोसो नीईविसारओ सारओ व रयणियरो । कुवल्लयजणियाणंदो य से सुओ अत्थि हरिदत्तो ॥ ४१ ॥
कुम्मस्स व तस्सुवल्लभपरमअवट्ठंभगाढपरिसुद्धो ।...सह.....सेसो, व धरइ गरुयं पि भूभारं ॥ ४२ ॥
सुकुलुगया विणीया दक्खा संत्थत्थपारया धीरा । पडुभत्ता मइसागरपमुहा से मंतिणो जाया ॥ ४३ ॥
आरोवियरज्जभरो य तेसु बुहसलहियं उचियसमयं । विसयसुहं भुंजंतो कालं वोलेई स महप्पा
अह अन्नया कयाई तस्स सभाए सुहासणत्थस्स । धम्मकहा परिवट्टइ.....रं राया ॥ ४५ ॥
एणेण तत्थ भणियं लोगविरुद्धाण वज्जणेण सया । दक्खिन्नेणं दुहियाणुकंपणेण य परो धम्मो
अन्नेण पुणो भणियं को धम्मो ? किं व तस्सरूवं ? ति । को वा तप्फलभोई ? सच्चमिणं ? कप्पणामेत्तं ? ॥ ४७ ॥

१ विवित्तनास्तित्त्ववादव्यामोहः । विवित्त-त्यक्त ॥ २ श्लिष्टविशेषणेन विरोधोऽत्र—यः समरसे शमरसे वा उपयोगवान् कथमसौ विजितनिःशेषरिपुचक्रो भवति ? इति । समरे-शुद्धे सोपयोगः—सावधानः राजधर्मत्वाद् अत एवासौ विजितनिःशेषरिपुसमूहो वर्त्तत इति विरोधपरिहारः ॥ ३ 'यवहुतो' प्रती पाठः । चन्द्रपक्षे कृतः बुधस्य-ग्रहविशेषस्य तोषो येन । पुत्रपक्षे तु बुधानां-पण्डितानामिति ॥ ४ 'यनियं' प्रती ॥ ५ चन्द्रपक्षे कुवल्लयानां-रात्रिविक्रसिकमलानां जनित आनन्दो येनेत्यर्थः, कुमारपक्षे पुनः कुवल्लयस्या-महीचल्यवर्तिलोकस्योत्पादितानन्द इत्यर्थः ॥ ६ कुंकुमं प्रती ॥ ७ शालाक्षपारागः शास्त्रार्थपारगाश्चेत्यर्थः ॥ ८ बुधश्चाधितम् ॥ ९ व्यतिक्रामति ॥

सम्यक्त्वा-
धिकारे नर-
वर्मनृपक-
थानकम् १ ।
रतिसुंदरी-
राज्ञी हरिद-
त्तो शुवराजः
मन्त्रिणः

॥ ३ ॥

- जपियमवरेणमिमं मोक्षं नियनियकुलकमाणुगयं । दिङ्गुणं..... ॥ ४८ ॥
- अन्नेण पुणो भणियं विहि-पंडिसेहप्पहाणसत्थुत्तं । सलहंति धम्मतत्तं न सत्थुद्धिविकप्पणामेत्तं ॥ ४९ ॥
- अव्वरेण पुणो बुत्तं सत्थाणि च्हूणि भूरिसंधारा । च्हुरूवा मयमेया को सम्मं सुणइ धम्ममिह ? ॥ ५० ॥
- इय पउरधम्मगोयरवियारखरतरसमीरखिप्पंतो । संसय..... ॥ ५१ ॥
-परमपुरिसत्थो । आरोविओ य सो कहमिमेहिं महसंसयतुलाए ? ॥ ५२ ॥
- संभवइ निरभिधेयो न सबहाऽऽगासकुसुममिव एसो । आचालगोच-विलयाविबुहाइपविचिदंमणओ ॥ ५३ ॥
-विकहाचिचित्त..... ॥ ५४ ॥
-गयघडारूढपरिविह.....तुरयजोहं पप्प भुंजंति रञ्जसिरि ॥ ५५ ॥
- अन्ने तप्पुरओ चिय पेरिस्समुल्लसियभूरिपस्सेया । किच्छकयपाणविची जह..... ॥ ५६ ॥
-भोयणं केइ ॥ ५७ ॥
- अन्ने य धेरा धरभमणलद्धपज्जुसियतुच्छमाहारं । एगाणिओ दिणंते भुंजंति महादुहुविग्गा ॥ ५८ ॥

१ 'प्पडि' प्रती । विधिप्रतिषेधप्रधानशालोक्कम् । विधिप्रतिषेधो-उत्सर्गोपवादो ॥ २ 'भूरिसंधाराणि' भिक्खभिन्नतत्त्वनिर्णयकानि ॥ ३ आलावगो' प्रती ॥ ४ परिश्रमोन्नतभूरिप्रत्येदाः 'कृच्छकृतप्राणगृत्तयः' कटेन कृताजीविकाः ॥ ५ गृहाद् गृहभ्रमणलब्धपर्युपिततुच्छम् आहारम् ॥

देवभद्ररि-
विरहो
कहारयण-
कोसो ॥
सम्मत्त-
पडलयं ।
॥ ४ ॥

निरुवमरूवोहामियमयरद्वयकित्तिणो जणा एगे । सइ दिति लोयलोयणकुमुयवणाणंदमिदु व
अन्ने य सास-जर-कास-कोहै-खयखुन्नखीणसवंगा । निवेयमपुवं दिति वैत्तसवणे सपिउणो वि
पीणपओहरहरिणच्छिपरिगया गीयमाणगुणनियरा । जम्मगिरदिन्नघणा एगे विलसंति जाजीवं
अवरे य रुंठ-दुच्चिदुपंसुलीदिन्नकडयडाडोवा । ओवाइयमग्गियमच्चुणो य चिद्वंति झुसिरवरे
इय तुल्लमणुयभावे वि भिन्नभिन्नोवल्लदुसुह-दुक्खं । न घडइ जैयवइचित्तं घम्मा-धम्मं विणा सम्मं
:....मणुहाणमिमाण साहगं सुदुबुद्धिणा नेयं । नञ्जइ य तं च सत्थत्थकुसलहियसुगुरुवयणाओ
सुगुरु वि गेरुयचिरभवसमुवज्जियसुकयपगरिसवसेण । गंवि सुगविद्वो चिंतामणि व कट्टेण दडुवो
एवं परिभावितस्स तस्स पाओसियं नरिंदस्स । पलयघणगज्जियं पिंवे गंभीरं वज्जियं तूरं
अह ईसिंचलियसुललियंपंकयदलंदीहरच्छिणा रत्ता । सब्बजैणोऽणुत्तातो कयप्पणामो गओ सगिहं
एत्थंतरम्मि सिरइयपाणिक्कोसो नमंसिउं रायं । विन्नविउं पारद्वो पडिहारो देव ! निसुणेह ॥ ५९ ॥
॥ ६० ॥
॥ ६१ ॥
॥ ६२ ॥
॥ ६३ ॥
॥ ६४ ॥
॥ ६५ ॥
॥ ६६ ॥
॥ ६७ ॥
॥ ६८ ॥

१ निरुपमरूवोहामिभूतमकरचक्रकीर्तयः ॥ २ सदा ॥ ३ 'कोट्टकखयकखुन्न' प्रती ॥ ४ नाताश्रवणे स्वगितुरपि ॥ ५ गन्मार्गणशीलदत्तभवाः ॥
६ रुदुच्चिदुं प्रती । कट्टुधेष्टपांशुलीदत्तकडकाटोपाः । उपयानितेन मार्गितमूलवथ तिष्ठन्ति शुभिरगृहे ॥ ७ जगद्वैचित्र्यम् ॥ ८ ज्ञायते च
तच्च शास्त्रार्थकुशलहितसुगुरुवचनात् ॥ ९ गुरुकचिरभवरासुपाजितसुकृतप्रकर्षवरोन ॥ १० 'गति' पृच्छ्याम् ॥ ११ पिव इति इवार्थिकमव्ययम् ॥
१२ ईषत्कलितसुललितपङ्कजदलदीर्घक्षिण ॥ १३ 'दलंदी' प्रती ॥ १४ 'जणाणु' प्रती ॥

सम्यक्त्वा-
धिकारे नर-
वर्मवृपक-
थानकम् १ ।

॥ ४ ॥

तुम्हाण पियवयस्तो दूरदिसागमणवद्धिउकह्णो । चिद्धइ दहुं देवं पडिरुद्धो बाहि कि किच्चं ? ॥ ६९ ॥
 रत्ना पयंपियं पेससु त्ति तो सो विमज्जिओ णेण । संपत्तो रायसहं सह्रिसमवलोइओ रत्ना ॥ ७० ॥
 सो एस मयणदत्तो पियमित्तो कह चिरागतो एत्थ ? । सायरकयप्पणामोऽवग्गहिओ तयणु ससिणेहं ॥ ७१ ॥
 आसणमासीणो पुच्छिओ य पियमित्त ! कत्थ कत्थ तुमं । एत्तियकालं भमिओ ? किं दिट्ठमुवज्जियं किं वा ? ॥ ७२ ॥
 तेणं पयंपियं देव ! लाड-भरहट्ट-गोड-सोरट्टा । पारित्त-मलय-मालव-वेरागर-सिंधुसोवीरा ॥
 कासी-कोसल-नेवाल-कीर-जालंधराइणो देसा । भमिया विचिचनेवंत्थघारिनरनियरपरिकिन्ना ॥ ७४ ॥
 दिट्ठा य तुंगसुरभवणसभो[.....]सरिसराइणोऽणेने । चोत्तोणि य ताणि न जाणि साहिउं पि द्हु तरिञ्जति ॥ ७५ ॥
 अत्थो य अज्जितो च्छु कुत्रेस्कोसाइरिचवित्थारो । तह तिहुयणिकसरो एगो एगावलीहारो ॥ ७६ ॥
 तस्स य लाभो पुहईए नाह ! नीसेसअच्छरियपवरो । नो कस्स कस्स चित्तं पकुणह विग्गहयरसाउलियं ? ॥ ७७ ॥
 अहं मंजुगुंजिउद्दामधुरवरम्मपडहपडुपांडं । नच्चिरवारविलासिणि[रण]णमणिक्किक्किणीजालं ॥ ७८ ॥
 पेच्छणयमतुच्छसमुच्छलंतसुइसुहयगरुयेसरं । वारइ रायाऽनिलचलियकमलसोभेण सकरेण ॥ ७९ ॥
 भणइ य संपइ पियमेत्त ! होउं सेसेहिं सांहियवेहि । हारोवलंभमेग्गचित्तओ मे निवेएसु ॥ ८० ॥

१ विट्ठर प्रती ॥ २ वेपः ॥ ३ आधर्याणि ॥ ४ कथायित्तुमपि हि शक्यन्ते ॥ ५ अप, मञ्जुगुण्डितोद्दामधुरजवरम्यपट्टहपडुपाठम् । नत्तेनशीलवार-
 विलासिनीरगणन्मणिक्किक्किणीजालम् ॥ ६ पांडं प्रती ॥ ७ प्रेक्षणकमतुच्छसमुच्छलत्तुत्तिमुत्तादत्तुच्छक्रोयस्वरम् ॥ ८ अलमित्यर्थः ॥ ९ कथयित्तुयैः ॥

देवभद्रस्त्रि-
विरहो
कहारयण-
कोसो ॥
सम्मत्त-
पडलयं ।
॥ ५ ॥

सो भणइ देव ! निमुणसु तुम्ह समीवाओ पुव्वकालम्मि । अत्थोवज्जणहेउं गओ म्हि [हं] पुव्वदेसम्मि ॥ ८१ ॥
वच्चंतो य क्हं पि हु पडिओ हरि-हरिणविसयभीमाए । विडविवणसंकडाए अडवीए दुवइनामाए ॥ ८२ ॥
पुवाणियं च पाणियमसेसमवि निड्डियं तहिं ततो । सबत्तो वि पयडो पलोइउं सलिलमुवउत्तो ॥ ८३ ॥
जाव कहिं पि न किं पि हु, सुयं व दिडुं व तं तथा भीओ । वणसंडमेगमुद्धिसिय पड्डिओ सिग्घवेगेण ॥ ८४ ॥
दिडो य तत्थ मांथंडमंडुदामतेथपब्भारो । सयमेव पसमरासि व अहव सुस्समणधम्मो व ॥ ८५ ॥
बहुसीससंगओ रामणो व बहुसावओ य विंज्झो व । कयजीववग्गरक्खो इंदो व गुणंधरो सूरो ॥ ८६ ॥
तस्स थ पुरो समुज्जलजलन्तमणिमउडभासुरसिरग्गो । पढमुग्गमंतदिणनाहभूसिओ उदयसेलो व ॥ ८७ ॥
आमल[य]थूलमुत्तियमणहरहारावरुद्धकंठयलो । तारायणपरियरिओ मेरु व सयं विरायंतो ॥ ८८ ॥
एगो देवो नवजोव्वणाए देवीए परिवुडो सम्मं । निमुणंतो जिणधम्मं दिडो य मए सवेरग्गं ॥ ८९ ॥
मुणिवइणो वयणेहिं सुरहारस्स थ फुरंतकिरणेहिं । अमओवमेहिं तण्हा दुँहा वि मह उवसमं पत्ता ॥ ९० ॥
तो जायगरुयभत्ती तिपयाहिणपुव्वयं पणमिऊण । स्सरिं सुरं च वंदिय आसीणो हं तयासन्ने ॥ ९१ ॥

१ मार्तण्डमण्डलोद्दामतेजःप्राग्भारः ॥ २ रावणो बहुभिः शौषैः पुनर्वहुभिः शिष्यैः सद्गतः-परिवृत इत्यर्थः ॥ ३ विन्ध्याचलः बहवः
श्वापदा यत्र, सूरिस्तु-वहवः श्रावकाः-उपासका यस्य ॥ ४ इन्द्रः कृता जीववर्गस्य-गुरुवर्गेण रक्षा यस्य, सूरिः पुनः कृता जीववर्गस्य-पड्जीवनिर्कायहपस्य
रक्षा येन ॥ ५ प्रथमोद्गच्छद्दिननाथभूपितः ॥ ६ आमलकस्थूलमौक्तिकमनोहरहरारावरुद्धकंठतलः । तारायणपरिकरितः ॥ ७ बाह्या आभ्यन्तरा चेति ॥

सम्यक्त्वा-
धिकारे नर-
वर्मनृपक-
थानकम् १ ।
मदनदत्तस्य
एकावली-
हारप्राप्तिः

॥ ५ ॥

अह तियसो मद्द वियसियकुचलयदलमच्छहं खिविय चकतुं । सुसिणिद्धबंधवम्मि व परितुडो पुच्छए सूरिं ॥
 भयवं ! को एस नरो ? किं वा एयप्पलोयोणे य ममं । जाओ मणपरितोसो ? [तो] सरी मणिउमाहत्तो ॥ ९३ ॥
 भो तियस ! ओहिलोयणपलोयणाऽणोलियमुणियकज्जस्स । किंसीसँइ तुह ? तह वि हु सुमरणहेउं भणामि इमं ॥ ९४ ॥
 एत्तो पुषभवम्मि कोसंचीए पुरीए जयरत्तो । तुममेसो चिय पुत्ता जेह्ठ-कणिट्ठा समुप्पन्ना ॥ ९५ ॥
 बालत्तणे वि जणणी दिवंगया पालिया [य] धात्रीए । अहिगयकलाकलावा कमेण तरुणत्तमणुपत्ता ॥ ९६ ॥
 जुवरायपयपाणत्थमन्नया सायरं नरिंदेण । दिवंसुय-भूसणद्राणओ य सम्माणिया सम्मं ॥ ९७ ॥
 नायं च इमं सधं सवत्तिजणणीए तयणु कुद्दाए । नियपुत्तरज्जविग्घं संकंतीए अणज्जाए ॥ ९८ ॥
 कीलित्तमुज्जाणं उवगयाण तुम्हाण घोरविससेसँसं । पच्चइयपुरिसहत्थेण दावियं भोयणं किं पि ॥ ९९ ॥
 अह तदुवभोगउ चिय तुब्भे रूढंभत्तेयणाऽऽसीणा । पंढमिल्लुयपल्लवमणहरस्स कंकेल्लिणी मूले ॥ १०० ॥
 तत्थेव य विहिवसओ दिवायरो नाम तक्कणं माहू । गरुलोववाइयं सुत्तमुत्तमं गुणिउमाहत्तो ॥ १०१ ॥
 तम्मि य गुणिज्जमाणे गरुलाहिवईं ऊरंतगरुलवओ । मणिमउडमासुरसिरो समागओ वंदित्तं सोहू ॥ १०२ ॥
 तत्तस य माहप्पेणं विसं तमं पिव विरोधेणाहिहयं । नहं झड त्ति तुब्भे समुट्ठिया सुत्ततुद्ध व ॥ १०३ ॥

१ मयि ममोपरीत्यर्थः ॥ २ समानम् ॥ ३ अनलीकं-सत्यम् ॥ ४ 'शिष्यते' कथ्यते ॥ ५ -मिश्रम् ॥ ६ स्वयमान- ॥ ७ प्राथमिक- ॥
 ८ 'स्फुरत्स्वरुच्यया' स्फुरत्स्वरुच्यपक्षिचिह्नः ॥ ९ साहू प्रती ॥ १० विरोचनः स्वर्धः ॥

देवभद्रश्चरि-
विरहो
कहारयण-
कोसो ॥
सम्मच-
पडलयं ।
॥ ६ ॥

परियणपरिक्रित्तियविसवियारविन्नायजणणिवुत्तंता । लक्खियमुणिमाहप्पा य निवडिया साहुचलणोसु ॥ १०४ ॥
भणिया य गरुलवइणा भो ! तुब्भे सुकयभायणं नूणं । जं एस अमयमुत्ती मुणिवसभो कह वि इह पत्तो ॥ १०५ ॥
इहरा संवत्तिजणणीदावियविसवेयणाअभिहयाणं । धम्म-सत्थविरहियाणं मरणं तुब्भं लहुं हुंतं ॥ १०६ ॥
अज्ज वि किं पि न नहुं जइ मह बुत्तं करेह ता एयं । चिंतामणिं व साहुं आराहेज्जह पयत्तेण ॥ १०७ ॥
इय तेऽणुसासिऊणं साहुं अभिवंदिउं च गरुलवई । मेहम्मि व भूमीए त्तरोहिओ विज्जुपुंजो व ॥ १०८ ॥
तुब्भेहिं चिंतियं तो एत्तो जुत्तं न नियघरे वसिउं । दुवल्लिसियाइं दीसंति जत्थ नियगाण वि य एवं ॥ १०९ ॥
अहवा वरवासवसंगयाण वारिं गयाण व गयाण । ते केऽणत्था जे नाऽऽवडंति वैडविडविवित्थारा ? ॥ ११० ॥
धन्नो एस महप्पा साहू धरंपंजराउ निक्खमिउं । जो धेरियसुद्धपक्खो विहरइ वसुहं विहंगो व ॥ १११ ॥
अम्हाण वि जुज्जइ इन्दि एर्यप्पवहणं दहं वेत्तुं । दुहवारि-मच्चुमयरं उत्तरिउं भवमहाजलहिं ॥ ११२ ॥
एवं विभाविऊणं नमिऊण मुणिं च परमभत्तीए । उज्झय कालक्खेवं दिक्खदुमुवड्डिया दो वि ॥ ११३ ॥
जोगायमुवलब्भ तवस्सिणा वि पवाविया चरिय चरणं । मरिऊण तओ जाया देवा सोहम्मकप्पम्मि ॥ ११४ ॥
विज्जुप्पभनामो एस भो ! तुमं विज्जुसुंदरो य इमो । नवरं एसो चविउं विजयवईए वरपुरीए ॥ ११५ ॥

१ सकयं प्रती ॥ २ सपत्नीजननीदापित्तियपवेदनाभिहतयोः ॥ ३ वारिगतानामिव गजानाम् ॥ ४ विडविडविं प्रती ॥ ५ साधुः धृतशुद्धपक्षः
धृतशुद्धचारित्रधर्मपक्षः; विहङ्गः धृतशुद्धपतत्रः ॥ ६ 'यपव' प्रती ॥ ७ चरित्वा ॥ ८ 'च्युत्वा' मृत्वा ॥ ९ 'ई पव' प्रती ॥

सम्यक्त्वा-
धिकारे नर-
वर्मनृपक-
थानकम् ? ।

॥ ६ ॥

जाओ वणियस्स सुओ गुणयंतो नाम मयणदत्तो चि । अत्थज्जणत्थमिहइं पत्तो ता जाय तं दिट्ठो
पुग्गवावज्जियगुरुसिणेहओ एयदंसणे य तुमं । हरिसं गओ सि एयं तं जं पुट्ठं निमित्तं चि

इय सो सोचा देवो विन्नायजहट्टियत्थवित्थारो । देइ महं नेहेणं 'तं नियमेगावलीहारं
पुच्छइ य गुरुं भालयलठवियकरसंपुडो पयत्तेण । भयवं ! निदा अरई सुरतरुंकपो य एमाई
असिवाइ जीवियवं मह तुच्छं निच्छियं निवेयंति । ता कहसु कत्थ जम्मो होही ? कह वोहिलाभो य ?
भणिओ गुरुणा चविउं एत्तो तं भारहम्मि मगहाए । विजयवईए पुरीए नरवम्मनराहिवस्स सुओ
हरिदत्तो चि भविस्ससि वोहिं पुण मयणदत्तदिन्नस्स । हारस्स दंसणेणं लहिहसि इय युणिय तव्वेलं
देवो गओ संथामं मए वि विम्हइयमाणसेण गुरु । पुट्ठो पट्टु ! साहिप्पउ इमस्स हारस्स उप्पत्ती

जंपइ गुरु सुणिज्जउ पुवं किर विज्जगिरिवरतलम्मि । पुरमत्थि सयट्टुवारं तत्थाऽऽसो पूरणो सेट्ठी ॥
सो काऊण सुत्तिकवं तावसदिकवं पवज्जियाणसणो । मरिउं जाओ चमरो सुरेसरो चमरचंचाए ॥ १२५ ॥
सो य कहिं पि पलोयइ जा उट्ठुं ता पवट्ठियामरिसो । पेच्छइ सकं सीहासणट्ठियं नियसिरस्सुवरिं
पुरओ पयट्टुनट्ठुं सोहम्मसभाए बट्टमाणं च । सांमाणिय-तायत्तिस-रक्ख-परिसापपरिक्खत्तं ॥ १२७ ॥

१ तन्नियं प्रती ॥ २ अल्पम् ॥ ३ भणिउं प्रती ॥ ४ पत्तो प्रती ॥ ५ स्वस्थानम् ॥ ६ कथ्यताम् ॥ ७ सामानिक-त्रायकिंश-आत्मरक्षक-
पर्यत्परिशिसम् । परिशिष्टं-परिवृतम् ॥

अहह ! कहं सीसोवरि चिह्नइ धिट्टो ममावि इह एसो ?। अहवा अदिह्णुफुरिए को काउं किं न उज्जमइ ? ॥ १२८ ॥
 ता अवणेमि सुदुब्बिणयविडविणो फलमिमस्स मिन्दिं पि । कालविलंबो नीइयं वीरवितीण न हु जुत्तो ॥ १२९ ॥
 इय गुरुयोससंभनिब्भरायंविरच्छिछोहेहिं । कुंभुरसलितं पिवं कुणमाणो भवणभित्तिभरं ॥ १३० ॥
 निक्खित्तकमलपरं व महियलं सबओ य दंसितो । निर्धत्तितो गयणं झड त्ति कयअकालसंज्झं व ॥ १३१ ॥
 एगावलिहारविरायमाणवच्छत्थलोऽमलदुकूलं । पँरिहिय परिहारयणं पहरणमवि गरुयमादाय ॥ १३२ ॥
 सोहम्ममत्तियसणाहं पडुच कयतिवसमरसंकप्पो । नीहरिओ सपुरीओ तणं व तिजयं च पेहंतो ॥ १३३ ॥
 कुडिला कजाण गइ त्ति कह वि सकेण निज्जियस्स ममं । को सरणं ? ति विभाविय ओहिनाणं पउंजेइ ॥
 तो सुंसुमारपुरपरिसरम्मि सरणिकसुंदरं वीरं । उस्सगगयं पेहइ गयसोगमसोगसाहित्तले ॥ १३५ ॥
 तो पवणविजइणीए गईए गंतूण पणमिउं वीरं । नाह ! तुह पायपउमप्पभावओ वंछियं होउ ॥ १३६ ॥
 इय काऊणाऽऽसंसं कंयजोयणसयसहस्सकसिणंगो । महया संरंभेणं वच्चंतो सुरपुरं पत्तो ॥ १३७ ॥
 पउमवरवेइयाए ऐंयं अन्नं पयं हरिसमाए । ठविऊण मुक्कसंको सक्कं अक्कोसिउं लग्गो ॥ १३८ ॥

१ अहृष्टपराक्रमे अहृष्टे वा-भागे स्फुरिते इत्यर्थः ॥ २ मकारोऽत्रालक्षणिकः ॥ ३ नीत्या ' वीरवृत्तीनां ' पराक्रमवताम् ॥ ४ गुरुकरोपसंरम्भ-
 निर्भरातामाक्षिशोभैः ॥ ५ पिव इवार्थे ॥ ६ 'निर्वर्तयन्' कुर्वाणः ॥ ७ परिधाय, परिघरत्नम् ॥ ८ कायोस्सर्गस्थितं प्रेक्षते गतशोकम् अशोक-
 शाखितले ॥ ९ 'तलो प्रतौ ॥ १० कृतयोगजनशतराहृष्टकृत्स्नाङ्गः ॥ ११ एकम् अन्यं पादम् ॥

रे रे चमराहम् ! कह कहेहि जाओ तुहाऽऽगमणविमओ । सलभस्म व दीर्गसिहाए मह राहाए ? चि जंषिचा ॥

सुरवह्णा रोमभरेण तरुणरत्रिचिन्मलम्बदुपेक्खं । पक्खित्तं कुलिसं तस्स हणणहेउ महावेगं ॥ १४० ॥

अह तं इत्तं दद्धं सममभिमामेण संकुडियकाओ । हेडुहो उट्टुम्भो वीरं पइ पट्टिओ चमरो ॥ १४१ ॥

ता एवूरुविणो वच्चिरस्स कंठाओ से चुओ हारो । वीरियसारो व जसो व अहव सुरत्तवाउ व ॥ १४२ ॥

एसो य निवडमाणो हारो चिज्जुप्पभेण संम्पत्तो । कीलत्थमुवगएणं एत्तो संखेजदीवम्मि ॥ १४३ ॥

एवं निमामिऊणं हारुप्पत्ति अहं महाराय ! । देसेसु चिर भमिओ काऊणऽत्थज्जणं वलिओ ॥ १४४ ॥

पणुवीसवच्छरेहि तुमए मह देव ! दंसणं जायं । जाओ य सुरो स सुओ अनो वा तुज्झ ? नायं ॥ १४५ ॥

रत्ता पयंपियं चक्खुगोयरे कोऽणुमाणवाचारो ? । कीरउ दंसणमन्नोन्नमिन्नि हरिदत्त-हाराणं ॥ १४६ ॥

अह तुरियवेगधावियपुरिसेहिं राय-वणिनिउत्तेहिं । रायसुओ हारो वि य सहाए तवेलमुवणीओ ॥ १४७ ॥

आसीणो रायसुओ पारद्दाऽणेगहा कहुछावा । दसदिसमुज्जोयंतो य दंसिओ अवसरे हारो ॥ १४८ ॥

अह हारदंसणाओ ईहा-ऽपोहाइपहपइस्स । जायं जाईसरणं झड चि हरिदत्तकुमरस्स ॥ १४९ ॥

चिरपवजा तियसत्तणं च हारप्पयाणवुत्तंते । विन्नाओ सबो वि य जहट्टिओ सुमिणदिट्ठो व ॥ १५० ॥

१ 'वसहा' प्रतो ॥ २ 'दुपेक्खं' प्रतो ॥ ३ 'एत्थं' प्रतो ॥ ४ 'अजितु' गमनशीलस्य ॥ ५ 'अरत्तवाउ' ॥ ६ सप्पत्तो प्रतो ॥

७ लहम्महा' प्रतो ॥ ८ 'ए' सह प्रतो ॥ ९ राजवणिग्नियुक्कान्याम् ॥

देवभद्ररि-
विरहओ
कहारयण-
कोसो ॥
सम्मत्त-
पडलयं ।
॥ ८ ॥

सुरभवणवसिय-भासिय-विलसिय-हसिया-ऽऽसियाई सुमरंतो । नवरं तवेलं मुच्छिओ व जाओ नरिंदसुओ ॥ १५१ ॥
मणिओ य राइणा एत्थ कीस जोगि व रुद्धवावारी । अंतो चिय चिंततो चिट्ठसि ? मह कहसु य निमित्तं ॥
कुमरेण जंपियं ताय ! केत्तियं तुम्ह ए[य] साहेमि । अण्डंतवडणपडुओ चित्तो कम्माण वावारी ॥ १५३ ॥
जे कहिउं पि न तीरइ सकइ सको वि जैन सच्चविउं । संसारनडो पयडइ तमिंदयालफडाडोवं ॥ १५४ ॥
रन्ना परंपियं वच्छ ! तह वि साहेसु एत्थ परमत्थं । तो तेण मयणदत्तोवइट्ठसरिसं सयलमुत्तं ॥ १५५ ॥
जाया य हारदंसणपचयपमवा नरिंदपुत्तस्स । देव-गुरु-तत्तविसया सुद्धा सम्मत्तपडिवत्ती ॥ १५६ ॥

एत्थंतरम्मि रन्ना विभावियं अम्ह सव्वभपुरिसेहिं । धम्मविही नीसेसो संसयमारोविओ आसि ॥ १५७ ॥
संपइ पुण पुत्तुवइट्ठपुवदिट्ठत्थविहुयमोहस्स । तत्तावलोयकुसला जाया पुत्तेहिं मह दिट्ठी ॥ १५८ ॥
एसो य सुओ पुत्तेहि नूण संपाडिओ ममं विहिणा । कहमन्नह हुंतो धम्मनिच्छयच्छेयमइपसरो ? ॥ १५९ ॥
एवंविहसंजोगो य जायए भाविभूरिभदाणं । कप्पतरुसंगमो इव महल्लकल्लणकलियाणं ॥ १६० ॥

इय जाव निवो पसरंतहरिसरोमंचकुइयकाओ । अच्छइ ता आंगंतुं विन्नत्तो दारपालेण ॥ १६१ ॥
देव ! कुसुमावयंसामिहाणउजाणपालगो तुम्ह । दंसणकंखी चिट्ठइ रायाऽऽह लहुं पवेसेहिं ॥ १६२ ॥
अह भूमिरभमररोलाउलाउ दाऊण बउलमालाओ । उजाणपालगो भूमिवालमेवं परंपेइ ॥ १६३ ॥

१ वावारा प्रतो ॥ २ गद न सत्यापयितुम् ॥ ३ लफडां प्रतो ॥ ४ लपुत्तं प्रतो ॥ ५ गर्मनिश्रयच्छेकमतिप्रसरः ॥ ६ भ्रमणशीलभ्रमरशब्दाकुलाः ॥

पुरे-नगर-खेड-कवड-मडवपमुहेसु सन्निवेशेसु । विहरंतोऽणुकमसो गुणधरो स्वरिह पत्तो ॥ १६४ ॥
 बुत्यो य देव ! कुसुमाययंसउजाणमज्जभागम्मि । तित्थसेस व तस्स य दंसणं च जुअइ तुहं काउं ॥ १६५ ॥
 राया वि तेक्खणक्खुडियनिविडनिगडो व लहुयहुयदेहो । सिहासणाओ सिग्घं समुट्ठिओ हट्ट-संतुट्ठो ॥ १६६ ॥

जंपइ य मयणवत्तो देव ! महप्पा स एस भुणिसीहो । जस्स पुरा तुह पुरओ सवित्थरा पयडिया वत्ता ॥
 सो एस कामधेणू स एस चिंतामणी महाभागो । सो एस अमययुट्ठी दट्टवो ता लहुं चैव ॥ १६८ ॥
 इय तव्वयाऽऽयन्नपमोयभरनिम्भरा कुमरपट्टहा । सहसा सहा गुरूणं नमंमणुकंठिया जाया ॥ १६९ ॥

अह तक्खणसज्जिपजयकरेणुमारुहिय विहियसिगारो । धरियधवलायवत्तो ढलंतससितेयवरचमरो ॥ १७० ॥
 अमरेसरो व राया करि-हरि-रह-जाणंणयजणाणुगओ । महईए विभूईए विणिग्गओ वंदिउं च्छरि ॥ १७१ ॥
 पत्तो उजाणमहि उज्झियकरि-रायैचिंधसिगारो । भत्तीए जहविहि वंदिऊण धरणीए उअविट्ठो ॥ १७२ ॥

भेणिओ गुरुणा नरवर ! संसारे सारमेत्थ मणुयचं । तंत्य वि नमंतसामंत-जणवयं भूमिनाहत्तं ॥ १७३ ॥
 तं पुण धम्मस्स फलं धम्मस्स य मूलमेत्थ सम्मत्तं । देवे-गुरु-त्तंचंसुनिरुत्तनाणओ तं च होइ फुडं ॥ १७४ ॥

१ सुरं प्रतो ॥ २ 'स्स य तस्स व-दं' प्रतो ॥ ३ तत्क्षणसण्डित्तनिघडनिगडः ॥ ४ 'णकय प्रतो ॥ ५ 'यविघसिं' प्रतो ॥
 ६ मणिउं प्रतो ॥ ७ तत्त वि प्रतो पाठ ॥ ८ नमत्तामन्तजनपदं नमत्तामन्तजनत्रज वा ॥ ९ देवगुरुत्तरसुनिधित्तज्ञानतः ॥
 १० 'त्तनिसुरुं' प्रतो पाठ ॥

देवभद्रस्वरि-
धिरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सम्मत्त-
पडलयं ।
॥ ९ ॥

देवो थं कोह-मय-माय-लोह-रइ-अरइ-हास-भयमुक्को । सोग-दुगुंछा-चिंता-विसाय-अन्नाणपरिहीणो ॥ १७५ ॥
मिच्छत्त-पमाय-सिगेह-मयण-निदाइदोसरहियंगो । तारेउमलं अप्पा परं च पोउं व भवसिंधु ॥ १७६ ॥
करुणामयमयरहरं निरंजणं जिणवरं त्रिमोत्तूण । नडन्नत्थ देवबुद्धी जायइ सुंमिणे वि सुमईण ॥ १७७ ॥
रार्गाइणो हि दोसा पव्वण देवाणमत्रि य जइ संति । ता को पसु-देवाणं भेओ तुल्लम्मि दोसम्मि ? ॥ १७८ ॥
इ[य] सुपरिक्खियनिरुवमसुविमुद्धगुणोहगेहभूयम्मि । देवम्मि देवबुद्धी उप्पज्जइ पुब्रंतंताण ॥ १७९ ॥
देवो वि नवरि नज्जइ गुरुवइडो गुरु य सुस्समणा । वयल्लक्क-कायल्लक्काइविहिजुया समिइ-गुत्तिपरा ॥ १८० ॥
परउवयारपहाणा संत्तणुरुवं संयं पि जयमाणा । अणुयत्तियसह-असहाइसेहवग्गा निरुव्विग्गा ॥ १८१ ॥
निग्गाहियकुग्गहा परउवग्गहा मुंणियस-परसत्थत्था । समययाणुरुवजुंजियउस्सग्ग-डववायवावारा ॥ १८२ ॥
पडिलेहणा-पमज्जणपमुहसमायारिवद्धपडिबंधा । आवस्सयाइकिरियारया य विरया पमायाओ ॥ १८३ ॥

१ देवविपयका अष्टादश दोगा अन्यत्र रूपान्तरेणापि दृश्यन्ते—अन्नाण १ कोह २ मय ३ माण ४ लोह ५ माया ६ रइ ७ अ अरइ ८ अ ।
निदा ९ सोय १० अल्लियवयण ११ चोरिया १२ मच्छर १३ भया १४ ग ॥ १ ॥ पाणिवह १५ पेम १६ कीलापसंग १७ हासा १८ य जस्स
इय दोसा । अट्टारस वि पणट्ठा नमामि देवाहिदेवं तं ॥ २ ॥ २ 'विहायं' प्रती ॥ ३ पोत इत्त ॥ ४ 'करुणायुत्तमकरगृहं' करुणामुत्तसमुद्रम् ॥
५ स्वन्नेऽपि ॥ ६ 'गाहिणो प्रती ॥ ७ शक्त्यनु रूपं सदाऽपि यतमानाः । 'अनुवर्तितसहाऽसहादिसैश्वर्योः' पालितसमर्थाऽसमर्थोऽशिल्पसमूहाः ॥
८ पहउं प्रती ॥ ९ शतस्वपरशास्त्रार्थाः ॥

सम्यक्त्वा-
धिकारे नर-
वर्मनुपक-
थानकम् १ ।
देवतस्वम्
गुरुतस्वम्

॥ ९ ॥

जह चिचं तह वाया जह वाया तह समग्गकिरिया वि । जेसिं ते इह साहू माया-मयवज्जियसरीरा ॥ १८४ ॥
 पर्यंतरम्मि सद्धो आसधरो नाम भणइ दुंविद्युो । भयवं ! जहुत्तसाहू न संति गुरुणो कंहं नेया ? ॥ १८५ ॥
 पिंडविसुद्धिं न तहा कुणंति संकं पि नाऽऽयरंति विहिं । पासत्थाईहिं समं चर्यति नाऽऽलवण-नमणेई ॥ १८६ ॥
 न परुविति य सुद्धं न धरंति पमाणजुत्तमुवमरणं । थेवेसु वि रोगाइसु जह तह सेवंति अवचार्य ॥ १८७ ॥
 इय अट्टारससीलगसईसधरणं विणा कंहं समणा । हुंतु गुरु ? तदभावे कह वा ते वंदणिज्जा य ? ॥ १८८ ॥
 भणियं गुरुणा भइय ! मा साहूणं अभावमुल्लवसु । तदभावे धम्मस्स वि नूणसभावो तए इट्ठो ॥ १८९ ॥
 मिच्छत्तपरयाए न नज्जई दाणि देवनामं पि । किं पुण कालोचियसुणिविरहओ मग्गविन्नाणं ? ॥ १९० ॥
 'पिंडविसुद्धिं न कुणंति' जं च जुत्तं तयं पि न हु जुत्तं । नियसत्ति-काल-खेत्ताणुसारओ तप्पविचीए ॥ १९१ ॥
 "निद्धि-सढभावविरहा सुद्धी तदभावओ वि जं भणियं । सुद्धं गवेममाणो आहाकम्मे वि सो सुद्धो ॥ १९२ ॥
 कह नज्जइ अग्गिद्धी ? धर-धण-सयणाइसवचागाओ । जं तेसि नाऽऽसि पुवं ते कह ? नणुं इच्छचागाओ ॥ १९३ ॥
 सुकरो इच्छाचागो अभावओ चिय, तुमं न किं कुणसि ? । दीणुद्धरणाइखमा तुज्ज वि नो दीसए लच्छी ॥ १९४ ॥

१ दुर्विदग्धः ॥ २ नेय प्रती ॥ ३ शक्यमपि ॥ ४ लजन्ति ॥ ५ 'णाहं प्रती ॥ ६ सुद्धि प्रती ॥ ७ 'हस्सघं प्रती । अथादस-
 शीलाऋषहस्यारणम् ॥ ८ नज्जइ प्रती । शायते इत्यर्थः ॥ ९ कालोच्चियं प्रती ॥ १० विद्धि प्रती । गृद्धिवाठभावविरहात् ॥ ११ णु
 परथ चां प्रती । ननु इच्छाल्यागात् ॥

देवभद्ररि-
विरहो
कहारयण-
कोसो ॥
सम्मत्त-
पडलयं ।
॥ १० ॥

‘नेवाऽऽयरंति सकं पि’ जं च भणियं तयं पि निस्सारं । आवस्सयाइ किं ते न कुणंति ? जमेवमुल्लवसि ॥ १९५ ॥
अह विगंइचागमणुखणमुस्सग्गं कप्पविहरणाई य । सकं पि नाऽऽयरंती कह नज्जइ सकमेयमहो ! ? ॥ १९६ ॥
सामत्थ-कालदोसा सकं पि कयाइ जायइ असकं । आय-व्यतुलणाए तदकरणे वि हु न ता दोसो
‘पासत्थाईसंगं नमणं च न संगयं’ ति जं वयसि । तं पि हु मिच्छा सिद्धंतवयणओ तप्पविचीए
नणु सिद्धंतनिसिद्धं आलत्रणाई वि किं पुणो नमणं ? । ‘ओसन्नो पासत्थो’ इच्चाईभूरिभणणाओ
सच्चमिमं, ता सुत्ते वायनमोकारमाइ किं बुत्तं ? । परियाय-परिस-पुरिसादविकखओ अह तयं मूढ !
जइ ते फुडं अजोगा ता तन्नमणाइ कीसणुन्नायं ? । कारणओ वि हु इहरा पासंठीणं पि तं होउं
अह ते नो जिणलिंगे का तदवेक्खा हु भावसारत्ते ? । अणुयत्तणा य भणिया तेसिं पि हु जेण बुत्तमिमं
अंगीयादाइन्ने खेत्ते अन्नत्थ ठिइअभावम्मि । भावाणुवघायणुवत्तणाए तेसिं तु वसियवं
इहरा स-परुवघाओ उँच्छोभाईहिं अत्तणो लहुया । तेसिं च कम्मवंधो दुगं पि एयं अणिट्टफलं
ता दवओ उ तेसिं अरत्त-दुट्टेण कजमासज्ज । अणुवत्तणत्थमीसिं कायवं किं पि न उं भावा
‘न परूविति य सुद्धं’ एयं पि अदूसणं जहाजोगं । पन्नवणं चिय जुत्तं इहरा दोसो ति जं भणियं ॥ २०६ ॥

१ विकृतित्यागं अनुक्षणं उत्सर्गं ‘कल्पविहरणादि’ नवकल्पविहारादि ॥ २ ‘विरहणां’ प्रती ॥ ३ इत आरभ्य तिलो गाथा उपदेशप्रग्रन्थे क्रमशः
८४०-४१-४२ तम्यः । अगीतायाकीर्णे ॥ ४ उँच्छोभः-आलप्रदानम् ॥ ५ उण भये प्रती ॥

सम्यक्त्वा-
धिकारे नर-
वर्मनुपक-
थानकम् १ ।

॥ १० ॥

ओमे षडे निहितं जहा जलं तं घंडं विणासेह । इय सिद्धंतरहस्तं अप्पाहारं विणासेह ॥ २०७ ॥
 जोग्गा-जोग्गमबुद्धिय धम्मरहस्तं कहेह जो मूढो । संपस्स पवयणस्स य धम्मस्स य पचणीओ सो ॥ २०८ ॥
 'न पर्माणुत्तमुच्चहिं घरिति' एयं पि तुच्छमाभाह । असढोवदंसियत्तेण तविहंसुवहिनिवहस्स ॥ २०९ ॥
 इहरा वाहुट्टवियं पत्तं एगं तु पडलयच्छन्नं । पत्तानंधकयं पुण वीयं मत्तं अगोअरओ ॥ २१० ॥
 एगंगिय रपहरणं भवे न इन्दिहं विसिद्धमुणिणो वि । ता एत्थ पयत्यग्गिं पुवे मुणिणो धिय पमाणं ॥ २११ ॥
 'सेवंति य अवचायं' दूसणमेयं पि घडइ नो सम्मं । तविहंसघयणाइविरहा सुत्तुत्तिओ य तथा ॥ २१२ ॥
 सवत्थ संजमं संजमाउ अप्पाणमेव रक्खेजा । मुच्चइ अइवायाओ पुणो विसोही न याविरइ ॥ २१३ ॥ किंच-
 काहं अछिति अदुवा अहीहं तवोवहाणम्मि य उज्जमिस्सं । गणं व नीईय व सारइस्सं सालंबसेवी समुवेह मोक्खं ॥
 सीलंगाण वि भावो नेओ सबलवयणओ चेव । कह मणियमन्नहेमं ? बकुस-कुसीलेहिं जा तित्थं ॥ २१५ ॥
 कालाणुसारकिरियास्य त्ति चारित्तिणो पवुच्चंति । जह कप्परुत्त्वविरहे रुक्खा भन्नंति लिंवा वि ॥ २१६ ॥
 'अहं सम्मममुणियम्मी मुणिम्मि नमणाइ कीरइ कहं ? त्ति । वभिचारदंसणाओ एयं पि न सुंदरं जम्हा ॥ २१७ ॥
 छंडमत्थसमयचजा ववहारंनयाणुसारिणी संघा । तं ववहारं कुंठं सुज्झइ मवो वि समईए ॥ २१८ ॥

१ 'आमे' अण्के ॥ २ 'व्विहंसुयं' प्रती ॥ ३ 'अत्रिवां' प्रती ॥ ४ गाथेयोपनिर्दुष्को ४६ तमी ॥ ५ गाथेयं व्यवहारपीठिकायां १८४ तमी ॥

६ संगममुं प्रती ॥ ७ छंमत्थगमयवयो ॥ ८ दुर्वेत्त ॥

देवभद्ररि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सम्मत्त-
पडलयं ।
॥ ११ ॥

जइ जिणमयं पवज्जह ता मा ववहार-निच्छए सुयह । ववहारनउच्छेए तित्थुच्छेओ हवइ जग्हा ॥ २१९ ॥
 तथा—धम्मंज्जियं च ववहारं बुद्धेहाऽऽयरियं सया । तमायरंतो ववहारं गरिहं नाभिगच्छई ॥ २२० ॥
 तो दूसमाए दोसं विभाविउं जत्थ जं पलोएजा । नाणे व दंसणे वा चरणे वा तमुववृहेजा ॥ २२१ ॥
 किंच—नें विणा तित्थं नियंठेहिं नात्तिथा य नियंठिया । छक्कायसंजमो जाव ताव अणुसज्जणा दोण्हं ॥ २२२ ॥
 तथा—जा संजमया जीवेसु ताव मूला य उत्तरगुणा य । इत्तिरिय-छेय संजम निग्गंथ वउसा य पडिसेवी ॥ २२३ ॥
 धीरपुरिसपरिहाणिं नाज्जणं मंदधम्मिया केइ । संविग्गजणं हीलंति ताण पयडो इमो दोसो ॥ २२४ ॥
 संतगुणछायणा खलु परपरिवाओ य होइ अलियं च । धम्मे य अवहुमाणो साहुपओसे य संसारो ॥ २२५ ॥
 जइ संपुनं एयं हविज्ज सिद्धी वि ता न बुच्छेजा । एयं पि नो मुणिज्जइ अहो ! महामोहमाहणं ॥ २२६ ॥
 देव-गुरु-धम्म-किरियं पुबं जत्तो वियाणियं ते वि । हीलिज्जंती जइणो ही ही ! अकयन्नुओ लोगो ॥ २२७ ॥
 इय नरवर ! केच्चिरभवहुजीवदुविलसियं निसामिहसि ? । साहूहितो वि परो मोक्खोवाओ धुवं नत्थि ॥ २२८ ॥
 आगमतत्तं च नरिंद ! सुणसु गयराग-दोस-मोहाण । एगंतपरहियाणं जिणाण वयणं हियं अमियं ॥ २२९ ॥

१ गाथेयं पचवस्तुके १७२ तमी ॥ २ गाथेयसुत्तराध्ययने अ० १-४२ तमी ॥ ३ ततः दुष्पमाया दोषं विभाव्य ॥ ४ तमव^० प्रतो ॥ ५ गाथेयं व्यवहारदशमोद्देशकभाष्ये ३८९ तमी ॥ ६ आगमतत्त्वं च नरेन्द्र । शृणु गतरागद्वेषमोहानाम् । एकान्तपरहितानां जिनानां वचनं हितं अभितम् ॥ दृष्टान्त्युक्तिहेतुगम्भीरमनेकभद्रनयनियुगम् । आदिमध्यायानेपु दूरपरित्यक्तव्यभिचारम् ॥

सम्यक्त्वा-
धिकारे नर-
वर्मनृपक-
थानकम् १ ।

धर्मतत्त्वम्

॥ ११ ॥

दिदुंत-जुत्ति-हेऊगंभीरमगेगभंग-नयनिउणं । आई-मज्झ-वससाणेसु दूरपरिचत्तवंभिचारं
सिवंपहरयणपर्दवं व कुमयपवणप्पणोह्णणाऽसज्झं । संज्झं व बहुविहाइसयतारतारानिवहजणणे

इय देवम्मि गुरुम्मि य आगमविसए य जायचोहस्स । संकाइदोसरहिया पडियत्ती होइ सम्मत्तं ॥ २३० ॥
एयम्मि पावियम्मि नत्थि तयं जं न पावियं होइ । एयम्मूलाउ धिय महल्लकल्लाणवल्लीओ ॥ २३१ ॥

अह मयणवत्त-नरवइसुएहिं संजायपरमतोमेहिं । भणियं भयवं ! साहुंप्पसायओ पत्तरिद्धीणं ॥ २३२ ॥
अम्हाणं पि हु पुरओ को एसो साहुदूसणं कुणइ ? । अहवा होयवं एत्थ पुव्वदुचरियदोसेण ॥ २३३ ॥

ता भयवं ! साहह को पुणेस पुवे भवम्मि हुतो ? त्ति । धुणिवयणा जंपियमेगमाणसा भो ! निस्सामेह ॥ २३४ ॥
एसो साचत्थीए नयरीए गिहवइस्स वंभस्स । पुत्तो नाम कुवेरो त्ति आसि पिउणो य सो रोसा ॥ २३५ ॥

संभूयगणिसमीत्रे पवइओ "केचिराणि वि दिणाणि । विणय-नएहिं वट्ठिय पच्छा परिवडियउच्छाहो ॥ २३६ ॥
आवस्सयाइएसुं आलस्सं पइदिणं पि कुणमाणो । गुरुणा सासिउंतो साह्हि य कोवमुवहइ ॥ २३७ ॥

ईसिं पि साहुखलियं पेक्खित्ता भणइ निययदुचरियं । खलंति न धेवं पि हु परस्स पुण दिंति उवएसं ॥ २३८ ॥
'वाल-गिलाणाईणं वेयावच्चं सया वि किच्चं' ति । गुरुणो वि परेसिं पन्नविंति न सयं पुण करंति ॥ २३९ ॥

१ 'वाभिं' प्रती पाठः ॥ २ शिवपथत्त्वप्रदीपं इव कुमतपवनप्रनोदनाऽसाध्यम् । सन्ध्या इव बहुविधातिशयतारतारानिवहजनने ॥ ३ सज्झं प्रती ॥
४ महावस्त्राणवस्त्र्यः ॥ ५ 'हुपासां' प्रती ॥ ६ मुनिपतिना ॥ ७ कियच्चिराणि ॥ ८ शिध्यमाणः ॥ ९ साहुंदि य प्रती ॥

देवभद्रहरि-
विरहओ
कहारयण-
कोसो ॥
सम्मत्त-
पडलयं ।
॥ १२ ॥

एमाइदूसणाइं वागरमाणो किलिड्डमण-वयणो । मरिउं असुरनिकाए किन्विसियासुरसिरिं पत्तो
तत्तो चविउं इण्हि सावयभावं गओ वि एस इहं । पुंषाणुवेहउ चिय पडुच्च मुणियो इय भणेइ
इय सोचा तं सडुं पन्नविउं ठाविउं च सुहमग्गे । नरवइपसुहा सधे गिहिधम्मे उज्या जाया
कारियजिणवरभवणा, सम्माणियपणइणो मुणियसमया । समणजणपड्डुवासणपरइणा लोगठिइकुसला
सविसेसजाणणम्मिंम समुज्या विहंगकुमयवामोहा । दक्खिन्न-दयाइगुणन्निया य भवत्तासनिविन्ना
इय ते चिन्नायजहत्थियत्थसिद्धन्तसारसव्वस्सा । जिणधम्मे रायाई निचलचिता दढं जाया
धरी वि सुचिरमणुसासिऊण रायाइणो जहाभिमयं । विहरिउमारद्धो गाम-नयर-पुरमंडियं वसुहं
अह अन्नया कयाई सोहम्मंसहट्टिएण सुरवइणा । करकलियामलयं पियं ओहीए मही नियंतेर्ण ॥ २४९ ॥
सम्मत्तनिचलमणं मुणिउं तं भूवइं सभापुरओ । भणियं भो भो तियसा ! नरवम्मनराहिवो एस ॥ २५० ॥
ससुराऽसुरतिजएण वि न चालिउं तीरंए जिणमयाओ । ता एत्तो वि न धन्नो कयपुन्नो वा जंए अन्नो ॥ २५१ ॥
सोऊण य वयणम्मिं सुवेगनामो सुरो विचिंतेह । चालाणं व पहूणं जहतह उज्जन्ति उल्लावा
कहमन्नह नरमित्तो न चालिउं तीरह चि हरिराह ? । अहवा सयमेव तहिं गंतुमहं तं परिकवामि ॥ २५२ ॥
॥ २४२ ॥
॥ २४३ ॥
॥ २४४ ॥
॥ २४५ ॥
॥ २४६ ॥
॥ २४७ ॥
॥ २४८ ॥

१ 'पूर्वावुवेयात्' पूर्वसन्ध्याद् एव प्रतीत्य ॥ २-परायणा-न्तराः ॥ ३ 'ठिइ' प्रती ॥ ४ विविद्यकुसुयं प्रती । विदुत्तुगतव्यामोहाः ॥
५ विज्ञातयथास्थितार्थसिद्धान्तसारवर्षसा ॥ ६ सौभर्मसभास्थितेन ॥ ७ पिव इवार्थताभ्याम् ॥ ८ पर्यता ॥ ९ शक्यते ॥ १० जगति ॥ ११ राजन्ते ॥

चढ कममनिगररुयो कंशरगगुणमणपरियुडो होउं । सायंमणमणुपत्तो दिद्वो नरयम्मनरयइणा ॥ २५४ ॥
 वन्मुद्रियो य महमा गंधरिममद पंदिऊण पुद्वो य । भयं ! साहेह मंहं कि पि द्दु आगमणकजं ? ति ॥ २५५ ॥
 गुणमुलिना भणिपं भूमिनाह । कि संजयाणमिह कजं ? । जेमि मोसप-भोसु पि तुलु थिय चिगपडिउत्ती ॥ २५६ ॥
 नद पि द्दु थणुगदरुण मम कि पि क्कंहे भूरइं मणद । एत्थंनरम्मि निमियगत्वगहत्थेण केणापि ॥ २५७ ॥
 केण पि क्कंकरेणं केण पि निक्किरक्किमाणिहत्थेणं । ममणेणं पडिउद्वो राया कुरिकेमरीयाऽऽसु ॥ २५८ ॥
 नद्वो मि थउ क्कंउो मि थद अउं न होमि रे द्दुडु ! । इय जंपिरेहिं तेहिं राया मणु थ पगगदिओ ॥ २५९ ॥
 अद इंमिहमणहिडियउद्वुउडफुरंतदंतकंतीहिं । धाल्लिंतेण व भयणं नरयइणा जंपियं एं ॥ २६० ॥
 भयं ! किमिंद्दुंउल्लिसिहिरुणपरिमणगरिन्ऱमेयं ? ति । ते आधुरे क्कपथिय ! न मणमि दुषियय ! निद्वग्म ! ॥ २६१ ॥
 मीयंति महाम्भुणियो दापारो नेग संति देते पि । सुंजमि य सयं रजं माययायं यदमि क्कंउ ॥ २६२ ॥
 इय क्कउमनिगरिसं तुजस एयं संपयं ममप्येमो । एं तुते तेहिं राया पडिभणिउमादत्तो ॥ २६३ ॥
 मयमिमं माह दोगो एमो नारं मयंकरालस्स । जिणमायणस्स कीरद कीग कलंको मुहा एं ? ॥ २६४ ॥
 एगो लोगो नाधी मये थिय एरिमा पुं ममणा । ता एयंते काउं किमदं पायो न निगगहिओ ? ॥ २६५ ॥

१ कंशरगगुणमणपरि. भूरा । राजकण्ठम् ॥ २ गहंरंयं भय ॥ ३ क्कंउो मि थरी ॥ ४ इय एणमविपटितीठपुटरकुएरुत्तावात्तिभ-
 धरायय थ ५ इययउउउकिधिकपानंन्यएउथीए ॥ इति ॥

ते धना सपुत्रिसा ताण जए निम्मला परं किती । जेहि नियजीविण वि जिणसासणमुत्तइं नीयं ॥ २६६ ॥
किं लच्छीए ? किं वा विहलेणं तेण भूवइत्तेण ? किं वा महं विवेगेण ? किं व सत्थत्थवोहेण ? ॥ २६७ ॥
जो हं सिरिजिणसासणलहुत्तसहकारिकारणं जाओ । एत्तो वि जीविणं कलंकपंककिणं किं ? ॥ २६८ ॥
ता होउ जंपिणं पारद्धं कुणह साहुणो तुसियं । एयं चिय पच्छित्तं इमस्स दुबिलसियस्स ममं ॥ २६९ ॥

इय जान निवो सभभावग्भवयणाइं उल्लविय मज्जो । जाओ जीवियचागस्स ताव सहस त्ति तियसेण ॥ २७० ॥
सम्मत्तनिचलत्तं ओहीए लविबल्लण सविसेसं । हरिसंसियाउ संहरियसयलडमरण्वत्तेण ॥ २७१ ॥
पयडियनियरूवेणं भालयलाऽऽरोविओभयकरेण । भणियं भो भो नरघर ! कयमित्तो चित्ततावेणं ॥ २७२ ॥
सम्मत्तथिरत्तं तुह सोहम्मिदेण सलहियं दूरं । तमसहहिल्लण मए कयमेवविहमहाडमरं ॥ २७३ ॥
न तुमाहितो वि परो सम्मदिद्धी जयम्मि वि चिसिद्धो । कह न मही रयणवई जीसे नाहो तुमं जाओ ॥ २७४ ॥

रायाऽऽह भो महायस ! किं सल्लहसि मे वराडयत्तमस्स ? । सपुत्रिसयणभरिए जिणिंदवरसासणसमुहे ॥ २७५ ॥
अह नियसिराउ मउडं फुरंतमणिकुंडलं पेंणाभित्ता । कयसत्थिणयप्पणामो तियसो जंपेउमाहत्तो ॥ २७६ ॥

१ °सद्धिकारिं प्रती ॥ २ 'दृग्भ्रंशिताव' इन्द्रकथिताव गंधूतसक्यविप्लाप्रपन्नं ॥ ३ कुग एवविभमहासिध्दयः ॥ ४ आपसे मम कर्ण-
कतुल्यस्य ॥ ५ अर्पयित्वा ॥

नृवर ! कुमुदकन्दच्छेदशुभ्रैर्यशोभिस्तव धवलितमेतत् सौधवद् विश्वविश्वम् ।
करतलकमलान्तर्भृङ्गिकेवाऽऽश्रिता श्रीरखिलमपि मिलीनं प्राक्कृतं दुष्कृतं च
तदिह ध्रुवि न भद्रं भावि यन्न त्वयीतः, शिवसुखसखिभावं नीत आत्मा त्वयाऽसौ ।
तव गुणगणनायां सत्प्रचादप्रवृत्तिः, ध्रुवमपरनरेषु द्रागभून्मुद्रितैव
त्वमिह सुकृतभाजामग्रणीः श्रीजिनेन्द्रप्रवचनरमभिन्नास्तद्व्युद्भिर्निवापि (१) ।
कथमिव न विशुद्धौ दूरनिर्धूतपङ्कं, भवति हि भवदंशयोर्दर्शनं स्पर्शनं च ?
इति सुचिरमुदात्त-स्फीत-सत्यार्थसारं, स्तवनमनुविधाय प्रेक्ष्यमाणो नृपेण ।
गवलजलदनीलं लक्ष्य[न] व्योममार्गं, श्रुतिगति सुरनिकेतं स्वं जगामाऽमरः सः
॥ इति श्रीकथारत्नकोशे सम्यक्तवाधिकारे नरवर्मनृपकथानकं समाप्तम् ॥ १ ॥

सम्मत्ते पत्ने वि हु तदसुद्धीए न को वि होइ गुणो । ता तविसुद्धिमैणहं भणामि समयानुसारेण
संकाईया दोसा चउरो वि हु असुहभावसंजणगा । दूरेण वज्जणिजा सम्मत्तविलुपगा पावा
उववूहणाइया पुण निंदसिया सुंदरा गुणा चउरो । एए इह करणिजा दोसा एए वि विवरीया
॥ १ ॥
॥ २ ॥
॥ ३ ॥

१ ध्रुवं प्रती ॥ २ प्रेक्षमां प्रती ॥ ३ गुणे प्रती ॥ ४ अतयाम् ॥ ५ आगमानुसारेण ॥ ६ 'उपसंहृणादिकाः' प्रसंगनादिकाः ॥

कंवाईण सरूवं नियनियठाणेषु वन्नइस्सामि । ता संकापयमेव हि वन्नज्जंतं निसामेह
संसयकरणं संका सा दुविहा देस-संवेभेएण । देसे जीवाईणं एकं संकेइ किं पि पयं
सवे पुण सवं पि हु दुवालसंगं पि संकेइ विमूढो । किं होज्ज जिणुत्तमिमं ? अन्नेण व केणई विहियं ?
संकाकलंककलुसीभवंतंभयवंतवुत्तत्तस्स । कजे निच्छयसारा कह चिट्ठा घडइ सुविसिद्धा ?
संदेहदीहदोलाधिरूढचित्तो न साहिउं सक्को । इहलोइयं पि किसिकम्ममाइ परलोइयं दूरे
संकाविसविलसिरवहुवियप्पखिप्पंतचित्तविन्नासो । इहइं चिय दुहभागी जायइ धणदेववणिओ व
तथाहि—अत्थि इहेव जंबुद्धीवे दीवे^३ एरवयखेत्ते कलिंगदेसकुलंगणावयणं व मणोहरवोणियं, कम्मगंथपगरणं व
बहुविहपयइट्टिइपएसगहणं, धण-धन्नसमिद्धं जयत्थलं नाम खंडं^० । तत्थ य वत्थवो विसाहदत्तो नाम सेट्ठी । सेणा
नाम [से] भज्जा । दुवे य ताण पुत्ता—संवरो धणदेवो य । दुवे वि य भायरो परोप्परं पिइं वडुता दिणाइं गमिति ।
अन्नया य पिउणा विचिंतियं—को इमस्स घरस्स अब्भुद्धारकारी एएसिं होहि ? ति परिकखं करेमि, तथो तं परिकखा-

१-भगवदुक्तत्तस्य ॥ २ शङ्काविषविलसनशीलवहुविकल्पक्षिप्यमाणचित्तविन्यासः । विन्यासः-स्वैर्यम् ॥ ३ वे वरवर्यं प्रतो ॥ ४ मणोरहवां
प्रतो ॥ ५ मनोहरा वाणी यत्रैतादृग् सुखम्, अन्यत्र मनोहरं वाणिश्यं यत्रैति ॥ ६ बहुविधैः प्रकृतिस्थितिप्रदेशैः-एतद्विगयकविचारैरित्यर्थः गहनमेवंविधं
कर्मग्रन्थप्रकरणम्, अन्यत्र बहुविधाः याः प्रकृतयः-प्रजास्तासां स्थितिः-निवासो यत्र एवंप्रकारैः प्रदेशैः-स्थानैर्गहनमिति ॥ ७ धूलिप्राकारपरिक्षिप्तं स्थानं
खेदमित्युच्यते ॥ ८ वट्टता प्रतो ॥ ९ परीक्षाविषयम् ॥

निवृत्तियं कृडुपाहिबन्धे पद्दृष्टिज्जण अप्पणा सुहेण निवृत्तितो निवसामि सि । पारद्धा परिक्खा, वाहरिया दो वि पुत्ता—अरे ! सुवन्नसहस्रसंपंचयं धेतून वचह तुन्मे दो वि विभिन्नदेसेसु, देसेह अप्पणोड्पणो दधोवज्जण[विन्नाण]—न्ति । पडिवन्नं तेहिं । पग्गहियपभूयमंडा पड्डिया देसंतरं । तत्थ जेद्धो गओ दक्खिण्णाचहं, इयरो य उत्तराचहं ।

जेट्टेण कंचीपुरं पत्तेण पारद्धा अप्पेगदवज्जणोवाया, कया नरिंदेण संमं मेत्ती, उंवयरिउमारद्धो य पवरवत्था-ईहिं । भणियो य सहाइल्लोगेण—अहो ! किमेवं निरत्थओ अत्थवओ कीरइ ? किं केण भुयंगम-महीनाह-हुया-सणा उंवयारेण गहिया विट्ठा ? जेणेवं वट्टसि । संचरेण भणियं—अरे मूढा ! तुन्मे न जाणह परमत्थं । जेण—

गंतहं रायउले राया तवह्छमा य भइयथा । जइ वि न वि द्हुंति विहवा नूणंऽणत्थप्पडीर्योरो ॥ १ ॥

जइ पुण धणवयभया न भइजइ भूवई सेइन्नेण । ता ओहावणठानं नीयाण वि होइ किं चोडं ? ॥ २ ॥

इति विणिन्टिय सवुद्धिवियप्पेण अविगणिज्जण सुद्धजणुहानं तह कह वि पारद्धो ववहारो जह सुखेत्तनिहित्तवीयनिवहो च भूरिफलपन्भारो जाओ । पाविया पसिद्धी । रायमउप्फरेण य उस्सिलला वि गहिय निययलन्धं इन्धो य भूओ अचिरेणं ।

इओ य भ्रणदेवो गज्जेणयं पधुच वचंतो आवासिओ एगत्थ सन्निवेसे । आगया य तन्निवासिणो । मग्गिओ य सो तेहिं मंडं । 'अत्थि केत्तिओ वि लाभो' ति दाउमारद्धो पडिसिद्धो-परियणेणं—किमेवं अट्टाणदाणेणं करद्धियं पि

१ 'व्यपणदं' प्रती ॥ २ 'उपचरितुस्' हेतियुम् ॥ ३ उपचारेण ॥ ४ 'पारा' प्रती ॥ ५ 'सर्फो' निपुणेन ॥ ६ 'अपभ्रान्नास्यानम्' निन्दयाः स्थानम् ॥ ७ आधयंम् ॥ ८ गजगणेन च उच्छृङ्खलाद्यपि गृहीत्वा निजकलभ्यम् ॥ ९ 'ज्जणयं' प्रती ॥

देवभद्रस्वरि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सम्मत्त-
पडलयं ।
॥ १५ ॥

भूरिलाभं श्रेवेण हारेसि ? ति । तेण भणियं—को सुणइ तत्थ लाभो भविस्सइ न व ? ति, ता शोवलाभे वि दिट्ठे तंप्परिहारो अजुत्तो—त्ति विणिवंडियं सबं । तदुवलद्धदवेण य अनं वेत्तूण पड्डिओ, कालंतरेण पत्तो गज्जणयं । पयट्ठो य पच्चक्खपसिद्धं पि संसयारोवणीहिं परिहरिय दवज्जणोवायं तेसु तेसु असारवावारेसु । 'सच्छंदो' ति उवेहिओ परियणेणं । उवलद्ध- तदभिप्पाएण य उवयरिउमारद्धो सो एगेण नयंरुत्तेण । तच्छंदणाणुवित्तित्तेणेण य पवत्तो से अभिन्नहिययत्तणं, आय- डियं च तंत्तववएसेण तत्तो धेणं । एवं च तुच्छवित्तो जाओ एसो ।

अन्नया य मरुययरम्मदानसुमणोहरतरुणीकुरुवल्लीत्रिलुलण-वलण-वलण-डिखोलणखणसंपत्तसौरभा सिसिरियसरिय- नीरभरदुव्वहत्तुहिणुक्किरणदुस्सहा उत्तरदिसिसिमुत्था सबत्थ वि गंधवहा वियंभिया । पोढिमणुपत्तो हेमंतो । वंडिया गेहिणीगाढा- लिंगणुकंठा । विमण-दुम्मणीहूया पहियवंठा । ठाण्डाणपइड्डियधम्मगिगड्डियापेरंतवीसमंतरोरनियरा जाया सन्निवेशपरिसरा । विपंकत्तिल्लकल्लवियधणघुसिणंगरागरेहंतपुरजणाणुसरिजंतवलभीमज्झा संवुत्ता दिणावसाणसंज्झा । पैरिफुट्टुकुंदसोरभभरबंधुरा विप्फुरिया काणणसमीरा ।

१ 'तत्परिहारः' लाभपरिहारः ॥ २ समापितमित्यर्थः ॥ ३ नगरपुत्रेण ॥ ४ तत्तद्व्यपदेशेन ॥ ५ वर्णे प्रती ॥ ६ मरुक्कट्टक्षरम्यदानसुमनोहरतरुणी- कुटिलकेशवल्लीविलुलन-वलन-चलन-डिखोलनक्षणसम्प्राप्तसौरभाः शिशिरितसरिशीरभरदुर्वहत्तुहिनोत्तिकरणदुस्सहाः उत्तरदिशसमुत्थाः सर्वत्रापि 'गन्धवाहाः' वाताः विजृम्भिताः ॥ ७ 'मुत्थसं' प्रती ॥ ८ वर्धिता गेहिनीगाढालिङ्गनोत्कण्ठा । विमनोदुर्मनीभूताः पथिकवण्डाः ॥ ९ स्थानस्थानप्रतिष्ठितधर्माग्निष्टिका- पर्यन्तविश्राम्यदुरोरनिकराः जाताः सन्निवेशपरिसराः ॥ १० विपक्क-आर्द्रितघनघुसुणाङ्गराजमानपुरजनानुस्त्रियमाणवलभीमध्या संवृत्ता दिनावसानसंध्या ॥ ११ विकसितकुन्दसौरभभरबन्धुराः विस्फुरिताः काननसमीराः ॥

शङ्काति-
चारे धन-
देवकथा-
नकम् २ ।

हेमन्त-
वर्णनम्

॥ १५ ॥

एवंविधे य पवहंते हेमंते सो धणदेवो कुचि[य]पारोवियदोसं निदोसं पि परियणं संकतो गिहदुवारं निविडकवाड-
संपुडं तोलिऊण कुंचियाहत्थो रच्छायुहपइड्डियाए असिससमीरविहुरसरीरतावण्डा उवविट्ठो विसिट्ठजणगो-
ट्ठीए । एत्थंतरे उच्छलिओ बहलकीलाहलो । 'किमेयं ? किमेयं ?' ति भीया उट्ठिया जणा पलोइउं पपत्ता विसिचलयं ।
दिट्ठो य उट्ठं पवट्ठतो कवोयकंधराधूसरो संमुच्छलियघणरिंछोलिसंक्रियवकंगुगीवसच्चविजंतो मंसलो धूमनिवहो । 'कस्स
घरमेयं उज्झइ ?' ति जाव संकासंकुनिभिजेमाणमाणसो उरिपत्थहियओ जणो चिट्ठइ ताव सिट्ठभेगेण नरेण—एयस्स
धणदेवस्म इमं मंदिरं उज्झइ ति । तओ तुरियं पेसिओ वि जणेण मंदिराभिमुहं सो न वच्चइ संसयालिद्धबुद्धी, भणइ य—न
संभाविजइ मम मंदिरस्मि, किंतु तुंहिणकणाणुचिद्धगंधवाह[चाहिय]पहियपज्जालिओ तणरासिजलणो भविस्सइ, कीस मुहा
वाउला होइ ? उवविमह संट्ठाणेसु । खणंतरेण य इओ तओ पलोयंतो संपत्तो परियणो, भणिउं पवत्तो य—भो भो धणदेव !
किमेवमणाउलो चिट्ठसि ? न पेच्छसि आमूलविफुरियफारफुलिगुग्गारदारुणो दारुदहनदीहरसिहाकरालो अनलो घरं दहंतो ?
त्ति । इमं सोचा उट्ठिओ सो गओ घरं सुमाणतुल्लं । निदट्ठुसवमारं दिट्ठमगारं । 'खीणत्रिभवो' ति परिचत्तो परियणेणं ।
'वाउलो' ति धिक्कारिओ जणेणं ।

१ 'तालयित्त्वा' तालकं दस्वेत्यर्थः ॥ २ 'वणुट्ठा ओचं' प्रती ॥ ३ सउच्छं प्रती । समुच्छलिनघनपक्किशङ्कितवकाप्रोद्रीवदश्यमानः ॥ ४ 'भिचमां' प्रती ।
निर्भिचमान-॥ ५ यस्तद्वदयः ॥ ६ सिट्ठं मे' प्रती ॥ ७ संशयाच्छिद्यबुद्धिः ॥ ८ तुहिनरुणासुविद्धगन्धवाह[बाधित]गथिकप्रशालितस्तृणराशिश्चलनः ॥
९ 'तणुरा' प्रती ॥ १० संटाणे' प्रती ॥ ११ आमूलविस्फुरितस्कारस्फुलिप्रोद्गारदारुणः दारुदहनदीर्घशिलाकरालः ॥ १२ दमशानतुल्यम् ॥ १३ यातूलः ॥

देवभद्ररि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सम्मत्त-
पडलयं ।
॥ १६ ॥

अनिव्वहंतो य पड्डिओ पिउघराभिमुहं । छुहाकिलंतो य पविट्ठो एगत्य सन्निवेशे भिक्खवं परिभमिउं । 'सुंदरागारो' त्ति अणुकंपाए उववेसिऊण सायरं दिन्नं से एगाए घरसामिणीए भोयणं । उवसंतखुहावेयणो य नीहरिओ तत्तो । नवरं जाया से संका—अच्चायरदाणेण सुणेमि कम्मणाइदोसदुहं भोयणमेयं ति । अच्चत्थसंकावसेण य उप्पन्ना उदरपीडा । महाकट्टेण पत्तो एगम्मि नयरं । आपुच्छिऊण पविट्ठो वेज्जघरे । सिट्ठो वेज्जस्स दोससंभवो । दिन्नं उदरसोहणमोसहं से वेज्जेण । गंगासोउ व पयट्ठो से अईसारो । अणुकंपाए तहावि ओसहदाणेण पड्डियग्गिओ किं पि वेज्जेण । ईसिववगयसंकावियारो य पड्डिओ मग्गे । कालंतरेण पत्तो पिइमंदिंरं । तप्पुव्वसमागयपरियणमुहनिसामिथसमग्गवुत्तंतेण य पिउणा कया तदुचियपड्डिवत्ती ।

अवरवासरे य वद्धाविओ बीयसुयागमणेण सेट्ठी । पड्डिओ य तयभिमुहं । कोसंतरमुव्वगएण निसामिओ वसहकंठवंटारवो । खणंतरेण य पत्तो पउरकरह-गोण-वेगसर-जाण-जंपाणपमुहपहाणसामग्गीए भडनियरपड्डियरिओ सुओ । पड्डिओ पिउणो चलणेसु । सामग्गिए चिय सुणिओ से भूरिदव्वोवज्जणोवकमो । पविट्ठो नयरं, जायं वद्धावणयं । सोहणतिहिमुहुत्ते य कओ सो घरसामी । इयरो कम्मयरकंजेसु नियुत्तो, निच्चं पि दुखाभागी य संबुत्तो संकादोसेणं ति ।

जइ दव्वओ वि संका संकेयपयं धुवं असिद्धीणं । ता कइ जिणुत्तत्ते सा कल्लाणइं निहणेजा ? ॥ १ ॥

अहवा संदेहमहातमोहवामोहिया इहं जीवा । चिंतामणिं पि पत्तं चयंति लेहुं ति मन्नन्ता ॥ २ ॥

१ क्षुधाकान्तंथ ॥ २ गगालोत इव ॥ ३ इगारो प्रतो ॥ ४ ओ पत्तो सुं प्रतो ॥ ५ निखन्यात् ॥

शङ्कति-
चारे धन-
देवकथा-
नकम् २ ।

॥ १६ ॥

परमगुरुखान्जाभिर्गते तत्प्रजाते, यं इह कल्पयुद्धिर्मुह्यति स्वल्पसत्त्वः ।
विमलसलिलपूर्णां मह्यं मुक्त्वा तडागीं, स सरति मृगतृष्णायाः सरस्वट्पराब्दः
मृषाचदनकारणं भवति राग-मोहोदयः, स च त्रिभुवनप्रभावगतः क्षयं सर्वथा ।
तदेवमपि शङ्कते यं इह कोऽपि तुच्छाशयः, स वाञ्छति हुताशनादमृतवारिशैत्यक्रियाम्
वैद्यमाप्तमवबुद्ध्य रोगवान्, तद्वचोऽपि यैदि जातु शङ्कते । मेपजं विदधदप्यनारतं, किं तदा व्रजति कोऽप्यरोगताम् ? ।
इति त्यक्ताशङ्कः सकलमपि सर्वज्ञवचनं, तथा चित्ते दध्यात् स्पृशति न यथा संशयरजः ।
यतः सूर्योऽपाच्यामुदयमुपयायादपि शिवं, विजहूर्वा सिद्धा न च भवति मिथ्या जिनवचः
॥ इति श्रीकथारत्नकोशे सम्यक्त्वातिचारचिन्तायां शङ्कादोषे धनदेवकथानकं समाप्तम् ॥ २ ॥

निस्संकिण्णि वि संम्मे कंखा तंभावघाइणी नेया । अन्नचंदंसणगहो सरूव एवं इमीए जओ
देसे सवे य दुहा एसा देसम्मि दंसणं किं पि । एगं कंखइ कचिलाइसंतिथं भवमेयं ति
सवे सबमयाइं कंखइ पुण संसिर्था इहं भावा । दाण-उज्झयैणार्इया एएसु वि ते समा चेव
॥ १ ॥
॥ २ ॥
॥ ३ ॥

१ त्रिभुवनप्रभौ अपगत इति सन्धिच्छेदः ॥ २ यदि यातु सङ्कते प्रती ॥ ३ समं प्रती । सम्यक्त्वे ॥ ४ सम्यक्त्वभावव्यतिनी ॥
५ 'काह्यते' नमीरते ॥ ६ 'शंमिता' कथिताः ॥ ७ 'णाइया प्रती ॥

देवभद्ररि-
विरइओ

कहारयण-

कोसो ॥

सम्मच-

पडलयं ।

॥ १७ ॥

दुविकप्पा वि न कप्पइ काउमिमा दंसणं पवन्नस्स । कुपहपरिच्चाणेण हि सुपहपविची जणे दिट्ठा ॥ ४ ॥
न हि भूरिमगलगो पंहिओ पाउणइ वंछियं ठाणं । न विसे वि अमयचिंता तक्कपसाहणं कुणइ ॥ ५ ॥
न य जुत्ता-उजुत्तवियारसारवावारविरहिया पुरिसा । अंहियिच्चाणेण हियत्थसाहणे उज्जया हुंति ॥ ६ ॥
ताऽसव्वनुपणीए किच्चे चिय समुचिया परं कंखा । अन्नन्नकुत्तिथियवग्गमगचाणेण अच्चंतं ॥ ७ ॥
इहमवियकिच्चविसया विपेक्ख कंखा असंखदुक्खकरी । तव्विन्नसमाणसो इह दिट्ठतो नागदत्तगिही ॥ ८ ॥

तथाहि—अत्थि इहेव भारहे वासे वियदुज्जणवड्डियाणंदा वासुपुज्जजिणजम्मजणियाणेगकछाणा चंपा नाम नयरी । तत्थ य वत्थवो सयंभू नाम वणिओ । पउमाभिहाणा से भजा । ओवोइयसयसंपत्तजम्मणो नागदत्तो नाम ताण पुत्तो । पाहिओ सैजोगयाणुरूवं कलाकलावं । जीवणोवगओ य काराविओ समजाइ-रूवाइंगुणाए कुलवालियाए सलक्खणनामधेयाए पाणिगगहणं । कालक्कमेण य जाओ कुडुंउपवभारुवहणसमत्थो ।

अन्नाया य पिया पारद्वो जराए, असारीकओ रोगेहिं, परिचत्तो बुद्धि-वल-परक्कमेहिं । तव्विहो य सो अप्पाणमधर्रमव-धारिऊण पुत्तं भणिउं पवत्तो—वच्छ ! पेच्छसु बुच्छेयपत्तं व मह सरीरगं, अजं कछं वा निच्छियं विवज्जिही, ता एत्थ इमं वत्तवं—तुमं हि सप्पुरिसमग्गे अप्पाणं ठविऊण तहा वट्टिज्जासि न जहा कुडुंउमम्हारिसाणमणुसरइ, न वा दुज्जणानं हीलापयं

१ पथिकः प्रशुण्यति वाञ्छितं स्थानम् । न विपेडपि अमृतचिन्ता ॥ २ अहितार्थत्वागेन हितार्थसाधने ॥ ३ इय भं प्रती ॥ ४ 'कल संखा प्रती ॥ ५ उपयाचित— ॥ ६ संजो° प्रती ॥ ७ 'इगणा° प्रती ॥ ८ 'अधरं' असमर्थम् ॥

काहाति-
चारे नाग-
दत्तकथा-
नकम् ३ ।

॥ १७ ॥

वचइ, किंच—वच्छ ! न जाणिञ्जइ कम्मपरिणईए का वि दसा पछइइ, अओ जइ कह वि न निञ्छारिउं पारेसि कुडुंयं ता अम्ह कुलदेवया फालिजरगिरिषुवसिहरदेवउलपइड्डिया चिड्डइ तीसे आराहणं करेआसि, अम्ह पुषुपरिसेहिं पि दुत्थावत्था-वडिइहिं आराहिया खु सा वंछियफलया जाय ति । सिरविरइयंजलिणा य 'तह' ति पडिस्सुयं नागदत्तेण । पवन्नमत्त-पाणपरिचोणो य विवन्नो एसो । कयाइं तप्पारलोइयकिचाइं नागदत्तेण ।

विगयसोगीहूए य एसो कालकमेणं पयड्डो पुषुपरिमड्डिइए अत्थोवज्जणाइवावारेसु । जाया य दुद्धाभिहाणेण सेट्टिसुएण सह मेत्ती । समसुह-दुक्खवाण य वचंति चासरा । सरंते य काले तहाविहअसुहकम्मोदयवसेण विलोड्डा ववसाया, विहडिओ पुरिसयारी, तक्करेहिं विलुत्ता देसंतरगयवणिपुत्ता, दड्डा घन्नसंचया, पलीणाइं वड्डिपउत्ताइं वित्ताइं, थोवदिणेहिं सब्बो वि अण्णो व परिणओ परियणो । ताण दोण्हं पि जाओ य परोप्परं एंगंते आलोचो—अहो ! नूणमत्तरमवे समगं चिय कयं किं पि क-म्ममणुच्चियं, जप्पभावेण तुज्झ ममं पि एककालमावडियमिमं निव्वाहसंकडं । दुद्देण भणियं—ता को एत्तो उवाओ ? कत्तो वा परित्ताणं ? किं वा कयं सुकयं हत्तइ ? वाढं मूढं मह मणं न किं पि दंहुं पारइ, किं बहुणा ? संपइ अप्पाणं पि दुद्दावह-मह[म]वगच्छामि; अहवा—

ता किं चोञ्जं मन्नइ जं मन्नइ निद्धणत्तणं च जणो ? । अप्पा वि हु अप्पाणं कप्पइ पहंपंसुपडितुल्लं ॥ १ ॥
 पूरणमेत्तपवन्नो बुहाण हासप्पयं पवच्चन्तो । सद्दो व अत्थरहिओ अवगिञ्जइ किं पुण मणूसो ? ॥ २ ॥

१. निस्तारयियुम् ॥ २. 'धायगो प्रती ॥ ३. 'व्यस्ता श्यवसायाः ॥ ४. 'षत्तो प्रती ॥ ५. शब्दपक्षे निरर्थकः, अन्यत्र धनरहितः ॥

देवभद्ररि-
विरहो

कहारयण-
कोसो ॥
सम्मत्त-
पडलयं ।

॥ १८ ॥

सा बुद्धी सुविसुद्धा तसिंदियाणं बलं अविकलं च । वयणं पि तं चिय फुडं जणप्पसिद्धं तमभिहाणं ॥ ३ ॥
सो चिय पुरिसो दीसंतकंत-सुविमत्त-सुंदरावयो । अनो खणेण जायइ धणहीणो ही ! महच्छरियं ॥ ४ ॥
इय गंलयविसायविसप्पमाणमाणाइरित्तवयणपहं । दुइं पलोइउं नागदत्तवणिओ इमं भणइ ॥ ५ ॥

भो मित्त ! परिच्चय चित्तसंतावं, अत्थि पुव्वकालदिन्नो पिउवएसो, जहा—जया न नित्थारिउं सकसि सकुडुवं तया कालिंजरगिरिद्वियं कुलदेवयमाराहेजासि, सा हि दिट्ठपच्चया पुव्वपुरिसाण विदिन्नवंछियत्था आसि, ता होउ वियप्पकच्छोल-जालेणं, तं चेत्त भगवइ ओहामियकप्पतरुलयं गंतूण आराहेमो त्ति । भणियं दुइेणं—एवं कीरउ, ममावि अत्थि तत्थ कुबेरो नाम जैक्खो कुलदेवो, अहं पि तमाराहिस्सामि त्ति । कयनिच्छया पडिग्गहियपाहेज्जा य निग्गया दो वि वराओ । पइदिणग्गमणेण य पत्ता कालिंजरपव्वयं । दिट्ठं च अणेगतरुजाइजायसोहं हंस-सारस-सुयसउंतसंकुलं भमिरभमरनियरज्झं-कौरकारमणहरं एग्गमुववणं । दुइेण भणियं—अहो ! रमणीयया, अहो ! परियौगपिसंगफलभरोणमियसाहया, अहो ! सर्वोउयकुसुमसोरभनिब्भरया काणणस्स; अवि य—

रंभाभिराममुब्भडचित्तसिंहडिं सिणिद्धससंसंकं । सगं व उववणमिमं पेच्छह सुमणोहरमणिजं ॥ १ ॥

१ गुरुक्तविषादविसर्पन्मानातिरिक्तवचनपथम् ॥ २ अभिभूतकल्पतरुताम् ॥ ३ जक्खकुं प्रती ॥ ४ झंकारक्रियामनोहरम् ॥ ५ परिपाकप्रियाङ्गफलभराव-
नतशासता ॥ ६ सर्वकुं- ॥ ७ अत्र गतानि श्लिष्टपदानि स्वर्गपक्षे उपवनपक्षे च क्रमेण योज्यानि—एकत्र रम्भया—रम्भाभिधयाऽप्सरसाऽभिरामम्,
अन्यत्र रम्भाभिः—कदलीभिरभिरामम् । उद्धटाः चित्रशिशुण्डिनः—ससर्षथो यत्र तम्, अन्यत्र उद्धटाः चित्राश्च शिखण्डिनः—मयूरा यत्र तत् । एकत्र

काङ्क्षाति-
चारे नाग-
दत्तकथा-
नकम् ३ ।

उपवन-
वर्णनम्

॥ १८ ॥

॥ २ ॥

बहुगिद्धमरिड्डालमपलासं गुरुपलासपडहच्छं । दीसंतसत्तपन्नं पि भूरिपन्नं च सहइ वणं

एवंविहं तमृञ्जाणमवलीयमाणा गया एगं सरोवरं, कयं मंजगायकिञ्चं, गहियाइं कमलाइं । गओ कुवेरजक्खांययणं
दुसो, इयसो'य नियकुलदेवयाहरं । पूइया गगवई, अडुंगपणिवायपुरस्सरं च संथुया सायरं भणिया—देवि ! अम्ह पुघपुरि-
सोहि पि तुममाराहिया तेसि वरदा जाया, ता ममासि तुममेव सरणं दोगचचककंतस्स, न य तुह पसायमंतरेण सुंजाभि-त्ति
कयनिच्छओ कुमसत्थरमारुहिज्जण पंजलिउडो पज्जुवासिउमारुओ । जायाणि पंच लंघणाणि, न किञ्चि दिनामृततरं देवयाए ।
पारद्वे य छट्टे लंघणे आगओ एगो पुरिसो, पुच्छिओ य नागदत्तो तेण—भो ! किमेयनारद्धं ? ति । सिद्धो अपेण संयुत्तंते ।
तेण मणियं—हा मूढ ! कीस अप्पाणं किलायेसि ? सुंच एयं कट्टुदेवयं, लग्गाए मम पट्टीए देसेमि जणविदिन्नवंछियत्थं
सिद्धत्थाभिहाणं देवं एत्तो अदूरुद्धियं ति । अथिरत्तणेण पडिचन्नमिमं नागदत्तेण, गओ तेण [सिद्धि] सिद्धत्थवाण-

स्निग्धेन शशाङ्गेन चन्द्रेण महितम्, अन्यत्र स्निग्धाः शशाङ्गे-शरकाः स्वाङ्गे-मथ्ये यत्र तत्र । एकत्र युगनशां-देधानाम् ओपेन-समूहेन रमणीयम्,
अन्यत्र सुगनसां-पुष्पाणामोपेन रमणीयमिति ॥ ८ °ससंगं प्रती ॥

१ अत्र यद् बहुगिद्धं भवति तत्र कथम् 'अरिष्टाणुलं' न रिष्टाणुलं भवति ? इति विरोधः, परिहारस्तत्र—बहयो रिष्टपक्षाय, अरिष्टैः—कां कंधाकुलम् । तथा
यद् 'अपलाशं' पलाशारहितं तत्र कथं गुरुपलाशैः पट्टहच्छं-प्रतिपूर्णं भवतीति विरोधः, तत्परिहारः पुनः—'अपलाशं' कोलाहलवर्जितं नीरयं शान्तियुक्तमिति
यात्, गुरुभिश्च पलाशट्टैरुपेतम् । तथा यद् इदममानसपूर्णं कथं तद् भूरिपूर्णं भवति ? इति विरोधः, परिहारस्तु—इदममानाः एतस्यार्थ्या यद्वा
यत्र, पुनश्च भूरिपलाशं पातं यत्र तत्र । एतादृशं वनं राजते इति सण्टुः ॥ २ मज्जनादिरुत्थम् ॥ ३ पुईया प्रती ॥ ४ दौर्गत्यककाकान्तस्य ॥

५ सण्टुत्तं प्रती । एतस्तान्तः ॥

देवभद्ररि-
विरहओ
कहारयण-
कोसो ॥
सम्मत्त-
पडलयं ।
॥ १९ ॥

मंतरमंदिरं, कयं पांडिच्चरणं, जायाइं दस लंघणाइं, न लद्धं पडिवणो वाउलत्तणं ।
एत्थंतरे निच्छयवससमासाइयसमीहियदेवयावरो उवट्टियमहो संपत्तो दुहो । साहिओ णेण नागदत्तस्स नियत्तुंतो ।
सविसायमियरेण वि अप्पणो त्ति । दुहेण भणियं—अलमइक्कंतउक्कित्तणेण, एहि, संखाँ उवलक्खियपच्चयं भयवंतं कुबेर-
जक्खमणुसरामो । 'तह' त्ति उवट्टिओ नागदत्तो । गया कुबेराययणं । पारद्धो लंघिउं एसो । नवरं अविच्छिन्नभत्तपरि-
च्चायसोसियसरीरत्तणेण सासानसेसो जाउ-त्ति आदन्नो; किंकायवयावाउलो य भणिओ सो इयरजणेण—अहो ! किमेवं
खयमुवेंतमुवेक्खसि ? न देसि किं पि भोयणं ? किं न सुयं तुमए 'जीवंतो नरो भद्राणि पश्यति' इति ? । पडिवन्नेण
दुहेणं काराविओ मुग्गजूसो । अणिच्छंतो वि भुंजाविओ नागदत्तो । कइवय[दिण]भोयणजायसरीरावट्टुभो य भुजो लंघि-
उमुच्छंहतो बुत्तो लोएण—भो ! सुंच ताव इममभिप्पायं, अणुसरसु ताव नियमंदिरं, कइवयदिणावसाणे पुणो वि विसिद्धसउ-
णबलोवलंभे इममत्थमणुहेज्जासि । तओ नियत्तो नागदत्तो दुहेण समं सगिहाभिमुहं, पत्तो य कालक्कमेणं, परितुट्ठो कुंडं-
बजणो, कओ से मज्जणाइउवयारो, उवखडिया महाभक्खभेयमणहरा रसवई । 'चिरकालोवलद्ध' त्ति परिभुत्ता कंक्खाइ-
रेणेण, रयणीए पडिओ विद्धइगादोसेण, वमण-विरेयणाइमहाविमईण पउणीकओ बंधुवग्गेण ।

एवमेसो कंक्खाविस्विप्पमाणमाणसो देवयावरविरहेण दुक्खिओ जाओ । इयरो य न तह त्ति ।
पुव्वभावावज्जियगरुयपावपब्भारविणिहयप्पणे । [...] वे सिद्धे जोगस्स ठंति.....दूरेण ॥ १ ॥

१ 'प्रतिचरणं' सेवा ॥ २ अलमतिक्रान्तोत्कीर्तनेन ॥ ३ साक्षात् ॥ ४ चिन्तातुरः ॥ ५ उत्सहमानः ॥ ६ कुटुंबं प्रती ॥ ७ उपस्कृता ॥

काङ्क्षाति-
चारे नाग-
दत्तकथा-
नकम् ३ ।

॥ १९ ॥

अपि च—चापल्यशय्यविहतो हितमप्यपास्य, पश्यत्यवस्त्वपि हि वस्तुधिया विमूढः ।

हृत्पूरचूर्णपरिभोगवशेन यद्वात्, क्लियोऽविशिष्टशुभ्रपलाघपि हेममत्या

कल्पद्रुकल्पमवधूय जिनेन्द्रधर्म, धर्मान्तराण्यपि जिघृक्षति यः सुखाय ।

निर्मूलपारसुहृयेन स वारिराशि, मन्ये तितीर्षति विमुच्य मनीषनावम्

लोकैऽपि कार्यमसमाप्य किलैकमन्यदारिद्र्युन्वयतमदप्युपलीयमानः ।

विज्ञोपहासपदविं च मुधा श्रमं च, कार्यक्षितिं च परमुप्यति (?) फल्गुचेष्टः

इत्याप्तदृष्टसुविशिष्टविचारभारनिर्वाहिमार्गदृढनिश्चयलीनचित्तः ।

चिन्ताव्यतीतशुभसम्पदमप्यवाप्य, संसारपारमचिरात् समुपैति सत्त्वः

॥ इति श्रीकथारत्नकोशे सम्यत्त्वचिन्तायां द्वितीयातिचारप्रक्रमे नागदत्तकथानकं समाप्तम् ॥ ३ ॥

संकांकंवाहि अखंडिहं हि सम्मम्मि सवहा वजे । विर्सवच्छछायं पिव विचिकिच्छं किच्छसंजणणी ॥ १ ॥

देसे सवे य इमा देसेऽणुट्टाणमेगमासंके । सफलमफलं व होज्ज त्ति सवओ सवमासंके ॥ २ ॥

१ तत्रेण, लब्धा नावा वा ॥ २ मभीष्ट प्रती । पृषोदरादित्वात् मनोपामनीपितादिशब्दप्रयोगवद् मनीष्टप्रयोगशब्दिः । मनोऽभिमतनापमित्यर्थः ॥
३ आरब्धुमिच्छुः ॥ ४ °दृष्टनि° प्रती ॥ ५ °एहि सं° प्रती ॥ ६ विपश्यच्छछायामिव ॥

देवमदस्त्रि-
चिरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सम्मत्त-
पडलयं ।
॥ २० ॥

सधनुवयणसमणुभवंतन्मिमलविवेगजुत्ताण । सत्ताणमणुचिया सा दुविहा वि दुहावहा जेण ॥ ३ ॥
जिणुत्तमणुट्ठाणं विसिद्धफलं ति कीरइ अवस्सं । तत्थ वि संसयभावो न भाविभद्दण संभवइ ॥ ४ ॥
इयरे वि अणुट्ठाणे किं पि फलं दिट्ठमेव पच्चखं । ता जिणभणिए वि तहिं संदेहो ही ! महामोहो ॥ ५ ॥ किंच—
जे किर किंसीवलाई फलसंसइणो किसिं विलंबंति । अविकलकारणभावे वि संस्सभागी न ते हुंति ॥ ६ ॥
एवमणुट्ठाणमिणं फलसंसयगन्धिभणं पकुवंता । दुकरयं पि हु त्थफलविर्वज्जिया ते विसीयंति ॥ ७ ॥
अहवा विउंणो मुणिणो तदंगमलिणाइसंभविदुगुच्छा । विउगुच्छं ति इमा वि हु पडिवक्खो कुसलपक्खस्स ॥ ८ ॥
उभयसरूवं पि इमं जे नो वज्जंति वंज्जपडिहच्छा । गंगो व वसुमई विवं इहयं चिय ते दुही हुंति ॥ ९ ॥
तथाहि—अत्थि भारहवासविसेसंयतुच्छा महामुल्लविचित्तपणियसाला कुणाला नामं नयरी । तहिं च लोयववहा-
राणुसारिवम्मत्थाणुकूलवाचाराणुरत्तचित्तो बंभदत्तो नाम सेट्ठी । सीमंतिणीजणसमुचियणुणमाणिक्कावड्डियमंडणा चंदणा
नाम भारिया । गंगाभिहाणो य ताण पुत्तो, वसुमई य धूया । गाहियाणि समुचियकलाकलावं, जोषणमणुपत्ताणि य
वीवाहियाणि दोन्नि वि समुचियकुलेसु ।

अन्नया य रइहरपसुत्तस्स गंगस्स धरिणी उक्का समुक्कडविसेणं विसहरेणं । मीलिया मंतवाइणो, पारद्धा विसोवसामणो-

१-श्रवणोद्भवत्- ॥ २ सत्त्वानामनुचिता ॥ ३ जिनोक्कमनुष्ठानम् ॥ ४ कृपीवलादयः फलसंशयिनः कृषी विलम्बन्ते ॥ ५ सस्यं-धान्यम् ॥ ६ वज्जया
प्रतौ ॥ ७ विद्वांसः ॥ ८ गुंच्छंति इ प्रतौ । विद्वज्जुयुप्सा इति ॥ ९ वयं-पापं तेन परिपूर्णाः ॥ १० विव इवार्थे ॥ ११-तिलक- ॥ १२ दशा ॥

विचिकि-
त्सात्तिचारे
गङ्गवसुम-
त्योः कथा-
नकम् ४ ।

॥ २० ॥

वाया । धियाणियदुद्धालदद्विसविगारवहरेहिं य पचक्खाया तेहिं । 'विवन्न' ति नीया मसाणं, विरइया [चिया] । तहिं च
 जावे सत्रमारोविजइ ताव कत्तो वि अबत्तलिंगी सरीरच्छायावसमुण्डितमाहप्पविसेसो पत्तो तद्दुदसं एगो पुरिसो । तेण
 भणियं—अहो ! महापावं जमेवं जीवंती वि चियाए आरोविजइ ति । तं च सोचा विम्हहयमाणसेण आनद्धकरसंपुडं
 भणियं जणेण—भो महायम ! कुणसु पमायं, देसु पाणभिकखं जइ अत्थि किं पि परिन्नाणं । तेण जंपियं—अत्थि परिन्नाणं,
 केमलं जमहं मग्गामि न तं तुब्भेहिं दाउं सक्किंमइ । जणेण भणियं—अलं वियप्पेण, जं भे रोयइ तं दुल्लहं पि मग्गसु
 जेण देमो ति । तेण भणियं—जइ एवं ता इमं चेव इत्थियं देह जेण पंगुणं करोमि ति । 'जहा तहा जीवउ
 वराइणि' ति अकामेण त्रि पडिवन्नं जणेण । ततो मलीलमुक्कहुंकारमेत्तेण पणट्टनीसेसविसविगारा अंगमंगं कुणंती
 सुत्तपमुद्ध व उट्टिया एमा । अहिट्टिया य संतवाइणा । सविम्हयमवल्लोयमाणस्स वि जणस्स तं धेत्तूण गओ जहाभिमयं ।
 सविलक्खो य सदुक्खो य गओ जणो सग्गिहसु । चाढं अमरिसिओ गंगो, तह वि 'उवगारि' ति मपणयं संतवाइणं जंपिउ-
 माट्ठो—भो महापुरिस ! न कुप्पियवं, भणामि किं पि—

नियजीवियवएण वि परक्खे उज्जयाण धीराण । थोव धिय वज्झपयंतथसत्थसंपाडणपविची ॥ १ ॥

१ विजातदुद्धरणमर्पदृष्टिपंविगारव्यतिकरः ॥ २ 'व ज्वमा' प्रतो ॥ ३ शरीरकान्तिवशाशयमानमाहात्म्यविशेषः ॥ ४ 'स्सह प्रतो । शक्यते ॥
 ५ पमुणं प्रतो ॥ ६ 'इणि ति प्रतो ॥ ७ सुद्धपनु' प्रतो ॥ ८ अमर्षितः ॥ ९ 'यच्छसं' प्रतो । वात्स्यपदार्थसार्थसम्यादनप्रवृत्तिः ॥

देवभद्ररि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सम्मत्त-
पडलयं ।
॥ २१ ॥

किंमसकिरेण कीरइ जो तिणभंगे वि दूरमसमत्थो ? । सँक्को वि परुवयारं अँवहीरइ ही ! कहिं जामो ? ॥ २ ॥
 अवगन्नियसविणासा फलप्पयाणं पराण कुवंता । ही ! कत्थ पेच्छियवा रंभाथंभ व सण्णुरिसा ? ॥ ३ ॥
 अचंतमणुचियमिमं महप्पभावो वि जइ तुमं कुणसि । सच्छंदं कालिकालो ता वियरउ दूरमविरामं ॥ ४ ॥
 इमं सोचा मंतवाइणा भणियं—भो भो ! बाढं लज्जिउ म्हिह किलिडुचेड्डिणं, ता विरम सण्णुरिसमगाणुकिचणाओ, कत्थ
 जलही ? कत्थ गोपयं ?, कत्थ सुराचलो ? कत्थ परमाणू ?, कहिं सण्णुरिससमायारो ? कहिं वा अम्हारिसो कीडकीडावि-
 डंबणामेतो ?, अओ भइ ! एसा तुह गिहिणी भइणि व निँचं मह घरे ड्वाही ताव जाव तुमं किं पि कत्तो वि मंतसिद्धिं मम
 उवाणिसससि, पच्छा इमं वेत्तूण सवरं वचेज्जासि, जया वि य किं पि मंतसिद्धिं लहसि तदा आपुच्छिऊण पाडलिपुत्तनयरे
 देवधरमंतवाइणो घरं एज्जासि, मा काहिसि संदेहं—ति संबोहिऊण तब्भज्जासमेओ सिग्घवेगेण गंतुमारद्धो मंतसिद्धो । सवि-
 लक्खो य पडिनियत्तो इयरो ।

सिद्धो अणेण एस चइयरो^१ अम्मानपिईपमुहलोगस्स । तेहिं भणियं—पुत्त ! मा संतप्प, अनं कन्नगं गमिस्सामो त्ति ।
 तेण भणियं—अत्थि एवं, तह वि अणुरत्तजणोवेहणं दूरमणुचियं । तुसिणिं पवन्नो य सयणवग्गो । गंगो वि किं पि पाहेज्ज-
 मादाय अजाणिजंतो केणइ रयणीमज्झसमए नीहरिओ घराओ, अखंडियपयाणमेहिं देसंतराइं भमिउमारद्धो । पज्जुवासिया

१ किम् अशक्तेन कियते ॥ २ शक्तः ॥ ३ अवधीरयति ॥ ४ कदलीवृक्षो हि फलजननान्तरगमश्च विनश्यतीत्येवमुक्तिः । ५ निश्च मह
 प्रती ॥ ६ यरं अं प्रती ॥ ७ निःश्रुतः ॥

विचिकि-
त्सात्तिचारे
गङ्गवसुम-
त्योः कथा-
नकम् ४ ।

॥ २१ ॥

य के वि कहि पि मंतवाह्णो, समासाहया य तेहितो के वि उवएसा, परं न चित्तक्खेवकारिणो जाया ।
 तओ सो गओ उड्डियाययणविसयं । ठिओ तत्थ एगग्गि सन्निवेसे एगाए कुड्डुविणीए धरेगदेसे । तीसे य कुड्डुवि-
 णीए चचारि डिंभाणि अंचंतचवलाणि खेत्ते कम्मकरणत्थं गच्छंतीए विघायं कुणंति । ततो सा सिद्धमंतसामत्थेणं विसहरं
 चाहरिऊण ताणि डमावेद, विसमुच्छानिचेट्ठाणि य घरब्भंतरे खिविऊण गिहदुवारं दढं संजमिऊण खेत्तं वच्चइ । कम्मं काऊण
 य पडिनियत्ता जलच्छडाखेवमेत्तेण डिंभाणि संभावत्थाणि करेइ । तं च पइदिणमेचकुणंती दइण विग्गिहओ गंगो चित्तेइ—
 अहो ! न एसा सामन्नमंहिला, ता एस चिय मवायरेण ओलगिगंडं जुत्ता-त्ति लग्गो एसो तीए सवप्पयारेण आराहणं काउं ।

कइवयदिणेहिं य अंचंतविणयकम्मसमाराहियहिया सा भणिउमाटत्ता—पुत्त ! किमेवमगुणा[ए] वि तुमं मएवं वडुसि ?
 मग्गहा दूरमोंगरिसियं मम चित्तं, ता साहेसु किं पि पओयणं ति । गंगेण भणियं—अम्मो ! किं साहेमि ? वाढं उच्चारिउं
 पि न पौरियइ । तीए जंपियं—वच्छ ! निरुविग्गो साहेसु जहट्ठियं । तओ तेण सवो वि सिट्ठो नियवइयरो । तीए य इमं
 सोचा जंपियं—वच्छ ! माऊसुगो होसु, तथा काहं जहा पुन्नवंछियत्थो धरं वच्चसि ति । गंगेण भणियं—न दुल्लहमिमं तुह पाय-
 पउमपसाएण । अह सोईणत्तिहिमुट्ठत्ते अट्टुन्हं पि नागकुलाणं काऊण पूयं दिन्ना नागंहवण-विसविणासणपरमविज्जा । कहिओ
 साहणविही, जहा—किण्हचउइसीए मसाणे एगागिणा अट्ठोत्तरत्तकुसुमंजावसहस्सेण एमा साहियवा, संरिउंतीए य इमीए

१ परत्त परचित्तं प्रती पाठः ॥ २ स्वभावस्थानि ॥ ३ महिष्पा, ता प्रती ॥ ४ मया एवम् ॥ ५ आकर्षितम् ॥ ६ पि प्रती ॥ ७ पार्यते ॥

८ 'हणत्ति' प्रती ॥ ९ नागाद्वलपियविनाशनपरमविद्या ॥ १०-जापसहस्त्रेण ॥ ११ स्त्रियमाणायाम् ॥

देवभद्रस्वरि-
विरइओ

कहारयण-

कोसो ॥

सम्मत्त-

पडलयं ।

॥ २२ ॥

विज्ञाए भुयंगवग्गा सरीरं बाहमभिद्विस्संति, न य 'थेवं पि भाइयब्बं ।

ततो सो सम्ममाराहणविहिं विजं च अवंधारिऊण क्रयत्तप्पायवडणो नीहरिओ, गओ पाडलिपुत्तं । पडणीकया विज्ञा-
साहणविही, गओ मसाणं, जहोवइइइईए विजं सुमरिउं पवत्तो । एत्थंतरे—

सिंदूरारुणलोयणफुरंतपहपडलपाडलियगयणा । घुहकुहरुगिगरियफुलिंगफारजलणच्छडाडोवा ॥ १ ॥

उब्भंडभिडंतफणफलगफडफडारावमुहरियदियंता । पइस्वैणविमुक्कुकारपवणकंपावियवणंता ॥ २ ॥

मेहमंसिणगुरु[यर]देहदंडडामर-डसंतजियलोया । दिमिविदिसिमुहेहितो भुयगा नीहरिउमारद्धा ॥ ३ ॥

अहं पलयखुभियकालोयजलहिकछोलोलगुरुदेहे । ते दव्वन्ते दहुं भीओ गंगो विचिंतेइ ॥ ४ ॥

सबहान जुत्तं संतसाहणमिसं काउं, को जाणइ कयंतचक्खुनिक्खेन व दारुणा इमे भीमभुयंगमा समीवमुवागया किं पि कुव्वंति ?
फलं च संसइयं, एए पुण निच्छियं डसिउं विणासमुवणिति, अणत्थं संसओ य निवित्तीए अंगमुवइसंति विडणो, ता अलं
संदिद्धफलसिद्धिणा सुहपमुत्तकालकेसरिपवोहकप्पेण वेजासाहणेणं ति । संहरिओ तदाराहणेवक्कमो । वेणेण पलाणो सघराभिमुहं ।

१ थेवं भि भां प्रती ॥ २ अकथां प्रती ॥ ३ सिन्दूरारुणलोचनस्फुरत्प्रभापटलपाटलितगगनाः । गुप्तकुहरोद्गोर्णस्फुलितस्फारज्वलनच्छटाडोपाः ॥

४ उब्भट्टइडफणाफलकस्फटस्फटारवमुत्तरितदिगन्ताः । प्रतिक्षणविमुक्कुकारपवणकम्पितगगन्ताः ॥ ५ 'इक्खणं' प्रती ॥ ६ भेषमस्यणगुरुत्तरयेददण्ड-

भयइरदशजीवलोकाः । दिग्गविदिग्गुमेन्नो गुजगाः निस्सर्त्तुमारब्धाः ॥ ७ अय प्रलयभुब्धकालोदजलधिकालोलगुरुदेहात् । तात् 'द्वन्तः' उपद्रवं
कुर्वणान् इद्वा भीतः गतः विचिन्तयति ॥ ८ 'व्वत्तो दं' प्रती ॥ ९ 'च्छिउं डं' प्रती ॥ १० 'दिद्धकं' प्रती ॥

विचिकि-
त्सातिचारे
गङ्गवसुम-
त्योः कथा-
नकम् ४ ।
नागवर्णनम्

॥ २२ ॥

अवरासरे य लोयापुच्छणेण जाणिञ्जण पुवुत्तदेवधरमंतवाइणो मंदिरसुवगओ एसो । पच्चभिन्नाओ य मंतवाइणा । कया समुच्चियपडिवची । जाओ परोप्परं समुच्छावो । भणिओ य गंगेण मंतवाइ, जहा—गिण्हसु भो ! सुयगायड्डुणिं सुमरणमेत्तेणं चिय तद्धिमविधाइणिं च परमविअं, समप्पेसु य मम भज्जं-न्ति । 'तह' ति पडिसुयं मंतवाइणा, सुदिणे गहियो विज्जा, जहुत्तविहिणा निव्भयचित्तेण निरभिकंखेण य साहिया एसा ।

विन्नासिया य कोडुंविणीडिगनाएण चूडामणिसत्थपरमत्थजाणगे जयदेवनेमित्तिगम्मि । आइड्डुडुदुवन्नपन्नगविसा-इरेणेण कंठीहूओ एसो, पच्चक्खाओ विसंचिगिच्छगेहि । आदन्नो राया । उग्घोसावियं नयरे—जो एयं पउणीकरेइ तस्स अभिरुइयं राया देह ति । निवारिओ पडहगो देवधरेण, भणिओ य राया—देव ! जइ एस चूडामणिसत्थपरमत्थं निच्छियं देह ता जीवावेमि एयं । रत्ता भणियं—अवस्सं दाही, अदितं च अहं दवावेमि । देवधरेण भणियं—देव ! एत्थे यड्थे कस्स घम्महत्थो ? । रत्ता जंपियं—ममं चेव । तओ सविसेसजायसामत्थेण पगुणीकओ एसो, परं न पडिवन्नो चूडामणिसत्थ-दाणं । तओ रत्ता जंपियं—तुह विसनिचेड्डस्स मए समीहियेप्पणविसए घम्महत्थो दिन्नो, ता ममाणुविचीए अन्नहा न कायधं, दायधं सबहा सत्थमेयमिस्स ति । ततो 'सयगाढाणुविचीए तेण सिद्धं चूडामणिं' तन्तं तेरसममत्तापञ्जवसाणं

१ सुज्जयावर्षणीं सरणमात्रेणैव ॥ २ 'जा ति प्रतो ॥ ३ 'द्वियवि' प्रतो ॥ ४ आविष्ट- ॥ ५-कृष्ण- ॥ ६ 'काष्ठीभूतः' काष्ठयद् निश्चेतनो जात' ॥ ७ 'विपचिक्रित्तकैः' विपक्षैः ॥ ८ चिन्ताबुरः ॥ ९ 'रथ एत्थे प्रतो ॥ १० परत्त पडि' प्रतो ॥ ११ 'यप्पाणं' प्रतो ॥ १२ अन्ननदा का' प्रतो ॥ १३ राया गा' प्रतो ॥ १४ 'तत्ते' प्रतो । तन्त्रं-शास्त्रम् ॥

देवभद्रस्त्रि-
विरहो
कहारयण-
कोसो ॥
सम्मत्त-
पडलयं ।
॥ २३ ॥

देवधरस्स । तस्सामत्थेण य जाओ एसो तिकालजाणगो । 'विसिद्धसत्थलाभहेउ' ति वत्थाइदाणपुव्वगं च समप्पिया णेण गंगस्स भज्जा । विसज्जिओ एसो गओ सट्ठाणं, सलहिओ पुरजणेणं, परितुट्ठा अम्मा-पिउणो ।

एगम्मि य दिणे रुयमाणी समागया ससुरघराओ धूया वसुमई । पुट्ठा य अम्मा-पिऊहिं—पुत्ति ! केणइ तुह किं कयं ? । तीए जंपियं—अम्म-ताय ! ससुरजणो निसग्गवेरि व्व ममं वाहइ, निच्चसुचियकिच्चकारिणिं पि वेरिणिं च पेच्छइ, संपयं च न याणामि केणइ कारणेण निद्धाडिय म्हि सगिहाउ ति । अम्मा-पिऊहिं भणियं—पुत्ति ! वीसत्था होसु, पुव्वकयदुक्कयजणियदुग्गदोहग्गदुव्विलसियमिमं, ता सगिहे व्वियं धम्मपरा परिवालसु कइवयदिणाइं, जाव किं पि नेमिच्चिय-मापुच्छिय तदुच्चिओवक्कममणुच्चित्तो ति ।

अत्रया य सो देवधरो चूडामणिनाणमुणियनट्ट-मुट्ट-चिंताइपयत्थो कोऊहलियाणेगनरिंद-सेट्टि-सेणावइपमुहपहाणलो-याणुसरिज्जमाणो समागओ तं पुरं । सुंदरफल-फुल्लाइदाणपुरस्सरं पुच्छिओ । एगग्गचित्तेण सम्मं परिभाविऊण सिद्धं, जहा—एसा तुह भइणी पुव्वभवे साहूणं निष्पडिक्कम्मसरीराणं मलाविलसरीरत्तणेण विसप्पंतासुहगंधाणं 'धी! धी! इमे' ति दुगुंछं काऊण निकाइयदोहग्गदोसा एवं वइइ, उवसमोवाओ य जम्मंतरे परं भावि ति, ता वच्च सगिहं, मा भूय-पिसायाइदोससंभावनं काहिसि ति । गओ गंगो । सिद्धं तदुवइइ । निंदिउमारद्धा अप्पाणं भइणी । गंगो वि तहाविहविज्जालाभफलचुक्को परं सोगमुवगओ ति ।

१ °पिऊणि भणि° प्रतो ॥ २ व्विय इति इवार्थक्कमव्ययम् ॥ ३ °मुट्टिच्चि° प्रतो ॥ ४ भावि ति ति प्रतो ॥

विविचि-
त्सातिचारे
गङ्गवसुम-
त्योः कथा-
नकम् ४ ।

॥ २३ ॥

इह कुमलपक्वविक्षेपदम्बसम्मोहनिम्बमहिमङ्गणो । निद्धाडिति उर्विति लञ्छिं हणिऊण डण्डेण ॥ १ ॥
चिरकालं वसियच्चं भवकारागारसन्निरुद्धेहिं । मन्ने हं दुन्नयनिविडनिगडनडिएहिं जीवेहिं ॥ २ ॥ किञ्च—

सस्वर्ण-रत्नपरिपूर्णमपि प्रधानं, रिक्तं तदेतदिति वर्जयते निधानम् ।

निश्चेतनाक्षफलमित्यवबुध्यमानः, कल्पद्रुमं च स समीहंत एव हातुम् ॥ १ ॥

तिर्यग् विवेकविकला तदियं कथं स्यात्, कामप्रदेति स निरस्यति कामधेनुम् ।

चिन्तामणिं च स तिरस्करते किमेव, भापानुरूपवपुषा वितरिष्यतीति ॥ २ ॥

यो भूत-भावि-भवदर्थविबोधवन्धुकैवल्यवञ्जिनविनिश्चितमुक्तिमार्गम् ।

वैफल्यसङ्कथनेन विदां जुगुप्सासम्पादनेन यदि वा विगुणं भिमीते ॥ ३ ॥

इति गतविचिक्तिसः स्वः-शिवश्रीगृहेषु, व्रत-नियम-तपस्या-दान-दीक्षादिकेषु ।

प्रतिदिवसविधेयेष्वन्वहं योजितात्मा, भवति भवसमुद्राद् द्राग् वहिर्नात्र चित्रम् ॥ ४ ॥

॥ इति श्रीकथारत्नकोशे सम्यत्त्वचिन्तायां तृतीयातिचारप्रक्रमे गङ्ग-वस्तुमत्योः कथानकं समाप्तम् ॥ ४ ॥

१ बुधालपक्षविक्षेपदम्बसम्मोहनिर्मणितमतयः ॥ २ लञ्छि प्रतो ॥ ३ भीहित प्रतो ॥ ४ ल्यसकथनवसेन प्रतो ॥

५ 'विचियेस्वन्यं' प्रतो ॥

देवभद्रस्वरि-
विरहओ
कहारयण-
कोसो ॥
सम्मत्त-
पडलयं ।
॥ २४ ॥

पुबुत्तदोसरहिओ वि सम्मभावम्मि बद्धलक्खो वि । असदज्झवसायकरं उल्लिञ्जा मूढदिट्ठित्तं ॥ १ ॥
दिट्ठी य दंसणं इह सा मूढा जस्स मूढदिट्ठी सो । तीए पुण मूढत्तं कुत्तित्थिरिद्धीण दंसणओ ॥ २ ॥
रिद्धी य अणेगविहा विडंबणा-वोमंगमणमाईया । मंताइसिद्धरूवा व लोय-निवपूयणाईया ॥ ३ ॥
ताओ दहुं दिट्ठी सुज्झह जस्सेह मूढदिट्ठी सो । गुण-गुणिअभेयभावा अइयारत्तेण विन्नेओ ॥ ४ ॥
पेच्छह कुत्तित्थियाणं असंजयाणं पि रिद्धि-सक्कारा । ईसिं पि न तह अम्हाण सुमुणिमग्गं गयाणं पि ॥ ५ ॥
किं मन्ने जिणसासणमंहुणातणमणतिसाइसिद्धं वा ? इय कुवियपुप्पील्लुपेच्छियहि यया हि मुज्झंति ॥ ६ ॥
न सुणंति हुंहुंसप्पिणि-दूसम-भासग्गहाइदोसाओ । गयदूसणं पि सबन्नुसासणं न तह जणपुज्जं ॥ ७ ॥
जइ कह वि अबुहबहुलोजोयओ पूइयं कुत्तित्थिमयं । जिणसासणं तु न तहा, किमेत्तिंण वि तसवगीयं ? ॥ ८ ॥
जइ गुणगयाण माणो, बहुओ जाओ नरो न रयणत्थी । ता किं तमेत्तिण वि पत्तैमवत्थुत्तणं किं पि ? ॥ ९ ॥
इहलोइयत्थलवमेत्तेपेहणुप्पन्नदिट्ठिवाओहा । संखो इव सम्मत्तं चयंति तो हुंति दुहभागी ॥ १० ॥

१ सम्मत्तां प्रती ॥ २ विकुर्वणाव्योसगमनादिका ॥ ३ 'वाम' प्रती ॥ ४ 'णियमे' प्रती ॥ ५ 'अधुनातनम्' अर्वाचीनम् । 'अनतिशान्तिशिष्टं' सामान्यजनोपदिष्टम् ॥ ६ 'मणिति' प्रती ॥ ७ कुविकल्पोत्पीडोत्प्रेरितद्वयाः ॥ ८ 'लुपेच्छि' प्रती ॥ ९ हुण्डावसर्पिणीदुप्यमाभस्मग्रहादिदोषात् । साम्यतीनोऽवसर्पिणीकालः सार्वदिकावसर्पिणीकालापेक्षया निरुद्धतम इत्यसौ हुण्डावसर्पिणीत्वेनोपलक्ष्यते ॥ १० किमेतावताऽपि तद् 'अवगीतं' निन्दितम् ॥ ११ यदि गुणगजेषु 'रदनांथी' हस्तिदन्तार्थो नरः 'बहुकः मानः' बहुमानयुक्तो न जातः तत् किं तदेतावताऽपि [गजानां] प्राप्तमवस्तुत्वं किमपि ? अपि तु न इत्याशयः ॥ १२ एत्तमवयुत्तं प्रती ॥ १३ इहलौकिककार्यलवमात्रगोक्षणोत्पन्नदृष्टिव्यामोहाः ॥ १४ 'वामोहो' प्रती ॥

मूढदृष्टि-
त्वातिचारे
शङ्खकथा-
नकम् ५ ।

मूढदृष्टित्व-
स्वरूपम्

॥ २४ ॥

तथाहि—एरवयद्ववसुंधराभोगभूसणं सणंतमणिकिकिणीकरालघववडाऽऽडोयसुंदरसुरागारं गारवाइदोसविरहियलोय-
निवहोवसोहियं अत्थि जयपुरं नाम नयरं । नेयरक्खणविजियसहसस्खो संखवं धम्मराओ व विरायमाणो मणविंदो चंदो
नाम भूवई । नियरुवाइगुणोहामियकमला कम्मलाचई नाम से भञ्जा । नीसेमकलाजुत्तो पुरंदरो नाम पुत्तो । पत्ती य से
सवकायववियक्खणा सलक्खणा नाम । सवाणि वि इमाणि नियनियकम्मसंपउत्ताणि चिद्धंति ।

अत्रया य गहिरगज्जिरवाऊरियवंडमंडोयरा फुरंतफारविशुच्छडाडोवभासुरा अखंडाखंडलचंडगंडीवमंडणा आरोहं-
पयट्टमहप्पमाणमाणंसिणीमाणखंडणा वियंभिया भेसियपहियजूहा पढममेहसमूहा ।

तयणु गहिरकंठा नच्चिया नीलकंठा, विगलियपरितोसा रायहंसा य नट्टा ।
नवकिसलयसोहा साहिसंधा हि जाया, अखिलमवि पलीणं पोइणीणं वणं च ॥ १ ॥

महिसउलमसेसं जिभियं भूरितोसं, विरहिसुवइवगो सोगिओ गाढुक्खो ।
इय विसंसिरिसकीडानाडियासुत्तहारी, वियरिउधुवत्तो पाउसारंभकालो ॥ २ ॥

अवरवासरे य पायवडैणपुध्वं पडिहारेण अत्थाणमंडवे सुहासणासीणो विन्नत्तो राया—देव ! तिकालगयभाववियाणगो

१ 'रजंत' प्रती । स्वन्त-शब्दायमान- ॥ २ नयरक्षण-नीतिपालन- ॥ ३ 'रखुणं' प्रती ॥ ४ सक्कय धम्मं' प्रती ॥ ५ साणं' प्रती ॥

६ परिपूर्णचण्डेन्द्रधनुर्मयिता इत्यर्थः ॥ ७ 'रोट्टपं' प्रती । आरोहप्रवृत्तमहाप्रमाणमनस्विनीमानरत्नना- विजृम्भिता भेषितपथिकयूयाः प्रथमपथसगृहाः ॥
८ मयूरः ॥ ९ 'शाखिसधा' वृक्षसमूहाः ॥ १० वियदशक्रीडानाटिकासप्रधारः ॥ ११ 'उणुणुं' प्रती ॥

देवभद्रहरि-
विरहो
कहारयण-
कोसो ॥
सम्मत्त-
पडलयं ।
॥ २५ ॥

जोगाणंदनाभधेयो नेमित्तिओ दुवारे देवदंसणसुओ चिट्ठइ, को आएसो ? । राइणा भणियं—सिग्धं पवेसेहि । 'जं देवो आणवेह' ति पवेसिओ नेमित्तिओ, दिन्नासीसो य निविट्ठो समुच्चियट्ठाणे । कुसुम-तंवोलप्पयाणपुरस्सरं संभासिओ भूवइणा—कत्तो आगमणं ? कहिं वा गमणं ? ति । तेण भ[णि]यं—महाराय ! विज्जारयणस्यणायराउ वसंतपुराओ आगओ स्विह, गमणं पुण कंचीपुरं पडुच्च समीहामि । रत्ना जंपियं—भवदु ताव, तिकालावलोयणविसए केत्तिओ विन्नाणपगरिसो ? । नेमित्तिएण कहियं—महाराय ! गुरुपायप्पसायाओ अत्थि लवमित्तो । रत्ना जंपियं—जइ एवं ता साहेसु थोवदिवसाण मज्झे चिय किमिह सुहमसुहं वा भविससइ ? । नेमित्तिएण भणियं—महाराय ! निसामेसु, आगमिस्सअट्ठमीए दिणे खरस्स सबग्गासि गहणं भविससइ । इमं च सोच्चा विम्भिओ रायलो गो चिकंपियसिरो परोप्परं मुहमवलोइउं पवत्तो । अयंडा-यन्नियस्सरगहणसंखुद्धेण य भणियं भूवइणा—भो नेमित्तिग ! कहां अपवे चिय एयं संभवइ ? । नेमित्तिएण भणियं—महाराय ! अवि चलइ ससागरं धरणिवट्ठं, न उण ईसिं पि केत्तलिदिट्ठं, परं निउणमइणा सम्मं परिभावियव-न्ति । 'अजुत्तो कज्जतलुछावो जह तह' ति परिभाविऊण रत्ना विसज्जिओ सभालोगो, कयं विजणं, पुच्छिओ सायरं नेमित्तिओ—साहेसु भो ! पयडक्खरं, को एस खरो ? किं वा अपवे चिय तग्गहणं ? ति । नेमित्तिएण कहियं—महाराय ! सम्मं पुच्छियं, जो खरो सो तुमं, जं च सबग्गासि गहणं तं च तुह मरणं ति । तओ भीओ राया सबंगीणाभरणदाणपुवयं भणिउं पवत्तो—भो नेमित्तिग ! अत्थि कोइ एयस्स उवकंमणे उवाओ ? । नेमित्तिएण जंपियं—चाहमत्थि, न केवलं तुमं सक्किहसि काउं । रत्ना भणियं—

१° तं प्लेपया° प्रतो ॥ २° णाउरा° प्रतो ॥ ३° भणिस्सं° प्रतो ॥ ४° डात्तियं° प्रतो ॥ ५° पधं च्चि° प्रतो ॥ ६° कामेण उ° प्रतो ॥ ७° लं न तुमं प्रतो ॥

मूढदृष्टि-
त्वातिचारे
शङ्खकथा-
नकम् ५ ।

॥ २५ ॥

जीवियकञ्जे किमकायधं ? ति । नेमिच्चिएण कहियं—जइ एवं ता महाराय ! तुममप्पणो समरूव-जोवण-लक्खणगुणं कं पि पुरिसविसेसं रायपए अभिसिच्चिऊण सयं निदेसवची पंजलिउडो पुरओ से चिट्ठसु अट्टमीदिणं जाव, जेण तवघाएण तुह कल्लणं हवइ चि । पडिवन्नं रत्ना । कयसक्कारो विसञ्जिओ नेमिच्चिओ चि ।

वाहरिओ पहाणपरियणो, पुच्छिओ य—को ममं अचंतं सरिसरूवाइगुणो ? ति । संम्मं सुनिच्छिऊण य तेण भणियं— देव ! संखस्स पुरोहियस्स पुत्तो पभाकरो चेव तुल्लूवो, नावरो चि अम्ह पडिहासो । ततो रत्ना एयस्स चेव परिकखा- कएण नियवत्था-डलंकारपरिगहं काराविऊण सो पभाकरो नियचेड-चाडुकर-किंकराणुगओ पेसिओ अंतेउरं । अचंत- सरिससरीरागारनिच्छियनरिदागमणाहिं अब्भुट्ठिओ अंतेउरीहिं, नरिदस्स व सगउरवमुवणीयमासणाइ । सो य तमणि- च्छंतो खणमच्छिय पडिनियत्तो । समप्पियपुव्वेसो य गओ सो सगिहं । खणंतरेण य गओ राया सयमंतेउरं । पुव्वट्ठिई[ए] चिय कओवयारो पुच्छिओ अंतेउरीहिं—देव ! पढमद्युवागएहिं तुब्भेहिं किं कारणं न किं पि जंपियं ? न किं पि आइहं ? ति । कथागारसंवरेण नरवरेण वज्जरियं—मणोविकखेवाउ चि ।

एवं च अप्पणो निव्विसेसरूवत्तणं निच्छिऊण पभाकरस्स, अंतेउरीहिं संमं भिहोकहाहिं द्दुहुत्तमित्तं निगमिऊण पडि- गओ स[भा]गिहं । वाहराविओ संखो पुरोहिओ, सुहासणंत्यो सायरं संलत्तो य, जहा—अञ्ज रयणीए सुमिणम्मि तुह सुयस्स पभाकरस्सडतिसंवहसाविय रजं दिन्नं, अओ तमप्पणो सुमिणजंपियं तंह रज्जदाणेण सच्चं काउमिच्छामि । संखेण

१ किं पि प्रती ॥ २ सम्म प्रती ॥ ३ क्षणम् आसित्वा ॥ ४ कथितम् मनोविक्षेपात् ॥ ५ णत्थं सां प्रती ॥ ६ अतिशयशक्तपथित्वा ॥ ७ तुह प्रती ॥

भणियं—देव ! कहासु वि एवंविहवइयरो न सुबह, ता कहमेवं ? । रत्ना जंपियं—किमजुत्तं ? गुरुसु सवस्ससमप्पणा उचिया चेव । तओ विम्हियमणसेण संखेण भणियं—जं देवो आणवेइ ति ।

अह अकयकालंखेवं पहाण-मंति-सामंत-सेट्ठि-सेणावइपभिइपच्चअखं पभाकरो रायाभिसेएण अहिसिंचिऊण पइट्ठिओ नियपए नरिंदेण, समप्पिया पियाविरहिया सबहा वि रायसिरी पणमिओ य् । ठिओ य पागयनरनिंविसेसो समुचियभूमि-गाए । 'हा ! किमेयं ?' ति अणुणियपरमत्थो वाउलीहूओ सवो जणो । इयरेण वि पडिवन्नं रज्जं, दवाविया सबत्थ वि अप्पणो आणा निस्संकं, रज्जकजाइं पि चिंतिउमारुइइ ति ।

अह संपत्ते अट्टमवासरे, सट्ठणम्मि निवेट्ठेसु पहाणलोकेसु, पागयपाए एगदेसनिलुके पुवपत्थिवे, आसणासीणस्स पभाकरस्स रत्नो ढलंतेसु उभयपासचामरेसु, पयट्ठे य पुरओ नट्ठे अकंडे चिय तैडयडाडोयडमारियजियलोया तड ति सिरो-वरि रुट्टजमदिट्ठि व निट्ठुरा निवडिया विज्जू । तक्खणमेव भासरासित्थणं पत्तो पभंकरराया । 'हा हा ! किमेयं ?' ति दिसीदिसिं पलाणो रायलीओ । जायं पुरे असमंजसं ।

एत्थंतरे तम्मरणोवक्कमियनियमच्चुभओ गुंडाडोयउवभंडं जयकुंजरमारुहिऊण निसिट्ठनर-तुरय-रह-जोहवूहपरिगओ निगओ उ बहिया चंदनरिंदो, आसासिओ लोगो, पुंवं व रज्जकजमणुचिंतिउं पवत्तो । मुणियरज्जदाणपरमत्थो य संखो अचंतदुस्सहसुयसोगवजावडणदारुणदुक्खो पलविउं पवत्तो—

देवभदस्वरि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सम्मत्त-
पडलयं ।
॥ २६ ॥

१ °जुत्त प्रतो ॥ २-हुल्यः ॥ ३ तडतडाटोपउपहुतजीवलका ॥ ४ गुडा-हस्तिक्वचनम् ॥ ५ °वूडपं प्रतो । -व्यूह-॥

हा पाव ! देहय ! निष्कणवहियेर ! निम्मेर ! । एवंविहसुपुरिसरणभंगमिय ववसिओ सि कहं ? ॥ १ ॥
 तुमए वि पयाचह ! कीस एस नो रक्खिओ गुणाण निही । कह घडियसि सपुसिसे तविहपडिंछंद्रएण विणा ? ॥ २ ॥
 हा वच्छ ! तुज्झ विरे वि जीवियं भुवि विडवणाभेत्तं । नरवइपडिवची वि हु वज्झविभूम व अरइफरी ॥ ३ ॥
 कि वा वि भेत्तदोहो तुह चंदनरिद ! कुंवलयाणंद ! । उचिओ ? अहवा चंदे मित्तविरोहो जेयसिद्धो ॥ ४ ॥
 एमाइ बहुपयारं विलवंतो मिसुरं च ताडंतो । गुच्छानिमीलियञ्छो निवडंतो भूमिवट्टे य ॥ ५ ॥
 मणिओ नरवइलोएण भइ ! तं कीम वहसि संतावं ? । धन्नो सो तुज्झ सुओ जो पहुकखे चिय विवन्नो ॥ ६ ॥
 को ते वि हु सलहइ पहुपमायमुवभुंजिऊण जे सुचिरं । जरसा जजरदेहा सिक्कडवडिया विवडंति ? ॥ ७ ॥
 केत्तियमेत्तं वित्तं पुत्त कलत्तं च सामिकजम्मि ! । अज्झ वि जीयं देहं च झत्ति उज्झंति तंणयं व ॥ ८ ॥

ईचाइवयोहि पन्नविजंतो वि मणागं पि अपरिचत्तसोगाधेगो संग्घो भेरवंपडणं पडुच एगाणि चिय नीहरिओ” सनय-
 राओ । निरंतरगमणेण य पत्तो कुसुंभउरे नयरे । वुत्थो वहिया एगत्य उज्जाणे, विट्ठो य तत्थ समत्थपरमत्थवियक्खणो

१ दीर । निर्देय ! निष्कारणोद्धेर ! निर्मयादि ? ॥ २ °च्छंदं प्रती ॥ ३ चन्द्रपदे कुंवलयाणो-रजनीविकारिकमलानामानन्दक, नरेन्द्रपक्षे सुवल्यं-
 पृथ्वीबल्यं तद्वर्तिजनानामानन्दक. तदात्मन्यणम् । चन्द्रपक्षे ‘भिन्नविरोध.’ सूयंविरोधः, अन्यत्र ‘भिन्नविरोध.’ सुहृद्विरोध इत्यर्थ. । यथा नन्दः कुंवलयाण-
 न्दकोऽपि भिन्नविरोध्यपि तथा भवानपीति भाव. ॥ ४ जगत्प्रसिद्धः ॥ ५ मयापतिता इत्यर्थः ॥ ६ उज्झंति प्रती ॥ ७ तृणमि ॥ ८ इच्छाई प्रती ॥

९ भगुयातं प्रतीत्य ॥ १० °वो य नं प्रती ॥

देवभद्रस्त्री-
 विरहो
 कहारयण-
 कोसो ॥
 सम्मत्त-
 पडलयं ।
 ॥ २७ ॥

विमलोहिलोयणाऽवलोहयजियलयविचित्तवावरो सुहम्मो नाम स्त्री पउरलोयमज्जंगओ धम्ममुवइसंतो त्ति । अरइविणोय-
 निमित्तं च गओ तस्स समीवं, कयनमोकारो य आसीणो भूमिवट्ठे ।

धम्मं कहंतस्स य स्त्रिणो एगो पुरिसो बहुविहरोगवस[ग]ओ, अकालपरिसुकालानुसमसीसो, भग्गोड्ड-नड्डनासा-क्किलिड्ड-
 दिट्ठिदेसो, ठाण्डाणभग्गभुयट्ठिसंठाणो, मडहवच्छकप्परोप्पन्नड्डगंडुडाणो, निम्मंस-सोणिय-कीलाणुगारजंधोरुजुयलो, अच्चं-
 तमवलो उवागओ तं पएसं । तकालसंगैयकरुणापूरपूरिजमाणमाणसेण य जणेण पुच्छिओ स्त्री—भववं ! कस्स कम्मणो
 एसो विसमो दसावाणो ? त्ति । स्त्रिणा भणियं—निसामेह—

एसो हि पुव्वजम्मे माहणो अइकोहणो आसि । सो य पच्चयजत्ताए पारद्दाए, कीरंतेसु लोएण चचरी-पणीयपमुहकी-
 लाविसेसेसु, सच्छंदपाण-भोयणदाणे परोप्परं पयट्ठे किं पि अपात्रमाणो, तन्नालुच्छलियकोवानलाउललयो, अविमंसिउंण
 जुत्ता-ऽजुत्तं गिरिसिहराउ निवडिजण मओ । एवं च अप्पणो तद्देसवत्तिपिपीलियापमुहसत्ताणं च विणासेण संजणियासुहकम्मो
 बहुप्पयारदुहनिवहं तिरियाइजोणीसु अणुभविजण संपइ तक्कम्मसेसयाए एवंविहासुहरूवं नरत्तणं पत्तो एवं वट्ठइ । तथाहि—

पंरिकुवियगरुयमारुयसुसियसरीरऽट्ठिबंधंधाणो । उट्ठिसुकी रुखो व रुखवेहच्छवी य दढं ॥ १ ॥

१ उट्ठमओ प्रती ॥ २ स्थानस्थानभग्गुजास्थिसंस्थानः बुज्जवदाकपरोत्तमद्रुगणोत्थानः ॥ ३ संनियं प्रती ॥ ४ अविमस्य ॥
 ५ जुत्त गिं प्रती ॥ ६ सओ प्रती ॥ ७ परिकुवित्तगुरुकमाफत्तथोपित्तशरीरास्थिबन्धगन्धानः । ऊर्ध्वविशुक्रः पक्ष इत्त रुखेहच्छविध
 दढम् ॥ ८ विमुक्को प्रती ॥

मूढदृष्टि-
 त्वातिचारे
 शङ्खकथा-
 नकम् ५ ।

आत्मघाते
 दोषः

॥ २७ ॥

अविर्भावियदिन्नकमपकखुलण-ढलंतजाणु-कंडिभागो । धी ! मज्झ जीविएणं ति जंपिरो दुक्खमणुहवइ ॥ २ ॥
 ता जह अन्नजियाणं धम्मो रक्खाए अक्खिअओ परमो । तह अप्पणो वि तो उमयरक्खणं जुअए काउं ॥ ३ ॥
 जो पुण वियोगदुक्खेण कोह-लोहाइइदूसियमणो वा । ववसइ मरणं सरणं सुचिरं से दीहसंसारो ॥ ४ ॥

एवं स्वरिणा कहिए मंगगमुचसंतसोगविगारो पुरोहिओ पच्चक्खावलोइयअप्पघायणकइयफलविवागो णिवडिओ स्वरि-
 चरणेसु । मिट्ठो निययाभिप्पाओ । अणुमासिओ गुरुहिं—भद ! असक्कपडियारे एवंविहदुक्खे न धम्मकरणमंतरेण अन्नमो-
 सहंमत्थि, ता परिचय इमं दुरज्झनत्तायं, मा सुकयऽअणच्छलेण समज्जिणसु उभयलोगविरुद्धमधम्मपब्भारं ति । तओ पडिबुद्धो
 एसो, पडिन्नो स्वरिममीवे सामन्नं । काउमारद्धो य दुक्करतव-चरणविसेसं वीसामणाइयं साहूसु विणयकम्मं च ।

अन्नया य 'सुपडियसुत्तथो' चि गुरुणा एगल्लविहारानुत्ताओ स महप्पा गामा-ऽऽगारईसु विहरंतो कालिंगदेसं गओ ।
 तत्थ य तंकालं कालसेणो नाम परित्रायगो साहियलिंगलक्खाभिहाणजक्खो सिद्धतिलोयपिसाइयाचिज्जो सुरविरइय-
 गयणक्कणयमयवत्तामणनिलीणो कन्नपिसाइयानिवेइअंतभूय-भाविपयत्थो 'जं कमलासणो चउहिं मुहेहिं साहइ तमहं एक्केण वि
 आणणेण साहमि' चि मगधमुल्लवंतो निरंतरोवित्त-जंतनर-नरिंदसंदोहसेविज्जमाणचरणो सबं सुद्धवियं पवत्तो । 'अहो ! इमस्स
 सत्ती, अहो ! पभावो, अहो ! रूवसंपत्ती, अहो ! तिकालविज्जाणपगरिसो' चि पमोयमुव्हंतो दूराओ वि आगम्म जणो गुरु-

१ अविभावितदत्तकमप्रसंगलद्धअवनमज्जातुक्कटिभागः ॥ २ कडिं प्रतो ॥ ३ मणोगं प्रतो ॥ ४ एकाविधिहारानुज्ञातः ॥ ५ 'मुच्चवि'
 प्रतो । सुरधयितुम् ॥

देवभद्ररि-

विरइओ

कहारयण-

कोसो ॥

सम्मत्त-

पडलयं ।

॥ २८ ॥

मिन्न देवयमिव वा आराहइ त्ति । तं च तहाविहाइसय-पूय-सक्कार-समिद्धिपत्तं पइदिणमचलयमाणो संखसाहू सुभावियमई वि
तहाविहसम्मइंसणसोहणीयकम्मोदयओ परिहीयमाणसम्मत्तपोग्गलो चिंतिउमारद्धो—

चउतीसात्तिसयथरा क्हासु सीसंति सब्बत्तिथरा । गिज्जइ गणहरचरियं अणप्पमाहप्पविप्फुरियं ॥ १ ॥

सुब्वइ विउब्बि-मणपज्जवाइया वन्नणा बहुपयारा । चउदसपुब्बीणं पि हु सत्ती अच्छरियसिसारा ॥ २ ॥

दीसइ य थेवमेत्तं पि संपयं नेव किं पि अइसइयं । तित्थंतरेसु अज्ज वि दीसइ ता किं व एयं ? ति ॥ ३ ॥

इय विमूढदिट्ठित्तणविणिहम्ममाणमणो किं पि कालं जीविज्जण मओ समाणो उववन्नो किब्बिसियवंतरसुरेसु । सुकयक-
म्माणुसारसुवभोत्तूण विसयसुहं चुओ संतो जाओ पंतकुले पुत्तत्तणेणं ति ।

अह दुग्गमहादुग्गइससुत्थदुत्थत्तणं अणुभवंतो । सुचिरं मिच्छत्तातुच्छंपसुपच्छाइयविवेगो ॥ १ ॥

लद्धं अलद्धपुब्बं पि तव्विहं सुमुणिचिर्नेसामन्नं । चित्तारयणं व विमूढदिट्ठिदोसेण हारविउं ॥ २ ॥

संखो असंखदुक्खाण खाणिमप्पाणमुचणमेज्जण । दीहद्धमद्धगो विव्वं संसारं सरिउमारद्धो ॥ ३ ॥

इय दिट्ठिदोसमवधारिज्जण सम्मगर्वारणं परमं । परत्तिथइट्ठिदंसणचसे वि वज्जिज्ज चामोहं ॥ ४ ॥

किं वा कीरइ इड्डीहिं ताहिं संसारसायरेऽणंते । अज्ज वि विज्जंतम्मिं परमत्थियवत्थुवज्जाहिं ॥ ५ ॥ किञ्च-

१ °हाइसं प्रतौ । तथाविधातिशयपूजासत्कारसमृद्धिपात्रम् ॥ २ °इवा वन्नं प्रतौ ॥ ३ विमूढदृष्टित्वविनिहन्त्यमानमनाः ॥ ४ °चित्तसां प्रतौ ॥

५ हारयित्वा ॥ ६ °असुखं प्रतौ ॥ ७ विव इति इवार्थकमव्ययम् ॥ ८ °वावणं प्रतौ ॥ ९ °त्युसज्जां प्रतौ ॥

मूढदृष्टि-

त्वातिचारे

शङ्खकथा-

नकम् ५ ।

मूढदृष्टित्वम्

तद्विपाकञ्च

॥ २८ ॥

यथेन्द्रजालव्यलोकनेन चित्रीयते मुग्धजनस्तथैव । सिध्यादशामृद्धिनिरीक्षणेन न मुह्यति कापि विशिष्टदृष्टिः ॥ १ ॥ किञ्च—
न काञ्चनसमाश्रितः श्रियमियति काचोऽधिकां, न वाऽपरुचितां व्रजत्यपमलो मणिः केवलः ।

॥ २ ॥

कुहटिरुदितद्विरप्यधिपतिर्न मुक्तिश्रियामनृद्धिरपि सम्पदां पदमुपैति सदृशेनः

सद्बोधवन्धुभृतभूरितपःप्रदता, भुत्वा सुखाय बहुदुःखकरी समृद्धिः ।

॥ ३ ॥

चैत्रप्रतिष्ठितवृपापचितेः समाना, कौतीर्थिकी कथमिवास्तु विमोहहेतुः ?

॥ ४ ॥

इति पणयोपिन्नेपथ्यतुल्यपरतीर्थिकद्वितथेतः । विनिवर्त्य निश्चलात्मा यतेत जिनदृष्टचेष्टासु

॥ इति श्रीकथारत्नकोशे सम्यक्तवचिन्तायां चतुर्थ्यतिचारप्रक्रमे शङ्खकथानकं समाप्तम् ॥ ५ ॥

॥ १ ॥

संकाईण चउण्हं करणे अइयारमखिवुं सम्मे । उववूहाइचउण्हं इण्हि तं किं पि कित्तेमि

॥ २ ॥

उववूहणमुववूहा पसंसणा सा गुणाण ते य इहं । नाणाई धेत्तवा नेवाणपसाहणा परमा

॥ ३ ॥

नाणं जहड्डियथावधारणं दंसणं च तत्तइ । कम्मचय-रित्तकरणं चारित्तं तावगं च तवो

॥ ४ ॥

जियविफुरियं ति' विरियं विणइइइ कम्म जेण सो विणओ । लोयाववायभीरुत्तणं तु लज्ज चि एमाई

॥ ५ ॥

एएसु वट्टमाणस्स साहुणो जहुचियं च सट्टस्स । उववूहणाअकरणे सम्मत्तइयारमाहसु

१ ° ह्यते क्वा° प्रती ॥ २ ° यव्वाच° प्रती ॥ ३ ति त्तिरि° प्रती ॥

देवमदस्त्रि-
 विरहो
 कहारयण-
 कोसो ॥
 सम्मत्त-
 पडलयं ।
 ॥ २९ ॥

जह जीवाइयतत्ते अरुई सम्मत्तदूसिगा भणिया । तह संतैगुणाणुववूहणा वि दिट्ठाऽइयारकरी
 सुगुणं सम्मदिट्ठी सभावउ चिय पसंसिउं सरइ । दैरफुडियमालईमउलमल्लिकुलं रणझणंतं व
 लहुपरगुणे वि सुगुणज्जणुज्जओ जायए पसंसाए । भीरू वि सँरइ खरं सुसामिसम्माणिओ समरे
 संता वि जया न गुणा सलाहणं पाउणंति उचियं पि । दुँक्खवँज्जणाण हि तया करेज्ज को आयरं ताँण ? ॥ ६ ॥
 ता नाणाईविसए गुणलेसं जत्थ जत्तियं पासे । उववूहेजा तत्थ उ तँयं ति सँम्मंगमवगम्म ॥ ७ ॥
 जो पुण पमायओ दप्पओ व उववूहणे न वडेजा । नाँसेज्ज अप्पयं मुणिजणं च सो रुइसूरि व ॥ ८ ॥
 ॥ ९ ॥
 ॥ १० ॥
 ॥ ११ ॥

तथाहि—इह हि पुष्वकालं कलिकालकलिलपक्खालणेक्कपंचला, विमलजलासय व पीणिँसवपाणिगणा, गणणाइकंत-
 गुणा गुणसेणा नाम स्त्रिणो बहुसिस्सगणपरिवारा अणिययविहारचारिणो ससमय-परसमयवेइणो अँहेसि । ते य गयंद-
 वयपव्वए देववंदणं काज्जण, एल्लगच्छनयरपरिसरे कुसुमावयंसए उज्जाणे तसपाण-वीयरहिए पएसे अहासन्निहियजणं
 अणुजाणाविज्जण सँमोसठ ति । तँक्कित्तिपडहँपडिरवसवणसमुब्भवंतकोऊहलसमाउलमाणसा समागया नरवइपुरस्सरा पुरजणा ।

१ विद्यमानगुणाऽप्रशंसना इत्यर्थः ॥ २ दरस्फुटित-ईपद्विकरित- ॥ ३ °गुणुज्जणु° प्रती ॥ ४ 'सरति' प्राप्नोति 'शरं' शौर्यम् ॥ ५ दुःखेन अर्जनं येषां
 तेषाम् दुःखानां वा अर्जनं येभ्यस्तेषाम् ॥ ६ °ज्जणणेहिं तं° प्रती ॥ ७ 'तेपां' गुणानाम् ॥ ८ नयंति संसंगं प्रती । 'तक्क' तद् इति ॥
 ९ सम्यक्त्वाद्गम् अवगम्य ॥ १० नाशयेत् ॥ ११-प्रत्यलाः-समर्थाः ॥ १२ पीणय° प्रती ॥ १३ अभूवन् ते च गजेन्द्रपदपर्वते ॥ १४ समवसृताः ॥
 १५ तत्कीर्त्तिपट्टप्रतिरवश्रवणसमुक्त्वत्कुतूहलसमाकुलमानसाः ॥ १६ °परिरव° प्रती ॥

उपबृंहति-
 चारे रुद्र-
 स्त्रिकथा-
 नकम् ६ ।

॥ २९ ॥

मुणियवञ्जोगयाणुसारेण पारद्धा पहुणा धम्मदेसणा । जहा—

संसारम्मि असारे सारं जम्मो कुले सुविमलम्मि । तत्थ वि य पुरिसभावो तम्मि य सद्धम्मपडिचत्ती ॥ १ ॥

सो पुण न पाणिपीडापरिहारपरंमुहो बुहाहिमओ । तप्पीडापरिहारो य नञ्जई नाणसब्भावे ॥ २ ॥

तस्संभावो य इहं सद्दहणे तं च संसत्तत्तगयं । तत्ताणि य जिणभणियाणि जीवमाईणि नेयाणि ॥ ३ ॥

जीवा य तत्थ उवओगलक्खणा अक्खिया जिणवरेहिं । ताणं विलक्खणा पुण धम्माईया अजीवा उ ॥ ४ ॥

सुह-असुहकम्मपयईपोगलसंगिलणमासवो बुत्तो । तविवरीओ पुण संवरो त्ति दिट्ठो सुदिट्ठीहिं ॥ ५ ॥

तवकिरियाए कम्माण शोसणा निजारा समक्खाया । कम्माण संतई पुण वंधो मोक्खो य तीए त्वओ ॥ ६ ॥

एवं च तत्तविन्नोणंसुंदरं सायरं पयडुत्तो । धम्मे तं कट्ठाणं न विञ्जई जं न पाउणई ॥ ७ ॥

न यं एत्तो वि हु अन्नं वन्नंती मोक्खसाहणोवायं । न य एयविउत्ताणं ताणं सत्ताण किं पि परं ॥ ८ ॥

जो ईह परंमुहमणो मणुओ नूणं मणागमेत्तं पि । संसारियदुक्खाणं खाणी अप्पा कओ तेणं ॥ ९ ॥

इय एवमाइ गुरुणा सिट्ठे सुसिलिद्धधम्मपरमत्थे । रुद्धो नामेण दुंओ समच्छरं भणित्तात्तो ॥ १० ॥

जुत्तमिह जीधत्तं सेसाणं पुण अजीवभावाओ । बीयं अजीवत्तं तदन्नपरिकप्पणा विहला ॥ ११ ॥

१ °परंमुहो प्रती ॥ २ तत्सन्ना° ॥ ३ सप्ततत्त्वविषयम् ॥ ४ 'तेपां' जीवानाम् ॥ ५ °वित्ताण° प्रती ॥ ६ प्रगुणयत्ति ॥ ७ य पत्तो

प्रती ॥ ८ ज्ञानम् ॥ ९ तत्त्वविज्ञाने ॥ १० द्विजः ॥

जीवादीनि
सप्त तत्त्वा-
नि तद्रव्य-
वस्थापनं च

तत्त्वसंख्या-
विषयकं
चार्षिकम्

गुरुणा भणियं भदय ! जुत्तमियं जंपियं तए कित्तु । सविसेसवत्थुविसयं पडुच्चइय तत्तपरिसंखा ॥ १२ ॥ तथाहि—
 भिच्छत्ताइदुवारानिरोहओ कम्मसंगमो जो उ । जीवस्स आसवो सो तस्सइसो संवरो नेओ ॥ १३ ॥
 निज्जरमाई वि हु कम्मणो परं जीवविरियसावेक्खा । इय आसवाइत्तत्ताणि जीव-कम्मण विसयाणि ॥ १४ ॥
 कह धम्मार्इणमजीवभावमेत्तेण हुंतु तुह्हाणि ? । तेणेसिऽणुप्पवेसो जुज्जइ नाजीवत्तम्मि ॥ १५ ॥ किञ्च—
 केहिं पि अविज्जाई कैम्मासवणम्मि हेउणो भणिया । वंधो वि य पयईए तीए विओगो य मोक्खो त्ति ॥ १६ ॥
 विज्जायदीवकप्पत्तणं च मोक्खस्स केहिं वि य सिद्धं । तेसि मयधारणत्थं इत्थं तत्ताइं सत्तेव ॥ १७ ॥
 इय साभिप्पायपरूवणाए निच्छिन्नमच्छरुच्छाहो । रुद्धो रंजियचित्तो भववासाओ विरत्तो य ॥ १८ ॥
 गुरुणो पामूलैम्मि सम्मं पडिवज्जिउं समणधम्मं । सुत्त-ऽत्थाहिगमपरो गुरुणा सह विहरए वसुहं ॥ १९ ॥

कालक्रमेण य सेससाहूहितो पढियाइं भूरिसत्थाइं । बुद्धो तदंत्यो । परेसिं पि वंक्खाणाइकरणाइणा वाढमुवओगी जाओ त्ति ।
 अनया य खरीहिं पभायप्पायाए रयणीए सुमिणो दिट्ठो । तओ विभारियंतयत्था निच्छइयथोवजीवियवा य पमाए
 साहूणमेगतथ मिलियाणं तब्बुद्धिविम्मरिसणत्थं साहिउं पवत्ता, जहा—भो साहूणो ! अज्ज पभायप्पायाए रयणीए सुमिणम्मि

१ मिथ्यात्वादिद्वारानिरोधात् ॥ २ °गओ जो प्रतो ॥ ३ 'तस्य' आश्रवस्य ॥ ४ °म्माणुवि° प्रतो ॥ ५ कर्माश्रवे ॥ ६ नितरोच्छिन्न-
 मत्सरोत्साहः ॥ ७ °लम्मि प्रतो । पादमूले ॥ ८ °धम्म प्रतो ॥ ९ °दथो प्रतो ॥ १० °वस्साणा° प्रतो ॥ ११ °यपय° प्रतो ॥
 १२-विमर्शनार्थ-परीक्षार्थम् ॥

देवभदस्त्रि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सम्मत्त-
पडलयं ।
॥ ३० ॥

चयं किर गुरुहि दिवंसपहि याहरिया—सिग्धमागच्छह अम्ह पासम्मि ति; अम्हेहि भणियं—एए तुम्हाणुमगओ चैव आगय म्मि, ता माहेह किमिह तत्तं ? ति । तस्य नियनियमइयिप्यणाणुगारेण केणापि कि [पि] जेपियं, परं न घरीण मणोरंजणं जायं ।

एर्यंतरे रुद्धसाहुणा भणियं—भयवं ! न सुद्धु विसिद्धसुमिणमेयं अंतीतवाहरणाओ, ता जुत्तमेत्थ विसिद्धमणं ति । 'अहो ! सुद्धु[बुद्धि]पगरिसागरो' ति पसंसिओ घरिणा, 'सेससाहुचिसेसगुणो' ति सुद्धुत्ते य निवेसिओ घरिणए, दिन्नमणुसा-सणं । भाधियसविसेससंमत्तमावणा य कयचउच्चिदाहारपचक्खाणा खामियसंधा इंगिणिविहाणं पवञ्जिज्जण दिवं गया ।

रुद्धसूरी वि घरो व बोहितो भवकमलाईरे, पणासितो दोमायंरुद्धासं, पयडंतो सुत्तिमगं, विहणंतो मिच्छंत्तमिंरं, गामा-SSगराइसु विहरंतो संपत्तो तुहिणकरनियरनिम्मलपासयपरंप[रा]राइए रायगिह्नयरे, ठिओ एगत्य उज्जाणे । तस्स य घरिणो समुदाए चत्तारि महातवस्सिणो विजा-चरणगुणोधवेया पसिद्धिपत्ता य संति—पढमो य ताण मज्जे बंधुदत्तो नाम वायलद्धिसंपन्नो, बीओ पभाकरो नाम विगिद्धुचाउम्मासियतवविसेससामत्थजुत्तो, तईओ य सोमिलो नाम निमि-

१ 'अतीतव्याहरणात्' अतीतरूपनात् ॥ २-समलभावनाः ॥ ३ यथा सूयः कमलाकरान् बोधयति-विक्रामयति तथा सूरिः भव्यजीपइतान् यमला-रूपान् बोधयति ॥ ४ °लाईरे प्रती ॥ ५ यथा सूयः दीपांकरस्य-नन्दस्थ उल्लासं-प्रकाशं नाशयति तथा सूरिः जीवानां दीपांकरस्य-दुर्गुणसमूहस्य उल्लासं-वृद्धि प्रणाशयति ॥ ६ यथा सूयः लोकानां तिमिरानुपलक्ष्यमाणं मार्गं प्रकटयति तथा सूरिः जीवानां अज्ञानतिमिरानुपलक्ष्यमाणं मुक्तिमार्गं प्रकटयति ॥ ७ यथा सूयःस्तिमिरं विहन्ति तथा सूरिरपि जीवानां मिथ्यात्वतिमिरं विहन्ति विघ्नतयतीति यावत् ॥

देवभद्रस्त्रि-
विरहो
कहारयण-
कोसो ॥
सम्मत्त-
पडलयं ।
॥ ३१ ॥

तसत्थपरमत्थवेई, चउत्थो पुण सामज्जो नाम जोगविहाणपमुहक्किरियाकलायखेय्यन्नु त्ति । तेसिं च गुणपगरिसवसरंजियम-
णमाणवकीरमाणं पूया-सकारं मणागमसहमाणो सूरी मणमज्जे अद्धिइं करेइ ।

अन्नदिवसे य पाडल्लिपुत्तनयराउ समागओ एगो साहुसंधाडगो, अब्भुद्धिओ साहहिं, कयपायपमज्जणाइपडिवत्तिविसेसो
य पडिओ स्त्रिचरणेसु, लेहसमण्णपुरस्सरं च विन्नविडं पवत्तो—भयवं ! एस पाडल्लिपुत्तनगरसंधसमवाएण तुम्ह
पेसिओ, अओ इमं परिभाविऊण सिग्घमणुद्धिज्जउ तयत्थो त्ति । तओ सायरं पणामपुवं लेहमादाय सूरी संयं वाइउमारद्धो—

श्रीमदनर्धगुणद्विवर्धमानं वर्धमानजिनमानम्य धर्मिष्ठजनसन्निवासपवित्रात् श्रीपाडल्लिपुत्रात् प्रतिहताघसङ्घः
श्रीचातुर्वर्णसङ्घः समस्तनगरराजराजगृहविहारिणं सदा सङ्घकार्यकारिणं कन्दर्पदर्पमथनभद्रं सादरं समादिशति ।
यथा—क्षेममिह, केवलमेतदेव मनाग् यत्—प्रज्ञावज्ञातवाचस्पतिर्विरचितविचित्रकाव्योपन्यासपद्धतिः सर्वग्रन्था-
र्थग्रन्थिभिदुरो नाम्ना विदुरो व्यक्तलिङ्गी पद्दर्शनोपप्लवं कुर्वाणो व्यहारीत् । तथाहि—

काणादानमदान् प्रनष्टधिपणाधिकयानवाकयान् बहून्, शौक्यांस्तर्कचोविचारविमुखान् साङ्ख्यानसाङ्ख्यानानपि ।
कौर्लान् भ्रष्टबलान् निरस्तयशसो मीमांसकान् व्यंसकान्, कुर्वन् वारणवद् विशङ्कमचरत् सर्वत्र गर्वोद्भुरः ॥ १ ॥
स च सम्प्रति जैनैः सार्धं स्पर्धां चिकीर्षते । ततश्च दर्शनकृत्यं कर्तुं स्वत एवोद्यतस्य भवतः ऋक्षशृक्षकक्षं

१ °वेइ प्रतो ॥ २ रोदशः-कुशलः ॥ ३ °पुत्तो नग° प्रतो ॥ ४ °मानंम्य घग्मिष्ठ° प्रतो ॥ ५ वैशेषिकान् ॥ ६ बौद्धान् ॥
७ °स्तकंक्व° प्रतो ॥ ८ शाक्तिकान् ॥

उपबृंहति-
चारे रुद्र-
स्त्रिकथा-
नकम् ६ ।

सङ्गादेश-
पत्रम्

॥ ३१ ॥

दिधक्षोरिवाऽऽशुशुक्षणेर्घप्यनुचितः प्रेरणाप्रक्रमः, तथापि 'विषमो वादविधिः' इति शीघ्रं स्वयमागन्तव्यम्, व्यपाये च प्रस्तुतार्थान्वयभिरित्युणः शिष्यो वा प्रेषणीय इति ॥ छ ॥

एवं च विभाविज्ज लेश्च मत्थयारोवियसंघसासणो खरी तक्खणं पट्टिओ पाडलिपुत्तनयराभिमुहं । नवरं जाया निडालं ताडयंती अभिमुहा छिका । तओ—

वामा खेमा लाभम्मि दाहिणा पच्छिमा नियत्तेह । निछाडुया य छिका कयं पि कज्जं विणासेह ॥ १ ॥

इति विभाविंती उवरओ सयं गमणाओ खरी । पेसिओ पुव्वुत्तो बंभदत्तसाहू । दिना य से खरिणा सबकम्मकरी विजा । पट्टियसिद्धं तमवधारिज्ज अक्खंडपयाणएहिं गतो एसो पाडलिपुत्तं ।

दिट्ठो राया, अहिट्ठिओ वाओ, 'जो जेण जिप्पह सो' तस्सेव सिस्सो' चि जाया पइना । दिन्नोऽणुक्कपाए विट्ठुरस्सेव पुव्वपक्खो साहुणा । चागरिओ य गरुवयणोर्वेन्नासेण निच्चवाओ अणेण । तेंयक्खरेऽणुमासिज्जणऽणेगंतवायवार्यवलेण य पलालपूलउ व पक्खित्तो खणद्धेण एसो मुणिणा । संत्तभंगीभावणावजासणिनिद्वयनिद्वलियस्स च पलीणा सुई मई वाया य एयस्स । तओ निब्भत्थिओ सो रत्ता—किमेवं चिट्ठसि ? कुणसु किं पि उत्तरं ति । एवमुत्ते जिण्ण वि तेण पारद्धा साहुणो थोभर्णाइया खुदोवदवा । पडिहणिया य मुणिणा पुव्वपट्टियविजावलेणं । तओ 'सवहा पडिहयसामत्थो' चि पडिवन्नो

१ °क्षणे यद्यं प्रती ॥ २ °विघेरिं प्रती ॥ ३ सो स तं प्रती ॥ ४ °णोचिन्नां प्रती ॥ ५ तयक्खुरे° प्रती । तदक्षराण्य-
नुभाष्य अनेकान्तवादावतपलेन ॥ ६ °यपले° प्रती ॥ ७ सप्तभन्नीभावनावप्राशनिनिर्दयनिर्दलितस्य इव प्रलीना श्रुतिः ॥ ८ स्तम्भनादिकाः ॥

देवभद्रस्त्रि-
विरहो
कहारयण-
कोसो ॥
सम्मत्त-
पडलयं ।
॥ ३२ ॥

मुणिसमीचे सामन्नं । दिन्नं रत्ना विजयपत्तं । उन्भावियं सबत्थ सबन्नुसासणं । पूइजंतो पुरजणेणं, सलहिजंतो संघेणं, अंगु लीहिं दंसिजंतो पागयलेणेणं, विदुरसिस्ससमेओ गओ रुइस्सरिणो समीचं बंधुदत्तो । हिययसमुव्वहंतमच्छरेण य न मणागं पि उववूहिओ स्सरिणा । तओ—

संभावणाइरित्ते कैजे संपाडिए वि लजंतो । आणंदिएण धन्नो उववूहिजइ दढं गुरुणा ॥ १ ॥

इइ भाविजंतो परं सोगमुवगओ बंधुदत्तो सँगुणज्जाणाय मंदायरो जाओ त्ति ।
चाउम्मासियसाहू वि तंकाळं चाउम्मासियतवं पवन्नो । सो वि अणवरयमित्तंजंतमहीवइपमुहपहाण[जण]कीरंतसकारो पंतकुले अमुणिजंतो उंछविचीए भुंजिओ । सो वि स्सरिणा न वयणमित्तेण संभासिओ ।

एवं वचंते काले गुणोववूहणविमुहे णाथगे तदज्जणपडिभगे साहुवगे सुत्तत्थपहण-चिंतणाइवावारा पइदिणं तेषुयत्तणं पत्त त्ति । रुइसूरी वि तदज्जवसाओ चैव कालं काऊण किविसियवंतरसुरेसु उववज्जिऊण दुग्गयकुलेसु केंसुं पि जाओ माह-
णपुत्तत्तणेणं त्ति । कालकमेणं अइकंतबालभावो पत्तो तरुणत्तणं । गुणोणुववूहणजणियदुक्कम्मस्वसेसयाए पडिहया से जीहा ।
सूओ व भासाए पर्यंपिउं पवत्तो, वेरग्गिओ य तद्दोसेणं, 'ही ! मए किं पुव्वभवे कयं ?' ति जाया जिन्नासा, पज्जुत्तासइ सब्बे वि तिस्थिए ।

१ 'उद्भावितं' प्रभावितम् ॥ २ स्सरिणो प्रती ॥ ३ कज्जेणं सं° प्रती ॥ ४ सगुणुज्जं° प्रती ॥ ५ 'तनुकलं' हीनत्वम् ॥ ६ °णाणव° प्रती । गुणानुपबृंहणजनितदुक्कर्मविशेषतया ॥ ७ जिज्ञासा ॥ ८ वि तस्थि° प्रती । 'तीर्थिकान्' मतान्तरीयान् ॥

उपबृंहति-
चारे रुद्र-
स्त्रिकथा-
नकम् ६ ।

॥ ३२ ॥

अत्रया य समीसदा चउनाणोवगया सुहम्माभिहाणा छरिणो । गतो सो ताण समीवं, वंदिऊण निविट्ठो सन्निहिय-
भूमिवट्ठे । छरीहिं वि तक्खणं एगो साहू नियं गुणगधियो परमच्छरी अणुसासिउमारद्धो । जहा—भइ !

थेवेण वि गवेणं गुणसमुदाओ वि कीरइ असारो । रंससंमियं पि भोयणविहाणमुवहणइ गरललवो

निम्मलगुणेषु रत्तो जणो वि अबत्थ ते अपिच्छंतो । भणिही एसो चिय एरिसो चि गवेण किं गुणिणो ? ॥ १ ॥

परगुणपसंसणाए अगुणो वि गुणत्तणं धुवं लहइ । साहुकिरियाए निरओ साहुत्तं गिहनिवासि व

सगुणेषु गवभावो मच्छरभावो य उत्तमगुणेषु । मंदरगरुयं पि नरं लहुयं कुबंति संयरहं

सगुणाण निण्हवे परगुणाण दूरं परयासणेऽभिरुई । किं बहुणा भणिणं ? नाऽणभिजायाण संभवइ

ता वच्छ ! केचित्तं तुंइ कहिजइ ? पचक्खं चिय पेच्छसु एयाण विवागं । सिस्सेण भणियं—भयवं ! कंथ पेच्छामि ? ।

तओ दंसिओ सो रोरमाहणपुत्तो पणट्ठजीहावावारो चि । सिस्सेण जंपियं—भयवं ! किं पुवभवे इमिणा कयं ? ति । गुरुणा

भणियं—जं तुमं काउमुवट्ठिओ सि चि । सिट्ठो सबो तपुवकालिययुत्तं । पडिबुद्धो रोरमाहणो पवनो सामन्नं । सिस्सो वि

तं निसामिऊण चत्तमच्छराइदोसो गुणिजणोववृहणाइसु उज्जओ जाओ चि ।

उववृहणाविरहओ तदवन्नाए गुणाण परिहाणी । सद्दामंगो सुंगुणज्जणे य उभयं पि हु अजुत्तं

॥ १ ॥ किञ्च—

१ निजगुणगर्ववान् ॥ २ 'रससम्भृतं' रसपूर्णम् ॥ ३ °च्छंते प्रती ॥ ४ शीघ्रम् ॥ ५ °सणाभि° प्रती ॥ ६ न 'अनभिजातानां' नोचकुलो-

त्पथानाम् ॥ ७ गुह प्रती ॥ ८ कच्छ पे° प्रती ॥ ९ तन्निस्ता° प्रती ॥ १० सुणेज° प्रती ॥

स्वगुणोत्क-
पंपरगुणे-
व्याया
विपाकः

देवमदस्त्रि-
विरहओ
कहारयण-
कोसो ॥
सम्मत्त-
पहलयं ।
॥ ३३ ॥

यद् विद्यमानगुणसम्पदि बुध्यमाने, पुंसि प्रशंसनविधौ विरमन्ति वाचः ।
स व्यक्तमन्तरुदितोद्धतदर्पसर्पदंष्ट्राविषोपजनितः सकलो विकारः
मिथ्यादृशोऽपि यदि नाम गुणाधिकानां, निर्मत्सरा विदधते स्तवनं प्रदृष्टाः ।
सीदन्ति तत्र किमिति स्फुटजैनवाक्यसम्यग्विचारचतुरा अपि बुद्धिमन्तः ?
शङ्कादिदोषगहनं समतीत्य दुर्गमेतावतैव किमु मुह्यति विज्ञवर्गः ? ।
सद्यो विलङ्घ्य मकराकरमस्तपारं, किं कोऽपि गोष्पदजलेऽपि निमज्जतीति ?
इति स्वबुद्ध्याऽऽगमतोऽनुमानाद्, विचार्य सम्यग् हृदि चावधार्य । गुणोपबृंह्या बृहदादरेण, सदृशनस्याङ्गमसौ विधेया ॥४॥
॥ इति श्रीकथारत्नकोशे सम्यत्तवचिन्तायां पञ्चमातिचारप्रक्रमे रुद्राचार्यकथानकं समाप्तम् ॥ ६ ॥

सम्मत्ते पते वि हु विहुणिज्जइ कम्मदोसओ जीवो । सुहभावाओ जम्हा ता भन्नइ तत्थिरीकरणं ॥ १ ॥
राग-दोसपरद्धा कहिं पि वेरग्गमग्गमन्नहाय । भुज्जो मूलङ्गाणं ही ही ! कट्ठं पवज्जंति ॥ २ ॥
गुणंठाणे गरुयम्मि वि ठंविआ अन्नाणपवणखिप्पंता । दोल्लंति धयवडा इव कयनिप्फलवहुफडाडोवा ॥ ३ ॥
ता ताण नाण-दंसण-चरणेसु दढं विसीर्यमाणणं । कारुन्नपवन्नमणो तेसु चिय थिरत्तमुवर्णितो ॥ ४ ॥

१ निर्मच्छरा प्रतो ॥ २ °णट्टणे प्रतो ॥ ३ ट्टुचिं प्रतो ॥ ४ विपोदताम् ॥

स्थिरीकर-
णातिचारे
भवदेवक-
थानकम् ७।
गुणोपबृंहो-
पदेशः

स्थिरीकरण-
स्वरूपम्

॥ ३३ ॥

॥ ५ ॥

॥ ६ ॥

॥ ७ ॥

॥ ८ ॥

सम्मत्तं संपत्तं पि उत्तमं उत्तमुत्तमं कुणइ । सुद्धं मणिं व सोहणगुणेण अइसुंदरतरांगं
धम्मस्त परमसंगं ता कायवं दढं थिरीकरणं । परहियरण सद्धम्मसीयमाणेण सत्ताण
अप्यंभरिचभावा जो पुण सामत्थसंगओ वि परं । न थिरीकरेइ धम्मो राग-दोसेहिं चामूढो
तो तदुवेहांसंजणियदोसचंहुत्तकलसपरिणामो । पब्भट्टुवोहिलाभो भवदेवो इव भवे ममइ

तथाहि—अतिथ पडैरपुरपत्तपरमब्भुदयेरहं, रेहंतकंतपसरंतजणजणियभूरिसोहं, सोहम्मसुरपयं व दीसंतवहुविचुंहचगं,
वर्गताणेगणड-नाडइज-लंखंगेपेच्छणयरम्मं रम्मपुरं नाम नयरं । विणिज्जियासेसवइरिमछो हत्थिमछो नाम राया । अंभि-
न्नहिययभूओ गंगाधरो से बालमित्तो । ताणं च सहसयण-पाण-भोयणा-डवत्थाणपमुहकिचेसु सिणेहसारं चट्टताणं एगया
एगंतगयीण जाओ परोप्परमेवंविहसमुल्लावो ।

॥ १ ॥

॥ २ ॥

॥ ३ ॥

किं नाम सो वि पुरिसो पोरिसमुवहइ सलहियं जैयइ । धरइ य कुलाभिमणं दंसइ य कलासु कोसहं ॥ १ ॥
नीहरिउं सघरातो जो न पलोयइ वसुंधराभोगं । गामा-डगर-नगरा-डसम-पुरपरिकिन्नं अनिधिन्नो ? ॥ २ ॥
ता रजभरं मंतीसु सबहा रोविऊण निचिंता । कइवयत्ररिसाहं वयं पेच्छामो मेइणीचट्टं ॥ ३ ॥

१ शोधनपुरेण ॥ २ तदुपेक्षासंजनितदोषवर्धमानकण्डपपरिणामः ॥ ३ प्रभुपुरप्राप्तपरमाम्बुदयेराम् ॥ ४ राजमानकान्तप्रसज्जनितभूरिशोभम् ॥
५ 'शीधर्मपुरपदमिव' शौधर्मदेवलोकमिवेति भावः ॥ ६ 'हुविहवुह' प्रती ॥ ७ देवलोकपक्षे विबुधाः-देवाः, अन्यत्र विबुधाः-विद्वान् ॥ ८ यत्नात्-
रोल्लत्-॥ ९ लक्षाः-धरन्नाप्येच्छकाः ॥ १० अग्निमन्नं प्रती ॥ ११ 'याणु जा' प्रती ॥ १२ जगति ॥

देवभद्ररि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सम्मत्त-
पडलयं ।
॥ ३४ ॥

‘अभिरुइयं दोण्हं एयं’ ति अभिन्नरहस्समंतिसं कामियरञ्जविता य केणइ अमुणिजंता कयत्तकालोचियवेसपरिग्गहा निग्गया दो वि निययभवणाओ, पट्टिया उत्तरावहं, संतुरियपयक्खेवं गया कइवयजोयणाणि, आवासिया एगस्स धेरदियवरस्स मंदिरे । अकयपरिस्समत्तणेण य नित्थामीहूयाणि अंगाणि, पैमिलाणा दूरं सरीरसिरी । संभासिया धेरविप्पेणं—पुत्ता ! कत्तो आगमणं ? कहिं वा गंतवं ? अकयपहपरिस्समा पढमवरनीहरिय वं लक्खिज्जह ति । रत्ता जंपियं—विप्पवर ! रम्मपुराओ कुवदहुर व सवत्थ अंपरिहत्था देसदंसणकोऊहलेण उत्तरावहं पट्टिय ति । माहणेण भणियं— वञ्छ ! ईइसीए आगिईए न तुमं सामन्नरुवो होसि । तथाहि—

पडाय-कमलं-ऽकुसप्पमुहलंछणालंक्रियं, सहावसुइ-कोमलं पय-कराण रत्तत्तणं ।

कवाडवियडं फुडं उवचियं च वञ्छत्थलं, निडालमवि अडुमीसरयचंदवित्रोचमं ॥ १ ॥

धंणन्नियरंसुंदरो विजियपंचयन्नो सरो, सरोरुहदुज्जलं सवणपत्तमञ्छीजुयं ।

जुंयाय[य]थुयादुगं जह तुहं पलोएजए, जंए तह सुनिच्छियं तुममहो ! महीनायगो ॥ २ ॥

एवं सोच्चा इसि हसिऊण भणियं रत्ता—भो माहण ! पच्चक्खीभूयभूवइसिरिणो किं तुज्ज साहेमि ? । माहणेण

१ °ण्हं ति एयं अभिं° प्रती ॥ २ सत्त्वत्तपदक्षेपम् ॥ ३ ‘निःस्थामीभूतानि’ निर्वलीभूतानि ॥ ४ प्रम्भाना ॥ ५ इव सल्लिज्ज° प्रती ।
६ अग्निपुणा इत्यर्थः ॥ ७ ईइसी° प्रती । ईदृश्या आकृत्या ॥ ८ रत्तन्नलं प्रती ॥ ९ °च्छञ्छलं प्रती ॥ १० घणनियं° प्रती । घणनि-
करञ्चन्दरः ॥ ११ युगायत-युगप्रमाण । युगं-स्ययुरम् ॥ १२ जगति ॥

स्थिरीकर-
णातिचारे-
भवदेवक-
थानकम् ७।

राज-
लक्षणानि

॥ ३४ ॥

भणियं—महाभाग ! सामुद्रसत्यपरमत्यो एस तुह सिद्धो, तदणुरूवा य फलनिष्कृती होइ न होइ चि-कम्माण अहिगारो, तह वि अविहवयणा भयवंतो सत्ययारा, अवस्सं भवियं तुह सिद्धिसमुदणं, अओ न जह तह अप्पा किलेसियवो त्ति । रत्ता जंषियं—तुम्हे जाणह त्ति ।

एवं च दिणमेगं वीसमिज्जण नीहरिया तओ ठाणाओ, पयट्ठा पुबड्डिईए गंतुं । जाव य कहवयजोयणाहं गया ताव कुरुदेसविसभूभागड्डियं तेहि दिट्ठं चउदिमविमुक्केहरियं इओ तओ भमंत-रुभंततुरयारूढजोहं विसन्ननायगजणं सिविरसन्निवेशं त्ति । तं च तहाविहं पेच्छिज्जण पुच्छिओ एगो पहाणपुरिसो—भो ! किमेवमेयं मउभंतं व दीसइ ? त्ति । तेण भणियं—भो महायस ! सुणेहि—एसो हि कुरुदेसाहिवई अज्जुणो नाम राया पंचंतन-रिंदसंदोहेण रयणीअर्वक्खंददाणाहणा पराजिओ, निहयपहाणजोहनिवहो य संपइ तम्मएण एवं ससंको वट्ठइ । हत्थिमट्ठेण भणियं—कह एत्तियचाउरंगवलसामग्गीए वि एस महप्पा एवं विसीयइ ? त्ति । तेण भणियं—कि कीरइ सामग्गीए तहाविहंसावट्ठंभधीरपुरिससानिज्झविरहियाए ? । इयमायन्निज्जण उच्छलिया रत्तो करुणा, पयट्ठो महा-पुरिसत्तणसहसंभूओ परोवयारकरणाहिलासो, विस्सुमरियं पारद्धं नियपओयणं । भणिओ णेण सो पहाणपुरिसो—अरे ! गंतूण नियनरवइणो साहेसु—जइ तहाविहपुरिससाणिज्झाभावाउ विसीयसि ता पउणो होहि, केत्तियमित्तिमं परबलं ? को

१ हेरिकाः—चराः ॥ २ प्रत्यन्तानेन्द्रः—समोपदेशस्यो राज्ञा ॥ ३ °वखंद° प्रती ॥ ४ °हमव° प्रती । तथाविधसावट्ठम्मधीपुरुषसापिथ्यविट्-दितया ॥ ५ इदमाकर्ण्य ॥ ६ महापुरुषत्वसहसम्मूतः ॥ ७ °करुणा° प्रती ॥ ८ विस्मृतम् ॥

देवभद्ररि-
विरइओ

कहारयण-
कोसो ॥
सम्मत्त-
पडलयं ।

॥ ३५ ॥

स्रमंडले पभवंतम्मि पउरस्स वि तिमिरपब्भारस्स अवगासो ? त्ति । गओ एसो । सिट्ठो अज्जुणनरिंदस्स तव्वुत्तंतो । तं सोच्चा विम्हिओ राया परिभाविउं पयत्तो—अहो ! अज्ज वि एवंविहअसमसाहसधणाणि पुरिसरयणाणि सुंबंति ता किं न संभवइ ? । तथाहि—

तेरुगोष्पदवत् पयोधिममरकीडाचलं लेण्डुवत्, सद्यश्चिक्षिपुरम्बरं स्वगृहवच्चक्रुः क्रमाक्रान्तिमत् ।

पातालं विविशुर्दरीवदभयाः किं वास्तु तैद् दुष्करं, यन्नास्मिन् विदधुर्नृणां सकलतामालम्ब्य सत्त्वाधिकाः ? ॥ १ ॥

ता होउ वियप्पकळोलमालाउलत्तेण, गंतुं सयमेव तमवलोएमि त्ति कइवयपहाणपुरिसपरियरिओ रायवाडीववए-
सेण इओ तओ परिभमिज्जण गओ तं पएसं जत्थ हत्थिमल्लमहीनाहो वड्डइ त्ति । तओ दूरां पमुक्करायचिंधो कयत्तका-
लोच्चियपडिवत्तिविसेसो तस्स समीवे उवविट्ठो, सिणेहसारं च परोप्परकहाहि इज्जण भणिओ अज्जुणरत्ता हत्थिमल्लो—
एह, आवासदंसणेण अम्हे अणुगिण्हंइ त्ति । उवरोहसीलयाए गओ एसो तस्साऽऽवासं । कया पेण भोयणाइपडिवत्ती ।

खणंतरावसाणे य अणवरयकसाघायपचंडुंतेवजच्चतुरयसमारूढा समागया चारपुरिसा । विन्नत्तं च तेहिं—देव ! भव-
देवनरिंदपुरस्सरा पच्चंतनराहिवसेणावइणो विहियसन्नाहवूहविरयणा अणुसगगतो चेव अम्हाणमागया, ता कुणह जमित्थ
पत्थावे समुच्चिय-न्ति । तओ आउलीहूओ अज्जुणनरिंदो, भणिओ य वइरिहियसल्लेण हत्थिमल्लेण—भो महाराय !

१ श्रूयन्ते ॥ २ °गोपदवत् पयोधिम° प्रतो ॥ ३ लेट्टुव° प्रतो ॥ ४ °चक्रः क्र° प्रतो ॥ ५ तदुकरं प्रतो ॥ ६ ऋण्ड इत्यर्थः ॥ ७ °लना-
मालम्ब्य स° प्रतो ॥ ८ °रा य मु° प्रतो ॥ ९ °लोच्चिय° प्रतो ॥ १० °ण्डइ त्ति प्रतो ॥

स्त्रिरीकर-
णातिचारे
भवदेवक-
थानकम् ७।

॥ ३५ ॥

अलमलाउलचणेण, पउणीकारवेसु पउरपहरणपंडहच्छं जयकुंजरमेगं मह जोगं, अवरं च गंगाधरजोगं ति । 'तद्' ति संपाडियं संघं अज्जुणेणं । तओ अणुरुवडाणनिवेसियासेमसामंतचक्को चक्कवूहविरयणं काऊण ढिओ परवलाभिमुहो हृत्थि-मद्दो । लगगामोओहणं—

वेंजंतउजाममुंच्छलंतपडिसइभरियनहविवरं । नहविवरड्डियसुर-खयर-किचरारंद्धजयकारं ॥ १ ॥
जयकारसवणसंतुट्ठंठस्विपंतनिसियसरनियरं । सरनियवरिसपडिरुद्धचंडमायंडकरपसरं ॥ २ ॥
पसरंतजोहसंघायघायघुमंतमत्तकरडिघडं । करडिघडविहडणाउलचउदिसिनासंतभीरुनरं ॥ ३ ॥
नरनाहनिहणनिवडंतछत्त-घयनिवहरुद्धसरपहं । सरपहवूढरुहिरप्पवाहवुडंतनर-तुरयं ॥ ४ ॥
नर-तुरयमुंडदोहंडरुंडकवलणमिलंतवेयालं । वेयाल-पूयणाकुलकीडाकयतुमुलहयवोलं ॥ ५ ॥
हयंघोलमवणपडिवलियसुहडकीरंतवीरवाहरणं । वाहरणुग्गायरणरसमुच्छियभडदिन्नहुंकारं ॥ ६ ॥

१-पढहच्छं-युणम् ॥ २ सच्चं प्रती ॥ ३ अच्छिमं प्रती ॥ ४ 'आयोपनं' युद्धम् ॥ ५ यावमानातोयसमुच्छलप्रतिशब्दश्रुतनभोविवरम् । नभोविवरस्थितपुराचरकिप्रपारब्धनयकाइम् ॥ ६ 'मुज्जलं' प्रती ॥ ७ 'रद्धंज' प्रती ॥ ८ जयकारश्रयणसन्तुट्ठयठक्षिप्यमाणनिशितचारनिकरम् । नरनिकरवर्षाप्रतिरुद्धचण्डमार्तण्डकरप्रारम् ॥ ९ प्रसरपूयोधमच्छातपातपूर्णमानसत्तरटिपटम् । करटिपटापिपटगाकुलचतुर्दिगूनरयद्वसीकरम् ॥ १० नरनायनिपनपितच्छत्रथजानिगरुद्धतरपरयम् । सरपयव्युद्धविरप्रवाहदुद्धदूनरतुरगम् ॥ ११ नरतुरगमुण्डद्विण्डकवलनमिलेद्धेतालम् । वेतालपूतगाकुलकीडाकृतपुमुलहयवोलम् ॥ १२ हयवोलश्रवणप्रतिवलितमुंभटक्रियमाणवीरव्याहरणम् । व्याहरणोद्धतरणरसमुच्छितभटत्तदुद्धारम् ॥

देवभद्रश्चरि-
विरहो
कहारयण-
कोसो ॥
सम्मत्त-
पडलयं ।
॥ ३६ ॥

हुंकारसैकओसकगिद्धपमुक्कचंचुवावारं । वारंवारं सवत्थ वित्थरंतोरुभीमखं
इय घोरसमरसम्मदनिहउदासवड्डिउकरिसो । नरनाहहत्थिमल्लो हयमहिंयं कुणइ रिउचकं

॥ ७ ॥

॥ ८ ॥

एवंविहे य महासमरसरंभे अजायावहमाहवसरूवमवधारिउण पहाणपुरिसिहिं अणिच्छंतो वि छिन्नच्छत्त-धणुवयावलयण-
मिलियमावन्नो (१) [भव]देवराया नीसारिओ समराजिराओ । 'हयं सेन्नमनायगं' ति जं जत्तो तं तत्तो हुंटियं अज्जुणराय-
लोएण परबलं । सोहिया संगामभूमी, निरूविया पहारपरव्वससरीरा सामंताइणो । दिट्ठो य गंगाधरो हुंतघायगयजीवो
निवडिओ भूमिवड्डे, परं सोगावेगमइगतो हत्थिमल्लो, कारियं च सक्काराइयं से परलोईयं । हत्थिमल्लोघरोहेण पड्डिवन्न-
मविसन्नमाणसेण अज्जुणेण पुवरजं । धूयादाणपुरस्सरं सक्कारिओ अपेण 'परमोवयारि' ति हत्थिमल्लो । ठिओ सो
तत्थेव कहवयवासराई ।

नवरं नैद्धसल्लं व से खुडुक्कंतं न खणमवि विरमइ भित्तमरणविओगदुक्खं, न नट्टविहिवियक्खणे वि सुरूवरामाजणे
निवडइ चक्खू, परमपहरिसड्डाणे वि न आणंदिज्जइ मणागमवि मणो, न गय-तुरयवाहियालीसु वि थेवमवि अहिरमई
मई । एवं च स महप्पा तद्विओगं निग्गहिउमपारयंतो देसदंसणाओ दूरनियत्तियचित्तुच्छाहो कहिं पि रइं अपावमाणो जाव

१ हुंकारखकदवण्वक्कदुयधप्रमुक्कचंचुव्यापारम् । वारंवारं सर्वत्र विस्तरदुरुभीमखम् ॥ २ °सक्किओ° प्रतौ ॥ ३ इति घोरसमरसम्मर्दनिक्योद्दामव-
धितोत्कर्षः । नरनाथहस्तिमल्लः हतमथितं करोति रिपुक्कम् ॥ ४ जं तत्तो तं प्रतौ ॥ ५ अजुण° प्रतौ ॥ ६ नट्टस° प्रतौ ॥ ७ °ओग-
निग्गहिओमपारयंतो विसिदंसणाओ दूरं प्रतौ ॥

स्थिरीकर-
णातिचारे
भवदेवक-
थानकम् ७।

॥ ३६ ॥

अच्छइ ताव पुष्वरजाओ समागओ एगो गूढचरो, पडिहारनिवेइओ पविट्टो, पायवडणपुव्वयं च खेत्तो अणेण लेहो । वाइओ सयं रत्ता, 'सिग्घं नियत्तियव्वं' ति अवगओ तयत्थो । कहिओ य अज्जुणनरिंदस्म एस बुत्तंती । तओ—

करि-तुरय-रयणसंभारनिव्वमं रायलच्छिविच्छं । सायरकयप्पणामो समागओ अज्जुणनरिंदो ॥ १ ॥

मालयलारोत्रियपाणिसंपुंडो जंपिउं समोढत्तो । देव ! तुह पायपउमप्पसायलवविलसियं एयं ॥ २ ॥

ता गिण्हसु संबभिमं तुह उय्यारस्स केत्तियं एयं ? । तुह दंमणे नि नरवर ! मन्ने कयकित्तमप्पाणं ॥ ३ ॥

नियजीवियव्वएण वि परउवयरणेकलालसे तुमए । को सद्धह न चलि-मिविपमुहे परकज्जकरणए ? ॥ ४ ॥

अह सगुणकित्तणायन्नेण लज्जाए संकुडियकाओ । तं भणइ हत्थिमद्धो भो नरवर ! किमिममुच्छवसि ? ॥ ५ ॥

का मे सत्ती ? को नाणयगरिसो ? कि कलासु कोसच्छं ? । को वा परोवयारो ? तह वि हु गुणकित्तणमउव्वं ॥ ६ ॥

थेवं पि गुणं गिरिगरुयवित्थरं सच्चविति अवरस्स । गरुयं पि अप्पणो निण्हविति पर्यई सुपुरिसाण ॥ ७ ॥

ता अलं भूरिभणणेण, मह ! अणुभुंजसु इमं रायसिरिं, अहं पुण च्चामि रज्जाभिमुहं ।—ति संठविज्जण कइवय-पुरिससमेओ नियत्तियासेसलोओ केणइ अमुणित्तंती गओ सनयरं ।

पविट्टो रायभव्वणं, आसीणो अत्थाणमंडवे, समागया मंति-सामंताइणो, चितियाइं रज्जकजाइं । विसज्जियासेसलोगो य मंतीहिं समं ठिओ एगंते । पुच्छिया मंतिणो—भो ! किमहं चाहस्सि ? चि । मंतीहिं भणियं—देव ! निसामेसु—तुम्ह

१-विस्तारम् ॥ २ 'सबुडो प्रती ॥ ३ समारन्धः ॥ ४ सज्जमिं' प्रती ॥ ५ 'एणं वि प्रती । -न्ययेन ॥ ६ परयन्ति ॥

देवभद्ररि-
विरहो
कहरयण-
कोसो ॥
सम्मत्त-
पडलयं ।
॥ ३७ ॥

पुत्तो महीचंदो केणइ दुन्निमित्तेण न याणामो पिसायपारद्धो असमजसं जंपतो महाकट्टेण निरुद्धो, तुम्हे य गूढपुरिससेसणेण य तदुवकमकएण वाहराविया तुरियतुरियं ति । तओ 'हा ! किमेयं ?' ति आदन्नो राया गतो तदंतियं । अब्बुट्टिओ पहिड्डेण रायसुएण । कयपायवडणाइपडिवत्तिविसेसो संभासिओ रत्ता—वच्छ ! किमेयं ? ति । रायसुएण भणियं—ताय ! कत्थ किं ? ति । तओ 'सुन्नवयणो' त्ति धरिओ रत्ता मुद्धाए । सभय-चमक्कारं च जंपियमणेण—देव ! किमेवं नियमित्तं पि पीडेसि ? । रत्ता भणियं—को तुमं ? । तेण जंपियं—गंगाधरो हं । रत्ता बुत्तं—ऋमेवंविहभवत्थं पत्तो ? । तेण जंपियं—महाराय ! तइया महासमरसरंभवावडे तुमए अहं निविडगुंडाडोयभासुरं करेणुरायमारुहिजण ठिओ अभिमुहो दुम्ममुहा-भिहाणस्स परवलसामिणो, पयइं महंतमाओहणं, निट्टिया सर-नाराय-सुरुप्प-वावल्ल-भट्टि-सेल्लाइणो पहरणविसेसा, ततो मए चोयाविजण सहत्थी पडिकरिदंत.....निहसदेसं पडुच्च कओ खगेण रिउणो घाओ, तेणावि अंचंतनिसियकुंतघायविणिंतंत-जालो पाडिओ हं सारिवट्टाओ, गयजीओ य उवन्नो पिसायदेवेषु, तुह दंसणुकंठिओ य संकंतो कुमारम्मि ।

इमं सोच्चा सविम्हयं सविसायं संसोगगगिरं च संलत्तं रत्ता—अहो ! सच्छंदं देवदुविलसियं, [अहो !] अविभाव-णिज्जरुवा कम्मपरिणई, अहो ! भागयेयविवज्जओ, जमेवंविहसहाइश्यणाणि वि एवंविहदेवकिव्विसजोणिमावजंति, किमिह कीरइ ? अविसओ पुरिसयारस्स, अगोयंरं मंत-तंतार्इणं ति । मंतीहिं भणियं—देव ! अलमलं संतप्पिएण, कुणह जमेत्थ

१ व्याकूलितः ॥ २ मुद्धाए प्रती । मूर्त्ता ॥ ३-व्यापृते लयि ॥ ४ गुडा-इस्तिक्कनए ॥ ५ सेसो प्रतो ॥ ६ जाले पां प्रतो ॥ ७ हस्तिक्कवचपृष्ठात् ॥ ८ सवोकगद्गदम् ॥ ९ यरमं प्रतो ॥

स्थिरीकर-
णातिचारे
भवदेवक-
थानकम् ७।

॥ ३७ ॥

करणिञं । रत्ना भणियं—भो परममिच्छ ! साहेसु केण पुण विहिणा तुह कएण सुगइलाभो भवेज्जा ? सव्हा दुकरं पि उवायं निवेदेसु । पिसाएण भणियं—महाराय ! अइकंतो कालो करणिञस्स, सकम्माणुरूवो सहणिञो इयाणि दसांविवागो ति—

देयाण नारायाण य नरिदि ! चिरनिहियकम्मपडिरूवो । उवंभोगो चिय सुकयज्जणं च पुण कम्मभूमीए ॥ १ ॥

पिडिप्पयाण-हुणणाइणा य जे वि य वयंति किर सुगइं । विगइगयस्स वि दूरं अन्नाणवियंभियं तं पि ॥ २ ॥

एवं पि सुगइभावे कुगई कस्स वि न होज्ज संसारे । कीरइ य कीस जह तह सुगईभावे वि तवकिरिया ? ॥ ३ ॥

ता जह विरोयणोसह-लंघणकिरियाए रोगिणो सम्मं । सयमेव कीरमाणीए होइ रोगवखतो नियमा ॥ ४ ॥

तह नरवर ! तव-संजम-नाण-ज्झाणाइणा सुचरिएण । असुहस्स खओ ततो य निम्मलो सुगइलाभो ति ॥ ५ ॥

एवं बुत्ते 'तह' ति पडिवन्नं रत्ता । कयसिणेहसारसंलावो य जहागयं पडिगओ पिसाओ । साभावियरूवं पवन्नो कुमारो । एवंविहतथइयरनिसामणेण य धम्मकरणाभिलासी जाओ राया ।

इओ य सो भवदेचनरिंदो समरपराजय[जाय]वेरगो 'कहमहं भुंहमवजसंपंसुमलिणं सयणाईण दंसिस्सामि ?' ति च्छिन्न-परदंसणाभिलासो अद्वपहे चिय महसागरसूरिसमीचे पवञं पडिवन्नो, सुत्तथाइं अहिजंतो तवोचिसेसपरो विहरंतो य गुरुणा समं-समागतो रम्मपुरनयरे । छरिममागमसमुभवंतपमोयाइसया य समागया वंदणत्थं पत्थिवाइणो । निसामियसधनुवयण-

१ 'सायाणो चि चि प्रती ॥ २ 'भोगे चि' प्रती ॥ ३ पिडप्रदानहरत्तादिना ॥ ४ 'गइमा' प्रती ॥ ५ विरेचनोपथलङ्घनक्रियया ॥

६ 'गखतो प्रती । रोगक्षयः ॥ ७ सुट' प्रती ॥

देवभद्रस्त्रि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सम्मत्त-
पडलयं ।
॥ ३८ ॥

परमस्था य मत्थयारोवियपाणिणो पाणिवहपमुहपावट्टाणनिविट्ठिं जहसत्तीए पवन्ना पुरजणा । पुहइवई वि पुवं चिय भववास-
विरत्तचित्तो तक्कालविसेससमुल्लसंतविरइपरिणामो पर्णाभिलण महीचंदस्स रायसिंरिं सिरीससुकुमारसरीरो वि निस्सामन्नं
सामन्नपजायं वेत्तुं गुरुकुलं समल्लीणो । विलियमयणमल्लो हत्थिमल्लो वि विहरिउं पवत्तो । पच्चभिन्नाओ य भवदेवसाहुणा,
जहा—सो एस पवजापडिवचिहेउत्तणेण मह उवयारी पराजयकरणेण य अन्नयारी य, अहह ! कइं समराजिरसुवगओ तथा-
विहमइं महंतं लहुत्तमुवणीउ ?—त्ति मणागं समुवहइ अणुमयं । इयरो न पच्चभिजाणइ इमं ति वच्चइ कालो ।

अन्नया य 'गीयत्थो' त्ति गुरुणा पुरओ काउं भवदेवसाहू हत्थिमल्लाइकइवयसुतवस्सिणो सहाइणो दाउं पेसिओ
विहारजत्ताए । सो य सिरोवरिसमारोवियसासणो अणिययविहारचरियाए गामाणुगामं विहरिउं पवत्तो । एगया य अचि-
न्तसामत्थत्तणओ मोहमहारायस्स, पडिक्कलकीलाकारित्तणतो य भवियवयाए स महप्पा हत्थिमल्लारायरिसी परिवडियसुह-
भावो परिभाविउं पवत्तो—

पडिलेहणा-पमज्जणपमुहविहाणं विणा वि देवगई । लब्भइ जीवेहिं नियइभावओ निच्छियं एयं ॥ १ ॥

कहमन्नहा मँहाहवनिउत्तसुनिरुत्तचित्तविंरिओ वि । सुंजोणिम्मणुपत्तो भित्तो गंगाधरो मज्झ ? ॥ २ ॥

सुबंति य समए वि हु तँहभ्वँसुभवंतसामत्था । अकयकिरिया वि मरुदेविमाइणो सिवपयं पत्ता ॥ ३ ॥

१ अर्पयित्वा ॥ २ 'सिंरिं सरीरसुकुं' प्रती । शिरोपसुकुमारशरीरः ॥ ३ 'वन्नो प्रती ॥ ४ निगतिभावात् ॥ ५ महाहवणियुक्तसु-
निश्चितचित्तवीर्योऽपि ॥ ६ 'विहरिं' प्रती ॥ ७ युरोको अनुप्रासः ॥ ८ तथाभवत्वोक्त्यल्लगनार्थः ॥ ९ 'व्वन्नुब्भ' प्रती ॥

॥ ४ ॥
॥ ५ ॥
॥ ६ ॥

ता तह भवत्तं चिय कल्लाणकलावकारणं परमं । तदभावे पुण विहलो सब्बो कायवत्तावारो
संजम-तवाइएहि उवेइ सो पागमेयमवि तुच्छं । मरुदेवीपमुहाणं तवविरेहे किकुओ पागो ?
इंय सुहकिरियावारगवइरिविरुञ्जंतसुदुपरिणामो । स महप्पा तव-किरियासु ईसि मंदायरो जाओ

उवलद्धत्तप्पमायदुविलसिएण भणिओ भवदेवसाहुणा—भो रायरिसिप्पवर ! अनिविन्नपन्नसामन्नगुणस्स जइ वि नत्थि
तुह किं पि अणुसासियवं तहावि किं पि भन्नइ—इह हि पुरिसा तिविहा हवंति—जहन्ना मज्झिमा उत्तमा य, तत्थ जहन्ना नारभन्ति
पढमं चिय विग्घभयाओ धम्मत्थं, मज्झिमा पुण विग्घविहया पारद्धं पि परिहरंति, उत्तमा य पच्चूहवूहसंभवे वि चंहुतरमब्भु-
जमन्ति, ता तुममवि उत्तमो भत्तिज्जण कीस धम्मकिचाओ पंचोसकंतो व लक्खिज्जसि ? ता किं जुत्तमेयं ? । ततो हत्थिमच्छ-
रायरिसिणा सिद्धो सब्बो निययाभिप्पाओ । भवदेवेण भणियं—भइ ! जइ वि मरुदेवी पुव्वमरुयतव-नियमविसेसा वि तज्जंमो
चिय सुहभावाइरेगवससमासाइयनीसेसकम्मक्खया मोक्खमुवगया तहावि न तदुदाहरणमच्छरियभूयं पमाणीकायवं सब्बत्थ,
ववहारविगमभावाओ, जं च 'तहांह भवत्तभावाउ चेव सिद्धिलाभो, कट्टाणुट्टाणकरणमणुचियं' ति युत्तं तं पि न सुंदरं; जओ—
तिरर्थयरो चउनाणी सुरमहिओ सिब्बियवयधुयम्मि । अणिगूहियथल-विरिओ सब्बथामेण उज्ज[म]इ ॥ १ ॥

१ °रहो किं प्रती ॥ २ इति शुभक्रियावारकवैरिविरुध्यमानशुद्धपरिणामः ॥ ३ सा मं प्रती ॥ ४ अनिविण्णप्रस्रध्रामण्ययुणस्य ॥ ५ °इत्तरं
प्रती ॥ ६ 'प्रत्यव्यवक्रमाण.' प्रतिनिवर्त्तमानः ॥ ७ °ज्जमे प्रती ॥ ८ शुभभावातिरेक्कवसमासादितनि शेषक्रमेक्षया ॥ ९ आर्थ्यभूतम् ॥ १० °हाचिहमं
प्रती ॥ ११ °यं पि चुं प्रती ॥ १२ गाथेयमावदयकनिर्युक्ती ॥

देवभद्रस्वरि-
 विरइओ
 कहारयण-
 कोसो ॥
 सम्मत्त-
 पडलयं ।
 ॥ ३९ ॥

इय जइ ते वि हु निच्छिन्नपायसंसारसायरा वि त्रिणा । अब्भुज्जमंति ता सेसयाणे को एत्थ नामोहो ? ॥ २ ॥

एवं बुत्तो वि पुणरवि पचुत्तरमणुसंधंतो इसिपुत्ताणुसयवसओ उवेह्णियो भवदेवसाहुणा । ततो चाढं धम्मकिचेसु अधि-
 रीकयमाणसो लोयलजाए कुणमाणो वि वेज्झाणुड्डाणं विराहियसामन्नचणेण मरिज्जण असुरेसु उवगन्नो । भवदेवो वि तैत्थि-
 रीकरणोवेहणसंजाणियसम्महंसणकलंको वि कयदुत्तरत्तत्रवियेससामत्थेण कालं काज्जा लंतण कल्पे मज्झिमाऊ देवो जाओ चि ।
 तहिं च नाणाविहकीलाहिं वंचंति से वासरा । वडिया य दढं ईसाणनामथेण सुरेण सद्धि मेत्ती । वचइ य तेण संमं
 विदेहाइखित्तसु तित्थययवंदणत्थं । अह छम्माससेयाउपत्ते पुच्छिओ अपणेण तित्थयसे—गयवं ! किमहं सुल्लह्वोही भवि-
 स्सामि ? न व ? त्ति । भयत्रया भणियं—महाभाग ! दुल्लह्वोहिलाभो तुमं, ने कइवयभवभमणमंनरेण समीहियत्थभागी
 भविस्ससि त्ति । इमं सोच्चा सोगभरनिव्वभराऊरिज्जमाणमाणसो वंदिज्जण [गओ] जहागयं ।

तत्थ वि य सकम्मकुलिसत्ताडिओ व दुत्तयदुयामणसंतप्यंती दिट्ठो सो ईसाणेण । पुच्छिओ अपणेण—भो वरभित्त !
 किंनिमित्तमित्थं तुज्ज अणुत्तावो ? । तओ सिद्धं एएण संतावकारणं । ईसाणेग भणियं—महाभाग ! जइ एत्तिएण
 [संतप्यसि] ता मा संतप्येज्जासि, अहं तुह भवंतरगयस्स तहा काहामि जहा वोहिलाभो हवइ त्ति । पडिचन्नमिसमियरेण ।

१ ँणा को प्रती ॥ २ भाणुअणनं विराधित्थामणत्तेन ॥ ३ गत्थिपरीसत्तेणोपभगवत्तनिवायवत्तयसंनकत्तथोडि वि क्कनइ चरनयोत्तोरयासत्तेन ॥
 ४ स्मंदंसं प्रती ॥ ५ सम्मं प्रती ॥ ६ लज्जवो प्रती ॥ ७ ने प्रती ॥ ८ सिद्ध प्रती ॥

स्थिरीकर-
 णातिचारे
 भवदेवक-
 थानकम् ७।

॥ ३९ ॥

कालक्रमेण मयो उववन्नो कोसंबीए वणियसुओ, जोवणमणुपत्तो य पडिवोहिउमारद्धो सामोवकमेणं देवेणं न कहिं पि पडिबुज्झइ ।

तयणंतरं च हरि-हरिण-भिच्छ-भल्लुकिनिवहभीमाए । अडवीए पक्खत्तो, सुरेण सो भेसिओ य चहुं ॥ १ ॥
लल्लुकचफ-निसियग्गखग-दिप्पंतकुतपमुहेहिं । मणिओ य तियसमायाए पहरणेहिं रुदेहिं ॥ २ ॥
भीणउलाउल-परिमिसयर-भीमयरलोलकछोल्ले । जलहिम्मि य पक्खत्तो निस्संडं लोहपिंडो ष ॥ ३ ॥
इंदो य कडिणदाढाकरालमुयगिंदरुंदमुहकुहरे । उववेसिओं य पखलिरजलणजालाकलावम्मि ॥ ४ ॥
न य तह वि इंसिं पि तस्स संभवइ धम्मपडिवत्ती । अचंतक्खदुक्खोह[खोह]खिप्पंतमणसो वि ॥ ५ ॥
तो पडिभग्गो तियसो जहागयं पडिगओ अजोगो चि । इयरो वि चिरं भवमाविभीमभयमायणं भूओ ॥ ६ ॥
इय सत्तिसंभवे जाणिऊण धम्मम्मि अत्थिरं सत्तं । कुआ सवपयत्तेण तं थिरं दंमणंगमिमं ॥ ७ ॥ किञ्च—

न हि विचलति चेतः कस्य मोह्व्यपोहात् ?, व्युपरमति [मति]र्वा कस्य नो कष्टकृत्यात् ? ।

तदपि बहुतिथोक्तिन्यायदृष्टान्तकल्पं, तमपि जिनमताध्वन्यादरात् सन्दधीत ॥ १ ॥
न्यायवर्तमनि नियुक्तमानसं संस्करोतिकतमो न देहिनम् ? । तद्विक्रमिपतमपि स्थिरं पुनर्थः करोति स परं विचक्षणः ॥ २ ॥

१ भल्लुकी-शिया ॥ २ भयङ्करकनिशिताप्रपाद्रीप्यत्सुन्तप्रमुषिः ॥ ३ मीनकुलाकुलपरिभ्रमणशीलमकरमीमतरलोलकजोले ॥ ४ निराधारम् ॥
५ शिष्य कटिनदंशकरालमुजेन्द्रविस्तृतमुग्गकुहरे । उपवेशितश्च प्रपन्नलनशीलश्चलनश्यालाकलापे ॥ ६ 'हाव्य' प्रतो ॥

देवभद्रस्वरि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सम्मत्त-
पडलयं ।
॥ ४० ॥

आचालगोपालजनेऽपि सिद्धः स्वार्थप्रवृत्तावधिकः प्रयत्नः । कल्याणसिन्धोरिह कस्यचित्तु परार्थमित्यं भवति प्रयासः ॥
यद्यहन्नपि निर्मलकेवललब्ध्यादिनिष्ठितार्थोऽपि । धर्मे स्थिरयति सत्त्वान् तदेह सुधियां किमालस्यम् ? ॥ ४ ॥
॥ इति श्रीकथारतनकोशे सम्यत्त्वचिन्तायां षष्ठातिचारप्रक्रमे भवदेवराजपिकथानकं समाप्तम् ॥ ७ ॥

‘विहिए वि थिरीकरणे न जं विणा निव्वहंति धम्मगुणा । पाएणं दंसणिणो तमिण्हं किच्चेमि वच्छहं ॥ १ ॥
संधयण-काल-वल-विरियपयसिभावाओ सुगीयाणं । सेजो सज्जोगीण वि विलिज्जई संजमुज्जोगो ॥ २ ॥
किं पुण तक्कालपवन्नदिक्ख-आएस-चाल-रोगीण । हीएज न सो सुविमुद्धतुद्धिसामत्थविरहाउ ॥ ३ ॥
ता ताण पाण-भोयण-भेसह-वत्थाइदाणओ कुजा । वच्छहं सविसेसं ‘विगिह्वतव-चालयाईसु ॥ ४ ॥
वच्छहभावाओ चिय अथिरा धम्मे थिरत्तणमुवेत्ति । पुवं चैव थिरा पुण थिरतरगा उज्जमंति दहं ॥ ५ ॥
लोए वि साहुवाओ नजंति विभिन्नदेस-जाई वि । जिणसासणप्पवचा एगकुइवोचवन्नं व ॥ ६ ॥
जइ चइरसाम्भियपमुहा साहम्मियवच्छलत्तर्भकरिसु । सुस्समणा वि य होउं ता सेसा किमिह सीयंति ? ॥ ७ ॥
तेणेव ऊसवाइसु संरणं दिट्ठाण पुव्वमालवणं । परिभूयाणं ताणं दुत्थानत्थाण पडियरणं ॥ ८ ॥

१ विहिए प्रती ॥ २ ण्हं फेत्ते° प्रती ॥ ३ सयः ॥ ४ आदिशाः-अतिथयः ॥ ५ इथित ॥ ६ चतुःप्रयत्नमकारंजरी विह्वतया उच्यते ॥
७ °न्न जं प्रती ॥ ८ अकारुः ॥ ९ ‘यणं’ समगसरणं, जिनकल्याणकादिप्रसंगेषु गणनेवापक इत्यर्थः ॥

वात्सल्य-
गुणे धन-
साधुकथा-
नकम् ८ ।

वात्सल्यस्य
स्वरूपम्

॥ ४० ॥

सीयंताणं च सुवित्तिजुंजणं चोयणं पमाईर्णं । साहम्मियाण घन्ना कुणंति वच्छल्लुद्धीए
 सुद्धि-सयणमाइयाणं उवयरणं भवयवंधुद्धिकरे । जिणघम्मपवन्नाणं तं चिय सवभंगमुवणेइ
 आसंसाविरहाओ संसारियभावविगमओ चेव । वच्छल्लममोछं किचयंति साहम्मिलोयम्मि
 इय जो सभूमिगाए समुचियसायरह सुद्धुद्धीए । सो पचवोहिलाभो धणो व निब्बुइसुहं लइइ ॥ १२ ॥ तथाहि—

अत्थि कुवेरपुराइरेगरिद्धिवित्थारविरायंतंगदिरमालालंक्रिया, सच-सोय-दयां-वक्खिन्नपमुहपहाणगुणागुणयपवरपुरिससं-
 मद्दाम्भिया, सीयामुत्ति व अंचुयसाहापरिगया, गैयाणणगंडमंडलिं व अणनरयपयट्टुदाणवरिसा, वरिससयवएण वि अर्णिट्टिय-
 भूरिकोसा कोसंबी नाम नयरी । तत्थ य वत्थवो विसाहदत्तो नाम सेट्ठी विसिद्धजणसम्मएण ववहारेणं वट्ठतो कालं
 चोलेइ । कालंतरेण य तद्दाविहचिरभवावज्जियसुक्यविवज्जयवसेण सणियसणियं ज्झीणो रिद्धिसमुदओ । जाया से चित्ता—
 किमियाणि जुत्तं ? सब्बहा दवविवज्जियस्स हि गिहिणो न देव-गुरुपूयणं, न बंधुजणसम्माणं, न गुणज्जणं, न अन्नो को
 वि पुरिसत्थो संभवइ, ता तदज्जणं काउं जुज्जइ ।-ति कत्तो वि किं पि समज्जिज्जण कुंडुं सुत्थयं काज्जण किं पि भंडं धेत्तूण

१ 'त्तिजंज' प्रती । 'गुत्तियोजनं' सद्ध्यापारे योजनम् ॥ २ सुद्धस्वज्जादीनाम् ॥ ३ 'यंतिमं' प्रती ॥ ४ समध्यासिता-युष्ठा ॥ ५ यथा
 सीतागृत्तिः अच्युतस्य-रामस्य शागामिः-स्तुतिभिः परिगता-युष्ठा तत्परयथा इति भावः, एवं नगर्थापि अच्युताभिः-गिरन्तराभिः शागामिः-आहुतिभिः
 इयात् ॥ ६ गज्जननपण्ड्यण्डली अन्वयत्तं प्रयुक्ता दानयर्पा-मदजल्यर्पा यत्रैवम्भूता, नगरी तु दानं-त्यागः तद्वर्पा ॥ ७ 'लि ज्ज अं' प्रती ॥
 ८ 'णिद्धियं' प्रती । अनिष्ठितभूरिकोशा ॥ ९ माम प्रती ॥ १० क्षीणः ॥ ११ कुट्टयसुं प्रती ॥

देवभद्ररि-
विरहो
कहारयण-
कोसो ॥
सम्मत्त-
पडलयं ।
॥ ४१ ॥

पट्टिओ वैहरागरं । गओ कहवयजोयणाणि, आवासिओ पंचंतगामे, जाओ भोयणसमओ, समारद्धो भोयणोवकमो, 'भोय-
णपत्थावो' त्ति सुमरिया देव-गुरुणो, वेरगोवगओ चिंत्तिउं पवत्तो—

न यत्र जिनमन्दिरं न च जिनेश्वरस्यार्चना, न दुष्करतपःक्रियाकृतधियोऽधिकं साधवः ।

न चापि गुणवत्तराः शुचिधियश्च साधर्मिकाः, न चाऽऽगमवचः क्वचिच्छ्रुतिपथं समागच्छति ॥ १ ॥

विवेकविकलं मनो मम कथं विरुद्धस्पृहं, विहर्तुमभिवाञ्छति च्युतगुणं च तत्राप्यदः ? ।

य ईदृशविपर्ययव्यतिकरेण विचागमः, पदं स विपदामहं महदिति स्फुटं तर्क्ये ॥ २ ॥

अहो ! महामोहविजृम्भितानां विरुद्धसन्धानविधौ प्रयत्नः । विद्वन्धीदं यद्दुक्तमित्थं तथापि न त्यक्तुमहं समीहे ॥ ३ ॥

इति विसदृशसामग्री मन्येऽहं दर्शनेऽपि सन्देहम् । आधास्यतीव पापा हा धिग् ! विपमो दशापाकः ॥ ४ ॥

एवं च सकायवेण परं संतावमुब्रूवन्तो सहाइजणोवरोहेण भोचूण बुत्थो तत्थेव । मज्जरत्तसमए य निब्भरपसुत्तस्स
सव[स्स]मादाय पलाणा सहाइणो । पच्चूससिसिरमारुयकाउक्कपो य पवुद्धो जाव पासदेससालोएइ ताव न किं पि पासइ ।
'कहं सुसिज्जणं ममं पणइहा दुचेइहा सहाइणो ? अहो ! विवरम्मूहो विही, अहो ! पडिक्कुला कम्मपरिणई, फलियं च कहमक्का-
लपरिहीणमेव वैवसायपावपायवेण ? न सञ्चहा दइववलवियलेण वि पुरिसयारेण किं पि सिज्जइ, केवलं काय-

१ वज्राकरो देशविशेषः ॥ २ दुःकरं प्रती ॥ ३ रा सुविधिं प्रती ॥ ४ प्रलूपविशिरमारुनट्टनकायोत्कम्पश्च ॥ ५ विशेषेण पराञ्जुलाः ॥

६ व्यवसायपापपादपेन ॥

चात्सल्य-
गुणे धन-
साधुकथा-
नकम् ८ ।

धर्मात्मनां
भोजनसमये
चिन्तनम्

॥ ४१ ॥

किलेसफलो चैव जायइ सन्धो उवक्कमो, ता किं नियत्तामि घराभिमुहं? एत्थेव वा चिट्ठामि कइययदिणाणि? अहवा न जुत्तमेयं, अक्खंबंडियपुरिसयारा चैव पुरिसाण पवित्ती, होउ किं पि, पारुद्धकरणमेवोचियं' ति निच्छिऊण अच्छिन्नपयाण-एहिं गतो चइरागरं । ममारुद्धो इयलोएण व तेणा वि चइरागरक्खणेण विही । पाउणइ य तेत्तियं जेत्तिएण भोयणमेत्तं संपजइ । एवं पि बंदारई । वचंति वासरा ।

जाया य सुद्धेविजावियक्खणेण दिवायराभिहाणेण जोगिणा समं से गोद्धी । दाण-सम्माण-चयणविन्नासाइणा य दूरमागरित्तियं जोगिणा तस्स हिययं । अवरवासरे य सायरं भणियमणेण—भो विसाहदत्त ! गरुओ एस कायकिलेसो, जमेवं पइदिणं किलिट्ठकट्टकप्पणाए पाणवित्ती, सब्हा चयसु एयं, अत्थि मह सुगुरुपाउयापूयणपसाएण धरणीकप्पपरिन्नाणं, तव्वसेण य मुणियं मए—एत्तो ट्ठाणातो पुब्वदिसिभाए तिकोसमेत्तं चंडियाययणपुरओ पंचकोडिदीणारपहाणं महानिहाणं, तं च तुम्हारिसे जइ उवजुइइ ता जुत्तं हवइ त्ति । विसाहदत्तेण भणियं—किं पुण एत्तियकालं एयस्स अगगहणं ।

दिवायरेण जंपियं—गुहु पुण्डियं, सुणसु एत्थ कारणं—

अहं हि गंगोत्तरिपरितरे सरवणसन्निवेशे जलणयंभणसुतो आसि । संपत्तजोर्धणो य तदाविहवसणवसेणाऽऽवासा नीयम्मि पिउणो घरसारे मनिकारं नीसारिओ हं कुद्धेण पिउणा । जहिच्छचारेण परियडंतो य पत्तो सिरिपच्चयं । दिड्ढो य तत्थ गुविलगुहाविवरमैज्झमज्झासीणो ज्झाणकोट्ठोवगतो निष्फंदलोयणो निरुद्धसव्वाचारो एगो महामुणी । पणतो मए

१ पर्वयति ॥ २ गन्यवियागिचक्षणेन ॥ ३ गन्तासस्तिस्तिरे ॥ ४ °द्वयेने च प्रती ॥ ५ मध्यं अध्यागीनेः ॥

देवभद्रहरि-
 विरहो
 कदारयण
 कोसो ॥
 सम्मत्त-
 पडलयं ।
 ॥ ४२ ॥

सबायरेण । तम्मुहकमलावलीयणविणिउत्तलोयणो ठिओ तदंतिए । खणंतरे य ईसिनिष्फारियचक्खुणा संभासिओ हं तेण—
 वच्छ ! कत्तो आगओ सि ? त्ति । सविणयं सिद्धो य मए निययवुत्तंते । तमायन्निय भणियमणेण—

उरंसिखलखलणं पिंवे एकं पि हु इंदियं हवइ जस्स । सो गंजणं जणाओ पावइ पुणु पावयसमो वि ॥ १ ॥

किं पुण सद्वाणि वि सव्वेहव ससविसयसंगसज्जाणि । न करेज ताण सज्जो लैल्लकं आवयाचकं ? ॥ २ ॥

विकंता विउणो वि य पसिद्धिपत्ता वि गरुयसत्ता वि । दुदंतिदियनिहया निहणमणंता गया सत्ता ॥ ३ ॥

कुप्पंति परम्मि परं पडिक्कलकरम्मि न उण थंनं पि । पइसमयधूरिदुविलसियागमे इंदियग्गामे ॥ ४ ॥

ता परमत्थेण न को वि कस्सई वहरिओ सुही वा वि । अप्पा असंबुडो संबुडो य सत्तू य भित्तो य ॥ ५ ॥

इय पंसमसार-मिय-महुरजंपिरे तम्मि मुणिवरे मज्झ । भवनासाओ विमुहा दूरं जाया मई उज्झत्ति ॥ ६ ॥

तओ पवन्नो हं तस्स समीवे सीसत्तणं, गयाणि कइयववसिणाणि, दूरमात्रजियं विणयकम्मणा से हिययं, जाओ य मे
 पसायाभिमुहबुद्धी । अन्नदिणे य दिन्नो अणेण खन्नचिज्जाउवएसो, नवरं भणितो हं—सयं इमं न भोत्तवं, परस्स वि अहम्मस्स
 न उवजुंजणिज्जं, अन्नहा अंधन्नविज्जा [विच] विचञ्चिहि त्ति । 'तह' त्ति पडिस्सुयमेयं । कालकमेण मओ एसो । अहं पि तप्पाय-
 सुमरणं कुणंतो ठिओ एत्थिकालं । संपयं च तुह अस्ससिगुणपवभारतरलिण उवयाराणुखवड्डाणवद्धाणुसएण इमं निहाणस-

१ इवार्थकमव्ययम् ॥ २ स्वस्वविषयसत्तसज्जानि ॥ ३ भीमम् ॥ ४ सुग्गु वाडणि । आत्मा असंतुतः संवृतम् ॥ ५ प्रथमसार-मित्त-गुर-जलग्नशैले ।
 ६ अवन्न' प्रती ॥ ७ 'विपरसंते' विनंक्ष्यति ॥ ८ असदृशगुणप्रभारतरलितेन उपकारानुरूपस्थानवज्जानुशयेन ॥

रूवं निवेदयंति । ता भद्र ! कारण[मु]त्तमिमं जं तुमए पुवं पुंष्टं ति ।

तओ दूरविगयविगप्यजालेण भणियं विसाहृदत्तेण—भयवं ! जुत्तमिमं, कुणसु इयाणि ममाणुग्गह-न्ति । ततो निहा-
णपूयापमुहकायववित्थरो सिद्धो जोगिणा । तेणाधि अविमंसियतच्चित्तचित्तिणा पगुणीकओ, न विभावियं थेवं पि लोभदुब्बिल-
सियमिमं, जहा—

ताव चिय किचा-ऽकिच्चित्तणा माणसम्मि संभवइ । कजपरिच्छेयखमा ताव चिय विष्फुरइ बुद्धी ॥ १ ॥

जावऽज्ज वि वज्जनियायदारुणो दूरदरिसियदुरंतो । उत्थरइ नेव लोहो विहुणियसोहो महाजोहो ॥ २ ॥

एवं च विसाहृदत्तो संश्रु[व]द्धियावयावडणो निहाणुंक्खणणसमग्गपूयाविहाणसमेओ पट्टिओ समुवइद्वनिसिसमए समं
जोगिणा । पत्तो चंडियाययणसमीवे । भणिओ य समीवपत्तमणोवंल्लियसिद्धिणा जोगिणा—भद्र ! कचायणीपसायणमुहा
सैवसंपत्तीतो, ता वच तुमं, पूएसु भगवंइ, जाव अहं एयदुवारदेसे चिय मंडलगपूयणाइया अणंतरकिच्चकरणाय सज्जो भवामि
त्ति । 'अणुचियमिमं सव्वनुधम्मपवत्ताणं' ति विभाविय भणियं विसाहृदत्तेण—भो जोगसत्थवियक्खण ! अट्टारसदोसवज्जियं
भयवंतं निरंजणं जिणं मोत्तूण सुमिणे वि न अन्नउत्थियाणं देवयाणं वंदण-पूयणाइ कप्पइ काउं मंमं, ता जइ कचायणी-
पूयाकिच्चसज्जो एयलामो ता पडउ वज्जासणी लाभस्स, अलं आयासेणं, वचामो सट्टाणं, किमिह वहुभणिणएण, जीवियचाने

१ अविमृष्टतच्चित्तचित्तिणा ॥ २ विमुनितशोभः विमुनितसौख्यो वेल्लयः ॥ ३ समुपस्थितापदापतनः ॥ ४ 'गुह्यं' प्रती ॥ ५ सर्वसम्पत्तयः ॥

६ 'गुह्यं' प्रती ॥

देवमद्वारि-
विरहो
कहारयण-
कोसो ॥
सम्मत्त-
पडलयं ।
॥ ४३ ॥

वि न जिण-साहुणो मोचूण अत्तं पूएमि वंदामि वा । किञ्च—

खरतरसमीस्ताडियताडीदललगसलिलविंदुचलं । जीवियमथिरप्पहरेहविब्भमं देहसोहं पि
सैरयब्भविब्भमं जोवणं पि दुग्गयपईवपडितुल्लं । पियजणसंजोगं संपयं पि तरुणीकडक्खचलं
सेसं पि थोयवासरथिरं ति मुणिलुण चिरपरिग्गहियं । हियमप्पणो पंइन्नं कयमेयमहं विलोएमि
सकुलकमो वि सुंचह धम्मविरुद्धं पि कीरह अवस्सं । जइ होअ जीवियवाइयं थिरं सबकालं पि

एवं च सधं पयंपतो निसामिओ तद्देसपसुत्तेण अइगरुयासायाणानवसोवलद्धलिंगपरंचियपायच्छित्तेण एत्तो चिय अवत्तवे-
स-लिंगधारिणा अतुच्छं पच्छायावमुवहत्तेण पच्छाकडेणं धणाभिहाणेणं । चित्तियं च तेण—अहो ! कस्सइ महाणुभावस्स
सम्मत्तनिच्चलत्तणं, अहो ! गाढावइनिवडियस्स वि द्दहधम्मया, अहो ! अभिन्नसरो वयणविन्नासो, किमिह भन्नए ? वयं-
मिह चिरचरियचरणा वि होलुण सगुणट्टाणाउ एवं नाम निवडिया, एस पुण महाणुभावो गिहत्यो वि अत्तथं दुत्थावत्था-
वडिओ वि एवं पयंपइ त्ति ।

एत्थंतरे कोवारुणीकयनयणेण कयंतजीहादीहं खग्गवेणुमायट्टिलुण भणियं जोणिणा—रे रे दुरायार ! असारजंपिर !
परमत्थमुत्त ! निच्चिन्नो व जीत्रियवस्स समुल्लवसि, जइ रे ! तुमसेवंविहधम्मनिच्चलो ता कीस बहलतमपडलसामले अणेग-

१ °मचिर° प्रती । अस्थिरपररंताविध्रमं देहतोद्वयम्, -त्रिभमां देहसोभां वा ॥ २ नारदत्रिभ्रगम् ॥ ३ सम्पदम् ॥ ४ °कसं च° प्रती ॥
५ प्रतिज्ञाम् ॥ ६ °यमहिचि° प्रती ॥ ७ जीययध्वं° प्रती ॥ ८ रे ! तुममेवं° प्रती ॥

वात्सल्य-
गुणे धन-
साधुक्था-
नकम् ८ ।

॥ ४३ ॥

पञ्चवायाउले विभाचरीमज्जे सुहा परिस्समभायणं कया अम्हे ? , तमिमं सुहपसुत्तकेसरिकिसोरत्तल्पहारप्पयाणमिच्च मरणपञ्ज-
वसाणं तुज्झाणुद्धियं, अओ सुमरसु इद्धदेयं, सुदिट्ठं च कुणसु जीवलोयं, सो एम कीणासवयणप्पवेससमओ त्ति । इमं च
अयंउपडियजमदंउट्टामरमायन्निज्जण भणियं विसाहदत्तेण—

अइलालियं पि अइपालियं पि कयविविहभूरिक्खं पि । तियसेहि पि न तीरइ पुन्नावहि जीवियं जंतं ॥ १ ॥

अप्पडिपुन्नावहि नासित्तं च नो तीरइ तयं कह वि । एवं ठिए य कि भूरि भद ! विहलं समुल्लवसि ? ॥ २ ॥ तथा—

अक्खंडियसपइन्नं अविगंजियनियकुलकमायारं । मरणं पि हु परमब्भुदयनिव्विसेसं अहं मन्ने ॥ ३ ॥

सरियव्वं पि हु चिरमेव सुमरियं वीयरायपयपउमं । ऐत्तियमेत्ते य मणोविनिच्छए होउ जं किं पि ॥ ४ ॥

इय जाव सो पयंपइ ता चिरदिन्नोवजाइयनिमित्तं । कचायणीए पुरओ तं हंतुमुवट्ठिओ जोगी ॥ ५ ॥

एत्थंतरम्मि गरुयकरुणापूरधूरिज्जमाणसेण परमविजावलदुद्धरितेण साहम्मियवच्छल्लसंतविरिएण सिग्घमुवसप्पिज्जण
भणिओ सो धणेण—रे जोगियाहम ! को एस अणल्ल[कज]करुणुकरिसपरसो पोरिसारंभो ? कि एयं पि न पुणसि ?—माण-
समल्लीणे परमेसरे सरणेकसुंदरे जिणवरे न कयाइ एवंविहसुदोवहंवा ईसिं पि विहविउं पारित्ति, ता रे असच्चसंघ ! कवडेण
इमं महाणुभावं निहणमुवणित्तो अप्पाणं सुरक्खियं करेज्जासि ।—त्ति उग्गीरियासिपुत्तिओ चेव थंभिओ से शुओ, विवलीकयं

१ अरण्यपतितयमदण्डमथप्रमार्ग्यं ॥ २ पूर्णावधि जीवितं 'यावत्' गच्छत् ॥ ३ 'तत्' जीवितम् ॥ ४ 'परमाब्भुदयनिर्व्विसेयं' महाब्भुदयसामानम् ॥

५ एतावन्मात्रे मनोविनिश्चये ॥ ६ चिरदत्तोपयाचितनिमित्तम् ॥ ७ 'इववा' प्रती ॥

सरीरं विजाबलेण । संभासिओ विसाहदत्तो, पुच्छिओ य—भइ ! किमेवंविहदुरायारसंसग्गेण मरणपज्जनसाणेण ? । विसाहदत्तेण भणियं—भो परमबंधव ! वित्तिवुच्छेयपभवो लोभो एंथावरज्झइ ।—त्ति सिद्धो अणेण निहाणवुत्तंती । तदसच्चयापच्चयकरणत्थं भणिओ धणेण दिवाघरो—भो ! किं ताए इमं आरंभियमासि ? त्ति । जोगिणा वि तम्माहपमणप्पमवगच्छिऊण भणियं—सुणसु भयवं !, मए चिरदिन्नरोवजाइयसंपाडणत्थं कचायणीए पुरओ पिहाणकवडेणेह आणिओ एस सुद्धवणिओ हणिउमारद्धो य, सेसं तुज्झं पि पच्चक्खं, खमहमिणिह अवराहं, अहं पि तुम्हाण अणुकंपणिओ, पसीयह सब्बा, विसज्जह सट्ठाणगमणत्थं ति । ‘मा भुज्जो एवं जीववहं करेआसि’ त्ति विसज्जितो गतो^१ सं द्वाणं ।

पुट्ठो धणेण विसाहदत्तो—भो ! कत्तो आगमणं ? कहिं वा गंतवं ? कत्तो वा जिणधम्मसंपत्ती ? । विसाहदत्तेण भणियं—धम्मसंपत्ती सार्यरचंदस्सरिसयासाओ, आगमणं च कोसंबीपुरीओ, गंतवं तु संपह न कहिं पि, इहेव निवाहनिमित्तं कइवयवईरयणऽज्जनकए वाससंभवाओ । धणेण भणियं—भइ ! जाणासि किं पि वईरयणगुण-दोसं जेण तग्गहणमभिलससि ? त्ति । विसाहदत्तेण भणियं—पसायं काऊण साहेह तस्सरूवं ति । धणेण जंपियं—निरुद्धिगो निसामेसु—

सुखच्छं लघु वर्णतश्च गुणवत् पार्श्वेषु सम्यक् समं, रेखा-त्रिन्दु-कलङ्क-कौकपदक-त्रासादिभिर्वर्जितंम् ।

लोकेऽस्मिन् परमाणुमात्रमपि यद् वज्रं क्वचिजायते, तस्मिन् देवसमाश्रयो ह्यवितथस्तीक्ष्णाग्रधारं यदि ॥ १ ॥

१ मं भीसिओ प्रती ॥ २ अत्र अपराध्यति ॥ ३ °द्वाणं गमणच्छं ति प्रती ॥ ४ हं स्थानम् ॥ ५ °यरंचंदं प्रती ॥ ६-७ °इयरर्यं प्रती ॥ ८ वक्रंतं प्रती ॥ ९ °काकुपं प्रती ॥ १० °ताम् प्रती ॥ ११ °धार यं प्रती ॥

एकमपि य[त्र] मृदं विचटितमवलोक्यते विशीर्णं वा । गुणवदपि तत्र धार्यं वज्रं श्रेयोऽर्थिभिर्भवेने
यच्चैकदेशे [ऽ]श्रुतजातभारं यद्वा भवेच्छोहितविन्दुचित्रम् । न तत्र कुर्याद् द्विधियमाणमाशु स्वच्छन्दमृत्योरपि जीवितान्तम् ॥३॥

पट्टकोटिशुद्धममलं स्फुटतीक्ष्णधारं, वैर्णान्वितं [च] लघुपार्श्वमपेतदोषम् ।

इन्द्रायुधांशुविसृतिच्छुरितान्तरिक्षं, एवंविधं शुवि भवेत् सुलभं न वज्रम् ॥ ४ ॥

व्याल-बह्वि-विप-व्यौधि-न्तस्करा-ऽम्बुभयानि च । दूरात् तस्य निवर्तन्ते स्फुटकर्मण्यर्थदानि (?) च ॥ ५ ॥

यदि वज्रमपेतसर्वदोषं विभृयाद् विशतितन्दुला गुरुत्वम् । मणिशास्त्रविदो वदन्ति तस्य द्विगुणं रूपकलक्षमग्रमूल्यम् ॥६॥
एवं च वइरणसंस्वमवधारिज्ज उइए म्रमंडले दिंडुतवितरिसायारेण पायवडिएण विसाहदत्तेण भणियं—अहो
महाणुभाव ! सवहा न कुस्पियधं, 'परमोत्रयारि' ति पुच्छिउं कि पि अहिलसइ मग मणो । धणेण भणियं—वीसत्थो
पुच्छसि ति । विसाहदत्तेण भणियं—पसायं काऊण ता साहेसु, कहं सुसमणाणुरूवं सरीरसंठाणं ? कहं वा रयहरण-
पमूहोवहिविरहिओ^१ वेसो ? ति । धणेण जंपियं—सुहु, अहं हि धणो नाम साहू अणुचियवयणवसावज्जियजिणसासणासा-
यणादोसो गुरुविइचएवंविहपायच्छित्तो एवं वट्टामि ति । एवं सोचा विम्हिओ विसाहदत्तो चितेइ—अहो ! कहं रयणा-
[य]रस्स वि वेलांघणं ? सरयरविणो वि तमोवियारपरामरिसो ? जमेवंविहसुसाहुरयणाणि वि होऊण एवंरूववयणिज्जक-

१ °टस्तीक्ष्णं प्रती ॥ २ घट्टान्वि° प्रती ॥ ३ व्याघेत° प्रती ॥ ४ °मन्यर्थ° प्रती ॥ ५ °रूचंम° प्रती ॥ ६ दृष्टतद्विसदृशा-
कारेण ॥ ७ °ओ विसो प्रती ॥ ८ अहं कहं प्रती ॥

देवभद्ररि-
विरहओ
कहारयण
कोसो ॥
सम्मत्त-
पडलयं ।
॥ ४५ ॥

लं कामावञ्जति, को वा पडिमल्लो कम्मविलसियाणं ? । इह चिंतावमाणे य भणियमाणं—मह जोगयाणुरुत्तं देह किं पि
आएसं ति । धणेण जंपियं—भद ! उवयाराणुरुवे धम्मट्ठणे सुहु वड्डेज्जासि ति । 'तह' ति पडिवज्जिज्जण गओ विसा-
हदत्तो जहागयं, पारद्धो पुव्वड्डिईए खणिउं वइरागरं ।

धणो वि चिन्नपायच्छित्ततयोविससो पुणो पवत्तो गुरुसमीवे मामन्नं । विसाहदत्तो वि त्थाविहरामुल्लभियलाभंतराय-
कम्मखओवसंभवसमसासाइयपुव्वुत्तगुणजुत्तवज्जरयणदुगो गओ गनयरं । तविक्रएण पावित्रं भूरि दवजायं । पयट्ठी य अपु-
वज्जिणभवण-विंनपइडा-विसिद्धित्थ-तित्थयरपूयाइएसु तं निजुंजिउं ।

अन्नया य सो धणासाह चहुमृणिज्जणपरिखुडो विहरंतो संपत्तो तं पुरं । वंदणत्थमागओ पुरजणो । कया साहुणा
धम्मदेसणा । पडिबुद्धो बहू जणो । विसाहदत्तो वि मृणिं पच्चभिजाणिज्जण जायपरमहरिसुंफरिसो मायरकयपयपणासो
विन्नविउं पवत्तो—

भयवं ! किं तुं वियाणह ? सो एस जणो करयंतव[य]णान्तो । तुंभेहि रक्सिओ जो कारुत्तपवन्नचित्तेहि ॥ १ ॥
जिणधम्मभवणि ति जणे तह वच्छे तए कुणतेणं । अप्पा न क्खित्तु अहमवि भवक्खवाओ समुद्धरिओ ॥ २ ॥
कह व न दिप्पह पयउं पेडिह्यपरतिथिहत्थविक्रमणं । सामणमेयं जम्मिं तुह सरिमा हुंति मृणिमीहा ? ॥ ३ ॥
जइ कह पि तम्मि काले न तुमं हुंतो सि जीवरक्खकरो । ना अट्टज्जाणमओ कं कुगइं नेव वचंतो ? ॥ ४ ॥

१ 'संभवससमसा' प्रती ॥ २ 'रिस्सुक्क' प्रती ॥ ३ न प्रती ॥ ४ विनयसंनिज्जिण ॥ ५ प्रतिव्यपरनीयिदस्तिरिज्जमणए ॥

वात्सल्य-
गुणे धन-
साधुकथा-
नकम् ८ ।

॥ ४५ ॥

मन्ने तमज सुदिणं सो चिय समओ इमो सुहाण करो । जम्मि जियकप्परुक्खं तुह पयपंकयपयं दिट्ठं ॥ ५ ॥
 काऊण मइ पसायं संपइ आदिससु जं करेमि अहं । मह पुन्नपगरिसेणं तुम्हाऽऽगमणं धुवं जायं ॥ ६ ॥
 सुणिणा भणियं भइय ! किमन्नमिह तुह कहेमि ? भववासे । जिणधम्मोओ ण परं मणवंछियकारणं परमं ॥ ७ ॥
 ता तम्मि उत्तरोत्तरसुहकिचाराहणेण पइदियहं । निचं चैव पयत्तो जुत्तो सुविचिचिचाणं ॥ ८ ॥
 पडिक्खल्लं पि हु एवमेव तुमए महं कयं होइ । जइ सबसंगचाणेण निब्भरं भयसि जिणधम्मं ॥ ९ ॥
 'इच्छामो अणुमट्ठि' ति मालवट्टम्मि ठवियकरकमलो । पडिवन्नसाहुवयणो, विसाहदत्तो गओ सगिहं ॥ १० ॥
 ततो वाहरिऊण सक्कुंडुवं सिट्ठो चिरकालिओ सयल्लुत्तंत्तो, सुणिदिन्नाएसपाउब्भूओ संजमाभिलासो य । तओ भावि-
 विओगदुक्खभरुभवंतवाहपक्खालियाणणं कुंडुवं मणिउं पत्तं—भो देवाणुप्पिय ! वाढं विप्पियमिमं सोउं पि, किमंग !
 अणुमंतुं ? को वा तुमाहितो वि ताणं चक्खू वा अम्हाणं ? ति ।

विसाहदत्तेण भणियं—किमेवं निविवेयाणुरुक्खसुल्लवह ? किं न सुणह मह संपइ पचासत्तं गम्मं मच्छुं ? सबसरीरल-
 द्वावगासा जरा, नियनियविंसयगहणपडिभग्गो, इंदियग्गामो; एवंठिए य भूरिवइरिपलायमाणस्स व निरुंभणं, जलण-

१ पयपयपंकयं पयं प्रती । पदपट्टजपदम् ॥ २ कृत्वा मयि प्रमादम् कृत्वाऽतिप्रसादनिति वा ॥ ३ अह प्रती । मम पुण्यप्रकर्षेण महापुण्य-
 प्रकर्षेणति वा ॥ ४ ओ वि पं प्रती ॥ ५ कुंडुयं प्रती ॥ ६ भाविवियोगदु.सभरोद्भवद्वाप्यप्रधाखितानत् ॥ ७ णुमंतं प्रती ॥ ८ स्तमं मं
 प्रती ॥ ९ विसायं प्रती ॥

जालावलीपरिगयभवणविणिकलमंतस्स व अंतो' चिय निजंतणं, सबहा अलुत्तं पारद्वर्त्तयुपयइस्स मह पडिक्कवल्लणं; न य एवंकए वि तुम्ह किं पि निस्सेयसं ठाणमवगच्छामि, धम्ममन्निघसंपाडणेण केवलं अहम्मकम्ममेव; ना पडिच्चह मह त्रयणं, विणयह अप्पाणं, पच्छा वि भावी एस विओगदुक्खपच्चमारो', जह अवस्सं तैक्कीरणो भवंतो ता पवज्जह सममेव पव्वजं । किमि[मि]णा सुहमेत्तरसिएण पज्जंतदिब्बंदारुणदुहनिच्चहेण गिहवासिणं ? ति ।

इमं सोच्चा पहिइं कुडुवं 'एवं करेसो, सम्ममाइहुं' ति उववृह्जिण तवयणं समं विसाहदत्तेण साहुणो समीवे सब-विरइं धेत्तूण सुगहभायणं जायन्ति ॥

वच्छल्लाओ एवं विसाहदत्तो परं गुणं पत्तो । तत्तो य तक्कुडुवं वच्छल्लं केण पंइतुल्लं ? ॥ १ ॥

साहू वि धणो संजमधणस्स किचिस्स सुगइलाभस्स । खाइयसम्मत्तस्स वि परमं पयविं समारूढो ॥२॥ अपि च—

क्केशाशमात्रविहतोऽपि शैरीस्त्रिगो, मार्गं समुत्सृजति विह्वन्नमभ्युपैति ।

तस्माच्चिराचरितदान-तपोविधान-ध्याना-ऽऽगमस्मृतिफलेन विमुच्यतेऽसौ

॥ १ ॥

१ 'तो जिय प्रती ॥ २ 'वन्नुप' प्रती ॥ ३ 'लनं प्रती ॥ ४ 'सो । तह अवस्सं तभीर' प्रती ॥ ५ 'तत्तीस्स' वियोगः-सभोराः ॥ ६ पव्वजं प्रती ॥ ७ पव्वजं प्रती ॥ ८ सुट्टुमे' प्रती ॥ ९ 'च्छइसं केण इय तुल्लं प्रती ॥ १० 'अत्तिपुत्थं' समानम् ॥ ११ इतीस्व' प्रती ॥ १२ 'मुच्चूजं' प्रती ॥

मुक्तश्च तेन बहुशो जनना-ऽऽधि-मृत्यु-रङ्गतरङ्गभववारिधिमध्यवर्ती ।
 विस्रस्तपोत इव तिष्ठति भूरिकालं, मिथ्याविकल्पजलजन्तुवितुघमानः
 यस्तं विपत्तिपवितं च कृपापरीतः, सार्धैर्म्यवत्सलधियैव परं प्रशास्ति ।
 तस्मात् समस्तु कतमः परमोपकारी ? त्राताऽथवा ? समभिवान्छित्तिदायको वा ?
 सद्धर्मवारि वात्सल्यमेवमुपलभ्य सत्फलनिदानम् । को नाऽऽद्रियेत कल्याणकोशकामो महासत्त्वः ? ॥ ४ ॥
 ॥ इति श्रीकथारत्नकोशे सम्यक्तवचिन्तायां सप्तमातिचारे धनकथानकं समाप्तम् ॥ ८ ॥

पुञ्चुत्तगुणं पि हु दंसणं इमं मोक्खसोक्खमुवणेइ । सम्मं पभावणाए ता तीए सरुवमेव्वेभि ॥ १ ॥
 कौले किलिस्सर्माणे उस्सिखलललीकए भग्गे । हीएज्ज धम्मवंछा तित्थस्स पभावणाए विणा ॥ २ ॥
 करणंक्वमा य तीसे देवा ते पुण पमोयणो पायं । अन्नेसि संत्तिविरहा इअ अइसइयभिइणो नेया ॥ ३ ॥

१ यस्त्वं विं प्रतो ॥ २ कृपावान् ॥ ३ 'धर्म्यैव' प्रतो ॥ ४ 'आल्यामि' कययामि ॥ ५ काले क्रियमाने उच्छृङ्खलललीकृते ' मार्गे ॥
 ६ 'माणा उं' प्रतो ॥ ७ 'णरमां' प्रतो ॥ ८ 'तस्या' प्रभावनायाः ॥ ९ प्रमादिनः ॥ १० सन्निविरहाइअसइसइपं' प्रतो । शक्तिविरहादिति ।
 प्रभावकाश्च अतिशयिप्रयुतयोऽनन्तरमेव वश्यमाणाः श्रेयाः ॥

देवमहेश्वरि-
विरहो
कहारयण-
कोसो ॥
सम्मत्त-
पडलयं ।
॥ ४७ ॥

अईसेसि इट्टि धम्मकहि चाइ आयरिय खमग नेमिची । विजा राया-गणसम्मया य तित्थं पभावैति ॥ ४ ॥
अन्ने वि विगिट्ठितवोविसेसुइसील-निम्मलायारा । विंति सुभद्दापमुहा तित्थस्स पभावंगा पहुणो ॥ ५ ॥
सावज्ज-ऽणवज्जविभागभावनं पि हु इहं न जंपंति । सचरित्त-ऽचरिचीणं जमिसं सवेसिं किच्चं ति ॥ ६ ॥
तेणेव सिंगणाइयकजे चुबेज्ज चकवट्ठिं पि । साहू लद्धिन्नलेणं तदकरणेऽणंतसंसारी ॥ ७ ॥ किंचहुणा ?—
साहूण चेइयाण य पंडिणीयं तह अवन्नाइं च । जिणपवयणस्स अंहियं सब्बथाभेण वारेजा ॥ ८ ॥
निसुणिज्जइ चिण्हुकुमारसाहुणा साहुसंधंपंडिणीओ । नसुइ खित्तो चलचलणकोडिणा लचणजलहित्ठे ॥ ९ ॥
भूरिसुणसिद्धिहेउं लहुदोससमुब्भवो विऽणुत्ताओ । अहिदइं गुंलिच्छेओ जह कीरइ जीवियवक्कए ॥ १० ॥
ता राग-दोसरहिओ जो जिणसासणपभावनं कुणइ । तित्थयरनामगोयं सो बंधइ नूण अयलो व ॥ ११ ॥
तथाहि—अत्थि आगरो व पुरिसरयणाणं, भूमि व सयलविडीठाणाणं, निलउ व लच्छीए, उप्पत्तिभूमि व अच्छेरयाणं,

१ गथेयं निगीधमान्ने ३३तमी । अतिशेपो ऋदिमान् पर्मकथी वादी आचार्यः इत्यकः नैभिचिकः । नियासित्तः राजगणसम्मताय तीर्थं प्रगाययन्ति ॥
२ अन्येऽपि विक्कटतपोविशेषयुच्चिसीलनिर्गलनाराः । उच्यन्ते सुभद्रप्रयुगाः प्रभोस्तीर्थस्य प्रभावताः ॥ ३ 'वणा प' प्रतो ॥ ४ 'णाव' प्रतो ॥
५ 'व्वेसु किं' प्रतो ॥ ६ 'सिंगणायकज्जि जु' प्रतो । 'धत्तादित्ते कागे' श्रद्धादानपूर्वकं कर्तव्ये सद्भाविकानां महति कार्ये उत्पन्न इति भावः ॥ ७ पयडीणं तह प्रतो ॥ ८ अहितं 'सर्वस्थान्ना' सर्वशक्त्या ॥ ९ 'पडणी' प्रतो । प्रत्तनीकः—नियोभी ॥ १० 'गुणिच्छेओ' प्रतो ॥
११ 'जासंद्धानं' प्रतो ॥ १२ 'ए, पत्ति' प्रतो ॥

प्रभावना-
चारे अच-
लकथा-
नकम् ९ ।

॥ ४७ ॥

रामचंद्रनरिंदभुयर्परिहृषडिहयपडिभयं निच्ययपुरं नाम नयरं । तर्हि च रायप्पसायट्टाणं अयलो नाम सहस्सजोही सप-
रकमावगान्त्रियसेसलोगो दुल्ललियविचीए वट्टइ । एगम्मि य दिणे अत्थाणनिसन्नस्स रामचंद्रराइणो विन्नत्तं महायणेणं—देव !

न वि दीसइ चोरपयं न मुणिजइ तग्गमाऽऽगमो कह वि । खत्तं पि पडइ न कहि पि नेव नजइ य संचल्लो ॥ १ ॥

ईल्लोहलयं सयलं पि नयरि मुट्ठं ति वागरइ नयरं । सुपयत्तखेत्तघणमवि हीरइ ही ! मयमिव निहित्तं ॥ २ ॥

अज्ज वि दंसिजइ मयनिहित्तवत्थुम्मि नूण धरमामी । दंसिजइ सुज्झइ थेवमवि य नो तफरो राया (?) ॥ ३ ॥

आगिड्डिपगिड्डो होज्ज किं नु सो ? अहव मिद्धपुरिसो वा ? । अंजणसिद्धो वा होज्ज ? विम्हओ वट्टए गरुओ ॥ ४ ॥

इय तविसेसनामं पि दुल्लहं निच्छियं वयं मुणिमो । अदिस्समाणरूवस्स किं ति पुण तस्स करगहणं ? ॥ ५ ॥

इमं च सोचा कोवभरायंविरच्छिचिच्छोहेहिं पक्खत्तकणवीरुत्तुमुक्करं पित्त भणणभागं कुणमाणो रामचंद्रनरिंदो जंपित्तं
पवत्तो—अहो ! एवंविहर्मसंजसमवि कीम एचिरदिणेहिं मह साहियं ? किं मए पडिक्कलियं कयाइ तुम्ह वयणं ? न सुट्ठु
वा वट्ठियं पयापओयोपेसु ? अवगान्त्रिओ वा दुत्तयकारी जणो ? जमेत्तं उवेहा कय ति । महायणेण भणियं—देव ! कीम
एवमासंकह ? न सुविणे वि देवो एवंविहवत्तवयाभायणं, केवलं अणुणिजमाणे तक्करसरूवे कहं पट्टणं चित्तसंतावो उप्पाइज्जइ ?
संपयं 'वाटं सोट्टुमसक्कं' ति सिट्ठं देवस्स । 'को पुण एयनिग्गहसमत्थो ?' ति भाविज्जण राइणा पलोइया सभानिसन्ना सुहडाइणो ।

१ -परिपप्रतिहत्तप्रतिभयम् ॥ २ अकस्मात् ॥ ३ सुप्रत्यक्षित्तयत्तगपि ॥ ४ जानीमः ॥ ५ किं पि पुं प्रती ॥ ६ कोग्गभरतात्तात्ताक्षियिशेषैः ॥

७ 'सुमक्कं' प्रती ॥ ८ 'मसम्मंजं' प्रती ॥

देवभद्ररि-
विरहो
कहारयण-
कोसो ॥
सम्पत्त-
पडलयं ।
॥ ४८ ॥

सामंत-दंडनायग-सेणावह-अंगरक्ख-सुहडेसु । जा को वि किं पि न भणइ विन्नत्तो ताव अयलेण
देव ! पसीयह विरह आएसं मज्झ कित्तिं एयं ? । पुत्तेण कह वि लब्भइ पत्थावो एरिसो नूण
तो नरवइणा तंबोलाणपुवं पयंपिओ एवं । तह कुणसु भइ ! सिग्घं जह लब्भ[इ] एस चोरो चि
जइ पक्खंते चोरं न लभामि अहं विसामि तो जलणं । इइ निच्छिळण अयलो नीहरिओ रायभवणाओ ॥ १ ॥
पयड्यो य तिय-चउक्क-चच्चर-सभा-SSस-देवभवणाइसु चोरनिरूवणं काउं । ठविया य सब्बथ पयडा पच्छन्ना य तदुवल-
कवणत्थं पच्चइयपुरिसा । गयं दुवालसरत्तं, न लद्धा थेवमेत्ता वि चोरसुद्धी । विसन्नो एसो चिंतिउमारद्धो य—अहो ! अपरि-
भावियवयणाणं एवंविहो दुरंतो विवागो, जमपपणा अप्पणो च्चिय मच्चू पच्चासन्नीकओ, निच्छियमेयवइयरच्छलेण मरणसुव-
ट्टियमियाणिं, ता किं समीववत्तिमरणलिंगाणि घडंति न व ?—त्ति अवलोइयमणेण नासगं, निरुविओ कन्नघोसो, पच्चक्खीकओ
भइहाभागो, दिट्ठा गयणगंगा । तओ 'अज्ज वि न किं पि पच्चासन्नमच्चुलिंगं' ति पहिट्ठो हियएणं । 'न य संसयतुलमणारोवि-
यजीवियवेहिं कजं साहियं तीरइ' ति णिविडनिबद्धनियंसणो सणियसणियं तमालदलसामलं खगधेणुमादाय एगागी
पढमजाममेत्ताए रयणीए नीहरिओ घरातो एसो । गओ य नयरपच्छिमविभागवत्तिणि कुडुंगाभिहाणे महामसाणे ।
तं च केरिसं ?—

१ 'वित्तरत्' दत्त ॥ २ चौरशोधनम् ॥ ३ 'मेत्तो वि प्रतो । स्लोकमात्राऽपि ॥ ४ 'ष्यणो अ° प्रतो ॥ ५ साधयित्तुं शक्यते ॥ ६ 'णियन्तमा°
प्रतो ॥ ७ 'गचित्ति° प्रतो ॥

प्रभावना-
चारे अच-
लकथा-
नकम् ९ ।

मृत्यु-
चिह्नानि

॥ ४८ ॥

॥ १ ॥
॥ २ ॥
॥ ३ ॥
॥ ४ ॥

अणवरपकडुयककसडरडंतेभेरवकुडुं चदुप्पेच्छे । घुघुर[व]धोरघूरयडकयभीममहातुमुलरात्रं

भैलुंकैमोकोफेकारडामरं मभिरभूरिचेयालं । चीयदददमयमसभकखण्डकवणियसिवचकं

एगत्थ कत्तिउक्किचपेसिमंयजुसियजोइणीवंद्रं । अत्रत्य मुकफुडुडुहासपरिमभिरभूरयकुलं

एगत्थ कलुणसरविहियरीयणारावडाइणीविंचं । अत्रत्ये तालतरुदीहजंघघुग्मांतरकंखउलं

तम्मि एवंविहे" मसाणे अयलो अंयलो व ईसि पि अखुंभन्तो जाव केत्तियं पि भूभागं गओ महा-

पिसाओ उद्धवद्धकविलकेसपासो, फुरंततारपिंगललोयणो, कंधंराकुडुकुहरपसुत्तमहाविसविस[ह]रफारफुकारुग्गीरियगरुय-
सिहिसिहाजालो, दाहिणकरेण कयालं इयरेण जैमममुहाकोणकुडिलं कत्तियमुवहंतो, 'महामंसं कत्थइ लब्भइ ?' त्ति पुंणरुत्तं
वाहरंतो पडिओ से चवघुगोयरं । तओ परमसाहसावूरियहियएण भणिओ से अयलेण—भद ! कि मग्गसि ? । पिसाएण
जंपियं—अंधंतं लुंहाकिलंतो महामंसं मग्गेमि, न से[से]सु मंसेसु अभिरुह त्ति । अयलेण मणियं—मा विसीयसु, पूरेमि

१ अणवरतकडुकककंभारट्टेरवकुडुम्बदुप्पेच्छम् । घुघुरवघोरघूरयडकयभीममहातुमुलरात्रम् ॥ २ °तभैरवककडुकुडुं° प्रती ॥ ३ भल्लडसुं कफेत्कारभवद्धरं
अमणशीलभुवितालम् । चित्ताडपेदग्पयूत्तकमांसभक्षणाक्षणिकशिवाचकम् ॥ ४ °कमेक्कं° प्रती ॥ ५ °णायणिं° प्रती ॥ ६ एकत्र वतियेत्त-
पेक्षितकञ्जितयोगिनीशुन्दम् । अन्यत्र मुक्कफुटाइहासपरिअमणशीलभूत्तुल्लम् ॥ ७ °स्तियमयज्जुत्ति° प्रती ॥ ८ एकत्र करुणस्वरशिक्षितरोदनापवडाकिनी-
दिम्बम् । अन्यत्र तालतरुदीर्घजङ्घणंरुध-कुल्लम् ॥ ९ °रथ लाल° प्रती ॥ १० °रसउ° प्रती ॥ ११ °हे समाणे प्रती ॥ १२ 'अचल इव'
गिरिवत् ॥ १३ 'धम्मओ जां' प्रती ॥ १४ कंधंराकोटुकुहरपसुत्तमहावियविपभरस्परफुत्कारोत्तीरितयुद्धकशिखिशिराजालः ॥ १५ यमभुत्तुट्टिकोणसुट्टिलो
कर्तकामुद्धर ॥ १६ °डिलकत्तियं सुं° प्रती ॥ १७ वारंवारम् ॥ १८ 'वृहियं' प्रती । -आपरित- ॥ १९ 'महामांसं' मनुष्यमांसम् ॥

देवभद्ररि-
विरहो
कहारयण-
कोसो ॥
सम्मत्त-
यडलयं ।
॥ ४९ ॥

अहं ते अभिरुई, नवरं तुमं पि मम अभिरुह्यं पूरेजासि-त्ति आयड्डिऊणं असिधेणुं छिन्नं नियसरीरमंसखंडं, दिन्नं च एयस्स ।
'अहो ! अभुत्तपुब्वमेरिसं' ति पारद्वो पिसाओ तं भक्खिखंडं ।

उक्कत्तिऊण जह जह अयलो से^१ देइ मंसखंडाई । तह तह दिव्वोसहंविहिय व बुड्डिं छुहा जाई ॥ १ ॥
नीसेसमंसविर्यलं जा जायं से सरीरगं दूरं । ता जीवियनिरवेक्खो सीसं सो छेतुमारद्वो ॥ २ ॥
धरिओ य पिसाएणं दाहिणहत्थेण सत्ततुट्ठेण । भो भो ! कयं महायस ! एवंविहसाहसेणित्तो ॥ ३ ॥
वरसु वरं ति पवुत्तो अयलो पडिभणइ देव ! पसीय ममं । पडिबज्जसु सीसमिमं कत्तो पुण तुह समो अतिही ? ॥ ४ ॥
एयस्स सयं पि विणंसिसरस्स सारं सरीरगस्सेयं । जं जुज्जइ परकज्जे ता विग्घं कुणसु मा एत्थ ॥ ५ ॥
एवं पि हु पन्नविओ भणइ पिसाओ वरं वरसु भइ ! । मा पुरिसरयणवियलं होउ अयंडे वि धरणियलं ॥ ६ ॥
इयं पुणरुत्तुल्लाविरपिसायवयणावगासमवगम्म । सो भणइ देव ! तुज्ज वि किं सीसइ सुणियकज्जस्स ? ॥ ७ ॥

पिसाएण जंपियं—एवमेयं, पभाए तहा करेमि जहा तुमं अंहिगयतत्करसरूओ रायाणं पणमसि, ता वच्च निरुंविग्गो निययभवणं, पंमुक्कनीसेसचिंतापब्भारो कुणसु निदं, अहं पि "सं ठाणं गंतूण चिंतेमि किं पि किच्चसेसं ति । 'एवं होउ' ति

१ आकृत्य ॥ २ मंसं खंडं प्रती ॥ ३ उत्कल ॥ ४ 'तस्य' तस्यै । चतुर्थे पथीविभक्तिः ॥ ५ 'हवीहि' प्रती । दिव्योपधद्वंद्वितेव ॥
६-विकल्म ॥ ७ पर्याप्तम् ॥ ८ 'सेणितो' प्रती ॥ ९ विनशनशीलस्य ॥ १० प्रज्ञापितः ॥ ११ दृणीप्व ॥ १२ अक्षाण्डे ॥ १३ इति पुनरुक्तोऽप्यनयोऽल-
पिशाचवचनावकाशमवगम्य ॥ १४ ज्ञातकार्यस्य ॥ १५ अधिगततत्स्वरूपः ॥ १६ निरुद्धिमः ॥ १७ प्रमुक्तनिःशेषनिन्ताप्रारम्भारः ॥ १८ स्वं स्थानम् ॥

प्रभावना-
चारे अच-
लकथा-
नकम् ९ ।

॥ ४९ ॥

पडिअन्नं अयलेणं । अहंयणीहओ पिगाओ ।

अगलो वि पडिओ मभाणाभिसुहं । पेच्छिउं च सो निययसरीरं सेनिसेसु[म]मलायन्न-यन्नपगरिसपत्तं विमलचित्तो
नितितं पयचो—दा हा ! कयं अक्वयमिमं दीसइ मरीरं, न किं पि उअओगं गयं तस्स महाणुभावस्स, अहो ! मे अपुअया,
अहो ! परोपयारित्तमिदियत्तणं—त्ति संतप्यंतो गओ धरं, पसुत्तो सुहसेआए, 'ममासिद्धकओ' त्ति निअमं निघा[ओ] । पमा-
यसमए य मंदीभूयनिद्वयेगो संभासिओ पिगाएण—ओ अयल ! पयंलायसि ? जगसि वा ? । अयलेण भणियं—जग्गामि,
आइमसु करुणिअं । पिताएण जंपियं—जं मए तुह पडिअन्नं तमायन्नसु संपयं—

एयस्स हि नयरस्स सुवओ पञ्चयओ नाम भगवो आसये परिवसइ । तस्स य कविलयखो नाम चेउओ सिद्धो । तं
च पेसिज्ज ढे किं पि नयरे मारं वरथं वा रयणं वा आभरणं वा तमार्यपुइ त्ति । निगियसमए य सो जहिच्छा[ए] चोरे-
ज्जं निसांको नियलेइ, दिवा य भगवत्तुहेण संजमियसरीरो वगविचीए वट्टइ । अवहरियदवसारं च उंडवगन्धंतरसुविलविल-
पवेसमित्तभूमीहरनिहितं धरइ । एत्थ मा विगप्पं काहित्ति—त्ति सपचयं संसिज्जण जहागयं पडिगओ पिसाओ ।

नहरमजोही वि ज्ञत्ति पसुद्धो, विष्कारियच्छो समीधे किं पि अपेच्छंतो, जाणियपिसायनिवेइयचुंतो, काऊण
पाभाइयकिं, कइययभिचपरियरिओ गओ पिसायसिद्धे आसमपए । दिद्धो जहासिद्धो भगवो नियधम्मसत्तथपरूवणं कुण-

१ अरत्तनीभुगः ॥ २ मरिसेगम् अक्षमण्यकणवर्णप्रवर्यप्राप्तम् ॥ ३ ज्जुअया ॥ ४ 'प्रालायधे' निद्राति जागति वा ॥ ५ जं किमयरे प्रतो ॥

६ आकरोति ॥ ७ राभियमये ॥ ८ तिलरति ॥ ९ उटआभन्तारगुणित्तमित्तप्रयेशामानभूमिएहनिहितम् ॥

देवभद्ररि-
विरइओ

कहारयण-
कोसो ॥
सम्मत्त-
पडलयं ।

॥ ५० ॥

माणो, अच्चंतोवसंतागरो, अगारं धम्मसारस्स, सरस्सइपवाहो व अच्छिन्नवयणपरंपरापरुवियनायगो त्ति । तं च दइङ्गण
चिंतियमयल्लेण—अहो ! कहमेवंविहा आगिई ? कहं वा तारिसो अकज्जकरणप्पवंचो ?, कहिं एवंविहा किच्चा-इकिच्चपय-
त्थपच्चायणपवणा वाणी ? कहं वा तविहं संयं दुम्मेहदुब्बिलसियं ?, सन्वहा अविभावणिज्जा कम्मपरिणई न विचार-
भारगोयरमरिहइ-त्ति चिंतितो संभासिओ भगवेण—भो महाणुभाव ! इममासणमलंकरेसु त्ति । तओ ईसिकयप्पणाभो
आसीणो अयलो । भणिओ य भगवेण—भद ! किमुविग्गो व लक्खीयसि ? । सहस्सजोहिणा जंपियं—भयवं ! असुहलं-
क्खणनिम्मायमुत्तिणो अम्हारिसा पए पए उविग्गा चेव, केत्तियं साहिज्जइ ? । तओ आपायसीसं तैदंगमाभोगिऊण भणियं
भगवेण—भो महाभाग ! मा मा एणं भुल्लवसु, जओ सामुद्दसवलक्खणमुद्दासंवादिणी तुज्झ सुत्ती, तैस्सत्थं गिज्जइ—
नाभिः स्वरः सत्त्वमिति प्रशस्तं, गम्भीरमेतत् त्रितयं शुभाय । उरो ललाटं वदनं च पुंसां, विस्तीर्णमेतत् त्रितयं विशिष्टम् ॥१॥
वक्षोऽथ कक्षा नख-नाशिका-ऽऽस्य-कृकाटिकांश्चेति पडुन्नतानि । ह्रस्वानि चत्वारि तु लिङ्ग-पृष्ठी, ग्रीवा च जङ्घे च सुखप्रदानि ॥२॥

नेत्रान्त-पाद-कर-ताल्व-धरोष्ठ-जिह्वा, रक्ता नखाश्च खलु सप्त सुखावहानि ।

इत्यादिलक्षणवचांसि भवच्छरीरे, निर्दूषणानि सकलान्यपि संवदन्ति ॥ ३ ॥

अचल्लेनोक्तम्—भवतु शेषम्, भगवन् ! आयुर्दीर्घं मम ? न वा ? इति । ततस्तत्करतलमालोक्य भणितं भागवतेन—
भो महात्मन् ! सुचिरायुरसि, यतः—

१ स्वकं दुर्मेधादुर्वलसितम् ? ॥ २ तदङ्गम् 'धाभोग्य' निरीक्ष्य ॥ ३ मकारोऽत्रालाक्षणिकः ॥ ४ तच्छास्रम् ॥ ५ का चेति प्रती ॥

प्रभावना-
चारे अच-
लकथा-
नकम् ९ ।

सामुद्रिकम्

॥ ५० ॥

कनिष्ठिकामूलभवा गता या, प्रदेशिनी-मध्यमिकान्तरालम् । करोति रेया परमाशुपं, सा प्रमाणहीना तु तदूनमायुः ॥१॥
 एवं च खणमेकं विगमिज्जण पिमायनिवेहयथजायपच्चओ अइलो गओ सट्ठाणं । वाहराविओ रत्ना । कयपणामो य
 पुच्छिओ सायरं—कहसु चोरुत्तंतं ति । ततो एंगंने मिट्ठो जहट्ठिओ तव्वुत्ततो अयलेणं । रत्ना जंपियं—को एत्थ पच्चओ ? ।
 अयलेण भणियं—देव ! तस्सयणहेट्ठओ भूमीहरे मोसजायमसेसमच्छइ त्ति । तओ सीसवेयणाकइयवं काज्जण विसज्जि-
 यसमालोगो पसुत्तो राया सेजाए । पारंभिया तदु[व]ममोवयारा । 'न जाओ विसेसो' त्ति वाहराविया मंतवाइणो । अक-
 यपडियारा ते वि गया जहागयं । ताहे रत्ना सो वि भगवो वाहराविओ । सायरदिन्नासणो संभासिउमारद्धो । पुरिसे य
 पेसिज्जण खणाविओ तदासमो । नीहरियं मोसं, आणीयं रायभवणे । आहूओ तवेलं महायणो, दंसियं तं मोसजायं । पच्चभि-
 न्नायमसेसं महायणेणं । विलक्खीभूओ भागवओ, पुच्छिओ य रत्ना—भो पासंडियाहम ! को एस बुत्ततो ? त्ति । अचंतदु-
 खिलसियमप्पणो पायडीभूयमवगच्छिज्जण लज्जायमाणो मोणमवलंविज्जण ट्ठिओ हेट्ठासुहो । विहडिया से पुन्नपरिवाडी, तुट्ठो
 ज्झाणपयरिसो । सिद्धकज्जो दुज्जणो व दूरीहूओ चेडओ सुक्को जीवियवासाए । तओ उग्गसासणत्तणेण राइणा जायपचलको-
 वावेगेण नयरतिय-चउक्क-चचरेसु रासमसमारोवणपुरस्सरं भमाडिज्जण, आघोसणापुवं निवेइज्जण बुत्तंतं, महया दुक्खमारोण
 माराविओ एसो । निसामिओ तव्विणासवइयरो सहस्संजीहिणा । जाओ से महंतो पच्छायावो—अहो ! अहमेवंविहमहापावस्स

१ तम्भएणं प्रती । तच्छयनाभस्तात् ॥ २ मरथइ प्रती ॥ ३ कइययं कां प्रती । शीपेवेदनाकृतवम् ॥ ४ इण तं प्रती ॥ ५ अधोसुब्बः ॥
 ६ शुद्धितो ध्यानप्रकृत्यः ॥

परमत्थेण कारणभूओ, कहमन्नहा एयवइयरं कोइ सुणंतो ? सबहा महाणत्थकारी अहं, तथाहि—

एगं लिंगी एसो अन्नं तह लक्खणोवएसी मे । वीसासमुवगओ वि य तह दंसियपणयभावो य ॥ १ ॥
 कैहमन्नगणिय समगं एयमहं दूरचत्तनयमगो । एवंविहं अक्किचं ही ही ! नणु वैवसिओ काउं ? ॥ २ ॥
 बहुसाहियम्मि कज्जे तुण्हक्को होज्ज पयडमवि लोएं । अइपावपरिगएणं इमं पि वयणं न संभरियं ॥ ३ ॥
 इहलोइयुच्छपओयणत्थमित्थं अक्किचलक्खं पि । काउं कंक्खइ जीवो नावेक्खइ तँक्कयं दुक्खं ॥ ४ ॥
 इय अविभावियक्किच्चस्स होउ एयस्स मज्झ पच्छित्तं । जीवियचागो सिहिभक्खणेण जलपविसंणेण वा ॥ ५ ॥

एवं कयनिच्छओ सहस्सजोही अँणाइक्खिज्जण कस्सइ वत्तं मज्जारत्ते नीहरिओ वराओ, गओ एगंतपच्चंतसन्निवेसं, पारद्धो कट्ठाणि मीलितं । दिट्ठो य अणेण एगो एगंतवासी एंगपायनिहियसव्वसरीरभारो मायंडमंडलुम्मुहानिमेसनिवेसियनयणो काउस्सगगओ तवस्सि चि । 'होउ ताव, साँयत्तं मरणं, पुच्छामि ताव इमं—किमेवं एस किलिस्सइ ?' ति । गओ अयलो तस्स समीवं, निवडिओ चलणेषु, उट्ठिओ वि पज्जुवासिउमाट्ठो । खणंतरे य पारियकाउस्सगो पुच्छिओ णेण साहू—भयवं ! किंनिमित्तमेवं अप्पा संताविज्जइ ? । सुणिणा भणियं—

नहि गल्लयरोगविस्से विरोयँणोसह-विसोसणप्पमुहं । अभिनंदइ किरियं कोइ कीरमाणिं सुमुद्धो वि ॥ १ ॥

१ एगो जती ॥ २ कथमवगणय्य समयम् ॥ ३ 'व्यवसितः' लभः ॥ ४ नरकतम् ॥ ५ अविचारितकार्यस्येत्यर्थः ॥ ६ °समाणेणं प्रती ॥ ७ अनाहयाय कस्यापि वार्ताम् ॥ ८ एकपादनिहितसर्वशरीरभारः मार्तण्डमण्डलोन्मुत्तान्निमेयनिवेशितनयनः ॥ ९ स्वायत्तम् ॥ १० विरेचनौषधविशेषणप्रमुत्ताम् ॥

न य भूरिपावपभारभारियं अप्ययं अपेहिता । कट्टापुट्टाणमहो ! एवंविहमारभइ को वि ॥ २ ॥

ता मुद्धमुह ! एयनिमित्तं । अयलेण भणियं—भयवं ! जहावित्तं तुम्ह वित्तं फुडक्खरं सोउमिच्छामि । सुणिणा भणियं—जइ एवं ता सुणसु—

अहं हि कायंवीए पुरीए वणसीहो नाम पारद्धिओ आसि । नियठकुणेण समं आंहेडयं काउं अडविं गओ । तहिं च मयकुलमुहिसिय ठकुरवयणेण पारद्धो पंचमुग्गारसरो नेयसवो । तंदाय[ण]पुप्पन्नसवणसुहसंसोहम्ममीलियलोपणं निदायमाणं व ममीचमुवसप्पिउमारद्धं मयकुलं । खित्तो य आयन्नमायद्धिऊण ठकुरेण तरुमूलनिलीणेण तयभिमुहो सिंलीमुहो । त्रिद्धा य तेण वेलांमामवत्तिगुरुगब्भमरमंदगाभिणी हरिणी । पीडापब्भमारविदिन्नोदरा दूरपडियफुरुरायमाणगब्भा य विरसमारसंती धम त्ति धरणीयले पडिया । तं च तहाविहविसमदमात्रडियमवलीयमाणंस्स मह जाया महती दया । ‘अहो ! अहमिमस्म अकजस्स निमित्तं’ ति कुविओ अप्पणो उवरि । ससरं सैरासणं मोडिऊण वेगेण धाविओ गिरिसिरावडुणं काउं । खल्लिउमपारयंतो य त्रलिओ विलक्खो ठकुरो । अहं च गिरिसिराओ पडंतो पडिसिद्धो तदेसकयकाउस्सग्गेण चारणसमणेण, पन्नविओ य । जहा—

१ शत्रेय ॥ २ ‘आरेटकम्’ नृगया ॥ ३ नृगडुलम् ॥ ४ तदा कर्णनोरयश्रवणमुत्तरसन्दोहसम्मिलितलोचनम् ॥ ५ खिन्नो य प्रतो ॥ ६ आकर्ण-
माकुर्य ॥ ७ वजः ॥ ८ पेलामामवर्तिपुक्कर्ममरमन्दगाभिनी ॥ ९ पीडाश्रमभारविदीर्णोदरा दूरपतितस्फुरायमाणगर्भो ॥ १० णस मं प्रतो ॥

११ ‘दारसनें’ धवुः ॥

जइ निवियप्पम्प्या एवं परिकप्पिओ तए हंतुं । ता हणसु तह कहं पि हु जहा हओ होइ सुँहओ सो ॥ १ ॥
 सुहतो य होइ सो पुण पयंडतवकम्मनिम्महिजंतो । गिम्हुम्हायावणतरंणितेयताविज्जमाणो य ॥ २ ॥
 सिसिरसतुसारमारुयसीयफरिसा.....हम्ममाणो य । जावजीवं सज्झाणकोट्टयट्ठावणोपेव ॥ ३ ॥
 इय भइ ! जइ सच्चं चिय किं पि नेरगं ता उग्गमायसु धम्मं-ति अणुसासिओ पवन्नो हं सामन्नं । एवं च दुरणुचरेण
 कट्टकलावेण अप्पाणं क्षोसंतो विहरामि त्ति ॥ छ ॥

इसं च सम्ममवधारिज्जण 'समाणरोगत्तणेण एयमेव ओसहं' ति मन्नमाणेण अयलेणावि गहिया तदिक्खा । दुक्करतव-
 चरण-करणपरो य गाम-नगरा-ऽऽगराभिरामं वसुंधराभोगं विहरिउमारद्धो । अवि य—
 सो नत्थि तवविसेसो सुदुक्को वि हु न तेण जो तविओ । सुत्तं पि नत्थि तं जन्न तेर्ण फुडमहिगयं सम्मं ॥ १ ॥
 फुँट्टट्टहासवेयालविहियडक्कारडाइणीभीमं । तं नत्थि सुसाणं भूयभवणमवि सो न जत्थ ठिओ ॥ २ ॥
 एवं च अणुत्तरतव-सच्च-सोय-विरिउल्लासवसेण तस्स जाया बहवो लद्धिविसेसा । तम्माहप्पेण भुयगो व फणारयणेण, कुरं गराउ
 व केसरसडांकडप्पेण, करिवरो व कँलहोयधवलदसणमुसलजुयलेण लोयाणं पमोयं भयं च उप्पायंतो महाणुभावो परं पसिद्धिं गओ ।

१ तए हुंतं प्रतौ ॥ २ 'सुहतः' सन्मरणं प्रापितः ॥ ३ प्रचण्डतपःकर्मनिर्मथ्यमानः । श्रीभोष्मातापनातरणितेजस्ताप्यमानश्च ॥ ४ °रणते°
 प्रतौ ॥ ५ सम्मंमव° प्रतौ ॥ ६ तदिक्खा प्रतौ । तदीक्षा ॥ ७ विरहिउ° प्रतौ ॥ ८ ते य फु° प्रतौ ॥ ९ स्फुटाट्टहासवेतालविहितडक्कार-
 डाकिनीभीमम् ॥ १० °डाकडकडप्पे° प्रतौ । केसरसटासम्हूनेन ॥ ११ कलधौतधवलदशनमुशल्युगलेन ॥

अत्रया य निम्बरपुरीओ समागया तं पएसं तवस्सिणो । वंदिओ सो तेहिं । पुच्छिया य अणेण विहारसुत्थयं ।
सिद्धं च तेहिं, जहा—तत्थ य राया रामचंदो सासणपचणीयपरत्तिथियजणजणियवेसमणस्सो न सुद्धुं सैमणसंघम्मि
वद्धइ चि । ततो अयलसाहू सासणावमाणं सोद्धुमचयंतो चि गओ निम्भयपुरीए । बुत्थो दुप्फाचयंसाभिहाणे उज्जाणे ।
तम्मि पुण समए तस्स राइणो गयवराणं जाओ महावाही । कीरमाणेसु वि अणेगेसु मेसहपओगेसु, अच्चिजमाणेसु
देवयाविसेसेसु, कीरंतेसु लम्बहोमेसु, तप्पिअंतेसु वि नवग्गहेसु, संतिकम्मवावडेसु वि पुरोहिएसु नोवसंतो मणागं पि ।
दो चत्तारि पंच य पइदिणं मरिउमारद्धा हत्थिणो । अंचंतमादन्नो राया । सिद्धं च से एणेण नरेण अयलसाहुणो आगमणं ।
तं च सोचा तुट्ठो राया । 'जहा पुंवं तकरो परिन्नाओ तहा करिमरणनिदाणं पि मुणिही इमो' चि विमार्वितो गओ अयल-
समीवं । वंदिऊण सिणेहसारं आसीणो मेइणीवट्ठे महीवई । मुंणिणा वि सुपसन्नवयणविन्नासेण सुनिउणजुत्तिगरुई पारद्धा
धम्मकहा । जहा—

जं साहिउं न तीरइ पोरिसविचीए मइवलेणं वा । भुवणे वि जं दुलंमं सिद्धइ धम्मेण तं पि फुडं ॥ १ ॥
सो पुण नरवर ! तुम्हारिसाण उचियप्पवित्थिकरणेण । चउरासमेसु वि सया समदिट्ठित्तेण होइ जओ ॥ २ ॥
नोएणं पालितो सवेसु वि आसमे-सरिसदिट्ठी । पाउणइ पुहइपालो तंक्कयसुकयस्स छवभागं ॥ ३ ॥

१ शासनप्रत्यनीकपत्नीयिकज्जलनित्तेप्यमनस्कः ॥ २ सुमं प्रती ॥ ३ पुष्पावतंसाभिधाने ॥ ४ अत्यन्तमाकुलित इत्यर्थः ॥ ५ 'शिष्टं' कथितं
च तस्य ॥ ६ पुब्वतं प्रती ॥ ७ सुमिणा प्रती ॥ ८ समदृष्टित्वेन ॥ ९ न्यायेन ॥ १० 'तच्छतमुकृतस्य' चतुराधमकृतमुकृतस्य पठं भागम् ॥

राजधर्म-
निष्ठस्य
राक्षः प्रजा-
कृतधर्मपट्ट-
भागस्य
प्राप्तिः

श्रेयमदस्त्रि-
 विरहो
 कहारयण-
 कोसो ॥
 सम्मत्त-
 पडलयं ।
 ॥ ५३ ॥

सामनेण वि एयं गुणपरिसपेहणेण उवउत्तो । तं किं वै जं न पुत्रं पुहइवई नूणमंज्जिणइ ? ॥ ४ ॥ किं च—
 सगुण-विगुणाणुरूवं लिंगिसु भिच्चेसु वा पउंजंतो । पडिवत्तिं राया जणइ तग्गुणावज्जणे जुत्तं ॥ ५ ॥
 सुगुणा य कह णु नरवर ! तत्थ दढं संभवंतु जत्थ दया । नेवऽत्थि बैत्थिनिग्गहसारं च तवो वि दुरणुचरं ? ॥ ६ ॥
 दस-अट्टदोसरहिओ महिओ ससुरा-ऽसुरेण वि जएण । देवो वि नेव निम्मलकेवलवलकलियतइलोको ? ॥ ७ ॥
 एवं गंभीरपयत्थनिब्भरं भारइं निसंमित्तां । दरलज्जामउलियनयणंपकओ पत्थिवो भणइ ॥ ८ ॥
 भयवं ! तुमं जमाइससि तंमियाणिमवस्सं काउं अभिलसइ मम मणो, केवलं केणइ निमित्तेणाकालकुवियकयंतकवलि-
 जंतरज्जसारसिंधुरावलोयणवाउलत्तणेण न भवणे नं वणे न सयणे न आसणे न छुहत्तस्स न भुत्तस्स न सुत्ते न रत्ते न दिणे
 न रयणीए मणागं पि संपइ संपजइ मे रइ चि काळणाणुगहं भयवं ! साहेसु तं दुनिमित्तं तदुवसमं च, जेण लंघियं विस-
 मावयावडणो निरुद्धिगो तुम्ह पायंपकयमारहेमि चि । साहुणा भणियं—महाराय ! चिरकालियं पि दुक्कयं अज्ज वि
 नंद्धसल्लं व खुडुक्कंतं न विरमइ, अओ कहमवरं काउं जुज्जइ ? कए वि को वा गुणो होही ? । राइणा भणियं—मा मेवं
 जंपह, तुम्ह पायपायवमल्लीणो खु एसो जणो नोवेक्खिउं जुत्तो । किं च—

१ गुणप्रकर्षप्रेक्षणेन ॥ २ न प्रतौ ॥ ३ अर्जयति ॥ ४ 'विगणा' प्रतौ ॥ ५ 'वस्तिविग्रहसारं' ब्रह्मचर्यप्रधानम् ॥ ६ जगता ॥ ७ निशम्य ।
 ईषलज्जामउलितनयनपङ्कजः ॥ ८ तविया' प्रतौ ॥ ९ भकालुकुपितकृतान्तकवलीयमानराशयसारसिन्धुरावलोकेनव्याकुलत्वेन ॥ १० लङ्कितविषमापदापतनः
 निरुद्धिगः ॥ ११ नट्टस' प्रतौ ॥ १२ नोवलक्खि' प्रतौ ॥

हरि-हर-दिवायर-बुद्ध-चंडि-भग्यमुहपमोक्कवेदेवेहि । आराहिएहि वि चिरं शुणिएहि पूहएहि पि ॥ १ ॥
 जं नो सिद्धं कजं तं पि हु सिद्धइ य जइ तुमाहितो । ता तुम्ह सासणमहं जावजीवं पवज्जामि ॥ २ ॥
 इहलोइयं हि कजं तुच्छं तं पि हु न सिद्धइ जत्तो । दुस्सद्धेयं तत्तो गुरुपरलोयत्थनिब्वहणं ॥ ३ ॥
 एवं ठिए वियपं मोतुं भयवं ! करेसु मह युत्तं । इय सिद्धे तन्नच्छयधुवलब्भ तवस्सिणा भणियं ॥ ४ ॥
 जइ एवं ता नरवर ! सुसाहुपयपउमखालणजलेण । अब्भोक्खिखळ्ण रक्खसु गयज्जूहं रोगरक्खसओ ॥ ५ ॥
 न तुमाहितो वि परो एत्थ सुमाहु ति जंपिरो राया । तेष्पायसोहणजलं घेतुं सवं तयं कुणइ ॥ ६ ॥
 विमभिव धीळ्महयं तमं व दिवसयरकिरणपडिरुद्धं । वेणेण रोगजायं निन्नद्धं कुंजरकुलाओ ॥ ७ ॥
 तो परितुट्ठो राया जोडियकरसंपुडो मणइ साहुं । भयवं ! चारणवाही केण निमित्तेण जाओ ? ति ॥ ८ ॥
 मुणिणा भणियं नरवर ! भागवयगुणी हणाविओ तुमए । जो पुच्चिं सो मरिउं रक्खसदेवत्तणं पत्तो ॥ ९ ॥
 सरिळ्ण पुव्वेवं तुज्ज सरीरम्मिअ अपभवमाणो रो । एवं पि होउ दूक्खं ति हत्थिणो हणिउमाट्ठो ॥ १० ॥
 जाणियजहट्टियत्थो राया नयरीए सव्वाणेषु । पडहपडिहणणपुवं आघोसणमिय करावेइ ॥ ११ ॥
 जिणसासणं चिय परं परमं मंगलमुदारमाहप्पं । परमोसहं च इह-अन्नभवियवाहीण विविहाण ॥ १२ ॥
 इह धेवं पि अन्नं अपक्खवायं च अबहुमाणं च । जो काही सो दंडं नियमा लहिही उभयभवियं ॥ १३ ॥

१ गंगमुनः-गणपतिः ॥ २ चिरं मुणिं प्रतो ॥ ३ सुमाधुपदपप्रशालनजलेन । 'अभ्युक्ष्य' सियत्वा ॥ ४-राक्षगात् ॥ ५ तस्यादनशोधनजलं गृहीत्वा ॥

देवभद्ररि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सम्मत्त-
पडलयं ।
॥ ५४ ॥

इय पन्नविडं लोयं स महप्पा भूवई जिणमयम्मि । तह कह वि वट्ठिओ सेणिंउ व जह किच्चिमणुपत्तो ॥ १४ ॥
अयलो वि सुणी काडं पभावणं एरिसं हि तित्थस्स । तित्थयरनामगोयं कम्मं सम्मं सैमज्जिणिंउं ॥ १५ ॥
सोहम्मे उववन्नो तैतो वि भूओ महाचिदेहम्मि । उप्पजंतनिरंतरजिण-हलि-हरि-चक्कवट्ठिम्मि ॥ १६ ॥
वच्छाविजए सिरिजयपुरीए रन्नो पुरंदरजसस्स । देवीसुदंसणाए चउदससुसुमिणकयस्सओ ॥ १७ ॥
गब्भे पाउब्भूओ समुच्चियसमए य जम्ममणुपत्तो । अहिसित्तो य सुरा-सुरवग्गेणं मेरुसिहरम्मि ॥ १८ ॥
सुमुहुत्ते जयमित्तो त्ति नामधेयं पयड्डियमिस्स । एवं च सो महप्पा क्रमेण पत्तो वि तारुन्नं ॥ १९ ॥
पाणिग्गहणमकाडं रायसिरिं मणहरं अपरिभोत्तुं । संवच्छरियं दाणं दत्ताविडं दुत्थियजणाण ॥ २० ॥
लौंगतियतियसहिओवएससविसेसवट्ठिउच्छाहो । वत्तीससुरेसरकीरमाणानिक्खमणवरमहिमो ॥ २१ ॥
तिजयं एगजयं पिव एगत्थुम्मिलियमणुय-सुर-असुरं । कुणमाणो पडिवन्नो निस्सामन्नं च सामन्नं ॥ २२ ॥
तो सुक्कज्जाणानलनिमूलनिदड्ढुवाइकम्मदुमो । उप्पन्नकेवलालोयलोइयासेसतइलोक्को ॥ २३ ॥
सिंहासणोवविट्ठो उवरिधरिजंतसेयछत्ततिगो । देहदुवालसगुणियामतरुणा सोहमाणो य ॥ २४ ॥

१ सेनिउ प्रतौ ॥ २ समर्थ्य ॥ ३ तत्तो प्रतौ ॥ ४-कृतसूचः ॥ ५ 'प्रतिष्ठितं' कृतम् ॥ ६ तारन्नं प्रतौ ॥ ७ लोकान्तिकत्रिदशहितोपदेश-
सविशेषवर्धितोत्साहः । द्वात्रिंशत्सुरेध्वरक्रियमाणानिष्कमणवरमहिमः ॥ ८ तिगयं प्रतौ । त्रिजगद् एकजगद् इव एकत्रोन्मीलितमनुजसुरासुरम् । कुर्वाणः
प्रतिपन्नः निःसामान्यं च श्रामण्यम् ॥ २२ ॥ ततः शुक्लत्थानानलनिर्मूलनिर्दग्धघातिकर्मद्रुमः । उत्पन्नकेवलालोक्कोकिताशेषत्रैलोक्यः ॥ २३ ॥ सिंहासनो-
पविष्टः उपरिधियमाणश्चेतच्छत्रत्रिकः । देहद्वादशगुणितामस्तरुणा शोभमानश्च ॥ २४ ॥

प्रभावना-
चारे अच-
लकथा-
नकम् ९ ।

अष्टौ प्राप्ति-
हार्याणि

॥ ५४ ॥

चलयसियचारुचमरो पुरओ पक्खिचकुसुमपयरो य । दिसिपसरियरचिनिम्मलभामंडलखंडियतमोहो ॥ २५ ॥
 सुरपहयदुंदुहीरवपयडियदुंजेयपरमरिउविजओ । सबसभासाणुगदिद्ववाणिनिम्महियसम्मोहो ॥ २६ ॥
 पायडियसुगइमगो पडिबोहियभूरिभवग्गो य । चिरकालं विहरित्ता सिवसोक्खं मोक्खमणुपत्तो ॥ २७ ॥
 ईय कप्पपायवब्भहियमहियगुरुफलपयाणदुल्लियं । काउं पभावणं सासणस्स तिन्नो परं तरइ ॥ २८ ॥ अपि च—

स्वार्थीय सर्वं कुल्ले प्रयत्नमुत्कृष्यतेऽमुत्र गुणः क एव ? । उत्कर्षणीयो हि परोपकारः स चान्यदानादितुच्छ एव ॥ १ ॥
 प्रोक्तो गरीयान् पुनर[र]हं दुक्तसद्धर्म[मर्म]प्रतिपादनेन । स चाङ्गभाजां हृदि सन्निधातुं प्रभावनां नैव चिना हि शक्यः ॥ २ ॥
 प्रभावनाकर्तुरतो न कश्चित् परोपकारीत्यपरः पृथिव्याम् । चारित्रभाजोऽपि मुनीश्वरस्य तेनेह सम्यक् कथितः प्रयत्नः ॥ ३ ॥

सर्वोपधाविरहितं सुहितं जगत्यां, सम्यक्चरत्नमिदमुक्तं [म]नर्घमित्थम् ।

यस्याचलं हृदि सदैतदकलमयं च, दारिद्र्यविद्वृत्तिभयं कुत एव तस्य ? ॥ ४ ॥

॥ इति श्रीकथारत्नकोशे अष्टमाचारे अचलकथोक्त्या सम्यक्त्वपटलं समाप्तम् ॥ ९ ॥

१ चलिस्तितचारुचमरः पुरतः प्रक्षिप्तकुसुमप्रकाश । दिक्प्रसृतरचिनिर्मलभामण्डलखण्डिततमओषः ॥ २५ ॥ सुरप्रहृतदुन्दुभिरवप्रकटितदुर्जयपरमरिपु-
 विजयः । सर्वस्वभाषानुगदिव्यवाणीनिर्मथितसम्मोहः ॥ २६ ॥ प्रकटितसुगतमार्गः प्रतिबोधितभूरिभयवर्गश । चिरकालं विहृत्य शिवसौह्यं मोक्षमनुप्राप्तः
 ॥ २७ ॥ २ सोऽन्तरं प्रती ॥ ३ इति कल्पपादपाभ्यधिकमहितगुरुफलप्रदानदुर्ललिताम् । कृत्वा प्रभावनां शासनस्य तीर्णः परं तारयति ॥ २८ ॥ ४ परं
 न तरइ प्रती ॥ ५ प्रोक्तौ प्रती ॥ ६ म्यक्त्वथितप्रयत्नः प्रती ॥ ७ कनिर्घं प्रती ॥ ८ सदैतं प्रती ॥ ९ विद्वृत्तिं प्रती ॥

॥ अहम् ॥

कयसम्मत्तथिरत्तो जइ वि नरो तह वि वंछियं वत्थुं । पंचनमोकारे चिय भत्तिपरो पात्रए परमं ॥ १ ॥
 अरहंता सिद्धा स्रिणो य उज्झाय-साहुणो चैव । परमिड्डिणो हु एते एयन्नमणं नमोकारो ॥ २ ॥
 एत्तो चिय एयाणं कीरंतो सायरं नमोकारो । एसो समग्गकल्लाणकारणं जायइ जियाण ॥ ३ ॥
 एक्केकमक्खरं पि हु पंचनमोकारसन्तियं जीवो । बहु-बहुतर-बहुतमपावखयवसा लहइ भावेण ॥ ४ ॥
 स्र्रो इव तिमिरभरं पहणइ चिंतामणि व्व दोगच्चं । चितियमित्तो य इसो भयवग्गं नासइ समग्गं ॥ ५ ॥ तथाहि—
 नाभिद्वई दवो तं दूमइ न मयाहिवो सुकुद्धो वि । सप्पो वि नाभिसप्पइ न वि चंपइ मत्तपीलू वि ॥ ६ ॥
 सचू वि तं न बाहइ न विराहइ भूय-साइणिगणो वि । चोरेइ तकरो न वि न कमइ तं वारिपूरो वि ॥ ७ ॥
 अहवा किमित्तिणं ? इह-परलोए संवंछियं लहइ । जस्स मणे नवकारो सिरिदेवो एत्थुदाहरणं ॥ ८ ॥ तथाहि—
 नीसेसदेससविसेसर्पायडे जणवयम्मि पंचाले । कंपिल्लमत्थि नयरं [नियरं]मयरंजियंजणोहं ॥ ९ ॥
 गेहाइ बहुधणाइ धणं पि सुवियड्डुवड्डियाणंदं । सुवियड्डा वि हु जिणहरकयजत्ता-ण्हवण-पूयमहा ॥ १० ॥

१ 'नवकार' इति नाम्ना प्रसिद्धे पञ्चनमस्कारसूत्रे ॥ २ उपाध्याय- ॥ ३ 'चमखयं' प्रती ॥ ४ 'इ चवो' प्रती । दावानलः ॥ ५ मत्तहस्ती ॥

६ स्ववाञ्छितम् ॥ ७ तस्स प्रती ॥ ८ प्रकटे-प्रसिद्धे ॥ ९ निजरम्यतारजित्तजनौघम् ॥ १० 'यज्जिणो' प्रती ॥ ११ सुविदग्धवर्धितानन्दम् ॥

देवभद्वस्रि-
 विरइओ
 कहारयण-
 कोसो ॥
 सामन्नगु-
 णाहिगारो ।
 ॥ ५५ ॥

पञ्च-
 नमस्कारे
 श्रीदेवनृप-
 कथानकम् ।

पञ्चनम-
 स्कारस्वरूपं
 तन्माहात्म्यं
 च

॥ ५५ ॥

जिणगेहाणि वि मृणिजणकीरंतमहत्थसत्थकहणाइं । सत्थाणि वि पसमरमुंभडाइं जम्मि विरायंति ॥ ११ ॥
 हारेसु नांयगाणं तरलंचं कुडिलया य केसाण । कसिणमुहत्तं सिहिणोण न उण लोयाण जत्थ पुरे ॥ १२ ॥
 तत्थ रिउंचक्कधिकमणविहणिउक्कडतिविक्रमुकरिसो । सिरिहरिसो असि निवो धणवरिसो तर्कुयजणाण ॥ १३ ॥
 सयलंतेउरतिलओवमाए देवीए कमलसेणाए । जाओ पुतो सुस्तुमिणपिमुणिओ तस्स नरवइणो ॥ १४ ॥

दिजमाणधणतुट्टमगणं, नच्चमाणपुरजामिणीगणं । मुक्कचारगनिचद्धमाणवं, पूह[या]मर-मुंगुंद-दाणवं ॥ १५ ॥
 संतिकम्मवाउलपुरोहियं, कीरमाणचहुरक्खसोहियं । गिहदुवारश्रुवि दिन्नसत्थियं, रायलोयपडिपुन्नपत्थियं ॥ १६ ॥
 चारुवेसभड-यंठवट्टियं, नाइ निव्वुइनिहाणमुट्टियं । सबलच्छिकलियं व सुंदरं, नेय-तूररवपूरियंवरं ॥ १७ ॥

इय तज्जम्मणपडिबंधंधुरं पउरहरिसवद्धणयं । [वद्धावणयं] सवायरेण कारावियं रत्ता ॥ १८ ॥
 ठवियमुचियम्मि समए सिरिदेवो नाम तस्स तत्तो सो । सयलं कलाकलावं गहाविओऽकालपरिहीणं ॥ १९ ॥
 ठविउं जुवरायपयम्मि तं च राया महाविमद्देण । चउरंगवलसणाहो निक्खंतो विजयजत्ताए ॥ २० ॥
 सोवीर-कोसल-कुसट्ट-कासि-बंधंगालपमुहननाहे । आणानिद्देसम्मि ठावितो भग्गदुग्गपहो ॥ २१ ॥
 पत्तो स कभेणं कामरूयदेसस्स सीमसंधीए । तम्महिनाहो य तए भणाविओ दूयवयणेण ॥ २२ ॥

१ °सुभडाइं जम्मि प्रती ॥ २ हारमध्यस्थितगणनाम् ॥ ३ °मुहुत्तं प्रती ॥ ४ स्तनानाम् ॥ ५ रिपुचक्रविक्रमणविद्वतोस्कटत्रिक्रमोरुकर्यः ॥
 ६ आस प्रती ॥ ७ स्वजनजनानाम् ॥ ८ °सुणओ प्रती । पिशुनितः-प्यनितः ॥ ९ °सुगुं प्रती ॥ १० °धुरपं प्रती ॥ ११ वर्षोपनकम् ॥

देवभद्रस्वरि-
विरहओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो ॥

॥ ५६ ॥

पंडिवजसु सेवं मे वैजसु देसं व जुञ्जसज्जो वा । संपजसु इय सोउं सो राया जायगुरुकोवो ॥ २३ ॥
हरसिरमंडणदाणेण दूयसम्माणणं लहुं काउं । सयलवलेण समेओ जुञ्जइयुवाडिओ उच्चैत्ति ॥ २४ ॥

अह बद्धपरोप्परमच्छराइं, उच्छलियकोवभरनिवभराइं । जुञ्जेण लंग दोणिण विवलाइं, विथरिय नोय सायरजलाइं ॥
मुहवडिय गुडिय गयघवड घडन्त, नजंति नाइ इंगर भिडंत । पक्खरियतरलतरतुरयथइ, कीणासकक्खडिय नं पयइ ॥
रेहंति वेरियघोरघाय, वंदियणुग्घुइजसप्पवाय । णाणाउह सुहड महापयंड, नचंत नाइ जमवाहुदंड ॥
गुल्लुगुलियमहागयपायरक्ख, नर करउकंपियखग्ग दक्ख । रविकरि कराल छजंति केम ? , गज्जियनवजलहरि विज्ज जेम ॥
औरुइ-दुइरिउवंठमुक्क, सर भल्लि सेल्ल नं पडहि उक्क । कयसाभिकज फुडु सच्चसंध, हरिसेण नाइ नच्चिय कबंध ॥
अंसिच्छिन्नसेनकरिरुहिरपूरि, समरोयहि वेलजलि व पूरि । पवहंति उद्धंठियदंड छत्त, नं कूवखंभजुय जाणवत्त ॥

१ प्रतिपद्यस्व ॥ २ वजय ॥ ३ श्रगिति ॥ ४ लम्ने ॥ ५ इवार्थकमव्ययम् ॥ ६ 'मुत्तपत्तिते' अग्रस्थिते क्वचित्ते गजघटे घटन्त्यौ शान्ते इव पर्वतो युध्यमानौ । क्वचिततरलतरतुरगममूही कीनाशकर्कशौ इव प्रवृत्तौ ॥ ७ राजन्ते वैरिहृतघोरघाता बन्दिजनोद्दृष्टयशःप्रवादाः । नानायुधाः सुभटा महाप्रचण्डाः नृत्यन्त इव यमवाहुदण्डाः ॥ ८ गुल्लुगुलयितमहागजपातरक्षकाः नराः करोक्कम्पितखड्गाः दक्षाः । रविकरैः करालाः राजन्ते, कीदृशः ? गर्जितनवजलधरेषु विद्युतो यथा ॥ ९ आरुदुट्टरिपुवण्ठमुक्काः शराः भल्लयः 'शैलाः' प्रस्तराः इव पतन्ति उत्तकाः । कृतस्ताभिकार्याः स्फुटं सत्यसन्धाः हर्षेण इव नर्तिताः कवन्धाः ॥ १० 'सिच्छिन्नं' प्रती । असिच्छिन्नसैन्यकरिरुधिरपूरेण रामरोदधौ वेलानल्लेनेव पूरिते । प्रवहन्ति ऊर्ध्वस्थितदण्डानि च्छत्राणि खल्ल कूपस्तम्भमुक्तानि यानपत्राणि ॥ ११ 'द्धट्टियं' प्रती ॥

पञ्चनस-
स्कारे
श्रीदेवचतु-
कथानकम्
युद्धवर्णनम्

॥ ५६ ॥

असिद्धुणियदंडु धवलायवतु, छुयसुहडंडुमुहकुहरपतु । नञइ विडप्पकवल्लिजमाणु, गयतेउ नाइ सयमेव भाणु ॥

हंरि-करि-नरमुंडइं, रयनिब्बुडुइं, लोहियसित्तइं सहहिं किह १ ।

बंधियजयसिट्टिण, पुणु परमेट्टिण, महियलि नाविय चीय जिह ॥ २५ ॥

इय एवंविहवहुविहजणनिवहवहं वियाणिउं राया । सिरिहरिसो गयैहरिसो [य] कामरूचं भणावेइ ॥ २६ ॥

तुममहयं च परोप्परजयसिरिसंबंधवद्धपरिवंधा । ता एहि सयं जुज्झामु हो[उ] सेन्नक्खएणऽमुणा ॥ २७ ॥

पडिवन्नमिमं कामरुयराइणा तयणु विहियतंणुताणा । नाणाउहहत्था दो वि पत्थिवा जुज्झिउं लगगा ॥ २८ ॥

सुजुज्झमधलोइउं गयणमंडलं रोहिउं, ठिया असुर-किन्ना भैवणवासि-विज्जाहरा ।

तहा विहियमंडणो सुरविलासिणीणं गणो, सविम्हय-भयाउलो पकयकेलिकोलाहलो ॥ २९ ॥

स अजा फुडु वंचिओ सुकयकम्मुणा लुंचिओ, पलोयइ इमं न जो इय पयंपिरो नच्चिरो ।

लुलंतजडजूडओ समरकेलिणो कूडओ, पुराहवविसारओ तह वियंभिओ तारओ ॥ ३० ॥

एत्थंतरम्मि पसरंतहरिसत्तुइंतंतुसन्नाहा । ते भूनाहा नीसेसपहरणक्खेवकयकरणा ॥ ३१ ॥

१ असिद्धनदण्डं धवलातपत्रं छनसुभटमुण्डमुगवुहरप्राप्तम् । शायते उहुकवलीयमानः गततेजा इव स्वयमेव भातुः ॥ २ हरिकरिनसुण्डानि रजो-
निर्मुदितानि लोहितशिखानि राजन्ते कथम् ? । वाञ्छितजगत्स्थितिना पुनः 'परमेष्ठिना' ब्रह्मणा महितले उत्तानि बीजानि यथा ॥ ३ गतहर्षः ॥ ४ तनुत्राणं-
कथनम् ॥ ५ भुव' प्रती ॥ ६ 'चिउं सुफाय' प्रती ॥ ७ 'चियं, प' प्रती ॥ ८ पूर्वयुद्धविस्मारकः ॥ ९ नार' प्रती । 'तारः' प्रधानः ॥

देवभद्रस्वरि-
विरहओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो।
॥ ५७ ॥

सैनि-केउणो व तम-ससहर व हरि-रामण व जुञ्जंता । भयतरलच्छं ससुरा-सुराए परिसाए सच्चविया ॥ ३२ ॥
 असि-वक्क-कुंत-सवल्ल-सुरूपपमुहाउहेहिं जुञ्जंता । तंढवियवाहुंदडा मल्लो व परोप्परं लग्गा ॥ ३३ ॥
 उट्टंत-पंढंतेहिं विलुलियकेसापंडंतकुमुमेहिं । सा समरमही महिल्लं व सहइ दोहिं पि देरमलिया ॥ ३४ ॥
 अँच्छरियभूयभूवइरणपेहणनिगिमेसचक्खूण । आसि विसेसो सुर-माणवाण नह-भूमि[ठाण]कओ ॥ ३५ ॥
 अह जैमदंडुडामरभुयदंडनोन्नघायद्युम्मंता । वणवारण व पंचाणण व वा वड्डिउकरिसा ॥ ३६ ॥
 सुँट्टिप्पहारपडिरवविहडियवंभंडंभंगंयसंका । निस्संकमुक्कमभरथरहरियराक्राणणधरंता ॥ ३७ ॥
 तैवेलावडुँप्पडण-घडण-विहडणपवत्तणाकुसला । समसमरजया जाया ते दोन्नि वि हरि-विरंचि व ॥ ३८ ॥ किंच—
 किं सिरिहरिसो कामरुयनरवरो अहव समरपरिहंत्यो । दुल्लक्खमिणं तँक्खणमहेसि सुमहेसिणो वि परं ॥ ३९ ॥
 तुल्लगुणत्ते एकस्स वज्जणं लज्जणं इयरगहणं । इय ते दोन्नि वि वरिय व तक्खणं विजयलच्छीए ॥ ४० ॥
 एत्थंतरम्मि तँप्परमपोरिसुक्करिसहरिसिया तियसा । सुंचति कुसुमवरिसं ताणुवरिं चारु जुञ्जं ति ॥ ४१ ॥

१ शनिकेतू इव तमःशशधरौ इव ॥ २ ल-क्खुरुं प्रती । शर्वलं-कुन्तमेदः ॥ ३ तडवियडवां प्रती । ताण्डवित-नत्तित ॥ ४ ल व सं प्रती ॥ ५ इयन्मुदिता ॥ ६ आश्रयंभूतभूपतिरणप्रेक्षणनिर्भिषेपचक्षुपाम् । आसीद् विशेषः सुरमानवानां नभोग्रभिस्यानकृतः । सुराः नभसि स्थिताः मानवाश्च भूमौ स्थिता इति भावः ॥ ७ यमदण्डभयइरभुजादण्डान्योन्यघातघूर्णयानौ ॥ ८ दंडुशो प्रती ॥ ९ मुष्टिप्रहारप्रतिरवविघ- दितब्रह्माण्डभङ्गतशकौ । निःशङ्कमुक्ताक्रमारकम्पितसक्तानथरात्तौ ॥ १० भंडकं प्रती ॥ ११ तल्लापतनोत्पतनपटनविघटनप्रवर्त्तनकुशलो । समसमरज्यौ जातौ ॥ १२ णुण्णिडं प्रती ॥ १३ परिहस्ताः-विपुणः ॥ १४ तसणं प्रती ॥ १५ तत्परमपौख्योत्कर्मदृष्टाः विदशाः ॥

पञ्चनम-
स्कारे
श्रीदेवनृप-
कथानकम्।

॥ ५७ ॥

दूरं उस्तारित्ता य चित्ति भो राइणो ! सुयंह रोसं । वच्चह जहागयं नत्थि नूण तुम्हाण पडिमल्लो ॥ ४२ ॥
 विजयसिरी तुम्हाणं मज्झत्थ चियं समुबहउ रागं । अत्थंतुदयंताणं ससि-दिवसयराण संज्झ व ॥ ४३ ॥
 इय ते भूमीविइणो सुरवयणुवरोहसंहरियंसमरा । अस्समत्तवंछियत्था सं ठाणं पडिगया नवरं ॥ ४४ ॥
 सिरिहरिसो रिउणो अकपनिगहं विगहं किलेसफलं । अस्पाणं अप्पाणं व चित्तमाणो दढं विमणो ॥ ४५ ॥
 रणरणयमुबहंतो लज्जाए जणं पि दहुमर्चयंतो । सिरिदेवं नियरल्ले ठविउं सासेउमाहत्तो ॥ ४६ ॥

वच्छ ! सिरी हरिणो वि हु न थिरा रल्लं च वद्धुविहावायं । अजतो थ नरयहेऊ ता तुह सांहिप्पए किं पि ॥ ४७ ॥
 अट्ट न कीरंनि सया अट्ट य कीरंति अट्टे सुच्चिति । अट्ट धरिज्जंति मणे न वीमसेपवमट्टुन्हं ॥ ४८ ॥
 खलसंगो कुकलत्तं कोहो वसणं मओ य कुधणं व । कुग्गाहो मुक्खत्तं अट्ट न कीरंति एयाइं ॥ ४९ ॥
 कित्ती सुगुणग्भासो फलासु कुसलत्तणं सुमित्तो य । दक्खिन्नं करुणा उज्जमो दमो अट्ट कीरंति ॥ ५० ॥
 निल्लेखिमा अविणतो कुसीलया निट्टुरत्तणं माया । अनओ अजममत्तं अट्ट धि सुच्चंति मत्तं ति ॥ ५१ ॥
 उवयारो पडिवन्नं, सुभासियं भम्म सुद्धविजा य । देवो य गुरू धम्मो अट्ट धरिज्जंति हिययम्मि ॥ ५२ ॥

१ मुहय रोसं प्रती ॥ २ उद्धत्थो चिय प्रती ॥ ३ यसयसमरा प्रती ॥ ४ असमाप्त-॥ ५ स्वम् ॥ ६ आत्मानं 'अप्राणं' निर्वलम् ॥
 ७ 'रणरकं' उद्वेगम् ॥ ८ अशक्नुवन् ॥ ९ देवचियं प्रती ॥ १० कथ्यते ॥ ११ इय सुं प्रती ॥ १२ रत्ति प्रती ॥ १३ निलज्जिं प्रती ॥
 १४ मम सुद्धचिं प्रती ॥

अष्टौ अ-
 कर्तव्यकर्त्त-
 व्यमोक्तव्य-
 धर्तव्यावि-
 श्वस्यानि

देवमदस्वरि-
विरहओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो।
॥ ५८ ॥

कामुय-भुयंग-जल-जलण-जुवइ-रिउ-रोग-भूमिनाहाणं । अट्टण्हं मा पुत्तय ! सुमिणम्मि वि वीससेज्जासि ॥ ५३ ॥
इय वच्छ ! तुज्झ साहेमि केत्तियं ? तह कहं पि रज्जभरं । धारेज्जसु जह न खलाण हासपर्यंवि पवज्जेसि ॥ ५४ ॥
एवं सुयसिक्खवणं काउं गहिउं च तावसाण वयं । देवीर्यं समं राया गओ महासेलवणवासं ॥ ५५ ॥
सिरिदेवो पुण रज्जं अणुरत्तासेसमंति-सामंतं । पालियपर्यईवगंगं सासई नीतीए पंथो व ॥ ५६ ॥
अह सुंमरियपियवइरो कामरुयनिवो समगबलकलिओ । दूयनिवेइयवत्तो समागओ देससंधीए ॥ ५७ ॥
नाऊण तदागमणं निब्भयचित्तो निवो वि सिरिदेवो । एंगंते ठाऊणं मंतीणमिमं निवेदेइ ॥ ५८ ॥
कुडिला कज्जाण गई मई वि तुच्छा रिऊ [य] सामरिसो । एवं ठियम्मि कजे किं कीरउ ? कहह परमत्थं ॥ ५९ ॥
मंतीहिं जंपियं देव ! जुत्तमेयं सुंनिच्छिउं कजे । कीरंते देववसा नावजसो विहडिए वि भवे ॥ ६० ॥
सत्तू इमो समत्थो तुब्भे य अदिट्ठसमरावाारा । दइवबलं दुब्भेयं सहाइसत्ती वि संदिद्धा ॥ ६१ ॥
ता साम-भेय-दाणाइं मोत्तुं अन्नं न देव ! रिउविजए । नीई पेच्छामो कुणहमेत्थ जत्तं लहुं तम्हा ॥ ६२ ॥
सामेण हवइ मित्तो परो वि भेएणं भिज्जइ सुंही वि । दाणेण सेलघडिया देवा वि वसं पवज्जंति ॥ ६३ ॥

१ °यडिं प° प्रतो ॥ २ देव्या ॥ ३ °सय नी° प्रतो । शास्ति नीत्याः पन्था इव ॥ ४ स्थितपितृवैरः ॥ ५ सुनिश्चित्य कार्ये क्रियमाणे
दैवशाब्दं नापयशः विघटितेऽपि भवेत् ॥ ६ °दिट्ठा प्रतो ॥ ७ मोत्तुं अन्नोन्न देव प्रतो ॥ ८ °भेत्त जत्तं प्रतो ॥ ९ सुंही प्रतो ॥

पञ्चनम-
स्कारे
श्रीदेवचुप-
कथानकम् ।

हीनबलस्य
राज्ञः नीतिः

॥ ५८ ॥

एए जहजोगं जुजिऊण दंडे वि जइ समुज्जमसि । मसिक्कुचयं रिऊणं गुहेसु ता देसि निब्भंतं ॥ ६४ ॥
 एवंविहे पयत्ता पत्ता लच्छि निवा सुतुच्छा वि । इय विवरीयस्या पुण गरुया वि गया लहुं निहणं ॥ ६५ ॥
 ता देव ! सत्तु-सामंत-मंति-मिच्चाण जाणिउं चित्तं । पच्चइयनरेहि तओ तदुचियसामाइ जुजित्ता ॥ ६६ ॥
 आयरसु विजयजत्तं लहसु जयं ज्यत्ति पाउणसु कित्ति । मंजसु मंडप्फरं वेरियाण कयनीतिसन्नाहो ॥ ६७ ॥

अह परिमाविय तवयणमीसि हसिऊण जंपियं रत्ता । वणियाणं विप्पाण य होइ मई एरिसी चेव ॥ ६८ ॥
 कहमन्नहमप्पडिमल्लारायसिरिहरिसदेवपुत्तस्स । मज्झ वि पुरओ एरिसमहम्मरणकम्ममुवइसह ? ॥ ६९ ॥

अविमंसिऊण सम्मं तेणेव तिणं व मंतिणो लहुया । जहतह पयंपमाणा वच्चंति पराभवट्ठाणं ॥ ७० ॥
 ता होउ मंतिणं रे रे पडिहार ! पलयघणयोसं । उक्कंपियरिउचक्कं लहुं दवावेसु जयट्ठक्कं ॥ ७१ ॥
 तत्तो काउं मज्जणमुजलपरिहियविसुद्धवरत्थो । कयमंगलोवयारो जयकुंजरमारुहिय राया ॥ ७२ ॥
 मंडलिय-दंडनायग-सेणावइ-सुहडलीयपरियरिओ । भूरिसियंछत्तछायासंछाइयरविकरामोगो ॥ ७३ ॥
 चउरंगसेन्नसम्मईसंदनिहलियमेइणीवट्ठो । नीहरिओ नयराओ जवेण गंतुं पयट्ठो य ॥ ७४ ॥
 अखलियपयाणएहि पत्तो नियदेससीमसंधीए । दूवयणेण तत्तो भणाविओ कामरुयराया ॥ ७५ ॥

१ 'गं संजुं' प्रती ॥ २ 'चिहि पं' प्रती ॥ ३ 'उफरं' प्रती । गर्वम् ॥ ४ तन्नयं प्रती ॥ ५ ईदराम् अधर्मरणकर्म उपदिशथ ॥

६ अविमस्य ॥ ७ 'यच्छत्तच्छायां' प्रती ॥ ८ 'इमसंइनि' प्रती ॥

पुष्यपवाहेणं चिय जुज्झामो एहि किं जणवहेणं ? । तेणं पयंपियं जइ जुज्झेयव्वं सयं चेव
ता किं सेन्नस्स परिग्गहेण ? इय होउ पुव्वरूढीए । सेन्नंक्खए य जाए जं उचियं तं करिस्सामि
पडिवन्नमिमं तेणं लग्गं जुज्झं बलाण दोण्हं पि । वञ्जिरणत्तूराणं उच्छलिओ बहलतुमुलरवो

अह पत्तम्मि खणद्धे लद्धोगासेहिं परवलभडेहिं । सिरिदेववलं पहयं तमं व दिणनाहकिरणेहिं
सिरिदेवनरिंदपुरो जाया वत्ता जहा महीवइणो । तुब्भं जय-विक्रम-भीममाइणो निवडिया समरे ॥ ७६ ॥
खुभिओ संतीवग्गो उव्विग्गो जयिउं समाढत्तो । होही पुणो वि समओ पज्जत्तं इण्हि समरेण ॥ ७७ ॥
विक्रमबलेण पुणरवि अज्जिइ चिरगया वि रायसिरी । जीयं पुण देव ! गयं न लब्भए तेण जम्मेण ॥ ७८ ॥
औवरयाहुमुहाओ नीहरिउमखंडमंडलो सूरु । अवहरिउं रायसिंरिं पुणो वि खंडेइ परतेयं ॥ ७९ ॥
विन्नत्तमिमं पुबिं पि देवपायाण जुंजिउं नीइं । साम-प्पयाणपमुहं अज्झवसिज्जउ ततो जुज्झं ॥ ८० ॥
सच्छंदसीलयाए विवरीयमिमं कयं च देवेण । दुन्नयतरु स एसो य संपयं फुल्लिओ फलिओ ॥ ८१ ॥

१ ँ न्नखएण जाए प्रतो ॥ २ उद्विन्नः जल्पितुं समारब्धः ॥ ३ यथा आत्तण्डमण्डलः 'सूरः' सूर्यः राहुमुखाद् निःसृत्य 'राजश्रियं' चन्द्रतेजः
अपहत्य पुनरपि 'परतेजः' तमःप्रभावं खण्डयति, एवं अखण्डदेशः शूरः आपद्ग्राहुमुखाद् निःसृत्यं राजश्रियं अपहत्य पुनरपि 'परतेजः' शत्रुप्रभावं
खण्डयति इत्याशयः ॥ ४ अध्वबसीयताम् ॥

सुविणिच्छियमंत-सरीरक्खरहियं दढं विचित्तं च । छलइ नरिंदं लच्छी हच्छं नरवर ! भुयंगि व ॥ ८६ ॥
 किमइक्कताणं सोयणेण ? जइ अम्ह जंपियं कुणसु । ता वाउवेगतुरगं आरुहिऊणं अवक्कमसु ॥ ८७ ॥
 पुंढं पि सुवइ इमं सुणिऊणं अत्तणो असासत्थं । चंभो चक्की नट्टो महुराओ जायवपहू वि ॥ ८८ ॥
 इय दढमणिच्छमाणो वि सो निवो मंतिपमुहलोएण । निस्सारिओ महाहवभूमीओ जचतुरगेण ॥ ८९ ॥
 वच्चंतो य कहं पि हु तमाल-तल-कयलिकलियवणसंडं । विसिवांमूढो रा[या] पत्तो अडवि महाभीमं ॥ ९० ॥
 परियणजणो वि कत्थ वि य को वि सज्झसवसेण पब्भट्टो । तुरगो वि गुरुपरिस्समकिलामिओ मच्चुमणुपत्तो ॥ ९१ ॥
 स्सिरिदेवो वि नरिंदो इओ तओ केचिरं पि भूभागं । भंगिंडं पिवासिओ सिसिरसाहिछायाए आसीणो ॥ ९२ ॥

एत्थंतरम्मि एगो पुलिंदगो गहियकंदमूल-फलो । तं देसमणुप्पत्तो वुत्तो रत्ता य सप्पणयं ॥ ९३ ॥
 भो भो महायस ! लहुं लहसु जलं जैलइ मह पिवासगी । तह कह वि जह संमप्पइ संपइ पुण जीवियवासा ॥ ९४ ॥
 इय जंपिरं सरुवं संलोनलोन-यण-गुहं महामत्तं । तं पेहिंडं स तुरियं कत्तो वि जलं पणामेइ ॥ ९५ ॥
 तं कंदमूल-फलभोयणं च उवभुंजिंडं महीनाहो । आसत्थसरीरो क्किसलंसत्थरम्मि खणं सुत्तो ॥ ९६ ॥

१ यथा मुज्जदो सुविनिच्छित्तमन्नसरोरक्षारहितं 'नरेन्द्र' मान्द्रिकं शीघ्रं छलति, तथा सुनिश्चितमन्त्रणाविरहितं 'नरेन्द्र' राजानमपि राजलक्ष्मीः
 छलति इति भावः ॥ २ किमइ^० प्रती ॥ ३ दिग्ध्यामूढः ॥ ४ भणितं प्रती ॥ ५ जणइ प्रती ॥ ६ समाप्यते ॥ ७ सलवणलोचनमुत्तम ॥
 ८ अप्ययति ॥ ९ भावस्त-॥ १०^० लयसरम्मि प्रती ॥

देवभद्रस्वरि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो।
॥ ६० ॥

खणमित्तम्मि पबुद्धं पुलिंदओ भणइ भो महाभाग ! सुकुमार-सस्सिरीओ वि अडसि अडवीए किं एवं ? ॥ ९७ ॥
 राया वि नियकहाकहणलज्जिरो कहइ किं पि से वित्तं ! सेविगच्छणं हि गरुयाण सेसदुक्खाण दुक्खयरं ॥ ९८ ॥
 भणितो य भूमिवइणा पुलिंदओ भद ! किं पि दंसेसु । चित्तक्खेबुष्पायगमडगपदेसं ममं ताव ॥ ९९ ॥
 तेणं पयंपियं एहि जेण दंसेमि तो महीनाहो । तेणं समं पयड्ढो गंतुं क्कोज्जहलाउलिओ ॥ १०० ॥
 जा केच्चिरं पि वच्चइ अंचंतुच्चं सिलुच्चओइसं । ता एगाए गुहाए देहपहापहयतिसिरभरं ॥ १०१ ॥
 छरं व राहुखंडणभएण दिव्वोसहीसमूहं व । वाइयभीयं लीणं उस्सग्गगग्रं मुणिं नियइ ॥ १०२ ॥
 सायरपणमंत-थुणंत-इंत-वच्चंतखयर-सुरनियरं । तं च निर्एज्जण निवो हरिसियवयणो विचिंतेइ ॥ १०३ ॥
 चोच्चं महंतमज्ज वि वज्जियवज्जाइं जोगसज्जाइं । दीसंति संतरूवाइं साहुरयणाइं इहइं पि ॥ १०४ ॥
 कंयज्जुगज्जणनिम्माणुच्चियचारुगुणगणगिहं इमं मन्ने । गिरिगुविलगुहानिहियं निहिं व रक्खइ विही संखां ॥ १०५ ॥
 अहवा इमस्स सेलस्स एयमिह होज्ज सारसवस्सं । अच्चंतनिच्चलाइं कहमन्नह एयअंगाइं ? ॥ १०६ ॥
 इय तदंसणविम्हयवियसियल्लोयणमुहं महीवालं । वावारंतरविरयं पुलोइउं जंपइ पुलिंदो ॥ १०७ ॥

१ भांगो प्रती ॥ २ स्विकत्थनम् ॥ ३ पवेसं समं प्रती । अटकप्रदेशम् माम् ॥ ४ अत्यन्तोचम् ॥ ५ सादरप्रणमतस्तुवत्आयद्मजत्त्वचरसुर-
 निकरम् ॥ ६ दृष्ट्वा ॥ ७ आश्चर्यम् ॥ ८ वर्जितवर्ष्यानि ॥ ९ कृतयुगजननिर्माणोचितचारुगुणगणशुद्धम् ॥ १० साक्षात् ॥

नरवर ! इमस्स सुणिणो किं रूवं सुणउ मारिसो मंदो ? । नवरं दिवोसेहिसाहिसाहियं पिव इमं मन्ने ॥ १०८ ॥
 कहमन्नहा विरायइ सवणपुडं नागदमणिसारिच्छं । हिरिवेरमूलसुहमा सुगंधिणो वा सिसोकेसा ॥ १०९ ॥
 तंबोद्धपुडुद्ध.....कसिणसिणिद्धा य सहइ रोमाली । एयस्स कालिया तालिय व्व सोवन्नवन्नकए ॥ ११० ॥
 छायातरं व पेच्छसु अच्छिन्नच्छायमंगमेयस्स । नवपछव व कंकेळिणो करा तह विरायंति ॥ १११ ॥
 थलकमलनिव्विसेसं उम्महुपसरंतनहमणिमऊहं । चलणजुयं समहियवीयरविकर (?) व गिरिमिव सहइ ॥ ११२ ॥
 इय भूमिपाल ! साहेमि केत्तियं एयंसन्तियं तुज्झ ? । पयइपसुनिव्विसेसो साहीण सया वि सहवासी ॥ ११३ ॥
 उछवइ तं नरिंदो को एवं भासिउं परं सको ? । अत्तवहुमाणविमुहाइं अहव हिययाइं गरुयाण ॥ ११४ ॥
 वा होउ दाणि भणिएण एहि एयस्स पायपडणेण । इय अप्पाणं कुणिमो पूयमप्पडिमघम्मस्स ॥ ११५ ॥
 इय ते भूमंडलसम्मिलंतभालयललुलियसिरकेसा । नमिउं सुणिं निविट्ठा उचियट्ठाणे पहिट्ठमणा ॥ ११६ ॥
 साहू वि जेहोचियकिच्चैसमवसेसिऊण आसीणो । जंपइ कत्तो ? के वा तुब्भे ? किं चेह कजं ? ति ॥ ११७ ॥
 रत्ता पयंपियं कजमेत्थ तुम्हाण ताव पयनमणं । सेसं तु चित्तसंतावयं ति नो साहिउं जुत्तं ॥ ११८ ॥
 तो दिव्वनाणवलकलियसयलतंबवइयेरेण सुणिवदणा । भणियं नरिंद ! सविसायमेरिसं किं समुल्लवसि ? ॥ ११९ ॥

१. दिव्योपनिशातिसाधिकमिव ॥ २. °सत्तियं° प्रती । एतत्प्राक्तं तव । प्रकृतिपशुनिर्विशेषः शास्त्रिणां सदाऽपि सहवासी ॥ ३. 'पूतम्' पावनम् ॥
 ४. °उणसं' प्रती ॥ ५. यथोचितकृत्यशेषम् 'अवशेष्य' समाप्य ॥ ६. °किच्चिसे° प्रती ॥ ७-तत्प्रातिकरेण ॥

देवभद्रस्मरि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो ।
॥ ६१ ॥

मणिकुट्टिमसयताडियकंदुयउप्फिडण-पडणपडितुहं । भवभमिरंजंतुविलसियमवगच्छसि किं न नीसेसं ? ॥ १२० ॥
किं वा कोटरपञ्जलिरजलणडज्जंतपायवप्पडिमं । करिचरणचंपिउप्पलमालं पिव बाहसी देहं ? ॥ १२१ ॥
जोहे थिर-थूरगिरि-भवण-वण-नइ-सिंधुणो न ते वि थिरा । किं पुण रायसिरी सरयसेलसरिय व पयइचला ? ॥ १२२ ॥
अहवा चटुलतुरं [गम] खरखुर-पुच्छच्छडाविहुरिय व । सुंप्पाणुरूवकरिकन्नतालताल्लिजमाण व ॥ १२३ ॥
दप्पुल्लभडसुहकरावरुद्धपहरणसमूहभीय व । रयंचलिरचामरानिलगुरुलहरीहीरमाण व ॥ १२४ ॥
कंलिकालकलियकल्लसिजमाणभूनाहदढविरत्त व । गुरुसिक्खासवणुप्पन्न [कन्न] खलाइरेग व ॥ १२५ ॥
कह कुणउ अवत्थाणं पत्थिव ! लोयम्मि निच्चकालं पि । रायसिरी पुरिसविसेसविसयचिन्नाणविमुह्वई ? ॥ १२६ ॥
इय नरवरिद ! बाढं^{१३} निरंभिउं रायलच्छिवामोहं । तं निच्चलत्तकारणमवरं वाचारमणुसरसु ॥ १२७ ॥
जइ ताव चित्तसंतावमेत्तओ चित्तिथाइं सिज्झंति । ता ज्झाण-दाण-तवमाइएहिं किं खिज्जाए लोए ॥ १२८ ॥
रत्ता भणियं भयवं ! अवितहमेयं ति किंतु कलुसमई । अम्हारिसो जैणोऽयं जहतह सुहसिद्धिमभिलसइ ॥ १२९ ॥

१ मणिकुट्टिमशयताडितकन्दुकोटिरिफटनपतनप्रतितुल्यम् ॥ २ कंडियं प्रती ॥ ३ भमभमिं प्रती ॥ ४ किं वा कोटरप्रज्वलनशीलञ्ज्वलनद्वयमानपादप-
प्रतिमम् । करिचरणान्क्रान्तोत्पलमालामिव ॥ ५ गदा स्थिरस्थूलगिरिभगववननदीसिन्धवः ॥ ६ शरच्छैलसरिदिव ॥ ७ सूर्पात्रुरूपकरिकर्णतालताञ्जमनेव ॥
८ वेगचलनशील- ॥ ९-दियमाणा ॥ १० कलिकालकलिकाकलुष्यमाणभूनाथदढविरत्तेव । गुरुषिक्षाश्रवणोत्पन्नकर्णश्रुलातिरेकेव ॥ ११ विमुखवती-
विमुखेत्यर्थः ॥ १२ निरुध्य राजलक्ष्मीव्यामोहम् ॥ १३ खिद्यते लोकः ॥ १४ जणोहं जहं प्रती ॥

पञ्चनम-
स्कारे
श्रीदेवचतुप-
कथानकम् ।

राज-
लक्ष्म्याः
चपलत्वम्

॥ ६१ ॥

न मुणह कारणरहियं कजं कह जायइ ? त्ति तारुवं । संखेवसारभूयं किं पि वएसं महं देहि ॥ १३० ॥
 तो तज्जुग्गयमुवलब्भ साहुणा चंदणं व मलयाओ । नंदणवणाउ कप्पहुमं व जलहीउ अमयं व ॥ १३१ ॥
 पारगयणीयाओ पावयणाओ पहाणओ परमो । पंचपरमेट्ठिमंतो उवइडो इट्ठसिद्धिकरो ॥ १३२ ॥
 सम्मत्तनिचलत्तं परमं नरनाह ! नवरि कायवं । उच्चुल्लय व न किरिया एयंविउत्ता फलं देइ ॥ १३३ ॥
 अन्नं च पंचमंगलसुयत्वंधो एस गिज्जए समए । पढसुच्चारो सत्थाण दिव्वसंताण पणवो व ॥ १३४ ॥
 एसो य उदिसिअइ जिणभवणे नंदिविरयणापुवं । तो कीरंतुववासा पढमं चिय पंच एगसरा ॥ १३५ ॥
 तो अट्ठ अंबिलाइं दिज्जइ नवकारवायणा तत्तो । तिहि उववासेहि ततोऽणुन्नवणा कीरइ इमंस्स ॥ १३६ ॥ तहा—
 इह साहुपए नव अक्खराइं पंचेव हुंति सिद्धपए । अरिहंताइपएसुं पत्तेयं सत्त सेसेसुं ॥ १३७ ॥
 अरिहंताइं पंच वि पयाइं वीयाइं परमसंताणं । एयाणुवरिं चूला “एसो पंच” चि एसाइं ॥ १३८ ॥
 तेचीसऽक्खरमाणा इमा य तेचीसपयडणपहाणा । एवं [एस] समप्पइ फुडमक्खरअट्ठसट्ठीए ॥ १३९ ॥
 एवं पढिओ एसो विहीए लक्खेण सेय-सुरहीणं । कुसुमाणं पुण जविओ भवेण तदेगचित्तेणं ॥ १४० ॥
 वियरइ भुवणऽब्भहियं तित्थंकर-चकि-गणहरपयं पि । जहतह सुलभाणं पुण का वत्ता सेसवत्थूण ? ॥ १४१ ॥

१ विमप्युपदेशम् ॥ २ पारगताः-तीर्थकराः ॥ ३ सम्यक्खरविपदिता क्रिया इहुल्लात्तए फलवन्था ॥ ४ ‘यचेउ’ प्रतो ॥ ५ ‘प्रणवः’ उक्कारः ॥
 ६ कियन्ते उपवासाः ॥ ७ ‘मस्सं प्रतो ॥

देवभद्रस्वरि-
 विरहो
 कहारयण-
 कोसो ॥
 सामन्नगु-
 णाहिगारो।
 ॥ ६२ ॥

अंतोऽरिहंतविन्नास दाहिणावत्त सिद्धमार्हणं । ज्ञानं च एत्थ किञ्च निच्चं परमेट्टिसुद्धाए
 करआवत्ते जो पंचमंगलं साहुपडिमसंखाए । नववारा आवत्तइ छलंति नो तं पिसायाई
 एयप्पभावमहवा सबं सबन्नुणो चिय मुणंति । तल्लेसुद्धेसं पुण पत्थिव ! तुह किं पि उवइइ
 तो तक्खणदक्खिणविफुरंतलोयणविभावियऽब्भुदओ । नमिज्जण मुणिं राया जंपेउमिमं समाढत्तो ॥ १४५ ॥
 भयवं ! कुणसु पसायं जहाविहीए ममं इमं देह । मा जियंचित्तारयणं विफलं तुह दंसणं होउ
 तो जोगो त्ति विभाविय मुणिणा सो संतिनाहजिणभवणे । तीए गुहाए अदूरे नीओ वंदाविओ देवे ॥ १४६ ॥
 गुरु-देव-तत्तपयडणपुवं सम्मत्तमुत्तमं दाउं । पंचपरमेट्टिमंतो उवहाणपुरस्सरं दिन्नो ॥ १४७ ॥
 उववृहिओ य गुरुणा देवाणुप्पिय ! तुमाउ नो अन्नो । धन्नो जए वि विज्जइ कहमन्नह एयसंपत्ती ? ॥ १४८ ॥
 अवि लब्भइ चक्कित्तं सुराहिवत्तं सुरुव-सोहगं । न-पुण परमेट्टिमंतो एसो नीसेसकुसलकरो ॥ १४९ ॥
 जं कहिउं पि न तीरंइ न य जं विसए वि पडइ बुद्धीए । जं गोयरे य न मणोरहाण न मणे वि जं डाइ ॥ १५० ॥
 तं पि हु अचिंतमाहपंपंचपरमेट्टिमंतसामत्था । सज्जो कज्जं पुरिसो साहइ लीलाए निंबंभंतं ॥ १५१ ॥
 पेच्छसि इमं च जं भूमिनाह ! जिणसंतिमंदिरमुदारं । तं पि हु थेवाराहियंपंचनमोक्कारविफुरियं ॥ १५२ ॥ तहाहि—

१ अर्हद्विन्यासः दक्षिणावर्त्तम् । छुत्तविभक्तिके पदे ॥ २ साधूनां प्रतिमाः द्वादश इति द्वादशसंख्ययेत्यर्थः ॥ ३ °णा भो वे° प्रती ॥
 ४ शक्यते ॥ ५ 'निभ्रान्ति' निःशङ्कम् ६ ॥ °चिफुरिं' प्रती ॥

सोहृम्मदेवलोए हेमपभो नाम आसि वरतियसो । छम्माससेसमाउयमवगच्छिय अप्पणो सो य ॥ १५४ ॥
 पुण्छेइ केवल्लि वंदिऊण एचो चुयस्स मे भंते ! । कत्थुप्पत्ती होही ? कहं व बोहीए लाभो य ? ॥ १५५ ॥
 तो केवल्लिणा मणियं पज्जते भद ! अट्टझाणेणं । मरिऊण वानरो तं होहिसि एयाए अडवीए ॥ १५६ ॥
 तत्थ य किलेससज्झो होहीय कहं पि बोहिलाभो य । इय सोउं सो तियसो इममडवि आगतो तुरियं ॥ १५७ ॥
 उक्किन्नो सेलसिलाए 'बोहिहेउं च एस नवकारो । समए कालं काउं उववन्नो वानरत्तेण ॥ १५८ ॥
 कह कह वि त्तुडिवसेणं तेण भमंतेण सेलसिहरेसु । दिट्ठा सा उक्किन्ना पंचनमोकारपयंपती ॥ १५९ ॥
 तं च विभोवित्तो से जाईसरणेण सुणियपुव्वभवो । वेरगावडियमई घेत्तूणं अणसणं सम्मं ॥ १६० ॥
 तं चेव नमोक्कारं सरमाणो पाविऊण पंचत्तं । देवो पुणो वि जा[ओ] सोहृम्मे हेमपभनामो ॥ १६१ ॥
 किं दिन्नं ? किं तवियं ? किं जँटुं वा मए चिरभवम्मि ? । इय जाय सो विभात्तइ ता जायं जाइसरणं ति ॥ १६२ ॥
 तो विन्नायजहट्टियभावो मोत्तूण देवकिचाइं । आगच्छइ इह ठाणे पेच्छइ विञ्जाहरे य तहिं ॥ १६३ ॥
 विञ्जाहराण हेउं संत्तिजिण्णिंदालयं पक्काउमणे । तो ताण अप्पणो वि य अणुगहट्ठा ससत्तीए ॥ १६४ ॥
 कल्लिहमणिमसिणभूमियममियत्थंभावलीविरायंतं । नियगरिविजियगिरिवरमायणं संत्तिणो कुणइ ॥ १६५ ॥

१ °ट्टझाणे° प्रती ॥ २ °बोहिहे° प्रती ॥ ३ भागवदीन ॥ ४ 'विभावयन्' चिन्तयन् सः ॥ ५ °कारो, स° प्रती ॥ ६ 'इष्टम्' पूजितम् ॥

७ स्फटिकमणिमण्डणभूमिकम् अमितस्तम्भावलीविराजमानम् ॥

देवभद्ररि-
विरहओ

कहारयण-

कोसो ॥

सामनगु-

णाहिगारो।

॥ ६३ ॥

एयस्स अदूरम्मि पंचनमोक्कारअक्खरसिलं पि । उत्तरदिसाए अज्ज वि पेच्छसु जह कोउगं अत्थि ॥ १६६ ॥

॥ १६७ ॥ छ ॥

उवसंतदिट्ठियं अणसणट्ठियं ईसिविहंङ्खिउड्डुंडं । सिरि विरइयक्करकोसं तह घडियं वानरं तं पि ॥ १६८ ॥

॥ १६९ ॥

एवं निसामिऊणं राया अंचंतविम्हयाडिलिओ । तम्मि ठाणम्मि गतो दिट्ठे च जहट्ठियं सबं ॥ १७० ॥

॥ १७१ ॥

अह जायपच्चओ सो पचांगत्तूण पणमइ तवस्सि । आवद्धकरयंलंजलि पयंपए वयणमेयं च ॥ १७२ ॥

॥ १७३ ॥

जह सिट्ठं पहु ! तुमए तहे[व] तं सबमेवमविगण्यं । अवि चल्इ तियससेलो न तुम्ह वयणं पुण कहिं पि ॥ १७४ ॥

॥ १७५ ॥

पुवं पि निच्चलमणं विसेसतो तक्खणं महीवालं । अणुसासिय आपुञ्चिय जहागयं पडिगओ साह ॥ १७६ ॥

॥ १७७ ॥

राया वि संत्तिजिणपायपउमपुरओ पयत्तकयंज्ञाणो । पंचनमोक्कारुचारुपुवयं नाणसुहाए ॥ १७८ ॥

॥ १७९ ॥

सिय-सुरहि-चारु कुसुमं ता मुंचइ जा समप्पए लक्खो । धेवेण नेव कत्तो वि तात्र कयवहलहलवोलो ॥ १८० ॥

॥ १८१ ॥

सदेवत्तं व जए पइट्ठियं गरुयदेहदंडेण । आयासं व मिणंतो भीमाण वि जणियधूरिभओ ॥ १८२ ॥

॥ १८३ ॥

निट्ठुरपयभरुड्ढंतमेइणीवड्डुहलहलियसेलो । तदेसखेत्तवालो समागओ करकयक्कवालो ॥ १८४ ॥

॥ १८५ ॥

भणियं च तेण रे रे नराहमा ! विरम मंतसरणाओ । को एस मूढ ! मंतो ? को वा एयस्स दाया वि ? ॥ १८६ ॥

॥ १८७ ॥

सबं आलप्पालं किं खिज्जसि ? किं न जासि नियभवणं ? । जलकप्पणा न मायण्हियासु तण्हं पसामेइ ॥ १८८ ॥

॥ ६३ ॥

॥ ६३ ॥

१ अञ्छि प्रतो ॥ २ ईपद्विघटितोष्टुं विरसि ॥ ३ उभिओ प्रतो ॥ ४ यज्झां प्रतो ॥ ५ वत्तम्य जए प्रतो ॥ ६ आकाशम् ॥

७ निट्ठुरपदभरुड्ढन्मेदिनीपट्टकम्पितशैलः ॥ ८ सुगतुणिकासु वृणां प्रसामयति ॥

सिरिसंतिनाहृपयदंसणे वि न य अत्थि जोगया तुज्झ । ता अप्पाणं अमुणिय कीस सुहा कुणसि चवसायं ॥ १७८ ॥
 किं वहुणा भणिणं ? जिणभवणावगहं लहुं चयसु । अह को वि मडमओ ते ता सज्जो होसु जुज्झत्थं ॥ १७९ ॥
 इय जाव सो पयंपइ संरोसविष्कारियडच्छिविच्छोहो । कीणासभसु[ह]कुडिलं च केत्तियं किं पि कंपइ या ॥ १८० ॥
 ता गुं[रु]-मन्तावन्नानिसामणुप्पन्नगाढपरिकोवो । राया ज्झाणं मोचुं जंपिउमेवं समाढवो ॥ १८१ ॥
 रे कडपूयण ! किं पित्तविद्धुरदेहो व पलवसि जहिच्छं ? । जं पंचनमोकारं निदसि तदेसंगं च गुहं ॥ १८२ ॥
 एयं पि मूढ ! न मणसि ! एंयाणडग्घो न तिहुयेणेणावि । पारिजइ काउं सुंदरं च एत्तो वि नत्थि परं ॥ १८३ ॥
 ही ! मोहविलसियाइं जंर्वसगा पाणिणो न याणंति । धंत्तूरयरसिया इव सुहमसुहं गज्झमियरं वा ॥ १८४ ॥
 अहवा छुहा-पिवासाकिलामणा-ड्यांणचायलद्धेण । देवत्तेणं इय हवइ निच्छियं वयणविन्नाणं ॥ १८५ ॥
 तुच्छाणं तुच्छां वयणाइं मणोरहा य सीलं च । खंती विणतो य नतो य किमिह ता तुज्झ वयणिजं ? ॥ १८६ ॥
 तो जायगरुयकोवो खेत्ताहिर्वई निवं समुछवइ । पावियदप्पफलो वि हु न मूढ ! दप्पं परिचयसि ? ॥ १८७ ॥
 रायाऽऽह रे दुरासय ! को सि तुमं जेण तुज्झ भीओहं । उज्झामि खत्तकुलजम्मंसहयरं दप्पमप्पघणं ? ॥ १८८ ॥

१ अज्ञात्वा ॥ २ सरोपविस्फारिताक्षिविक्षेपः ॥ ३-शुकुटि- ॥ ४ गुरुमन्त्रावशानिशासनोत्पन्नगाढपरिकोपः ॥ ५ रे व्यन्तर ! ॥ ६ निन्तयसि ॥
 ७ 'एतयोः' पयनमस्कारस्य तदुपदेशकशुरोश्च ॥ ८ यद्दशगाः ॥ ९ धत्तूरकरसिता इय शुभमशुभं श्लाभितरद्वा ॥ १०-अज्ञानत्याग- ॥ ११ विनयश्च
 नयश्च ॥ १२ -सहचरं दर्पमात्मधनम् ॥

देवभद्रस्वरि-
विरहओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो ।
॥ ६४ ॥

एसा वि कतिा तुह न कन्नकंद्रूयणे वि मे सत्ता । विहलो इमो वि बालाण खयकरो नणु फडाडोवो ॥ १८९ ॥
 खेत्ताहिवो पयंपइ जइ एवं एहि जिणहराओ बहिं । रणमणुचियं हि पुरओ कैयजयसंतिस्स संतिस्स ॥ १९० ॥
 अह वयणाणंतरमवि दढबद्धनियंसणो निवो ज्झत्ति । नीहरिउं जुज्जेणं लग्गो सह खेत्तवालेंणं ॥ १९१ ॥
 एत्थंतरम्मि नैरवइवामोहुप्पायणट्टमट्टदिसं । खित्ताहिवेण ठविया विभीसियाओ ततो राया ॥ १९२ ॥
 एगत्थ कैडकडारवरउइदंतग्गदारुणायारं । डमडमियडमरुडामरमवलोयइ डाइणीवंद्रं ॥ १९३ ॥
 अन्नत्थ वयणपज्जालियजलणजालाकलावट्टुपेच्छं । पेच्छइ वेयालकुलं करतालुत्तालतुमुलरवं ॥ १९४ ॥
 एगत्थ सँजियक्कमचिडंविउग्गाढदाढमुहकुहरं । पेच्छइ जलंतनयणं मैइदविंदं जँणरउइं ॥ १९५ ॥
 अन्नत्थ फारफणफलगभीसणं दीहजीहजुयलिच्छं । पम्मंमुक्कपुक्कनिकसियसिहिकणं नियइ फणिचकं ॥ १९६ ॥
 एगत्थ चंडंतडवियसुँडमुडुमरदंतदढदंडं । अंजणगिरिं व गरुयं अवलोयइ मत्तकरडिघडं ॥ १९७ ॥
 अन्नत्थ सँयसमीरुच्छालियचुडलीविलुत्तनक्खत्तं । पेक्खइ खयसमयम्मि व पसरंतं वणदवं रुइं ॥ १९८ ॥

१ कर्त्तिका ॥ २ कृतजगच्छान्तेः ॥ ३-निवसनः ॥ ४ नरपतिव्यामोहोत्पादनार्थम् अष्टदिक्षु ॥ ५ कटकटारवरोद्भवन्ताग्रदारुणाकारम् । डमडमायित-
 डमरुभयङ्करम् अवलोकते जाकिनीवृन्दम् ॥ ६ सज्जयं प्रती । सञ्चितकमविडम्बितोद्गाढदंष्ट्रमुलकुहरम् ॥ ७ सुगेन्द्र वृन्दं जनभयङ्करम् ॥ ८ जलरं
 प्रती ॥ ९ स्फारफणाफलकभीपणं दीर्घजितायुगलवन्तम् । प्रमुक्कपूळत्तनिक्कशितशिविकणं पश्यति फणिचकम् ॥ १० पंचमुं प्रती ॥ ११ चण्डताण्ड-
 वितशुण्डं महाभयङ्करदन्तदडण्डम् ॥ १२ सुँडमुँडमुडमरं प्रती ॥ १३ क्षयसमीरोच्छालितोल्मुक्कविलुत्तनक्षत्रम् ॥

एगत्थ चाव-कुंता-ऽसि-रोव-नाराय-चकल्लेच्छकं । आलोकददुकंतं दुवारं वेरिवारवलं
 अनत्थ मच्छ-कच्छभपुच्छुच्छालियमहच्छकल्लोलं । खयसिद्युणो व वेलं देहेह पवलं जलुप्पीलं
 इय पेच्छिरो वि राया न पंचपरमेट्टिमंतमाहप्पा । खुब्भइ भमई विरमइ गुप्पइ तम्मइ किलम्मइ य ॥ २०१ ॥ किञ्च-

क्षणं कृतकचक्रहाकुलितकन्धराकन्दलं, निमेषविद्युत्स्फुरन्नयनतारतारं क्षणम् ।

क्षणं गुरुपरिश्रमश्रवदजस्रधर्मोदकप्लुतावनितलं क्षणं दशनदददन्तच्छदम्

क्षणं करसरोरुहप्रहतमेदुरोरैस्थलं, क्षणं च परिवर्तनश्लथगलत्कटीशाटकम् ।

क्षणं करणकल्पनाप्रकटपाटवाडम्बरं, तयो रतमिवाभवत् स[म]रकर्म चित्रक्रियम्

एत्यंतरग्निं चेइयचिंताविणिउत्ततियसवयणाओ । मृणुडं तव्युत्तं हेमपभो तत्थ ओइन्नो

निद्धाडिज्ज खित्ताहिवं लहुं सौरं निवं भणइ । उवविस विमुंच रणमिण्हि भो महाभाग ! सुणसु गिरं

एसो खु पुंडरीय ति खेतवालो मए इइ निउत्तो । चेइय-साहम्मियकिचकरणहेउं दुरायारो

साहम्मियकिचं पुण कंयमेवंविहमणेण मूढेण । केलीकिलाणमहवा गुण-दोसवियारणं कत्तो ?

ता दुविलसियमेयस्स खमह मइ सब्बेहोवरोहेण । भिच्चावराहदूसणमवणेयं सामिणा चेव

॥ १९९ ॥

॥ २०० ॥

॥ २०१ ॥ किञ्च-

॥ २०२ ॥

॥ २०३ ॥

॥ २०४ ॥

॥ २०५ ॥

॥ २०६ ॥

॥ २०७ ॥

॥ २०८ ॥

१ चापकुन्तादयोऽन्नशत्रुभेदविशेषाः ॥ २-भयङ्करम् । आलोकददोत्कान्तम् ॥ ३ परयति ॥ ४ दर्शनशीलः ॥ ५ °रच्छलं प्रती ॥ ६ °भमत्

प्रती ॥ ७ वादरम् ॥ ८ चैत्यसाधर्मिककल्प- ॥ ९ °व्यहाव° प्रती ॥

देवभद्ररि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो।
॥ ६५ ॥

रायाऽऽह भो महायस ! किं संतप्यसि तुमं इह पयत्थे ? । एयस्स को णु दोसो ? मह पुन्नविवज्जओ एस ॥ २०९ ॥
 कहमन्नहा [तहा]विहनिरुद्धमण-वयण-कायपसरस्स । थेवेणापुन्नमणोरहस्स चित्तं चलिज्ज ममं ? ॥ २१० ॥
 किमहं न एत्तियं पि हु सुणेमि ? जं वंछियत्थसिद्धीओ । पंचूहवूहविहुणियपसराओ हवंति पाएण ॥ २११ ॥
 देवेण जंपियं भो नरिंदि ! सच्चं इमं जओ भावी । विज्जाहरचक्कि च्चिय एवं जविउं लहइ लक्खं ॥ २१२ ॥
 तुह पुण थेवेणापुन्नपंचनवकारलक्खजावस्स । कित्तेमि भूवइत्तं सुनिरुत्तं करतलनिलीणं ॥ २१३ ॥
 ता एहि सैयलतयलोयपणयचरणं जिणं थुणामो त्ति । ता दो वि ते पयइहा भत्तीए वंदिउं संत्ति ॥ २१४ ॥

यस्य स्तुतौ त्रिजगती युगपत् प्रवृत्ताऽप्यन्तं न गन्तुमलमुज्ज्वलसद्गुणानाम् ।
 वृन्दारकाधिपतिवन्द्यपैदारविन्दो, जीयात् स शान्तिरुपकल्पितविश्वशान्तिः
 ब्रह्मा वरीयान् धृतिवृद्धिसिद्धः, ध्रुवः शुभः शोभनहर्षणश्च ।
 सत्प्रीतिसौभाग्यसुकर्मसिद्धि [.....

.....] स्थिं सुयोगमय एव मुदेऽस्तु शान्तिः ॥ २१७ ॥

१ प्रत्यहव्यूहविधुनितप्रसराः ॥ २ सुनिश्चितं करतलनिलीनम् ॥ ३ सकलत्रैलोक्यप्रणतचरणम् ॥ ४ °न्दारिका° प्रती ॥ ५ °पादा° प्रती ॥

पञ्चनम-
स्कारे
श्रीदेवचतुप-
कथानकम् ।

॥ ६५ ॥

एवं युगिउं संति हेमपद्मो जिणहराउ नीहरिओ । वसुहादिवेण य समं आरूढो वरविमाणम्मि ॥ २१८ ॥
 मणविजयिणा जयेणं मसेल-नण-क्राणणं धरामोगं । पेहंता सुमहल्लं कं पिच्छपुरं लहुं पत्ता ॥ २१९ ॥
 हेमपमेण ततो निवेमिउं पुषुपुहइपालपए । सो सिरिदेवनरिदो दुवंतजणं हणेऊण ॥ २२० ॥
 सो वि य कामरुगनिवो हेच्छं आणावडिच्छओ विहिओ । अन्ने वि थंग-कालिगराइणो गाहिया सेवं ॥ २२१ ॥
 इय पुषरायसमहियरायसिरिं लंभिऊण तं देवो । जंपइ परं पि साहेहि भो ! पियं किं पणामेमि ॥ २२२ ॥

अह हेरिसविसप्पंतुद्धरोमंचरईसमहियरुइरंगो पत्थिवो इत्थकोसं ।
 कमलमउलसोहं भालवट्टे ठवित्ता, दरविणमियमीसो सायरं वागरेइ ॥ २२३ ॥

दिट्ठो दुल्लहदंसणो सुणिवरो पत्ता य वोही तओ, संपत्तो परमेट्ठिंपंचयमहामन्तो य संती शुओ ।
 जायं तुज्जइणुभावओ य सयलं कअं च मे वंछियं, किंएत्तो वि पियं परं इह जए जं देव ! जाइजए ? ॥ २२४ ॥
 तह वि इ विट्ठुणियदारिद्विवद्वं वंछियत्थदाणखमं । चित्तरयणं व पुणो वि दंसणं तुह मंहं होआ ॥ २२५ ॥
 इयजंपिरे नरिदे देवो सहसा अदंसणीहूओ । राया वि रअकआइं चित्तिउं संपयट्ठो ति ॥ २२६ ॥
 अह सुचिरं रायसिरिं उवमोचुं सुणियमरणपत्थावो । पुत्तं ठविऊण पए स महप्पा जायवेरगो ॥ २२७ ॥

१ °ता सम° प्रती । प्रेशुमाणाः सुमहान्तम् ॥ २ शीघ्रए आत्ताप्रतीच्छकः ॥ ३ हयंसिर्षर्षर्षुंरोमावरावित्तमपिकरचित्तः ॥ ४ °तुषरो°
 प्रती ॥ ५ °णो व वं° प्रती ॥

देवभद्रस्वरि-
विरहो
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो ।
॥ ६६ ॥

पंचपरमेष्ठिमंतं अचंतं माणसम्मि सरमाणो । पंचतमणुप्पत्तो चित्तसमाहीए परमाए ॥ २२८ ॥
तो कंपिल्लनिवासी लोगो रायस्स तविहं मरणं । दहुं कत्थुवन्नो इमो ? त्ति संजायजिन्नासो ॥ २२९ ॥
जा चिद्धइ वामूढो ता दढघोसो त्ति केवली पत्तो । सविणयकयप्पणासेण पुच्छिओ सो तओ तेण ॥ २३० ॥
अह केवलिणा सिद्धो सिरिदेवनराहिवस्स माहिंदे । सुरसिरिलाभो सुंजवियंपंचनमोक्कारमाहप्पा ॥ २३१ ॥
तत्तो सुक्खुलपत्ती कइवयभवमणओ य सिवलभो । इय पंचनमोक्कारो सारो नीसेसधम्मस्स ॥ २३२ ॥ किञ्च—
एकैकोऽप्यभिवाञ्छितानि वितरेद् ध्यातोऽर्हदादिर्द्युदा, सँजेछ्या परमेष्ठिनः किमु परं पञ्चापि चानुस्मृताः ? ।
तत् कः स्वस्य रिपुः ? स्वश्छिति न कः ? कौह्वेत मोक्षं न कः ? , योऽस्मिन् श्रीपरमेष्ठिपञ्चकनमस्कारे न वद्वादरः ॥ १ ॥
किं दानैः ? किमु भूरिशाल्लपठनैः ? किं देवपादारचनैः ? , किं ध्यानैस्तपसा च किं ? किमथवा कूटैर्विवेकरपि ? ।
चेत् संसारसरित्पतौ तरिसमा नैवास्ति कल्याणभूर्भक्तिः श्रीपरमेष्ठिपञ्चकनमस्कारे नृणां निश्चला ॥ २ ॥
वह्वृद्दीप्तगृहादनर्धमणिवर्ज्येष्वमोघास्त्रवत्, सिन्धौ मज्जनल्पनीफलकवत् पातेऽथवाऽऽलम्बवत् ।
गुल्मन् पञ्चनमस्कृतिं सकलमप्यन्यद् विहायाऽऽदराद्, जीवो जीवितविप्लवेऽपि न भवत्येवाऽऽपदामास्पदम् ॥ ३ ॥

१ ° सुविजय° प्रती ॥ २ ° कारेमा° प्रती ॥ ३ सजेछ्या परमेष्ठिनः किमपरं पञ्चापि नानुस्मृताः ? प्रती ॥ ४ ° ह्वे न मोक्षं च
कः, यस्मिन् प्रती ॥ ५ कूटैर्वि° प्रती ॥ ६ युद्धेयु ॥

पञ्चनम-
स्कारे
श्रीदेववृष-
कथानकम् ।

पञ्चनम-
स्कार-
स्मरणस्य
फलम्

॥ ६६ ॥

स्थिति-गति-सुख-दुःख-सम-निद्रान्त-दुर्म्या-ऽष्टवि-निश्रि-दिनपातोत्पातवेलासु चेपाप् ।
 ब्रजगि न परमेष्ठिश्चेष्टमन्त्रो मनस्तस्त इह भवसमुद्राद् द्राग् वहिष्टाद् भवन्ति

॥ ४ ॥

॥ इति कथारत्नकोशे पञ्चनमस्कारे श्रीदेवन्वृकथानकं समाप्तम् ॥ १० ॥

पञ्चनमोकारे वि द्रु अरहंतपयं पयंपियं पदमं । मत्ती य तम्मि त्रिहिया संसारुच्छेयणं कुणइ
 सा पुण नजइ कजेण तं च जिणभवणकारणेण फुडं । अहिगारिणा तंयं पुण कारेयवं विहीए परं

॥ १ ॥

॥ २ ॥

अहिगारी ये इह गिय निम्मलकुलसंभवो विभवभागी । गुरुभत्तो सुहचित्तो अचंतं घम्मपडिवद्धो
 बहुगुंहि-सयणो सुस्यमपमुहगुणसंगओ विसुद्धमई । आणापहाणचिद्धो दडुवो जिणहरविहाणे

॥ ३ ॥

॥ ४ ॥

॥ ५ ॥

॥ ६ ॥

॥ ७ ॥

॥ ८ ॥

एत्थ विही पुण सुद्धा दधे सट्ठाइवज्जिया भूमी । भावे य परापत्तियरहिया पदमं निरुवेज्जा
 चेसा-धीवर-जूयारमाइदुगुंच्छणिज्जणरहिए । गिहि-साहूणं सद्धम्मदुद्धिज्जणे पएत्तम्मि
 दंलमवि य संयंसिदं विसिद्धकट्टिद्विगोवलप्पमुहं । उस्सग्गेणं सम्मं सुसउणवुट्ठीए वेत्तं
 तपभावे बहुगुणसंभवे य अतहग्गहो विऽणुनाओ । ईहरा मग्गुच्छेओ सद्धाभंगो य सुगिहीण

१ 'तर्क' जिनभयनम् ॥ २ य विहिय श्रिय प्रती ॥ ३ 'सुत्स' प्रती । बहुसुत्सवजनः ॥ ४ पराप्रोत्तिरहिता ॥ ५-चूतकायदिल्लुपुत्सनीय-।
 ६ इत्तमपि च स्वसंयिदं विशिष्टकाष्ठेष्टकोपलप्रमुत्तम् । 'दलं' नैलविधापनसाभनानि ॥ ७ मुख्यदृश्या ॥ ८ इतरथा ॥

जलगलण-भूमिपेहणपमुहा जयणा य सबजोगेसु । कायवा इत्थ जओ जयणा धम्मस्स सारी ति ॥ ९ ॥
 कम्मयराण वि इत्थं थेवं पि न वंचणं विहेयवं । अवि सत्तिसेसं देयं तेसिं सुहभावबुद्धिकए ॥ १० ॥
 इय पढमकीरमाणे जिणभवणे वन्निओ विही एस । जिन्दुद्धारम्मि पुणो एसो चिय पायसो नवरं ॥ ११ ॥
 जिन्नं विहडियसंधिं निन्नइधयं च चेइयं दहुं । तमुवेविखज्जण अनं कुसलेण न जुजए काउं ॥ १२ ॥
 इहरा मंगुच्छेओ न माणविजओ जिणे य न य भत्ती । तम्हा सय सामत्थे तमुद्धरंतो वरं कुज्जा ॥ १३ ॥
 इय भणियविहाणेणं जिणभवणं मणहरं करावित्तो । विजउ व गिही निगहइ दुग्गदुग्गइदुहाइ लहुं ॥ १४ ॥ तथाहि—

गिरि-सर-सरिया-ऽऽराम-प्पवा-सभा-वावि-क्खवरमणिज्जा । मालवविसयपहाणा चक्कपुरी अत्थि वरनयरी ॥ १५ ॥
 रयणेसु वईरसदं देहि चिय विगंगहं वयंति जहिं । चक्कचलणं च दीसइ कुंमारघरे चिय न लोए ॥ १६ ॥
 तीर्यं पुरीए राया सुयपरिहनिरुद्धवइरिचीखलो । बलभदो ति पसिद्धो रज्जसिरिं भुंजइ महप्पा ॥ १७ ॥
 लच्छी तंक्कुयमंदिरेसु निहिया खित्तो दिसासुं जसो, सत्तूणं भैयमुव्भडं वियरियं बुद्धिं च नीया गुणा ।
 छिन्ना दुन्नयसंक्कहा वि विउंणो माहप्पमारोविया, जस्सेवं भुवणव्भुयं हि चरियं किं तस्स वन्निजए ? ॥ १८ ॥
 तस्स य रत्तो भित्तो अहेसि दढगाढरूढपडिचंधो । आवालकालसहयंसुकीलिओ नाम सिरिगुत्तो ॥ १९ ॥

१ °दुच्चयं च च्छेइ° प्रती ॥ २ मानविजयः ॥ ३ सति ॥ ४ °तो परं प्रती ॥ ५ वज्रं वैरं च ॥ ६ शरीरं युद्धं च ॥ ७ नक्कचलनं परच-
 कागमनं च ॥ ८ तस्याम् ॥ ९ °ए जाया प्रती ॥ १० स्वजनमन्दिरेषु ॥ ११ भयसुद्धं 'वित्तीर्णं' दत्तम् ॥ १२ विद्वासः ॥

तेणं समुद्रसेवा-किसि-चाणिजायबहुविहविहीहि । निजियवेसमणघणोहवित्थरो अज्जिओ अत्थो ॥ २० ॥
 सुहि-सयण-बंधवाणं थेवं पि हु नेव देह ओगासं । घणमुच्छाए परिहरइ दूरओ साहुगोट्टि पि ॥ २१ ॥
 नवरं चिरपुरिसागयसावयधम्मक्खणं जहावसरं । जिणपूयणा[इ]पमुहं जहापयइं कुणइ किं पि ॥ २२ ॥
 उक्खण-खणण-परियत्तणाहिं गोवेइ तं च निययघणं । अवहारसंकिमणो पइक्खणं लंछणे नियइ ॥ २३ ॥
 कालक्रमेण जाओ पुत्तो विजओ सिं ठावियं नामं । सिक्खियकलाकलावो य जोत्तणं सो समणुपत्तो ॥ २४ ॥
 कइवयवयस्तससहियं जहिच्छचरियं च तं सुनेवच्छं । तंबोलपाडलोइं कुंसुमोत्थयमत्थयं दहुं ॥ २५ ॥

चिंतेइ पिया सुचिरजियस्स अत्थस्स संपयं नूणं । इमिणा सुएण कीरइ अकालहीणं हि निग्गमणं ॥ २६ ॥
 कहमन्नह [एयारिस]विलासविचीए वट्टए पुत्तो ? । सुप[य]त्तविहियरक्खस्स किं व काही इमो अहवा ? ॥ २७ ॥
 सीसेमि किं पि तत्तो भणइ सुयं रे ! किमंत्थमत्थवयं । कुणसि ? न गुणेसि ? किमिमं ? कट्टेण विट्ठेप्पए लच्छी ॥ २८ ॥
 किं वा नं वच्छ ! पेच्छसि ? लच्छी जह रक्खिया पयत्तेण । जलनिहिणा जल-तिमि-मगरदुग्गदेसंमि खिविज्जण ॥ २९ ॥
 कह वा हरिणा वि कवाडवियडवच्छत्थलमि ठविज्जण । पुंरपरिहदीहसुयगहणगोविया सोविय व इमा ? ॥ ३० ॥

१-चाणिज्यादि- ॥ २-परिवर्तनाभिः ॥ ३ °कंप्रेणे लं० प्रतौ ॥ ४ सुद्राः पश्यति ॥ ५ स्ति घाचियं प्रतौ ॥ ६ कतिपयवयस्यसहितम् ॥
 ७ कुसुमावस्तुतमस्तकम् ॥ ८ शिक्षयामीत्यर्थः ॥ ९ किमर्थमर्थव्ययम् ॥ १० किममं प्रतौ ॥ ११ अर्थते ॥ १२ पुरपरिघदीर्घमुजागहनगोपिता स्यापिता ॥

देवभद्रधरि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो॥
॥ ६८ ॥

समणेण व वेसमणेण जह व भोगं अणीहमाणेण । एसा रसायलोरगस्फारफणावेड्ढमुवणीया ? ॥ ३१ ॥
इय कित्तिया कहिअंतु तुज्झ ? जे उज्झियं सजीयं पि । रेक्खिसु चिरं सुहि-सयण-देहदोहं पि काळण ॥ ३२ ॥
विजएण जंपियं ताय ! जइइमं ता सिरीए किं व फलं ? । न हि चाग-भोगओ वि हुं कज्जमिभीए परं विति ॥ ३३ ॥
दिट्ठता निदिट्ठा जे वि तए ताय ! जलनिहिप्पमुहा । ते वि मुहा वलि-हरिचंदमाइपडिवक्खञ्जुत्तिहया ॥ ३४ ॥
वड्ढइ वहतक्खयजलं व वित्तं सया वि भुजंतं । खिजइ तदियरक्खयनीरं व अभोगओ ताय ! ॥ ३५ ॥
तेऽणंता जे लच्छि सवपयारेण वड्ढिऊण मया । उवभुंजिऊण [दाळण] जे पुणो ते जए विरला ॥ ३६ ॥
न य रक्खिया वि चिट्ठइ सुटुट्टमहिल व पुन्नरहियस्स । लच्छी नंदस्स व भूवइस्स ता भुंचं तं मोहं ॥ ३७ ॥
आ पाव ! ममावि हु सिक्खणाए वद्वक्खणो सिंही होअं । वहुजंपिएण बालाणमहव सुलहो महरभावो ॥ ३८ ॥
किं बहुणा जह रे ! जीयमिच्छसे ठाहि ता निर्हुयचेट्ठी । जइ पुण विलासकामी ता मह भवणाउ नीहरसु ॥ ३९ ॥
इय परुसवयणभल्लीहिं सद्धिओ तह कहिं पि तेण सुओ । उसासो वि हु नीसरइ तस्स जह कट्ठेचेट्ठाए ॥ ४० ॥
जइ वि हु पिउणा सो तह "तिरिक्खिओ तह वि नो गओ विगंइं । सुकुलुग्गयाण पुरिसाणमहव एसेव होइ गई ॥ ४१ ॥
पिउणा वि अत्थसारो तवयणुपन्नतिव्वकोवेण । तंहे कह वि गोविओ ठाविओ ग जह नज्जइ दिव्वनाणीहिं ॥ ४२ ॥

१ रसातलोरगस्फारफणनेट्टम् ॥ २ उज्झित्था ॥ ३ धरस्वथा ॥ ४ हु सज्जं प्रती ॥ ५ त्वं मोहम् ॥ ६ 'शैलः' शिशुरित्तर्यः ॥ ७ जीयितम् ॥ ८ निमुत्तचेष्टः ॥
९ स्स कह प्रती । उच्चुत्तोऽपि हि निस्सरति तस्य यथा कष्टनेट्टया ॥ १० तिरस्कृतः ॥ ११ विकृतिम् ॥ १२ उतासोऽत्र मात्राधियम् ॥

चैत्याधि-
कारे वि-
जयकथा-
नकम् ११।

॥ ६८ ॥

अह अन्नया कयाई हेरिचावचलचणेण जीयस्स । सिरिगुत्तो घणरत्तो जेरेण पंचत्तमणुपत्तो ॥ ४३ ॥
 विजाएण वि सोगेसमुच्छरंतनपणसुधोयवयणेण । मयकिचाइं पिउणो कयाइं 'हा'रावगरुपाइं ॥ ४४ ॥
 जिणवयणायन्नणओ गुरुयणअणुसासणाउ अणुदियहं । जाओ य विगयसोगो कइवयदियएहिं स महप्पा ॥ ४५ ॥
 पुवपवाहेणं चिय गिहकिचाइं विचिन्तिउं लग्गो । नवरं न किंचि पेच्छइ गेहम्मि चउव्विहे वि घणे ॥ ४६ ॥
 न य संपुडाइलिहियं लब्भं भूगोवियं पि पेहं । न य धन्नसंचयं समुचियं पि नो कुप्प-रुप्पाइं ॥ ४७ ॥
 जाओ वाउंलचित्तो कहं वहेयवओ गिहिभरो ? त्ति । न हु दव्वत्रिरहिएहिं काउं तीरंति कजाइं ॥ ४८ ॥
 सुतवस्सि चिय सोहंइ निस्संगो दव्वत्रिओ य सया । सीयइ जणे विमिज्जइ अंत्यविहीणो पुण गिहत्थो ॥ ४९ ॥
 अहवा किमेरिसेणं विगप्पिएणं ? न भाविणो नासो । नामाविणो य भावो ता चिताए कैयमियाणि ॥ ५० ॥
 इय सैत्तमावणारोवणाइ थिरधरियचित्तवावारो । पयदिण पयइसमुच्चियकिचाइं स काउमारदो ॥ ५१ ॥
 सिट्ठं" जणणीए अन्नया य तुह पुत्त ! संतिओ ताओ । संहितो मह कहमवि परितोसगओ गिहाऽदूरे ॥ ५२ ॥

१ 'हरिचापं' इन्द्रधनुः ॥ २ 'जरणा' बांधव्येन ॥ ३ शोक्रसुत्तरप्रयगाशुभौतवदनेन शतकृत्यानि पितुः कृतानि 'हा'रावगुरुकाणि ॥ ४ 'घन्नणा'
 प्रतो ॥ ५ व्याकुलचित्तः कथं बोधव्यः शहिमारः ॥ ६ शक्यन्ते ॥ ७ शोभते ॥ ८ विगीयते ॥ ९ अज्जविं प्रतो ॥ १० 'कृतं'
 पर्याप्तम् ॥ ११ मत्त्वभावनारोपण्या स्थिरपृथ्वित्तव्यापारः । प्रतिदिनं प्रकृतिपमुचितकृत्यानि । प्रकृतयः-प्राकृतलोकः ॥ १२ 'मुचियं' प्रतो ॥
 १३ 'शिष्टं' कथितम् ॥ १४ सत्कः ॥ १५ अकययत् ॥

अद्वावयस्स कोडीउ अह चिहंति भूमिनिहियाओ । ता वच्छ ! किं न ठाणइं ताइं इन्हिं खणेसि चि ? ॥ ५३ ॥
किं वा विजंतम्मि धणम्मि एवं किलिस्ससे वच्छ ! ? । अणुचियकम्मायरणेण केवलं खिज्जाए देहं ॥ ५४ ॥
तो जणणीवयणेणं बलिखेवपुरस्सरं सुहमुहुत्ते । करगहियखणित्तो सो खणणहुमुवड्डिओ जाव ॥ ५५ ॥
ताव अयंढविहंढियवंभंहुडुमरमवणिफुडणरवं । जायंतउवलवरिसं सँ पेच्छए तं पएसं ति ॥ ५६ ॥
अहह ! किमेयं ? ति विभाविऊण सँज्जसवसससियरोमो । संहरियखन्नवाओ वेगेणं पडिगओ सगिहं ॥ ५७ ॥
मह भागधेयदुविलसिएण कह विज्जमाणमवि दवं । समहिद्धियं व देवेहिं ? अन्नहा कह भवे विग्घो ? ॥ ५८ ॥

ता गंतूणं हरिसेणकेवलं वंदिऊण पुच्छामि । को एसो बुतंतो ? ति तो गओ केवलिसमीवं ॥ ५९ ॥
तम्मि य समए बलभद्दराइणो चेइयस्स कारवणे । साहेइ केवली फलमुदारसिवसोक्खपजंतं ॥ ६० ॥
तो चिजओ परिचित्तइ जइ कह वि धणं लभामडं पिउणो । ता जिणभवणं तुंगं मणोहरं कारवेमि चि ॥ ६१ ॥
अह पत्थावे जाए नमिऊणं केवलं पयत्तेण । जंपइ भयवं ! को पुण निहाणलाभस्स विग्घकरो ? ॥ ६२ ॥
वंज्जरियं केवलिणा तुह पिउणा भइ ! तिबमुच्छेण । पावियवंतरभावेण एस समहिद्धिओ अत्थो ॥ ६३ ॥

१ सुवर्णस्य ॥ २ किं व ठा° प्रती ॥ ३ अकाण्डविखण्डितब्रह्माण्डमहाभयङ्करम् अवनिस्फुटनरवम् । जायमानोपलवर्धम् ॥ ४ वंभड्डम°
प्रती ॥ ५ °रिसं म पे° प्रती ॥ ६ साध्वसवशोच्छ्वसितरोमा । संहतखन्यवादः । साध्वसं-भयः ॥ ७ °य द्वा दे° प्रती ॥ ८ पच्छावे प्रती ॥
९ कथितम् ॥

तो विजओ केवलणं नमिउं गेहं च संठवेऊणं । उत्तरदेसम्मि गओ ठिओ जयंतीपुरीए बहिं ॥ ६४ ॥
 भूयलनामो य तहि खेर्यन्न खन्नवायविआए । विष्पो अत्थि पसिद्धो जाया से तेण सह मेत्ती ॥ ६५ ॥
 कइयदिणावसाणे तत्थेव निवासिणा महिंदेण । धणिणा वाहरिऊणं सिद्धमिमं भूइलस्स जहा ॥ ६६ ॥
 पुषपुरिसऽज्जियं मे धेतुं दवं न विन्तरा देन्ति । अद्धं तुह अद्धं मह ता तल्लाभे कुणसु जत्तं ॥ ६७ ॥
 तो भूइलेण काऊण मंडलं देवयाउ पूइत्ता । पारद्धं सम्मं मंतसुमरणं गुरुपयत्तेण ॥ ६८ ॥
 अह जाव खणं चिद्धइ श्णारथो ताव मंडलगमज्जे । संकंता ते भूया जेहिं तमहिद्धियं दवं ॥ ६९ ॥
 तो ते थंमेऊणं सुनिच्चलं तेण सा निहाणमही । चिर्जयस्स समक्खं चिय खणाविउं ज्झत्ति पारद्धा ॥ ७० ॥
 खणमित्तकालविगमे विबंधविरेहेण पाविया निहिणो । अद्धं धेचूण गओ य भूवलो निययोगहम्मि ॥ ७१ ॥
 विम्हइयमणो विजओ चिन्तइ एवं ममावि निहिलाभो । भावी एत्तो ता खन्नवायमंते अहिआमि ॥ ७२ ॥
 तो गरुयमत्तिराएण भूइलो तह पसाइओ तेण । सयमिव जहा विहंनू स खन्नविआए तेण क्रओ ॥ ७३ ॥
 तो विजओ भूइलपायंपंक्रयं पणमिउं कैद्धिय वत्तं । नियनयरस्साभिमुहं तुरियं गंतुं समारद्धो ॥ ७४ ॥
 अक्खेवेण य पत्तो सगिहे गंतूण तो निहाणमही । तेणाभिमंतिया सांहरंतु मा वन्तरा निहिणो ॥ ७५ ॥

१ तूयं प्रती ॥ २ 'दिदक्ष' बुद्धल. एत्थवादविद्यायाम् ॥ ३ तूइं प्रती ॥ ४ वित्तरा देत्ति प्रती ॥ ५ सूइं प्रती ॥ ६ ज्झाणं प्रती ॥
 ७ जेहित्तमं प्रती ॥ ८ विससयं प्रती ॥ ९ खन्यवादमन्त्राणि ॥ १० 'विधक्ष.' निपुणः ॥ ११ कयथिला वार्ताग ॥ १२ संहरंतु ॥

भद्रस्त्रि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो।
॥ ७० ॥

अह तेन्निहाणना[से]सवंतरो तस्स मंतमाहप्पा । निहिधरणीसम्मुहमवलोइडं वाढमंचइन्तो ॥ ७६ ॥
उव्विणो अच्चत्थं विभंगवल्लुणियकज्जपरमत्थो । तौणकए ँगन्ते चलभद्धनिवं समल्लियइ ॥ ७७ ॥
साहेइ य राय ! तुहं भित्तो सिरिगुत्तनामओ सो हं । जाओ म्हि वंतरो नियेनिहाणधरणीए चिंढामि ॥ ७८ ॥
सा पुण संपह मज्झं सुएण अभिमंत्तिज्ज तह विहिया । निहिगहणत्थं मने जह तीरइं नेव दडुं पि ॥ ७९ ॥
ता राय ! पुंषपणयं जइ वहसि सरेसि किं पि उवयरियं । ता निहिगहणपयडुं विजयं जत्तेण वारेसु ॥ ८० ॥
इय भण्णिज्जं भूओ तिरोहिओ राइणा वि विजयस्स । सिट्ठो इय वुत्ततो तेणावि पयंपियं देव ! ॥ ८१ ॥
धर्णमुच्छाए मरिडं जणगो वंतरसुरत्तणं पत्तो । धणगहणं पि हु न मए समीहियं अत्थभरणडा ॥ ८२ ॥
किंतु नरेसर ! सिरिचीयरायभवणस्स निम्मवणहेडं । मा अकयत्थो अत्थो भूमीसोत्थो मुहा होउ ॥ ८३ ॥
न य ताएण अदिन्नस्स देव ! दवस्स जुज्जए भोगो । सैकमागया व सभुयज्जिया व भोत्तुं सिरी जुत्ता ॥ ८४ ॥
न य दुक्खलक्खसमुवज्जियस्स एयस्स तायवित्तस्स । जिणभवणाओ अन्नं पुवं विणिओगठाण-न्ति ॥ ८५ ॥
इय निच्छिज्जण नरनाह ! नूणमारंभियं मए एयं । जइ य न जुत्तं आइसउ [मं] पह ! जेण विरमेमि ॥ ८६ ॥

१ तन्निधानन्यासेशब्धन्तरः ॥ २ मवइत्तो प्रती । अशयनुत्त ॥ ३ प्राणार्थम् ॥ ४ एगत्ते, वलवहमिवं प्रती ॥ ५ यगिहा प्रती ॥
६ चेडा प्रती ॥ ७ वाक्यते ॥ ८ पूर्वप्रणयम् ॥ ९ स्मरसि किमपि उपकृतम् ॥ १० धणुसु प्रती ॥ ११ भूमियुस्यः ॥ १२ स्तकमागता वा
स्वभुजाजिता वा ॥ १३ भुवज्जि प्रती ॥ १४-समुपाजितस्य ॥

चैत्याधि-
कारे वि-
जयकथा-
नकम् ११ ।

धम्मतरथविग्घकरणं पावं ति विभाविउं भणइ राया । धन्नो सि विजय ! जो चेइयत्थमिय उज्जमं कुणसि ॥ ८७ ॥

अम्हारिमा उ पावा दुग्गइजणगम्मि रउकज्जम्मि । अचंतवावडा भोयणं पि काउं न पारिंति ॥ ८८ ॥
ता विजय ! वंछियत्थो सिज्जउ तुह होउ नूण निविग्घं । इय रत्नाऽणुत्ताओ सुपँहिट्ठो पट्ठिओ स गिहं ॥ ८९ ॥

राया वि संज्झक्किचं काऊणं जा ठिओ सुहं सयणे । ता सो वंतरतियसो सविसायं मणिलमाढत्तो ॥ ९० ॥

एयं सु महापावं जं पत्थियज्जइ परो महाराय ! । एत्तो वि य तं अहियं जं कीरइ तं पुणो विहलं ॥ ९१ ॥

अह संविलक्खो राया तं जंपइ मइ ! मा भणसु एवं । कह जाणियज्जिणवयणो करेमि से^१ धम्मविग्घमहं ? ॥ ९२ ॥

किं वा विहलाए तुह घणमुच्छाए ? विमुंच वामोहं । मूसगववहाराओ न परं सज्झं घणेणं ते ॥ ९३ ॥

अह तं विणा विसीयसि ता गेण्हसु मज्झ संतिए निहिणो । सत्तामेत्तकएणं घणेण जइ तं वहसि पणयं ॥ ९४ ॥

हसिऊण भणइ भूओ तुह निहिणो पिच्छिउं पि न लभामि । तुह वंतरपासाओ किं वा तुमए सुयं न इमं ॥ ९५ ॥

यादशि तादशि भूमिभुजि पञ्च पिशाचशत्तानि । महति तु यानि भवन्ति वत ! [न च] तानि परिकलित्तानि ॥ ९६ ॥

रत्ना मणियं एत्तो वि किं परं तीरए मए काउं ? । न हु नज्जइ स उवाओ जो लोगदुगे वि अवरुद्धो ॥ ९७ ॥

इय सोउं सविसाओ वंतरदेवो लहुं अवकंतो । विजएण वि संतबलेण उक्खया ज्झत्ति निर्यनिहिणो ॥ ९८ ॥

१ पाविं ति प्रतो ॥ २ अत्यन्तव्यापृताः ॥ ३ सुप्रदृष्टः ॥ ४ सान्ध्यकृत्यम् ॥ ५ सचिलदः ॥ ६ तस्य ॥ ७ त्वम् ॥

८ 'यगिहि' पत्तो ॥

अह तत्थेव पुरीए पुवाए दिसाए चंपगुज्जाणे । सिरिसंतिनाह भवणं विहडियसंधि पडियसिहरं ॥ ९९ ॥
 पैलहतथपट्टसालं पहीणचिंतायगं च पेहेत्ता । विजएण चितियमिमं जुज्जइ मह उद्धरावेउं ॥ १०० ॥
 एयं खीणप्पायं उवेक्खिउं नूणमन्नकारवणे । परमत्थेणं न जिणेसरम्मि भत्ती कया होइ ॥ १०१ ॥
 केमपत्तवत्थुविज्जावियक्खणे हत्थलाहवपहाणे । विजएण सुत्तहारी देवगुरू नाम वाहरिओ ॥ १०२ ॥
 तंबोल-वत्थ-भूसणपयाणपरितोसियं च तं काउं । आबद्धकरयलंजलि विजएण पयंपियं एयं ॥ १०३ ॥
 तुममम्ह मीमभवक्खवनिवडिराणं सहत्थदाणेण । हे सुत्तधार ! सद्धम्मसच्चिन् ! कुण दूरसुद्धरणं ॥ १०४ ॥
 उद्धरिऊणं एयं जिणालयं दलियसेलसिहरसमं । पाउणसु य ससहर-खरकालियं निम्मलं कित्ति ॥ १०५ ॥
 तेणं पयंपियं व्विजय ! कीस बहु वाहरेसि ? तह काहं । जहऽकालविपहीणं जिणभवणं सिज्जए एयं ॥ १०६ ॥
 तुह अम्हाणं च इमं संसारसमुहत्तारणतरण्डं । ता इह बहुपन्नवणा न सबहा जुज्जए काउं ॥ १०७ ॥
 तो सुपसंत्थे दियहे पारद्धं तेण जिणहरे कम्मं । संभावसारहियया पइड्डिया तत्थ कम्मयरा ॥ १०८ ॥
 अह पैइदिणसविसेसुच्छलंतउच्छाहवड्डियारंभं । कयभूमिसुद्धिसुनिचद्धपीढदहइयथरनियरं ॥ १०९ ॥

१ पर्यस्तपट्टशालं प्रहीणचिन्तकम् । पट्टशाला-चिन्तचैलसमीपवत्तिं जैनश्रमणनिवासस्थानम् ॥ २ क्रमप्राप्तवास्तुविद्याविचक्षणः हस्तलाघवप्रधानः ॥
 ३ ंपणं पं प्रती ॥ ४-नियतनशीलानाम् ॥ ५ करिष्यामि ॥ ६ सम्भावसारहृदयाः ॥ ७ प्रतिदिनसविवेयोच्छलदुत्साहवर्धितारम्मम् । कृतभूमीशुद्धिसु-
 निबद्धपीठद्वरचितस्तरनिकरम् ॥

सुनिविद्धेवयापीठमुवरिरायंतभूरितैरसिहरं । सुधिसालाऽऽमलसारयसिरि चिरइयहेममयकलसं ॥ ११० ॥
 चित्थिन्नैथोरथिरथंभदारमंडवनिरुद्धदिसिपमरं । मणिमालमंजियाभासमाणमाणोवचन्नतियं ॥ १११ ॥
 चिररयणाओ सविसेससुंदरं मंदरं व उतुंगं । निष्फाह्यमक्खेवेण मणहरं संतिजिणभवणं ॥ ११२ ॥

अह सुपमत्थे लग्गे सुगुरुएसेण बुद्धिउं सम्मं । चिजएण समारद्धं महद्वयारोयणविहाणं ॥ ११३ ॥
 आघोसिया अमारी दीणा-ऽणाहाण दावियं दाणं । पगुणीकओ य वंसो घयजोगो सरल-सुसिणिद्धो ॥ ११४ ॥
 वट्टन्तचारुपवो अपुच्चडो कीडएहि अक्खद्धो । अणुहुसुक्को पमाणजुओ ॥ ११५ ॥
 काऊण मूलपडिमान्हाणं चाउदिसिं च भूसुद्धिं । दिसिदेवयआहवणं वंसस्स विलेवणं तह य ॥ ११६ ॥
 अहियासियकुसुमारोचणं च अहिवासणं च वंसस्म । मयणफल-रिद्धि-विद्धी-मिद्वत्थारोचणं चव ॥ ११७ ॥
 धूसुक्खेवं सुदानासं चउसुंदरीहि उम्मिणणं । अहिनामणं च सम्मं महद्वयस्सित्तुधचलस्म ॥ ११८ ॥
 चाउदिसिं जवारय-फलोहलीढोयणं च वंसपुरो । आरत्तियावयारणमह विहिणा देववंदणयं ॥ ११९ ॥

१ सुनिविष्टेयतापीठम् उपरिराजद्भूरितरशितम् । सुधिशालामलसारकशिरसि विरचितहेममयकलशम् ॥ २ 'रित्तरं' प्रती ॥ ३ विस्तीर्णस्थूलस्थिरस्ता-
 म्नाद्धारमण्डपनिरुद्धदियप्रतरम् । मणिशालमंजियाभासमानमनोपपन्नत्रिकम् ॥ ४ 'थिरिथभदास्मिं' प्रती ॥ ५ निष्पादितम् ॥ ६ महाध्वजारोपणवि-
 धानम् ॥ ७ वर्त्तमानचारुपर्वा 'अपुचडः' दृढः घन इत्यर्थः कीटैरमक्षितः । अदग्ध. वर्षाब्जः अनूर्द्धशुकः ॥

देवभद्रस्त्रि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो ।
॥ ७२ ॥

बलि-सत्तधन्न-फल-वास-कुसुम-सकसायवत्थुनिवहेणं । अहिवासणं च तत्तो सिहरे तिपयंक्खिणीकरणं ॥ १२० ॥
कुसुमंजलिपाडणपुरस्सरं च न्हवणं च मूलकलसस्स । खिचैदसद्धामलरयणधयहरे इट्टसमयम्मि ॥ १२१ ॥
मुंपइट्टपइट्टांमंतखेत्तवासस्स तयणु वंसस्स । ठवणं खिवणं च तओ फलोहली-भूरिभवखाणं ॥ १२२ ॥
तत्तो उब्बुगईए धयस्स परिमोयणं सजयसइं । पडिमाए दाहिणकरे महद्धयस्सावि वंधणयं ॥ १२३ ॥
विसमदिणे ओमुयणं जहसत्तीए य संवदाणं च । इय संत्थुत्तविहीए तेण धयारोत्रणं विहियं ॥ १२४ ॥
तिहुयणसिरिलाभाओ वि भवणहुस्सज्झसिद्धिओ वि परं । जाओ तोसो विजयस्स विहियजिणभवणक्खिच्चस्स ॥ १२५ ॥

एवं च जा पहिड्डो °चिट्ठइ सो चेइयं पलोइन्तो । जिणवरभवणस्स पुरो ता पेक्खइ मुक्कजीयासं ॥ १२६ ॥
निच्छिन्नकन्न खरपट्टिसंठियं मसिविलित्तसवंगं । रत्तकणवीरसेह र गलखित्तसरावमालं च ॥ १२७ ॥
पुरओ ताडियउदंडडिंडियुम्मिलियपिच्छगजणोहं । रायपुरिसेहि चोरं निज्जंतं वज्झभूमीए ॥ १२८ ॥
तं पेच्छऊण विजओ चितइ जिणसंतिदिट्ठिवडिओ वि । जइ एस इ[ह] विवजइ धिरत्थु ता जीविएणं मे ॥ १२९ ॥

१ धान्यसप्तकं सणवीज-त्याज-कुल्लथ-यव-कजु-माप-सर्पफरूपं सण-कुल्लथ-मसूर-वल्ल-चणक-त्रीहि-चपलकरूपं धान्य-मुद्ग-माप-चणक-यव-ओधूम-तिलरूपं वा
श्रेयम् ॥ २ °यक्खणीं प्रतौ ॥ ३ क्षिप्तदशाधिगलरत्तलच्चजगृहे । दशार्धे-पद्म ॥ ४ सुप्रकृष्टप्रतिष्ठामन्त्रक्षिप्तवासस्स ॥ ५ सच्छुत्तं प्रतौ ॥
६ °डुसज्झं प्रतौ ॥ ७ चेट्टं प्रतौ ॥ ८ मुक्तजीविताशम् ॥ ९ निच्छिन्नकर्णं खरपट्टिसंस्थितं मयीविलिप्तसर्वान्द्रम् । रत्तकणवीरशेखरं गलक्षिप्तसरावमालं च ॥
पुरतः ताडितोइण्डडिण्डिमोन्मीलित्तेप्रक्षकजनीयम् ॥ १० नीयमानम् ॥ ११ 'विपयते' मरणं प्राप्नोति धिगस्तु ॥

चैत्याधि-
कारे वि-
जयकथा-
नकम् ११ ।

॥ ७२ ॥

तो तं रक्त्वावेतं खणमेकं राइणो समीवम्भि । चिजओ गंतुं आवद्धकरयलो जंपए एवं ॥ १३० ॥
 देव ! कययुवण[संति]स्स संत्तिणो वि हु पुरो वहट्टाए । निजइ चोरो अचंतमणुचियं वट्टए एयं ॥ १३१ ॥
 ता कुणह मे पसायं सोयावह तं वरागमइकरुणं । घेत्तूण दवजायं अहवा मह जीवियंबं पि ॥ १३२ ॥

इय तेण जंपिए नरवरेण चियसंतकुवलयमिलासा । दिट्ठी फुरंततारा ज्झड ति खेत्ता अमच्चम्मि ॥ १३३ ॥
 भालयलारोत्रियपाणिणा य भणियं तओ अमचेण । सो एम देव ! पावो जो तुह अंतैउरस्संतो ॥ १३४ ॥
 अहिस्सअंजणेणं सैइरं वियरन्तओ तुहाऽऽणाए । जोगंधरसिद्धेणं पडिजोगवलेण मिन्नाओ ॥ १३५ ॥
 उवणीओ तुग्हाणं सिद्धं तुग्हेहि अंजणपओगं । जइ साहइ ता निविसयकरणओ णं निसजेहि ॥ १३६ ॥
 इइरा खरम्मि आरोविऊण सयले भमाडिउं नयरे । बहुहा विडंविऊण य मारेज्जह दुक्खमारेणं ॥ १३७ ॥
 ता देव ! तुग्ह वयणेण सो तहा दंडैवासियनरेहि । पारद्धो संपइ पुण तुग्हाऽऽएसो पमाणं ति ॥ १३८ ॥

रत्ता पयंपियं विजय ! सो नरो सबहा वहस्सुचिओ । चाढं विरुद्धकारि ति केवलं गरुयकरुणाए ॥ १३९ ॥
 अंजणविहिकहणपणेण मुंचिओ तं पि जा न मन्नेह । ता हंतुं चिय उचिओ अह अज्ज ति तं कहावेसि ॥ १४० ॥
 ता मुच्चह ति नऽन्नो मोक्खोवाओऽत्थि निच्छओ एत्थ । अम्हारिसाण वि गिरो चलंति जइ ता गयं सच्चं ॥ १४१ ॥
 विजएण जंपियं देव ! जइ इमं देसु ता तिरत्तं मे । जेणुवलद्धतदिच्छओ जहोचियं विन्नवेमि तुमं ॥ १४२ ॥

१ °णियन्तओ प्रती ॥ २ सहरं चिय रत्तओ प्रती । खैरं विचर ॥ ३ दाण्डपासिकरं ॥ ४ मुट्ठिओ प्रती । मुक्क ॥

देवमदस्त्रि-
 विरहो
 कहारयण-
 कोसो ॥
 सामन्नगु-
 णाहिगारो ।
 ॥ ७३ ॥

पडिवन्नमिमं रत्ना नीओ विजएण सो धरे नियए । न्हाण-विलेवण-वरवत्थ-भोयणाईहि उवयसिओ ॥ १४३ ॥
 पैत्थावम्मि य पुट्ठो भद्द ! कंहं तुज्झ एरिसा सुत्ती । नीसेसलक्खणजुया ? विरुद्धकिरिया य कहमेसा ? ॥ १४४ ॥
 ता जइ दूरं नो गोवणोचियं सव्वाहा कहसु एयं । आमूलाओ वि तुमं अच्चंतं कोउगं मज्झ ॥ १४५ ॥
 तेणं पयंपियं किं तवावि नियजीवनिव्विसेसस्स । विज्झइ गोवणिज्जं ? ता उजुत्तो निसामेहि ॥ १४६ ॥
 कोसंचीए पुरीए पुरोहिओ अत्थि चंडदत्तो चि । तस्साहं विय पुत्तो सयंभुदत्तो चि नामेणं ॥ १४७ ॥
 बहुविहअणत्थसत्थाहिवोचमं जुव्वणं च संपत्तो । अच्चंतभोगलोलत्तणेण नीयं धणं निहणं ॥ १४८ ॥
 नीसारिओ गिहाओ पिउणा देसंतरेसु य भमंतो । पत्तो कामरुग्रमिमं दिट्ठो य तहिं बलो नाम ॥ १४९ ॥
 आगिट्ठि-दिट्ठिमोहन-वसियरणुच्चाडणाइसु पगिट्ठो । जो जोगसत्थकुसलो सीसत्तं से पवन्नो हं ॥ १५० ॥
 भूमिओ य भीमरक्खस-पिसाय-साइणिसहस्सदुग्गेषु । गिरि-गहण-सुसाणा-SSसम-विवरार्इसुं समं तेण ॥ १५१ ॥
 सो अन्नया महप्पा पुव्वज्जियकम्मदोसओ वाढं । जाओ रोगाउलिओ सुचिरं च मए वि उवयसिओ ॥ १५२ ॥
 जाओ पगुणसरीसो परितुट्ठो मज्झ विणयकम्मणेण । भणिओ य सायरमहं वच्छ ! पयच्छामि भण किं ते ? ॥ १५३ ॥
 तो भोगलोलुएणं सपमोयं जंपियं मए एयं । अदिस्संजणसिद्धिं, जइ एवं ता पयच्छाहि ॥ १५४ ॥

१° वच्छभो° प्रती ॥ २ पच्छाव° प्रती ॥ ३-सार्थाधिपोपगम ॥ ४ आकृष्टि-दृष्टिमोहन-पशीकरणोपाटनादिपु प्रकृतः ॥ ५° सत्तकुं° प्रती ॥
 ६ भ्रान्तश्च भीमराक्षसपिशाचशाकिनीसहदुर्गेषु । गिरिगहनस्मशानाSSश्रमविवरादिपु समं तेन ॥

चैत्याधि-
 कारे वि-
 जयकथा-
 नकम् ११ ।

स्वयम्भू-
 दत्तकथा

॥ ७३ ॥

तो तेणंजणसिद्धी सिद्धा सुजहड्डिया मए य लहुं । संजोइऊण विनासिया य जाया तह चैव ॥ १५५ ॥
 नवरं तेण इमं मे सिद्धं मा वच्छ ! कस्स वि कहिस्सं । इहरा सिद्धी तुज्झं विवज्झिही पिमुणमेत्ति व ॥ १५६ ॥
 अह कइवयदिवसाइं तप्पयपउमप्पसायणं काउं । एगागी वणहत्थि व सवहिं भमिउमारद्धो ॥ १५७ ॥
 तं नत्थि विसिद्धकुलं पणतरुणीमंदिरं पि तं नत्थि । अंतेउरं पि तं नत्थि जत्थ बुत्थो न भमिओ हं ॥ १५८ ॥
 तो जा एत्थिकालं संपइ पुण पावपरियणजणेण । विनाओ उवणीओ य एरिसिं दारुणमवत्थं ॥ १५९ ॥
 नवरं केणइ सच्चरियकम्म्युणा विजियअमयडुट्ठीए । तुह दिट्ठीए पंडिओ भिह गोयरं जीवियो तेण ॥ १६० ॥ छ ॥

चिजएण जंपियं भव ! के वयं ? मुणसि नेह परमत्थं । अन्नो स तिलोक्कपहू जहड्डिगओ धरसि जीयं ॥ १६१ ॥
 तेणं भणियं जइ एयमेत्थ ता तं अणेप्पमाहप्पं । दंसेसु ममं तदंसणेण जा होमि कयक्किचो ॥ १६२ ॥
 अह हसियहिमगिरीसरसिगारे चेइयम्मि नेऊण । विजएण दंसियं तस्स संत्तिजयसामिणो रूवं ॥ १६३ ॥
 तो अणिमिसादिट्ठीए जिणं च भवणं च पेच्छमाणस्स । जायं जाईसरणं ईहा-ऽपोहं करैतस्स ॥ १६४ ॥
 सुच्छानिमीलियच्छो छिन्नो वच्छो व महियले पडिओ । हा हा ! किमेयमेयं ? [ति] इत्ति विजएण उक्खित्तो ॥ १६५ ॥
 सिसिरोवयार-संवाहणाहि उवलद्धचेयणो सँन्तो । आपुट्ठो य किमेवं ? ति तेण युत्तं निसामेहि ॥ १६६ ॥
 एत्तो तइयभवम्मि एत्थेव पुरीए रामदत्तस्स । इब्भसुओ रामो त्ति [य] नाममहं आसि जिणभत्तो ॥ १६७ ॥

१ पयडिं प्रती ॥ २ णत्थमां प्रती । भानत्पमाहात्त्यम् ॥ ३ सत्तो प्रती ॥ ४ महं आं प्रती । नाम अहं आगं जिनभक्कः ॥

देवभद्रस्वरि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामभगु-
णाहिगारो ।
॥ ७४ ॥

सिरिचारुदत्तमुणिवरपासम्मि संजमं पवजंतो । पडिसिद्धो पिउणा वच्छ ! तरुणगो तं सि ता इण्हि ॥ १६८ ॥
काराविउं जिणहरं साहुजणे पूहउं सुए जणिउं । सम्माणिऊण साहम्मिए य सैमणो हविजासि ॥ १६९ ॥
पडिवन्नमिमं च मए जिन्दुद्धारो य एत्थ संतिहरे । पारुद्धो महया सुत्तधार-कम्मयरजोगेण ॥ १७० ॥
जाए य अद्धसिद्धे जिणालए निट्ठियं ममं दवं । कह सिज्झिहि ? ति चितामहन्नवे' हं निमग्गो य ॥ १७१ ॥
न छुहा नेव पिवासा न सुहं न दुहं निसा न नेव दिणं । उन्हं न नेव सीयं तच्चिताए मए नायं ॥ १७२ ॥
एगम्मि य पत्थावम्मि वंदिउं चारुदत्तमुणिवसहं । भूवट्टम्मि निविट्ठो पुट्ठो गुरुणा य एवमहं ॥ १७३ ॥
अवि वहइ धम्मकिचं निचं निष्पच्चवायमचंतं ? । अवि वट्टइ य सरीरं सज्झाय-ज्झाणचेट्ठासु ? ॥ १७४ ॥
अह रमइ उवसमम्मि इंदियवग्गो दढं समग्गो वि ? । अवि तरलायइ न सुभे अत्थम्मि मणो मणागं पि ? ॥ १७५ ॥
बुत्तं च मए भयवं ! किं भणसि जिणालए' वहइ कम्मं ? । नणु नो कुणंति कम्मं कम्मयरा दव्वविरहेण ॥ १७६ ॥
एत्थंतरम्मि हसियं तदसंबद्धं निसामिउं वकं । चक्कधरधाउसिद्धेण साहुपासोवविट्ठेण ॥ १७७ ॥
उवउत्तो मुणिसीहो विन्नायं कारणं तओ भणियं । चक्कधर ! हससु मा तुममिमं ति एसो अहसणिज्जो ॥ १७८ ॥
संतिजिणभवणनिम्मवणमीहमाणो धणस्स विरहेण । तदसिद्धीए निन्नट्टमाणसो एवमुल्लवइ ॥ १७९ ॥

१ सुत्तात् ॥ २ श्रमणः ॥ ३ 'वेहिं नि' प्रती ॥ ४ निष्प्रत्यपायम् ॥ ५ 'ए विह' प्रती ॥ ६ निन्निट्ठ' प्रती । निर्नष्टमानसः ॥

वैत्याधि-
कारे वि-
जयकथा-
नकम् ११ ।
स्वयम्भू-
दत्तस्य
पूर्वभवः

॥ ७४ ॥

तो चक्रधरो मं खामिऊण जिणभवणनिम्मवणहेउं । कोडीवेहं थंयं सविहाणं सिद्धमजेइ ॥ १८० ॥
 रंसवेहविहियवहुजायरूवदाणेण रंजियमणेहिं । विन्नाणिएहिं तो संत्तिचेइयं ज्झत्ति निम्मवियं ॥ १८१ ॥
 वाहरिओ नरनाहो रिद्धीए धयाधिरोहणं च कयं । दिन्ना दसग्गहारा ससासणा चेइए रत्ता ॥ १८२ ॥
 चिट्ठंति सासणाणि य अज्ज वि जिणभवणनिम्मवणहेउं । सासणसुराए हेइहा खित्ताणि तिहत्थमिचेण ॥ १८३ ॥
 इय दंसणकिंचाई काऊणमहं महापबंधेण । पडिवन्नो सामन्नं सुचिरं च कयं तवच्चरणं ॥ १८४ ॥
 नवरं पज्जंतंमि कुट्टंतरवहुमाणमिहुणगिरं । सोउं सरागचित्तो मरिउं भूएसु उववन्नो ॥ १८५ ॥
 तत्तो चुओ य जाओ एसो पुत्तो पुरोहियस्साहं । अवसाणारागभायणपरूददढगाढविसममई ॥ १८६ ॥
 हा हा ! अहं अंधन्नो नूणमकळ्हाणभायणं पावो । जो तहसामग्गीय वि बहीकओ चरणलाभाओ ॥ १८७ ॥
 कह तेत्तियं पि पढियं तवो वि तवियं तथा मए धोरं । एक्कपए थिय विहलं गयमखिलं कासकुसुमं व ? ॥ १८८ ॥
 इय सुहभावाओ सो चिरपढियसुयं सरित्तु किरियं च । देवइविइन्नलिंगो जाओ समणो समियमोहो ॥ १८९ ॥ छ ॥
 सिद्धं च इमं रन्नो विम्हियहियओ इमं तओ राया । जंपइ विचिचचरिया पुरिसा को पचओ एत्थ ? ॥ १९० ॥
 तो सासणवुत्तंतो वुत्तो रन्ना खणाविउं च लहुं । तं ठाणं पत्ताइं च सासणाइं जहुत्ताइं ॥ १९१ ॥

१ 'सूत' पादम् ॥ २ रसबंधविहितबहुजातरूपदानेन ॥ ३ 'ए ययां' प्रती ॥ ४ 'हच्छमि' प्रती ॥ ५ 'तग्मि कु' प्रती ॥ ६ 'वहुमा'
 प्रती ॥ ७ अचन्नो प्रती ॥ ८ देवताधित्तीर्णलिङ्गः ॥

देवभद्रस्वरि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो।
॥ ७५ ॥

अह भूरिभक्तिपञ्चभारनिस्सरंतुच्चवहलरोमंचा । रायप्पमुहा गंतुं मुणिसीहं तं नमंसंति
स्वामिंति य दुविहियं मुणी वि पीऊंसबुद्धिपडितुल्लं । तेषु खिवंतो चक्खुं धम्मकहं कहिउमारद्धो
अप्पा अणप्पकुवियप्पकप्पणुप्पन्नयावपरिणामो । हरि-करि-भ्रुयंग-विस-सत्तुणो वि दूरं विसेसेइ
हरि-करिपमुहा विमुहा वि कह वि कीरंति मंतमाईहिं । अप्पा पुण पात्रपरो तीरइ न पुरंदरेणावि
अहवा सीहप्पमुहा दिंति विणासं भवे इह सुकुद्धा । अप्पा पुण पडिणीओ पाडेइ अणंतदुहगहणे
परमत्थंचित्ताए अप्प च्चिय कूडसामली घोरा । अप्प च्चिय वेयंरणी अप्प च्चिय भेरवं जंतं
अप्प च्चिय तत्तकलंबुवालुया असिवणं पि अप्पेव । अप्प च्चिय पैलयवियंभमाणवज्जगिजालोली
इय कुप्पहप्पवन्नस्स अप्पणो सधदुक्खमूलस्स । पडिंपंथी परमत्थेण नत्थि मोत्तुं वरविवेगं
सो य विवेगो जलणो व अरणिणा वीयरायवयेण । कीरइ सद्धानिलसंजुओ य निइहइ कम्मवणं
तत्तो स एव अप्पा दाहुत्तिन्नं महासुवन्नं व । कस्स न कस्स व जायइ सुहस्स संपीयणपगिद्धो ?
नज्जइ जह तह न फुडं नरिंदि ! सिरिवीयरायवयणं पि । ता तन्नाणनिमित्तं जुत्ता निचं सुगुरुसेवा
॥ १९२ ॥
॥ १९३ ॥ जहा—
॥ १९४ ॥
॥ १९५ ॥
॥ १९६ ॥
॥ १९७ ॥
॥ १९८ ॥
॥ १९९ ॥
॥ २०० ॥
॥ २०१ ॥
॥ २०२ ॥

१ भूरिभक्तिपञ्चभारनिस्सरंतुच्चवहलरोमाथाः ॥ २ पीयूषवृष्टिप्रतितुल्यम् ॥ ३ आत्मा अतल्पकुवि कल्पकल्पनोत्पन्नपापपरिणामः । हरिकरिभुज्जविषयशून्यपि
दूरं विशेषयति ॥ ४ कूटशाल्मलिः ॥ ५ 'वैतरणी' नरकनदी ॥ ६ कलम्बवालुका-नरकनदी ॥ ७ प्रलयविजृम्भमाणवज्जानिन्वालावलिः ॥ ८ 'दियंथी'
प्रती ॥ ९ 'हुत्तिन्नं' प्रती ॥ १० संपयाणं' प्रती । सम्पादनप्रकृतः ॥

वैत्याधि-
कारे वि-
जयकथा-
नकम् ११।

॥ ७५ ॥

परिहारो य पमायस्स इन्द्रियत्थे परं च वेरगं । दुन्निगहकुग्गहवञ्जणं च सत्थत्थसवणं च ॥ २०३ ॥

एमाइधम्मकहमन्नजायसद्धम्मकम्मपडिब्वंघा । नियनियसत्तणुरूवं पवन्नकिरिया जणा जाया ॥ २०४ ॥

राया वि देसविई पडिवज्जइ ते दसगहारा य । सासणलिहिए जिणसंतिपूयणत्थं पैणामेइ ॥ २०५ ॥

काऊण जिणायर्यणं सुत्थं नियए तथा कुडुवम्मि । चिजओ वि विभूईए पडिवन्नो संजमुज्जोयं ॥ २०६ ॥

इय कयजणोवयारो सयं सुवत्तो महापुणी तत्तो । आपुच्छिउं नरिदं वहिं विहारेण निक्खंतो ॥ २०७ ॥

पडिवोहिऊण भवे चिरकालं कालमायरित्ताणं । सम्मेयसेलसिहरे सिवमयलमणुत्तरं पत्तो ॥ २०८ ॥

धिजओ वि पट्टियवहुसत्थवित्थरो मुणियवत्थुपरमत्थो । कयभूरिसिस्सवग्गो पडिवोहियभवलो गो य ॥ २०९ ॥

अनिययविहारविचीए विहरमाणो पुरा-SSगराईसु । चर्कपुरीए पत्तो ठिओ य एगम्मि उज्जाणे ॥ २१० ॥

काऊण सुत्तपोरिसिमह चेइयवंदणट्टया तत्तो । सिस्सगणेण समेओ सिरिसंतिजिणालघम्मि गओ ॥ २११ ॥

तिनिसीहियप्पहाणं तिवसुत्तपयाहिणं च तिपणामं । तिपमज्जियपयभूमिं अत्तयत्तियचित्तासारं ॥ २१२ ॥

तिदिसिनिक्खणविरयं तिसुदजुत्तं च तिविहपणिहाणं । वन्नाइत्तियविभावणपरमं चिइवंदणं च कयं ॥ २१३ ॥

१ शक्त्यनुरूपं सत्थानुरूपं वा ॥ २ अर्पयति ॥ ३ 'यणे, सुं' प्रती ॥ ४ 'सुस्थं' सुरक्षितं निजे ॥ ५ सत्तो प्रती ॥ ६ 'कंसुरी' प्रती ॥
७ त्रिनेत्रेधिकीप्रधानं त्रिप्रदक्षिणं च त्रिप्रणामम् । त्रि.प्रमार्जितपदभूमिं अवस्थात्रिकचिन्नागारम् ॥ त्रिदिग्गिरीक्षणविरतं त्रिसुद्रायुक्तं च त्रिविधप्रणिधानम् ।
वर्णादित्रिरविभावनपरमं कैल्यनन्दनं च कृतम् ॥

देवभद्रस्त्रि-
विरहो
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो।
॥ ७६ ॥

तो समुचियम्नि देसे आसीणो पत्थुया य धम्मकहा । मालइगंधंविखत्त व्व महुरा आगया परिसा ॥ २१४ ॥
अह दिट्ठिवायसारे विचित्तजुत्तीवियारगरुयम्मि । साहिजंते भट्टो पभाकरो भणिउमाहत्तो ॥ २१५ ॥

भंते ! किमिमं जंपसि ? पुरिसपणीयत्तणेण अपमाणं । सबन्नुणा पणीयं ति सो वि कह तीरेण नाउं ? ॥ २१६ ॥
न हु पच्चक्खाईणं गँज्झो सो न य सरागवयणं पि । होइ पमाणं वैभिचारसंभवा धुत्तवयणं व ॥ २१७ ॥
ता वैयवयणमेव हि अपोरिसियं ति जुज्जए वेत्तुं । तक्कहियाणि य जायाइयाणि धम्मो ति किच्चाणि ॥ २१८ ॥

विजएण जंपियं सबमणुचियं भाससे तुमं भइ ! । जम्हा विरुद्धमेयं वयणं च अपोरिसियं च ॥ २१९ ॥
जइ सच्चं चिय एयं अपोरिसियं ति कीस निच्चं पि । न सुणिज्जइ ? जं संखा समवेक्खइ पुरिसवाचारं ? ॥ २२० ॥
जं जदवेक्खं तं पुण तब्भवमवसेयमेय धूमो व । सिहिसावेक्खो न य नहगुणो य गयणोवलंभाओ ॥ २२१ ॥
जं जं खे उर्वलब्भइ तं तं जइ तग्गुणो ति वत्तवं । कुंभाइणो वि एवं च तग्गुणा हुंतु निच्चा य ॥ २२२ ॥
ता किं पि जमिह वयणं तं पुरिसपणीयमेव वेत्तवं । सबन्नुणा पणीयं नवरं दिट्ठेक्कफलं तं ॥ २२३ ॥

१ 'धखित्त' प्रती । मालतीगन्धाक्षिसाः ॥ २ पुरुषप्रणीतत्वेन ॥ ३ शन्यते ॥ ४ श्रायः ॥ ५ व्याभिचारसम्भवात् ॥ ६ तद् वेत्तवन्नेव हि अपौरुषेयमिति बुध्यते प्रहीतुम् । तत्कथितानि च यागादीनि धर्मः ॥ ७ 'सेणं च प्रती ॥ ८ न मुणि' प्रती । न ध्रुते ? यत् साक्षात् सम्पेक्षते पुरुषव्यापारम् ? ॥ ९ 'क्षितिसापेक्षः' धामिसापेक्षः, न च नभोगुणश्च गणे उपलम्भात् ॥ १० 'वलंभं' प्रती ॥ ११ 'ग्गुणो हुं' प्रती । तद्गुणाः ॥ १२ 'न्नुणो पं' प्रती ॥ १३ दृष्टेष्टकलदम् ॥

चैत्याधि-
कारे वि-
जयकथा-
नकम् ११ ।
वेदापौरुषे-
यत्ववाद-
निरासः

॥ ७६ ॥

चंद्रवरागाइअइंदियत्यसत्योवएसणाओ य । अणुमाणेण स नज्जइ तदगहणं ता महामोहो
 चैयैपमाणउ चिय न जागमाईणि धम्मकिचाणि । हुंति सिक्कारणाइं बहुजीवविणासगत्तेण ॥ २२४ ॥
 हिंसेजा न य भूएं छ च्छागसए हणेज मज्जेन्हे । एवं विरुद्धवैको ही ! वेओ तह वि हु पमाण ॥ २२५ ॥ किंच—
 एमाइसमयजुचीनिवेयणुपपन्नसम्मपरिणामो । उज्झियमिच्छाभावो पभाकरो गिण्हए दिक्खं ॥ २२६ ॥
 अह पढियसयलसत्यो उंस्तग्ग-उववायविहिविहन्नू य । स महप्पा चिरकालं विहरइ वसुहं समं गुरुणा ॥ २२७ ॥
 संलेहणं च काउं चिजयमुणी मुणियमरणपत्थावो । काऊण भत्तचायं तिकूडगिरिथंडिले सुद्धे ॥ २२८ ॥
 मरिऊणं उववन्नो सोहम्मे हेमनिम्मलसरीरो । तियसो दुसागराऊ, चंदाभम्मि विमाणम्मि ॥ २२९ ॥
 सो पुण पभाकरमुणी अप्पडिवद्धं घराए विहरंतो । चक्खपुरीए कालक्कमेण नयरीए संपत्तो ॥ २३० ॥
 उचियपएसे बुत्थो पत्थावम्मि य तवस्सिजणसहिओ । पुवोवइड्डजिणसंतिचेइयम्मि गओ तत्तो ॥ २३१ ॥
 देवमभिवंदिऊणं आसीणो समुचियम्मि देसम्मि । पारद्धा धम्मकहा समागओ नयरिलोगो वि ॥ २३२ ॥
 अह जाव सैजलजलहरमणहरसदेण कहइ सो धम्मं । सोहम्मआओ चिजओ उज्जोइंतो दिसाचक्कं ॥ २३३ ॥
 ॥ २३४ ॥

१ चन्द्रोपरागाद्यतीन्द्रियार्थसाधोपदेशनात् च । अनुमानेन स शायते ॥ २ वेदाप्रमाणत एव न यागादीनि धर्मकृत्यानि । भ्रान्ति शिवकारणानि बहुजीवविना-
 शकत्वेन ॥ ३ भूतानि पद छागयतानि ॥ ४ उज्झे प्रती ॥ ५-वाक्यः ॥ ६ एवमादिसमययुक्तिनिवेदनोत्पन्नमव्यक्तपरिणामः । उज्झितमित्याभावः ॥
 ७ उत्सर्गापपादविधिधिसः ॥ ८ स्पष्टिकलं-निर्जावभूमिः ॥ ९ उं वसुं घरां प्रती ॥ १० ऊण आं प्रती ॥ ११ सजलजलधरमनोहरसन्देन ॥

देवमहस्वरि-
विरहओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो ।

॥ ७७ ॥

सको व सोभमाणो चिरपडिबंधेण तात्र संपत्तो । देवं मुणिं च त्रंदिय उत्रविडो भूमिवडुम्मि
अणिसिनयणनिवेशा चित्तालिहिय व लेवघडिय व । दडूण तं च परिआ तदेगंचित्ता लहुं जाया
साहू वि सुत्तविणिउत्तचित्तविन्नायतियसथिरचित्तो । पुवभवगरुयगुरुषक्खवायओ भणिउमाढत्तो

॥ २३५ ॥

॥ २३६ ॥

॥ २३७ ॥

सो एस महप्पा जेण मंदिरं संतिणो जिणिंदस्स । उद्धरिउमिमं अप्पा भवा उ उद्धरिया ॥ २३८ ॥
कहमन्नह चेइयविरहओ ईहं साहुणो फुडं एजा ? । अम्हारिसाण यं कंहं तदभावे होज पडिवोहो ? ॥ २३९ ॥
तदभावाओ जिणसासणस्स कहवा मयंकधवलस्स । जियमोहतिमिरपसरो हविज्ज सबत्थ वित्थारो ? ॥ २४० ॥ किं बहुना ?—

धन्यस्त्वं विजय ! त्वमेव विजयी संसारवारांनिधेस्तीर्णो गौरुपदवत् त्वयैव विशदा कीर्तिश्च संबद्धिता ।
जातस्त्वं च निदर्शनं सुकृतिनां निष्कृत्रिमोन्मीयते, भक्तिस्तीर्थकरे तवैव यदिदं चैत्यं त्वया कारितम् ॥ १ ॥
कृत्वा पापमनेकधाऽधिकरणान्युत्पाद्य चानन्तशो, जीवा मृत्युपथं गता न च गुणस्तैः कश्चिदात्रजितः ।
धन्यस्त्वं विजयैक एव हि परं स्वार्थं परार्थं च योऽकार्षीः श्रीजिनवेश्म विस्मयकरं निर्माण्य शैलोपमम् ॥ २ ॥
मिथ्यात्वप्रचुरो जनः सुयतयो विच्छेदिनोऽतीन्द्रियं, ज्ञानं विप्लुतमेतदेव हि जडा द्युर्न जैनं मतम् ।

१ अनिमिपनयननिवेशा चित्रालिखिता इव लेपघटिता इव । एष्टा ॥ २ 'गंचित्ता प्रती ॥ ३ सूत्रधिनियुक्तचित्तविशतत्रिंशत्तद्विशदशस्थिरचित्तः ।
पूर्वभवगुरुकगुरुषक्खपतात् ॥ ४ 'भवात्' संसारात् ॥ ५ इयं सां प्रती ॥ ६ गौःपदवस्त्वयै' प्रती ॥ ७ 'तिवान्निःकुं प्रती ॥ ८ निर्माण्य
शैलो' प्रती ॥

चैत्याधि-
कारे वि-
जयकथा-
नकम् ११ ।

जिनचैत्य-
विधापन-
गुणाः

॥ ७७ ॥

न स्युश्चेज्जिनमन्दिराणि सुचिरस्थायीनि तुङ्गानि वा, तद्धन्यो जिनशासनोन्नतिकृतेऽमुष्मिन् भवेदुद्यतः ॥ ३ ॥

इति कथयति साधौ विस्मयोत्फुल्लनेत्रैरहमहमिक्तयैवाऽऽलोक्यमानः स लोकैः ।

प्रणतयतिपदाब्जः शिश्रिये स्वर्गमार्गं, पुरमभिहतमोहः पूर्जनोऽपि प्रतस्थे ॥ ४ ॥

॥ इति श्रीकथारत्नकोशे चैत्याधिकारे विजयकथानकं समाप्तम् ॥ ११ ॥

जिणहरकार[व]णे वि हु नो जिणविचं विणा हवइ सम्मं । धम्ममई भवणं वोच्छं ता तविहाणमहं ॥ १ ॥

सुपसत्थवासरम्मि पूइत्ता सुत्तहारमप्येजा । नियविमवोचिय सुल्लं निदोसो जइ स होज परं ॥ २ ॥

अतहाविहे य तम्मि तक्कालुचियं विणिच्छिउं सम्मं । नियमेज्ज विचमोल्लं जहतह दव्वप्पणे दोसो ॥ ३ ॥

विचअसिद्धी जिणदव्वमक्खणाओ अणंतसंसारो । कंारस्सियरस्स य तन्निमित्तभावेण दोसो चि ॥ ४ ॥

अप्पत्तियं पि एवं परिचत्तं होइ उभयपक्खाणं । जाजीयं संबधो जायइ एत्तो य अइपरमो ॥ ५ ॥

न य एत्तो उवयारी अन्नो भुवणे वि विज्जए परमो । इय कुसलसुद्धिजोगा बहुमाणो तम्मि सुत्तो य ॥ ६ ॥

जायंति जेत्तिया खलु तदुब्भवा केइ चित्तपरितोसा । तद्विचकारणांइं पि तेत्तिओ नेत्तियाइं से (?) ॥ ७ ॥

१ °श्चेष्टिनमं प्रती ॥ २ °नि ताद्यत्तं प्रती ॥ ३ हवेइ प्रती ॥ ४ वस्ये ॥ ५ °कालोचिं प्रती ॥ ६ °व्पणो वो° प्रती ॥ ७ कारकस्य

‘इतरस्य’ कारयित्तुः ॥ ८ अप्रीतिकम् ॥ ९ °जोगो, वं प्रती ॥ १० णांइं इं पि प्रती ॥

देवमहेश्वरि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामनगु-
णाहिगारो।
॥ ७८ ॥

निष्फन्नस्स य विंबस्स दिवसदसगस्स मज्झयारम्मि । कायवा उ पइडा सा पुण तिविहा विणिद्धिडा ॥ ८ ॥
 वत्तंक्खा खलु एका खेत्तंक्खा अक्खिया पुणो अन्ना । अवरा य मैहक्खा इह ताण सख्वं इमं नेयं ॥ ९ ॥
 जो तित्थवई जइया तइया तविंबंठावणा पढमा । उसभाईणं सवेसि जाण बीया पइडु त्ति ॥ १० ॥
 तइया सैत्तरिसमहियजिणिंदसयगस्स पुण पइडु त्ति । जा जस्स जहा भावं जणेइ सा तस्स तह जुत्ता ॥ ११ ॥
 आसायणदोसो वि हु विंबवहुत्ते न मज्जाणाइकओ । संकेयवो जं तीए संभवो भावदोसाओ ॥ १२ ॥
 आवरसयाइच्चुन्निसु बुत्तो पि हु विंबंठावणाइ विही । चरियाउकित्तणाओ नं सेसपडिसेहगो सो वि ॥ १३ ॥
 इय जहसत्तीए गुरुं लहुं व सेलुब्भवं मणिमयं वा । जिणविंबं कारित्तो पउमो व गिही सिवं लहइ ॥ १४ ॥ तथाहि—
 अत्थि पसत्थात्तित्थमाहप्पपडिहयडिंब-डमरा, मराल-कर्विजल-सुय-सारियाडभिरामाऽऽराममणहरा, हरऽड्डहाससेयकित्ति-
 पुरिससोहिया, लच्छिवच्छंत्थलि व अणंतोवभोगुंदरा, सरासणलड्डि व भूरिभवपवोणुगया, सयलमहिवलयसुपसिद्धा, जह-
 तथाभिहाणा सुहंकरा नाम नयरी । तत्थ य नियमहिमविजियपौगसासणो, सासैणायन्नणमेत्तसंभंतनमंतवइरिविसरो, सरोय-

१ व्यक्त्याख्या ॥ २ क्षेत्राख्या ॥ ३ महाख्या ॥ ४ बद्धाव प्रती ॥ ५ सप्ततिसमधिकजिनेन्द्रशक्तस्य ॥ ६ विम्बस्थापनायाः विधिः । चरिता-
 बुत्कीर्तनात् ॥ ७ न सोस प्रती ॥ ८ प्रशस्तातिथ्यमाहात्म्यप्रतिहतमयविश्रवा ॥ ९ च्छच्छलि प्रती ॥ १० लक्ष्मीवक्षस्थली अनन्तस्य-कृष्णस्यो-
 पभोगेन सुन्दरा, नगरी पुनः अनन्तैः-अपरिमितैः उपभोगैः सुन्दरा ॥ ११ शरासनयष्टिः भूरिभिः भवैश्च पर्वभिः-प्रन्थिभिरनुगता, नगरी तु पर्वभिः-
 उत्सवैः ॥ १२ पञ्चाणुं प्रती ॥ १३ इन्द्रः ॥ १४ सणय प्रती । शासनाकर्णनमात्रसम्भ्रान्तनमद्वैरिविसरः ॥

जिनविंब-
विधाने पद्म-
श्रेष्ठिकथा-
नकम् १२।
त्रिविधा
प्रतिष्ठा

रदेसो व बंधुपत्तकमलालंकिओ, महातरु व संउणनिवहसेवणिओ, सैयलदिसामुहवित्थरियकिच्चिमुइणीमालियभुयणसरपरिसरो स्तूरप्पभो नाम राया । सयलंतेउरपहाणा रायलच्छि व पच्चक्खा लीलावई नाम से भारिया । तीए य समं समयणाणुरूवं विसयसुहमणुसेवमाणस्स तस्स वच्चंति वासरा ।

अन्नया लीलावई देवी निसि सुहसेजाए पसुत्ता अमंदमयरंदविंदुसंदोहत्तमहुयरावावमणहरं पउमं सुभिणे वयणग्गिपधिसमाणमवलोइऊणं पडिबुद्धा । रायवयणेण सबुद्धिविभवेण य पहाणपुत्तजम्मं विणिच्छिऊण सुहेण अच्छिउं पवत्ता । कइवयासावसाणे य सुगब्भाणुभावतो धम्ममीसंसाविसओ डोहलो समुप्पओ । विन्नातो नरवइणा, वाहराविया पासंडिणो, पारद्धा तेहिं धम्मवियारा । तथाहि—

यागच्छागवधेन वैदिकजनैः कारुण्यतः सौगतैः, दीक्षातः शिववर्त्मवर्तियतिभिः खानादिभिः खानातकैः ।

तत्त्वज्ञानत एव कापिलमतैरावेदितोऽनेकधा, स्वस्वग्रन्थयाथयानुसरणाद् धर्मस्तदेवंविधः ॥ १ ॥

तह वि अंजियत्तणेण न तीसे 'धेवं पि पडिपुनो दोहलो । तदसंपत्तीए य चाढं किसीभूया देवी । उव्विगो राया । निरुविया य पहाणपुरिसेहिं तदपरे पासंडिणो । सुनिउणं पलोयंतेहिं य दिट्ठा नंदणवणविजणपएसमल्लीणा सज्झाय-उज्झाण-

१ सरोमध्यभागः बहुपत्रैः कमलैः 'अलङ्कृतः, राजा तु बहुभिः पार्श्वैः-सत्पुरुषैः कमलया च-लक्ष्म्याऽलङ्कृतः ॥ २ महातरुः शकुनानां-पक्षिणां नियहेन-कृदेन सेवनीयः, राजा पुनः सगुणपुरुषगणेन सेवनीयः ॥ ३ सकलदिग्मुखविस्तृतकीर्त्तिसुदिनीमालितभुवनसरःपरिसरः ॥ ४ 'तः सोग' प्रती ॥ ५ स्तोकर ॥ ६, °निऊणं प्रती ॥

देवभद्रस्त्रि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो ।
॥ ७९ ॥

निग्गहियमणपसरा भयंवतो धम्मसिंहाभिहाणा स्वरिणो, निवेइया नरिदस्स, वाहराविया य गउरवेण । कइवयसिस्सपरि-
बुडा य आगया स्वरिणो राउलं, निसन्ना समुच्चियासणे । परमभत्तीए वंदिया रायमहिला[ए] । सिद्धो य तीए पासंडिय-
परुवितो धम्मवियारो । परिभाविओ स्त्रीहिं, भणिया य देवी—

महाणुभावे ! मुद्धजणजणियचित्तक्खेवो एस धम्मवियारो न जुत्तिभारं सोढुं पाइ । तहाहि—जइ छागवहेण धम्मो ता
सुकयकम्माणो छड्डिया । अह मंतपाहनेण नत्थि दोसो ता कीस निग्गहिजंति साइणीओ ? । जो य कारुणेण धम्मपरुवणा-
पर्वचो सो वि वयणमेत्तं पत्तनिवडियसंसभक्खणाओ बुद्धसिस्साणं ति । 'दिक्खामित्ताओ वि धम्मसिद्धि' ति एयं पि
अजुत्तं, जहुत्तकिरिया-नाणविरहेण केवलस्स तस्स फलासाहणाउ ति । ता सवे वि एए धम्मवियारा मुद्धबुद्धीण जोग्गा ।
कुसलाणं पुण रयणत्तयगहणमेव जुत्तं ।

रायमहिलाए भणियं—कित्तु किमेयं रयणत्तयं ? । स्वरिणा जपियं—निसामेहि—

धम्मो करुणारम्मो असेससत्ताण रक्खणासारो । इदिय-कसायनिग्गहपडिंबद्धो बाहमविरुद्धो ॥ १ ॥
देवो अट्टारसदोसवज्जिओ विमलकेवल्लोओ । बुद्धो तिजयपसिद्धो अच्चंतनिरंजणो य जिणो ॥ २ ॥
कारावगो य कत्ता धम्मस्स विरागवं च संविग्गो । निग्गहियइक्खो कयसव्वसत्तरक्खो य धम्मगुरू ॥ ३ ॥
रयणत्तयमेयं कित्तयंति निदुणियरुंददारिंदं । पुन्नरहियाण एयं च नेव सुमिणे वि संपडइ ॥ ४ ॥

१ राजकुलम् ॥ २-प्रपञ्चः ॥ ३-ए व धं प्रतौ ॥ ४-डिबुद्धो प्रतौ ॥ ५-कीर्तयन्ति निर्धूनितप्रचुरदारिद्र्यम् ॥ ६-स्वप्नेऽपि सम्पद्यते ॥

जिनविंब-
विधाने पव्व-
नुपकथा-
नकम् १२ ।

रत्नत्रयी

॥ ७९ ॥

नियसुद्धबुद्धिकसवदुयम्भि हेमं व ता परिविखत्ता । एयं गिण्हसु भदे ! महल्लकल्लाणकोसकरं

एवं घुरीहिं बुत्ते देवी निउणबुद्धिपरिभावियजहावड्डियत्थुसरूत्ता, विणिच्छियदेव-धम्म-गुरुत्ता, पीऊसवरिससित्तं पियं अप्पाणं मन्नंती जिणधम्मपरिगहेण, पडिपुन्नदोहला, भिच्छत्तपरिहारेण जहोचियं वड्डिउं पवत्ता । घुरिणो गया जहागयं ।

अन्नया य पडिपुन्नदोह[ला] सुपत्थकरण-नक्खत्त-जोगे पसूया देवी दारयं । पंचधात्रीपरिलालिञ्जमाणो, पउमोत्ति विहियनामथेञ्जो, क्रमेण पचड्ढुत्तो, कलाकलावं च गुरुजणतो अहिञ्जतो, जोषणमणुपत्तो । अवरवासरे य सो पउमकुमारो 'जोगो' त्ति कलिञ्जण पइड्डिओ जुवरायपए पिउणा । पारद्धो य तेणं जहावसरं वेरिनरिदेहिं समं समरवावारो । विणाससं-किएण य वैवरोविओ रत्ता एत्तो जुवरायपयातो । जाओ य से अवमाणो, परिभाविं पवत्तो य—

ठाणग्भट्ठा सिहिणं व निब्बुइं दिट्ठा कह शु सप्पुरिसां । वीसामहत्थाममहत्ता (?) मुत्ताण वि कह पवजंतु ? ॥ १ ॥ तथा—

पुरिसोत्तिमो त्ति गिजइ कह सो जो पंचयन्नभावे वि । नो भदसदसम्मद्गम्भिणं शुवणमवि कुणइ ? ॥ २ ॥ किंच—

परमाहप्पुप्पन्नो [पण्णो] वि न वन्नणं जणो लहइ । अन्नत्थ अविन्नाओ ता हं तोलेमिं अप्पाणं ॥ ३ ॥

इति निच्छिञ्जण कयवेसपरिवत्तो निगओ गिहाओ रायपुत्तो, विविहदेसंतरेसु- भमंतो य पत्तो एगत्थ. आसमपए । दिट्ठो य तत्थ भीमो नाम तावसो । बुब्बो. कइवधासराइं तेण समं । गाढसिणेहेण य पडिबन्नो 'पुत्तो' त्ति कुमारो अणेण ।

१ इत्यर्थे ॥ २ क्षीरपात्री मज्जनपात्री मण्डनपात्री क्रीडापात्री अट्टधात्री चेति पद्यथाव्ययः ॥ ३ 'व्यपरोषितः' दूरीकृतः ॥ ४ 'परिभावयितुम्' ॥ ५ कदली-इत्य-॥ ६ प्राज्ञः ॥ ७ तोलमिः प्रती ॥ ८ बुत्तो कं प्रती । उचितः ॥

देवभद्रद्वारि-
विरहओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो ।
॥ ८० ॥

अवरवासरे य पायवडणपुरस्सरं कुमारी गमणत्थं तावसमंणुन्नचिउं पवत्तो । विरहकायरत्तणेण य बैहपवाहपवालिया-
णणेण भणिओ सो णेण—वच्छ ! बैढमणुच्चियमेय सुणीण पेमकरणं, केवलं अप्पहू वट्टामि अप्पाणं पि पडिखलिउं, न य
सिणेहे किं पि उव्वयरियं तुम्हारिसे तीरइ मारिसेणं, तथावि इमं विस्समुहाभिहाणजक्खमंतं पुवपुरिसागयं वच्छ ! णिणहसु
त्ति, एसो हि जेण तुह देसंतरेसु वच्चमाणस्स सहाई हवइ आवयापडिखलणं च करेइ त्ति । पडिवन्नं कुमारेण । सुँहसुहुत्ते
पुवसेवाइविहिसाहणपुव्वयं दिन्नो तावसेणं । पारद्धो य कुमारी तमाराहिउं सुसाणे कसिणचउइसीए ।

अह जाव जाँवमुदापुरस्सरं मंतसाहणं कुमरो । निग्गहियमणप्पसरो पारद्धो काउमच्चंतं ॥ १ ॥
ताव कयघोररूवो दंसणमेत्ते वि दिन्नभूरिभओ । मच्चु व भासमाणो माणाइक्कंतगुरुदेहो ॥ २ ॥
एगो इत्ति पिसाओ पत्तो कुमरंतियं दढं कुविओ । पारद्धमसंवद्धं किमेवमेयं ? ति जंपत्तो ॥ ३ ॥
कुमरेण जंपियं किं निरत्थयं भो ! परिस्समं कुणसि ? । एसो न स होइ जणो जो तीरइ भेसिउं तुमए ॥ ४ ॥
नियँजणगरज्जपमुहं परिच्चयंतो वि जो न भीओ हं । सो दुक्खविइन्नउरो तुमं तणायावि न गणेमि ॥ ५ ॥
अह दिसिर्पसारियदीहरकविलाविलभूरिकेसपब्भारं । तणुभारभरियगयणं भयचिक्खेवाउलियलोयं ॥ ६ ॥

१ अउजापयितुम् ॥ २ बाप्पप्रवाहप्रणवितानेन ॥ ३ बाढमनुचितमेव ॥ ४ उपकर्तुं युष्मादशे शक्यते मादशेन ॥ ५ सुहुसुं प्रतो ॥ ६ जाप्पमुद्रा—।
७ निजजनकराज्यप्रमुखम् ॥ ८ 'रिचयं' प्रतो ॥ ९ दिक्कप्रस्तदीर्घकपिलविलभूरिकेशाग्भारम् । तउभारमृतगगनं भयविक्षेपाकुलितलोकम् ॥ क्षय-
कालाशुभानिलविल्लङ्घुगुरगिरिसदृशम् ॥

जिनबिंब-
विधाने पद्म-
नृपकथा-
नकम् १२।

मरुतान्कनंनलियानिन्नित्तिलिजांगकृपगिरिमरिसं । अशंतं नचनं ददृणं ईसि कृपद्वागो ॥ ७ ॥
 कुमरो पयंपर रुहं अत्र पि पिरमद् न रागलच्छिलो ? । पेच्छणयच्छणगेमं कदमन्नह संभयेजं इहं ? ॥ ८ ॥
 इय गपदिहागंपेसन्मेनरुद्धमणो भजेइ जा कुमरो । ता पयडियनियरुथो गरिलकरो नागरइ अस्लो ॥ ९ ॥
 होउं पद्दुहीन्निपुणं आपनं देसु तुज्ज भिगो हं । आअम्मं निरुअमसचप्रिचमयुगजितो दूरं ॥ १० ॥

'पुं' नि पडियच्छण तापणं रापपुथो उ[१]संहरियमंगोपयारो ताप्रसाथुआतो पयद्यो उत्तराभिमुहं । सयासत्त्रिहिय-
 अकगच्छित्तंनमवांछियभोयणाइमागरो अणवरयपयाणगेहिं वचंती संपंचो तिजयलच्छीनित्रागमंदिंरं सीहपुरनयरं । तत्तय य
 पयइयापग्माणुआतो पयइसुसीलो पयइरुठ्ठणायरो पयइपरोरायरथो चइरसिचो नाम राया । सो य तदिनसं मयपग्माणुरा-
 गियणेषेण हर पिंगामह-महुंमह-जिण-बुद्धपडिमाउ तुंगमिगमंदिरेसु पइट्टापिऊण गयलत्तिथेहिं समं भिच्चमिच्चं देवपासरुपं
 परिगाथितं परथो । तत्तय य मियसिस्सेदिं अंपियं—महारायं !

देवदरपरियददत्रो निदमुमणो विमुहसंगो य । कुल-धंशुभावडकरो गो एम तिलोयंणो देवो ॥ १ ॥

राजा—'देवार्थन्यस्तभाग्यः अथ च दग्धस्मरः, त्यक्तसज्जः अथ च श्रूलादिग्रहधारी' इति परस्परधिकृद्भगारात्पलक्षणमा-
 मानि । अर्थतरे अंपियं पिगामत्तसिस्सेदिं—

१ देवदरच्छणगेसु ॥ २ अ अहं प्रती ॥ ३ मसुद्धं प्रती ॥ ४ उ पदुं प्रती । भातु वमुक्तीइतेण ॥ ५ निदरमगस्वरित्तणमुपाकितः ॥
 ६ 'पयसो प्रती ॥ ७ पिगामहः-प्रजा ॥ ८ महं जिं प्रती । मयुमथ-रुणः ॥ ९ धणयां प्रती ॥ १० महारेवः शिप इत्यर्थे ॥

देवभद्ररि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो।
॥ ८१ ॥

रुद्रस्वमाल-कुंडिय-सावित्तिर्गवत्ति-हंसपरियरिओ । चउवयणं चवियवेओ, स एस वंभो त्ति जयकत्ता ॥ १ ॥
राजा—रुद्राक्षमालापरावर्तनादज्ञानी, कुण्डिका-वेदगुणनाभ्यां यत्तिमात्रः, रुद्रादिपरिग्रहाद् रागी, जगत्कतैति च प्रत्य-
क्षविरोधः स्त्री-पुंसयोगेनोत्पत्तिदर्शनादिति मृषा पूज्यस्वरूपमामाति । एत्थंतरे नागरियं केसवभत्तेहिं—महाराय !
उच्चूढमहीवीढो^१ सुर-कंसप्पुहदणुयदलदलणो । जलहिलविहियनिदो लच्छिपिओ एस सो कण्हो ॥ १ ॥
राजा—धृतभूपीठ इति वर्णनामात्रं स्वस्वभावावस्थितत्वात् क्षितेः, कंसादिवधाच्च विजिगीपुराजन्यरूपः, समुद्रनिद्रा-
करणाच्च तरणविधाविसिष्टः, लक्ष्मीप्रिय इति च कामुकः, तदेतदपि न पारमार्थिकदेवतारूपमवभासते । एत्थंतरे भणियं
कारुणियविणेयगणेण—महाराय !

कारुन्नपुन्नहियओ नियत्तिथंनिकारमसहमाणो जो । परमपयाओ वि भवं उवेइ सो एत्त बुद्धो त्ति ॥ १ ॥

राजा—'कथं-कारुणिकः ? अथ च पात्रगतमांसभोजनमप्यनुजानीते ? तीर्थपराभवे भूयो भवमुपैति अथ च परम-
पदस्थः' इति बाहं परस्परव्याहृतमेतदपि देवतत्त्वम् । एत्थंतरे भणियं अरहंतभत्तलोएण—महाराय !

जियकोहाइचउको हयमयणो सत्तु-मित्तसमचित्तो । अकलत्तो अमत्तो देवो सो एस अरहंतो ॥ १ ॥

१ 'गवत्ति' प्रती । सावित्रीपत्नी-॥ २ 'णठचि' प्रती । चतुर्वदनकथित्वदः ॥ ३ 'गुणिना' प्रती ॥ ४ 'रोधे स्त्री' प्रती ॥ ५ 'हो
सुर' प्रती ॥ ६ 'वर्षना' प्रती ॥ ७ संकादिवध्वाच्च प्रती ॥ ८ 'मुद्रानि' प्रती ॥ ९ कारुणिकाः-त्रौट्वाः ॥ १० निःकारः-तीर्थपराभवः ॥
११ 'वदत्त्व' प्रती ॥

जिनविन्न-
विधाने पच्च-
नुपकथा-
नकम् १२ ।

॥ ८१ ॥

राजा—सत्यमेतत्, कथमन्यथा प्रशान्ता दृष्टिः ? सोमं वपुः ? प्रहरणपरिहारः ? न [स]खीकृता ? छत्रत्रयादिपूजा-
प्रतिपत्तिश्च परदेवविलक्षणाऽस्य, युज्यते तदेव एन परमात्मा सतां सेव्यः संसरोत्तारहेतुरिति निश्चिनोमि, केवलं यद्यन्यतो-
ऽपि मध्यस्थादेतन्निश्चयः स्यात् तदाऽन्यदेवतात्यागेनैत्रैव तावत् स्थैर्यं करोमीति ।

अहं नरवइतर्षिहव्रणसवणसंजायमच्छरुच्छेया । कयसमवाया सवे वि त्तिथिया भणिउमाढ्त्ता ॥ १ ॥

राय ! किमेवमनुत्तं जंपह ? संलहेह किं व अरहंतं ? । एतो खु तर्ईवज्ज्ञो न पूजितो पुर्वजेहिं पि ॥ २ ॥

न. य कुलमगपवन्नो देवो य गुरु य उज्झिउं जुतो । उदिहे अणुरागो न य सणुरिसाण उचिओ य ॥ ३ ॥

उंप्पहपवन्नचित्तं न तुमं च उवेहिमो वयं कह वि । पुर्वठियं उज्झंते नियजीयं पि हु परिचइमो ॥ ४ ॥

रेन्ना पयंपियं दूरचत्तमज्जार्यंमेरिसं वोत्तुं । तुब्भाण भो ! न जुज्झइ जाणियं बहुसमय-सत्थाण ॥ ५ ॥

जह [तह] देवो धम्मो गुरुं य कणगं च रयणमाई वि । अपरिक्खऊ [ण कु] सला गिण्हंता हुंति हसणिज्जा ॥ ६ ॥

पुव्वपुरिसफमो वि हु कजे जुच्चिक्खमेऽणुसरणिज्झो । अनहरुवे वि य तम्मि अभिरई नणु महामोहो ॥ ७ ॥

१ 'भेव तं' प्रती ॥ २ 'नात्रेव तात्पर्यं' फं प्रती ॥ ३ अथ नरपतितद्विवचनश्रवणसञ्जातमत्सरोत्सेका । कृतममायाः ॥ ४ श्रावध्वे ॥
५ 'अथीवाह्य' वेदत्रयीवदिकृतः यद्वा ब्रह्मा विष्णुः महेशश्चेति देवत्रयीवाह्यः ॥ ६ पूर्वजैः ॥ ७ उत्पथप्रपञ्चचित्तं न त्वां च उपेक्षामहे ॥ ८ 'दृष्टियं' प्रती ।
पूर्वस्थितिः उज्झति [त्वयि] निजगीवितमपि परित्यजामः ॥ ९ राशा पजलितं दूरलक्षमर्यादं ईदृशं वक्तुम् । युष्माकं भो ! न युज्यते
शतबहुसमयशाखाणाम् ॥ १० 'यनेमेरि' प्रती ॥ ११ 'यपणु' प्रती ॥ १२ गुद च प्रती ॥ १३ 'णिज्जे' प्रती ॥

देवभद्ररि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो
॥ ८२ ॥

जइ संभवंतबहुदबलाभमुवलहइ कोइ वरभंडं । ता किं तं गिण्हंतो गुरुहिं सो वारिउं जुत्तो ? ॥ ८ ॥
पासंडिएहिं बुचं नाणी देवो व इय खमो^३ वोसुं । सविगण्पकप्पियाइं विस्समुहाइं ति न पमाणं ॥ ९ ॥
रत्ना भणियं—सच्चमेयं । तओ वाहरिया नियपुरिसा भणिया—अरे ! सब्बथ नयरे पंडहयपडिहणणपुरस्सरमिमं घोसेह,
जहा—जइ को वि कत्थइ नाणवंतं सिद्धदेवयाविसेसं वा पुरिसं जाणइ ता सो तं राइणो सिग्घं निवेयँउ, महंतं पओयणं ति ।
‘तह’ ति उग्घोसियं रायपुरिसेहिं । सुया य एसा आघोसणा पउमरायपुत्तेण । परमकोजहलाउलिण्ण य पुच्छिया कुमारेण—
किं भो ! पओयणं ? ति । तेहिं भणियं—भो महाभाग ! अम्ह नरिंदो देव-धम्माइविणिच्छंयं काउकामो पुरिसविसेसं मग्गइ
जैवयणाओ तद्विणिच्छओ हवइ, तदुवलंभनिमित्तं च एस उर्वकमो त्तिं । तओ कोजहलेण रायपुत्तो गओ तं पएसं ।
पच्चभिन्नाओ य एणेण मागहपुत्तेणं । पडिउमारद्धो सो तग्गुणगणं । जाणिओ रत्ना, उववेसिओ समीवासणे, पुच्छिओ कुसलोदंतं ।
पँत्थावे य भणियं कुमारेण—महाराय ! किमेस सब्बतित्थियमीलगो ? ति । तओ रत्ना सिट्ठो सब्बो पुब्बुद्धिद्धम्मवि-
यारवुत्ततो, दंसियाओ य पसुवइपमुहदेवयापडिमाओ । भिन्नाभिन्नामवलोइयाओ निउणदिट्ठीए रायपुत्तेणं । पुच्छिओ य
रत्ना—कुमार ! कहसु को देवो अभिरुइओ ? । कुमारेण वुत्तं—किमिह वुच्चइ ? । राइणा वुत्तं—तहावि संखेवेण जहाभिरुइयं

१ ज्ञानी देवो वा इति क्षमो वक्तुम् ॥ २ मो वेंत्तं प्रतौ ॥ ३ °स्सहमुं प्रतौ । विश्वमुत्तानि ॥ ४ पडिहं प्रतौ । पटहक-
प्रतिहगन-पटहकवादन-॥ ५ °यओ महं प्रतौ ॥ ६ °णिच्छियं प्रतौ ॥ ७ यद्वचनान् तद्विनिश्चयः ॥ ८ आरम्म इत्यर्थः ॥ ९ °त्ति
गओ को प्रतौ ॥ १० पच्छावे प्रतौ ॥

जिनविं-
विधानेपद्म-
नृपकथा-
नकम् १३ ।

॥ ८२ ॥

साहेसु । कुमारेण कहियं—निंसासेसु—

नानाशस्त्ररुपः कथं गतरुपः ? स्त्रीसन्निधानात् कथं नीरागाः ? पशुनाशियागकथनात् कारुण्यवन्तः कथम् ? ।

छत्राद्यष्टमहाविभूतिविरहाद् देवाधिदेवाः कथं ? तस्मात् सर्वगुणद्धिमान् विजयतामर्हन्निहैकः प्रभुः ॥ १ ॥

राइणा भणियं—एवमेयं, अम्हं पि एस पडिहासो, परं जइ देवयाइमुहाओ एयनिच्छओ होइ ता तित्थियलोगो वि बुज्जेजा । तओ कुमारेण राइणो कन्नमूलि ड्ढाऊण सिड्ढो चिरसाहिओ जक्खवुत्तंतो । राइणा वुत्तं—कुमार ! सबहा ममा-
णुगहं कुणमाणो तं जक्खं तथा पन्नवेसु जहा एस संसओ पणस्सइ त्ति । 'एवं करेमि' त्ति संसिऊण सुमस्सिओ जक्खो
कुमारेण । आगओ य एसो 'भो जक्ख ! पच्चक्खो होऊण देवयाविसयं लोयस्स निच्छयं कुणसु' त्ति आइड्ढो कुमारेण ।

फुरंतमणिकुंडलो तयणु नोइ आखंडलो, समारुहिय पाँडेओ सुरपहम्मि जक्खो ड्ढिओ ।

विमाणमवचूलंयाउल्ललंनयुत्ताहलं, रणंतमणिकिंकिणीपडलवद्धकोलाहलं

विसिद्धहरिसुंदुरा निवपुरस्सरा तित्थिणो, स एस परमेसरो सरियमेत्तओ पत्तओ ।

कहेउ जमिहाचियं इय पयंपिरा सायरं, खिवंति तमवेक्खिउं तयणु सिग्घमग्घंजलिं

एत्थंतरम्मि जक्खेण जंपियं कीस संसयं कुणह ? । भो भो महाणुभावा ! निम्मलमइणो वि होऊण ॥ ३ ॥

१ नेसा° प्रतो ॥ २ °यानिस° प्रतो ॥ ३ °निच्छियं प्रतो ॥ ४ इवार्यकमव्ययम् ॥ ५ प्रकटः ॥ ६ °पहं पि ज° प्रतो ॥ ७ °सुइउरा
प्रतो । विशिष्टहर्षोडुराः ॥ ८ परंपि° प्रतो । प्रजल्पनशीलाः ॥

देवमद्भरि-
विरह्यो

कहारयण-
कोसो ॥

सामन्नगु-
णाहिगारो।

॥ ८३ ॥

बालो वि मुणइ एयं न राग-दोसेहि परिगया देवा । अह ते वि पूयणिजा अपूयणिजो न ता कोइ
अर्थाहजलपवाहे अप्पाणं जो न तारिउं तैरइ । सो वि हु तारेइ परं ति जुत्ति-दिट्ठेहिं य विरुद्धं
ता राग-दोसरहियं अरहंतं सरैह मुयह कुग्गाहं । संबंघिगगसुहयं मुंचह संसारिए देवे
संसारुत्तरणमणा जइ ता एयं विणिच्छयं कुग्गह । इय संसिळण जक्खो सहसा अइसणं पत्तो ॥ ४ ॥
॥ ५ ॥
॥ ६ ॥
॥ ७ ॥

पहिट्ठो पुहइपालो सह कुमारेण अकुग्गाहिलोगेण य । विलक्खीभूया गया सं द्वाणं कुत्तिथयाइणो । राया वि सकुमारो
सुचिरं जिणं पूइण थुणिळण य गओ निययधरं । कुमारेण समं कयं भोगणं । 'देवयाविसेसविणिच्छयकरणेण परमोवयारि'
त्ति परं हरिसपगरिसमुवहंतेण य रत्ता दिन्ना कुमारस्स सुरसुंदरी नाम निचधूया । विसिद्धलग्गे य परिणीया अणेणं ।
वत्तो वीवाहो महया वित्थरेणं । ठवियो य रत्ता एसो महामंडलेसरपयम्मि, सभवणे व सुहेण अच्चिउं पवत्तो य ।

अन्नया य एगंते पउमकुमारेण सह चिद्धमाणस्स राइणो सहस त्रिय गयणंणे तं पएसमुवसप्पमाणो दिव्वनाणनयणो
खेमंकरो नाम चारणसमणो कइयविजाहरकुमाराराणुगम्ममाणो चक्खुगोयरमुवगओ । तं च अच्चरियभूरूयं सुणिक्क-
रमवलोइण विम्बिहयमाणसो ज्झड ति आसणा उट्ठिळण राया निडालतडारोत्रियपाणिपउमकोसो विन्नविउं पवत्तो—भयवं !
पसीयह; नियपायदरिसणेणाणुगिण्हह, करेह सफलं अम्ह जीवियं—ति जंपिरे नराहित्रे कारुन्नपुन्नहियओ पणयपत्थणाभंगभी-

१ अस्ताघ—॥ २ शकनोति ॥ ३ स्मरत ॥ ४ सर्वाक्षिर्गलुत्तम् ॥ ५ °णिच्छियं प्रतो ॥ ६ °णिच्छियं प्रतो ॥
७ °वन्नो प्रतो ॥

जिनचिन्व-
विधानेपद्म-
नृपकथा-
नकम् १२।

॥ ८३ ॥

रुचणओ ओयरिओ रायभवणे माहू, दिन्नसमुच्चियामणो निसन्नो य। एत्थंतरे रायकुमारेण समं राया निडालतडताडियघरणि-
मंडलो पंचंगपणिवायपुरस्सरं सबायरेण पणमिऊण चरणजुयलं चारणसमणं भणिउमोढतो—

अअ कयत्था सुत्था य अअ अओन पत्तपअंता । संसारमहोयहिणो जं जायं दंसणं तुम्ह ॥ १ ॥

रअं रिद्धीसुंदेरमुत्तमं मंतसिद्धिविन्नाणं । मन्ने लब्भइ दुलहं पि न उण तुम्हाण पयसेवा ॥ २ ॥

वांभोइत्तमंतरिए भयंत। अग्हे कुत्तित्थियर्ययत्थे । सम्मग्गम्मि निजुंजसु काउं कारुन्नमचंतं ॥ ३ ॥

अह सांहू तओग्गयमुत्तलब्भ जिणं जिणिद्धम्मं च । साहइ मच्चित्थरत्थं महत्थदिट्ठंत-जुत्तियुयं ॥ ४ ॥

ओहिन्नाणवलेण य मुणिउं पुवुत्तधम्मजुत्तं । भणइ य मुणी नरेसर। किं वन्निअइ तुह मईए ? ॥ ५ ॥

जो य तहाविहसमयत्थसण-मुणिसेवणाइविरहे वि । निच्छियदेवसरूवो विक्खिवसि तुमं कुत्तित्थजणं ॥ ६ ॥

तुमए वि देवयावलविदलियनीसेसलोयमोहेण । रायसुय ! पउम ! विहियं-तं जं जयविम्हयं जणइ ॥ ७ ॥

एत्तो चिय [गन्भ]गए तुमए दरिसणवियारपडिचद्धं । तत्तविणिच्छियसारं दोहलयमकासि तुह जणणी ॥ ८ ॥

ता सियलच्छीए पेच्छियाण पुरिमाण निच्छियं घडइ । मिच्छत्तच्छन्ने-वि हु लोए-एवंविहा बुद्धी ॥ ९ ॥

१ ललाटतटसाहित-॥ २- जातुद्धिकं करद्धिकं उत्तमात्त चेत्यप्रपथकम् ॥ ३ आरुथः ॥ ४ स्वस्थाः ॥ ५ व्यामोहतमोऽन्तरितान् ॥ ६- यद्येत्थे

प्रतो । पुत्तीर्थिकमस्तान् ॥ ७- 'विहियं' प्रतो' ॥ ८- जगद्धिस्मयम्-॥ ९- दर्शनविचारप्रतियक्षम् । तत्त्वविनिश्चयसारम् दोहदमकासि ॥

१०- 'पिच्छियं' प्रतो' ॥

एत्तो अरिहतं चिय देवं सुतवस्सिणो य गुरुणो त्ति । जिणपन्नत्तं तत्तं च भावसारं पवजेह
 वज्जह धम्मविरुद्धेहिं संगं सुयह विसयवामोहं । अप्पुष्वापुव्वगुणज्जणम्मि अज्जुज्जमं कुणह
 इय एवमाइपन्नवणवयणनिवहेण निच्चला धम्मे । ते काउमणुन्नाओ मुणी गओ वंछियं द्ढाणं
 नरचइ-कुमारा य पुव्वविणिच्चियधम्मा वि सविसेसं साहुवयणेण सुणियपरमत्था धम्मकजाइं चित्तिउं पवत्ता ।
 अन्नया य पिउणो संतिया कुमारणयणत्थं समागया पहाणपुरिसा । पडिहारनिवइया गया कुमारसमीवं ।
 'पिउपहाण' त्ति दूराओ अब्बुद्धिया कुमारेण, अवग्गुहणाइपडिवत्तिपुव्वयं च उव्वेसिया समीवासणेसु, पुड्ढा पिउणो कुस-
 लवत्तं देससुत्थयं च । सिद्धं च तेहिं जहोचियं । एत्थंतरे पत्ता भोयणवेला, उट्ठिओ कुमारो तेहिं समं, कया देवयाइपूया,
 निव्वत्तियं भोयणं । अह पत्थावमुवल्लब्भ तेहिं पिउपुरिसेहिं विन्नत्तो कुमारो—महाभाग ! महाराएण अणिव्वत्तगरोगज्ज-
 रियसरीरेण परलोगहियमियाणिं काउक्कामेण रज्जमहाभरं च तुमए आरोविउमिच्छुणा अम्हे तुम्हाणयणत्थं विसजिया,
 'न य मए अदिट्ठम्मि वीयभोयणं कायवं' ति देवस्स आणा, ता अलं सेसकिचेहिं, सजीहोह गमणत्थं ति ।
 एयं च सोच्चा कुमारो आउरपिउसोगपूरपूरिज्जमाणमाणसो खणं किंकायव्वाउलत्तणमणुभविज्जण सयमेवाणुसरियधीर-
 भावो कह कह वि नरिंदं मोयाविज्जण पणइणीसमेओ अणत्तरयपयाणगेहिं गच्छंतो पत्तो सुदंकराभिहाणाए नियनयरीए ।

१ संगं प्रती ॥ २ अपुष्वां प्रती ॥ ३ मुणिं प्रती ॥ ४ लब्भं ते° प्रती ॥ ५ अनिवर्त्तकरोगज्जंरितशरीरेण ॥ ६ आतुरपितृशोक-
 पूरपूर्यमाणमानसः क्षणं किंकरतव्यव्याकुलत्वमनुभूय ॥

रूपा नगरिमोदा, यगिद्वो रायभवनं कुमारी, पंचगवणिवायपुष्यं पडिओ गीईनलणेसु । उग्रगूहिओ पिउणा, आरोविओ
 उळ्ळंती, पुश्चिओ पुताणभूयदेमममणपुचंतं । जणगंदुरथानत्यानलोयणपाउभवंतवाहृषाहाउल्लोयणेणं मन्नुभरखलंतं-
 नगराए राणीए जहासितं मिट्टं कुमारेण । तद्वामगोगं च तं दट्टण मणियं रत्ना—चञ्च । किमेनं कायरो होमि ? सिदे
 मोत्तल सेगालं नुष्वमिद्वंमं, एत्तो मिय पुष्यपुरिमा संमगसंगनागेण पय्या संजमुओगं, किं वा चञ्च ! अम्हाणं सोय-
 जिउं ? नेहिं लिगगमारं किं नो उग्रभुवं संगारयुहं ? रुस वा सिसोहरचणं नोगणीया आणा ? अह्मा किमणेण अप्पवि-
 क्कगचणेण ? अणंतसंनारसंगरणओ किं नो दिट्टं ? किं नाणुभूयं ? किं वा नो कयं ? ता पुच ! परिचय मोगं, कुणसु धम्ममा-
 हेउं ति । ततो रायलोएण धेयं पि अपडिवजितो रळं महाकट्टेण काराविओ तंदंभुजगमं । पगरथमुट्टुत्ते य अहिसिओ राय-
 यए । जहोचियं मिवलं दाउण य रथा पडिचमणसणं । समाहीए मरिउण सोहम्मदेवलोए देवो जाओ चि । पउमराया
 पि तप्पारलोइयकिगाइं काउण भावियमासख्वो कालफमेण विगयसोगो जाओ, रळकडाणि य चित्तिउं पयचो ।

अथया य रायराटियानियत्तमायेण दिट्टं धीरमद्दसेट्टिणा काराविउमाणं तुंगेसिगरुद्धदिगायगासं हरहास-हिमधवलं
 जिणभवनं । कोउल्लेण गओ तत्थ । अन्सुट्टिओ धीरमद्दईहिं । दंसिओ पासायकम्मत्रिसेसो । पसंसिओ नरिदेण सेट्टी, जहा—
 धधो तुमं महायस ! निययुयदंडडिाएण विचेण । जेण तए जिणभवनं गिरिगरुयमिमं चिनिम्मवियं ॥ १ ॥

१ 'ययुय' प्रती ॥ २ 'पुञ्छाय' प्रती । अनरुत्थास्यापलोकनापुंगेहाणप्रगाहापुल्लोचनेन मन्नुभरस्सलरशरया ॥ ३ एममयात्तयागेन ॥
 ४ तनुभरं प्रती । तस्सनुगयए ॥ ५ उक्कस्सदिगयकत्तए ॥

देवमद्वारि-
विरहओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो ।
॥ ८५ ॥

गिरि-रत्न-सरिय-सायरलघणपभिर्हृदि अञ्जिओ अत्थो । धन्वाण धम्मकज्जे वच्चइ इयराण इयरम्मि
निष्पुन्नमप्पयमहं मन्ने विनिवायभायणं पि धणं । जस्स मम नोवओगं वच्चइ एवंविहङ्गाणे
रञ्जं रज्जुं पिव बंधणत्थमुवकप्पियं अहं मन्ने । उवजुज्जइ धेवं पि हु जं नो सद्धम्मकज्जम्मि
भावत्थयासमत्थो काहं दवत्थए न जइ जत्तं ? । ता अप्पण चिय परं अप्पा भवकूवए खित्तो
होउ बहुजंपिएणं इहेव चेईहरम्मि जिणविंयं । काराविळण संपइ अप्पाणं निचैवेमि ति
सिद्धो य एस भावो पुरतो सेट्ठिस्स वीरभइस्स । तेणावि अणुत्ताओ सो पहरिसमुव्हंतेण
अह सुमुहुत्ते रत्ता जच्चज्जुणकंचणेण जिणपडिमा । काराविउमारद्धा विहिणा पुव्वोवइङ्गेण
सिद्धा य कमेणेसा सैसहरलंछणविराइया यवरा । लद्धं च पइट्ठाए जोगं लगं महन्नलोगं
पत्तो यं तम्मि समए स महप्पा चारणो सुणिचरिद्धो । गुरुदिन्नगणाणुत्तो सूरी खेमंकरो भयवं ॥ १० ॥
विन्नायतदागमणो हरिसभरुब्भिज्जमाणरोमंचो । पउमो राया गंतुं तं वंदइ परमभत्तीए
गुरुणा दिन्नासीसो उवविद्धो केवले महीवेद्धे । पुट्ठो य धम्मविसयं निव्वहं सो सुणिदेण ॥ ११ ॥
॥ १२ ॥

१ गिरिअरण्यसरिउसागरलद्धनप्रभृतिभिः ॥ २ भावस्तवासमर्थः करिष्यामि इव्यस्त्वे न यदि यत्सम् ॥ ३ 'नित्ययामि' शाश्वतीकरोमि ॥ ४ जच्चु-
ज्जणं प्रती ॥ ५ शशधरलज्जुनः-चन्द्रप्रभजिनः ॥ ६ य तम्मि प्रती ॥ ७ चारिणो प्रती ॥ ८ 'न्नगुणा' प्रती । गुरुदत्तगणानुत्तः ॥
९ 'वली म' प्रती ॥ १० निर्वाहम् ॥

जिनविंव-
विधानेपन्न-
नुपकथा-
नकम् १२ ।

॥ ८५ ॥

सिद्धो य तञ्जो तेणं पडिमांकारवणवइयो सव्वो । पत्थावम्मि य वुत्तो एयपइट्ठं कुणह भंते ! ॥ १३ ॥
 गुरुणा भणियं नरवर ! भंता-SSहवणाइ इह असावज्जो । अम्हाण विही उचिओ ण्हवणाई पुण गिहत्थाण ॥ १४ ॥
 तो वीर-भद्दपमुहा गीयत्था भत्तिसंगया दक्खा । कयकरणा य गिहत्था अत्थिकगुणन्निया निउणा ॥ १५ ॥
 भत्ति-चट्टमाणसारं देवपइट्ठाचिहिं निरुद्धिगा । पुच्छंति गुरु वि तञ्जो जहासुयं कहिउमाटत्तो ॥ १६ ॥
 धोसाविज्ज अमारिं रत्तो संघस्स तह य वाहरणं । विन्नाणियसम्माणं कुञ्जा खेत्तस्स सुद्धिं च ॥ १७ ॥
 तह य दिसिपालवणं तक्खिरियंगाण सन्निहाणं च । दुविहसुई पोसहिओ वेईए ठवेज्ज जिणविं च ॥ १८ ॥
 नवरं सुमुत्तम्मि पुब्बुत्तरदिसिमुहं सउणपुहं । वज्जंतेसु चउविहमंगलत्तरेसु पउरेसु ॥ १९ ॥
 तो सघसंघसहिओ ठवणायरियं ठवित्तु पडिमपुरो । देवे वंदइ छरी परिहियनिरुवहय-सुइवत्थो ॥ २० ॥
 संति-सुयदेवयाणं करेइ उस्सग्ग शुइपयाणं च । सहिरन्नदाहिणक्को सयलीकरणं ततो कुञ्जा ॥ २१ ॥
 तो सुद्धोभयपक्खा दक्खा खेयन्नुया विहियरक्खा । ण्हवर्णगरा तो खिवंती दिसासु सिद्धवलिं ॥ २२ ॥
 तयणंतरं च सुद्धियकलसचउक्केण ते ण्हवंति जिंणे । पंचरयणोदगेणं कसंयसलिलेण तत्तो य ॥ २३ ॥

१ 'काराव' प्रती । प्रतिमाकारणव्यतिकरः ॥ २ 'पहुणा, गी' प्रती ॥ ३ आस्तिक्यगुणान्विताः ॥ ४ 'द्विविधशुचिः' चात्प्राभ्यन्तरपवित्रः
 'पौपधिकः' इतोपयासः ॥ ५ चेइय प्रती । देयाम् ॥ ६ शशुनपूर्वकम् वायमानेषु ॥ ७ 'णगिरा' प्रती ॥ ८ सिद्धिब' प्रती ॥ ९ जिणो प्रती ॥
 १० माणिक्य मौक्तिक प्रवाल सुवर्णं ताम्र इत्येतानि प्रवाल मौक्तिक सुवर्णं रजत ताम्र इत्येतानि वा पत्र रत्नानि, तद्भावित्तोदकेन ॥ ११ प्लक्ष-व्यस्य-

देवभद्रस्त्रि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो ।
॥ ८६ ॥

मंष्ट्रियजलेण तो अंडुवग्ग-सवोसहीजलेहिं च । गंधजलेणं तह पवरवाससलिलेण य ण्हवंति
चंदणजलेण कुंकुमजलकुंभेहिं च तित्थसलिलेण । सुद्धकलसेहिं पच्छा गुरुणा अभिमंतिएहिं तथा
ण्हाणाणं सव्वाण वि जलधारा-पुष्प-गंध-धूवाई । दायवमंतराले जावंतिमकलसपत्थावो
एवं ण्हविए विंवे नाणकलानासमाचरेज गुरु । तो सरससुयंधेणं लिपेज्जा चंदणदवेणं
कुसुमाइं सुयंधाइं आरोवेत्ता ठवेज्ज विंबपुरो । नंदावत्तयपट्टं पूइज्ज चारुदवेहिं
चंदणंछुडुम्भडेणं वत्थेणं छायाए य तं पट्टं । अह पडिसैरमारोवे जिणविंवे रिद्धि-विद्धिजुयं
तो सरस-सुगंधाइं फलाइं पुरओ ठवेज्ज विंबस्स । जंधीर-धीजपूराइयाइं तो देज्ज गंधाई
मुद्दांमंतन्नासं विंवे हत्थम्मि कंकणनिवेशं । मंतेण धारणविहिं करेज्ज विंबस्स तो पुरओ
बहुविहपक्कन्नाणं ठवणा वरवेहगंधपुडियाणं । वरवंजणाण य तथा जाइफलाणं च सविसेसं

॥ २४ ॥
॥ २५ ॥
॥ २६ ॥
॥ २७ ॥
॥ २८ ॥
॥ २९ ॥
॥ ३० ॥
॥ ३१ ॥
॥ ३२ ॥

शिरीष-उदुम्बर-वटादीनां मथ्यच्छब्द्या भावितमुद्रकं कपायसलिलगुच्यते ॥

१ पर्वत-पद्मदह-नदीसङ्गम-नदीतटद्वय-गोश्लोत्खात-वल्मीकप्रभृतिस्यानानां गृत्तिकाभिः भावितेन जलेन ॥ २ कुष्ठ प्रियंगु वचा रोध उशीर देवदारु
दूर्वा मधुयष्टिकेति प्रथमाटवर्गद्रव्याणि । मेद महामेद कंकोल क्षीरकंकोल जीयक ऋषभक नली महानरी इति द्वितीयाष्टवर्गद्रव्याणि । हरिस्रा वचा
शोफ वालक मोथ ग्रन्थिपर्णक प्रियंगु सुरवास कर्नूरक कुष्ठ एला तज तमालपत्र नागकेसर लंग इत्यादीनि सर्वोपधिद्रव्याणि । एतैर्द्रव्यैर्वसितं जले
क्रमशः अटवर्गजलं सर्वोपधिजलं चोच्यते ॥ ३ सरिसं प्रती । सरससुगन्धेन ॥ ४ सुगन्धानि ॥ ५ ण्णत्थदुम्भवेणं प्रती । चन्दनच्छटोद्भूटेन ॥
६ हस्तासूत्रं ककुणं वा ॥

मागिकसू-चरसौलय-खंडाईणं वरोसहीणं च । संपुन्नचलीय तथा ठयणं पुरओ जिणिदस्स ॥ ३३ ॥
 पंपयगुडदीवो सुकुमारियाजुओ चउजुनारया दिसिसु । विचपुरओ ठवेज्जा भूयाण वैलि तओ देज्जा ॥ ३४ ॥
 आरत्तिय मंगलईवयं च उत्तारिऊण जिणनाहं । वंदिअअहिवासण देवयाए उस्सग्ग थुइदाणं ॥ ३५ ॥
 अह्ज जिणपंचंगेसुं इवैइ गुरुं थिरीकरणमंतं । वाराओ तिन्नि पंच व सत्त व अचंतमपमत्तो ॥ ३६ ॥
 मयणहलं आरोचइ अहिवासणमंतनासमवि कुणइं । ज्ञायइ य तयं विवयं सजियं व जहा फुडं होइ ॥ ३७ ॥
 एरमभियासियं तं विचं छाएअ सदसवत्थेण । चंदणंछुइन्मडेणं तदुपरि पुण्फाइं वि खिवेज्जा ॥ ३८ ॥
 न्हावेज्जा सत्तघत्तेण तयणु जीवंतउभयपक्खाहिं । नारीहिं चउहिं समलंकियाहिं विअंतनाहाहिं ॥ ३९ ॥
 पंडिपुन्नचत्तुसुत्तेण वेदणं चउगुणं च काऊण । ओमिणणं फारेज्जा तुट्ठाहिं हिरन्नदाणजुयं ॥ ४० ॥
 तो वंदेज्जा देवे पइइदेवीए काउ उस्सग्गं । देअ थुई तीए चिय ठवेज्जा पुरओ य घयपत्तं ॥ ४१ ॥
 सोवेनअट्टियाए कुज्जा महु-सफराहिं भरियाए । कणमसलागाए विचनयणउम्मीलणं लंग्गे ॥ ४२ ॥
 सम्मं पइइमंतेण अंगसंधीसु अक्खरत्तासं । कुणमाणो एग्गणो खरी चासे खिवेज्जा तथा ॥ ४३ ॥

१ 'डार्डिणम्यरो' प्रतो ॥ २ घयकुडदीवसु' प्रतो ॥ ३ यल्लित्तओ प्रतो ॥ ४ आरात्रिकं मत्तदीपकम् ॥ ५ गुर प्रतो ॥ ६ छतुब्भं प्रतो ॥ ७ 'विद्यमाननाथाभिः' सधयाभिः ॥ ८ प्रतिपूर्णतर्कुसुदेण ॥ ९ 'सुवर्णेवाटिकायां' सुर्यर्णकचोलिकायाम् ॥ १० शुभलभे ॥

देवमहेश्वरि-

विरहो

कहारयण-

कोसो ॥

सामन्नगु-

णाहिगारो।

॥ ८७ ॥

पुष्प-स्वयंजलीहिं तो गुरुणा घोसणा ससंधेण । श्रेष्ठं कायवा मंगलसदेहिं विवस्स

जह सिद्धि-मेरु-कुलपवयाण पंचत्थिकाय-कालाण । इह सासया पइहा सुपइहा होउ तह एसा

जह दीव-सिंधु-ससहर-दिणयर-सुरवास-वासखेत्ताणं । इह सासया पइहा सुपइहा होउ तह एसा

एत्थं सुहभावकए अक्खयखेवे कयम्मि विवस्स । सविसेसं पुण पूया किच्चा चिइचंदणा य तथा

सुहउग्घाडणसमणंतरं च पूया य समणसंधस्स । फासुयघय-गुड-गोरस-गंतं गमाईहिं कायवा

सोहणादिणे य सोहग्गमंतविन्नासपुवयमवस्सं । मयणहलकंकणं करयलाओ विवस्स अचणिज्जा

जिणविवस्स य विसए नियनियठाणेसु सव्वमुदाओ । गुरुणा उचउत्तेणं पंउजियवाउ ता य इमा

जिणमुद्द १ कलस २ परमेद्धि ३ अंग ४ अंजलि ५ तहाऽऽसणा ६ चक्का ७ ।

सुरभी ८ पवयण ९ गरुडा १० सोहग्ग ११ कयंजली १२ चेव

जिणमुदाए चउकलसठावणं तह करेह थिरकरणं । अहिवासमंतनसणं आसणमुदाए अन्ने उ

कलसाए कलसण्हवणं परमेद्धीओ उ आहवणमन्तं । अंगाए समालभणं अंजलिणा पुप्फरुहणाई

आसणयाए पट्टस्स पूयणं अंगफुसण चक्काए । सुरभीए अमयमुत्ती पवयणमुदाए पडिबोहो

गरुडाए दुट्टरक्खा सोहग्गाए य मंतसोहग्गं । तह अंजलीए देसण मुदाए कुणह कजाई

१ °प्फुखयं° प्रती ॥ २ देज्ज° प्रती । स्थैर्यर्थम् ॥ ३ °कालकां° प्रती ॥ ४ -वसादिभिः ॥ ५ °ओ य धिं° प्रती ॥

जिनविब-

विधाने पन्न-

चुपकथा-

नकम् १२ ।

॥ ४४ ॥

॥ ४५ ॥

॥ ४६ ॥

॥ ४७ ॥

॥ ४८ ॥

॥ ४९ ॥

॥ ५० ॥

॥ ५१ ॥

॥ ५२ ॥

॥ ५३ ॥

॥ ५४ ॥

॥ ५५ ॥

॥ ८७ ॥

चोएइ एत्थ कोई जह किर सामाइयम्मि किं गुरुणो । जुत्तो ठियस्स एसो सावज्जो निहिसमारंभो ? ॥ ५६ ॥
 कायवहकरणंभागा तम्मि जओ तस्स नियमओ हुंति । जायइ य अविस्सासो गुरुवएसेसु सिस्साणं ॥ ५७ ॥
 गुरुणा भणियं हे मूढ ! कह वि जइ होइ कोइ कायवहो । तह वि हु गुरुवयणाओ आयरणाओ य न हु दुड्ढो ॥ ५८ ॥
 विहिवयणं च पमाणं सुत्तुचं जेणं ठावणा गुरुणा । कजा जिणविंयाणं तं च सविसयं हवइ करणे ॥ ५९ ॥
 अन्नह निविसयचं पावइ तस्स चि तेण सो जुत्तो । तइया तह गुरुववणा विवस्स य गउरवाइगुणा ॥ ६० ॥
 अन्नं च सुत्तविहिणा संभविजयणाए विवठग्णाए । नो कायवहाइया दोसा जिणभवणकरणे व ॥ ६१ ॥
 जिणभवण-विंव-पूयाइयं च न विणा गुरु गिही मुणइ । न य तत्थ न कायवहो गुरुणो 'दोसो य न य बुत्तो ॥ ६२ ॥
 अलमेत्थ पसंगेणं ठविए एवं जिणस्स विवम्मि । अट्ठोत्तरकलसमएण मझिए पुण जहाविहवं ॥ ६३ ॥
 पूयाइएसु जत्तो परमो पइदियहमेव कायवो । भो वीर भइपमुहा ! एम पइट्ठाए विहिलेसो ॥ ६४ ॥

[तओ] अबंविखत्तचित्ता भालयलारोवियपाणिणो य वीर भद्दाइणो 'भयवं ! अणुग्गहिया अग्हे' इति पुणो पुणो
 उंववृहंता गुरुं वंदिऊण पउमराइणो सबं परिकहिति । सो वि तव्वयणा[यण्णणा]न्तरमेव तूरमाणमाणवपयद्वियपुरसोहं

१ °स्सामो गुरुव° प्रतो ॥ २ °ण ट्ठव° प्रतो । येन स्थापना गुरुणा कार्या जिनविम्बानाम् ॥ ३ °रुट्ठव° प्रतो ॥ ४ °वियजणाए विव-
 ट्ठव° प्रतो ॥ ५ °कहणे प्रतो ॥ ६ गुरु प्रतो ॥ ७ दोसे प्रतो ॥ ८ यत्न. ॥ ९ °घरित्त° प्रतो । अध्याशिसत्तित्ता° ॥ १० अववू° प्रतो ॥
 ११ तद्वचना[कर्णना]नन्तरेमेव त्वरणमाणानवप्रवर्त्तितपुरसोभं प्रमुक्क गारकावरुद्धजनौघं उपाहृतसमस्ततीर्थजलकुमुमसर्वापधिसुप्रुमारग्यत्तिकाप्रमुखप्रतिष्ठोप-

देवभद्रस्वरि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो ।
॥ ८८ ॥

पमुक्चैरागारुद्धजणोहं उवाहरियसमत्थत्थजल-कुसुम-सवोसही-सुकुमारमट्टियापमुहपइड्डोवगरणं सन्निहिनिहिचनिइगोव-
ओगिवत्थुवणं दूरदेसवाहरियकुसलसाहम्मियगणं अचंतपयत्तपडिसिद्धविहारोवट्टियसुट्टियसाहुजणं पइड्डामहूसवमारंभिज्जण
खेमंकरसूरिं भणितं पचत्तो—भयवं ! अम्हाणुगगहं काळण जिणविंवपइड्डं करेह त्ति ।

ततो स्री कैयचउत्थतवोविसेसो समाहियप्पा तत्कालोचियविहियनेवच्छो पुव्वगाहियसिक्ख-दक्ख-दव्वभावसुद्धिसंपन्न-
समालभियांलंकिय-निम्मलोभयपक्खकइवयणहवणगरसहिओ पढमनिदंसियविहिणा सूरिमंतैणाधिवासणाइविहाणेण इड्डंसवेला-
[ए] अचिलंबियखित्तविंसुरहिवासो समयाविरुद्धकमेण पइड्डं करेइ । राया त्ति पुंनपगरिसागरभूयमप्पाणं मन्नंतो ताणि
ताणि तत्कालोचियचिइवंदणा-SSरत्तियाइकिच्चाणि संव-साहम्मियदाणाणि सयणवग्ग-पयइलोयसम्ममाणणाणि य संयं करेइ ।
अहं अवसेसिए पइड्डाकिच्चे गुरु रायाइसभाए धम्मं कहिउमाढत्तो । जहा—

जिणभवण-विंवठावण-पूया-जत्ताइकयपयत्तेहिं । धन्नेहिं गोपंयं पिव लंघिज्जइ भवसमुदोऽयं ॥ १ ॥

करणं सन्निधिनिहितनियतोपयोगिवस्तुवर्गं दूरदेशव्याहारितकुशलसाधर्मिकगणं अत्यन्तप्रयत्नप्रतिपिद्धविहारोपस्थितसुस्थितसाधुजनं प्रतिष्ठामहोत्सवमारुन्ध ॥

२ °च्चारुगा° प्रती ॥ ३ कृतचतुर्थतपोविशेषः समाहितात्सा तत्कालोचितविहितनेपथ्यः पूर्वमाहितशिशु-दक्ष-द्रव्यभावशुद्धिसम्पद्य-समालम्ब्यालङ्कृत-
निर्मलोभयपक्षकतिपयस्तपनकरसहितः प्रथमनिदर्शितविधिना ॥ ४ °थाणंकयनि° प्रती ॥ ५ °णाचिवा° प्रती ॥ ६ इष्टांशवेलायाम् ॥ ७ पुण्यप्रकर्षा-
करभूतम् ॥ ८ तत्कालोचितैत्यवन्दनाSSरात्रिकादिकृत्यानि सत्सुसाधर्मिकदानानि स्वजनवर्गप्रकृतिलोकसम्मननानि च ॥ ९ समापिते इत्यर्थः ॥
१० गोप्पदमिव ॥

जिनविंब-
विधाने पन्न-
नुपकथा-
नकम् १२ ।

॥ ८८ ॥

॥ २ ॥
 ॥ ३ ॥
 ॥ ४ ॥
 ॥ ५ ॥
 ॥ ६ ॥
 ॥ ७ ॥
 ॥ ८ ॥
 ॥ ९ ॥
 ॥ १० ॥
 ॥ ११ ॥
 ॥ १२ ॥

एएसि एकं पि [हु] नूनं सद्धम्मकारणं गरुयं । किं पुण जिणंप्पइड्डालड्डा सवे ति दट्ठवा ?
 किं भन्नइ इह ग्रहुयं ? जिणप्पइड्डाविहिम्मि कीरंते । तं किं व न कल्लाणं जं नो सुइज्जइ ? तहाहि
 जमिह पइड्डाए जिणं ष्हवंति विविहेहिं सलिलकलसेहिं । तं अत्तणो कुणंती तिलीयरज्जाभिसेयं व
 जं च वड्डुमेयफल-पाग-सागवलिमुवणमंति जिणपुरओ । तं मोक्खसोक्खसेवहिमक्खेवेणुक्खणंति ष
 घणसुसिणिद्ध-सुदीहो सोहेई नवजवंकुरप्पूरो । तक्काछुग्गयसुहकप्पसाहिपारोहनिवहं व
 किं वेईविरयणाए जिणस्स ? नवरं कुणंति मन्ने हं । तद्दारेणं निर्ब्बुइवहूए हत्थग्गहं भवा
 सुहपुन्नचत्तंतूहिं सामिणो जं कुणंति ओमिणणं । 'तंतुच्छलेण लच्छि व अप्पणो संजंमिति दढं
 उम्मीलिज्जइ थुवणेक्कचक्खुणो जं च लीयणजुयं पि । तं तइलीययंलीयणपउणं पकुणंति नियचक्खुं
 छंलिया छत्तीपत्तं व पावियवं बुहेहिं काउमिमं । इय संसित्तं व सवत्थ निम्भरं भमइ तूररवो
 इइ जं [जं] जयगुरुणो कीरइ भवेहिं मंगलकएण । परिणमइ तयणुरूचत्तेण तं तं सुँद्दाए सिं
 ता सुँकयकम्मणो चिय तुम्भे जेसिं जिणिंदविसयम्मि । एवंविहा पविची सवपयत्तेण संभवइ

१ नून प्रती ॥ २ णपइ प्रती । जिनप्रतिष्ठाश्रेष्ठानि सर्वाण्यपि प्रष्टव्यानि ॥ ३ मोक्षसौख्यसेवधिम् अक्षेपेण उत्खनन्ति इव ॥ ४ णुराणं
 प्रती ॥ ५ वेदोविरचनया ॥ ६ निर्युक्तिवच्चा. 'इल्लप्रह' पाणिप्रहणम् ॥ ७ शुभपुण्यतर्पुतन्तुभिः ॥ ८ तंतच्छं प्रती ॥ ९ सवच्छन्ति ॥ १० पञ्चोयं
 प्रती । त्रैलोक्यप्रलोकनप्रशुणम् ॥ ११ छागी सप्तपर्णमिव ॥ १२ सुत्ताग तोयाम् ॥ १३ सुकृतकर्माणः ॥

अंगुडुलधिष्ठा वि हु जेहि पइहाविया न जिणपडिमा । ते निवुईए पुरिसा कहमप्पाणं पइइंतु ॥ १३ ॥
 एवं सुचिरं ते उववूहिऊण अन्नत्थ विहरिया छरिणो । राया वि रज्जकजाइं धम्मकजाणि य चित्तिउं पवत्तो । अन्नया य रज्जसि-
 रिसुहमणुहवंतस्स तस्स पुव्वनिकाइयकम्मदोसाओ राइणो महंतो दाहजरो संबुत्तो । काराविया य मंत-तन्तोवयासा, वाउलीहूओ
 सबो जणो, अणवरयविमुकुंसुयजालं परुन्नमंतेउरं । अचंतमणिवत्तगदाहज्जराभिभूयस्स य रन्नो परिगलिओ सम्मत्तभावो ।
 तहानिबद्धाउयत्तणेण स महप्पा अडुज्जाणदोसेण मरिउं सयंशुरमणमहाससुद्धे गब्भक्कम्मियमच्छत्तणेणं उववन्नो त्ति ।
 तंविहजिणप्पइहाकारवणडज्जियविसिद्धपुन्नो वि । अणवरय समयसंसिय[स]किरियाकरणरसिओ वि ॥ १ ॥
 आबालकालउ चिय निपडिमविवेयपगरिसगुरु वि । तेत्तियजर्णेण पुरओ कयत्तित्थपभावणो वि दढं ॥ २ ॥
 उवसम-विवेय-अत्थिक्कपमुहगुणभूसितो वि स महप्पा । तह दुग्गइं पवन्नो ही ही ! कम्माण माहप्पं ॥ ३ ॥
 अहवां जइ मल्लिजिणो इत्थित्तं बीथेगब्भवासं च । बीरो वि कारविजइ ता को कम्माण पडिमल्लो ? ॥ ४ ॥
 इय सो मच्छो होउं इतो ततो जलनिहिम्मि हिंडंतो । जिणविंबतुल्लरूवं पेच्छइ एगं महापउमं ॥ ५ ॥
 वलयागारं मोत्तुं मच्छा पउमा य किर तहिं हुंति । आगारेहिं सबेहिं सबविउणि-त्ति निहिडं ॥ ६ ॥

१ अनवरतविमुक्काशुजालं प्ररुदितमन्तःपुरम् ॥ २ तद्विधजिनप्रतिष्ठाकारणार्जितविशिष्टपुण्योऽपि । अनवरतं समयशंसितसत्कियाकरणरसिकोऽपि ॥
 ३ निष्प्रतिमविवेकप्रकर्षगुरुरपि । तावज्जनानां पुरतः कृततीर्थप्रभावनः ॥ ४ °णाणुपुं प्रतौ ॥ ५ द्वितीयगर्भवासम् ॥ ६ 'सर्वविदा'
 सर्वज्ञेन इति ॥

अहं तंहाविहृत्पलोयणपाउन्भवतमहंतपरितोसस्स ईहा-ऽपोह-मगगणं कुणमाणस्स तस्स जायं जाईसरणं । दिट्ठिव्हं-
 पइट्ठियं च दिट्ठं पुष्पकारावियं जैयगुलवियं, अणुसुमरितो यं कंरुणामयमयरहरो द्दरी खेमं करी, टंक्कुकीरियं च पयलीहूया हिय-
 यसिलावट्टुम्मि तदुवाएसा । संवेगमगगाणुलगगमाणसो यं चित्तिं पत्तो—अहो ! मम मंदं भगगा, अहो ! संकिलिडुकम्मया,
 अहो ! निंयइनिरुवंकमत्तणं, जं तहाविहसद्धम्मसामगिगंसंभवे वि सिधुतत्तपचं जाणवत्तं च विहडियं तत्तं चि महं अंतसमाए
 सम्मत्तं, ता किमित्तो करेमि ? कं पवत्तामि ? कत्थं वत्तामि ? किं वा कयं सुकयं हवइ ?—त्ति सुचिरं संतप्पिऊण अच्चंतसु-
 विसुद्धमेणपसरो 'सो चैव सरय[चंदो] चंदप्पहो जयगुरु सरणं' ति कयविणिच्चओ निरागारमणसणं पवत्ताऊण परमसमा-
 हीए पंचपरमेट्टिमहामंतमेकमेवाणवरयमणुसरंतो कालं काऊण सहस्सारे कप्पे उक्कोसाऊ देवो उववन्नो चि । परिसम्मत्त-
 पत्ताचिभावो यं कयतहाविहत्तकालोचियकिचो 'कस्स कम्मणो फलमेयं ?' ति जाव ओहि पंउजइ ताव पेच्छइ भंच्छमवुत्तरं
 नरिंदमयं पुवाणुभूर्यं ति । तं च दट्टुण उत्ताड चि गाडुक्कंठापरिगओ गओ अलंकारियसमुच्चियअलंकरणो यं विमाणमारुहिऊण
 कइवयपहाणसुरयरियरिओ पुव्वकारियम्मि तम्मि चंदप्पहज्जिणमंदिरम्मि । चंदिओ परमभत्तिपयैरिसमुव्हंतेण जयगुरु ।

१ तथाविधरूपप्रलोकनप्रादुर्भवन्महापरितोपस्य ईहाऽपोहमार्गणां कुर्वाणस्य ॥ २ दृष्टिपथप्रतिष्ठितमिथ ॥ ३ जायं प्रती ॥ ४ करुणाश्रुतमकरयुहः ।
 मकरयुहः-समुद्रः ॥ ५ मन्दगायता ॥ ६ नियतिनिरूपप्रत्यक्षम् ॥ ७ चकमं प्रती ॥ ८ कथं प्रती ॥ ९ भणपणपसं प्रती ॥ १० एकमेव
 अनवरतं अनुसरन् ॥ ११ मत्स्यभयोत्तरम् ॥ १२ लंकारिं प्रती । अलङ्कृतसमुज्जितालङ्करणः ॥ १३-प्रकर्षसुब्रह्मा ॥

देवमहस्त्रि-
विरहो

कहार्यण-

कोसो ॥

सामन्नगु-

णाहिगारो ।

॥ ९० ॥

नीहरंतेण य जिणाययणाओ तक्कालमेव विहारेणाऽऽगया दिट्ठा धम्मकहं कुणमाणा खेमंकराभिहाणा छरिणो । परमपेमुक्करि-
समुव्वहंतेण य पणिवह्या अणेणं । दिन्नासीसो य आसीणो समीववसुमइतलम्मि । दिव्वनाणोवलद्धभावेण भगवया सायरं संभा-
सिओ य, जहा—भो सुरवर ! पुन्नवंतो सि तुमं, तथाहि—

शशधरकमनीयं जैनबिम्बं महीयस्तदिदमुदितभासोद्भासयद्विश्वविधम् ।

जिनभवनभुवीह स्थापयन् पुण्यभाजां, भवसि न कथमीशो ? मादृशां वा न शस्यः ? ॥ १ ॥

सुचरितचरणेऽपि प्राकृतैर्दुष्कृतैस्ते, किमपि सुमतिरोधी कण्ठकोद्वेधकल्पः ।

समजनि य[द]कस्मादन्तकालुष्यविघ्नस्तदिह हृदि विषादं सर्वथा मा कृथास्त्वम् ॥ २ ॥

कृतसुकृतशतोऽपि प्राणिवर्गः कुकर्मव्यतिकरनिहतात्मा प्राप्नुयात् किं न दौस्थ्यम् ? ।

तदपि शिवमुपेष्यस्यन्यमानुष्यजन्मन्यनुपमजिनबिम्बस्थापनायाः प्रभावात् ॥ ३ ॥

इति गुरुगिरं श्रुत्वा हृष्टः कृतप्रणतिः सुरः, सुरपदमगाद् यानाक्षेपस्फुरन्मणिकुण्डलः ।

मुनिपतिरपि प्रीत्या भव्यैः सदा समुपासितः, सह यतिजनेनोर्वीं गुर्वीं विहर्तुमशिश्रियत् ॥ ४ ॥

॥ इति श्रीकथारत्नकोशे जिनबिम्बप्रतिष्ठाप्रक्रमे महाराजपद्मकथानकं समाप्तम् ॥ १२ ॥

जिनबिम्ब-
विधानेपद्म-
नृपकथा-
नकम् १२ ।

जिनबिम्ब-
स्थापन-
माहात्म्यम्

॥ ९० ॥

॥ १ ॥
॥ २ ॥
॥ ३ ॥
॥ ४ ॥
॥ ५ ॥
॥ ६ ॥
॥ ७ ॥
॥ ८ ॥
॥ ९ ॥
॥ १० ॥

सम्मं पइट्टिए वि ङु जिणिंदविंवे न पूयणेण विणा । होआ निअरलाभो ता तप्पूयाविहिं वोच्छं
काले सुहनेवच्छो वरेहिं पूफाइएहिं विहिसारं । सारत्थवर्णपहाणं जिणंदपूयं रएअ गिही
कालो य तत्थ संज्जातियं ति अहवा सैविचिअणुळो । सुइणा य दवतो मज्जिएण सुहविचिणा भावो
नेवच्छमवि य एत्थं सुपत्तथमणुअडं अहसणिअं । सेयं-अवाहय-निदोसदूसूलं सुणेयवं
पुष्फ-अकखय-धूव-पईव-वास-वलि-चारि-पत्त-सुफलेहिं । धुंसिण-घर्णसार-चंदण-मयेणाहिविलेवणेहिं च
कंचण-मणिनिम्मियमउड-कडय-कडिसुत्त-तिलयपमुहेहिं । एवरेहिं भूसणेहिं वत्थेहिं तहा भंहरथेहिं
सेसेहिं वि सिंदत्थाइएहिं वत्थूहिं सुप्पसत्थेहिं । जुत्ता पूया एत्तो नअओ धन्नो हि उवओगो
पूयाकरणे य विही वैयणं नासं च संजमित्तु दढं । वत्थेण जिणं पूएअ इहरहाअसायणा गरुई
सिद्धं च इमं जे भूवइस्स वडुंति जचओ किचे । पावंति फलं ते तदवरे य नवरं किलिस्संति
भंभीरपयत्थमहत्यसंथबुइदंडउडहामं । कित्तेअ गुणगामं परमा एसा खु जिणपूया

१ निरअज्जलां प्रतो । निर्जालाभ. ॥ २ णप्पद्दां प्रतो । सारस्तवनप्रधानाम् ॥ ३ स्वश्रुतेः--स्वाजीविकाया अत्रुरूपः ॥ ४ भावतः ॥
५ श्वेताब्ज्याहत्तनिर्दोषपुण्यरूपम् ॥ ६ अकखयधूवपइव प्रतो ॥ ७ सुट्ठणं-केशरम् ॥ ८ घनसारः--कर्पूरम् ॥ ९ मृगनाभिः--कस्तूरिका ॥
१० 'महाभै' महागाल्यैः ॥ ११ सिद्धार्थदिभिः ॥ १२ वदने नासिका च संयम्य दडम् ॥ १३ गम्भीरपदार्थमहार्यसंस्तवोएण्डण्डकोरामम् ।
कीर्तयेत् गुणग्रामम् ॥

कामियसिद्धीणमिमं दारं सारं गिहत्थधम्मस्स । जिणपूयणं जैणाणं निपुन्नाणं न संभवइ ॥ ११ ॥
 सोकखं सबो वंछइ तं मोक्खे सो य होइ धम्माओ । सो पुण सम्मत्ताओ तं पुण जिणपायपूयणओ ॥ १२ ॥
 इय बुद्धिऊण इत्थेव सबजत्तेण उज्जओ मणुओ । हवइ भवपारगामी पभंकरो एत्थ दिट्ठतो ॥ १३ ॥ तहाहि—
 अत्थि कैयजुगकयैणिच्चावयारं व अणवरयपयड्डमहंतमहूसवं, सत्रणगोयरोवगमे वि दिन्नपहियपरितोसं वसंतउरं नाम
 नयरं । जहिं च कुलसेल व सुरभवणविसेसा, देवलोयविमाणमाल व मणहरा पासायपरंपरा, देवगुरुमिहुणंग व नर-नारीगणा,
 कमल-कल्हार-कुमुयपरागवासियसच्छसलिलपडहच्छा उवहसियमाणसा सरोयरपंती । तत्थ य उंइडभुयदंडमंडवावासियराय-
 लच्छिसाणुरायडच्छिविच्छोहविच्छुरियव[य]णो, सहस्सनयणो व निहयपरभूधरसत्तुपक्खो, जहत्थक्खो सुदंसणो नाम राया ।
 सयलसीमंतिणीसीमभूयरूवा पभावई नाम से भज्जा । परिभूयदेवगुरुमइविभवो भवदत्तो अमच्चो, पसायट्टाणं नरवइस्स,
 दढमणुरत्तो य सबन्नुधम्मम्मि । जहानिउत्तरज्जकजाणि य सो चिंतंतो कालं चोलेइ ।

१ इच्छित्तसिद्धीनाम् ॥ २ जिणाणं निपुन्नाणं म संं प्रतो ॥ ३ उद्यतः ॥ ४ कृतयुगकृतनित्यावतारमिव अनवरतप्रवृत्तमहामहोत्सवम्,
 श्रवणगोचरोपगमेऽपि दत्तपथिकपरितोपम् ॥ ५ यकिच्चां प्रतो ॥ ६ देवगुरुः—बृहस्पतिः ॥ ७ णमच्चनरं प्रतो ॥ ८ कमलकल्हारकुमुदपरागवासित-
 स्वच्छसलिलप्रतिपूर्णा उपहसितमानससरोवरा सरोवरपंक्तिः ॥ ९ च्छाओ उवं प्रतो ॥ १० उदण्डभुजदण्डमण्डपावासितराजलक्ष्मीसानुरागाक्षिविक्षेपा-
 न्तुतवदनः ॥ ११ इन्द्रयक्षे निहताः—छिन्नाः पराः—महान्तः भूधराः—गिरय एव शत्रवः तेषां पक्षाः—पतन्ना येन सः, राजपक्षे पुनः निहतः—विनाशितः
 परभूधराः—प्रकृष्टबलगविता राजान एव शत्रुपक्षो येन ॥ १२ परिभूतबृहस्पतिमतिविभवः ॥

अन्नया य राया अमचो [य] पट्टिया रायवाडीए । उवणीया तक्कालदेसंतरागयवणियजच्चतुरगा वंदुरावालेंणं । कोऊहलेण य एगम्मि राया आरूढो, वीयम्मि अमचो । वाहिया जहासत्तीए । विवरीयसिक्खत्तणेण पवणाइरेगवेगत्तणेण य 'एस नरिंदो, एस नरिंदो' ति विष्कारियलोयणं वाहरंतस्स वि रायलोयस्स ते तुरगा दीहमद्धाणं लंघिऊण निमेषमेत्तेण वि चक्खुगोयरमइगय ति । नैरिंदं अमचं च तथाहरियं अवधारिऊण रायपरियणो सकरि-तुरग-वाहणो लग्गो तदणुमग्गेण । अमच-रायाणो य तुरगेहिं दुट्टकम्मेहिं व पाडिया भीमाडवीए । अचंतपरिस्समचिहुरा य जैमातिहित्तमावन्ना तुरया । गाढ-सुद्धियतणुप्पन्नत्तहाइरेया य राया-ऽमचा निर्वन्ना बहलपत्तलत्तरच्छायाए, सिसिरमारुवसेण य मणागमुवलद्धपडियारा परोप्परं भाविउं पवत्ता—

कजाण भई कुडिला अचिंतणिञ्जं च औवयावडणं । संपत्तीओ वि कंहं ज्झड त्ति ही ! दिट्ठनट्टाओ ? ॥ १ ॥
दुट्टमहिल व पावा रायसिरी पेच्छ कँट्टसंतप्पा । दइवम्मि विसंवइए अमयं पि विसत्तणमुवेइ ॥ २ ॥
किल रखंगाईं तुरंगमाइणो विसंमन्तिथरणहेउं । जुञ्जंति नवरि ते वि हु विहुरंभरं इय पणांमिति ॥ ३ ॥
इय जा[व] सोगंसंगिलणसामलीभूयसंकुइयवयणा । चिट्ठंति सगोट्टीए सुणंति ता दुंदुहिनियानयं ॥ ४ ॥ तथा—

१ तत्कालदेशान्तरागतवणिग्जास्यतुरगो मन्दुरापालेन ॥ २ नरिंद अमचं त तद्दां प्रती ॥ ३ 'यमातिधित्वमापन्नो' मृतो तुरगो । गाढश्रान्ततन्दू-
त्पन्नवृष्णातिरेको ॥ ४ उपविष्टो ॥ ५ आपदामापतनम् सम्पत्तयोऽपि कथं हतिति ॥ ६ कष्टसन्तर्पणीया देवे 'विसंवदिते' प्रतिकूले जाते अमृतमपि विपत्त्यमुपैति ॥
७ कष्टनिस्तरणेहेतोः ॥ ८ जुञ्जंत प्रती ॥ ९ 'विधुरंभरं' व्याकुलत्वम् एवं अर्पयन्ति ॥ १० शोकरुमश्लिनदयामलीभूतसङ्घचितवदनी तिष्ठतः सगोष्ठिको ॥

देवमद्वैरि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो।
॥ ९२ ॥

संवायरहरिसुकरिसजायरोमंचकुइयकाया । गयणयले सुरनिवहा विज्जुजोयं पिव कुणंता ॥ ५ ॥
 उप्पयण-निवयणुम्मिलण-खलण-लुलणाइभूरिसंभा । गंधुदय-कुसुमवरिसं चेलुक्खेवं च कुणमाणा ॥ ६ ॥
 एगे नच्चंति थुणंति चावरे तदवरे य गायंति । अच्चंतमत्तिपब्भारतरलिया किं व न कुणंति ? ॥ ७ ॥
 हरि-हरिण-ससग-सूर-तैरच्छ-भंलुंकपमुहपसुनिवहा । अन्नोन्नमुक्कवइरा तदभिमुहा पड्डिया दिट्ठा ॥ ८ ॥
 सम्ममुवंसंतचिचा वल्लीबद्धोद्धकेसजूडा य । अडइयणा य पयट्ठा तदभिमुहं पेहिया रत्ता ॥ ९ ॥
 एगो य थेरसचरो पुट्टोऽसच्चेण तेण वि य सिट्ठं । एत्थ पएसम्मि मुणी संपत्तो केवलालोयं ॥ १० ॥
 तस्सेस पायपूयणकएण सनरा-ऽसरो तिरि[य]वग्गो । परिहरियसेसकज्जो सज्जो निज्जाउमारद्धो ॥ ११ ॥
 एवं सोऊण कोऊहलेण सामच्चो राया गतो तम्मग्गेण । दिट्ठो देवकयकणयकमलनिसन्नो रवि व पभासंतो मुणिवरो । कयत-
 प्पायपउमपणामा य उवविट्ठा धरणिवट्ठे । मुणियतिहु[य]णवइयरेण संभासिया केवल्लिणा । पारद्धा य सबसाहारणा देसणा ।
 जहा—भो भो भो ! विभावेह सम्मं भवस्सभावं अच्चंतविरसं दुज्जणसरूवं व मुहमेत्तरमणीयं च, माइंदजालविलसियं व
 पांयडियविविहसरूवं दूरुत्तंपरमत्थं च, काउरिसिचेट्ठियं व मुद्धसम्मोहकारयं वाढमुवियणिजं च । एएण वामोहिया पुरिसा

१ सर्वादिदर्शोत्कर्षजातरोमाच्चक्युक्तिकायाः ॥ २ उत्पत्तन-निपत्तन-उन्मीलन-स्खलन-लुलनादिभूरिसंरम्भाः । गन्धोदककुसुमवर्षा चेलोत्क्षेपं च ॥ ३ तरक्षः-
 व्याघ्रविशेषः ॥ ४ शृगालः ॥ ५ अटवीजनाः ॥ ६ प्रेक्षिताः ॥ ७ तस्य एव पादपूजनकृते सनरामरः तिर्यग्वर्गः । परिहृतशेषकार्यः सद्यः निर्यातुमारब्धः ॥
 ८ भवस्वभावम् ॥ ९ प्रकटितविविधस्वरूपं दूरव्युत्कान्तपरमार्थं च, कापुरुषचेष्टितमिव सुगन्धसम्मोहकारकं बाढमुद्देजनीयं च ॥ १० °यं पाढं प्रतो ॥

जिनपूजा-
धिकारे प्र-
भङ्करकथा-
नकम् १३।

॥ ९२ ॥

अपोरिसे एव पयद्वंति वावारे, न निरूवंति आगामिकालं, नावेकवंति अप्पणो द्वियाहियं, नायरंति गुरुवएसं, [न] सुस्वसंति
 संमसत्थं, नाभिलसंति विसिद्धगोद्विं । केवलं मत्त व घुच्छिय व दुदंन्तिदियगामपरायत्तचित्ता सद्-रूय-रस-गंध-फरिसलुद्धा
 अचंतमुद्धा सारंग-पयंग-मीण-भुयंग-मायंग व तैक्खण्डक्खेवेणोवासंखतिक्खदुक्खलमायणं भवन्ति, अणंतकालं च तासु [तासु]
 निदियजोणीसु धुञ्जो भुञ्जो उववञ्जंति विवञ्जंति य । सेलसिरसरंतसरियडोलोवलवट्टचनाएण य एगूणस[त्त]रिं मोहणीयस्स,
 एगूणतीसं च नाणावरण-दंसणावरण-वेयणीयंतरायाणं, एगूणतीसं च नाम-गोचाणं पत्तेयं पत्तेयं सागरोपमकोडाकोडीओ
 अहापविचकरणेण खविज्जण, एगेगभिन्नसागरोवमकोडाल्लिसेसाए य आउयवज्जकम्मद्विईए, राग-दोसरूवं वज्जसारं निद्धुरं
 गंठिदेसं पाउंणंति । तं च पाउणिज्जण केइ गेरुयगिरिसिलायग्गदंतदोषट्ट व पच्छाहुत्तं ओहद्वंति, उक्कोसट्टिइं च सव्वपयडीणं पुणो
 उवचिर्णंति । अन्ने पुणापुवकरणवलेण तं गंठिं मेत्तुमारंते, अनियट्टिकरणसामत्थेण य तन्भेयणावसाणे कप्पतरुकप्पं उवसा-
 मियं सम्मत्तं लभंते । तदुत्तरं च केइ खाओवसमिगसम्मत्तलाभे उत्तरोत्तरपवच्चुमाणपरिणामा मरुदेवि व तक्कालमेव कयकिचा
 भवंति । अन्ने य अणंताणुवंधिकसायउदयदिप्पमाणसुहभावा भमिज्जण चउग्गई देस्सण्ड्ढुपोग्गलयरियट्टप्पमाणमुक्कोसतो संसार-
 कंतारमणुपरियद्वंति । तओ य—

१ समयस्सं प्रती । शमशात्रम् ॥ २ इत्तिदंदिं प्रती । दुदान्दिन्द्रियमामपरायत्तचित्ताः ॥ ३ तत्तदणक्षेपेणवाससुयतीएणदुःखभाजनम् ॥ ४ ग्लोभुय
 उपपयन्ते विपयन्ते च । कैलशिर-सरत्सालिलोलोपल्लुत्तत्वज्ञातेन ॥ ५ गुरुकगिरिक्षिलाभामदन्तहस्ती इव पथान्मुखमवपटन्ते ॥ ६ य तमणं प्रती ॥

सम्यक्त्व-
 प्राप्तेः स्व-
 रूपम्

देवमदस्त्रि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो।
॥ ९३ ॥

कह कह वि अणंतं दारुणं दीहकालं, दुहनिवहमपुवापुवजोणीसएसु ।
दुसहमवि सहित्ता सवहा भूरिपावक्खउवसमत्रसेणं माणुसत्तं लहंते
तमवि य लहिज्जणं हीणजाइत्तणेणं, मलिणकुलत्रसेणं नंजदेसत्तओ य ।
अकयसुकयकम्मा रुंददारिद्र-रोगप्पमुहविहुरदुत्था ही ! मुहा हारविंति
कह वि कुसलजोगा-SSरोग-जाई-कुलाणं, फुडमविकलभावे गाढरूढप्पमाया ।
निहयसुहविवेगा धम्म-देवाइ तत्तं, कहियमवि गुरुहिं णेगसो नो मुणंति
मुणियमवि कहंची संजमात्राहिगाढाSSवरणखलियचेह्वा नज्झवस्संति सम्मं ।
इय गरुयसुभेहिं धम्मसामग्गिजोगो, फलइ सिवसिरीए पेच्छियाणं जणाणं
न य संलहियमन्नं वन्नयंतेहिं एत्तो, न य इह उवलद्धे किंचि अत्थी अलद्धं ।
परिणयमइणो वा पत्थयंते न अन्नं, न य सिन्नसुहलाभो होइ एयं विणा वि
तदलमिह बहूहिं जंपिएहिं पियं वो, जइ य सुगइसोक्खं दुत्तित्तिक्खं च दुक्खं ।
परिहरियपमाया ता जिणुत्तम्मि तत्ते, कुणह संइ पइत्तं मिच्छमुच्छिदिज्जणं

जिनपूजा-
धिकारे प्र-
भङ्गरकथा-
नकम् १३।

मनुष्य-
जन्मादि-
धर्मसाम-
ग्र्याः सफ-
लीकरणो-
पदेशः

॥ १ ॥

॥ २ ॥

॥ ३ ॥

॥ ४ ॥

॥ ५ ॥

॥ ६ ॥

१ अनार्यदेशत्वतः ॥ २ विस्तीर्णदारिद्र्यरोगप्रमुखैश्चादुःस्थाः ॥ ३ ऋथयित् संयमाऽऽवाधिगाढावरणस्थलितचेष्टा नाशयस्यन्ति ॥ ४ श्लथितमन्यद्
वर्णयन्तिः इतः ॥ ५ सदा प्रयत्नम् ॥

॥ ९३ ॥

भयह गुणिसु तुङ्कि दुषिणीए उवेहं, दयमवि दुहिएसुं सेससचेसु भेत्ति ।

॥ ७ ॥

परिहरह विवायं मायधुम्मायजुत्तं, कुणह पसमसारं धम्मवाचारमारं

परिकलह समगं तारतरुन्न-लच्छी-विसंसयण-धणा-SSऊ-भोग-संजोगमाई ।

॥ ८ ॥

खरपवणपणुंनुत्तालकछोल्लोलं, सुमिणमिव खणद्रेणावि ही ! दिट्ठनट्ठं

पुणरवि दुलहा भो ! धम्मसामग्गि एसा, कुणह जमिह जुत्तं मोत्तुमालस्समाई ।

॥ ९ ॥

नहि रयणनिहाणं पाविऊणं पहाणं, कुणइ फुडमुवेहं सबहाँ व्वालिसो वि

इमं च केवलिणो धम्मदेसणं निमामिऊण पडिबुद्धा अणेगे जंतुणो । अपत्तपुवपावियवोहिलाभा य कयसायरपाय-

पणामा गया जहागयं । नवरं तिकालगयवत्थुविदथरणपवण[जिण]वयणविभावणजायविसेसजिन्नासा असच्च-रायाणो काऊण

[पणामं केवलिनं पुच्छंति—भयवं ! अणुगहं काऊण] साहह इमं—किं भे पव्जागहणकारणं ? ति । भगवया भणियं—

महती क्हा, अवहिया होऊण निसामेह—

पंचालदेसालंकाररूपे कमलसंडामिहाणे नगरे सोमप्पभो सेट्ठी, सुभद्दा से भज्जा । ताणं च परोप्परं परमप-

णएण वट्टंताणं अहमेक्को पालगो ति नाम पुत्तो जाओ, कमेण पत्तो तारुन्नं, पयट्ठो दव्वोवज्जणाइवावारे । असंपञ्जंततहा-

१ गुणसु प्रती ॥ २ °च्छीविलसय° प्रती ॥ ३-मृगालशयन-॥ ४ 'पुंसुमताल° प्रती ॥ ५ °द्वा पालि° प्रती ॥ ६ न तरं ति°

प्रती । नवरं त्रिकालगतवत्थुविस्तरणप्रयणजिनवचनविभावनजातविशेषजिज्ञासो ॥

देवभद्रस्वरि-
 विरइओ
 कहारयण-
 कोसो ॥
 सामनगु-
 णाहिगारो।
 ॥ ९४ ॥

विहविह[व]लाभो य चिंतिउं पवत्तो—अहो ! किमणेण तुच्छलाभेण बहुकिलेसारंभेण ? सबहा मंदभगो हं, कहमन्नहा एत्तियवावारलेसेण वि अन्ने सुकयकम्माणो वंछियाहरित्तमत्थलाभमज्जिणंति ? अहं पुण भोयणं पि कट्टेण पाउणेमि, ता सबहा कम्मदुविलसियमेयं, एयं च अनिग्घाइऊण न वंछियत्थभागी सुचिरपोरिसावलंबणेणावि भविस्सामि, ता तैक्कम्मनिग्घायणदुवक्कमो मे जुत्तो—त्ति विभाविऊण गतो पुरिसपरंपरागयस्स वाममग्गनिउणस्स गुरुणो जोगंधर[स्स] समीवे । पाएसु पंडिऊण निविडो भूमिवडे । पुडो य अणेण—वच्छ ! कीस विच्छायमुहो दीससि ? किनिमित्तं वा एत्तियं भूमिसुवागओ सि ? । मए भणियं—भयवं ! विच्छायत्ते दारिइं विमोत्तुं को अवरो हेऊ साहिज्जउ ? अन्ने वि बाहुळेण एत्तो चव दोसा पाउब्भवन्ति । तथाहि—

॥ १ ॥

परिगलइ मई मइल्लिज्जई जसो नाऽऽदरंति सयणा वि । आलस्सं च पयइइ विप्पुरइ मणम्मि रणरणओ ॥ १ ॥

॥ २ ॥

उच्छरइ अणुच्छाहो पसरइ सवंगिओ महादाहो । किं किं व न होइ दुहं अत्थविहीणस्स पुरिसस्स ? ॥ २ ॥
 जोगंधरेण भणियं—वच्छ ! सच्चमेयं । मए भणियं—भयवं ! एयप्पडियारनिमित्तं च तुम्हपयपाथवच्छायं अल्लीणो म्हि । जोगंधरेण जंपियं—वच्छ ! गुरुप्पसाएण जाणिज्जइ एत्थ अत्थे उवाओ, केवलं महासत्तपुरिससज्जो । मए भणियं—कुणह तह पसायं जह तुम्ह पायपूयणे समत्थो भवामि । जोगंधरेण वागरियं—पुत्त ! अम्ह गुरुहिं मड्यसाहणमंतो

१ °लेससां प्रतो ॥ २ °उणोमि प्रतो ॥ ३ तत्कर्मनिर्घातनार्थमुपक्कमः ॥ ४ पाडिं प्रतो ॥ ५ अन्नो वि प्रतो ॥ ६ मणं पि रं प्रतो ॥ ७ उद्वेगः ॥ ८ °दाढो प्रतो ॥ ९ °च्छावं अं प्रतो । सुम्भत्पदपादपच्छायाम् ॥

जिनपूजा-
 धिकारे प्र-
 मङ्करकथा-
 नकम् १३ ।

दारिद्र्ये
 दोषाः

॥ ९४ ॥

दिक्षो अत्थि, जह दंढं तुह चित्तावट्टंमो ता आगमिस्सकसिणचउइसीए पउणो हवेजासि । मए बुत्तं—भयत्तं ! एवं काहामि । पइक्खणदिणगणेण य कह कह वि मणोरहसएहि समं समागया 'कसिणचउइसी । पुट्ठो गुरु—किमिह किच्चं ? ति । सिट्ठं गुरुणा । तदुवइट्ठोवकमसणाहो य गुरुणा समं पत्तो मसाणं । आलिहियं गुरुणा मंडलं । उवणीयं च मए पुषदिट्ठमविणट्ठसरीरं तरुवरसाहावलंघियं मडयं । ण्हवियं चंदणविलित्तं च तं करयलारोवियनिसियकरवालं सोवियं मंडले । आइट्ठो अहं गुरुणा—वच्छ ! इमस्स पायतलहट्ठिं पयट्ठेसु त्ति । 'तह' त्ति काउमारदो य अहं । गुरु वि चद्धपउमासणो नास-गासंभिनिचलनयणो कयसरीरक्खो रइऊण समीरं मंतं सुमरिउं पवत्तो । अह जाव महापयत्तसमुचारियमंतक्खरो किं पि कालं ज्ञाणेण चिट्ठइ ताव गाढजरापरिगयसरीरगमिव पकंपिऊण तं मडयं उट्ठिऊण अट्टट्टहासं पहसिउमारद्धं । अच्चंतं विग्धिओ जोगंधरो अहं च । पैम्मूक्खज्झाणाभिनिवेशेण य जोगंधरेण पुच्छियं मडयं—हंहो ! को एस प्पहासयिडंबयाडंबर-विसेसो ? असंपाडियसमीहियकज्जस्स हासो हि परं परिभवट्टाणं, ता अच्छउ ताव अन्नं, हासस्सेव निवेदेउ देवो कारणं-ति भणिए वागरियं मडएण—

जइ मंत-तंतविहिणा हवेज निप्पुन्नयाण वि य अत्थो । मिउंपिडमंतरेण वि घडो वि सेज्जेज ता नूणं ॥ १ ॥
 नोवादायेण विणा निमित्त-सहकारिकारणुक्करिसो । सामरिसो वि इ कज्जं पसाहिउं थेवमवि सक्को ॥ २ ॥

१ पादसेचनम् । तल्लहट्ठि—सेचनम् ॥ २ प्रमुक्खत्थानाभिनिवेशेण ॥ ३ अत्थिण्डमन्तरेणापि ॥ ४ न उपादानकारणेन विना ॥ ५ 'सो च दु प्रतो । 'सामायोडपि' सविचारोडपि ॥

देवभद्ररि-
विरहो
कहरयण-
कोसो ॥
सामन्न-
णाहिगारो
॥ ९५ ॥

पुंनमुवादाणमिहं निमित्त-सहकारिकारणत्वेण । मंताईणि य जुञ्जंति सव्वकजाण सिद्धीसु ॥ ३ ॥
किं वा मूढा तुभ्भे सोमोदाहरणमवि न जाणेह ? । पुंनवियलत्तणेणं लाभो वि अलाभसारिच्छो ॥ ४ ॥
जोगंधरेण भणियं देव ! पसीयसु कहेसु को सोमो ? । लाभो वि अलाभसमो कह वा तस्स ? चि चोजमिणं ॥ ५ ॥

मडएण भणियं—निसामेसु,
अत्थि णियंतुंगिमाभरियगयणंतरालो महल्लसल्लइपल्लवकवलणुदासमयगलाउलपरिसरो विंज्झो नाम गिरिवरो । तस्स
य पार्थतलभूमीए अणेगकोडीसरियल्योविहियविलासविस्सुमरावियसुरपुरिविभमा अरिट्टपुरी नाम नयरी । तत्थ य सोमो
नाम वंभणो आजम्मदालिहुवहुओ पइदिणपुरीपरिब्भमणजियकणवित्तिमेत्तजीवणो पइवरिसेक्केक्कधूयासंभवंतगरुयकुंडुंबभारो
कह कह वि कालं वोलेइ ।

अन्नया य सो जहिच्छं विलसंतं नयरिलोगमवल्लोइऊण परमविसायसुवगओ चित्तिउं पवत्तो—आजम्माओ वि दौर्गच्च-
चक्कमढणसुद्धिओ हं हुयासणं पवज्जामि ? किं वा गिरिसिरातो अप्पाणं सुयामि ? तरुसाहुल्लंवणेण वा पवणपहवत्ती भवामि ?—
त्ति जाव सुन्न-निष्फंदकवुक्खेवो चिद्धइ ताव संभासितो सो संकराभिहाणेण भित्तेणं—भो भो ! किमेवं चिताउरो व
दीससि ? साहेसु परमत्थं । सोमेण भणियं—भद ! किं साहिए [ण] ? अप्पडिविहाणो खु एस ववहारो, साहिज्जंतो चित्तसंताव-

१ °न्नसिवा° प्रती । पुण्यसुपादानकारणमिह ॥ २ पुण्यविकलत्वेन ॥ ३ निजतुज्जिमभृतगगानान्तरालः महासल्लकीपल्लवकवलनोद्दामदकलाकुलपरिसरः ॥
४ °यवत° प्रती ॥ ५ अनेककोटीश्वरिकलोकविहितविलासविस्मारितसुरपुरीविभ्रमा ॥ ६ दौर्गस्यचक्राक्रमणश्रान्तः ॥

जिनपूजा-
धिकारे प्र-
भङ्करकथा-
नकम् १३।

सोमस्य
उदाहरणम्

॥ ९५ ॥

मेव तुम्हारिमाण जणइ, ता अलं इमीए संकहाए । संकरेण भणियं—मा भित्त ! एवं संकसु,
 हियनभंतरपसरंतविबधित्ताहुयासपरित्ता । सुहिसंकाभियदुक्खा सीईभूय व' हुंति खणं ॥ १ ॥

फुरइ य मईविसेसो बालस्स वि कहिय[वत्थु]सवणेण । ता हियए चिय धरिउं न जुआए सबहा दुक्खं ॥ २ ॥
 सोमेण भणियं—जइ एवं ता निमामेहि, अहं हि संपयं पयंगो व हुयासणाइसु निवडिऊण दोगचचक्कंतस्स अत्तणो
 विस्सामं काउमिच्छामि, एसो चित्तापरमत्थो त्ति । संकरेण जंपियं—दूरमजुत्तो एस चित्तासंरंभो, अत्थि एत्थ अत्थे उव-
 क्कमो सुपचइयपुरिससिद्धो, तमणुचिद्धसु तुमं, जेण निव्विगप्पं वंछियं सिज्जइ त्ति । सोमेण भणियं—कहं चिय ? । संकरेण
 जंपियं—चिज्जग्निरिवरातो पुब्वदिसीए वडविडविक्कोडरनिवद्धनिवासइई वडवासिणी नामं भगवई तवोकम्मपमुहविणओ-
 वयारपरित्तोसिया कामधेणु व कामियफलं संपाडेइ-त्ति सबत्थ गिज्जइ, सा य तुज्ज उवसप्पिउं जुत्त त्ति । पडिचन्नं सोमेण—
 कयं संवलं । गहियतक्कालोच्चियउवगरणो य लग्गो तम्मगणेण । अंघिलंघियगमणेण य पत्तो भगवईभवणं, पूइया पज्जुवासिया
 य । दिणावसाणे य सचिसेसं पूइऊण विन्नत्ता—देवि ! एत्तो उहुं तुमए पसन्नाए परं भोत्तवं त्ति । कयाइ वीसंलघणाइं ।
 अवजसमीयाए संभासिओ भगवईए—मइ ! पयट्टुसु सकज्जकरणाय, वाढं निपुन्नओ तुमं, न पत्थुयलाभाओ अब्भहियं
 तुह पुरंदरेण वि दाउं पारियइ । जोडियकरसंपुडं च भणियं सोमेण—देवि ! एत्तो चिय तुमह पायपउमाराहणा कीरई,
 इहरहा सुकयकम्माओ चेव कामियफलसिद्धी होजा, नहि सुकयकम्माणो नरिंदाइणो तुहाराहणाओ समिद्धिसुहमणुहवति ।

१ उपल्लायिकपुरयशियः ॥ २ अचलं० प्रतो ॥ ३ निप्पन्नं प्रतो ॥

देवयाए भणियं—बंभणजाइ ति बहुं पलविउं जाणसि—त्ति तिरोहूया देवी ।

सोमो वि निरसणो तहेव जाविउं पयट्ठो । जायं बत्तीसइमं लंघणं, पणड्ढा वाणी, विसंठुलीहूया दिट्ठी, पलीणा परि-
फंदाइणो कायवावारो, पसरिया दीहदीहा समीरुगारा । 'उवट्ठिया बंभणहच्च' ति भीया भगवई अणग्घरयणपंचेगसादाय
आगया माहणसमीवं, भणिउं पवत्ता य—भो बंभण ! सो एस तुह बलाभोगो, जइ एत्तो वि किं पि होइ ता होउ, गिणहसु
ता इमाणि कोडिसुवन्नमोछाणि पंच रयणाणि, सुंचसु मे पट्ठि ति । रयणाइं से समप्पिऊण गया भगवई जहागयं । सोमो
वि तदुवलंभदिवोसहीसाहप्पसविसेसंपुणन्नवी[भू]यदेहो सणियसणियं समुट्ठिऊण पुवाणीयं पंच्छयणं उवभुंजइ । उवलद्धसरीरा-
वट्ठंभो य वडवासिणिं चिरं नमंसिऊण पट्ठिओ सनयरहुत्तं । अंतरा य वंचंतो पत्तो तकरेहिं । निसंठुं ताडिऊण जट्ठि-मुट्ठीहिं
कंठचलणदाणपुव्वयमुहालियाणि अमंदमकंदत्तस्स रयणाणि । गया य तकरा अभिमयं पयं । इयरो वि चोरविस्सुमारियमेक-
मसिपुत्तियं गहाय गाढकोवो तेहिं चेव पए[हिं] नियत्तिऊण गतो वडवासिणीए पुरओ । रत्तच्छिच्छोयभीमाणणो य
भयवइं भणिउमाढत्तो—

आ कडपूयणि ! पावे ! मंडयट्ठि ! पईट्ठियच्छिदुप्पेच्छे ! वीसत्थभत्तघाइणि ! डाइणि ! इण्हिं कहिं जासि ? ॥ १ ॥

१ यापयित्तुम् ॥ २ चममां प्रतौ ॥ ३ तडुपलम्भदिव्यौपघिमाहात्म्यसविशेषपुनर्नवीभूतदेहः ॥ ४ सपणुन्नं प्रतौ ॥ ५ पथ्यदनम् ॥
६ स्वनगराभिमुखम् ॥ ७ अत्यन्तम् ॥ ८ चौरविस्सुतामेकामसिपुत्तिकाम् ॥ ९ रत्ताक्षिविशेषभीमाननः ॥ १० मृतकार्थिनि ! प्रकृष्टाक्षिदुष्प्रेक्षे ! विश्व-
स्तमकथातिनि ! ॥ ११ इट्ठियं प्रतौ ॥

॥ २ ॥
॥ ३ ॥
॥ ४ ॥

एगो हं तुह कंठे खियामि नियंअंनमालमविलंचं । रत्तकणैरदामं वज्जसा व मा कुण विगल्पं
रयणप्पयाणकाले वि भिउडिभीमाणणाए तुइ नायं । लागो इमाण न चिरं हट्ठेण जाओ थिरो होही
इय आ त्रगजीहं पिा भीमं छुरियं करेणं वेत्तूण । अचंतमेगवित्तो न विदारह् नियगमुदरं मो
वा मुणियतन्निच्छयाए जायघिणाए देवयाए स्वग्घेणुजुत्तं करं खलिऊण दिन्नाणि अमुछाणि दस रयणाणि भइस्स ।
अदंगणीहया देवया । पढिट्ठो भइो पट्टिओ गनयरं । नवरं गिरिनईमज्जमयरियस्स वस्स भूरिचारिपूरहीरमाणस्स खलियग-
यणो भविपवयानरोण गुगोविषा वि रयणगंठी पब्भट्ठा । 'देवयादुविलसियं एयं' ति पुणो वि समुप्पन्नगाढतरकोवो वट्टवा-
स्सिणीए 'महत्त चिय चियाजलियजलणमज्जे पविसामि' ति कयनिच्छओ घाविओ पच्छओमुहं । वियाणियतंदब्भुवगमा य
त्तं वटं उज्जिऊण वढंतरमछीणा भगवद्दे । इयरो वि गओ तं वडं । अदिट्ठुभवयईरूवो मुणियपरमत्थो विलक्खो 'सचं निप्पुबत्तो'
त्ति जायचोहो गओ जहागय-न्ति ।

॥ १ ॥ छ ॥

ता जोगंधर ! सोमो व कीस निप्पुन्नओ वि होऊण । मंताइसाहणेणं सुहा कयत्थेसि अप्पाणं ? ॥ १ ॥ छ ॥
पडिबुद्धो जोगंधरो, उवसंहसियं मंतासाहणे, खामियं मडयं । एत्थंतरे विहलियपरिस्समो पालगो पाएसु मडयस्स
पडिऊण विघ्नविउं पवत्तो—सामि ! पसीयसु पसीयसु, को एत्तो उवाउ ? ति । तओ 'देवयापूयणं परं सबसंपयाणं मूलं'

१ 'मि निययं नियं' प्रती ॥ २ 'नियन्नमालाप' ॥ ३ 'गदरत्तामं वामं प्रतो ॥ ४ 'रेणु घे' प्रतो ॥ ५ शाततन्निधयया 'जातपूणया'
जादवया ॥ ६ स्वस्त्रिणतोः ॥ ७ 'तदुम्मयं' प्रतो ॥

ति साहिज्जण गयावेसं निवडियं भूमीए मडयं । निराणंदा य ते गया सं ड्ढाणं । नवरं मडयवयणमणुसरंतो पालगो लग्गो
नयरदुवारदेसवत्तिणं सुंदराभिहाणं भूयं पइदिणपूयाकरणेण आराहिउं । कइवयदिणावसाणे य भत्तिसारपूयापुरकारंजिओ
[भूओ] सुमिणे पालगस्स कहेइ—भो महाणुभाव !

सित्तो वि चिरं निवो किं दाउं तरइ अंचयफलाइं ? । आराहिओ य भिच्चो किं चियेइ सामिसम्माणं ? ॥ १ ॥

किं वा रोहणरयणाण गामगँडासु संभवो होजा ? । अप्पँड्डिओ हु देजा किं वा अम्हारिसो खुदो ? ॥ २ ॥

ता भइ ! वच्चसु तुमं एयादूरट्टियम्मि जिणभवणे । अच्चेसु य जत्तेणं तिहुयणनाहं जिणं संतिं ॥ ३ ॥

एयस्स दंसणेण वि विलयं गच्छंति पुव्वपावाइं । पूयाकरणेणं पुण वंछियलाभो त्ति किं चोच्चं ? ॥ ४ ॥

देवाण एस देवो पुज्जो ससुरा-ससुरस्स वि जँयस्स । एत्तो य वंदणिज्जो न पूयणिज्जो य अनो वि ॥ ५ ॥

एवं च सुमिणं दट्टुण पबुद्धो पालगो 'किमिदजालं ? उय विर्पयारणप्पयारो ? बुद्धिविबभमो वा ?' इच्चाइ संसंयंतो
वारिओ गयणगिराए । जायसुमिणनिच्छओ य गतो संत्तिजिणिंदमंदिंरं । दूराओ चिय सायरकयप्पणामो 'एसो सो देवाहि-
देवो' त्ति हँरिसभरनिबभरुब्भजमाणरोमंचो अमा[णा]णंदसंदोहसंदिरनयणो सविसेसं जयगुरुपायपूयणं पइदिणं काउमारद्धो ।
अह एकम्मि वासरे देवाणंदो नाम साहू गुरुवयणेण एगागी विहरंतो आगओ चेइयवंदणत्थं । जँयनाहं वंदिज्जण

१ आम्रफलानि ॥ २ 'वितरति' ददाति ॥ ३ गट्टासु प्रती । ग्रामगत्तेषु ॥ ४ षंप्पट्टिओ प्रती ॥ ५ धुव्वः ॥ ६ आश्चर्यम् ॥ ७ जगतः ॥

८ विप्रतरणप्रकारः ॥ ९ संशयानः ॥ १० हर्षभरनिर्भरोद्विषयमानरोमान्नः अमानानन्दसन्दोहस्यन्दनशीलनयनः ॥ ११ जगन्नाथम् ॥

उवचिद्धो समुचियद्वाणे । दिद्धो य अणेण पालनो अहामहयत्तणेण देवपूयई कुणमाणो । 'भहगो एसो' ति मुणिओ मुणिणा । पूयाविहाणावसाणे य संभासिओ सो, जहा—

भइ ! सहलं तुह जम्म-जीवियं, अविकला कल्लाणसंपत्ती, पत्तीभूओ अप्पा परमपयसुहस्स, सहस्सहा फलियं सुकयक-प्पसाहिणा, साहिणीहूया सुरेसरसिरी जमेवंविहा परमगुरुचरणे रई । केवलं वच्छ ! सवा वि किरिया विहिणा कीरंती फल-साहिगा, धिवज्जए दोससंभवाओ, तेण तुममिमणुसासिज्जसि—कयहत्थ-पायपक्खालणेण, दव्वओ सुइणा, भावओ य उवसं-तकसाएण, धोय-सेया-ज्जंजियवीयवत्थेण उत्तरियसंजमियवयणेण राय व कासवएण अचंतीवत्तेण आसायणाजणियसंसारदं-डमीरुणा देवाहिदेवस्स पूया कायवा । सा य पुप्फ-धूव-गंध-उक्खय-पईव-बलि-फल-जैलपत्तप्पयाणमेएण अट्टहा । अतहावि-हसामत्थसंभवे य एत्तो एकेक्कपूयंगसंपाडणमवि परमब्बसुदयेहं वन्नंति गुरुणो । तदाहि—

कंदोई-कुमुय-केयइ-जाई-वेइह-वउलसरियाहिं । पूयंता जयनाहं हुंति सुपुज्जा किमिह बोअं ? ॥ १ ॥

घणसारा-ज्जरुधूवो डज्जंतो पंसरिउद्धधूमधओ । कप्पहुमंकुरो इव जिणपुरओ सहइ वहुंती ॥ २ ॥

पसरंतपरिमलेहिं वासेहिं अचिओ तिलोक्कगुरू । वांसमवस्सं भवाण जणइ सग्गा-उपवग्गेसु ॥ ३ ॥

१ यथाभद्रकलेन ॥ २ सुकृतकल्पशास्त्रिण, स्वपिनीभूता सुरेश्वरधीः ॥ ३ धौतश्रेताऽगङ्गितद्वितीयवक्षेण उत्तरीयसंचयवदनेन राजा इव 'काश्यपेन' नापितेन ॥ ४ पुष्प-गंध-धूव-उक्खय-धूव-बलि' प्रती ॥ ५ जलपात्रं-जलकुम्भः ॥ ६ नीलकमलकुमुदकेतकीजातिविचिकिलचकुल-मालाभिः ॥ ७ प्रवृत्तोईधूमध्वजः ॥ ८ राजते ॥ ९ 'वासं' निवासम् ॥

देवमदस्वरि-
 विरइओ
 कहारयण-
 कोसो ॥
 सामन्नगु-
 णाहिगारो ।
 ॥ ९८ ॥

तिजयपहुपायपुरतो अक्खंड-ऽऽफुडियअक्खयक्खेवो । अक्खेवेणं अक्खयसिवसोक्खसिरिं जणे कुणइ ॥ ४ ॥
 जिणरूवपयडणपरं पईवमब्भुच्छलंतसिहिजालं । बोहतो अपईवं पइत्तमज्जिणइ भुवणम्मि ॥ ५ ॥
 अक्खंडखंडखज्जयपमुहवली दिज्जए जिणिदस्स । तेत्ती भव्वाणं पुण अहो ! मंहं नाहमाहण्यं ॥ ६ ॥
 परिपागयिग-पसरंतपरिमल्लुप्पीलफलकयच्चस्स । जिणतरुणो उयह अपुप्फविविहफलदानसामत्थं ॥ ७ ॥
 जल्लपुनपुनकुंभो पुरओ वि हु भुवणंभाणुणो ठविओ । विरुद्धवइ भवमयग्गिं उग्गं पि महच्छरियमेयं ॥ ८ ॥
 संसत्तदुइनिहुक्कम्मद्वयगंठिनिद्ववणनिद्धो । अहुप्पयार[पू]अं जं [अ]रिहइ ? तेण अरहंतो ॥ ९ ॥
 अहवा किमिच्छिणं ? अन्नं पि जमत्थि वत्थु सुपसत्थं । दीसंतसुंदरं तं पि देज्ज पूयाकए पहुणो ॥ १० ॥ किंच—
 पुप्फाई दंढवत्थयमकुणंतो कह गिही हवइ जोगो । भावत्थयस्स ? ता पढमभूमिगाए जइज इहं ॥ ११ ॥
 अन्नो वि सौवयविही सुविहियमुणिणा निवेइओ तस्स । तेणावि अब्भुवगतो सम्मं धम्मैक्कचित्तेण ॥ १२ ॥
 इय भवकयाणंदो देवाणंदो सुणीसरो तत्तो । पारद्धक्किच्चकरणाय विहरिओ विरिहिओ तमसा ॥ १३ ॥

१ 'अपरं' प्रतौ ॥ २ 'बोधयन्' दीपयन् 'अप्रतीपं' प्रतिपक्षवर्जितं पतित्वमर्जयति ॥ ३ तृप्तिः ॥ ४ महद् नाथमाहात्म्यम् ॥ ५ परिपाकपिज्ञ-
 प्रसरत्परिमलसमूहफलकृतार्वस्य । जिनतरोः पश्यत अपुष्पविधिविधफलदानसामर्थ्यम् ॥ ६ 'लुपीलं' प्रतौ ॥ ७ जलपूर्णपुण्यकुम्भः ॥ ८ विध्यापयति
 भवभयान्निम् ॥ ९ संपत्तं प्रतौ । संसक्तदृष्टनिष्ठरकर्माष्टकप्रस्थितिष्ठापननिष्ठः । अष्टप्रकारपूजां यद् अर्हति तेन अर्हन् ॥ १० द्रव्यस्तवम् ॥
 ११ भावस्तवस्य ॥ १२ श्रावकविधिः ॥ १३ विहरिओ प्रतौ । विरहितः 'तमसा' अज्ञानेन पापेन वा ॥

जिनपूजा-
 धिकारे म-
 मङ्करकथा-
 नकम् १३ ।

॥ ९८ ॥

ततो अहं 'तह' चि गुरुगिरमवधारिऊण भावसारं सवन्नुप्यापयुहकिचेसु सविसेसं वदुअमो जाओ । पंडिणिजिणचैण-
 ज्जणिपसु रुयपगरिसेण खतोचसमगयतहाविहलाभंतरायकम्मो कालकमेण विउलघणलामभागी सबजणपूयणिओ परमं सबत्थ
 पसि[द्धि]मुवागओ । कालकमेण मरिऊण सोहम्ममे देवत्तणं पत्तो । ततो य चुओ वेयडुगिरिपरिसरमंडणे देवाण चि दुल्लहे
 गयणवल्लहे नयरे अवंत्तिविजयस्स रत्तो पुत्तणेणं उववन्नो, पइड्डियं च पभंकरो चि नामं । सो य एम अहं
 आवालकालओ चिय साहुपब्जुवासणपरो, पुब्बभासेण जिणपूयणे चाढं वदुलक्खो, संसारियकज्जनिरवेक्खो कालं वोलेमि ।

अन्नया य केवल्लिणो समीवे सुया धम्मकहा, जायं जाईसरणं, पाउब्भूया सविसेसं धम्मवामणा । परूविओ य भगवया
 अक्खेवेण संमारसमुद्दपरनयणसमत्थो वोहित्थो व भावत्थओ । अभिरुद्धओ य मज्झं । तओ इहेव अडवीए एगसिं गगि-
 रिम्मि काराविऊण आहदेवाययणं, पयडाविऊण जत्तामहूसवं, कयसवसंगपरिचागो पवन्नो समणधम्मं मिं । ता महा-
 राय ! जं तुमए पुच्छियं पव्वजाकारणं तमिमं भावत्थयजणसमावं दवत्थयरूवं ति, नावरं इट्टवियोगाइ संकणिजं ति ॥ छ ॥

तुट्ठो राया सम[म]मिच्छेण, कयप्पणामो पुंच्छियं पवत्तो य—भयवं ! पसायं काऊण साहेह, को इमस्स सगिहनिवास-

सुहपच्चूहस्स हेऊ कम्मविसेसो जेणेवं रोर व वट्टामो ? । केवल्लिणा भणियं—निमामेह—

अत्थि कोसंबी नाम नयरी । तत्थ तुमं महाराय ! धम्मो नाम सत्थवाहो वत्थवो अहेसि । पूएसि य नियविहवाणु-

१ °गिरिमं प्रती ॥ २ प्रतिदिनजिनाचैनजनितसुट्टप्रकरणेण क्षयोपशमगततथाविधलाभान्तरायरुमां ॥ ३ °धनज्जं प्रती ॥ ४ °कारओ
 प्रती ॥ ५ आसि ॥ ६ प्रडुम् ॥

सारेण पइदिणं जिणिंदचलणे । एवं वच्चंति वासरा ।

देवभद्ररि-

विरहओ

अत्रया य एस तुह अमच्चजीवो अज्जुणतो नाम सावओ, अणेगकुग्गहघत्थमाणसो, ँगपक्खनिकखेवखीणमइवल्लो, अणेगकुब्भभाबणाहि अप्पाणं च परं चं बुग्गाहितो, सग्गामाओ विसिद्धलोगेण निवासिओ, गाम-नगराइसु परिब्भमंतो ! आगतो कोसंबीए । भवियवयावसेण य जाओ तुमए सह तस्स मील्लो । सवायरेण भणिओ तुमं तेण—भो सत्थवाह ! जहा रूवगो बहुसो सुपरिक्खिण पणियं च सम्मं पेहिण धिप्पइ एवं धम्मकिच्चं पि सुविणिच्छियं काउं जुत्तं, तुमं च धम्मत्थी वि मुद्धो व लक्खिज्जसि, न विचारेसि वत्थुत्तं, सवत्थ वि गइरियापवाहेण वइसि । तुमए भणियं—वंदामि सावय !, साहेसु केरिसो वत्थुवियारो ? त्ति । अज्जुणेण भणियं—निसामेहि,

कहारयण-

कोसो ॥

सामन्नगु-

णाहिगारो।

॥ ९९ ॥

एसो हि जिणधम्मो छज्जीवनिकायक्खणपहाणो, अओ सच्चित्तपुष्पाइपरिहारेण वासाइणा देवपूया उच्चिया । अक्ख-य-वत्थ-बलिपूया वि बाढमजुत्ता, तदुवभोगिणो निद्धम्मसत्तस्साणंतंसारवडणहेउभावाओ । चेइयवंदणपयइस्स य पूयं-गहत्थस्स साहुदंसणे वि नमोक्कारकरणमजुत्तं, पूयंगस्स निम्मंछदोसभवणप्पसंगाओ त्ति । दुद्ध-दहिमाइएहिं जिण्हवणक-रणं पि त्तिरिक्खंसरीरसंभवत्तेण दूरमासायणाकरमेव, ता गंधोदयमेव ण्हवणकज्जे निदोसं जुजइ त्ति । एत्तियपयत्थे सम्ममव-

१ एकपक्षस्थापनक्षीणमतिबलः अनेककुभावनाभिः ॥ २ रूप्यकः बहुशः सुपरीक्ष्य पण्यं च सम्यक् प्रेत्य गृह्यते एवं धर्मकृत्यमपि सुविनिश्चितं कर्तुं युक्तम् ॥ ३ निर्धर्मसत्त्वस्यानन्तसंसारपतनहेतुभावात् ॥ ४ °स्सामंत' प्रती ॥ ५ निर्माल्यदोषभवनप्रसङ्गात् ॥ ६ °णभवणं' प्रती ॥ ७ °रिक्खस' प्रती । तिरश्चीशरीरसम्मभवत्त्वेन ॥

गच्छसु, पच्छा अन्नं पि कहिस्सामि तुमए ।

सत्यबोधेण जंपियं—नाहं एवंविहविचारविवेयमवगच्छामि, ता एहि साहूण समीवे, ततो जं तुमं ते य विणिच्छि-
ऊण साहिस्सह तं करिस्सामि । गाढेधिट्टिमाभिणिविद्धचित्तेण पडिवन्नमज्जुणएण । गया दो वि साहूण समीवे । निवेहया
नियपरूवणा । भणिओ य साहूहि अज्जुणतो—

धम्मप्परूवणाए केण निउत्तो सि मूढ ! किं न सुयं ? । धम्मो जिणपन्नत्तो पकप्पजइणा कंहेपघो ? ॥ १ ॥

हेउंनहं नयनयणं चउरणुजोगकमं समयसीहं । अदिट्टमरूवं कोल्लुगो व कइ कहसि जणपुरओ ? ॥ २ ॥

उस्सग्ग-उववायाणं सरूवलेसं पि नेव जाणासि । धम्मस्स को व कस्स व अहिगारी ? एयमवि मूढ ! ॥ ३ ॥

सैवारंभरयाणं छञ्जीववहाउ अविरयमणाणं । दव्वत्थउ चिय परं भवागडावडणआलंघो ॥ ४ ॥

जिणभवण-विंवठावण-जत्ता-पुप्फाइपूयणारूवो । दव्वत्थओ त्ति सिट्ठो गिहीण इयरासमत्थाण ॥ ५ ॥

पुप्फाई वि निसिद्धं जइ धेवोवकमं पि मूढ ! तए । ता चेइयाइकरणं बहुआरंभं सुपडिसिद्धं ॥ ६ ॥

जिणभवणाणमकरणे विंवाणमठावणे य तुज्झ मए । तित्थुच्छेयाईया हुंती दोसा बहुपयारा ॥ ७ ॥ किंच—
देह-गिहाइयकजे आरंभं नो निरुंभसि अणञ्ज ! । कायवहो त्ति निसेहसि जिणपूयं अहह ! तुह मोद्धो ॥ ८ ॥

१ °वाह जं प्रती ॥ २ गाढधृष्टिमाभिनिविष्टचित्तेन ॥ ३ हेतुनलं नयनयनं 'चतुरजुयोगक्रमं' चत्वारोऽजुयोगाः—शास्त्रव्याख्यानभेदा एव क्रमाः—
चरणानि दस्यैतादृशं समयसिंहम् ॥ ४ शृगालः ॥ ५ सर्वारम्भरतानां पङ्गीववधाद् अविरतमनसाम् द्रव्यस्तव एव पर भवावदापतनालम्भः । अवटः—कूपः ॥

अधिकार्य-
पेक्षया
विविधे-
द्रव्यैर्जिन-
पूजनस्या-
दूयितत्वम्

देवभद्रस्वरि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामनगु-
णाहिगारो॥
॥१००॥

चेइयपूयाईणं करणे तित्थप्पभावणाईया । दीसंति बोहिजणगा चावारा णोगसुहजणगा ॥ ९ ॥
जइ पुण पोसहनिरया सच्चित्तविवज्जया जइसरिच्छा । उत्तरपडिमासु ठिया पुप्फाई ता विवजंतु ॥ १० ॥
पूयंगवैग्गहत्थो न नमइ साहुं पि जं पि वुत्तमिणं । तं पि हु पैलावमेत्तं सनुद्धिपरिकप्पणाजणियं ॥ ११ ॥
विणओ हि धम्ममूलं जहोचियं सो हु साहुमाईसु । चायनमोक्काराई अप्पडिसिद्धो य सिद्धते ॥ १२ ॥
न य एत्तियमेत्तेण वि दूसणमावडइ करयलगयस्स । पूयंगस्स अभत्ती य जिणवरे जणविरुद्धं वा ॥ १३ ॥
जं पि य दुद्धाईहिं न्हवणनिसेहं करेसि जयगुरुणो । आसायण त्ति तं पि हु न जुत्तिजुत्तं ति पडिहाइ ॥ १४ ॥
सिद्धते न निसेहो सुंम्मइ एयस्स न य विरुद्धमिणं । गोरोयण-मयंमय-कुंक्कुमाण देवे वि जुंजणतो ॥ १५ ॥
अत्तहाविहुब्भवं पि हु पवित्तभावेण जं पसिद्धमिणं । तं नेव विरुद्धं लोग-सत्थपडिसेहविरहाओ ॥ १६ ॥
न य दुद्धा वि हु देवा दुद्धाईहिं न्हविज्जमाणंगगा । रूसंती थेवं पि हु अवि वरदाणुम्मुहा हुंति ॥ १७ ॥
वत्तणुवत्तपवत्ता दीसइ चिरकालिया य एस विही । गीयत्थाणुवाया निरकइवद्धाऽणुवत्ता य ॥ १८ ॥
आसायणदोसो वि हु विसिद्ध-अविणट्टुदुद्धमाईहिं । ण्हवणम्मि कीरमाणे होइ जहो भावबुद्धी य ॥ १९ ॥
जइ पुण न तथा भावो कस्स[इ] दुद्धाइणा उ संभवइ । गंधोदयं पि जुजइ जह भावो होइ तह किञ्च ॥ २० ॥

१ यतिसदशाः ॥ २ पूजोपकरणव्यग्रहस्तः ॥ ३ प्रलापमात्रं सनुद्धिपरिकल्पणजनितम् ॥ ४ भ्रूयते ॥ ५ मृगमदः-कस्तरिका, कुकुंग-केशरम् ॥
६ अतथाविधोक्त्वम् ॥ ७ वरदानसम्मुराः ॥ ८ व्यस्यगुण्यक्तिप्रवृत्ता ॥ ९ चिरकविवद्धाऽनुवसिता च ॥

जिनपूजा-
धिकारे म-
भङ्गरकथा-
नकम् १३।

॥१००॥

जिणविचपूयणाईसु जस्स भावो जहि जहि रमइ । सो तस्स मोक्खवेऊ ता न खमो एगपक्खगहो
अक्खय-वत्थाईणि य परउवओगि चि नेव जुचाइं । णन्तमवहेउभावा एयं पि विगप्पणामेचं ॥ २१ ॥
जइ भावदोसविरहा पूयाकारिस्स एस दढदंडो । ता साहुभूरिदाणे अजिन्न मरणे य रिसिघाओ ॥ २२ ॥
जिणमघणार्हणं पि हु कारवणे जं मगाण (?). हेउत्ते । भूरिसवदोसभावा तदकारवणं परं इहं ॥ २३ ॥
मा सवहा वि कुग्गहसिप्पिकप्पणविमोहिया मदा ! । अचंतवहुस्सुयसंसिए वि भावे विसंकेह ॥ २४ ॥
न हि पुव्वमुणीसरदिट्ठमगमवहाय संमइघडिओ वि । अन्नो विअइ पंथो सिद्धिपयट्ठान सत्ताण ॥ २५ ॥
एवं सिक्खविओ वि हु अज्जुणतो अज्जुणो व जडपयई । अवमन्नियमुणिवयणो न पवन्नो तह वि नियदोसं ॥ २६ ॥
तुमए वि तस्स पंथो सत्थाह ! समत्थिओ हि सुकरो ति । संच्छंदपयाराओ सुहे ण विलसंति बुद्धीओ ॥ २७ ॥
एवं च दुवे वि तुब्भे जिणंपूयाविसयकुग्गहनिग्गहियविसुद्धपरिणामा, परेसिं पि समुप्पाइयमइविब्भमा, जईगुरुपूयाविच्छे-
यावज्जियसुकयंतरायदोसेण घत्था य मरिऊण, असुमट्ठानेसु उप्पत्ति-मरणदुक्खाइं अणुभविऊण चिरकालं, तहाविहपुव्वजम्म-
सुकयवसेण संपइ अमच-रायत्तणेण उववन्ना । तस्स पुव्वदुक्कयसेसस्स अजिन्नस्स एसो अंडइनिवडणाइरूवो दुव्विलसियविसेसो ।
ता भो महाणुमाव ! पुव्वदुचरियं सरमाणा तह कंहं पि सुचरिएसु पयट्ठह न जहा एवंविहविडंबणाभायणं हवह ति ॥ छ ॥

१ नन्नभं प्रती ॥ २ स्वमतिघटित. ॥ ३ अर्जुन इव ॥ ४ स्वच्छन्दप्रचाराः शुभे न विलसन्ति बुद्धयः ॥ ५ जिनपूजाविषयबुद्धविनिगृहीत-
विशुद्धपरिणामौ ॥ ६ जगद्गुरुपूजाविच्छेदावर्जितसुदृढान्तरायदोयेण प्रस्तौ ॥ ७ अटवीनिपतनादिरूपः ॥

देवभद्रस्त्रि-
विरइओ

कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो ।

॥१०१॥

एवं निसामिऊण सुमरियपुवभवुत्ता भयभीया निवडिया केवलचरणेसु अमच्च-रायाणो, विन्नविउं पवत्ता य—
भयवं ! अवितहमेयं, ता देह अणुगहं काऊण अम्ह एयस्स दोसस्स पायच्छित्तं ति । केवलिणा भणियं—जिणपूयापयत्तो
चेव इह पायच्छित्तं, न तुम्ह वयाइसु जोगया अज्ज वि अत्थि त्ति । अब्भुवगयमेयं अमच्च-नरिंदेहि ।

केवलिकयपणामा य गया पुव्बुत्ते एगसिगगिरिवग्ग्मि । पारद्धा य तदेसवत्तिसयंपरूढकमल-केयइ-केसर-सरसवेइल्ल-
मालईमालाहिं नाभिनरिंदनंदणं आइदेवं तिसंज्जमवि पूइउं । चिरकालेण य खवियं तं दुरज्जियं कम्मसेसं ।

समागयं च इओ तओ परिभमतं तेसि चातुरंगं बलं । दिट्ठो य गाढपरितुड्ढेहिं बलाहिव[पभि]ईहिं राया, महियलविलु-
लंतमउलिमंडलेहिं पणमिऊण विन्नत्तो य—देव ! कुणह नियदंसणजलेण सगामा-ऽऽगरस्स नियजणवयस्स विरहहुयवहमहा-
दाहोवसमं, आरुहह करेणुगं ति । ततो राया चिरविण्णओगसंभरियसुहि-सयणुकंढाहिड्डियहिययो वि पहाणचीणंसुयाइपूयंगेहिं
भावसारं आइत्तित्थयरं पूइऊण थुणिऊण य सुचिरं, विन्नविउमाढत्तो—

देवाधिदेव ! यदि तावकपादपद्मसङ्कीर्तनस्य फलमस्ति तदाऽस्तु शश्वत् ।

त्वत्पूजने जनितसंस्मृदि मे प्रवृत्तिरासंसृति क्षतपुराकृतदुष्कृतौघा

॥ १ ॥

१ तदेशवत्तिस्वयंप्ररूढकमलकेतकीकेसरसरसविचकिलमालतीमालाभिः ॥ २ चिरविप्रयोगसंस्मृतसुहृत्स्वजनोत्कण्ठाधिष्ठितहृदयः ॥ ३ तत्पू० प्रती ॥
४ ०संस्मृदि प्रती ॥

जिनपूजा-
धिकारे प्र-
मङ्करकथा-
नकम् १३ ।

॥१०१॥

दौर्गत्य-रोग-रिपु-दौस्थ्य-त्रिपन्निपात-बन्धुघातजनिताभिरपि व्यथाभिः ।
चात्त्याभिरद्रिपतिवन्न स पीडयथेऽस्मिन्, यो नित्यमाहृतमतिर्जिनपूजनायाम्
॥ २ ॥

मूढाः स्तुवन्तु परिचिन्तितदानशक्तियुक्तानि कल्पविटपिप्रभृतीन्यहं तु ।
चिन्ताव्यतीतफलदानसहं भवाब्धेरुत्तारकं च जिनपूजनमेकमीहे
॥ ३ ॥

इति नरपतिर्हरपूजना-ऽऽशंसनायां, क्षणमुपहितचित्तः पर्युपास्याऽऽदिदेवम् ।
निजनगरमयासीत् केवली च व्यतीताखिलभवकृदधौघा मोक्षलक्ष्मीमवाप
॥ ४ ॥

॥ इति श्रीकथारत्नकोशे पूजाधिकारे प्रभङ्करकथानकं समाप्तम् ॥ १३ ॥

चेइयविवाहं न कालदुत्थाहए विणा दधं । काउं तीरह चिता ता वद्धण-रक्खणं भणिमो
॥ १ ॥

निर्पाहयम्मि य गिही जिणभवणाइम्मि सत्तिअरुखुं । चेइयदधं सद्यारेण चित्तेज वंठुज
॥ २ ॥

गाम-पुर-खेत्त-सुंकाइएसु कारेज रायवयणेण । देवैदायं तकारेण जिणदववुट्ठि त्ति
॥ ३ ॥

वुट्ठि णीयस्स दहं चेइयदवस्स रक्खणुज्जुत्तं । किं पि हु जणं निरुवेज्जसवज्जमीहं अलुद्धं च
॥ ४ ॥

जह तह परिर्विओ वि हु कुसलेण इमस्स नेव कायवो । देसाइदुत्थिमाए अवि अन्नत्तो अभावम्मि
॥ ५ ॥

१ °उपतस्मिं° प्रती ॥ २ निष्पादिते ॥ ३ घट्टेज्ज प्रती । वर्धयेत् ॥ ४ शुल्कादिकेषु ॥ ५ 'देवदायं' देवभागम् ॥ ६ °रिच्चओ प्रती । परित्यजः ॥

देवभद्रस्वरि-
विरहओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो ।
॥१०२॥

एयस्स रक्खणम्मिं सक्खं चिय रक्खिओ भवे भग्गो । न य एत्तो वि हु परमं अन्नं वन्नंति गुणठाणं ॥ ६ ॥
जिणपवयणवुद्धिकरं पभावगं नाण-दंसण-गुणाणं । जिणदत्तं रक्खंतो परित्तसंसारिओ होइ ॥ ७ ॥
जिणपवयणवुद्धिकरं पभावगं नाण-दंसण-गुणाणं । जिणदत्तं वेडुंतो तित्थयत्तं ल्हइ जीवो ॥ ८ ॥
चोएइ चैइयाणं इच्चाइगिराए जइ जईणं पि । बुत्तं रक्खणमेयस्स ता गिहत्थाण कि वेत्तं ? ॥ ९ ॥ तथाहि—
भन्नइ एत्थ विभासा जो एयाइं सयं विमग्गेजा । न हु तस्सा होळं सुद्धी अह कोइ हरेज एयाइं ॥ १० ॥
सवैत्थामेण तहिं संघेणं होइ लगिगयवं तु । सचरित्त-ञ्चरिच्चीणं एयं संवेत्ति कजं तु ॥ ११ ॥
एयं चिय साहारणदत्तं पि करेज तदवरं नवरं । चैइय-चिन्चण-संघपोग्गयाईणि (?) से विमओ ॥ १२ ॥
किर चैइयस्स दत्तं कजे उवजुजई जिणस्सेव । साहारणदत्तं पुण उवजुजइ मव्वापेसु ॥ १३ ॥
ता इममवि कायत्तं वेडुयत्तं च रक्खियत्तं च । अन्नतो मइ लामे वियणीयं एयमवि नेन ॥ १४ ॥
भंगे देसाईणं कुत्तिथिएहिं समं च कलहम्मि । दंसणकजे य परेइणुत्ताओ एयद्वयओ ॥ १५ ॥
चैइयदत्तं साहारणं च जो दुहइ मोहियमईओ । सो जिणमयं पि न मुणइ अहवा चट्ठाओ पुत्तिं ?— ॥ १६ ॥ किं चहणा ?—
इय सव्वपयारेहिं अरक्खणे रक्खणे य एयस्स । जे दोस-गुणा तेसु दिट्ठंतो भायरो वोत्ति ॥ १७ ॥
१ चट्ठंतो प्रती ॥ २ वाच्यम् ॥ ३ अ सिद्धी प्रती ॥ ४ धारंसाप्ता ॥ ५ च्छे वि कं प्रती ॥ ६ चट्टय प्रती ॥ ७ व्ययनोत्तम् ॥ ८ दृणति ॥

देवद्रव्या-
धिकारे
आवुद्रय-
कथान-
कम् १४ ।
साधारण-
द्रव्यम्

॥१०२॥

अथि धुनललललभूया, परपक्वभय-डमरदूरपरिहरिया, हरितणु व संस्सिरीया, विरिचिमुत्ति व सैवतोमुही, विंसाला वि अलंघ-गुरुपायापरिगया, विर्वखाया [वि] वलयालंकिया, वंगविसयतिलयतुल्ला चिस्सपुरी नाम नयरी । तं च असंडभुय-दंडारोवियभूमारो रक्खइ खेमंकरो नाम नरवई । जेण य सैमरंगणवेइमंदिरे अनुक्कमुक्कसरघोरणीविरइयमंडवे चाउदि[सि]-पयडुमत्तदोषदुवियडकुंभयडकलसपरंपरापरिगए सुहडकनयावडंतखगनिहसुट्टियपअलंतजलणविजयलच्छी वडु व पढंतेसु भट्टयट्टेसु परिणीया । स महप्पा जयसुंदरीपमुहावरोहपरिगतो सिवक्त्ताइंमंतिजणारोवियरअचित्तो सुहेण कालं बोलेई ।

अत्रया य जातो से सुस्सिमिणसुइओ पुत्तो, कयं वद्धावणयं, पर्यट्टियं च से जुगंधरो त्ति नामं । एवं च सो कुमारो समं नरवइमणोरेहहि वट्टिओ देहोचवणं कलाकोसहेण य, परिणाविओ य कहवयरायधूयातो । दिन्ना य से शुत्ती, तहि च परमसुहेण रायसिरि अणुशुंजइ त्ति ।

१ परपक्षमयविल्लवदूरपरिहृता ॥ २ यथा हरितणु 'सथ्रीका' लक्ष्म्याख्यपत्नीयुता एव पुर्येपि 'सथ्रीका' शोभायुक्ता ॥ ३ यथा विरघिमूर्ति चतुसुंल-
त्वात् सर्वतोमुखी एव पुर्येपि द्वारमहाद्वारोवेतत्वात् सर्वतोमुखी ॥ ४ या 'विशाला' विगतप्राकाग असौ कथ शलक्षुयगुरुप्राकारपरिगता भवति इति विरोध,
तत्परिहारस्तु 'विशाला' रिस्तीर्णा इति ॥ ५ या 'विखाता' विगतसातिका असौ कथ वलयालङ्कृता भवति इति विरोध, तत्परिहारस्तु 'बिख्याता' प्रसिद्धा
इत्यर्थविधानात् ॥ ६ समराज्जणवेदीमंदिरे अत्रगुणशर(मुक्कासरिक)घोरणीविरचितमण्डपे चतुर्दिकप्रसृतमत्तहस्तिपिक्खकुम्भातटकलशापरम्पणपरिगतो सुगटकव
चापतत्ताज्जनिषयोत्थितप्रलज्जवल्ले विजयलक्ष्मी वधूरिव पठसु गट्टमगुहेण परिणीता ॥ ७ 'इमंतजं' प्रतो ॥ ८ दोषेइ प्रतो ॥ ९ सुक्खामयचित्तः ॥
१० 'यट्टियं' प्रतो । प्रतिष्ठित'च ॥

देवमद्वरि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामरगु-
णाहिगारो ।

॥१०३॥

एगया य सो मञ्जरत्तसए कहं पि भवियवयावसेण ववगयनिदावेगो सेजं विमोत्तूण समुट्ठिओ संतो जाव पुवदिसि-
हुत्तं पलोएइ ताव पेच्छइ उप्पयंत-निवयंतभासुरसुरविसरसरीरपहापडलपल्लवियं व गयगंगणं । तं च पेच्छिऊण चित्तिं पवत्तो—
मज्झं ताव इमं निसाए समओ नो कोइ भाविज्जए, नूणं सारहिणो रविस्स न घणो विज्जुच्छडाडंबरो ।
अच्छिन्नर्पेसरत्तणेण न फुडं उक्काफुल्लिगुगमो, ता किं होज्ज विभीसिय ? चि अहवा गंतूण दंसाभिं नं ॥ १ ॥

तओ निविडदुकूलनिबद्धपरियरो, पैरियराओ खगं अप्पाणं च भिन्नं काऊणं, केणइ अमुणिजंतो, सणियसणियं नीहरिओ
रायभवणातो । लग्गो तम्मग्गेण । पुरओ वचमाणस्स रायसुयस्स विजियवउल-मालइपरिमलुगारो वियंभिओ दिसि दिसि
ज्झंकारसुहरसहुयरविलुप्पमाणो सरसपारियायतरुमंजरीजालपरागपब्भारो । सवणगोयरसुवगतो य निच्चलकुरंगवगगंनिसामिओ
मणहरवेणु-वीणाविणिगयसरसरीकयकलयंठकंठगायणपयट्ठिओ गीयनिंतातो । पयडीहओ य साणंदविंदारयविदविहिज्जमाणो
चेलुक्खेव-कुसुमंजलीपयाणप्पमुहो पूयासकारो । विणिच्छियं च कुमारेण—नूणं एसो सो देवागमो चि, किं पुण कारणं
एत्थाऽऽगमणस्स ?—चि विभाविडं पट्ठिओ पुरओ ।

१ °तमिवयं° प्रतौ ॥ २-प्रसरत्वेन ॥ ३ उल्कारफुल्लिगोद्रमः ॥ ४ °मिमं प्रतौ । परयासि तम् ॥ ५ तज्जपक्षे परिकरः-कोशः, आत्मपक्षे परिकरः-
परिवारः ॥ ६ पुरतो व्रजतः राजसुतस्य विजितवकुलमालतीपरिमलोद्धारः विजृम्भितः दिशि दिशि शृङ्गारमुलरमधुकरविलुप्यमानः सरसपारिजाततरुमजरीजालपरा-
गत्राग्भारः ॥ ७ °मालाईपं° प्रतौ ॥ ८ श्रवणगोचरमुपगतश्च निश्चलकुरज्जवर्गनिशमितः मनोहरवेणुवीणाविनिर्गतस्वरसरसीकृतकलकण्ठकण्ठगायनप्रवर्तितः
गीतनिनादः ॥ ९ °ग्गत्तिसा° प्रतौ ॥ १० °निन्नातो प्रतौ ॥ ११ सानन्ददृन्दारकधुन्दविधीयमानः नेलोक्षेपकुसुमाजलिप्रदानप्रसुखः पूजासत्कारः ॥

देवद्रव्या-
धिकारे
आवुद्धय-
कथान-
कम् १४ ।

॥१०३॥

दिङ्घो य तर्हि एगो साहू अंतगयजीविवधो सायरं सुरा-ऽसुरेहिं युधंतो सकारिखंतो य । 'किं पुण एयं ?' ति पुच्छित्तो
 णेण एको सुरो—भो भो ! किनिमित्तं महाणुभावो अभूमिसंचरणो वि भविय भयवं सुरगणो एवं वट्टइ ? ति । सुरेण भणियं—
 भो रायसुया ! एत्थ एसो तवस्सी निसिपडिमं पडिवन्नो सुकज्झाण[ऽग्गि]निदद्धुघाइकम्मो समं चिय आउपमुहकम्ममेहिं
 सरीरच्चायं काऊण निवाणसुवगओ, तम्महिमाकरणाय एसो सुरा-ऽसुरवगो एवं [व]वत्थित्तो ति ।

'कॅहिमेवंचिहवइयरो मए दिङ्घो सुओ ?' ति ईहा-ऽपोह-भग्गण-भवेसणं कुणंतस्स य रायसुयस्स जायं जाईसरणं ति ।
 अणुसुमारिया पुवाणुजम्मसेविया पवजाइकिरिया । पुवाहीयं पि संपइपट्टियं व कंठे पइट्टियं पुवाइसुत्तं, पचक्खीहओ
 चक्खवालसमायारो, उज्झियसवसंगो य जाओ एस सयंबुद्धसाहू, विसुज्झमाणलेसत्तणेण य उप्पन्नं से ओहिनाणं । एवं च सो
 जुगंधरसमणो दिव्वनाणनयणो एगतथ निज्जीवप्पएसे कयसिलासणपरिग्गहो सुत्तं परावत्तिउं पवत्तो ।

अह पॅच्चूसवियंभियसिसिरसमीरुब्भवंतसीयत्ता । गयनिद्दा सेज्जाए न सेज्जवाला पलोयंति ॥ १ ॥

रायसुयं संविसाया सभया ता सबओ निरूवित्ता । साहंति मंति-अंतोउरीण राईसरणं च ॥ २ ॥

अह त्वेसजणेणं साहुपउत्ती निवेइया तेसिं । तो ते विम्भियहिया विच्छायमुहा निराणंदा ॥ ३ ॥

अंतोउरं पि गुरुविरहवेयणावडलीकयसरीरं । उज्झियसिंगारं दूरमुक्कनीसेसवावारं ॥ ४ ॥

१ स्वयमानः संस्क्रियमाणश्च ॥ २ शुकृप्यानाग्निनिर्दग्धपातिकर्मा ॥ ३ 'कारं' प्रतौ ॥ ४ कट्ठमे° प्रतौ ॥ ५ प्रत्युपविजृम्भितशिशिरसमीरो-
 ऋचछीतातोः ॥ ६-भ्याशुलीकृत-॥

देवमहेश्वरि-

विरहयो

कहारयण-

कोसो ॥

सामभगु-

णाहिगारो ।

॥१०४॥

अर्णवरयसोगभरनीहरंतबाहृषवायधोयमुहं । हा हा हयास ! हयविहि ! किमेवमेयं ? ति जंपंतं
तं देसमणुप्पत्तं जत्थ महप्पा स चिहुइ निविट्ठो । दिट्ठो य तदणुरुवो पत्थिवमाईहिं सो कुमरो
तो गाढचित्तसंताववससमुद्धितसोगआवेगा । सबे वि रोविज्जणं पलावमियः काउमारद्धा

हा वच्छ ! केसगुच्छोः तांविच्छसमच्छवी घणसमिद्धो । कह लुंविज्जणं खित्तो तणं व तुमए महीवट्ठे ? ॥ ८ ॥
एवंविहदेहैसिरी सिरीसकुसुमाइरेगसुकुमारा । किं वच्छ ! काउमुचिया-कट्टाणुट्ठाणमहो ? ॥ ९ ॥

एयं च वच्छ ! वच्छथलहारिहारवलीविरायंतं । कह सोहिही वहुयणमित्थं तुमए पउत्थम्मि ? ॥ १० ॥
तुंहविप्पओगपञ्जलिरजलणजालावलीकवलियाण । पुत्त ! न निवाइ तणू सागर-सरियाजलेहिं पि ॥ ११ ॥
तं लायन्नं [तं] तुज्झ विलसियं तं च निरुवमं रूवं । महपगरिसो य सो वच्छ ! इण्हि कम्मि पलोएसो ? ॥ १२ ॥
इय अवरोह-वहुजण-मंति-पहाणेहि परिवुडो राया । तं दट्ठुं अचइंतो सुहुहत्तो पडिगतो सगिहं ॥ १३ ॥

जुगंधरारायिसी वि 'असमउ' ति तौणमकयपन्नवणो सयण-परयणेसु तुह्छचित्तो गामा-ऽऽगाराइसु विहरिं पवत्तो ।
पडिबोहिया य बहवे महाराय-मंति-सामंत-सेट्ठि-सेणावइसुया गाहिया सबविरइं । तेहि य अहिगयसुत्तत्थेहिं परियरित्तो भइ-

१. अनवरतशोकभरनिःसरद्धान्प्रपातधौतमुत्तम् ॥ २ तमालवृक्षसमच्छविः घनसमृद्धः ॥ ३ 'देवसि' प्रती ॥ ४ 'च्छयल' प्रती । वक्षस्थलहा-
रिहारावलीविराजत् ॥ ५ 'त्वद्विप्रयोगप्रज्वलनशीलज्वालावलीकवलितानाम् । पुत्र ! न निर्वाति ततुः सागरस्रजिज्जैरपि ॥ ६ 'दुहुत्तो प्रती ।
सुहुःखार्त्तः ॥ ७-तेषाम् 'अकृतप्रज्ञापनः' अकृतप्रतिबोधः स्वजनपरजनेषु ॥ ८ 'परियं' प्रती ॥

देवद्रव्या-

धिकारे

आवृद्धय-

कथान-

कम् १४ ।

करण-

विलापः

॥१०४॥

जाह्नगयनिवहाणुगओ एरावणो व विरायमाणो सवत्थ विहरिऊण जणणि-जणगाईसयणवगगपडिबोहणत्थमुवागओ विस्सपु-
रीए नयरीए, द्विओ एग[म्मि] विजणे उञ्जाणे । जाणियतदागमणो य पहरिस-सोगसंभाराऊरिआमाणहियओ सममंतेउरी-
पमुहपहाणपरियणेण न्वेमंकरनरिदो उञ्जाणे गओ । वंदिओ सवायरं जुगंधरमुणिवरो । दिओ य भगवया वियेसियसयव-
त्तविब्भमं चक्खुं खिवंतेण धम्मलामो । आसीणो य समुचियट्ठाणे मपरियणो रायौ पउरलोगो य ।

भगवया वि कुंमुय-मयंकाणुगारिदसणमऊहनिवहेजलपक्खालियाए व धवलाए । भारईए पयंपिउमाहत्तं—भो महाराय !
तइया अम्महअत्तफियमवविरइदंसणसमुप्पन्नत्तिव्वसोगसंभारा अमुणियकारणविसेमा चेव जहागयं पडिगया तुब्भे, अहं
पि 'असमतो' त्ति समुवेक्खिय तुब्भे अन्नत्थ विहरिओ, संपयं च महाराय ! 'एस सो पत्थावो' - त्ति निसामेह
तकालतहागहियदिकखानिमित्तं ति । हरिसविसत्पंतवयणवियासेण य भणियं राइणा—भयवं ! एयमेयं, साहेह परमत्तं
ति । ततो जुगंधरमुणिणा सिट्ठो सबो रयणिमज्झसमुप्पन्नंदेवागम-मुणिसक्कारदंसणजायजाईसरणाई वुत्तंतो । तं चं निसामि-
ऊण सपउर-परियणो परमं पमोयपब्भारमुवगओ नराहिवो ।

१ प्रहर्षशोकसम्भारापूर्यमाणदुःखदयः ॥ २ विक्रान्तशतपत्रविभ्रमम् ॥ ३ 'या पउरपउरलोगो प्रतो ॥ ४ कुमुदपृग्गाढानुकारिदशनमयूखनिवह-
जलप्रशालितया ॥ ५ 'हमऊहजल' प्रतो ॥ ६ अस्मदत्तकित्तारवविरतिदर्शनसुत्पन्नतीप्रशोकमम्भाराः अज्ञातकारणविशेषाः ॥ ७ 'असमयः' अनवतरः ॥
८ रजनिमध्यसुत्पन्ने देवागममुनिसंस्कारदर्शनजातजातिस्मरणादित्यन्तः ॥

देवमदस्त्ररि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो।
॥१०५॥

तपुवभवजाइपुच्छणत्थं च जाव जोडिय पाणिसंपुंडं पवत्तो, ताव वेणमुहविणिस्सरंतपूयगंधार्णुगमच्छियाजालाडलो, अचंतकुडुवाहिविणहुसवंगो, निहाणं व सयलरोमाणं, आगरो व गरुयपात्रासीर्णे, आधारो व तिकवदुक्खाणं, खाणि व दोग-
चस्स, निवासो व संयेलजणावमाणणं, 'अहसयनाणि' चि जणाओ निसामिज्ज तं पएसमागओ एगो रोरथेरपुरिसो चि । तओ तिर्पयाहिणिज्जं तं समणं कयसंथवणो उद्धट्टिओ चैव पज्जुवासिडं पवत्तो । निवडिया य तम्मि सयलस्स सभावत्तिणो जणस्स निवभरकरुणाभरसंथरा दिट्ठी । 'अहह ! किं पुण पुरा कयमणेणं ?' ति जिन्नासा जाया । अह जावड्ज वि न सो रोगिपुरिसो किं पि जंपइ ताव भणियं राइणा—भयवं ! वहुं किं पि पुच्छियवमत्थि परं अच्छउ ताव अन्नं, किमणेण महाणुभावेण दुत्थियसत्थसीमापत्तेण रोगिणा पुवं कयं ? ति साहेह, महंतं कोऊहलं ति । साहुणा कहियं—महाराय ! जं पुवं तुमए पुच्छिडमिच्छियं तस्स वि एयमेव निर्बयणं ति एगचित्तो निसामेसु—

कुसुमे व पंहियमणमहुयरमणोहरे कुसुमपुरे नयरे सबन्तुपायपूयण[परो] परोवयाराइगुणसंगतो सागरो नाम सेट्ठी अहेसि, सुदंसणा से भज्जा । ताणं दुवे पुत्ता—जेट्ठी अहं नंदो नाम, कणिट्ठो य एसो रोगिपुरिसजीवो नागदेवनामो चि । दोण्ह वि अम्हाणं परोपरगाढसिणेहसारं सबत्थ वट्टुमाणण गयाइं कहय वि वच्छराइं । सुंरिदचावचावलत्तणेण य संसारि-

१ वनसुखविनिस्सरत्पूतिगन्धागुगमक्षिकजालाकुलः अत्यन्तकुट्टव्याधिविनटसर्वाङ्गः ॥ २ 'णुंगंधमं' प्रती ॥ ३ 'माणमगं' प्रती ॥ ४ 'सीण-
माधां' प्रती ॥ ५ 'यणजं' प्रती ॥ ६ त्रिः प्रदक्षिणां कृत्वेत्यर्थः ॥ ७ जिज्ञासा ॥ ८ इत्यित्यसार्थसीमाप्राप्तेन ॥ ९ उत्तरमित्यर्थः ॥ १० कुसुम-
पक्षे प्रहृतमनोभिः—आकृष्टचित्तैः मधुकरैः मनोहरे, नगरपक्षे पथिकमनोमधुकरमनोहरे ॥ ११ सुरेन्द्रचापत्रपल्लेन ॥

देवद्रव्या-
धिकारे
भ्रातृद्वय-
कथान-
कम् १४।

युगन्धरसुने
रोरस्य च
पूर्वभवाः

॥१०५॥

यभाषाणमतक्रियमेव तहाविहसरीरकारणं पाविऊण पंचत्तमुवगया अग्मा-पियरो । कयाइं तप्पारलोइयकायवाइं । कालक-
मेण जाया अप्पसोगा, चित्तिउं पवत्ता य घरकझाइं । अन्नया य अतहाविहं ववहारसुद्धिं पलोइऊण नागदेवस्स
मणियमेगंते मए—

हे भाइ ! किं व सीमउ तुह जुंत्ता-उजुत्तजाणनिउणस्स ? । तह वि हु सिणेहेचानलउवलेवओ किं पि साहेमि ॥ १ ॥
कट्टेण संट्टेविअइ अप्पा सुगुणे गिरिम्मि उवलो व । पाडिअइ पुण तचो उव्वकमेणं सुलहुणा वि ॥ २ ॥
न य ऐकसिं पि अवजमपंकियसीलस्स पुण मणूमस्म । सुकयसहस्सजलेहि वि तीरइ पक्खालणं काउं ॥ ३ ॥
ता ववहारविसुद्धिं धैयणपइंठं च लोमनिगहणं । दक्खिन्न-दयासारात्तणं च सीलं च धरसु दहं ॥ ४ ॥ किं बहुणा ?—
लहुओ वि बुद्धचेट्टियमणुचिट्टसु तह कहं पि हे भाइ ! । जह होसि तुमं जेट्टो विसिद्धमज्झम्मि पुओ य ॥ ५ ॥
गउरवम्वविति हि गुणा न दूरमावजिया वि लच्छीओ । सिर्वल्लिकुसुमं पाडलदलं पि कमलं व नो सहइ ॥ ६ ॥
पुषपुरिसजियं पि हु माहप्पं जहतहाववहरंतो । हारिहिंसि लोयमज्जे ता एत्तो कुणसु जं जुत्तं ॥ ७ ॥

नागदेवेण वुत्तं—सवहा खमह मह एगमवराहं, नाहमेत्तो पुषपुरिसकमविरुद्धं किं पि करिस्सं, सम्मं कयं तुब्भेहि
जंमहमेयातो दुट्टेचेट्टियाउ नियत्तिओ । एवं च पुषपवाहेण ववहरिउमारद्धा अम्हे । थोयकालेण वि पत्ता लोयमज्जे पसिद्धी,

१ युष्णयुष्णाननिपुणस्य ॥ २ स्नेहचापत्यावलेपतः ॥ ३ संस्थाप्यते ॥ ४ प्रयत्नेनेतर्यर्थः ॥ ५ एकशोऽपि अपयशःपङ्कितशीलस्य ॥ ६ वचनप्रतिष्ठाम् ॥
७ यद्धर्चोऽतममुष्टीयताम् ॥ ८ शास्त्रमल्लिकुसुमं पाटलदलमपि कमलमिव न राजते ॥ ९ यद् अहम् एतस्मात् ॥

पूयाय पर्यं गया य रायाईणं । नवरं 'दुपरिच्यया पयइ' चि नागदेवो न मुयइ दुडुसहावं । ततो विभजिऊण घरसारं दिन्नं मए एयस्स । अणिच्छंतो वि द्वाविओ विभिन्नसंदिरे । भिन्नं ववहरिउमारद्धो य एसो ।

अन्नया य तन्नयरसामिणा बलभद्दाभिहणराइणा संभूयमुणिसमीवे पवन्नसावगधस्मेण परमं जिणपक्खवायमुद्धंतेण कारावियं चेईहरं, दिन्नाइं सासणनिबद्धाईं गामाईं, उवकप्पिया अन्ने विं अ दायविसेसा । 'सुइसमायार' चि परिभाविऊण देवदविणरक्खण-वड्डुणनिमित्तं अम्हे दो वि भायरो द्वाविया गोड्डियपए । समप्पितो दव्वमंडारो समं कुंचिगाहिं । गोडारायव-यणोवरोहेण य पडिबन्नो अम्हेहिं । समयसत्थनिदंसियनाएण तवड्डुण-रक्खण-उचियट्ठाणविणिओगाईहिं पयट्ठा चिंतिउं ।

सरंते य कोले किं पि किलिड्डुकम्मवसओ तुच्छर्थणीहूओ नागदेवो । 'सीयंता य पाणिणो पाएण निद्धम्मा हवंति' चि पारद्धो य एसो किं पि किं पि देवदवं पि उवभोत्तुं । वियाणिओ मए पन्नविओ य, जहा—भइ !

एगतथ सव्वपावं अन्नत्थ य देवदवपरिभोगो । तेणेस परिहरिज्जइ दूरं कल्ल्हाणकामेहिं

वरमुग्गविसं भुत्तं न देवदवं सुथेवमेत्तं पि । एगभवे हणइ विसं चेइयदवं पि भूरिभवे

सेसाणं पावाणं विज्जइ कत्तो वि किं पि परिताणं । देवत्थभोगपावं अपरित्ताणं परिवयंति

पईजम्मरुद्दारिहुवहुया दीहरे भवारन्ने । देवत्थभोगनिरया [निरया]इगईसु वच्चंति

१ वि आदायं प्रतौ ॥ २ गाडाराजवचनोपरोधेन ॥ ३ समयशास्त्रनिदर्शितन्यायेन तद्दर्थनरक्षणउचितस्थानविनियोगादिभिः ॥ ४ धणूहं प्रतौ ॥

५ रिचयं प्रतौ । परिवदन्ति ॥ ६ प्रतिजन्मरौद्रदारिद्र्योपद्रुताः दीर्घे भवारण्ये । देवद्रव्यभोगनिरता । निरयादिगतिषु व्रजन्ति ॥

किं चट्टुणा भणिणं ? जं जमणिठं जणाण इह पडई । तं तं देवस्सुवभोगपावदुव्विलसियं जाण

एयं च निसामिऊण अप्पणो साहुत्तणं दंसितेण असाहुणा - वि किंसिमुप्पन्नकोवेण भणियं नागदेवेण—हे भाइ ! सच्चो कओ तए लोयप्पवाओ 'जो तिणस्स चोरो सो तणसयरस्स' चि, जइ कह - वि पुव्वकाले वालभावओ मए अवरद्धं ता किमियाणि पि मं तहाविहत्थकारिणं समत्थेसि ? 'किमहं देवदव्वमक्खणलक्खणं पावमायंरिस्सामि ? एत्तियमेत्तं पि न जाणामि जं एवं ममामिमुहमुल्लवसि ? । 'अजोगो' चि कलिऊण ठिओ - हं तुण्हक्को । चितियं च मए—किमियाणि - कीरइ ? जइ राइणो एयवइयो साहिजइ ता महांदडोवणिवाओ, अह न साहिजइ ता देवैअत्थविणासोवेक्खणजणियमहा- पावागमो, तमेयं एगत्त दोत्तडी अन्नचो सडूलो, अहवा किमेस एगजम्मसयणो काही ? अणंतजम्मवास्सणचिवांग देवदव्वमक्खणोवेक्खणं, ता होउ कि पि, पमाए गंतूण राइणो देवदव्वमंडारसम्पणं करेमि-चि संपहारिऊण पसुत्तो रयणीए । भवियव्वयावसेण य समुप्पन्नं सुलं, कया केइ मंत-तंताइणो उवाया, न जाओ को वि पडियारो, अवि य दुट्ठि सविसेसं गयं । तंदहिगतणेण य निच्छिओ मए अप्पणोऽन्नसाणसमओ । तओ सुमरितो भावसारं संसास्सारंगकेस- रिक्किसोरो वीयरगो गुरुणो य, कया सव्वसत्तखामणा, विहियं सागारमणसणं, पंचनमोकारं परावचयंतो मरिऊण उववन्नो

१ °णियं जं प्रतो ॥ २ देवस्सोपभोगपापदुव्विलसितं जानीहि ॥ ३ °टुणस्य ॥ ४ तथाविधार्थकारिणं समर्थयसि ॥ ५ मौनमित्यर्थः ॥ ६ एत-
द्यतिकरः कथ्यते ॥ ७ देवार्थविनाशोपेक्षणजनितमहापापगमः । तदेतदेकत्र दुस्तटी अन्यतः शार्दूलः ॥ ८ °वेखणं प्रतो ॥ ९ अनन्तजन्मवासनिविषाकं
देवदव्वमक्खणोपेक्षणम् ॥

देवभद्ररि-
विरहो
कहारयण-
कोसो ॥
सामबगु-
णाहिगारो ।

॥१०७॥

देवतत्वेण पंचमकल्पमि । अहाउयखएण य चुओ समानो कुंडिणपुरे इब्मस्स संखसेट्ठिणो पुत्तत्तेणेण समुप्पन्नो । कयं धवलो त्ति नामं । पत्तो कालकमेण [जोवणं] । जाया सुसाहूहिं समं संगई, अभिरुइओ जिणधम्मो, तदेगच्चित्तणेण कालं वोलेमि । पच्छिमकाले य पवन्ना पव्जा । सबसावज्ज[वज्ज]णुज्जेण य सम्मं पालिऊण पञ्जन्तकयाणसणो विहिपरिचत्तपाणो पाणयकप्पे कप्पाहिवत्तसुहं सुचिरमणुभविऊण जुओ समानो सुमाणुसत्तं समणत्तणं च लद्धूण पुणो अच्चुए देवत्तं [पत्तो] । एवमणेण कमेण सत्तसु भवेसु चारित्तमाराहिऊण जहुत्तं, जयंतविमाणे देवसुहं च भोत्तूण, भो महाराय ! तुह सुओ जाओ म्हि । रैयणिमज्झसमयदिट्ठदेवागमाणुसारगमण-मुणिवहरसवणजायजाईसरणपचक्खीभूयसुय-संजमो य समणो संवुत्तो म्हि । ता महाराय ! एयममह पव्जानिमित्तं ॥ छ ॥

सो पुण नागदेवो तब्भव एव गहिओ महावाहिणा विसन्नो चित्तेणं । देवदवोवओगदुच्चरिएण य बाढं दुगुणुमावन्नो, चिंतितं पवत्तो य—अहो ! महाणुभावेण तइया जेट्टभाउणा निसिद्धेण वि मए पावकारिणा खणमेत्तसुहलालसेण य अपरि-
भावियॉणंतदुक्खावलणेण अच्चंतमणुचियं देवदद्वभक्खणमणुट्ठियं, तस्सेव मन्ने एस महावाहिविहरनिवायरूवो कुसुमुग्गमो, फलमज्ज वि अन्नं भविस्सइ, ता एत्तो न जुज्जइ अत्तणो उवेहणं—ति सम्मं परिभाविऊण उवभुत्तदेवत्थपूरणत्थं दिन्नो धण-
कणगाइओ अत्थो । शोवरिद्धित्तणेण य न सबविसुद्धी जाया । मरणसमए य भणिया पुत्ताइणो—अरे ! एत्तियमेत्तं दवं

१ यथाणुक्कक्षयेण ॥ २ °च्चुओ दे° प्रतो ॥ ३ रजनिमध्यसमयदृष्टदेवागमासुसारगमनसुनिव्यतिकरश्रवणजातजातिस्मरणप्रत्यक्षीभूतश्रुतसंगमः ॥
४ °यानंत° प्रतो ॥ ५ महावग्गाभिदुःखनिपातरूपः ॥ ६ उपेक्षणम् ॥ ७ उपशुक्तेदेवार्थपूरणार्थम् ॥

देवद्रव्या-
धिकारे
आवृद्धय-
कथान-
कम् १४ ।

॥१०७॥

धराउ दाऊण देवस्मविमुद्धि करेअह-त्ति निर्हंविऊण मओ एसो उववन्नो नेगासु हीणजाईसु चिरकालं ।

जहिं जहिं एस महाणुभावो, कुलम्मि उप्पअह पावकम्मो । तहिं तहिं पुवधणं वहुं पि, एयप्पभाचेण खयं उवेइ ॥ १ ॥

अणत्थसत्था बहवो पडंति, रोगा य जायंति बहुप्पयारा । अयंउचंडो कलहप्पवंधो, बंधूहिं सद्धिं च पत्रइई य ॥ २ ॥

अवन्नवाओ भमई दिसासुं, उप्पअई नेव रई खणं पि । दव्वअणत्थं च कया उवाया, न कासपुफं व फलंति किं पि ॥ ३ ॥

तहोवयारम्मि कए वि कोवो, परेसि संपअइ चंडचंडो । मित्ते वि सत्तुणमेव जाइ, न किं पि कत्तो वि सुहं हवेइ ॥ ४ ॥

एवं च सवत्थ लुहाभिभूओ, रोगाउरो भूरिभयप्परुद्धो । उज्झअमाणो जणगाइएहिं, अण्हिद्धोदोगचकरो चि दूरं ॥ ५ ॥

महाकिलेसेणइवाहत्ता, एसो पभूयं किल कालमेयं । देवत्थमेगेण विणइवोही, कहं पि जाओ पुण माणुसत्ते ॥ ६ ॥

तहिं पि एवंविहमीमरूवो, असेसरोगाण दुहाण खाणी । पए पए सोगभरं धरंतो, सदुक्खसइं करुणं रसंतो ॥ ७ ॥

किमागओ अच्छसि कीस एत्थ, हे कुट्टनइओ ! विणइदेह ! । अचंतपुदेग्गकरो सि जाहि, हीलअमाणो स जणेण एवं ॥ ८ ॥

उछंवेणेणं अहवाऽनलेणं, जलेण वा सेलनिवायओ वा । मरासि किं ? एव विचित्तयंतो, अम्मं समीवे इय वइइ त्ति ॥ ९ ॥ छ ॥

एवं च पुव्वमवत्थरे जुगंधरमुणिवरेण साहिए सो नागदेवो सा य परिसा [अ]वधारियनीसेमदेवदवोवभोगभीसणा-
सुहसरूवा परमं भयपगरिं उवगया । रोगी वि सुमरियसव्वहइयपुव्वमनपरं परावुत्तं भयवओ पाएसु पडिऊण पुव्वभवभाइ-

१ देयस्स दिं प्रती । देवत्थविद्धिं करिष्यय ॥ २ 'निरूप्य' कथयित्वा ॥ ३ महाक्केशेनातिवाण ॥ ४ उद्वेगकरः ॥ ५ भयधारित्ति. शेष-
देवद्रव्योपभोगीपणाणुमस्वरूपा ॥ ६ 'जहिंति' प्रती ॥

देवमहेश्वरि-
विरहो
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्वगु-
णाहिगारो।

॥१०८॥

सुमरणेण अचंतदुस्त्रियत्तणेण य अब्भाहओ समाणो अञ्छिन्नवहंतवाहप्पवाहपक्खालियवयणो भणितं पवत्तो—भयवं ! अवि-
तहमेयं, सवं सरीरेण अणुभूयं मए महापावेण, किमियाणि करेमि ? साहेह दुक्करं पि, निविन्नो हं संपह पुघपावहु-
विलसियाओ, देह आएसं, पडामि जल-जलणाईसु, नत्थि त्थेवं पि पओयणं जीविएणं, केत्तियं वा अज्ज वि तं असुहक-
म्ममज्जिणं ? ति । भयवया भणियं—महाणुभाव ! जुत्तमेयं पुघदुच्चरियनिदण-गरहणाईयं, केवलमणलाइपओगेण पाणच्चातो
अजुत्तो, तव-नियमा-णसणेहिं चैव अप्पणो परिच्चातो पसत्थो सत्थेसु गिज्झई, निज्जरियप्पायं च तं असुहं कम्मं ति ।

एवं च निसामिज्जण परं संसारभयमुव्वहंतो, पवहुमाणसंवेग-निव्वेयाइगुणगणो, पवन्नसम्महंसणो, गुरुणो समीवे निरागारं
पच्चक्खिज्जण चउव्विहाहारं, एकम्मि सिलायले सुसाहु व निच्चलच्चित्तो, पुणो पुणो गरिहंतो पुघदुक्कियाइं, संलीणंगो द्विउ
त्ति । मासियसंलेहणं च काळण मओ उ[व]वन्नो अच्चुए देवलोए देवो महिद्धिओ त्ति । तओ जुओ कइय वि भवेसु जहुत्त-
चारित्तफरिसिणेणमपुणागमं पयं पाविहि त्ति ।

अवरवासरे पुणो वि पुहइयाँल्लपुरस्सरा सा सभा जुगंधरसाहुं सायरं पणमिज्जण पुञ्छित्तं पवत्ता—भयवं ! अचंतपम-
त्ताणमम्हारिसाणं संसारसायरतरंडकप्पं किं पि उवइसह तत्तं ति । भयवया भणियं—नेणु पुवं त्रित्थरेण कहियमेव,
विसेसओ पुण इममवधारह—

१ अब्भहिओ प्रतो ॥ २ अञ्छिन्नवहद्वाणप्रवाहप्रक्षालितवदनः ॥ ३ गीयते ॥ ४ रुणा स° प्रतो ॥ ५ अपुनरागमं पदं मोक्षम् ॥
६ लस्स पु° प्रतो ॥ ७ भा ग जु° प्रतो ॥ ८ त्रणु पुव्वुत्तवित्थं प्रतो ॥

देवद्रव्या-
धिकारे
आवृद्धय-
कथान-
कम् १४।

॥१०८॥

यदि पथि सतां गन्तुं बुद्धिर्यदि प्रवरं पदं, नृप-दिविपदां प्राप्तुं काष्ठा श्रियोऽप्यविनश्वरीः ।
यदि करंगता लीलाः कर्तुं सदैव हि वासना, यदि च विपदुच्छेदच्छेका मनोरथसन्ततिः
यदि भवमहासिन्धोरन्तं प्रयातुमहो ! मतिर्यदि च सुकुलप्रत्यायातिप्रमृश्यशुभस्पृहा ।
यदि च कुशुदश्वेतोदात्तत्विषा यशसा दिशः, सितयितुमलं चाञ्छा काचित् समास्ति तदा सदा
जनयेत जनाः ! जैनद्रव्याभिवृद्धिमभूं विना, क्षययुजि जिनागारादौ यत् तथाविधदौस्थ्यतः ।
कत्र यत्तिविहृतिः सम्पद्येत ? क्व वा जनबोधनं ? कथमिव तथा वृद्धिं गच्छेत् धितौ जिनशासनम् ?
इति क्षमाधीशपुरःसराया, युगन्धरः नाधुवरः सभायाः । निगद्य तत्त्वं नृपगन्धमानो, विहर्तुमन्यत्र चकार चेतः ॥ ४ ॥
॥ इति श्रीकथारत्नकोशे देवद्रव्यचिन्ताधिकारे भ्रातृद्वयकथानकं समाप्तम् ॥ १४ ॥

जिणभवणाहविहावणमैणहं न विणा उ समयसवणेण । ता सिद्धंतस्सवणे करेज्ज जचं ति वोच्छामि ॥ १ ॥
सुस्ससा पढमं चिय लिंगं जंपंति धम्मवंछाए । तदभावे चिय सैत्थत्थसावणं कंठसोसकरं ॥ २ ॥
सत्थत्थनवणरहिया पसु व पुरिसा न किं पि जाणंति । हियमहियमजाणंता अहियं पि क्हं पि कुवंति ॥ ३ ॥
तकरणातो भवसायरग्ग्मि रंगंतदुहमहावत्ते । उंम्मज्जण-निम्मज्जणसयाइं कुम्मो व कुवंति ॥ ४ ॥

१ 'रतला ली' प्रती ॥ २ 'यति जं' प्रती ॥ ३ अक्षरम् ॥ ४ जिनागमधवणेनेत्यर्थः ॥ ५ चिह्नम् ॥ ६ शास्त्रार्थभाषणम् ॥ ७ उम्मोजं प्रती ॥

देवभद्रस्वरि-
विरहओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो ।

॥१०९॥

संस्थत्थभावगा पुण कंहं पि चुक्कां विसिद्धमगातो । नौणं कुसंघसंपत्ता गय व मग्गम्मि लग्गंति ॥ ५ ॥
न वि तं करेइ देहो न य सयणो नेय वित्तसंघाओ । जिणवयणसवणजणिया जं संवेगाइया लोए ॥ ६ ॥ किंच—
कंखइ लोगो सोक्खं तं पुण धम्माओ सो विवेयाओ । सो सत्थस्सवणाओ ता तस्सवणुज्जमो जुत्तो ॥ ७ ॥
अच्चंतजीववहनिरयमाणसा विगयसवकरुणा वि । निच्चं पि य [...] अबुद्धाविणो वि विणया [उ] हीणां वि ॥ ८ ॥
सत्थसवणापुराणेण ओर्यपत्ता इहं महब्भुदयं । पावियसमीहियत्थो सिरियुत्तो [इह] उदाहरणं ॥ ९ ॥

तहाहि—अत्थि मगहाविसयालंकारकप्पा, कप्पवासिसमाणरूवंसुंदेराइगुणमणुयलोयाहिद्धिया, जुहिद्धिलसेण व संयाण-
उलविलसियाभिरामा, मरुभूमि व विहुम-रिद्धनीलुप्पीलुपसोहिया विजयपुरी नामं नयरी । रक्खइ यं तं च विक्रमेकधणो
अप्पडिमपयाव-रुव-चाग-सो[ह]गाइगुणावगणियासेसमहीत्रालो वइरिवरूहिणीमहाखयकालो नलो नाम राया । सव्वंतेउर-
वरिद्धा य पउमावई से भज्जा । असेसदेसंतरचरणोवज्जियभूरिदव्वपब्भारो महीधरो नाम सत्थवाहो । सिरी य से भज्जा ।

१ शास्त्रार्थचिन्तका इत्यर्थः ॥ २ अष्टाः ॥ ३ ज्ञानाद्गुणवशप्राप्ता गजा इव ॥ ४ पञ्चा गं प्रती ॥ ५ सोमं, तं प्रती ॥ ६ स्सद्यणुं प्रती ॥
७ हीणो वि प्रती ॥ ८ 'ओजःप्राप्ताः' नीरागद्वेषाः ॥ ९-रूपसौन्दर्यादि-॥ १० युधिष्ठिरसेना सदा नकुलविलसितैरभिरामा, नगरी पुनः सदानकुलानां-
दानधर्मपरायणानां कुलानां विलसितैः-विलासैः अभिरामा-मनोहरा ॥ ११ मरुभूमिः विट्टमाः-अंकेण्डकरीरादिधुप्रवृक्षाः रिष्टाश्च-काकाः नीलाश्वेत्येतेषां
समूहैरुपशोभितां, नगरी पुनः विट्टमरिष्टनीलाख्यरत्नसमूहैरुपशोभिता ॥ १२ य तच्च विं प्रती ॥ १३ अप्रतिमप्रतापरूपत्यागसौभाग्यादियुगवगणितार्शेष-
महीपालः वैरिवरूथिनीमहाक्षयकालः ॥

पुत्रो य असेसवसणकारित्तणेणं बहुसो विंगुत्तो सिरिगुत्तो नाम ।

सो य सत्यवाहो पयई[ए] चिय दाण-दक्खिन-दया-सच्च-सोहिच्चंसीलो लोगाविरुद्धेणं कम्मणेण वडुत्तो वि पुत्तौणत्थसत्थ-उप्पित्थमाणसो आगामिदे[ज]निरुंभणत्थं नरिंदमंदिंरं गओ । पडिहारनिवेइओ पविट्ठो रायसभं । कयपंचंगपणिवाओ दवा-वियासणो निसन्नो सद्युचियट्ठणो । संभासिओ सिणेहभरंभंथरचक्खुक्खेवपुरस्सरं राइणा—सत्थवाह ! किमेवं ववगयपक्ख-वाओ व लक्खिञ्जसि जमेवं चिरकालाओ आगच्छसि ? ममाणुच्चियपवित्तिवसओ वा संभावियावहुमाणंत्तउ त्ति न सम्मम-वगच्छामो अणागमणनिमित्तं ति । सिरिविरइयकरकमलकोसं च भणियं सत्थवाहेण—देव ! मा एवमसब्भूयं विकप्पह, सुमिणे वि अंदसियएवंविहवइयराणं देवपायाणं को हि अणुचियं संभावेज्जा ? केवलमंवरारगिहवावारविरयणाललमाणसाणमम्हारि-साण पइदिणं देवपायारविदरिसणे सायराणं पि पुवकयदुकयनिचओ चेवावरंज्जइ, न उण कारणंतरं ति । राइणा भणियं—होउ ताव, साहेसु आगम[ण]कारणं । सत्थवाहेण भणियं—देव ! वाढमिमं न कहिउं न सोढुं नावि गोविउं पारियइ,

अन्नत्तो उप्पन्नं दुक्खं अक्खिअई सुहेणेव । अंप्पसमुट्ठाणं पुण सीमइ कट्ठेण गरुएण

तह वि हु सामिम्मि निवेइज्जण दुक्खं सुंतिक्खमवि होमि । सयमवगयदुक्खो हं, को व समत्थो तुमाहितो ? ॥ २ ॥

१ 'विगुसः' निन्दितः ॥ २ शौहित्यं-हित्तियिस्सम् ॥ ३ पुत्रानर्थेसार्थेव्याकुलमानसः आणामिदेयनिरोधार्थम् ॥ ४ णष्ठउ प्रती ॥ ५ अदर्शित्वं विधव्यतिकरणम् ॥ ६ अपरापरग्रहव्यापारविरचनापुलमानसानामस्मादशाम् ॥ ७ रज्जइ प्रती ॥ ८ ज्जइ सुं प्रती । आख्यायते ॥ ९ आत्म-समुत्थानं पुनः शिष्यते ॥ १० सतिं प्रती ॥

देवभद्ररि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो।
॥११०॥

तओ मुणियाभिप्पाएण राइणा कारावियं विजणं । भणिओ सत्थवाहो—भइ ! वीसत्थो साहेसु साहेसु दुक्खं । सत्थवाहेण जंपियं—निसामेउ देवो—

अत्थ कोमुइमयंकधवलस्स अम्ह कुलस्स कलंको अणत्थेक्कचित्तो सिरियुत्तो नाम पुत्तो । सो य 'एगो' त्ति अणिवा-
रिजंतो दुल्ललियगोट्टिचेट्टिएसु निरंतरमखिखत्तचित्तो रमइ जूयं, निवसइ पणंगणागिहेसु, पोसइ नड-चेड-चाडुयरपमुहमनि-
वद्धं वहुं जणं । एवं च सचपुरिसपरं परागओ वि अत्थो निहणमुवागओ । वाहरिज्जण य एगंते अणुसासिओ सो मए—
अरे ! मा अकाले चिय निहणमुवणेषु धणं, परिहर कुसंगं, वट्टसु विसिद्धसमायारेण—इचाइ वहुविहं भणिजंतो वायामेत्तेण
पडिवज्जिज्जण सविसेसं जहिच्छं वियंभिउं पवत्तो । मए वि तव्ववहरणं तहाविहं नाज्जण संगोवियं सम्मं सधं वरसारं, सब्बत्थ
ठविया रक्खगा, भोयणमेत्तं मोत्तुं सेसं तणं पि धेत्तुं न पारइ एसो, तह वि वसणाभिभूयत्तेण न विरमइ
जूयंइप्पसंगाओ । हारियं च वहुयं धणं । वाहं निरुद्धो दव्वत्थं संहिएण । तत्तो कहिं पि अप्पाणं विमोइज्जण रयणीए अम्ह
गिहसमीववत्तिसोमसेट्टिणो भवणे पाडियं खत्तं, आयड्डियं गेहसारं, निजुजियं च अभिरुइयट्टाणेषु । वियाणितो य मए
एस वइयो तदभिमयविलासिणिदासचेडियवयणाओ । रायविरुद्धसमायराणओ य भीओ दूरमहं । सहस्सचक्खणुणो य
खोणीचइणो भवंति । 'जावज्ज वि देवो वइयरमिमं न निसामेइ तान सयं नियदुच्चरियं सांहेमि' त्ति तुम्ह समीवे

१ दुल्ललित्तगोष्ठीचेट्टित्तेषु ॥ २ 'मयित्तं' प्रतो ॥ ३ 'निवृत्तिमुत्तम्' धिलसियुत्तम् ॥ ४ 'वाउण्णं' प्रतो ॥ ५ 'सभित्तेन'. वृत्तकारमुस्येन ॥
६ 'भिगयं' प्रतो । तदभिमयविलासिनीद्वारचेट्टिकावदगात्—वन्ननाद्वा ॥ ७ कथयाभि ॥

शास्त्रश्रव-
णाधिकारे
श्रीगुप्त-
कथान-
कम् १५।

॥११०॥

समागओ म्दि । ता देव ! पुवमणागमणस्स संपइ समागमणस्स य एयं निमित्तं ।

इण्हि च देवो पसायं काऊण घरसारसवस्सं एवंविहावराहकारिणो मे गेण्हउ चि । राइणा भणियं—सत्थवाह ! कंहे तुमं अवराराहकारी । सत्थवाहेण भणियं—अवराहकारिणं जणं पोसंतो कहमिच नावराहकारी ? यतः—

चौरधौरापको मन्त्री मर्मज्ञः काणकक्रयी । अन्नदः स्थानदश्चैव चौरः सप्तविधः स्मृतः ॥ १ ॥
अओ किमवरं देवपायाणं सीसइ ? । राइणा जंपियं—वीसत्थो भव, सौयचं चैव तुह धणमम्हाणं, निरुधिग्गो वचसु सगिहं । ततो दावियतंबोलो पडिगओ सत्थवाहो सगिहं ।

एत्थंतरे भुंयदंडारोवियसाहुलो 'अनाओ अनाउ' चि पोक्कंतो पविट्ठो पउरवणियलोगो । 'किमेयं ?' ति ससंभमं पुच्छियं रत्ना । निवेहयं च पडिहारेण दूरावणयमउलिणा, जहा—देव ! चोरमुसियसवसरं सोमसिद्धिमणुवत्तयंतो पहाणजणो देवदंसणूसुओ चिट्ठइ ति । राइणा भणियं—तुरियं पवेसेहि । 'जं देवो आणवेइ' चि पवेसिओ लोगो, उवणीयमहरिहपाहुडो पायपडणपुरस्सरं विन्नविउं पवत्तो य—देव ! चाटमसमंजसगेयं, जमेवं विजयंते वि देवे परिममणसीले वि दंडवासियजणे घरसारो मुसिअइ । राइणा भणियं—अरे दंडवासिय ! को एस बुत्तंतो ? । तेण चागरियं—देव ! जइ अन्नतो कचो वि तक्करागमो हवइ चि ता अम्हे मोसैस्त्थं नित्थरामो । रत्ना भणियं—जइ एवं ता पुरीयत्थवा चैव चोरा ? साहु

१ 'वधारका' प्रती ॥ २ स्वायत्तम् ॥ ३ भुजङ्गारोपितशातः 'धन्यायः अन्यायः' इति प्लुर्व्यम् ॥ ४ उपनीतमहाहर्षप्रायुतः ॥ ५ 'नोपरिकयं'

नौर्यद्रव्यं निस्तरामः ॥

देवमदस्त्ररि-
विरहओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो ।

॥१११॥

साहु तुह वयणविनासो जो तुमं वणियजणं चेरं काउमिच्छसि, किं वाऽमुणा कवोलवाएण ? महायणो साहेउ 'केत्ति-
यमित्तो अत्थो गओ ?' ति । सम्ममालोचिऊण जंपियं महायणेण—देव ! पणवीसं सुवन्नमहस्स ति । तओ भंडागाराओ
दवाविऊण तेत्तियसेत्तं सुवच्चं, तंवोलाइदाणेण सम्माणिऊण विसज्जितो महायणो ।

राइणा वि वाहरिओ सिरिगुत्तो, बुत्तो य—अरे ! जइ कह वि सत्थयाहलजाएं तुह अजुत्तं न भासेमि करेमि वा
ता किं तुह एवं वेड्डिउं खमं ? अतो अज्ज वि जमिसं महाणुभावस्स सोमसेट्ठिणो दव्वमवहंडं तं समप्पेसु, मा अप्पाणं
विरुद्धकारित्तेणेण अपत्तकालं चिय कालातिहित्तणं उवणेसु । सिरिगुत्तेणं भणियं—देव ! को एवंविहमधंडंतं खरसिगं च
वाहरइ ? किमम्ह कुले केण वि एवंविहमकज्जमणुट्ठियं ? सच्चं 'नत्थि तुज्जणाणं किं पि अचत्तव्वं' ति, अहवा किमणेण
वायावित्थरेण ? एत्तो पाणियं पि पाहामि सुद्धो हं । ततो रत्ता वाहराविओ जूयवालो पुच्छिओ—अणेण सत्थ-
वाहपुत्तेण केत्तियं दविणजायं हारियमासि ? । तेणं संलत्तं—देव ! दस सहस्सा कणयस्स, परं संपयं दिन्ना । रत्ता भणियं—
अरे सिरिगुत्त ! ते सुवन्नमहस्सा दस घरे किं पि अपावमाणेण कत्तो तुमए दिन्ना ? । ते[ण] जंपियं—तुम्ह पसायातो
अज्ज वि पिउणो वि अत्थि तेत्तियं जेतियमहम्रुवभुंजामि । रत्ता भणियं—निरुद्धघरजहिच्छाचारस्स तुह दूरमसदहणिजमेयं ।
तेण भणियं—जइ दूरमपच्चओ मज्झ वयणे ता अणुगिण्हउ देवो ममं दिव्वदाणेण । तओ पच्चक्खावला[वा]ओ जायतिव्वकोवेण

१ °ए गुहं प्रतो ॥ २ वट्टिउं प्रतो ॥ ३ अपहृतम् ॥ ४ अप्पणो विं प्रतो ॥ ५ अघटमानं सट्ठमिव 'व्याहरति' वृत्ति ॥

६ अप्राचुवता ॥ ७ निरुद्धदृश्यथेच्छचारस्य तत्र दूरमभ्रद्वानीयमेतत् ॥ ८ प्रत्यक्षापलपात् ॥

शास्त्रश्रव-
णाधिकारे
श्रीगुप्त-
कथान-
कम् १५ ।

॥१११॥

नरवङ्गणा निरुविविया धम्माहिगरणिया—इमं दुट्ठं देवयापुरओ फालगाहणेण विसोहिऊण मम समप्पह त्ति । 'जं देवो आणवेइ'
 त्ति चालिओ एसो धम्माहिगरणिएहिं । तओ विन्नत्तं सिरिगुत्तेण—देव ! को पुण एत्थ सिए इहाहि ? त्ति । आवद्ध-
 कोवुंमडमिउडिणा य भणियं नराहिवेण—अहं सिए होहामि त्ति । 'जत्थ राया सयमेव सिस्रोवट्ठावणं कुणइ तत्थ दूरे
 पेउत्था नयवत्थ' त्ति हेत्थं वाहरंतो नीओ कारणिएहिं देवयामंदिरं । कारांविओ सचेलं ष्हाणं । जलणविदुड्ढामरं चाढं धमा-
 वियं फालं । तं च सिरिगुत्तेण उम्मुक्केसेण सबजणसमक्खं सच्चसावणं काऊण पुव्वकालपडियसिद्धदिञ्चथं भणमन्तसुमरण-
 पुरस्सरं सायरं करयले तहापेच्छंतस्स धम्माहिगरणियल्लोयस्स हिमसिलासगलं व डुवियमक्खेवेण । अचित्तामाहप्पत्तणओ मणि-
 मत्ताणं न लोममेत्तं पि ज्झामियमेयस्स । तहट्ठियं चैव दिट्ठं करयलं कारणिएहिं । पडिया ताला । 'सुद्धो सुद्धो' त्ति घोसियं
 वंभणेहिं । पक्खित्ता से सेयसुरहिक्खुसुममाला कंठदेसे कारणिएहिं । निवेइओ एस बुत्तंती नरिदस्सम । चमक्किओ य एसो अवि-
 भावियसिरयगहपइन्नापगणेण परिभाविउं पवत्तो य—

दिव्वगहणेण सुद्धम्मि तक्करे सिरिपरिग्गहपवत्तो । डंडिजइ पयडं तक्करो व मिक्करं रत्ता(?) ॥ १ ॥

सयमेव सिरयपक्खं लोयसमक्खं पवञ्जिऊणाहं । जइ अप्पाणं चोरं व अर्षणा नो निगिण्हामि ॥ २ ॥

ता सच्चवाइणो राइणो त्ति नूनं इमीए वाणीए । दिञ्जउ जलंजली जाव जयमिणं भमउ य अकित्ती ॥ ३ ॥

१ °कोवमडं प्रती ॥ २ प्रोपिता ॥ ३ शीघ्रं व्याहरत् ॥ ४ ज्वलनवृन्दभयङ्करम् ॥ ५ सत्यज्ञानं कृत्वा पूर्वकालपठितमिद्धदिव्यस्तम्भमनमन्त्र-
 स्मरणपुरस्सरम् ॥ ६ °रणलो° प्रती ॥ ७ अविभावितशिरोग्रहप्रतिज्ञाप्रकरणेन ॥ ८ °प्यणो नो न गि° प्रती ॥ ९ °लंघली प्रती ॥ १० जगत् इदम् ॥

देवभद्रस्वरि-
चिरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो ।
॥११२॥

परियत्तु नयवत्ता कलुसउ कलिकालकलिलमखिलजणं । उत्तम-जहन्ना-मड्डिममग्गो विं समत्तणं लहउ ॥ ४ ॥
इय किं व जीविणं देहीणं नयविहीविहीणेण ? । वरमिण्हि नवरि मरणं पच्छा वि अवस्समसरिये ॥ ५ ॥
एवं च विणिच्छइयमरणकायवेण सविसेसं सुमरिया देव-गुरुणो, वाहराविया मंतिणो, साहो तेसि निययाभिप्पातो ।
विसत्ता मंतिणो, भणितं पवत्ता य—देव ! न जुत्तमेयं तुम्हाणं सयलमहीमहाभारसमुद्धरणधीराणं, पैयागरुयपुन्नपब्भारवसउ
च्चिय तुम्हारिसाणमुप्पत्ती, न जहत[ह] संमविणी, ता देव ! अप्पदोसमंगीकालुण बहुगुणं कजं काउं जुजइ । एवं च जाव
पयंपता ते चिहुंति ताव सणियसणियं पसरिया गरुयमंदिरेसु वत्ता, जहा—देवो अपरिभावियसिरयंगीकारपंडिण्णावसओ
अप्पणो चोरदंडं काउमुवट्टिओ त्ति । सुया य एसा वत्ता सत्थवाहेण । ततो अच्चंतमाउलचित्तो तुरियतुरियमागतो एसो
रायमंदिंरं, पडिहारनिवेइओ पविट्ठो सभामंडवं, कयरायप्पणामो निसन्नो समुच्चियट्ठाणे । लद्धावसरेण य विन्नत्तमणेण—
देव ! अद्धभुत्तेण मए निसामिया असोयत्ता का वि वत्ता, आचंदकालियं विज[य]उ देवो, सयं काउं समीहिए अत्थे य देउ
ममाएसं, अहमेव एयस्स अत्थस्स परमत्थओ हेउ त्ति । राइणा भणियं—साहु साहु सत्थाह ! किं भन्नइ तुह प्हुमत्तीए ? ।
महामंतिणा भणियं—सत्थाह ! जं तुमए देवस्स पुत्तसंतियं दुवलिसियं साहियं तं किं उद्वेसमेत्तओ ? पच्चस्वदंसणाओ ?
पच्चइयमाणुसकहणाउ व ? त्ति साहेसु अवितहं । सत्थवाहेण भणियं—किं देवपायाणं सर्वेभिचारं कयाइ कहिजइ ?

१ परित्यज्यताम् ॥ २ अपि समत्वं, विपमत्वं वा ॥ ३ प्रजागुरुकृष्णप्रभावरशतः ॥ ४ अपरिभाविताशियोऽतीकारप्रतिज्ञावशतः ॥ ५ पंडिप-
वेसओ प्रती ॥ ६ प्रत्यधिकमानुषकथनात् । प्रत्यधिकः—विश्वस्तः ७ सव्यभिचारम् ॥

शास्त्रश्रव-
णाधिकारे
श्रीगुप्त-
कथान-
कम् १५ ।

॥११२॥

अवि चलइ चलंतुंतुंगसिङ्गलगामरैमिहुणयकीलारामरमो सुमेरु ।

॥ १ ॥

अवि सुयइ मयंको हँववाहप्पवाहं, किरइ तिमिरपूरं नूण स्रो वि दूरं

अवि सुसइ समुहो लोलैकळोलरोलाउलियमयैर-मीणङ्कतंपेरंतमागो ।

॥ २ ॥

न उण वयणमहं ता वियप्यं विमोतुं, कुणह जमिह जुत्तं किं खं वोटुमन्नं ?

इमं च तँनिच्छयं सुणिज्जण, सुहुमबुद्धीए वीमंसिज्जण परोप्परं, जंपियं मंतीहिं—देव ! अवितहवयणो सत्थवाहो ता

होयवमेत्थ मंताइसामत्थेणं, न अन्नहा एस वइयो एवं संभवह, सुँवति य मंताइविहिणा दिव्थयंभणविहीओ असाहूणं पि,

तदेवयाउ वि कयाइ निरहिहाणा भवंति सि, अत एवोच्यते—“दिव्यस्य दिव्या गति”रिति, ता' एत्थ विसिद्धमंतवाइणो

समक्खं दिव्वगहणं जुज्जइ सि ।

एत्थंतरे पायपणामपुवं विन्नत्तं पडिहारेण—देव ! दुयारे कुसलसिद्धी नाम सिद्धमंतो असेसदेसपसिद्धो सिद्धसम्म-

पुरोहिंएण तुम्ह दंसणत्थं उचणीओ वड्डइ सि । रत्ता जंपियं—सिग्घं पवेसेसु । 'तह' ति पवेसिओ पडिहारेण एसो, दिन्ना-

सीवाओ य चेडंदिन्ननियडासणे आसीणो य, सायरं संमासितो रत्ता । लैद्वावसरेहि य पुच्छिओ मंतीहिं—भो सिद्धमंत !

१ °ङ्गल° प्रतो । चलइसुत्तं द्याप्रलनामरमियुनककीडारामरम्यः ॥ २ °मिद्रणं° प्रतो ॥ ३ हव्यवाहः—अग्निः ॥ ४ लोलकळोलरोलाकुलितमकरमी-

नाकान्तपर्यन्तभागः ॥ ५ °यणमीणंकांतपे° प्रतो ॥ ६ तं निच्छय सुं° प्रतो ॥ ७ भूयन्ते ॥ ८ °लघुद्धी° प्रतो ॥ ९ °दियण तुम्ह तुम्ह

प्रतो ॥ १० चेटदत्तनिक्खादने ॥ ११ रत्ता° प्रतो ॥

कथ कथ तुह परिस्समो ? । तेण भणियं—किं तुम्ह एएण ? [जं] कजं तं साहह ति । ततो सिद्धो तेहिं तहाविहसत्थाहसु-
यगहियफालवुत्तं । सम्मं परिभाविय भणियमणेणं—मह समकखं गेण्हावेह तं सत्थाहसुयं फालं जेण मुणह जहड्डियं ति ।
'तह' ति पडिवन्नं सवेहिं । गया य वीयदिणे पुवोवहड्डिदिवेवयाभत्रणं । उवोविट्टा समुचियट्टाणेसु नरिंदाइणो । आसीणो
एगत्य कुसलसिद्धी । पगुणीकओ उगगीरियफारुलिंजजालो फालो । बाहरिओ सत्थाहपुत्तो, वुत्तो य—अरे ! जइ सच्चं
सुद्धसमायारो ता गिण्हसु इमं । पुवड्डिईए पयट्टो एसो तग्गहणत्थं । एत्थंतरे कुसलसिद्धिणा परचिज्जाछेयकारिणा मते-
णाभिमंतिज्जण अक्खया पक्खित्ता चाउदिसिं । तप्पभावेण न जायं दिवयंभणं । दट्टा फालगिणा सिरिगुत्तस्स पाणिणो ।
उच्छलिओ नरवइस्स जयजयारवो । 'जहत्थनामो' ति पूइओ कुसलसिद्धी पंचंगप्पसायप्पयाणेण । इयरो निरुद्धो
रायपुरिसेहिं । जायं पुरीए परंमपसोयभरनिब्भरनचंतरामायणं महया रिद्धिसमुदएण वद्धावणं । कयभोयणाइक्खिओ य
पमुइयमाणसो आसीणो अत्थाणीमंडवे राया । कयं च मंगेलीयमुत्तममुत्ताकलावाइसम्पणेण सत्थयाहपमुहपहाणजणेण
रायसन्निहियलोएण य ।

एत्थंतरे विन्नत्तं रायपुरिसेहिं—देव ! तुम्ह संसयतुलारोचियजीवियस्स को दंडो कीरु ? ति । राइणा भणियं—अक्ख-
यसरीरं चेव तं वरागमेत्थाऽऽणेह ति । ततो सो तेहिं उवणीओ रायसभाए विगयजीविउ व निरुच्छाहो । संभासिओ राइणा—
अरे सत्थवाहसुय ! को एस वइयरो ? ति । तेण वुत्तं—देवो जाणइ । राइणा भणियं—तहावि असंबुद्धमणो साहेहि

१ °विट्टो स° प्रतो ॥ २ °त्थमेत्थं° प्रतो ॥ ३ 'पाणी' इस्ती ॥ ४ परमप्रमोदगरनिर्भरत्थप्रामाजनम् ॥ ५ मानलिकम् उत्तममुक्ता- ॥

देवमहस्सरि-
विरइओ

कहारयण-
कोसो ॥

सामन्न-
णाहिगारो ।

॥११३॥

परमर्थं । 'जं देवो आणवेइ' ति पयड्डो सो कहिउं, जहा—पुषकाले कालसीहो नामे कउलायरिओ समागओ आसि, समाणसीलत्तणेण य तेण समं मम जाया परममेची, बाढं परिओसिओ य सो मए अणवरयमईरापाणपणामणाइणा, अन्नया तेण देसंतरं वचंतेण 'परमोवगारि' ति मे दिन्ना दिव्थंभणाइणो मंता, तम्माहप्पेण य एत्थं मए अप्पा विनडिउ ति । मंतिणा भणियं—अरे महापाव ! न केवलमप्या विनडिओ तुमए, देवो वि संसयतुलमारोविओ । सत्थवाहसुएण मणियं—एवमेयं, ता देह आएसं जेण अँत्ताणं मत्थघाय-तरुल्लंघणाइणा वावाएमि ति । राइणा जंपियं—सँदुक्कम्मणा वि हणिअसि लँगो । किंच—

॥ १ ॥

एवंविहदूरमकज्जमप्यणा काउल्लुअमंतस्स । लुअइ तुज्ज विणासो केवलमाजम्ममेत्तस्स

॥ २ ॥

लज्जिअइ सत्थाहस्स होउ ता दाणि दंसणेणं ते । जइ सुचिरजीवियत्थी ता उज्जसु झत्ति मज्ज महिं

एवं च रत्ना पुत्ते किंकरनरेहिं निद्धाडिओ सो रायमंडवाओ, धिक्कारिअंतो य नीहरिओ नयरीओ, पयड्डो गंतुसुत्तराचहं । अईअंतपुषपुहइपालदेसो य वीसंतो कइयदिणाइं एगत्य सन्निवेशे, चिंतिउमाहत्तो य—अहो ! तेण पावकारिणा कुसल-सिद्धिणा मंतवाइणा कहमहमकारणवैरिणा एवंविहं दुत्थावत्थं उवणीओ ? चुंको नियसुहि-सयण-धणाणं दूरदेसातिहित्तणम-णुपत्तो, ता होही तं किं पि दिणं जत्थ सो सहत्थेण मए हंतवो ति । एवं च सो सामरिसो गामा-SSअरेसु परिभमंतो गओ

१ 'म फुला' प्रती । नाम फौलत्तार्यः ॥ २ 'ओयसि' प्रती ॥ ३ मरिषारानार्पणादिना ॥ ४ 'रथम्मए प्रतो ॥ ५ अत्तणं प्रतो । आत्मानम् ॥

६ स्वदुष्कर्मणाऽपि ॥ ७ निर्भाग्यः ॥ ८ अतिक्रान्तपूर्वदृष्टीपालदेशश्च ॥ ९ व्रष्टः ॥

देवभद्रस्वरि-
विरहओ

कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो॥

॥११४॥

गयपुरे । दिट्टो य तत्थ भवियव्वयावसेण वीहीए उवविट्टो समीवागयाकुसलो कुसलसिद्धी । ततो अविमरिसियजुत्ता-
जुत्तेण अंतोवियंभंतकोवानेलेण अन्नस्स तिकवग्गखग्गधेणुणा निदयं निहओ एसो, गओ य पंचत्तं । सिरियुत्तो य पला-
यमाणो पाविओ आरक्खियंपुरिसेहिं, बद्धो समप्पिओ कारणियाणं । पुच्छिओ सो विणासकारणं । जहावड्डियं सिट्टमणेणं ।
कारणिएहिं भणियं—जइ एवं तहावि

विजंतम्मि नरिंदे नयमग्गवियारणाए हुंतीए । सहसाकरणमजुत्तं सेसं पि हु किं पुण विणासो ? ॥ १ ॥

दोसाण संभवे वि हु अन्नोन्नविणासणं जणेऽणुचियं । सच्छंदं चिय इहरा अमाणुसं जायइ जैयं पि ॥ २ ॥

जइ रे ! वेरी तुह एस होइ ता कीस अम्ह न कहेसि ? । सयमेव कुणसि दंडं एवं सइ दोसवंतो सि ॥ ३ ॥

आरोवियम्मि दोसे कारणियनरेहिं सो तओ वज्झो । अहिगारिणा निउत्तो तरुम्मि उल्लंबणविहीए ॥ ४ ॥

अह भयभरपंकपंतकाओ चालिओ आरक्खिगेहिं, नीओ वज्झट्टाणं, निबद्धा कंठदेसे निहुरा रज्जू । भणिओ य तेहिं—
आँसु रे ! सुदिट्टं कुणसु जीवलयं, सुमरसु इट्टदेवयं, निहोसा इह अम्हे, तुह दुविलसियाइं चेव ऐत्थमवरज्झंति त्ति । तओ
तं भयथरहरंतदेहं किंकायव्वयाउलं उल्लंबिऊण साहिसाहाए गया सं ठाणं निउत्तपुरिसा । सो य कट्ठिणकंठपासयसंरुद्धस-
मीरप्पयारी गलनाडीनिबिडावेव्हिडियचक्खुवावारो

१ पुं पुरि । दिं प्रतौ ॥ २ वीथ्याम् ॥ ३ ततोऽविमृष्टयुक्तायुक्तेन अन्तर्विजृम्भमाणकोपानलेन ॥ ४ नयमार्गविचारणयां भवन्त्याम् ॥ ५ जगद् ॥
६ असु प्रतौ ॥ ७ एवमं प्रतौ ॥ ८ भयकम्पमानदेहं किंकर्तव्यताव्याकुलम् ॥

शास्त्रश्रव-
णाधिकारे
श्रीगुप्त-
कथान-
कम् १५ ।

॥११४॥

गयणमिव महीए भूमिवट्टं व चोमे, दिसिंणमिव चके ट्ठावियं कप्पयंतो ।

अगणियससिजुण्हा-वण्हि-मायंडतेयपसरतिमिरफुरंतं (?) मन्नमाणो व लोयं

कहरूह वि महं युफं...पसंपायपीडाविहुरमभिरदेहक्खेवसंतुट्टयासो (?) ।

खरपवणपणुन्नो तालरुम्बो व सक्खा, तयणु निवडिओ सो भूमिवट्टे^१ विचिट्ठो

॥ १ ॥

॥ २ ॥

अह सिसिरसमीरणवमओ मणागमुवसंतदेहदाहो एणंतरेणोवलद्धचेयणो पच्चुञ्जीवियं व अप्पाणं मुणंतो सणियसणियं ममाणएसाओ पलाणो । 'जइ पुण कोइ अणुमग्गेण लगिगज्जइ' चि पयट्ठो पविट्ठो एगत्य वणनिगुंजे । तहिं च वेणु- वीणाविज्जनिनायं कत्तो वि समुच्चरंतं निसामिऊण भयतरलच्छं तरुखंधंतरिओ सब्तो दिसं पेच्छिंडं पवत्तो । दिट्ठो य अणेण एगो सज्झायं कुणंतो महातवस्सी । तं च दट्ठूण चितियं भयसंभंतेण अणेण—मन्ने एस कोइ अमुणा केयवेणं इय गहणे वट्टन्तो अन्हारिसाण पलोयणं कुणइ, ता रुक्खंतरिओ चैवे सुणामि । 'किं एस पढइ ?'—चि तस्सवणत्थं निउत्तो सबणो । एत्थंतरे पट्ठियं साहुणा, जहा—

इंदिउंढामदोघट्टसंधघट्टुणाट्ठिया । पयट्ठति अकिच्चेसु अणुप्पित्थमणा जणा

॥ १ ॥

कुणंति जीवसंधायघायर्भायसुहेसिणो । असंखतिवखदुक्खोहखोहं तत्तोऽणवेक्खिखंडं

॥ २ ॥

१ भूमिट्टम् ॥ २ 'सिमणं' प्रती ॥ ३ 'विचेष्टः' गृच्छितः ॥ ४ कैतेन ॥ ५ 'व मुणां' प्रती ॥ ६ इन्द्रियोद्दामहस्तिसद्यसद्यद्दन्तस्यताः ॥ ७ अत्रस्तमनसः ॥ ८ शास्त्रसुल्लेखिनः ॥ ९ 'सोनवे' प्रती ॥

वञ्छति भासितं मिच्छा तुच्छा मेच्छ व बालिसा । दीहं दुडुमपेच्छंता जेणाओ गंजणं तथा

रिक्ता चोरिक्कजेण सज्जो सञ्जति विक्रमं । न सुणति णं से भावि बंधणुल्लवणाइयं

गिळ्ळंती य पुरंधीसु रुव-लायन्नमोहिया । विवञ्जति पर्यग व पर्यवर्गसिहासु य

खेत्त-धन्न-हिरन्नाहममत्तदढंतुणा । बंधंति] चाढमप्पणं कोसियार व कीडया

दुद्वारवरिसंकासच्चित्तवावाउला । किंमिक्किन्नंगसाण व निच्चंति न कहिं पि हु

एवं विरुद्धचेट्टाहिं अप्पाणं अप्पणा जणा । हणंति ही ! महामोहजोहसाहप्यमेरिसं-

एयं च पढिजमाणं निसामिज्जण वीमंसिज्जण य चित्तियमणेण—अहो ! सुपढियं जहावत्थियत्थपडिबद्धं, ता किं एयस्स

समीवे गंतूण पडिवालेमि सुहुत्तमेत्तं ? पुच्छामिं य करणिज्जजायं ? धम्मिओ को वि एस संभाविज्जइ एवंविहसुपढणाओ,

अहवा सबत्थ वि अविस्सासो जुत्तो, विससओ अम्हारिसाणः पडिक्कलविहीणं, ता सिग्घमवक्कमामि एत्तो—त्ति पड्डिओ मंद-

मंदमुक्कचरणो एगदिसिविभागेणं । जात्र य त्रणनिउंजमज्जेणं कित्तियं पि भूभागं गओ ताव अत्थमिओ मायंडो । पांसंडि-

दंडखंडेहिं व संज्जेवभारायेहानिवहेहिं मंडिओः गयणमंडवो, उंइत्तमकंडसंपिडियं व मडलियं कमलसंडं, सनीडं पडुच्च

१ म्लेच्छाः ॥ २ जनेभ्यः तिरस्कारम् ॥ ३ 'रिक्ताः' स्वच्छन्दाः चौर्यकार्येण ॥ ४ ण न सो भां प्रतौ न जानन्ति खलु तस्य भावि ।

अत्र 'ण' इति खल्वर्थे ॥ ५ गृध्यन्ति ॥ ६ 'गसुहा' प्रतौ ॥ ७ दुच्चारं प्रतौ ॥ ८ सङ्काशः—समानः ॥ ९ कृमिकीर्णजिश्चाना इव स्थिरीभवन्ति

न कुत्रापि हि ॥ १० पसं प्रतौ ॥ ११ सन्ध्यात्रारागरेखानिवहेः ॥ १२ उद्दण्डतमः काण्डसम्पिण्डतमिव मुकुलितम् ॥

देवभद्ररि-
विरइओ

कहारयण-
कोसो ॥

सामन्नगु-
णाहिगारो ।

॥११५॥

उद्धियं कारुण्य-भारुण्यपुत्रपुत्रकुटुंबं, परिपिक्कदाडिमीफलविमरो व किं पि अरुणो पैमरि[ओ र]यणियरो, सुमरियनियनि-
यनिवासाहं नियचाहं दिसिमुहेहितो मय-महिम-गय-गवयजूहाहं । ततो चितियमणेण—न जुचमित्तो गमणं, सपचवाओ खु
एस प्यएसो । ततो गंभीरसाह-प्पसाहाउलस्स वडविडविणो आरुहिज्जण पसुत्तो साहाए । जाव य साहुपडियं परिमावित्तो
अच्छइ-ताव जाममेत्ताए गयाए रयणीए समागथो तत्थ वडकोडरे मणुयभासुछावकुसलो एगो सुगो । अन्धुद्धिओ. सुगीए,
पुट्टो य—किं एत्तियवेलाविक्खेवकारणं ? । तेण भणियं—अच्छरियभूयं भवदुबिलसियं साहिउं पि न तीरह । तीए जंपियं—
सवहा साहेहि ताव । सुणेण भणियं—सुणसु,

अहं हि अज सरस्सइतरंगिणीतीरे केर्यारफारपरिमलुग्गारकलमकणकवलणमाकंठमणुद्धिज्जण पडिनियत्तंती एत्तो अदूर-
तरतरुसण्डमंडणभूयमसोगतरुवरं पत्तो, वीसंतो य तस्स साहाए । दिट्ठो तीए हेट्टुद्धिओ विजियकलयंद्वाए भारइए धम्ममा-
इक्खमाणो, एगो समणो एगस्स विजाहरजुवाणस्स । संबुद्धो य सो, तस्स धम्मकहाए । पाएसु य भत्तिसारं निवडिज्जण
पुच्छिओ णेण सो नियपुव्वजम्मो त्ति । जहावट्ठिओ य सिट्ठो सो तेण भगवया । पहिट्ठो विजाहरजुवाणो । ततो मज्झ वि
जायं परमकोजहलं । ओयरिज्जण तरुसाहाओ पडिओ हं साहुचरणेसु । रचासोयपल्लवपडिच्छाएण य पाणिणा परासुट्ठो हं
पट्टीए माहुणा, पुच्छिओ य—वच्छ ! किं कीरउ ? त्ति । मए भणियं—भयवं ! पसीयसु, साहेसु किं मए पुव्वभवे कयं

१ परिपिक्क-॥ २- 'प्रसूतः' उदित. 'रज्जिकर.' चन्द्रः ॥ ३ 'साइभियं' प्रती ॥ ४-केरारस्कारपरिमलोद्गारकलमकणकवलनं आफण्ठं अनुघाय
प्रतिनिवर्त्तमानः इतोऽपरतसत्कण्डमण्डनभूतम् ॥ ५ 'एन य-प्रती । प्रतिच्छायेन-तुल्येन ॥

देवभद्ररि-
विरहओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो ।
॥११६॥

जेणेवं तिरियत्तणमणुपत्तो म्हिह ? । साहुणा वुत्तं—आयन्नसु,

सावत्थीवत्थवो भवो तं भवभएण निकवंतो । घरवासाओ धेतुं पव्वं सुगुरुमूलम्मि
छट्ट-ऽट्टमाइनिट्टुरतवोविसेसं समायमायरिं । पज्जंते वि हु तैदकयपडियारो वंतरो जाओ
तत्तो य चुओ भइय ! मायादोसेण तेण तिरियत्तं । अणुभवसि संपइ तुमं ता एत्तो कुणसु जं जुत्तं
तो पुव्वजाइसुमरणरणयसमुच्छलंतमुच्छो हं । ठाऊण विवन्नो इव खणमेकं जायपडिबोहो
परिभावंतो सुत्तं पुवं पढियं पि इण्हि पढियं व । संजायभवविरागो तओ सुणिं भणिउमाढत्तो
भयवं ! किमिण्हि कीरइ ? कीरो हं तुम्ह पायसेवाए । दूरमजोगो जोगो य नेव तह सबविरइए
न य तिरियजीवियवे मायमई मज्झ थोयमेत्तं पि । न य तीरइ अकलंको जिणधम्मो काउमिमिणा भिं
ता भयवं ! कहसु ममं किं तित्थं सुप्पसत्थमच्चत्थं ? । उज्झामि जत्थ जीयं सत्थुद्धिण्ण विहिणा हं
मुणिणा सिट्ठं तित्थं न विसिट्ठं पुंडरीयसेलाओ । सिद्धाओ जहिं पुंडरियपमुहसाहूण कोडीओ
जइ एवं ता भयवं ! तित्थे तत्थेव अणसणं काहं । मुणिणा भणियं सिज्झउ निव्विग्घं वंछियं तुज्झ
ता तुज्झ पिए ! इह-पारभवियमिच्छुकुंडं अहं देमि । खमियवं सवं सुयणु ! मज्झ थोवं पि अवरद्धं
एवं च वइयरं से तदेगचित्तो सुणितु सि]रिगुत्तो । तं चिय मुणिउं साहुं सुगमेवं भणिउमाढत्तो

१ समायं आचर्य ॥ २ तदकृतप्रतीकारः ॥ ३ पूर्वजन्मस्मरणोद्वेगसमुच्छलन्मूच्छः अहम् । स्थित्वा विपन्न इव ॥ ४ मयं प्रती । मायामतिः ॥ ५ मया ॥

शास्त्रश्रव-
णाधिकारे
श्रीगुप्त-
कथानकम्
१५ ।
शुकस्य
पूर्वभवः

॥११६॥

'तिरितो वि तुमं धन्नो क्यपुन्नो जेण सो महासाह । सक्खाऽभिवंदिओ पुच्छिओ य संदेहसंदोहं ॥ १३ ॥
 परमेगोऽहमधन्नो दिट्ठो वि स दुट्ठुद्धिणा जेण । नो वंदिओ न पुट्ठो तहसज्झायं कुणंतो वि ॥ १४ ॥
 हा पावजीव ! अन्न वि जपियवो अइचिरं तए अप्पा । चिंतामणि ष स मुणी जेमवन्नानिब्भरं दिट्ठो ॥ १५ ॥
 चोक्कंतवत्थुपरिसोयणेण किं वाऽमुणा ? मुणिज्ज तुमं । सयमुणियकज्जत्तो ता क्ह जं मज्झ करणिजं ? ॥ १६ ॥
 देव-गुरु-धम्मतत्ताह तयणु सवंधं सुणेण से कहियं । सत्थसवणे य जैत्तो उवहट्ठो इट्ठसिद्धिकरो ॥ १७ ॥
 कयखामणो य तेसिं सुगो गओ वंछियत्थकरणाय । सिरिगुत्तो वि दुहट्ठो तओ पयट्ठो पहे गंतं ॥ १८ ॥

सो य महीधरसत्थवाहो सनिकारनगरनिवासियसुयसंतावेण सगिहे ट्ठाउमपारयंतो अत्थोवज्जणकइयवेण नीहरिओ
 उत्तरदिसाभिमुहं । अन्नया गाम-नगराइसु सिरिगुत्तमुद्धि कुणंतो कम्म-धम्मसंजोएण गयउरमइक्कम्म केत्तियभ्रुमागे
 दिन्नावासो जाव चिट्ठइ ताव सिरिगुत्तो ततो तरुगहणाओ अइतो संपत्तो तं पएसं । पच्चभिन्नाओ सत्थाहेण, उवगूहिओ
 सिणेहसारं, सायरमापुच्छिओ परिभमणयुत्तं । सिट्ठो य जहट्ठिओ नयरीनिग्गमाओ कीरदंसणावसाणोऽणेण नियवइयरो ।
 तं च सोचा अंसुयपूरपूरिजंतलीयणेण सटुक्खावेगगगरसरं भणियं सत्थाहेण—पुत्त ! को इमो कालो अम्ह अत्थोवज्जणस्स ?
 केवलं तुह पवासाणंतरमेव समुण्णन्नदेहदाहो तुमं चेव पलोइउं गिहाओ निग्गओ म्हि, ता पुत्त ! सुंदरं जायं जं तुमं दिट्ठो

१ तिर्यगपि ॥ २ यद् भवशानिभरं दष्टः ॥ ३ 'रिमोयं' प्रती । व्युत्क्रान्तवस्तुपरिशोचनेन ॥ ४ स्वयंशतवार्थतत्पः ॥ ५ यत्नः ॥ ६ तनि-
 कारनगरनिर्वासितगुलराजान्तपेन । निकार-तिरस्कारः ॥ ७ 'इययथे' प्रती । -हेतवेन ॥ ८ अशुपरपुंमाणलोचनेन सटुःसापेगगद्वरस्वरए ॥

सि, इण्हि पि तह कहंचि वइसु जह परमशुभइशुवेइ पुषुपुरिसकमो, पसरइ सरयससरुज्जला किची, सामलीभवंति खलयणान
वयणाई, हवसि पढमो सणुरिसाणं ति । सिरिगुत्तेण जंपियं—किं बहुणा भणिएण ?

अणुमुंचामि समगं दुन्नयमगं पवड्डियवियारं । जं सिक्खाए लग्गइ अणगलं पि हु मणो मग्गे ॥ १ ॥

तम्हा न कायवो ताय ! मइ अविस्सासो त्ति । ततो जहतह पुवाणीयपणियविकयं काऊण सनयरीहुत्तं नियत्तो
सत्थाहो । महरिहपाहुपुव्वयं दिट्ठो राया, [कहिया य] सिरिगुत्तवत्ता । पवेसितो य सो राइणा महाविभूईए ।

अह सिरिगुत्तो जिणधम्मकम्मकरणेक्कवद्धपडिबंधो । पुरिसत्थेसु पयट्ठो तह जह किच्चि परं पत्तो ॥ १ ॥

अप्पुवापुवं समयसत्थमणवरयमेव य सुणंतो । वेरगावडियमई परिभावंतो तयत्थं च ॥ २ ॥

सत्तीए अणुरूवं बारस वि वयाइं फासमाणो य । सुगमेव संभरंतो कालं बोलेइं स महप्पा ॥ ३ ॥

अवरवासरे य रयणीए पढमपओसे कयच्चिइवंदणस्स सामाइयड्डियस्स सिरिगुत्तस्स समुज्जोइयदिसिंढलो नियरूय-
विणिज्जियाखंडलो समागओ एगो देवो । कयसायरपणामो य पुच्छिउं पवत्तो—भो सिरिगुत्त ! अवि निव्वहइ बाहावि-
रहियं हियाणुट्ठणं ? । सिरिगुत्तेण भणियं—बाहं निव्वहइ देव-गुरुपसाएण, सविसेसं च सुगाणुभावाओ । देवेण जंपियं—
को पुण सो सुगो ? । ततो सिरिगुत्तेण सिट्ठो तदुवयारवुत्तं तो । 'अविस्सुमरिओवयारो महाणुभावो' त्ति परितुट्ठो तियसो

१ अनुसुच्चासिः समग्रं दुर्नयमार्गं प्रवर्धितविकारम् । यत् शिक्षया लगति अनर्गलं अपि हि मनो मार्गे ॥ २ पूर्वानीतपण्यविक्रयं कृत्वा स्वनगर्यभिसुखं
निवृत्तः सार्थवाहः ॥ ३ अपुब्बां प्रतौ ॥ ४ वैराग्यपतितमतिः ॥ ५ अतिबाह्यतीत्यर्थः ॥ ६ अधिस्तुतोपकारः ॥ ७ मभाणुं प्रतौ ॥

देवभदस्वरि
विरइओ

कहारयण-
कोसो ॥

सामन्नगु-
णाहिगारो ।

॥११७॥

मण्ड—सिरिगुत्त-१. परिपाणसि तं-सुगं-१.। सिरिगुत्तेण भणियं—कहासेसभूयस्स कत्तो तस्स परिपाणणं ? । तओ सिट्ठं देवेण, जहा—सो अहं सुगो पुंडरियगिरिकयाणसणो सणंछुमारो कप्पे देवत्तेण उववन्नो; संपयं च; तुह समीवे; धम्मथिरीकरणत्थं पओयणंतरकहणत्थं च आगओ गिह । सिरिगुत्तेण भणियं—सम्मं-कयं, पसायं, काऊण साहेसु पओयणं-तरं । देवेण. भणियं—इओ दिणाओ सत्तमे दिवसे-तुह जीवियंतो दोही, ता सम्मं. धम्ममाराहेअसु-त्ति संसिऊण तेण. चाद्धम-भिन्नदिखमाणो सट्ठानं गओ तियसो ।

सिरिगुत्तो वि तस्स वयणाणंतरमेव [क्रय]जिणाययणपूयामहिमो पूजियसंघो खामियसवसत्तो दिव्वाणिणो, चिज-यसूरिणो, समीवे संधारयदिक्खं पवञ्जिय कयाणसणो पंचनमोकारपरो मरिऊण दिवं. ग[उ]त्ति । पत्थावे य नयरीजणेण पुच्छिओ. छरी—भयवं ! अचंतनिद्धससमायारो वि भविय सिरिगुत्तो कहमेवंविहविमुद्धविवेयजुत्तो संजुत्तो ? । अरिणा भणियं—सत्थसवणं एवंगुणजणं वि, तुग्हाण वि एत्थ उज्जमो जुत्तोत्ति । किंच—

सदसदिति विवेका[त्] त्यक्तशङ्काकलङ्कोऽशुभकरमिह वस्तु प्रक्रमेत. प्रहर्तुम् ।

स च भवति विवेकः शालशुश्रूपयंत्र, श्रमविरहितचिचस्तेन तस्यां यतेत ॥ १. ॥

स्वयमपगतबोधः प्राणिवर्गः समग्रः, कलिकलिलवशाद् वाऽतीन्द्रियज्ञो न कश्चित् ।

यदि जिनमतेतत् सूर्यवन्नाभविष्यत्, किमिव हि न तदानीं दौस्थ्यमाप्स्यज्जनोऽयम् ? ॥ २. ॥

१ प्रयोजनान्तरम्. ॥ २ सम्. प्रती ॥ ३ लङ्क; शुभं प्रती ॥

शिवपथथकल्पं ध्वस्तकद्वादिल्यं, निरुपहति च नेत्रं धीमहोद्यानचैत्रम् ।
स्मररिपुजयश्रं श्रीजिनोद्दिष्टश्रं, भवभयमपहन्तुं नाप्नुयात् कोऽधिगन्तुम् ?
इतीहमानैर्मनुजैः समृद्धिं, गुणावलीनां च सदाऽभिवृद्धिम् ।
जिनेन्द्रशास्त्रश्रवणाभियोगः, कार्यो निरस्ताखिलदुःखयोगः

॥ इति श्रीकथारत्नकोशे शास्त्रश्रवणाधिकारे श्रीगुप्तकथानकं समाप्तम् ॥ १५ ॥

सिद्धतसत्थसवणुब्भवंतनिम्मलविवेयपैडिहत्था । अब्भुच्छंहति दाणे ता तव्विहिमिण्हि वोच्छामि
पढममिह नाणदाणं बीयं अभयप्पयाणमक्खायं । धम्मोवग्गहहेउं तइयमुवहुंभदाणं ति
नाणं चिय स-परसरूपयडणे नूण पायडपभावं । ता तद्दाणे चिय पढममुज्जमो जुज्जए काउं
दिन्नेणऽमुणा जीवो विन्नाया होइ बंध-मोक्खाणं । पुन्नाणं पावाण य तदुंचियकिचाणुरागी य
पावपरिहारपरमो पुन्नोवज्जणसमुज्जओ य भवे । इह-परलोए य सुही नाणपयाणप्पसाएण
दाणाणं सेसाणं कत्तो वि कहिंचि दीसइ विणासो । दिजंतस्स वि निचं बुद्धि चिय नाणदाणस्स

१ कुत्सिता वादिनः कद्वादिनः-दुर्वादिन इत्यर्थः ॥ २ श्रीजनो° प्रती ॥ ३ °न्तुं प्राप्नुयात् क्रोधेगं° प्रती ॥ ४ सिद्धान्तशास्त्रश्रवणोद्भवविर्मल-
विवेकपूर्णाः । अभ्युत्सहन्ते ॥ ५ °पडहं° प्रती ॥ ६ विज्ञाता ॥ ७ °दुच्चियं° प्रती ॥

दितेण नाणदाणं नूणमदिन्नं न किं पि जियलोए । एत्तो य नोवयारो पवरो विञ्जइ जए अन्नो ॥ ७ ॥
 तं पुण पढणत्थमुवट्ठियाण अणुकूलकरणओ नेयं । पैट्ठियमहत्थ[य]पोत्थयवायण-वक्खाणमाईहि ॥ ८ ॥ किंच—
 नाणमदितो वि सयं मेसह-वत्थ-ञ्जप्पमुहयुवणितो । पढमाणेण परेसि परमत्थेणेस तद्वाया ॥ ९ ॥
 किं जंयिएण बहुणा ? नाणपयाणेण केवलालोयं । लहिज्जण पावह सिवं घणवत्तो एत्थुदाहरणं ॥ १० ॥

तद्वाहि—अस्थि मगहाजणवयावयंसनिवित्तिसेसं, सेमाहिफारफणारयणजालं व 'पेरेसिमलंघणिञ्जं, सुरपुरपरिसरं पिव दीसं-
 तगुरुहुज्जं, जणियसयललोयाणुरायं रायगिहं नाम नयरं । तत्थ य हईहयकुलनहयलमयंको निहयवपरि[वह]विहियायंको
 युवण[जिण]जणियाणंदो जघचंदो नाम राया । निरुवचरियसिणेहभूमी कमल व कण्हस्स कमलावई नाम से मारिया ।
 ताणं कलाकलावपचट्ठा सोडीरयाइगुणविसिद्धा दुवे पुत्ता—विजयचंदो चंदसेणो य । ते य एगोदरसंभूया वि केणह
 कम्मदोसेण अवरोप्परं सामरिसा असहणा य आहोपुरिसचणेण वट्टन्ता दिणाइं वोलेत्ति ।

अवरवासरे य राईणो अत्थाणीनिसेन्नस्स रायपुत्त-मंति-सामंताइपहाणलोयस्स य समुचियट्ठानिंविट्ठस्स विन्नत्तं पडि-
 हारेण—देव ! अणवच्छिन्नदीहद्धलंघणपरिस्संता लेहहत्था दुवे पुरिसा तुरियं देवदंसणमभिलसंति त्ति । राहणा मणियं—

१ विद्यते जगति ॥ २ पठितमहार्यकपुस्तकवाचनव्याख्यानादिभिः ॥ ३ °णमिदंतो प्रतो ॥ ४ °माताण प्रतो ॥ ५ 'परेया' अन्येषां शत्रूणां च ॥
 ६ °ययुजं प्रतो ॥ ७ वैश्यकुलनमस्तलगुणाः निहतवैरि[वधू]विहितातडः ॥ ८ 'आहोपुरकपत्वेन' अभिमानितयेत्यर्थः ॥ ९ °ट्टत्ता विणाइ प्रतो ॥
 १० °दूणा अं प्रतो ॥ ११ °सम्मस्स प्रतो ॥ १२ °णनिवट्टं प्रतो ॥

देवभद्रस्वरि-
विरहओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो।
॥११९॥

सिग्धं पवसेह । पवेशिया ते अणेणं, आपडिया रन्नो चलणेसु, खित्तो लेहो । सयमेव वाइओ नरिदेण, जहा—
स्वस्ति । मागधवसुधासुधाधामानं श्रीजयचन्द्रं महानरेन्द्रं सुरतरङ्गिणीपरिसरवसुधशधिपत्यनियुक्तः सदाऽऽदेश-
कारी कुरुदेवः पञ्चाङ्गप्रणिपातपुरःसरं प्रणम्य विज्ञपयति । यथा—कुशलं देवपादानुस्मरणात् । केवलं 'श्रीवलनामा सीमा-
लमेदिनीपालः प्रतिहतसमीपग्राभो देवदेशसुप्रवर्ति' इति श्रुत्वा देव एव प्रमाणमिति ॥

एवं च वाइऊणं राया पसरंतकोवपब्भारो । अरुणनयणप्पहाहिं अकालसंज्झं व दावित्तो
रे रे ! पेळ्ळह पेळ्ळह पसुत्तकेसरिसिरगंगंडुयणं । सेवाल्लो बालो इव कह काउसुवड्डिओ दुड्डो ?
पैसरकरि-तुरय-रहवर-वीरुभडमिलियसयलमहिवालं । बहिया ड्वावह सेन्नं इह भासंतो ससरंभं
विन्नत्तो कुमरेहिं देव ! किमेवं समुव्वहह कोवं ? । जलसंगमदुछल्लिए को सेवाल्ले वि सरंभो ?
देहाऽऽएसं अम्हं जह तद्दप्पं अणप्पमवि दल्लिमो । को सेवगे वि संते पडुस्स सयमेव वावारो ?
॥ १ ॥
॥ २ ॥
॥ ३ ॥
॥ ४ ॥
॥ ५ ॥

एवं कुमरगिरं निसामिऊण राइणा पक्खित्ता मंतीसु दिड्डी । इंगियागारकुसलेहिं तेहिं बुत्तं—देव ! साहु विन्नत्तं रायपु-
चेहिं, को अब्भो एवं पत्थावाणुरूवं वोत्तुं जाणइ ? त्ति । तओ राइणा दिन्नो आएसो जेडुस्स विजयचंदरायपुत्तस्स त्ति ।
तओ कुविओ चंदसेणो दंसियनिडालभिउडिभंगो रायसभाहिंतो नीहरिउमारड्ढो । जाओ सभावोहो । नियत्ताविओ य

१ अपं प्रतो ॥ २ प्रतुरकरि-तुरग-रथवर-वीरोद्धटमीलितसकलमहीपालम् ॥ ३ पहिया ड्वावण सेन्नं प्रतो ॥ ४ सेवाल्ले जलस्य-पानीयस्य
सन्नमेन दुर्लभिते, राजपक्षे तु जडानां-जडबुद्धीनां सन्नमेनेति ॥

ज्ञानदाना-
धिकारे
धनदत्त-
कथान-
कम् १६ ।

॥११९॥

रत्ना कह कह वि, भणिओ य—वच्छ ! किमेवं कुप्पसि ? किं न याणासि तुमं लोगद्धिं ?—

जेट्टम्मि गुणविसिद्धे न कणिट्ठुट्ठावणं हवइ जुत्तं । एगोयरे वि भाइम्मि वच्छ ! मच्छरियमच्छरियं ॥ १ ॥

केत्तियमेत्तं एयं ? रत्तं पि न दिज्जमाणमिच्छंति । पिउंनिविसेसुद्धीए जेट्टभायम्मि विज्जंते ॥ २ ॥ किंच—

वोक्कंतं कम्मसम्माणणं पि अवमाणमेव मन्नंति । सप्पुरिसा इयरे पुण जहतह तं चेव वंछंति ॥ ३ ॥

नयमग्गतुलारूढा वि न्नाययुज्झंति कह वि जइ पुरिसा । ता दूरगवक्कंता पुत्तय ! खंत्तस्स चत्ता वि ॥ ४ ॥

एवं पन्नविओ वि नोवसंतो रायपुत्तो । तओ रायवयणेण भणिओ मंतीहिं—रायपुत्त ! कीस देववयणं पडिक्कलेसि ? कीस वा सब्बत्थ चित्थरंतं 'अविणीउ' त्ति अवजसंपंसुं न पसमेसि ? 'निम्मलजसप्पहाणं हि जीवियं सलहंति' त्ति किं न याणइ रायपुत्तो ? त्ति । इच्चाइभूरिवयणपहानिवहाणुसात्तिजमाणो नायमगं पवन्नो चंदसेणो । इयरो वि चउरंगवलसणाहो सेवलनरिंदं पडुच्च गंतुं पयट्ठो, कमेण य पत्तो सदेससीमासंधि । समाहया य तदेसवत्तिणो सामंताइणो । भणाविओ दूयवयणेण सेवलराया, जहा—

अजहाबलमारंभो हि दूसणं भूसणं अओ पर्णइ । ता अप्पाणं परिभाविऊण भो ! कुणसु जं जुत्तं ॥ १ ॥

१ पितृनिर्विशेषयुद्धया श्येष्ठभारि विद्यमाने ॥ २ °तफम्मसं प्रती । व्युत्कान्तरमसम्माननम् ॥ ३ न्यायम् ॥ ४ क्षात्रस्य वार्त्ताऽपि ॥ ५ °द्वयंरंतमवणीउ प्रती ॥ ६ °हामिवं प्रती । —प्रथानिवहाउशिक्ष्यमाणः न्यायमार्गम् ॥ ७ प्रणतिः ॥

तेणं पर्यपियं जुञ्जभीरुणो उगिरंति नयमगं । दोषद्वेषडब्धिभङ्गे हरिणो को नीइपहदंसी ? ॥ २ ॥
ता होसु समरसज्जो दंसेसु नियं च विक्रमुक्करिसं । अजहात्रलित्तिभियरं व साहिही समरमेव ध्रुवं ॥ ३ ॥
एवं भणिण् निगगओ दूओ । निवेइओ य एस बुत्ततो तेण रायपुत्तस्स । ततो दवावियं परोप्परथेवन्तरस-
णुपत्ताइं दो वि बलाइं । तो अँगीकयखत्तसमायाराणि पहुकज्जबहुमन्नियपरहरणपहाराणि समुच्छलियतुमुत्तरवपणस्संतका-
याराणि कुँतँगघायधुम्मंतकुंजराणि निहुरमोगरपरहारज्जिंतंरहवराणि निवडंतछत्त-धय-चिंधरउदाणि उभयपक्खपहीयमाण-
स्साराणि सुचिरं ताइं जुञ्जिउं पवत्ताइं ति । अह भवियध्वयावसेण पराजियं विजयचंदसेन्नं, पलाणं च जं जहा तं तह त्ति ।
विजयचंदो वि मंतीहिं कह कह वि अणिच्छंतो नियत्तिओ समरंगणाओ ।

सुओ य एस वइयो राइणा, आणाविओ विजयचंदो, पारद्धं सयमेव गमणं । एत्थंतरे उट्ठिओ चंदसेणो—रायं !
पुवं पि अहं तुब्भेहिं वारिओ ता इण्हि न किं पि वत्तव्वं, देह ममाएसं ति । मंतीहिं जंपियं—देव ! रा[य]पुत्तो पुंविं महाक-
ट्टेण पडिसिद्धो ता संपयं अजुत्तो रायपुत्तपणयभंगो, सविसेसकरि-तुरय-रह-जोहसमप्पणेण पगुणीकाऊण विसज्जह इमं ति ।
पडिवन्नं रत्ता, दिन्नो चंदसेणस्स आएसो । भाउणो अब्भहियं करि-तुरगाईअं गिण्हिऊण नीहरिओ एसो । अक्खलियप-

१ °रुणा उ° प्रतौ ॥ २ हस्तिघटासम्मुखगमने ॥ ३ नेइप° प्रतौ । नीत्तिमार्गदर्शी ॥ ४ अतीकृतक्षात्रसमाचारे प्रमुकार्यवहुमानितप्रहरणप्रहारे
समुच्छलित्तुमुत्तरवप्रणश्यत्कातरे कुन्ताग्रघातधूर्ण्यमानकुडारे निष्ठुरमुद्गरप्रहारज्जर्थमाणरथवरे निपतच्छत्रध्वजचिह्नरौद्रे उभयपक्षप्रहीयमाणशूरे ॥
५ °तयरघा° प्रतौ ॥ ६ °इ अगि° प्रतौ ॥

याणगेहिं पत्तो सेवलराहणो सीमभूमि । भणियव्ववित्सेसं सिक्खविज्जण पेसिओ दूओ सेवलराहणो । मणिओ से तेण, जहा—
 जह कह वि दिव्वदुव्विलसिएण सारंगसंगरे वि हरी । भग्गकमो निहुँको किमिच्चिएण, वि स तजेओ ? ॥ १ ॥
 जइ कह वि जैरदपन्नगफणाकडप्युफ्फिंडंतंचुपुडो । पडिभगो गरुडो एच्चिए वि किं विज्जणो नागा ? ॥ २ ॥
 जइ जेट्टमाउगो मह पैमायवं कह वि निज्जिओ तुमए । ता विज्जणमप्पाणं सुणित्तं मा होसु वीसत्थो ॥ ३ ॥
 जलहंतवस्स वि हुयवहस्स गोतुब्भवेण कुलवइरं । दह्वोयहिसल्लिलेणं बुब्भइ वडवगिणा पेच्छ ॥ ४ ॥
 ता उज्झित्तं पमायं संपइ तं होसु संमरपरिहच्छो । छलणाए निज्जिओ हं ति मा र्पएज्जासि जणपुरओ ॥ ५ ॥
 अह सेवलेण भणियं भो दूय ! निरगला तुहं पडुणो । जहतह जंपंति किमित्थ जुज्जए मासित्तं मज्झ ? ॥ ६ ॥

एए निहोस च्चिय तदोसवं केवलं महीनाहो । एयाण पिया जो एसिसे वि समरम्मि पेसेइ ॥ ७ ॥
 दुस्सिक्खिय [चि] बहुजंपिर च्चि अच्चंतदुव्विणीय च्चि । पेसणमिसेण मन्ने इय सिक्खवित्तं स पेसेइ ॥ ८ ॥
 ता जाहि दूय ! पडिमाणसु नियपट्टं सिसुजओ हि मह हीला । तुह पुण पिउणा सद्धि जुज्झं पि इ जुज्जए काउं ॥ ९ ॥
 एवं निसामिज्जण निग्गओ दूओ, पत्तो राय[सुय]समीवं । निवेइओ सबो वडुल्लायवुत्तं । तं चाऽऽयन्निज्जण चंदसेणो
 विमावित्तं पयत्तो—अहो ! अजुत्तो एत्तो अपरिमावियसमुल्लवो, पेच्छ, सत्तुणा वि-होज्जण सुपसन्नं समुच्चियं जंपियमणेण,

१ निलोचनः ॥ २ जरठपणगफणासमूहोत्सिक्खच्चुपुटः ॥ ३ 'प्युफिंडं' प्रतो ॥ ४ विजयिनः ॥ ५ प्रमादवान् ॥ ६ जलहन्तव्यस्यापि हुतवहस्य
 गोत्रोद्भवेन कुल्लेरम् । दग्धोदपिषल्लिलेन उग्रते वट्वाग्निना पश्य ॥ ७ सगरनिपुणः ॥ ८ बदिध्यसि ॥

देवमदस्वरि-
विरहओ

कहारयण-
कोसो ॥
सामक्यु-
णाहिगारो ।

॥१२१॥

सत्यमुच्यते "शत्रोरपि गुणा ब्राह्मणः" इति वचनं, ता वाढं दूयवयणेण अजुत्तमत्तणो उक्करिसपयडणं कयं मए, अप्पपसंसा
हि परमं लज्जणं सुकुलुगगयाण, जओ—

जंपति थोर्यथोर्यं कजं च कुणंति भूरिवित्थारं । विजुहजणविम्हयकरो गरुयाणं को वि वावारो ॥ १ ॥
अम्हारिसा उ मुद्धा अतहाविहकजकरणदच्छा वि । अप्पाणमप्पण च्चिय विहलमणा कह विकत्थिति ? ॥ २ ॥

ता सत्तू वि सेत्तलराया मे गुणवं पडिहाइ, अओ न जहतह जोहणिल्लो त्ति, अविभाविय कयं हि चिसं पि
चिसेसेइ कजं ति । ठिओ एगंते रायपुत्तो, वाहराविया मंतिणो, सिद्धो सबो वि तेसिं निययाभिप्पाओ । वीमंसिओ मंतीहिं,
भणियं च तेहिं—रायपुत्त ! जहा तुमं भणसि तथा सच्चमेयं, ता पेसिजंतु अचंतपच्चइया पच्छन्नवरपुरिसा, मुणंतु ते तस्स
राइणो करि-तुरगाइसामग्गिं, लक्खंतु तय्यणुरत्त-विरत्तसामंतवगं, जाणंतु जाणा-ऽऽसणाणमवसरं, तक्कहणाणुसारेण य वावा-
रिजंतु साम-भेयाइणो जहाणुरूवं नयमग्गा, मग्गिजंतु य नीसार-पवेसपाउग्गा जल-दुग्गाइमंतो पहविसेस त्ति । पडिवन्नं
रायपुत्तेण । पेसिया य गूढचारपुरिसा कयविविहपासंडिनेवच्छा तव्वइयोवल्भणत्थं ति । ताण य एगो सामवेयपाढित्तणेण
पवन्नो रायपुरोहियं, अवरो मंतवाइरूवेण अणुपविद्धो संधिविगहियं, इयरो वि नेमित्तिगत्तणेण लीणो महामंतिणो, अन्नो वि
जोतिसियभावेण अन्धुवगओ राइणो मूलं । एवं ते चउरो वि गूढचरा नियनियविज्जासु पत्तट्ठा कयकरणा समयाणुरूवभासिणो
आगारिगियाइवेइणो निउणेणावि अमुणिज्जमाणमज्झा तह कह वि निय[निय]वावारेसु पयट्ठा जह कमागय व थोवदिणेहिं

१ स्तोक्स्तोक्कम् ॥ २ तददुरक्कविरक्क-॥ ३ ° इजंतो प्रतो ॥ ४ तद्व्यतिकरोपलम्भार्थम् ॥

ज्ञानदाना-
धिकारे
धनदत्त-
कथान-
कम् १६ ।

॥१२१॥

पि अन्भन्तरीभूया रायाईणं ति । संचारिति य गूढचरेहि पद्दिणवित्तं जहावित्तं रायसुयचंदसेणस्स । एवं वच्चंति वासरा ।
 भणितो य मंतीहि रायसुओ—अप्पणो परस्स य बलतुलयं काऊण विसेसवाव[रा]रंभो जुल्लह, ता जावड्ज नि संवि-
 सेसुअमसमओ न जायइ ताव सेवलराइणो बहियादेसुवइवो कीरइ, एवं हि उवइविअंतदेसभोइणो सामंताइणो तुम्ह सेयं
 पवअंति, एवं पि सत्तुणो अंबयरियं हवइ । ततो रायसुएण सिग्घवेगतुरंगवग्गपेसणेण तग्गाम-नगराइणो ख्खंडिउं पारद्धा ।
 नियदेसोवइवं सोच्चा कुद्धो सेवलराया, पडणीकयं चाउरंगं बलं, बाहराविया जोइसिया, गणावियं विजयजत्ताजोगं लग्गं,
 खित्ता आंगंतुजोइसियम्मि दिट्ठी । तेण भणियं—देव ! पंचियजणदिन्ने लग्गे कइं 'सदोसं' ति मन्नइ ? । राइणा भणियं—
 कहसु जहट्टियं । तेण जंपियं—जइ देव ! मं पुच्छह ता न जुत्ता विजयजत्ता, लग्गवलेण इहट्टियाणं चेव तुब्भं विजयं
 पेच्छामि । सेसजोइसिएहिं भणियं—दंसे ख्खंडिअंते कइं विजओ ? । इयरेण भणियं—पडिवालह पंच दिणाइं जइ न
 पचओ । 'एवं' ति पडिवन्नं रत्ता ।

चारजोइसिएण वि तक्खणं चिय गुत्तपुरिसमुहेण कहावियं चंदसेणस्स, जहा—कवडकलहं काऊण मुणावियकअपर-
 मत्था कइयवि चइरसीहपमुहसामंता सेवलरायं पइ घडावेयवा, संनिकारं च खंधावाराओ निवासणिज्जा य चि । तहेव
 अणुट्टियं रायसुएण । तेहिं वि चइरसीहपमुहसामंतेहिं सामिभं चि परमसुवइतेहिं 'तह' चि कअमवतुज्झिय पहाणपुरिसये-

१ मूढं प्रती । गूढचरेः प्रतिदिनदत्तं यथादत्तम् ॥ २ सविशेषोद्यमसमयः ॥ ३ उपद्रुयमाणदेशमोगिनः ॥ ४ अपट्टत्तम् ॥ ५ उण्टित्तुम् ॥ ६ पत्तियं
 प्रती । प्रत्ययितजनदत्ते ॥ ७ लुब्धमाने ॥ ८ शपितकार्यपरमार्थाः कतिचिदपि ॥ ९ 'इरिस्सी' प्रती ॥ १० सापमानं च ॥ ११ 'भत्तपरं' प्रती ॥

देवभद्रस्वरि-
विरइओ
कहाररण-
कोसो ॥
सामभगु-
णाहिगारो।

॥१२२॥

सणेण भणावितो सेवलनरिंदो—अम्हे तुह पायसेवं काउमिच्छासो अणेण डिभराइणा संताविय चि । ततो राइणा वाहरावितो संधिविगहिओ, भणिओ य—अरे ! केरिसा इमे पडिक्खसामंता ? कहिओ य तुह चारपुरिसिहिं कोइ तवा-
वारो ? । तेण भणियं—देव ! आगमिस्सा अज्ज अम्ह चाराहिगारनिलत्तपुरिसा, ततो तेहिं विणिच्छिज्जण साहिस्सं । विस-
ज्जिओ सो गओ सं ड्ढाणं । सो य किर संधिविगहिओ तेण वेरिचरेण ठंगिओ मंतसामत्थेण दिट्ठं सुयं च सबं तस्स साहइ
त्ति । आगयमित्तेण कहिओ से रायवुत्तं । तेण वि जाणियक्खमज्जेण भणियं—संधिविगहिय ! जइ ते वइरसीहैयणो
सामंता रन्नो सेवगतं पवज्जिस्संति ताव चंदसेणो वि सेवं पवओ चि वत्तवं, तविरहेण तहाविहसेवगाभावाओ ।

एत्थंतरे आगया चारपुरिसा, निवेइओ य तेहिं परवल्लुत्तं । दंसिया ते रन्नो । तेहिं सिट्ठं—देव ! वइरसीहइणो
सामंता अच्चंतं निट्ठुरवयणेण तज्जिया चंदसेणेणं 'न मह सेन्ने अच्छियवं' ति, 'निट्ठाडिया य' इति पडहेहिं उग्योसि-
ज्जइ । राइणा भणियं—ता संधिविगहिय ! किमिह जुत्तं ? । तेण जुत्तं—देव ! दढं सम्माणजोग्गा ते तुम्हाणं, तदारोवल-
द्धपरपक्खसरूवणायसुलहो परविजओ चि । ततो आणाविया ते सामंता, सम्माणिया य पसायदाणेणं । तेण य चरनेमि-
त्तिएण अच्चंतं चिंता-मुट्ठि-नट्ठाइकहणेणं रंजिओ अमच्चो । तेणावि एंगंते दंसितो सो राइणो । तेणावि पुच्छिओ—कहसु
नेमित्तिय ! केरिसं अम्ह बलाबल-न्ति । तेण भणियं—देव ! थिरं लग्गं इहट्ठियाण चैव कज्जसिद्धिं साहेइ । ततो 'जोइ-
सियवयणसंवाइ' चि पूइओ सो रन्ना । सिट्ठा य मंतिणो—सपच्चओ जोइसिओ एसो चि । तेण वि पुरोहिएण जंयाहियसे-

१ वधितः ॥ २ ० ह्रासणो प्रतो । वैरसिहादयः ॥ ३ तद्द्वारोपलब्धपरपक्खरूपज्ञातसुलभः ॥ ४ सिद्धो य प्रतो ॥ ५ जगत्तसेन्यव्याभिविशेषेण ॥

ज्ञानदाना-
धिकारे
धनदत्त-
कथान-
कम् १६ ।

॥१२२॥

न्वाहिविसेसेण सो सामवेयपाढी पउत्तो संतिहोमट्टाणे । तेण य आहिचारिगमंतेहिं पारद्धो होमविही । तवसेण य जाया
 करि-तुरग-लोगाईणं अणेगे रोगविसेसा । एवं च निष्पच्चूहेण चंदसेणेण उवसाहिओ तदेसो, वसीकया य केई सामंता ।
 अवरम्मि य वासरे तेहिं गूढचरेहिं क्हावियं चंदसेणस्स, जहा—अवसरो समरस्स ति । ततो चाउरंगिणीए सेणाए
 तेणाऽऽगतूण पडिरुद्धो सेवलराया । पयट्टाईं परोप्परं दोन्नि वि बलाइं पहरिउं ति । उच्छा[हि]ओ य सेवलराया वइर-
 सीहाइसामंतेहिं—देव ! पच्छा होह तुम्हे, केत्तियमेत्तो एस डिमो ?—त्ति जंपिऊण पारद्धं परेहिं सह पहरिउं ताव जाव
 चंदसेणो समीवयुवागओ । एत्थंतरे वइरसीहाइबलेण चंदसेणवलेण य दोहिं वि अब्भितरे घेत्तूण सेवलनरिंदो अण-
 वरययुक्सेल-भल्लि-नाराय-खुरुप्पपयुहपहरणेहिं सबत्तो पच्छाहओ ति । तं च छिन्नच्छत्त-दंडं निकित्तविचित्तघंयवडं निवाडि-
 यंगरक्खं समिक्खिऊण तग्गुणगणरंलिएण भणियं चंदसेणेण—भो भो सेणाहिवा ! सो महारायसासनं अइक्कमइ मह
 सरीरं च दुहइ जो सेवलरन्नो घायं करेइ ति । घोसियं च महया सडेण । तं च सोचा फरगाईहिं चंपिऊण गहिओ सेवल-
 राया, समप्पितो य समं सत्तंगाए लच्छीए रायसुयस्स ।

सो य तमादाय अक्खंडपयाणगेहिं गतो नियनयरिं । वद्धाविओ जयचंदराया । परमविभूईए पविट्ठो रायभवणं । कय-
 त्तालोचियपडिर्वत्तिणा य समप्पिओ सेवलभूवई, विन्नत्तो य—देव ! एसो सत्तू वि भविय अचंतगुणगुरुत्तणेण गुरु व
 अम्हाणं, ता देवेण महापसाएण दट्ठवो हवइ ति । ततो रत्ता जायतग्गुणनिर्वेहवहुमाणेण समं सम्माणिऊण दिन्ना स चिय
 १ तेणे य प्रतो ॥ २ °घ पेच्छ ह्यो° प्रतो ॥ ३ निकुत्तविच्चिन्नगणपटं निपातितान्नरक्षं समीक्ष्य ॥ ४ °घत्तणा प्रतो ॥ ५ °वययं° प्रतो ॥

पुष्यद्विई, विसञ्जिओ [य] सं द्वाणं ति ।
चंद्रसेणो वि 'बुद्धि-परकमेहिं गुणजेद्वो' ति द्विविओ जुवरायपए, दिना महई भुत्ती । 'अचंतं परिभूओ' ति एगामी
रयणीए णीहरिओ विजयचंदो, [पयद्वो] य देसंतरे गंतुं । कहवयपयाणगेहिं य समइकता पिउणो भूमी । सुंत्यो य एगत्य
कबुइसनिवेसे । तत्थ य जिन्नुज्जाणे तरुच्छायालीणो उज्जाणविभागं पलोइज्जण चित्तिउं पवत्तो—

एत्तो जिन्नतरु विसन्नविडवो चावी इओ निजला, एत्तो भइधयं विकिन्नसिहरं कचाइणीमंदिरं । ॥ १ ॥
नहुच्छन्नकुलो य भग्गभवणो गामो य एसो इओ, उप्पाएइ सुहं महंतयमिमो जोगो समणे हिं मे
एवं च पयद्वो तत्तो पएसाओ गओ उट्टियायणजणवयं । दिट्ठो य तहिं कित्तिधरो नाम तवस्सी । निसामिओ य

॥ १ ॥
॥ २ ॥
॥ ३ ॥
॥ ४ ॥

तम्मूले साहुधम्मो । जहा—
संसारोयहिनडंतजंतुनित्थारणेक्कन्नोहित्थं । सिचपंथसत्थचाहं अघावाहेक्कसुहहेउं
सुणिधम्माओ वि न धम्ममन्नमब्भुदयसाहगं मन्ने । ता धन्नाणमिह चिय जुत्तो जत्तोऽन्नचाणेण
पाविजइ रजं लच्छिवित्तरो वंछियं च सोक्खं पि । निदलियअसुहकम्मो कयसिचसंमो ण सुणिधम्मो
रज्जाइणो पयत्था जइ वि हु सुहमहुरयाए रमणिज्जा । तह वि न सलाहणिज्जा परिणइकयविचिहदुहनिवहा

१ °पहाणं प्रतो ॥ २ उपितः ॥ ३ °द्वयं प्रतो ॥ ४ सुतं महद् अयं योगः स-गाने हि मयि ॥ ५ °हि म्मे प्रतो ॥ ६ संसारेदधिनिपतज्जानुनिस्तारणे-
क्कन्नोहित्यम् । शिवपयसार्थवाहं अब्बावावैकसुलहेतुम् ॥ ७ धरोय अन्यम् अभ्युदयसाधकम् ॥ ८ °जत्तन्नं प्रतो । यलोऽन्यलागेन ॥ ९ °म्मो य सुं प्रतो ॥

निनीसहं व जइ वि छु जईण घम्मो युहम्मि कडुयरसो । परिणहपत्तो तह वि छु अचंतसुहावहो होइ ॥ ५ ॥
को नाम किर संकन्नो युहमदुरं परिणईए विरसं पि । जाणंतो वि न हिंसा इयरं सघायरं लेजा ? ॥ ६ ॥
एयं सोघा संजायेगेहवासंगचागपरिणामो । पडिवज्जइ [सुणिपासे] पवञ्जं विजयचंदो सो ॥ ७ ॥
विहरइ गुरुणा सद्धिं सद्धम्मज्झयणवद्दपडिबंधो । कालकमेण गुरुणा जोगो त्ति पइट्ठिओ सपए ॥ ८ ॥
भणिओ य वच्छ ! निव्वणलच्छिविच्छइदाणदुल्लियं । गोयमपसुहमहापहुनिसेविंयं विति पयमेयं ॥ ९ ॥
ता उल्लियप्पमाओ सिस्साणं सारणाइ कुणमाणो । सिद्धंतवायणाईसु सवहा उज्जाओ होजा ॥ १० ॥
सुहसीलयाए थेवं पि मा वहेज्जसि परिस्समं कह वि । एयं चिय रिणमोक्खो सासणबुद्धी य एवं च ॥ ११ ॥
इय सिक्खविज्जण बहं सम्मेयमहागिरिस्स सिहरम्मि । मासं पाओवगओ निव्वुइसुहसंपयं पत्तो ॥ १२ ॥

विजयचंदसूरी वि गामा-SSगराइसु विहरिं पवत्तो । पयट्ठिओ य कहयवि दिणांइ सिस्साण पढणाइवावारो । पराभग्गो य पच्छा निच्छइ भासिं पि, थेरेहिं चोइजंतो य भणइ—किमणेण कंठसोसेण ? तवे आयरं कुणह, “यः क्रियावान् स पण्डितः” इति वचनात् । ‘किं वा पठियं मासतुसाईहिं’ [ति] दिट्ठंतोवन्नासं च कुणंतो उवेहिओ थेरेहिं । कालकमेण अपडिंकंतो ततो द्वाणाउ मरिज्जण सोहम्ममे देवत्तणेण उववन्नो । अहाउयं तहिं पालिज्जण चुओ पउमसंडपुरे धणंजयस्स

१ ‘सकण्ये’ निद्वान् ॥ २ हिला इतरत् सर्वदिर लति ॥ ३ सजातगेहव्यासप्रत्यागपरिणामः ॥ ४ निर्वाणलक्ष्मीविच्छर्ददानदुर्लभित्तम् ॥ ५ ‘यं
विति प्रतो ॥ ६ ‘अणमोशः ॥ ७ ‘तोविन्ना’ प्रतो । दणन्तोपन्यासम् ॥

देवभद्ररि-
विरहओ

कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो ।

॥१२४॥

सेढिणो सिवाए भजाए धणसम्मो नाम पुत्तो जाओ चि । वोक्कतअड्डवरिसो य आहत्तो पाळिं । पुव्वभवनिविडञ्जियनाणं-
तरायदोसेण य नावडइ गाढधुम्मं [तं] पि एकं पि अक्खरं । परिस्सतो उवज्जाओ, 'पत्थरो' चि परिचत्तो य । जहा एक्येण
इमिणा, एवं पंचहिं वि उवज्जायसएहिं ति । विसन्नो से पिया, पारद्धा ओसहाइणो उवयारा, न जाओ को वि त्रिसेसो ।
पुच्छइ मंताइजाणगे । कहिओ य से एगेण पुरिसिण, जहा—अमुगत्य पएसे त्रिसिद्धो जाणगो तवस्सी वसइ चि । ततो सेढी
सपुत्तो गओ तस्स साहुणो समीवं, वंदिज्जण निसन्नो, भत्तिसारं भणिं पवत्तो य—भयवं ! किमणेण मम सुएण कयं
जेणंविहो जडो ? चि । ततो भगवया निवेदिओ से णाणहीलणापमुहो पुव्ववइयरो । तं च सोच्चा जायं धणसम्मस्स जाईसरणं,
निवडिओ साहुचलणेसु, भणिं पवत्तो य—भयवं ! एवमेयं, संपयं च भीओ हं 'कहमिमाड नाणंतरायपारावाराओ पारं
परं वच्चिस्सामि ?' चि, सबहा साहेसु उवायं । भयवया भणियं—सोम ! सुण जमेत्थ कायवं—

दोसेण जेण केणइ भावस्स सुहस्स होइ विद्धंसो । तेषडिवक्खपवित्तिं परमं कित्तिंति पच्छितं ॥ १ ॥

ता नाणदाणविच्छेय-हीलणोवज्जियस्स कम्मस्स । नाणप्पयाणभावेण होइ तन्निज्जराभावो ॥ २ ॥

तं च तुह नाणदाणं सक्खा नो वडइ निविडजडिमत्ता । नाणस्स य नाणीण य ता बाहं कुणसु बहुमाणं ॥ ३ ॥

१ पूर्वभवनिविडार्जितज्ञानान्तरायदोषेण च नापतति 'गाडर्युणन्तमपि' उभेः शोपन्तमपि ॥ २ 'दुणा स' श्लो ॥ ३ तत्प्रतिपक्षप्रवृत्तिम् ॥ ४ ज्ञान-
दानविच्छेदहीलनोपाकृतस्य कर्मणः । ज्ञानप्रदानभावेन ॥

ज्ञानदाना-
धिकारे
धनदत्त-
कथान-
कम् १६ ।

ज्ञानान्त-
रायकर्मनि-
वारणोपायः

॥१२४॥

आपरसु पदंताणं महत्थपोत्थयसुपोत्थियाईहिं । मेसज्जप्पमुहेहि य उवग्गहं नाणवुद्धिकरं
 इय सोचा स महप्पा पच्छायावं परं परिवहंतो । णाणोचग्गहविसए सवपयत्तेण वट्ठंतो
 मणुयाउयमवसेसिय सोहम्ममे देवसोकलमणुभोत्तुं । तत्तो जुओ य जातो सुकुले धणदत्तनामो त्ति
 तत्थ वि य सांवसेसत्तणेण सन्नाणवरणकम्मस्स । सम्ममहिज्जंतस्स वि अक्खरमेत्ते वि अचडंते
 वेरग्गाचडियस्स य ईहा-उपोहप्पहं पवन्नस्स । जायं जाईसरणं वियाणियं पुब्बदुत्तं च
 तो पुवं पिव पढणाइएसु सई उज्जमतसत्तेसु । पोत्थयमाईहिं चिरं उवग्गहं काउमारद्धो
 संवेगोवगमेणं दुक्कडगरिद्धाए सुहपविचीए । तेणावि गरहणीयं नाणावरणीयमवणीयं
 पडिवन्ना पव्वा सांगोवंगं च सुत्तमवि पट्ठियं । तो संरियपुव्वाभावो सत्तायरमवरभवाणं
 नाणप्पयाणनिरओ चिरओ थेवं पि इ प्पमायातो । निहयघणघाइकम्मो संपत्तो केवलालोयं
 विहिया केवलमहिमा तदेसैनिवासिदेवनिवहेण । पकयं पंकयमेकं च कंचणुहामदलकैलियं
 तत्थ निसन्नो तत्तो धणदत्तो केवली महासत्तो । सत्ताण निब्बुद्धकए उवएसं दाउमादत्तो
 सुहमणहंसिंहं जइणो तंत्तविवरीयवत्थुचागाओ । तच्चागो णाणओ नाणं पुण नाणदाणाओ
 ॥ ४ ॥
 ॥ ५ ॥
 ॥ ६ ॥
 ॥ ७ ॥
 ॥ ८ ॥
 ॥ ९ ॥
 ॥ १० ॥
 ॥ ११ ॥
 ॥ १२ ॥
 ॥ १३ ॥
 ॥ १४ ॥ जहा—
 ॥ १५ ॥

१ सावरोपत्तेन सज्जानावरणकर्मणः । सम्यग्धीयानस्यापि ॥ २ °व्वपुत्तं प्रतो ॥ ३ सदा उचच्छत्सत्थेषु ॥ ४ स्थाणपूर्वभावः ॥ ५ °इयनि°
 प्रतो ॥ ६ °इमीघ जं° प्रतो ॥ ७ तत्तद्विपरीतवस्तुत्यागत ॥

ज्ञानदाना-
धिकारे
धनदत्त-
कथान-
कम् १६।

ज्ञानदानस्य
फलम्
तदुपदेशश्च

॥१२५॥

तद्दानं पुण वक्त्राण-वायणाईसु उज्जमंतस्स । नाणोवग्गहहेउं उेवणिंतस्सोवगर्णं पि
तंप्पाढपडीभग्गं थिरीकुणंतस्स सबलयं पि । नाणगुणुञ्जयमच्चंतमणुखणं संथुणंतस्स
किं भन्नइ इह भव्वा ! नाणपयाणा-डययाणफलमेयं ? । मह पच्चक्खमुवगयं तं नाउं कुणह जं जुत्तं
लोणेण जंपियं भणसु ताव भयवं ! तमप्यणो चरियं । तो मुणिवरेण सिद्धं जह व अणुभूयं ॥ १९ ॥
ता पच्चक्खपसिद्धं सिद्धंतपइड्डियं कुसलदिद्धं । कुणह सइ नाणदानं नियाणमिह सबसिद्धीणं ॥ २० ॥ किञ्च—

आत्मानमन्यदपि वस्तु समस्तमस्तजाड्यप्रपञ्चमुपदर्शयितुं समर्थम् ।
ज्ञानं श्रुताश्रयमजस्रकृतश्रियं च, तद्दानमेव हि ततः परमं प्रशस्यम् ॥ १ ॥
केवल्यवह्निपिहितोऽपि हितोऽपि दूरं, प्राप्तोऽपि नार्हति ज्ञनं जिनकल्पवृक्षः ।
कर्तुं वितुंष्णमुपदेशकतां विहाय, तज्ज्ञानदानमिह केन समं समस्तु ? ॥ २ ॥
वैरूप्यवानपि विवागपि निष्प्रभोऽपि, तुच्छाशयोऽपि सरुजोऽप्यपलक्षणोऽपि ।
यन्नम्यते गुरुधिया ग्रणतेन सूर्धा, तज्ज्ञानदानलवजृम्भितमाहुरीशाः ॥ ३ ॥

१ उच्यच्छतः ॥ २ उपनयत उपकरणम् ॥ ३ रंणि पि प्रती ॥ ४ तत्पाठप्रतिभनम् ॥ ५ णुष्वयमुच्चंतं प्रती । ज्ञानगुणोयतम् अत्यन्तम्
अनुक्षणम् ॥ ६ सिद्धान्तप्रतिष्ठितं कुशलैः-तीर्थकरणधरैः दिष्टम्-उपदिष्टम् ॥ ७ सदा ॥ ८ ऽति जिनं प्रती ॥ ९ ऽत्तमुं प्रती ॥

देवभद्रस्वरि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो ।
॥१२५॥

इति किमपि निगद्य स्वं पुराजन्मवृत्तं, प्रकटमपि च दत्त्वा ज्ञानदानोपदेशम् ।
पुरमपर्युपेत्याऽऽरब्धनिर्याणयात्रो, व्यरमदमर-मर्त्यैरचितोऽसौ सुनीन्द्रः

॥ इति श्रीकथारत्नकोशे ज्ञानदानावसरे धनदत्तकथानकं समाप्तम् ॥ १६ ॥

पुत्रं चिय उँबिखत्तं दाणावसरम्मि अभयदाणं पि । ता तं सरूव-फलदंसेणेण लेसेण वन्नेमि ॥ १ ॥
पुढवाइणो उ पंच उ वेइदियमाइणो उ चत्तारि । इय नवविहजीवाणं जं रक्खणमभयदाणं तं ॥ २ ॥
सवे सुहेसिणो चिय सवे वि जियँत्थिणो सयाकालं । मवेसि वेयण चिय मवे वि य मरणभयविहुरा ॥ ३ ॥
नवरं नियँनियकम्माणुरूवबल-देह-वच-संठाणा । नाणाजोणीजम्मणपविभर्त्तविवित्तचेयन्ना ॥ ४ ॥
ताण [अ]भयप्पयाणं क्कंउमणेणं मणागमेत्तं पि । संघट्टणाइरूवो उवइवो वज्जणिज्जो ति ॥ ५ ॥
एगच्छत्तं पि महिं मरणे मभुवट्टियम्मि दिदत्तम् । न तथा से परितोमो जइ अभए दिज्जर्माणम्मि ॥ ६ ॥
अवगणियक्कुलायारा किं किं न कुणंति मरणभयविहुरा ? । दासत्तं पि पवजंति ठंति मायंगगेहे वि ॥ ७ ॥
दीणं चवंति दीणं घुणंति निवउंति जंति वेणेण । मरणभयाउरहियया जीवा किं किं च न कुणंति ? ॥ ८ ॥

१ °रमपे° प्रती ॥ २ उल्लिखत्तम् ॥ ३ सुवैपिणः ॥ ४ °यच्छिणो प्रती । जीवितार्थिनः ॥ ५ मिज्जिज्जकर्माणुल्लयल्लेइहणसंस्थानाः । नानायोनि-
जन्मप्रविभक्तविविक्कचेतन्या° ॥ ६ °त्तविवित्तं° प्रती ॥ ७ कर्तुमगधा ॥ ८ °माणं पि प्रती ॥ ९ जल्पन्ति ॥

एत्तो चिय ताणं रक्खणेण अक्खंति भिक्खुणो धम्मं । बहुचागचागपुसत्थत्तिथदाणाइतो वि बहुं ॥ ९ ॥
जो देइ अभयदानं जीवाणं विविहदुक्खतवियाणं । अज्जिणइ जयसिरिं सो जउ व निघाणमवि नियमा ॥१०॥ तथाहि—
अत्थि जंबुद्धीवतिलयतुल्लभारहखेत्तचूडामणिविब्भमं, भंमंतपुरिसोत्तमविराइयं, विजयधयवडं व जीवलोयपासा-
यस्स, उप्पत्तिट्ठाणं व धम्ममगस्स विजयवच्छणं नाम नयरं । तत्थ य कुमुयकोमल्लुग्गिमलंतदेहप्पहापहसियसीयकिरणो रणरंग-
पहयपडुपडह-मुइंग-झल्लरीपमुहत्तूरवायन्नणभीयवइरिचत्तवावरो वारविलासिणीसलीलचालिय[चाम]रुप्पीलपयडियगहयरिद्धि-
वित्थरो जयसुंदरो नाम रांया । सयलजुवइलक्खणाणुगयसरीरा विजयवई से भज्जा । जुवरायसिरितिलयभूओ सुवण-
चंदो नाम पुत्तो । मित्ता य तस्स सेट्ठिसुओ संखो नाम, पुरोहियपुत्तो अज्जुणो नाम, सेणावइसुओ सोमो नाम । एवं
च तिहि बालमेत्ते[हिं] परिगओ गँओ व निरंजुसो सो रायपुत्तो इओ तओ सच्छंदं विलसमाणो कालं वोलेइ ।

अन्नया य नयरवाहिरुज्जाणकीलागएण मित्ताणुगएण तेण नाणादेसभमणुणिय[विविह]भासा-नेवच्छो विचित्तमंत-तंत-
विन्नाणनिउणो नाणकरंडो नाम कावालियमुणी दिट्ठो, पणिवइओ सवायरेण, 'पायालकन्नगानाहो होसु' त्ति दिन्नासीसो
निविट्ठो से समीवे । भणियं च सविम्हएण—भयवं ! कह पायालकन्नगणं संभवो ? कहं वा तासिं लाभो ? त्ति । कावा-

१ अर्जयति ॥ २ किल द्वारिका पुरी एकेन पुरुषोत्तमेन—कृष्णेन विराजिताऽऽसीत्, इदं पुनः पुरं भ्रमद्भिः प्रभूतैः पुरुषोत्तमैः विराजितम्, अत्र पक्षे
पुरुषोत्तमैः—उत्तमपुरुषैरित्यर्थः ॥ ३ °लुमिल्लंतं प्रतौ । इमुदकोमलोन्मीलदेहप्रभाप्रहसितशीतकिरणः रणरङ्गप्रहतपटुपटहमुदझल्लरीप्रसुखत्तूरवारकर्णनभीत-
वैरित्यक्तव्यापारः वारविलासिनीसलीलचालितचामरसमूहप्रकटितयुरकाद्धिविस्तरः ॥ ४ गज इव ॥

देवभदस्वरि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो।
॥१२६॥

लिपुण जंयिं—रायसुय ! निसामेहि,

अथि विञ्जन्नगिरिपायमूले विजयकुंडं नाम उजाणं । तम्मज्झमागे भगवतो सुवेलाभिहाणस्स जक्खस्स दक्खिण-
भयणभित्तिभागे पडमागारसिलमणेज्ज पविसिद्ध केऊरनामम्मि विवरे । तत्थ य कोममेत्तं अइकंते अचंतकंतसबावयव-
सुंदरंगीओ नयणलायन्नावगन्निपकुरंगीओ नियरूव-सोहग्गभग्गइ-रंभापवायाओ जक्खकन्नगाओ सक्खा दीसंति । ततो
य तुम्हारिसाणमसमसाहसावज्जियविजयलच्छीणं निरुवक्कमविफमकंतभूचक्काणं चक्खट्टिलक्खणं कियदेहाणं पुहइपालाणं
अणन्नपुण्णपरिसायधियहियया गिहिणीभावमावञ्जंति चि ।

इमं च सोच्चा अचंतं चिम्हिओ रायपुत्तो समं मित्तवग्गेण । जातो य चाहं तल्लामसमूयुयमणो । मणागं निरुंभिज्जण वियो-
रमावं च कंहंतरयक्खेवेण खणंतरं विगमिज्जण गतो सगिहं । तहिं गतो वि रायसुओ तमेव पायालकन्नगायुत्तं वदेगच्चित्तो
चित्तयंतो सुत्तो व परवसो व वट्टन्तो भणिओ मित्तवग्गेण—रायपुत्त ! किमेवमन्नचित्तो व लक्खिज्जसि ? खिज्जसि य देहेणं ?
किं नु सरसि कावालियसिद्धरसायलसीमंतिणीशुत्तं ? बालज्जणविमोहणिज्जा खल्ल एवंविहसमुल्लावा तुम्हाण वि चिचं विक्खि-
वंति चि चोञ्जेमंयं । रायसुएण भणियं—किं तस्स महाणुमावस्स वितहसमुल्लावेणं संज्झं ? ।

लिंच्छाइएहि मिच्छाविभासणं संभवेज्ज संगिस्स । एवंविहभणणे भूइ-हइउट्टस्स किं कज्जं ? ॥ १ ॥

१ 'चंतंकनस'ं प्रती ॥ २ अनन्यपुण्यपकर्षाक्षिष्टदयाः ॥ ३ विकारभावम् ॥ ४ लक्ष्यसे ? स्थिते ॥ ५ आश्चर्यमेतत् ॥ ६ साध्यम् ॥

७ लिप्पादिभिः सिध्याविभाषणं सम्भवेत् सकिनः ॥ ८ भूत्यस्थितुष्टस्य ॥

पेच्छहः सयं पि दिष्टं संदेहपए द्रवंति दुर्वियद्वा । नियबुद्धिसिष्णिकर्षियदुवियपुष्पाइयगिराहिं ॥ २ ॥

एवं च पर्यपंतं पलोइऊण मुणियषरमत्थो मोणमल्लीणो मित्तवग्गो । एगया य रायसुतो गतो कावालियसमीवं । जाया य परोपरं गोट्ठी । पत्थावे य पुट्ठो सो कुमारेण—भयवं ! 'कहं पुण विवरप्पवेसो ? कहं वा पायालवालियाणं लाभो ?' त्ति कोऊहलाउलियं मह मणो न एत्थावत्थाणेण रइं संपैयं पाउणइ, ता किमियाणिं जुत्तं ? त्ति । कावालिएण भणियं—रायसुय ! किं बहुवायावित्थरेण ? जइ थोवदिणमज्झे वंछियत्थपूरणेणं विगयकोऊहलं भवंतं न करेमि ता अत्तणो नामं पि न वहामि, केवलं 'बहुविग्वाइं सेयाइ' त्ति [सिग्धं] पउणो गमणाय होसु त्ति । 'एवं करेसु' त्ति भणियं गओ रायसुतो सगिहं । वाहरा-
विया भित्ता सम्माणपुव्वगमेगंते, सायरं वागरिया य—भो भो वयस्सा ! कीस तुब्भे अविस्सासं कुणह ? वियप्पजालं वा विरयह ? होह सव्वाहा मह सहाइणो, पयट्ठामि पायालजत्तानिमित्तं त्ति । उवरोहसीलयाए पडिवन्नं मित्तेहिं । रायाईणमनिवे-
इऊण वत्तं कयवेसपरियत्ता कावालिएण समं रयणीए नीहरिया । पुरओ वच्चंताण य जाया अ[व]सउणा । तथाहि—

दुरालोयं जायं दिवसयरविंबं रयवसा, पयट्ठं दोर्ध्दणुगिई गयणे मेहपडलं ।
कउव्वेया वाया दिसिसु पडिकूला य सउणा, मणुच्छाहच्छेओ खलियविलया चेव य गई ॥ १ ॥

१ दुर्विदग्धाः । निजबुद्धिशिषिकल्पितदुर्विकल्पोत्पादितगिराभिः ॥ २ कामालिं प्रतौ ॥ ३ साम्प्रतं प्रगुणयति ॥ ४ भणित्वा ॥ ५ अविश्वासं कुरुथ ?- विकलजालं वा विरचयथ ॥ ६ वार्ता कृतवेषपरिवर्त्ताः ॥ ७ 'घटाणुं प्रतौ । 'हस्त्यनुकृति' हस्त्याकारम् ॥ ८ कृतोद्देगाः ॥ ९ मनउत्साहच्छेदः ॥

ततो भणितो रायसुतो वयस्सेहि—न जुचं गमणमियाणि, पडिनियचह ताव, सुओ पत्थावंतरे [पत्थाणं] कायवं ति । कावाल्लिएण भणियं—ओ भो ! किमेवं वाउलीभूया ? न जाणह तुब्भे परमत्थं, पायालजत्ताए एरिम चिय सउणा फलसाहग ति कप्पपरमत्थो, अह संसा तुब्भं ता मम निवडंतु एए अवसउणा, एह तुब्भे निस्संक ति । रायसुयाणुविचीए य पट्टिया वैयंसा । पत्ता य कालकमेण विञ्छमगिरिपरिमरं—

संततरु-सेरिभं भमिरभूरिकंठीस्वं, विसप्पिरमहोरगं घुरुहुंरंतकोलाउलं ।

संतकरि-दीवियप्पघुहुहुसुत्तुम्भडं, गिरिं गुरुहुंरं [तयं] तयणु विञ्छमज्झासिया ॥ १ ॥

कमेण य दिहं पुषोवइहं जक्खमवणं । कंअचलणसोहणा य पविट्ठा भवणवमंतरे, पूहओ जक्खो पंकयाईहि, सायरं पणमिओ य । जाए य वियालसमए कावाल्लिएण पचासन्नगोउलाओ आणीया चचारि छगलगा, पउणीकतो य अत्तो वि साहणविही, काराविया य रा[यसु]याइणो चचारि वि समं छगलगेहि ण्हाणं, चच्चिकया जहोचियं चंदणछडाहि, मणिया य—ओ ! तुब्भे जहकमं एकेकं छगलगं मम पणामह जेण तव्विणासणेण देवपूयं काऊण विवरदुवारसुत्तिमदिअइ ति । ततो अवियाणिऊण तच्चित्तित्तिं, अविमाविऊण तदारेण अत्तणो विणासं, अविमंस्सिऊण सच्छंददेवविलसियं जहुदिट्ठमणुट्ठियं रायसुयाईहि । नवरं

१ °दयायधंतरे प्रती । भूयः प्रस्तावान्तरे प्रस्थानम् ॥ २ वयस्याः ॥ ३ °परिसं प्रती ॥ ४ तरुवरुसेरिसं भ्रमणशीलभूरिकण्ठीस्वं वियर्पण-शीलमहोरगं युयुत्तायमाणशैलायुलम् । रसत्करिदीपिकप्रसुपुदुष्टत्त्वोद्भटं गिरिं गुरुरुन्तकं तरुणु विन्ध्यमभ्यासिताः ॥ गैरिणाः—महिषाः । कोलाः—शकराः ॥ ५ °रुडरं प्रती ॥ ६ नाहमं प्रती ॥ ७ कृतपादप्रकालना इत्यर्थः ॥ ८ 'उत्तिट्ठते' उद्धत्यते ॥ ९ अग्निद्वय स्वच्छन्दैयविलसितम् ॥

देवभद्रस्वरि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो।
॥१२८॥

सेट्टिसुएण तक्कालजायजीवदयाभावेण न पडिवन्नमेयं । पंनविओ य सवप्पयारेहि एसो कावालिएण । 'अच्चार्यरो संकाकारि' ति सुट्ठयरं न पडिवन्नो एसो । [तओ कावालिएण] नियमंतसिद्धिनिमित्तं थोभिऊण छगलगा ववाइया कुमाराइणो एगं छगलणं सेट्टिसुयं च विमोत्तूण । एवं च तदुत्तमंगकमलेहि निवत्तिए पूयाविहाणे कावालिएण हट्टेण वि हंतुमारद्धो सेट्टिसुतो । एत्थं-तरे भणियं जक्खेण—अरे कावालियचिंलाय ! अपडिवन्नछगलगविणासच्छलं जइ इमं वरागं हणिस्ससि ता निच्छयं न भविस्ससि । चत्थो कावालिएणं 'हा हा पावपासंडिडिडिय ! एवंविहपुरिसरयणं हणिऊण केच्चिरं जीविस्ससि ? हा रायसुय-परमबंधव ! हा सयलगुणरयणनिहाण ! कहां सुहा निहणसुवगओ सि ?' इच्चाइ पलावं कुणंतो पलाणो ततो ट्ठाणातो पुणजायमिव अप्पाणं मन्ततो सेट्टिसुओ, अइक्कंतो विञ्छविसयं, ठिओ एगत्थ गामे, रायसुयाइ सुमरंतो य गहिओ महासोगेण । कयं तप्पारलोइयकायंबं । वीसंतो कइयवि दिणाइं । 'कहं पडिनियत्तिऊण रायाईणं सुहं दंसिस्सं ? किं वा कहिस्सं ?' ति पयट्ठो पुब्बदिसाभिमुहं ।

मिलिओ य मग्गे पबजं पवञ्जिउकामो सुमेहो नाम सावणो गुरुसमीवं वच्चंतो एयस्स । जाया परोप्परं संकहा, पइदि-पालावेण य पणयभावो य । एगया य पुब्बिओ सो सुमेहेण—भइ ! कीस तुमं विमणो व लक्खिस्सज्जसि ? जइ न बाढम-कहणिज्जं ता कहेहि । तओ अंसुजलाविल्लोयणेण सिट्ठो से रायसुयाइविणासवुत्तंतो । सावणेण भणियं—इह्लोगि चिय फलिओ छगलग[र]क्खण चिय सुकयकप्पपायवो, इहरहा रायसुयाइणो व त्वेवं चिय निहणं उवित्तो त्ति, पच्चक्खविट्ठफले

१ प्रज्ञापितः ॥ २ 'यरं सं' प्रती ॥ ३ 'व्यापादिताः' मारिताः ॥ ४ तद्वैलमेव ॥

अभयदान-
प्रस्तावे
जयराजर्षि-
कथान-
कम् १७।

॥१२८॥

वि किमवरं सीसह ? किंच—जीवियेवे संते सबं सुहं पडिहाइ न इहरहा । तहाहि—
 दिक्षविलेवण-भूसण-मयणा-ऽऽसण-वसण-भोयणपयारा । तंबोल-पुफ्फ-सुहफाससेअ-वरमवण-गेयरवा ॥ १ ॥
 अंचंतकंतेरंहंतल्यरामाकडक्खविव्खेवा । पजंतपत्तजीयस्स तोसमीसिं पि नो दिति ॥ २ ॥
 एत्तो चिय चौराहरणमेत्थ वंचंति भुंणियसम[य]त्था । सेट्टिसुएणं भणियं किं पुण साहेसु तं मज्झ ॥ ३ ॥
 सुमेहेण जंपियं—निसामेसु,
 वसंतपुरे जियसत्तू राया अगमहिंसीए समं औलोयणगतो चिट्ठइ । तस्मिं य समए खेत्तदुवारे चिय उवलद्धो
 नवजुवाणो एगो तक्को वलवरेण, दंसिओ रत्तो, वज्झो समाणत्तो । ततो अंचंतं विर्द्धोणनयणं वज्झभूमिं निज्जमाणं तमवल्लो-
 इज्जण संजायदयाभावाए 'अदिट्ठजियल्लोयसुहो मा विव्वंअउ' चि एगदिणं जाव मोयाविज्जण देवीए नीओ नियभवणे,
 कारावितो परमविभूईए ण्हाण-विलेवणा-ऽलंकाराइपरिगहं, जातो सव्वगेण पंचसयदंम्मवओ । वीयदिणे वीयरायमहिलाए वि,
 नवरं साहस्सिओ वओ । एवं उत्तरोत्तरंपवब्बुमाणदविणवएण लालिओ सो एक्केकदिणं सेमाहिं वि रायमहिलाहिं । नवरं
 पजंतदिणे थेराए रायगिहिणीए रायाणं गाढोवरोहेण विन्निविज्जण दवावियं अभयं तस्स तक्करस्स, वासियभत्ताइणा जेमाविज्जण
 जहाभिमयं विसज्जितो य एसो ।

१ शयन्तकान्तराजमानरुपरामाकटाक्षविशेषाः । पर्यन्तप्राप्तगीवितस्य तोक्मीपदपि न ददति ॥ २ शातवमयार्थाः । समय.-सिद्धान्त ॥ ३ षवस्लोकन-
 गवाश ॥ ४ 'विभ्राणवदन' म्यानसुत्तम् ॥ ५ 'विपयताम्' म्रियताम् ॥ ६-द्रम्भव्यय ॥ ७-प्रवर्धमानद्रविणव्ययेन ॥ ८ वित्तप्य वापितम् ॥

जीवितव्य-
 प्रियत्व-
 विषये
 चौराहरणम्

एत्थंतरे अंबरोप्परसंतेउरीणं जाया समुल्लावा—एवमेवमग्हाहिं उचरोत्तरं पत्रहुंतो वित्तवओ कओ, एयाए पुण न किं पि कयं ति । थेरीए रायणिहिणीए भणियं—किमेतेण सँगिहसंगलुग्गणेण ? एयमेव तकरं पुच्छह जं जीए अब्भहियं कयं ति । ततो पुट्ठो तकरो ताहि—अरे ! 'काए तुहउभहियं कयं ?' ति सच्चं साहेसु । तकरेण भणियं—देवीए भउ-
ब्भंतहियएण पुच्छिएणं वि पुविं न किं पि नायं, संपयं पुण सह इमीए जणणीए दावियम्मि अमए जं पि तं पि भोयणाइयं अमयं व परिणयं, वसिओ^१ मि जीवलोगो, पुन्न व सवणणोरहा, ता 'इमीए जं कयं तं न कोइ कुणइ' ति ममाभिप्पाओ । पडिवन्नं सबाहिं ति च्छिनो विसंवाओ ॥ छ ॥

ता भो महाणुभाव ! 'नाभयप्पयाणाओ अन्नं किं पि लेट्ठयरं' ति तदाणे सवहा उज्जमं करेजासि । सेट्ठिसुएण भणियं—
एवं काहामि । अन्नवासरे य 'भद्दगो' ति सिक्खविओ सो सावणेण पंचपरमेट्ठिमंतं, सिट्ठं से तम्माहणं, जहा—एस
परमभत्तीए तिसंज्झं जविजंतो थंभेइ भूय-साइणि-सहूल-वेयाल-जलणाइप्पभवं उवद्वज्जायं ति । 'तह' ति पडिवन्नमणेण ।
सावगो वि गतो जहाभिमयं ।

इयरो वि जहुत्तविहिपुवं पंचनमोक्कारमेक्कचित्तो परियत्ततो पट्ठिओ जालंधरविसयं । मिलिया य मग्गे कइवय वि
संस्थिया । तेहिं समं वच्चंतस्स एगत्थ अयंडे च्चिय कुंडलियचंडकोडंडुडीणकंडखंडिजंतपहियमुंडमंडियमहिमंडला मंडलवाव-

१ परस्परसन्तःपुरीणाम् ॥ २ स्वगृहमङ्गलोद्दानेन ॥ ३ ण व पुं प्रतो ॥ ४ ओ सि जीं प्रतो ॥ ५ श्रेष्ठतरम् ॥ ६ उपद्रवसमूहमित्यर्थः ॥
७ सार्थिकाः ॥ ८ कुण्डलितचण्डकोटण्डोद्गीनकाण्डखण्डयमानपथिकमुण्डमण्डितमहीमण्डला मण्डलव्यापृताग्रहस्तात्रस्तसमुत्सरत्सुभटसार्था ॥

डुगहत्थाणुप्पित्थसमुत्थरंतवुहुडसत्था निवड्डिया चिलायघाडी । तओ तं ससत्थियं वंदिग्गहेणं वेत्तूण गया पल्लीए । सम-
 प्पियं वंदं पछिवइणो मेहनानायनामस्स । तेण भणियं—अरे ! केत्तिया एए चिट्ठति ? । भिछेहिं भणियं—दस जण त्तिं ।
 मेहनाएण भणियं—सुरक्खिया करेह जाव एकारसमो लब्भइ, जेण भूयाभिभूयस्स जेड्डुत्तस्स जायपगुणसरीरस्स चंडिगाए
 वलिविहाणसंपायणेण उर्वजाइयं दिअइ त्ति । ‘जं सामी आणवेइ’ त्ति तेहिं दढं निरुद्धा सेट्टिसुयाइणो ।

अवरवासरे य आपिओ कत्तो वि भिछेहिं एकारसमपुरिसो । ततो ते सबे काराविया प्हाणं, पॅरिहाविया सेयवत्थज्जुयलं,
 नीया चंडियापुरओ, पूइयं मंडलगं, गहियं पल्लीवइणा, भणाविया य एए—अरे ! सुदिट्ठं कुणह जियलयं, सुमरह इट्ठदेवयं ।
 एत्थंतरे घाहावियं पुरिसेण—हा ! धाव धाव, एस तुभं पुत्तो भूएण वाढमभिमच्चिअइ त्ति । तओ ते विमोचूण पल्लीवई
 धाविओ पुत्ताभिमुहं, आउलीहूओ गेहजणो । पुट्ठो य सेट्टिसुएण एगो पुरिसो—किमेयं ? त्ति । सिट्ठो तेण भूयवुत्तंतो । तओ
 पंचनमोक्कारमाहप्यमणुच्चितंतेण भणिओ सो सेट्टिसुएण—दंसेसु मो ! तं पल्लीवइसुयं, जेण तद्दोसोवकमाय किं पि अप्पणो
 विन्नाणमुवदंसेमि त्ति । कहिओ एस वुत्तंतो पुरिसेण पछिनाहस्स । तेणानि आणात्रिऊण भणिओ सो—मो भो महायस ! जइ
 किं पि विन्नाणमत्थि ता तं पवंजिऊण पगुणेसु मे सुयं, साहेसु य तदुवकमोवायं जेण तं संपाडेसु त्ति । सेट्टिसुएण भणियं—
 पछिनाह ! अलमलं पसंभमेण, न वज्झोवगरणमवेक्खइ एस दोसु त्ति । पारदो पंचनमोक्कारं जविडं । कहं चिय ?—

१ °डियचि° प्रतो ॥ २ °ण मोचू° प्रतो ॥ ३ क्रियन्तः ॥ ४ उपयाचितम् ॥ ५ परिधापिताः ॥ ६ °क्कारपरं जं° प्रतो ॥

निर्फंदतारलोयणनासगोलगगथिमियमहउडं । उदरविचरंतनिबभरंभयपवसाणवावारं ॥ १ ॥
 निर्यनियविसयस्वांसंगविरयसमरसियइंदियगामं । पंचपरभैट्टिसुमरणसमकालुच्छलियगुरुनाथं ॥ २ ॥
 एकैकस्वखरससहरंक्षरंतपीऊसपवहपभारं । निव्विविसुड्डियं पिव तिहुयणदुहनिवहहवघहं ॥ ३ ॥
 पैसरंतसरलक्खाइरेगपफुरियजणपच्चणीयंभूयाइदुडुगणं ॥ ४ ॥
 इय जाव जवइ जोगि व निच्चलो निव्वभओ निरासंको । पंचपरभैट्टिसंत्तं स महप्पाऽणप्पमाहप्यं ॥ ५ ॥
 ताव अयंडविहंडियवंभंडंऽफुडणरवसमइरेगं । रसियं काउं भूओ दूरीहूओ सुयाहितो ॥ ६ ॥

जातो पगुणो पल्लिवइसुओ । सम्माणिओ पल्लिवइणा संखो । जोडिय पाणिसंपुडं च भणियं—अहो महासत्त ! तुमए
 मम सुयपरमोवयारकरणेण बाढमार्गैरिसियं मह हियं, ता साहेसु किं पि जं पणामिज्जउ त्ति । संखेण भणियं—पल्लिनाह !
 जइ एवं ता अभयं दाऊण विसंज्जेसुमऽहागयं एए वरागा दस वि वईदेसिय त्ति । 'जं तुमं आणवेसि' त्ति जंपिरेण पल्लि-

१ निष्पन्दतारलोचननासाग्रावलभस्तिमितपक्षमुटम् । उदरविचरन्निर्भरकुम्भकपवमानव्यापारम् ॥ २ निजनिजविषयात्यासङ्ग-
 विरतशमरसिकेन्द्रियग्रामम् । पञ्चपरभैष्टिस्मरणसमकालोच्छलितगुरुनादम् ॥ ३ एकैकाक्षरशशधरक्षरत्पीयूषप्रवाहप्रगभारम् । निर्वापयितुमुत्थितमिव त्रिभुवन-
 दुःखनिवहहव्यवाहम् ॥ ४ रज्ज्वरं प्रतौ ॥ ५ प्रसरत्सूरलक्ष्मातिरेकप्रस्फुरितस्फारप्रभाचकम् । दूरापसारितजनप्रत्यनीकभूतादिदुष्टगणम् ॥ ६ सारीयं
 प्रतौ ॥ ७ यदूयां प्रतौ ॥ ८ यावद् जपति ॥ ९ अकाण्डविखण्डितवृक्षाण्डास्फुटनरवसमतरेकम् । रसितं कृत्वा भूतः दूरीभूतः सुताव ॥ १० उफुडं
 प्रतौ ॥ ११ सिउं कां प्रतौ ॥ १२ आकृष्टम् ॥ १३ अर्प्यताम् ॥ १४ विसर्जय यथागतम् ॥ १५ वैदेशिकाः ॥

वहणा संबलमदाणपुव्वगं विसज्जिया सवे वि । बंधु व सहोयरो व महईए पडिवचीए धरिऊण कहवयदिणाइं हिरवदाणाइणा य
पइऊण य मणितो संखो—आइससु किमियाणि कीरइ ? ति । संखेण जंपियं—पछिनाह ! किं तुममहं भणाभि ?—

बहुकट्टकप्पणाहिं पाणी पाउणइ देहपारोहं । हम्मइ य थेवकअे वि सो य ही ही ! महापावं ॥ १ ॥

कंटंगवेहे वि दुहं उप्पअइ अप्पणो सुदुबिसहं । निसियासिहणिअंतस्स जं च तं को सुणइ वोत्तुं ? ॥ २ ॥

जं दिअइ तं लब्भइ जैवा पइन्ना न सालिणो हुंति । जीववेहेणं मुढा कह दीहरमाउमीहंति ? ॥ ३ ॥

जइ सुहमणहं दीहं च आउयं अइथिरं च पियजोगं । वंछइ तुब्भे ता सुयइ निच्छियं जीवघायमई ॥ ४ ॥

एवं भणिए 'तह' ति पडिवन्नमभयप्पयाणं पछिनाहेण । कहवयदिणाणंतरं च संखो नियजणमसमुक्कंठिओ पड्डिओ निय-
नयराभिमुहं । ततो पछिवई वत्थाइणा सफारिऊण एयं दूरं अणुगच्छिऊण य नियतो सगिदाभिमुहं । इयरो वि गंतुमारद्धो ।

अह कहवयंपथियसदातो एगम्मि पच्चंतसन्निवेसे भोयणकरणत्थमुवट्ठिओ पडिरुद्धो विविहुंगीरियपहरणेहिं 'हण हण' ति
भणिरेहिं [तकरेहिं] । असंभंतेण य मणियं संखेण—अरे ! घायमकुणंता जमत्थि तं घेत्तूण मुंचह ति । एवं वुत्ते पारद्धो सो इयरे
य चोरेहिं छंटिउं । एत्थंतरे ज्ञायपच्चभिन्नाणेहिं तकरमज्जाओ कहवयनरेहिं वारिया अवेरे—सो एस महप्पा अम्म जीवियदाया
बंदग्गाहमोयगो ति, ता अम्हे पेच्छिऊण [ण] एयस्स अणुचियमायरियवं ति । ओसिका तकरा । तेहिं नीओ संखो नियचरे,
काराविओ पहाण-भोयणाइकिचं, पूहतो जहोचियपडिवचीए, सुहं सुहेण पराणिओ विजयवज्झणपुरं । खामिऊण पडिनियत्ता ।

१ कट्टकपेथे ॥ ५ यथाः प्रकीर्णाः ॥ ३ विविचोद्रीर्णप्रहरणैः ॥ ४ जातप्रत्यभिज्ञानैः ॥ ५ प्रेक्ष्य न एतस्य ॥ ६ 'अवच्यक्तताः' पश्चाद्व्यक्ताः ॥

देवभद्ररि-
विरहो

कहारयण-
कोसो ॥

सामन्नगु-
णाहिगारो ।

॥१३१॥

इयरो वि पविट्टो नियधरं । आणंदिया जणणि-जणगाइणो । पुच्छित्तो पुव्वुत्तं । कहितो तेण मूलतो आरब्भ । निसा-
मिओ एस वइयरो रायाईहिं पि । जातो य तेसिमच्चंतसंतावो । एवं ते सोर्यणिज्जदसं पत्ता । इयरो पुण गेहसामी जाओ,
तिवग्गसारं जीवियफलं सुचिरसुवभुंजिऊणं मओ समणो भवणवईणं मज्जे पलियाऊ देवो उववन्नो । तत्थ जाई सरिया । 'अभ-
यप्पयाणकप्पपायवफलमेयं' ति अत्रगयं चित्तेण । पजंतसमए पुच्छिओ केवली—भयवं ! कहिं अहं एत्तो उववञ्जिस्सामि ? ।
भगवया भणियं—विजयपुरे नयरे विजयसिंहस्स रन्नो विजयवईए देवीए कुच्छिसि पुत्तत्तणेणं ति ।

एवं सोच्चा सो महप्पा अप्पणो पुणो पडिबोहनिसित्तं विजयसिंहस्स रन्नो सुमिणे साहइ, जहा—सभाभवणभिचीसु
इमं बुत्तंतं निउणचित्तगरेहिं आलिहाविसु, जहा—रायसुयाइणो तिन्नि वि जणा विंज्झैगिरिकडयकुंडंगदुग्गजक्खाययणट्टि-
यविवरदुवारपूयाकवडेण कावाल्लिएणं छगलोवहारच्छलेण विणिहया, एगो य तद्विणासविहाणमणिच्छंतो न विणट्टो इच्चाइ
ताव जाव सगिहं सुहेण सो पत्तो त्ति । इमं च सुमिणंब्भुयं सो दइण विउँदो विभाविउं पवत्तो—किमेयं अदिट्ट-सुयं
अणशुभूयमपयइवियारं मए सुमिणं दिट्ठं ति मन्ने ? अच्चंतदीहरत्तणेण आलप्पालमिमं ? ति । वीयरयणीए पुणो वि इममेव
से दरिसियं । 'कारणेण होयवं' ति रत्ता लिहावियं तं सबं सैहोवइडुभवणभिचीसु ।

अवरवासरे सो देवो चविऊण तस्सेव राइणो महिलाए गब्भे पुत्तत्तणेण उववन्नो, पसूओ य समुचियसमए, कयं

१ शोचनीयदशात् ॥ २ 'अवगतं' ज्ञातम् ॥ ३ विन्ध्यगिरिकटककुड्डदुर्गयक्षायतनस्थितविवरद्वारपूजाकपटेन ॥ ४ 'मिणुब्भु' प्रती ॥ ५ 'विबुद्धः'
जायतः ॥ ६ सभोपदिष्ट- ॥

अभयदान-
प्रस्तावे
जयराजविं-
कथान-
कम् १७ ।

॥१३१॥

वद्भावणयं, पहडियं च जओ त्ति नामधेयं, मंदरगिरिकंदरगओ व पायवो वड्डुउमारद्धो, अहिगयकलाकलावो य पत्तो तरुणत्तणं । अन्नया य पिउणा कुसुमिणाणुमाणेण सुंणियपचामन्नमरणममएण सो ठविओ नियपए, सयं च गतो वणवासं । इयरो य रायसिरिसुवभुंजिउं पवत्तो ।

एगम्मि य समए अत्थाणनिसन्नस्स तस्स जाओ सहसा कोलाहलो । तओ वाउलीभूयं इओ तओ धावमाणं जणमव-
लोइऊण पुच्छियं रत्ता—किमेयं ? ति । जणेण मणियं—देव ! एते तुम्हपायपउमोवजीविणो सहपंसुकीलिया त्तिन्नि वि
घणवाल-वेलंघर-धरणिधरनामाणो चित्तभित्तमवलयमाणा केणइ कारणेण सुच्छानिमीलियच्छा 'घस' त्ति घरणीयले
निवडिया । ततो जायविम्हओ गतो राया तयंतियं । कोऊहलेण पारद्धा सा चित्तभित्ती मूलाओ पलोइउं । दिडुं च
रायसुयाइपडिवन्नं चिंज्झगिरिपछिपलवसाणं निययचित्तगालिहणं । तं च दड्डुण ईहा-डपोहाइ कुणमाणस्स जायं
जाईसरणं । मुच्छासमुच्छाइयचेयन्नो निवडिओ महीवडे । अचंताउलिएण य सेवगजणेण कतो सिसिरोवयारो । खणद्वेण
य राया इयरे वि उम्मिलियलोयणा सुत्तपुद्व [व] उट्टिया । 'देव ! किमेयं ?' ति पुच्छिओ राया पहाणलोणेण ।
सिद्धो य सबो वि अमयप्पयाणपयडणपहाणो पुव्वभवइयरो । इयरे [वि] र्यं पुट्टा सुच्छागमकारणं । तेहिं वि इणमेव सिद्धं ।
ततो राइणा पुंभवसिणेहसमुन्भवंतानंदंसुप्पवाहपक्खालियाणणेण सायरमवगूहिया त्तिन्नि वि जणा । जोडियपाणि-

१ शासप्रत्यासन्नमरणसमयेन ॥ २ व्याकुलीभूतम् ॥ ३ निजकट्टसकालेगमम् ॥ ४ 'च्छासिसु' प्रती । मूर्च्छासमुच्छादित्तैतन्म्यः ॥ ५ अभयप्र-
दानप्रकटनप्रधानं ॥ ६ य सुद्धा मुं प्रती ॥ ७ पूर्वभवस्नेहसमुद्भवदानन्दशुभ्राहप्रशालितानेन सादरमवगूढा ॥

देवभद्ररि-
विरइओ

कहारथण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो।

॥१३२॥

संपुडेहिं विन्नत्तं तेहिं—देव ! तुछे वि पुव्वभवमसणाइवइयरे कइं एरिसी रायसिसी तुम्भेहिं आवज्जिया ? । नरवइणा वि 'अभयदानकामधेणुविलसियमिमसेसं' ति निवेइयं तेसिमियरेसिं च । वित्थरियं च इंसं सव्वत्थ जणवए । जाओ य जहासत्तीए अभयप्पयाणपडिवद्धचित्तो जणो ।

अणुसुमरियपंचनसोक्कारेण य रत्त्वा पडिवन्नो सुगुरुपायमूले जिणधम्मो, कारावियाइं जिणभवणाइं, पयइाविया सुचिरं दीणाईण दाणसाला, पमावियं जिणसासणं । घोसावियं नियभुत्तीए, जहा—जो उवेचाए जीवयायं काही तस्स सव्वस्सइंडो कायवो चि । एवं बुहसलहणिजं सरयससहरघवलकित्तिपावणिजं रजं उवभुंजिऊण एगम्मि पत्थावे अत्थाणगओ वेरुंगवगु- वगुरानिरुद्धचित्तं राया सभावत्तिलोयं भणिउं पवत्तो—अहो ! पेच्छह तुच्छमाउयं, विरसावसाणो विसंयवासंगो, विविहवौहिविहुरं सरीरं, खणदिइ-नइं विभववियंभियं, अचंतपच्चासन्नो मच्चू, पच्चूहवूहो अभिलसियक्कजसमारोहो, सकजाणु- वित्तिसारो सयणवग्गो, अवस्समणुभवियवं सकम्मदुविलसियं, तहावि पमायमयपत्तो जणो थोयंसुहलत्रनिमित्तमवेक्खिया- संखदुक्खसंपाओ दिइेइविरुद्धं पि जीवघायमायरइ, एयं पि न परिभावइ—जमप्पणो वि अणभिप्पेयं तं कइ परस्स कीरइ ?

अणंतभवकारणं रणमिंवंगिदुक्खावणं, वणं व कयविप्पियं पियविओगसंपायणं ।

नं जीववहणं करे सुहससुच्चए सी बुहो, विसं अंसइ को वि किं सुचिरजीवियत्थी जणो ? ॥ १ ॥

१ 'उपेत्य' हठात् ॥ २ बुधस्त्रायनीयं शारुच्छशशरचवलक्कीर्त्तिप्राणपीयम् ॥ ३ वैराग्यवस्तुनापुरानिरुद्धचित्तचित्रीयमाणः ॥ ४ विषयव्यासक्तः ॥ ५—व्याधि—॥

६ क्षणदृष्टनष्टं विभवविवृम्भितम् ॥ ७ स्तोत्रकमुखलवनिमित्तम् अनपेक्षितासंख्यदुःखसन्पातः दृष्टेऽविरुद्धम् ॥ ८ अग्निदुःसापणम् त्रणमिव ॥ ९ असि ॥ १० अशक्ति ॥

अभयदान-
प्रस्तावे
जयरजर्षि-
कथान-
कम् १७।

॥१३२॥

किञ्चापरेण ?—

व्यमपट्टणचित्ताः सत्त्वसङ्घातघाताशुभमपि गृहवासं बुध्यमानाः सुबुद्ध्या ।
विपदमनुपदं च प्रेक्षमाणा अपीतः, तदपि न विष्टजामो ही ! महामोहराजः ॥ १ ॥
परमिह धुनयस्ते वन्धपादारविन्दाः, वचन-तनु-मनोभिर्येऽभयं प्राणवद्भयः ।
ददति न च मनागप्यर्दिताः क्रूरसत्त्वैर्विदधति रुपमन्तर्जीवितव्यव्ययेऽपि ॥ २ ॥
अयि हृतक ! किमेतलीव ! जीवोपघातोपहितसुखलवं स्वं श्वाश्वतं मन्यसे त्वम् ? ।
स्मरसि किञ्च न पूर्वं निन्दनीयेन्द्रियार्थाचरणजनितदुःखं ? यत् त्वयाऽनन्तमाप्तम् ॥ ३ ॥
इति समुदितशुक्लव्यानवद्धिप्रबन्धज्वलितनिखिलसैम्यगघातिकर्मन्धनौषः ।
स घृतसुयतिवेषधारुचारिन्निमुख्यो, भरत इव विजह्रे केवलश्रीसनाथः ॥ ४ ॥

॥ इति श्रीकथारत्नकोशे अभयप्रदानप्रस्तावे जयराजर्षिकथानकं समाप्तम् ॥ १७ ॥

पुष्टिं पि पितुंणियमिसं दाणमुवगहकरं ति किचेमि । धम्मिद्धानं तं पुण इट्टमुवडुंभकरणेण ॥ १ ॥
धम्मिमडा पुण एत्थं सैमत्थसावञ्जोगपडिविरया । परमत्थेण सुणि चिय मोक्खत्थं विहियवावारा ॥ २ ॥

१ 'सम्पद्दाति' प्रती ॥ २ 'पितुनितं' सूचितम् ॥ ३ समस्तसावययोगप्रतिविरताः ॥

देवभद्रस्त्रि-

विरइओ

कहारयण-

कोसो ॥

सामन्नगु-

गाहिगासो।

॥१३३॥

ताणमुवडंभो पुण उवग्गहो सो य वत्थ-पत्ताणं । ओसह-सेज्जा-सयण-डन्न-पाणमाईण दाणेण
जं तेहि उवग्गहिया सयं हि पीगाइपावविरयमणा । साहिति सुहेणं चिय सज्जाय-ज्झाण-तव-विणए
देहो साहणरहिओ न खमइ मोक्खाणुकूलमायरिउं । तस्साहणाइं भन्नंति तेण वत्थाइदाणाइं
धम्मरयाण सुणीणं उग्गहक्किचेसु संपयडुंतो । तद्धम्मदीवणेणं गिही वि तन्निजराभागी
चोरोवग्गहकारी जह चोरो गिण्हई अचोरो वि । साह्वग्गहकारी गिही वि तह होइ साहु व
ता सब्हा गिहीणं सथा वि सावज्जजोगनिरयाणं । दाणं चिय भवभयजलहितरणवोहित्थमच्चैत्थं
तव-सील-भावणाओ बल विरई चित्तरोह सज्जाओ । दाणं च सुदेयमओ तम्मि पयत्तो सया जुत्तो
तं पुण दायगसुद्धं गाहगसुद्धं च कालसुद्धं च । भावविसुद्धं च तहा दिजंतं बहुफलं होइ
रोमंचचियदेहो मयरहिओ कम्मनिजराहेउं । जो देइ कप्पणिजं दायगसुद्धं तु तं नेयं
जो साहु नियकिरियापवणचित्तो य उज्झियममत्तो । अकसाओ अतिही जत्थ तं भवे गाहगविसुद्धं
जं जम्मि उ उवउज्जइ काले वत्थडन्नमाइ साहूण । तं तत्थ दाणमाहंहुं निच्छियं कालसुद्धं तु
देयं पत्तं च वरं संपत्तं जेण तस्स मे सफलो । गिहवासो त्ति मई जत्थ भावसुद्धं तयं विंति

१ पाकादिपापविरतमनसः ॥ २ उपमहकृत्पु सम्प्रवर्त्तमानः ॥ ३ अत्यर्थम् ॥ ४ प्रयत्नः ॥ ५ रोमाश्रयितदेहो मरुहितः कर्मनिर्जराहेतोः । यः
ददाति 'कल्पनीयं' योग्यम् ॥ ६ 'ववज्जं' प्रती । उपयुज्यते ॥ ७ आहुः ॥

यत्पुपट्ट-

म्भदाना-

धिकारे सु-

जयराजवि-

कथान-

कम् १८।

उपग्रहदा-

नस्य चातु-

विध्यम्

॥१३३॥

उत्तम-उप्यायणदोसवज्ञियं संजमेकच्युट्टिकरं । दोण्हं पि य पियजणयं देयं देयं च कुसलेहिं ॥ १५ ॥ किं बहुणा ?—
 कय-निट्टियमत्तहं सम्ममणुट्ठाणिणो मुण्णिजणस्स । सुजउ व पावइ सुहं दित्तो असणाइ भत्तीए ॥ १६ ॥

तथाहि—अत्थि कोसलदेसावयंसत्तुट्ठा महल्लपासायसहस्सोवसोहिया इक्खागुंससंभूयभूवइविजयरायभुयपरिहप-
 यत्तपडिहयपडिवक्खमया धण-धन्न-सुवन्नपडिपुन्नपइलोयाणुगया अउज्झा नाम नयरी ।

किं वन्निष्णइ तीए जीए जइधंवो जुगाइजिणो । रजं पवजं तह वंजियवजं पवञ्जित्था ? ॥ १ ॥

तत्थेव निचवात्ती समावउ चिय विवेयसंगओ संगमओ नाम नावावणिओ सकुलक्कमाविरुद्धाए विंतीए कालं गमेइ ।
 अन्नया य हीयमाणे चिरोवञ्जियदवसंचए परिभावियमणेण—दव्वं हि जीवियं जणस्स, पयविउत्तो हि जणो जीवंतो
 चि मओ व्व अचगणिज्जइ सव्वत्थ, न मन्निज्जइ पिउणा वि, नावेक्खेज्जइ कलत्तेण वि, न संभासिज्जइ
 सुहिणा वि, न बहुमन्निज्जइ पुत्तेण वि, ता पुव्वपुरित्तकमागयं परंभेमि जाणवत्तवसायं, अञ्जिणामि दव्वसंचयं ति ।
 ततो पणुणावियं बोहित्यं, भरियं च विविहंभणं, सञ्जीहूओ निज्जामगजणो । सुमुहुत्ते य कयमज्जणो विहियदेव-गुरुपर्य-
 पूओ संपाडियतक्कालोचियकायव्वित्थो संगमओ समारूढो बोहित्थं ।

१ 'देयं' दातव्यं यस्य ॥ २ कृतनिष्ठितमात्मार्षं सम्यगनुष्ठान्तिः ॥ ३ तस्या यस्यां जगद्बन्धवः यतिबन्धवो वा ॥ ४ वञ्जित्वयं वञ्जितवचनं वा
 राग्यं वञ्जितवचनं प्रमत्त्यां च प्रापयत ॥ ५ 'दृत्था' व्यापारेण ॥ ६ एतद्वियुक्तः ॥ ७ 'यमूले संपा' प्रती ॥

देवभद्रस्त्रि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो।
॥१३४॥

उन्मभविक्कचखंभारोवियवित्थरियसियवडाडोवं । पव्हियवाउवेगं पव्हसंतं विययपक्खिं व ॥ १ ॥
सुमहल्लाडवह्लयवहणवेगवोलंतगरुयकल्लोलं । परतीरगमुक्करिसौ कयकमकमणुप्पयन्तं व ॥ २ ॥
वैजंतोउज्जसमुच्छलंतपडिसद्भूरिघोररवं । निम्महणासंक्रियसलिलदेवयावड्डियायकं ॥ ३ ॥
ईय अणुकूलवरानिलधुप्पंतमहंतसियवड्डुग्घारं । पवणाइरेगवेगं संपत्तं तीरभागम्मि ॥ ४ ॥

ततो मुक्का नंगरा, पाडिओ सियवडो, समुत्तिन्नो नावाजणो । विवर्णिमगमोयारियाणि भंडाणि, समागया तयँत्थिणो,
जाओ ववहारो, विणिचड्डियाइं भंडाइं, गहियाइं पडिभंडाइं, समासाइओ पभूयदव्वलाभो । ततो 'कयसयलकिचो' ति जाणवत्तं
पगुणीकाज्जण पड्डिओ संगमओ सदेसाभिमुहं । समुहमज्झमणुप्पत्तस्स य तस्स विर्वरम्मुहीहूया कम्मपरिणई । गँयण-
यलमोगाहिउं पवत्तं च पवहणपुरओ गरुयगिरिसिहराणुगारं सलिलपडलं । एत्थंतरे कूँवलंभोवरिभागगएण विसिद्धंजण-
निम्मल्लोयणावल्लोइयजलगयमयराइदुडुत्तचवगेणँ सभय-चमकारं वाहरियं निज्जामएण—अरे रे ! वीएह पलयपक्खुहिय-

१ ऊर्वाकृतकूपस्तम्भारोपितविस्तृतसितपटाटोपम् । प्रव्यथितवायुवेगं प्रवसमानं निततपक्षिणभिव ॥ २ सुमहाऽवहलकवहनवेगव्युत्तनामद्गुरुकल्लोलम् ।
परतीरगमनोत्कर्षात् कृतकम्मकमणोत्पत्तदिव ॥ ३ साकयकयकमकमणुप्पयत्तयत्तं व प्रतौ ॥ ४ वायमानातोयसमुच्छलत्प्रतिशब्दभूरिचोरचम् ।
निर्मथनाशकृतसलिलदेवतावर्धितातद्गम् ॥ ५ इति धाजुकूलवरानिलधुगन्महासितपटोद्धातम् । पवनतिरेकवेगं सम्प्राप्तं तीरभागे ॥ ६ ँणिवगं प्रतौ ॥
७ तदर्धिनः ॥ ८ विपराशुखीभूता ॥ ९ गगनतलमवगाहितुम् ॥ १० कूपस्ताम्भोपरिभागतेन विशिष्टाऽगनिर्मल्लोचनावल्लोकितजलगतमकरादिलुष्टसत्त्व-
वर्गेण सभयचमत्कारं व्याहृतं निर्यामिकेण ॥ ११ ँण भभयचमम् प्रतौ ॥ १२ वादयत प्रलयप्रभुब्धपुष्करावर्तगर्जिगम्भीराणि ॥

यत्युपष्ट-
म्भदाना-
धिकारे सु-
जयराजर्षि-
कथान-
कम् १८।
प्रवहणम्

॥१३४॥

'पोक्खलावचगञ्जिगंभीराइं [तूराइं,] पक्खिक्खहं ह्युपवहजालाकलावाउलाइं अग्गितेछाइं, 'एसं दूरेसुछासियनीरनिउरंवी
 सखर-तारमंवरं भरिउं पिय उहुं उच्छलइ तिम्मिगिलो नाम दुडुजलयरो मन्ने न खेमं करो' चि कुणह कायघाइं, सैरह सरिय-
 धाइं-ति जाय भण्डं न विरमइ ताव पवहणपिट्ठओ एवं चिय उट्ठिओ वीयदुडुसत्तो । तओ भूरिभयपन्मारभरिअंतहियओ
 परिवत्तजीवियासो भण्डं भुज्जो पवत्तो—इहो नावाजणा! मुयह जीवियसंकेहं, सुमरह इडुदेवयं, दोण्हं कयंताणमंतरे निवडिया-
 [णं] नत्थि मे मोक्खो-त्ति चाहरन्तस्सेव तस्स एणेण तिमिगिलेण सुंगविगमतियकवलणमणकीणासमुहकुहरउद्दाणणेण तं-
 ज्ञाणवत्तं गहियं पुव्वओ, इयरेण पिट्ठदेसउ चि । एवं च आयदु-वियट्ठि कुणमाणाण ताण निमेषसदेण वि विलंघतवाणिउत्तं
 विसंतुलविचेट्ठंतवठलोयं भयभरवेवंतकारं सयखंडयं पत्तं जाणवत्तं । सत्तुयमुट्ठि व पणडो सबतो नावाजणो । संगमतो वि
 कइं चिय मवियघयावसेण पत्तफलगखंडो मंहल्लकछोलपरंपराबुम्भमाणो कहवयदिणेहिं पत्तो पारावारपारभागम्मि सुवेलाचल-
 परिसरं । अचंतपरिस्समैकिलामियकाओ वि धरियधीरिमावट्ठंभो छुहापिवासोवसम[ण]त्थिमिओ ततो गिरिनिगुंजेषु परिभंमंतो

१ 'पोग्गला' प्रती ॥ २ दूरम् उल्लसितनिरलीकुरम्भः तस्मतारम् शम्बरं भरिुमिव ॥ ३ स्मरत स्मर्तव्यानि ॥ ४ ओ स्वरिं प्रतो । भरि-
 भयप्राग्भारप्रियमाणद्वयः परिल्लफनीविताशः ॥ ५-सङ्ख्याम्, स्मरत ॥ ६ कृतान्तयोः अन्तरे ॥ ७ रत्तस्स चि तं प्रती ॥ ८ युगविगमत्रि-
 जगरकवलनमन-कीनाशमुक्कुररौद्राननेन ॥ ९ एवं च प्रती । एवं च आकृष्टविकृष्टिम् ॥ १० विलपद्वणियपुत्रं विसंतुलविचेष्टमानवण्ठलोकं भयमर-
 वेपमानकासर शतरण्टतां प्राप्तं यानपात्रम् ॥ ११ महावछोलपरम्परोद्यमानः ॥ १२ मकाउकिलामियकाउ वि चरियं प्रती । अत्यन्तपरिश्रम-
 क्कान्तशयोऽपि धृतधीरिगवष्टम्भः दुष्पापिपागोपशमनार्थम् इतस्ततः ॥

देवभद्रस्वरि-
विरहओ

कहारथण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो ।

॥१३५॥

पेच्छह एला-लवंग-नालियंर-कयली-पणसपमुहफलभंरोणमंतसाहं साहिनिवहं । ततो जायजीवियवपचासो पचासन्नसरोयरे कर-
चरण-मुहविसुद्धिं काऊण तरुवरफलाहं आहरिउं पवत्तो । उवाहरियसमीहियफलो य कयदेव-गुरुपायसुसरणो य भोयणहु-
मुवट्टिओ चिंतेइ—

जह वि हरि-हरिण-सहूल-पीलु-भंलुंक-भिच्छदुधिमं । रत्रमिमं माणुसचारविरहियं तह वि मा कोइ ॥ १ ॥
अहमिब विक्कलहयविहियहियाणिडो कहं पि इह एजा । ता तदानं काउं मह संपइ कर्णई भोत्तुं ॥ २ ॥
तं भुत्तं जं अतिहीण दिन्नसेसं स एव विभवो य । जो सामन्नो मन्ने सवस्स वि निययलोयस्स ॥ ३ ॥
संसारम्मि अणंते किं नो पत्तं ? न किं व परिभुत्तं ? । मोत्तुं परोवरारं किं वा न कयं च ? संके हं ॥ ४ ॥
ता हियय ! छुहकिलंतं पि दीणयं मा खणं पवज्जिहसि । एवंविहपत्थावे अतिहिययाणं सुहनिहाणं ॥ ५ ॥
इय जाव सो महप्पा तक्कालुच्छलियवीरिउल्लासो । दिसिवलयं पेहंतो अच्छइ अच्छन्नदाणिच्छो ॥ ६ ॥
ताव कुरंगो एक्को तं पगुणियभोयणं पलोइत्ता । मण-पवणविजइवेगेण पडिगतो पुव्वदिसिहुत्तं ॥ ७ ॥
अविभीसणो वि थ अहं [...]अणाउस्सविय किं पलाणोऽयं ? । अहवा भयाउर चिय सभावओ चिय तिरियजाई ॥ ८ ॥
इय चिंतंतस्स य तस्स तक्खणं धरियविमलसियच्छत्तो । एगो महातवस्सी खंदकुमारो व पचक्खो ॥ ९ ॥

१ -भरावनमच्छाबम् ॥ २ आहारिं प्रतो ॥ ३ पीलु-इस्ती ॥ ४ भंलुंक-भिं प्रतो ॥ ५ विक्कलहयविधिविहितानिष्टः । विक्कलः-प्रतिकूलः ॥
६ कट्टिं च प्रतो ॥ ७ ° किलंतंमि दीं प्रतो । छुधाक्कान्तगपि दीनतां गा क्षणं प्रपत्स्यसे ॥

॥१३५॥

यत्युपष्ट-
म्भदाना-
धिकारे सु-
जयराजर्षि-
कथान-
कम् १८।

अंगद्विषाह्रवंदिसमुद्घुड्विजयवरचरिओ । हरिणुवदंसियमगो बलदेवसिरि व संपत्तो ॥ १० ॥
 तो मुणियसुमुणिमाहृप्पबुद्धसारंगगमणपरमत्थो । अप्पत्तपुव्वपहरिसविणितरोमंचच्चिचइओ ॥ ११ ॥
 सागयमिइ जंपत्तो सत्त-ऽट्टपयाइं सम्मुहं गंतुं । कयपायपउमनमणो कयलीफलमाइणा तेण ॥ १२ ॥
 पडिलाहइ अत्तं कडेण तह निट्ठिएण अत्तं । तो वंदियंमणुगच्छिय सत्त-ऽट्टपयाइं परितुट्ठो ॥ १३ ॥
 नीरनिहिनिहणपावियवहणदुच्छं पि परममब्भुदयं । मत्ततो मुणिवरवियरणेण अह जिमित्तमारद्धो ॥ १४ ॥

कयभोयणो य पुन्नायतरुत्ते वीमंतो परिभावेइ—अहो ! कहं एस महासुणी अचंतनीरागो ? कहं वा पुंसियरिजं-
 तसियायवत्तो ? कहं परिणाविजंतनिजियमयाइवियारो ? कहं वा पुरतो मागहगीयमाणमाणवाइरित्तकिच्चित्तुत्तो ? कहं
 अचंतकिसियकाओ ? कहं वा द्वाराभिभवकारिकंतपन्भारो ? चि, अहो ! महापुरिसाणं निस्सीमाओ विभूईओ अम्हारिसाण
 तुच्छमईणं न वियारगोयरे वि वियरंति ।

एत्थंतरे सो मागहो पत्तो तमुद्देसं, भणितं पवत्तो य—भो भो महायस ! सुकयकम्माणं पढमकिच्चणिज्जनामो समुवल-

१ अप्रस्थितवियाथरयन्दिसमुद्घुट्टवियववरचरितः । हरिणोपदक्षित्तमार्गः बलदेवध्रीरिव नम्प्राप्तः ॥ २ ततः ज्ञातसुमुनिमाहात्म्यबुद्धसारङ्गगमनपरमार्थः ।
 अप्राप्तपूर्वप्रहर्षविनिर्यद्वोमाद्यगण्डितः ॥ ३ °मिई जं° प्रतो ॥ ४ वन्दित्त्वा अगुगल ॥ ५ नीरनिधिनिधनप्राप्तप्रवहणदो.स्थयमपि ॥ ६-वितरणेन-दानेन ॥

७ पुरुषप्रियमाणसितातपत्रः ? कथं परिभाष्यमानविक्रियमदादिविकारः ? कथं वा पुरतो मागधगीयमाणमानवातिरिक्कीर्तियत्तान्तः ? ॥ ८ °ईए अ° प्रतो ॥

द्रुजम्म-जीविथफलो असेसमणुयमत्थयचूडामणी तुमं निच्छियं होसि, कहमनहा विज्जाहरनरिंदसंदोहमणिमउडटिविडिक्कि-
यकम्मस्स तणं व परिचत्तविज्जाहरायलच्छिणो तिहुयणसरसीसमुग्गयक्कित्तिकुमुयवणस्स एयस्स खयरायरिसिणो संपह
संपत्तचउमासतवपारणयपत्थावस्स नीसेसदोसविरहियच्च-पाणपणोण करयलकमलोवणीयतिलोयलच्छिविच्छडो होसि ?
नहि अभाविमहा दूरोहाँमियकामधेणु-चिंतामणि-कप्पपायवं एवंविहं मुणिं दहुं पि लभंते किमंग पाराविडं ? किं वा न सुओ
तुमए एस सबजयपयडो वि महाणुभावो ? । संगमएण भणियं—जह उलुएण अंसुमाली न पलोइओ किमिच्चिएण वि न
सो सयलतिहुयणपचक्खो ? ता सबहा संवणपीऊसवरिसकप्पं साहेसु एयसरूवं । मागहेण भणियं—एवं करेमि ।

एसो हि पभूयरयणडूवेयडूवषयपइड्डियदाहिणसेडिपरिविडो निप्पुनयनरदुल्लहगयणवल्लहपुरपहू अणंतविरिओ नाम
विज्जाहरचक्कवड्डी विसंहुकंदोइदलदीहरच्छीहिं रूयाइसयविजियामररामाहिं अंतेउरीहिं परिगओ सक्को व देवलोए विलसंतो
कालं वोलेइ । तस्स दुवे पुत्ता सयलकलाकलावकुसला सिद्धसव्वेज्जा महाबला—एगो मेहनाओ अवरो सिंहनाओ ति ।
पढमो ठविओ जुवरायपए, इयरो य कुमारभुत्तीए । सरंतसु य वासरेसु कणिट्टपुत्तस्स पुव्वकयकम्मदोसेण कुट्टवाहिणा विणडं
सरीरं, पउत्ता विविहदव्वोसहप्पओगा, न जातो थेवमित्तो वि उवयारो । विसन्नो एसो, परिचत्ता जीवियासा । दुंहुट्टिएण

१ विणाधरनरेन्द्रसन्दोहमणिमुकुट्टमण्डितकमस्य ॥ २ °कम्मस्स प्रती ॥ ३ °णसिरं प्रती ॥ ४-अर्पणेन ॥ ५ विच्छेदः-विस्तारः ६ ओहामिय-
अभिभूत ॥ ७ श्रवणपीथूपवषक्कलं कथय ॥ ८ प्रभूतरत्नाब्जवैताब्जपर्वतप्रतिष्ठितदक्षिणश्रेणिपरिदृढः निष्पुण्यकनर- । परिदृढः-स्वामी ॥ ९ विकसितनी-
लकमलदलदीर्घाक्षिभिः रूपातिशयविजितामररामाभिः ॥ १० दुःखार्त्तेन ॥

य विज्ञाहरचक्रवर्तिणा पयद्विया मंत-तंता, तेहिं वि समहिगतरं वद्धिओ वाही । सोभसंभारपूरिअंतगलरंधो य रोयंतो सो वारिओ पन्नत्तिमहाविज्ञादेवयाए, जहा—

मो खयराहिव ! किमेवं गरुयविज्ञाहरयंसजम्मसहसंभूयं पि धीरिममवहाय पागयनरो व 'निवियमुव्वहसि । पुणकयदुक्कयाणं पि किं देवो दाणवो वा सयमेव तित्थयरो भयवो वा गोयरमगतो दिट्ठो निसामिओ वा ? जमेवं संतप्पसि । एएण हि महाणु-
भावेण पुव्वजम्मे कंचीपुरेसरस्सिचिम्मनरिंदपुरोहियभवे वट्टमाणेण अचंतरायसैम्माणजायजणपूयाइरेगपरिविद्धियट्टविहमय-
ट्टाणेण सगिहमोयणकरणपयट्टेण तक्खणमासखमणपारणयागयउररायरिसिणो सणंकुमारस्स हीलाए उच्चिट्ठा भुत्ताव-
सेसा दवाविया भिक्खा । सुणिणा वि सुंणियतक्का[लो]च्चियदवाइसुद्धिणा गहिया आगमसुतविहिणा, परिमोत्तुमारद्धा य । नवरं
देवयानिवारिण्ण परिहरिया अणेण, तथा वि देवयाए जायगरुयामरिसाए पुरोहियसरीरे निवत्तिया समकालं सोलसमहारोगा-
यंक्ता । तेहिं अचंतवाहिज्जमाणो मीणो व थोवजलखित्तो तल्लुवेच्छि कुणंतो मतो, उववन्नो य निंदियजाईसु, तत्थ वि रोगनि-
वहविद्धुरिओ विवन्नो । एवं कइवयभवगहणाइं अणुभविय तिक्खदुक्खाइं दुक्कम्मसावसेसयाए कयतहाविहसुकयविसेसो संपय-
मेसो तुह पुत्तत्तणं पत्तो, पुणुत्तदोसलेसओ य इमं दुत्थावत्थमुवगओ ति । ता विभावियभवभावसरूवो महाराय ! सुंचं

२ शोकसम्भारपूर्वमाणगलरध्नः ॥ २ निव्वेयं प्रती ॥ ३ समाणजाणजणं प्रती । अलन्तराजसम्मानजातजनपूजातिरेकपरिवर्षिताष्टविधमद-
स्थानेन स्वष्टहभोजनकरणप्रयत्नेन तत्क्षणमासकपणपारणकगतजपुराज्येयैः रानन्दुमारस्य हीलयाम उच्छिष्टा ॥ ४ शततत्कालोचितद्रव्यादिशुद्धिना ॥ ५ तीम-
व्याकुलीभावम् ॥ ६ च समाव्यं प्रती ॥

शिवभद्रस्वरि-
विरहओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगरो ।
॥१३७॥

संतापं, पडिवजसु धीरत्तणं, अणुचित्तिसु दुडुचेड्डियाणं कडुयविवागं ति । इमं च सोच्चा चितियं विजाहरनरिंदेण—

अवि पलयलुलंतो लोलकछोलमालाउलजलहिजैलोहो रुभए वित्थरंतो ।

कह वि सुहुमखोमक्खंडमुत्तोलिमज्जे, पडुवणपवाहो कीरए निच्चलो य ॥ १ ॥

अवि य सुचिरकालं लिंस्सई य प्पथंडं-जलिरजलणजालामंतोऽनलस्स ।

सुरगिरिपणगेणं पाणिपंचगुलीसुं, घडिंथनिहठिणं नूण कीलिजई य ॥ २ ॥

न उण विग्गुणजीबुज्जोगसंजोगजम्माऽसुहठिइ-रसकम्मुप्पीडपीडं असोडुं ।

अविं असुर-सुरेहिं सेरंसंचारसारं, समयमवि य ठाउं निच्छियं लब्भईह ॥ ३ ॥

ता सब्बहा संकडमिममावडियं, न संकेमि कुसलमिमस्स-त्ति गओ पुत्तसमीवं । साहिओ देवयानिवेइयपुव्वजम्मवुत्तंतो ।
जायजाईसरणेण सम्मं पडिवन्नो य कुमारेण । ततो जायगरुयवेरग्गेण अचंतविलीणकिमिकुलाउलकलेवरावलोयणविणिच्छि-
यहुयासणपवेसेण भालयलघडियपाणिसंपुंडं विन्नत्तमणेण—ताय ! विसमो दसाविवागो, पडिक्कला कम्मपरिणई, न य पे-

१ °लुलंत लो° प्रती ॥ २-जलोघो रुध्यते ॥ ३ सूक्ष्मक्षौमखण्डमुक्तावलीमध्ये ॥ ४ श्लिष्यते च प्रचण्डश्वलनशीलज्वलनश्वालजालमताऽनलेन ॥
५ °तो जल° प्रती ॥ ६ सुरगिरिपद्मेकेन पाणिपद्माहुलीषु घटिकानिभस्थितेन नूनं क्रीड्यते च ॥ ७ °यविह° प्रती ॥ ८ विगुणजीवोद्योगसंयोग-
जन्माशुभस्थितिरसकर्मोत्पीडपीडामसोडुम् । अपि असुरसुरैः स्वैरसञ्चारसारं समयमपि च स्थातुं निश्चितं लभ्यते इह ॥ ९ °वि य सु° प्रती ॥
१० °रसञ्चार° प्रती ॥ ११ °च्छिउं ल° प्रती ॥

गत्युपष्ट-
म्भदाना-
धिकारे सु-
जयराजर्षि-
कथान-
कम् १८।

॥१३७॥

च्छामि किं पि आरोगक्षणे उवाच, ता मग्गेमि किं पि जइ तुब्भे देहं ति । विज्जाहरचक्खवट्ठिणा भणियं—वच्छं सिंहनाय ! किमेवं जंपसि ? तुज्झ वि किं पि अदेयं ? निस्संको भणसु जेण तं पयच्छामि ति । सिंहनाएण भणियं—ता[य !] जइ एवं ता तुब्भेहिं न कायबो थेवो वि हुयासणप्पवेसेण अप्पविधायं कुणंतस्स महं विग्घो ति । ततो अविभावियवयणच्छलसमुच्छं लंतातुच्छपच्छायावो खयरचक्खवट्ठिसरो महंतं चित्तसंतावमुवगतो । इयरो वि वारिजंतो वि नियगलोणेण पयंगो व पडिओ हुयासणे । जाओ य नयरे महंतो हाहारवो । तम्मगमणुसरंतो कट्टेण पडिसिद्धो तदंतैउरीजणो ।

‘हा ! कीस मए देवयासिद्धुवजम्मवइयरो एयस्स कहिओ ? कीस वा एयं डब्भत्थणा [अ]ब्भुवगय ?’ ति चाढं संत-
प्यंतो, कत्थइ रइं अलभंतो य, अचंतं निवारिजमाणो य रायलोएण, मेहनायं खे ठविज्जण महाबाहुपट्टुसमीवे इममेव
वेरगकारणमुवहंतो विज्जाहरीसरो समणो जातो, पढमपवज्जादिणाओ वि पक्खक्खमणाइतवं करेइ । अणवरयं अवरारवि-
ज्जाहराहिवकीरमार्णीं वंदण-पूयापडिवत्तिं पि ‘धम्मज्झाणविग्घं’ ति मत्तमाणो ‘मुणियधम्मसारो’ ति गुरुज्जणाणुत्तातो इमं
सुवेलाचलविज्जणवविहारमच्छीणो । अणिच्छंतस्स वि य एयस्स महामुणियो एस छत्तधारगो अहं च मागहो मेहनाय-
नरिंदेण पिउणो परमभत्तीए सवहुमाणं धारिया समीवे । जद्विसं एयमरीरवत्तं नो लहइ तद्विसं भोयणं पि परिहरइ नरिंदो ।
एत्तो य उवरोवत्तिं एयपत्तिजाणत्थं इति जंति य विज्जाहरा । संपयं च इमिणा मुणीसरेण कयं चाउम्मासखमणं । पज्जं-
तमुवगए तम्मि ‘अज्झदिणे क्हमेसो पारिहि ?’ ति वाउलीहया अम्हे । एसो य महप्पा पहरदुगसमए पगुणीकयपडिग्गहो

१ °सणं उं प्रतो ॥ २ आत्मविपातम् ॥ ३ अविगाधितयचनच्छलयमुच्छलयत्तुच्छपथात्तापः ॥ ४ °यतुब्भं प्रतो ॥

देवभद्रस्वरि-
विरहओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो।
॥१३८॥

जाव चिट्टइ ताव एर्यंसंसगससुगगयविवेवससमासाइयजाईसरोण हरिणेण सबत्तोपलोयणसुणियतुहसरूवेण आंगंतूण दरि-
सिया चलणेसु निवडिऊण तहाविहा चेडा। सुणियतदिंगियागारो य एस अणगारो हरिणोवदंसिजमाणमगो [समा]गतो तुहंतियं
ति। ता भो महाणुभाव ! न तुमं सामन्नपुन्नो सि ॥छ॥

इमं च सोच्चा वंवगयसवपुवुत्तकुवियप्पो परमं पमोयपब्भारसुव्हंतो पसुत्तो रयणीए संगमत्तो । बहुलंघणाणुचियकंद-
मूल-फलाइवसतो समुप्यन्नं उदरखलं, जाया वाढं अरई, तहाविहपडियाराभावओ य मरिऊण तीए चेव अवज्झाए नयरीए
नरिंदविजयरार्यग्गमहिसीए सीयानामाए देवीए गब्भम्मि संभूओ पुत्तत्तणेणं ति। जम्मणसम[ए य] एयस्स महादुग्गण्डि-
यपच्चंतपुहइपालविजएण वद्धाविओ जणगो । कंयं च से समहिगहरिसुल्लासपुव्वयं जम्मणवद्धावणयं, वारसाहे य पयैड्डियं
सुजओ त्ति नामं । समइकंतवालभावो य पढमं पडिवन्नो वाहत्तरीए कलाहिं, पच्छा वत्तीसरायकन्नगाहिं । अवि य—

चउरगुणो भुयदंडुन्नामियकोदंडकोडिभागम्मि । चोञ्जमिणं चउदिसि नमइ भीयअरिरायसिरिविसरो ॥ १ ॥
धोरंघणथणियविब्भमपयंडकोदंडगुणझणकारो । कुणइ अकाले चिय रायहंसवग्गं भउव्विग्गं ॥ २ ॥
एगो वि से पयावो सक्खा दीसइ दुहा परिणमंतो । हिमसिसिरो पणयाणं इयराण य पलयजलणसमो ॥ ३ ॥

१ एतत्संसर्गसमुद्रतविवेकवशासमासादितजातिस्मरणेन हरिणेन सर्वतःश्लोकनज्ञातत्वत्स्वरूपेण ॥ २ व्यपगतसर्वपूर्वोक्तकुविकल्पः ॥ ३ 'यम्मग्गं' प्रती ॥
४ कयञ्च से प्रती ॥ ५ प्रतिष्ठितम् ॥ ६ 'दंडनमियं' प्रती ॥ ७ वोरयनस्तनितविभ्रमप्रचण्डकोदण्डगुणझणत्कारः ॥ ८ राजहंसाः राजानश्च ॥

॥ ४ ॥

ताव क्हा इयराणं चीगे जाणे नए य त्रिणए य । दक्खचे दक्खिणे य जाव नो शुवई एस
एवंगुणो य सो पिउणा पइड्डिओ नियपए । सयं च पडिबन्ना ममणदिव्खा । गुरुणा समं
वसुंधरं विहरिउमारद्धो । सुजयमहानरिंदो वि मिउंकरकयकुवलयारणंदो चंदो व पइदिणपइमाणंगो
लमइ । अन्नया य अचंतचागेण तुच्छकरगहणेण [य] निट्टिया कोम-कोट्टागौरा । निवेहयमिणं रत्तो तन्नित्ताहिगारेहिं ।
विसन्नो य एसो—अहो ! किमेयं जूयपयुहवसणविरहियस्म वि, गरुयदाणजोगे वि तुच्छं धिय पयच्छंतस्स एवं भविस्सइ—त्ति
संघं चिय करं गिण्हंतस्स वि एगपए धिय कोस-कोट्टागाराणं रिचत्तणं ? ति, मन्ने गमाणुचियदाणाइणा एवं भविस्सइ—त्ति
वाहराविओ भाणुदत्ताभिहाणो सिरिहंपारिगहिओ । पुच्छिओ य एसो—अरे ! अच्छउ तावःसेसं, एत्थ संबच्छरे किं मए

कस्स दवावियं ? ति । तेण भणियं—देव ! निसामेसु—

कोटीर्दश सुवर्णस्य चैवीशदयिने ददौ । लक्षवीराय वीराय देवः सौडीर्यरञ्जितः

दुर्लक्षलक्षवेधेन राधावेधविधायिने । नेपालसूत्रने तुष्टो निष्ककोट्यावदापयत्

म्लेच्छराजजयावाप्तौ बन्दिदृन्दारकैः स्तुतः । देवस्तेभ्यः प्रहृष्टोऽथौ स्वर्णकोटीरकरपयत्

॥ १ ॥

॥ २ ॥

॥ ३ ॥

१ 'त्यागे' दाने ज्ञाने नये ॥ २ चन्द्रपक्षे—मृदुभिः करैः—किरुनेः कृतः सुवलयानां—रात्रिविकासिकमथानामानन्दो येन, राजपक्षे—मृदुभिः—आत्यस्यैः करैः—
राजपक्षे तु अत्रानि—
कृतः कुबलस्य—महीबलस्य आतन्दो येन सः । पुनश्चन्द्रः प्रतिशिनं वर्धमानानि अत्रानि—कलास्पाणि यस्य, राजपक्षे तु अत्रानि—
देहावयवानि । 'राजश्रियं' चन्द्ररक्ष्मी राजरक्ष्मी च ॥ ३ 'गाद निं' प्रतो ॥ ४ 'श्रीशुद्धपरिप्रदिकः' भाष्याकारिकः ॥

देवभद्ररि-
विरहो
कहारण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो
॥१३९॥

दक्षेभ्यो दक्षिणात्पीयगाथकेभ्यश्चतुर्दश । हाटकस्य स्फुटं कोटीरदिशद् गीततोपितः
संचराय कृतोद्दामचित्रमायेन्द्रजालिने । अत्यन्तविस्मयस्मेरो हेमकोटीरदा नव
तथा कोटीर्हिरण्यस्य पञ्च पञ्चमगानतः । तुष्टः प्रदत्तवान् देवः पथिकाय प्रवासिने
विचित्रनाट्याविज्ञानतुष्टः कोटयेककाञ्चित् । सर्वाङ्गीणमलङ्कारं केरलीसादचीकरत्
उदीर्णाजीर्णसम्भूतज्वरातङ्कविधातिनम् । देवोऽष्टहेमकोटीभिः सद्यो वैद्यमपूजत्
प्रकीर्णदानतो जग्मुः स्वर्णकोटयोऽष्टविंशतिः । पञ्चाशीतिश्च कोटीनां तदेवं सर्वसङ्घयया
इत्थं निवेद्य निःशेषं व्ययस्थूलसमुच्चयम् । भूपतेर्वर्षसम्बद्धं विरराम स बुद्धिमान्
इमं च सोच्चा जायचित्तसंतापो राया भणितुं पयतो—के वयं दायारो ? केचित्यं वा दिन्नं ? जमेत्तिण वि निट्टिया
कोस-कोट्टागारा, अज्ज वि सुव्वइ—केहिं वि सप्पुरिसेहिं नीसेसा वि सागरावसाणा मेइणी 'निरिणीकय त्ति, अहं पु[ण]
केइवयजणतुच्छयरवियरणे वि कं सुस्समणो व निर्गंथो जाओ भिइ ? अहो ! निष्पुन्नया, अहो ! अदिन्नदाणया, अहो !
विहलालीयसंभावण त्ति । इच्चाइ अप्पाणं ज्झरंतो विसज्जियसेवागयजणो उवसंहरियपेक्खणयाइवावारो कयपाओसियदेवया-
पूयाकायवो ठिओ सुहसेजाए । कट्टेण समागया निदा । विउद्धो य पहायसमए य मंगलतूरवेणं । ततो संपाडियपभायकिच्चो
निसन्नो अत्थाणमंडवे । एत्थंतरे विन्नत्तं कोसागाराइनिउत्तेहिं, जहा—देव ! वद्धाविज्जह तुब्भे, केणइ हेउणा न याणामो

१ निरणीं प्रतो । अट्टणीकृतेत्यर्थः ॥ २ कतिपयजनतुच्छतरवितरणेऽपि । वितरणं—दानम् ॥ ३ 'निर्गन्थः' निष्परिग्रहः ॥

यत्पुष्ट-
भदाना-
धिकारे सु-
जयराजर्षि-
कथा-
नकम् १८ ।

॥१३९॥

कणगाइणा भंडारा सव्वे पडिपुन्ना गयणग्गसिहा जाय चि । ततो राया 'ईसिविहडियओट्टुडडाणुमेयपमोयाइसओ पुणो चि जहिच्छाए अच्छिन्नपसरो दाउमारद्धो ।

नरं पणट्टुकोसाइनिसामणेण निउंविवा पचंतपत्थिवा, पारद्धा य देसोवद्वं काउं । सुयं च एयं सुजयरइणा, पयट्टो महया संरंभेण तदुचरि विक्खेवेणं, कइयपयाणएहि पत्तो सदेससीमं । जातो य पचंतराईणं महासंखोभाइरे[नि]ण अमया-मक्खणेण व अचंतमइसारो । आलोचियं विज्जेहि व मंतीहि रोगुट्ठाणं, निच्छियं च तदणुप्पवेसलक्खणं से ओसहं । ततो ते पचंतराइणो लंबंतमुक्केसकलावा कंठारोवियकुठारा सेवं पवन्ना सुजयरत्तो, दिन्नाभयप्पयाणा य गया जहागयं ।

राया वि कोउगेण इओ तओ काणणंतरेसु वियरंतो पविट्टो वहलतलतमालसामलमेगं वणनिगुंजं । पेच्छइ य तत्थ—
आयावणभूमिगयं उवरिधरिजंतसेय[ध]य-छत्तं । पुस्तो पढंतमागहमइसयसुंदरागारमेगमणगारं ॥ १ ॥

ततो दूराउ चिय पम्मुक्करायरिहंविधो पडिओ साहुणो चलणेसु । 'कहिं मए एवंविहं रूवं दिट्ठं ?' ति ईहा-उपोहा-इययट्टेण य सरिओ पुव्वभवो, जाणितो परमत्थो । विन्नत्तो य सुणी—भयवं ! परियाणह तुब्भे ममं ? ति । साहुणा भणियं—भो देवाणुप्पिया ! न सम्मं परियाणामो । राइणा भणियं—सुवेलेसलपरिसंठिएहिं कुरंगदंसिज्जमाणमग्गेहिं तुब्भेहिं चाउम्मासियपारणगे तहाविहकंदफलाइग्गहणेण जोऽणुग्गहिओ सो हं तव्हिणरयणीए अणुचियाहारवसुप्पन्नपोट्टुसूलो

१ ईपादिपाटितौष्ठुटागुमेयप्रमोदातिशयः ॥ २ गर्विता इत्यर्थः ॥ ३ 'विक्षेपेण' सेन्येन ॥ ४ 'अभयामक्षणेन' हरीतकीमक्षणेन इय अत्यन्तम् 'अतिशयः' विरेचनम् । थालोचितं च वैधैरिव ॥ ५ 'रिसिन्धि' प्रती । प्रमुक्कराजार्हचिह्नः ॥ ६-यशोत्पन्नोदरशूलः ॥

देवमहस्वरि-
विरहओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो ।

॥१४०॥

तइया मरिऊण तुम्ह पसाएण कोसलदेसाहिवत्तणं पत्तो, धन्नो य अहं जेण विजियकप्पपायवं संसारारणवत्तीणं जंतूणं परमदुद्धहं दुह दंसणं लद्धं ति ।

एत्थंतरे 'भोयणपत्थावो' त्ति विन्नत्तो सूवगारेणं राया । ततो हेरिसुल्लसंतरोसंचकच्चु[इ]यकाएण वंदिऊण रत्ता 'कुणसु भयवं ! पसायं जहासिद्धअसणाइगहणेणं' ति निमंतितो साहू । 'पक्खदिणपारणजं' ति जुगमेत्तखेचदिडिपसरो रायाणुमग्गेण गतो रायावासं । ल्हिया केसपा[सिण] से चलणा रत्ता, निज्जीवपएसे दिन्नमासणं, निसन्नो साहू । 'तमिमद्युत्तमं पत्तं, सा य एसा विसिद्धदेयसामग्गी, सो य एसो एगंतविसिद्धो दाणपरिणामो, सवहा संहलीहूओ अज्ज धरवासो' त्ति हरिसंपगरिसमुद्धहंतेण नरिंदेण असण-पाण-खाइम-साइम-वत्थ-कंवल-भेसहाईणि पणाभियाणि तस्स । साहुणा नि उणमुप्पायेणविसुद्धिं परिभाविऊण जहोवयारं अरत्त-दुट्टेण गोणीवच्छर्गचत्तगहणनाएण गहियं किं पि । वंदितो य सपरियरेणं रत्ता । गतो सो जहागयं ।

परिचत्तसयलवाारंतरेण य पुहईवइणा पञ्जुवासिओ कइयदिवसाणि । जाणिओ मुणिमुहातो जिणिंद्धम्ममपरमत्थो ।

१ इपोल्लसद्रोमावकच्चुक्कितकायेन ॥ २ सलहीहू° प्रतो । सफलीभूतः ॥ ३ हर्षप्रकर्षमुद्रमानेन ॥ ४ 'कंवणभे°' प्रतो ॥ ५ 'गोवत्सकल्पक-ग्रहणन्यायेन' यथा गोः वत्सः मनुष्यैः त्यक्त-शेषतया रक्षितं स्वमातुः दुग्धं गृह्णाति-पिबति तद्दइ मुनिरपि लोकैः शेषतया रक्षितं यत्किमपि आहारादि भिक्षायां गृह्णाति इत्यसौ गोवत्सकत्यक्तग्रहणन्याय उच्यते; यद्वा यथा गोवत्सः-वत्सतरः चारी चरन् शेषरक्षणेन चारी गृह्णाति-चरति, न तु समूलोत्वातं चरति, एवं मुनिरपि शेषरक्षणेन भिक्षाचर्या चरति इत्ययमपि गोवत्सकत्यक्तग्रहणन्याय उच्यत इति; एवमुभावप्यार्थावत्र मुनिगोचरचर्यायां सङ्गतविति ॥ ६ 'गवत्त°' प्रतो ॥

पत्युपष्ट-
म्भदाना-
धिकारे सु-
जयराजर्षि-
कथा-
नकम् १८ ।

॥१४०॥

पथावे य समुत्पन्नवेरगेण विन्नत्तो मुणी—भयवं ! सब्हा कुणसु कोसलपुरीए विहारं, जेणाहं पुत्तारोवियरज्जभरो तुम्ह समीवे पव्वञ्जं अणुचरामि । मुणिणा भणियं—महाराय ! जुत्तमेयं तुम्हारिसाणं, वयमवि वट्टमाणजोगेण एवं काहामो त्ति ।

ततो वंदिज्जण विज्जाहरायरिसिं गओ साया सनयरिं । निवेहत्तो निययाभिप्पाओ संति-सासंताईणं । अणुमन्नियं तेहिं । निरूत्ताविय अभिसेयजोगं लग्गं पइट्ठिओ पुत्तो रज्जे, काराविओ वंदिमोक्खो, उग्घोसाविया अमारी, पारंभिया जिणभवणेसु महूसवा, दवावियं तिय-चउक्क-चच्चरेसु दीणा-डणाहाईणं दाणं ।

संपत्तो य समुच्चियसमए भयवं विज्जाहरायरिसी । महया रिद्धिवित्थरेणं रायसुयसयसमेण य पवन्ना रत्ता तदंतिए दिक्खा, संवेगसारं च पवत्तो संजममणुट्ठिं । विहरंती य गुरुणा समं गतो य पोयणपुरं नयरं । तहिं च सो पालियजहु-त्तसामन्नो मरिं अच्चुए कल्पे देवत्तणेण उववन्नो त्ति । 'सम्ममाराहियं' ति अहासन्नहियदेवेहिं [कया].से निसीहियामहिमा ।

गाढकोऊहलाउलिज्जमाणेण य पुच्छिओ गुरु लोणेणं—भयवं ! को एस महप्पा महप्पभावो समणसीहो जस्स.सुरेहिं पि एवं वट्ठिज्जइ ? । ततो विज्जाहरायरिसिणा सिद्धो सबो मूलातो आरुभ तव्वुत्तन्तो । तं च जहट्ठियमवगम्म विम्हियम-णेण भणियं जणेण—भयवं ! थोवंतहाविहदाणाओ वि कहमेवंविहपरमफलवित्थरुत्थंभियसुक्यकप्पपाययुप्पाओ संभवइ ? । गुरुणा भणियं—सुणसु,

१ "न्नियन्तेहिं प्रती ॥ २ स्तोक्तयाविधदानादपि कर्ममेवंविधपरमफलविस्तरोत्पत्तिगतमुक्तकल्पपादपोत्पादः ॥

॥ १ ॥
 ॥ २ ॥
 ॥ ३ ॥
 ॥ ४ ॥
 ॥ ५ ॥
 ॥ ६ ॥
 ॥ ७ ॥
 ॥ ८ ॥
 ॥ ९ ॥
 ॥ १० ॥

जह सुकुमारमहीए तणुं पि वीयं जलेण संसितं । जणइ महंतं विडेविं गुरुविडवाडोवरमणिजं
 तह थेवं पि सुपत्ते सैद्धाजलसित्तमोष्पियं दाणं । जणइ जणाणमन्नस्सं महल्लकृष्णाणवह्लिघणं
 वत्थ-ऽण्ण-पाण-भैसह-कंजल-सेजा-ऽऽसणाणमेक्केकं । उवउत्तं साहूसुं किं व गुहं तं न जे कुणइ ?
 इयरम्मि नि उवयरियं पच्चक्खं दिट्ठिमिड्डकलजणगं । किं पुण महग्घगुणरयणरोहणेसुं सुसमणेसु
 सुणिवसहो नित्थामो दुवहसंजमभरं न वोढुमलं । ता तव्वहनुवणरणं इड्डं अन्नाइदाणमिणं
 आहं क्हं संजमवज्जियस्स लिंगावसेसमेत्तस्स । एवं सइ दाणविही विसिड्डकलया हवइ गिहिणो ?
 तदाणोवग्गहिओ अणिड्डचेट्टासु वट्टइ विंसकं । तत्कारवणेण गिही अच्चंतं दोसंवं नेओ
 सच्चमिणं जइ दाया करेज्ज एवंविह नणु विक्रप्पं । दंसि अहं जेण इमो वट्टइ अविंसिड्डचेट्टासु
 अह र्हरिसणाणुरागेण धम्मखिसानिवारणट्टाए । लिंशि चि उच्चियदाणे क्ह गिहिणो बुचई दोसो ?
 ईंहरा [से]णिग्रयाया सुरमुणिमीणग्गहं निन्नारित्तो । सामुल्लानुपुरस्सरसत्तारसम्मत्तं हवउ

१ जइन सं प्रती ॥ २ 'विटपिनं' वृद्धे गुरुविटपात्रोपरगणीयम् । विटपः--शान्ता पल्लवनिस्त्वारध ॥ ३ अद्वाजलशिक्षमपितम् ॥ ४ महाकल्याणवह्लिघनम् ॥
 ५ 'ह' अहं प्रती ॥ ६ निःशङ्कम् ॥ ७ दोषवान् श्रेयः ॥ ८ दर्शनानुरागेण धर्मनिन्दानिवारणाधाय ॥ ९ इतरथा श्रेणिकराजा सुरमुनिमीनग्रहं निवारयन् ।
 सामोल्लानुपुरस्सरम् असारसम्पक्त्ववान् भवतु ॥ अत्रार्थे इदं शास्त्रोपनिषद्विदां पारस्पर्यम्--एकदा किल मगधराजश्रीश्रेणिकस्य धर्मदाज्यैपरीक्षार्थं कृत्रित् सुरः
 तद्गमनमार्गान्तः साशुल्हेण जलमध्याद् गतस्यान् गृह्णाति । व्रजता च तेन वर्त्मना मगधराजेन नीनग्रहणप्रवृत्तः स कृतकमुनिः साम्ना निषिद्धः सन् प्रोवाच,

न य धम्मस्वियज्जणमुवइहं एयमवि न वत्तं । परमं अचोहिवीयं एयं तिव्वाइमणणाओ

॥ ११ ॥

इमिणा अवन्नवाओ वि वज्जणीयत्तणेणमवसेओ । जइ होज गुणलयो वि हु ता तग्गहणं चिय विहेयं

॥ १२ ॥

प्रपरिवाए परदोमदंसणे परविहंणे य रया । हारिंति ही ! सक्कं मूढ त्ति कयं पसंणेण

॥ १३ ॥

नियभूमिगाणुरूवं जहोचियं दाणधम्ममकुणंतो । उद्धरिही अप्पाणं भवक्खाओ कहं व गिही ? ॥ १४ ॥ किञ्च—

शास्त्रार्थचिन्तन-परप्रतिबोधना-सर्वव्याख्या-तपो-विनय-संयम-सत्त्वरक्षाः ।

शुत्पीडितो यतिरलं न विधातुमस्माद्, धीरैरगधतं उपग्रहदानधर्मः

॥ १ ॥

छूता-ऽनल-क्षितिप-तस्कर-वारि-वेश्या-दायाद-तर्कुक-सुहृत्सुतभोगभङ्गि ।

वित्तं विमूढहृदयो हि विदन्नपीदं, साधूपयोगि न करोति तदाऽन्तरायः

॥ २ ॥

तत्प्राणिपङ्कजपुटीमटतीवं लक्ष्मीः, स्वप्नेऽपि वाञ्छति न तं विषदुद्रुताऽपि ।

यस्यानिशं सुमुनिदानविधौ रमन्ते, वाक्काय-चित्तकरणानि शरीरभाजः

॥ ३ ॥

यद्—राजन् ! त्वं न जानासि परमार्थम्, किञ्च तव्येऽपि साधवो गाहशा एव । तथाऽप्यनुपशममप्राप्तुवता गगनेशेन पुनरप्यसौ मीनग्रहणप्रवृत्तः सुरसुनिः
साम्नीय प्रतिबोधितः तद् स्वं स्वं प्रकटीचकार । सुत्वा न मगधापुरेशधर्माचलत्वं स नाथो नाकलोऽरुमलयक्रे ॥

१ आत्र सन्धिनं विहित इत्यसन्धित्वदोषः ॥

देवमहेश्वरि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामसगु-
णाहिगारो ।
॥१४२॥

इति नियतमनिष्टाद्रीन्द्रवज्रोपमानं, शुभनिवहनिधानं यत्पुपटम्भदानम् ।
खचरनुपमहर्षिः कीर्तयित्वा सभायाः, कृतविहरणबुद्धिः शिश्रिये स्थानमन्यत् ॥ ४ ॥
॥ इति श्रीकथारत्नकोशे यत्पुपटम्भदानाधिकारे सुजयराजपिकथानकं समाप्तम् ॥ १८ ॥

○○○○○○○○

सम्मत्ताइगुणेषु पुव्वुत्तेसुं पयड्डुमाणो वि । कुग्गाहवं विसीयइ ता तच्चगे जएज्ज दहं ॥ १ ॥
तुच्छां बुद्धी थोवं पयत्थविसयं च नूण विन्नाणं । भावा अइदिया केवलीण विसया परं हुंति ॥ २ ॥
जो तेषु वि समईगारवेण सुंदर-अयुंदरविवेजो । विहि-पडिसेहपहाणं परूचणं ना तयं मोहो ॥ ३ ॥
कुग्गहिणो वि सरूवं जत्थ मई तत्थ नेइ जुत्तीओ । इयरो य अन्नहा तेण निदिदं कुग्गहग्गहणं ॥ ४ ॥
नियमइपमाणयाए पयड्डुमाणे समत्थकिच्चेसु । अइसइनाणीण गिरं गरुयं पि असारयं निति ॥ ५ ॥
तह भावम्मि अतीए अइदुकरकारिणो वि सीयंति । विज्जेयविवज्जियाए किरियाए रोगविहुर व ॥ ६ ॥
जहं मंत-[तंत-]जोइस-चिगिच्छसत्थाइ अइसइपणीयं । कज्जकरं तह समईवियप्पियं न उण थेवं पि ॥ ७ ॥

१ यत्तेत ॥ २ °च्छा बुद्धी थो° प्रतो ॥ ३ कुग्गहिणोऽपि स्वरूपं यत्र मतिः तत्र नयति गुणीः । 'इतरथ' सद्गद्दी न 'अन्यथा' यत्र युक्तिः तत्र मतिं नयति, तेन निन्दितं कुग्रहग्रहणम् ॥ ४ निजमत्तिप्रमाणतया प्रवर्तमानाः समस्तकृत्येषु । 'शक्तिशिश्रानिना' तीर्थकृता गिरं गुर्वोमपि असास्तां नयन्ति ॥ ५ वैथकविवर्जितायां क्लियायाम् ॥ ६ जइ मं° प्रतो ॥

कुग्रहत्यागे
त्रिमलोपा-
ख्यानकम्
१९ ।
कुग्रहस्य
स्वरूपम्

॥१४२॥

समकालजन्ममाणुभावेण य नहुमाणपीडणो समगं कीलंति, समगं भसंति, समगं भुंजंति, न परोपरविरहिया मणानं पि चिहंति । अट्टथारिसिया य खेत्ता लेहसालाए । पढियसमुच्चियकलावा य कीलंता ते अमच्चभवणं गया, दिट्ठा भत्त-पाण-निमित्तमागएण मुणिसंघाडएणं । तम्मज्झाओ जेट्ठेण अइसइनाणिणा 'विजणं' ति सिट्ठमियरस्स, जहा—एयाणं कुमाराणं एणो कुडिलबुद्धी कुगइगामी य, इयरो य पयइपसनमइविभवो पयइभदो सुगइगामी य । इमं च कंडगंतरिएणं निसामियममच्चेण । जायविमहयभरेण य चित्तियमणेण—अहो ! किंनिमित्तं [एवं] जंपियमणेण साहुणा ? न ताव राग-दोसाइवियारो संभा-विजइ एयस्स पैतोयणविरहातो, न य वित्तहभासणे निमित्तं किं पि संभाविजइ धम्मकिंचेसुं सज्जमौणातो, ता निच्छियं अवित्तहमेयं वयणं, केवलं 'को पुण एयाण कुमाराण मज्झातो एवंविहसरूवो ?' चि न मुणिजइ निच्छ[य]ओ, ता तजा-णणत्थं करेमि किं पि उवायं-ति विभाविज्जण भूमीए आलिहिया देवयापडिमा । भणिया य कुमारा—पुत्ता ! एयं उल्लं-धिज्जण आगच्छह जेण तुमह आरोग्गया कल्लणपरंपरा य संभवइ चि । ततो रायसुतो चित्तिउं पवत्तो—'न जुत्तमेयं, समग्गकुसलपंचूहो म्हु एसो पूयणिज्जपूयाविइकमो' ति विभावििय तेण भणियं—नाहमिमं लंघयिस्सामि । वीओ भणितो । तेण पुण वयणाणंतरमेव अइकंता एसा । ततो ज्झत्ति चमक्किओ अमच्चो अंतोपसरंतरगरुयसंतावो वि आकारसंवरं काज्जण रायसुयं पुच्छइ—वच्छ ! कीस तुमए र्पडिमा न लंघिय ? चि । रायसुएण भणियं—

१ कथितम् ॥ २ कटकः-यवनिका ॥ ३ प्रयोजनविरहात् ॥ ४ 'सु लुज्ज' प्रती ॥ ५ 'सज्जमात्' तत्परात् ॥ ६ 'पच्चहो प्रती ॥

७ विचार्यैर्लथः ॥ ८ परित्ता न लंघयति । रायं प्रती ॥

देवभद्वरि-
विरहओ

कहारयण-

कोसो ॥

सामन्न-

णाहिगारो ।

॥१४३॥

जो भूमीयलविलुलंतसीसकेसुचएहि निचं पि । पणमिज्जइ पूइअइ वंदिअइ संयुणिअइ य ॥ १ ॥
 सो कह भूमीयलविलिहिओ वि कंयठावणो वि अक्खादो । अइलंघिउं हि जुत्तो अमत्तिभावा अजुत्तमिणं ॥ २ ॥
 जंप्पयपसायणाओ वंछिअइ काभियत्थसंपत्ती । सो मणसा वि न जुत्तो अइलंघेउं किमुप वयसा ? ॥ ३ ॥
 जो पूइओ पसीयइ रूसइ आसाइओ स नियमेण । ता पूयणिअपूयावइक्कमो सवहाऽणुचिओ ॥ ४ ॥
 तओ पुच्छिओ मंतिणा नियुत्तो—वच्छ । जइ एवं ता कीस तुमए देवयारूवमइलंघियं ? ति । तेण भणियं—ताय !
 जहतहेहाविलिहणमेत्तसंपत्तदेवयारूवे वि को अइलंघणदोसो ?—त्ति लंघिया मए एसा, परमत्थो य एत्तो, अन्नहा रेहामेत्त-
 संभविसुयंगसंगमाओ वि दंससंभवो, चित्तविलिहियकरवालाइनिसियसत्थकरिसणाओ वि सरीरहेयाइदोसप्पसंगो, ता न
 जहतहेद्वययागाराइलंघणाइणा अकछाणसंका काउमुचिय चि । ततो मंतिणा पलोइयं रायसुयवयणं । ततो भणिओ सो राय-
 सुएण—भइ ! अपुचियमुल्लवत्ति,

सौयाराऽणायारा नामस्स वि ठावणा वि पुआणं । तब्बुद्धिभावजणगतणेण पूयारिहा चेव ॥ १ ॥
 तप्पूयणा-ऽवमाणजणिया दीसंति अत्य-ऽणत्था य । ता कह निव्विसया होज आगिई देवयाईण ? ॥ २ ॥
 जं च तए भणियमिणं न हु रेहासंभवो ङसइ सुयगो । न हु चित्तविलिहियं पि हु पहरणमंगम्मि पक्कमइ ॥ ३ ॥

१ कृत्तस्यापनोऽपि अक्षादो । 'अक्षादो' इति सिद्धसंस्कृतरूपात् 'अक्खादो' इति प्रयोगसिद्धिः ॥ २ यत्पदप्रसादनात् ॥ ३ यपसा प्रती । वचसा,
 उपलक्षणात् कारेनाऽपीति भावः ॥ ४ 'इउं रां' प्रती ॥ ५ साकाराऽनाकारा ॥

देवभद्रसुरि-
विरहओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारोः
॥१४४॥

अणुचियमिमं पि हु जओ तविहझाणुभवंतमाहप्या । एवंविहभावो सिं दीसई सीसइ य कुसलेहिं ॥ ४ ॥
विमलेण ततो भणियं कंटगवेहे वि भुयगसंकाए । जइ होइ विसविगारो अन्नत्थ वि सो तथा नेओ ॥ ५ ॥
ता संक च्चिय दोसाण नूणमेवंविहाण जणियेयं । तच्चागे चत्तो च्चिय दूरे एवंविहो दोसो ॥ ६ ॥
रायसुएणं भणियं जइ एवं ता सि णेह न उ देहं (?) । खाउ विसं निस्संको होऊणं कीस सो भाइ ? ॥ ७ ॥
ता ते निविसए च्चिय संका दोसाण साहिगा जत्तो । नत्थियवाओ इय मो" सलाहणिजो न कुसलाण ॥ ८ ॥
एवंविहो य भावो न भाविभदस्स संभवइ पायं । न य तज्जम्मे वि न दुक्खकारओ नूण हरिणो व ॥ ९ ॥
अमच्चेण भणियं—रायसुय ! को एस हरी ? । कुमारेण जंपियं—निसासेसु,

कुंछ्छागपुरे नयरे एगो उच्छन्नवंसकुलपुत्तओ [हरी नाम] दोगच्चदंतो तँण-कड्डोवाहरणेण जीवइ । अन्नया य जायसंभव-
रिसणं, निट्ठियमासन्नतण-कड्डाइयं । ततो पँच्छयणसमेओ सो दूरयदेसाउ उवाहरियतण-कड्डाइणा जीविउं पवत्तो । एगम्मि
य दिणे तण-कड्डुच्चयं कुणंतेण रय-कयवरपच्छाइयसरीरा पायडसीसमेत्ता दिट्ठा अणेण जक्खपडिमा । पहिट्ठो एसो, 'जइ
पुण एत्तो वि दारिदावगमो हवइ' ति आहत्तो पुण्फाईहिं पूइउं । गयाणि केच्चिराणि वि दिणाणि, न मणागं पि पसंतो
जक्खो । 'मुक्खो लो[ओ] देवयापूयणाइणा अप्पणो कंछाणं मग्गइ' ति विपडिवन्नो एसो पारद्वो सिला-गल-लिंड-डहणाइणा

१ सिं, न दीं प्रतो ॥ २ ता तो निं प्रतो ॥ ३ जुत्ता प्रतो ॥ ४ नास्तिकवादः ॥ ५ 'मो' इति पादपूरणार्थकमव्ययम् ॥ ६ कळां
प्रतो ॥ ७ तृणकाष्ठोपाहरणेन ॥ ८ 'अवर्षणम्' अद्भुष्टिः ॥ ९ पथ्यदत्तं-शम्बलम् ॥

कुग्रहत्यागे
विमलोपा-
ख्यानकम्
१९ ।

हरेः कथा-
नकम्

॥१४४॥

उत्सर्गिगुं । पद्मदिणतहाविहगंधविधुरियसरीरो जक्खो विचिंतेइ—अहो ! कीणासचयणं पविसिउक्कामस्सं मोक्खेलोयस्स दुविलसिएसु पयत्तो जं एं अम्हारिसेसु वि ञ्छड्डिज्जइ, ता दंसेमि सवंकसविणासकरणेण दुव्विणयफल-न्ति विभाविय पच्चक्खी-हओ एसो जंपिउं पवत्तो—भो कुलपुत्तय ! तुह अससिसमत्तिपगरिसेण दूरमागरिसियं मह हियं, ता इमं गंधंनडियं धेत्तूण वच्चसु सगिहं, दुनारनिरोहं काउं सपरिवारो गेहभंत्तरे दहिळ्ळण गंधं गेण्हेज्जासि जेण कयक्किचो होसि ति । ‘अउ चिय कज्ज-कारि’ ति पडिहो सायरगहियगंधेगुलिगो गतो सगिहं । ‘तुह’ ति निवत्तियं सबं, गतो य तग्गंधदोसेण जिहणं ति ॥ छ ॥

ता मुंच कुग्गहं मंतिपुत्त !, वच्चसु पसिद्धमग्गेण, कुविगप्पणाए इहरा पाणेण वि काहिसि विणासं । एमाइभूरिमणितो वि कुग्गहाओ न श्रेवं पि विरओ चिमलो, केवलं मोणमवलंघिळ्ळण ठिओ । ततो मंतिणा परिभाविय—अहो ! जो साहुणा सिद्धो कुडिलयुद्धी दुग्गइगामी य सो एस निच्छियं मह पुत्तो, इयरो य रा[य]सुओ ति, ता किमियाणि काउयुचियं ? दुपुत्तपज्जवसाणाणि कुलाणि, सबहा वाढमणिट्टुवट्टियमिमं-ति चिंतापब्भारसमुट्टिवियप्पकळ्ळोलाउलस्स तस्स समा-गतो रायपुरिसो । भणियं च तेण—देवो वाहरइ ति । ततो कंयायारसंवरो गतो रायसमीवं अमच्चो । कुमारा वि पारद्व-क्किचेसु वट्टिउं पवत्ता । सुहासणासीणो य संभासिओ अमच्चो राहणा—भो ! किमेवं कालविलंबो तुह ? कसिणवयणया य ? ति । मंतिणा भणियं—देव ! न किं पि ताव निमित्तं, एवमेव जइ परं । राहणा जंपियं—होयवं निच्छियं केत्तिएण वि कार-

१ °स्स सोत्तपं प्रतो ॥ २ मूर्त्तत्रेकस्य ॥ ३ असदशाभक्तिप्रकरणेण दूरमाट्टम् ॥ ४ गन्धवट्टिकाम् ॥ ५ °धलुलिं प्रतो ॥ ६ चिन्ता-
प्राग्भारसमुत्थितविकल्पवद्भोलयुलस्य ॥ ७ कृताकारसवर ॥ ८ कृष्णवदनता ॥

देवमद्वरि-

विरइओ

कहारयण-

कोसो ॥

सामन्नगु-

णाहिगारो ।

॥१४५॥

णेण, ता अवस्सं जहड्डियं साहेसु । 'अहो ! देवस्स आगारिगियाइहुसलत्तणं' ति विभाविंतेण मंतिणा सिद्धो एगंतड्डियस्स राइणो सब्बो पुव्वुत्तंती । वियाणियदोमणस्सनिमित्तेण य भणियं रत्ता—भो अमच्चवर ! सुं च संतावं, कुणसु सुयवि[ण]यणे पयत्तं । अमच्चेण भणियं—देव ! जा जस्स पयई सा तस्स विणयणसएण वि न अन्नहा काउं पारियइ । रत्ता जंपियं— अत्थि एवं, केवलं साइस्सयपुरिसपरिग्गहेण अखुहसहावो वि खुहसहावत्तणं पचज्जइ, तहा हि—अप्पडिमंमंतमाहप्पपुरिसपरिजवियं विसं पि रसायणमावं पचज्जइ, अइदुस्सहो वि हुयवहो हिमसिसिरिसिमवलंवेइ, वियडफडाडोवहुप्पेच्छो वि भुयंगो रज्जुंकरणिमणुसरह, ता केत्तियाइं तुह कहिजंति एवंविहसंविहाणगाइं ? सब्बहा भुक्कवियप्पो जेण भुणिणा तुह सुयसरूवं वियाणियं तं चेव कहिं पि उवलंमिज्जण एयस्स विणयणत्थं निजुंजाहि, जेण नाइमग्गे इमो लग्गाइ ति । 'जं देवो आणवेइ' [त्ति] नीहरिओ रायभवणाओ मंती । पुंरिसपेयालपेसणेण रत्तत्थ पलोयाविओ सो तवस्सी, दिद्धो य कुसुमसेहराभिहाणे उज्जाणे । ततो महया रिद्धिवित्थरेणं दोहिं वि कुमारेहिं समं समणसमीवे गतो, पसायपरुरस्सरं च तच्चरणसरोरुहं पणमिज्जण निविद्धो अमच्चो, सिरोवरि रइयपाणिसंपुडो य विन्नविडं पवत्तो—

भयवं ! कुणसु पसायं दुंनयमयरायरे निवड्डिराणं । अम्हारिसाणपुवएसजाणवत्तप्पयाणेण ॥ १ ॥

सविसेसं पुण एयाण अम्ह कुमराण चालपयईण । ईस्सरियाइमहामयपच्छाइयसुद्धुदुद्रीण ॥ २ ॥

१ विज्ञातदौर्मनस्यनिमित्तेन ॥ २ 'रज्जुकरणि' रज्जुसादृश्यम् ॥ ३ संक्षिप्यानकानि—क्यानकानि ॥ ४ इतिमार्गे ॥ ५ प्रधानपुरुषप्रयोगेन ॥ ६ दुर्नयमकराकरे निपतनशीलानाम् अस्मादशात् उपदेशयानपात्रप्रदानेन ॥ ७ ऐश्वर्यादिमहागदप्रच्छदितपुद्धुदुदयोः ॥

तो युगिणा करुणाभरमंथरपेम्हउडनयणनल्लिणेण । साहारणधम्मुवएससारमिय भणिउमाढत्तं
 अचंतं गुरुपणई देवेसु य पूयणापराडभिरुई । सत्थत्थसवणच्चिता जहसत्तीए य तफरणं
 मंन्नाण माणणं चिय उचियपविच्चीए वैट्टणं सम्मं । परपरिवायचाओ अमदगगहवज्जणे जत्तो
 सपणयपुब्बुछावो अजुत्तकरणग्गि दढयरं लज्जा । नैयभंगभीरुमावो भवविगुणविभाषणा बुद्धी
 लोगविरुद्धविवज्जणमणुदिणदीणप्पयाणपरिणाओ । वय-नाणबुट्टु-सुवियट्टुसेवणं गुणिसु उवयरणं
 दुत्थियजणाणुंकंपा अपक्खवाएण नायवागरणं । परयीडापरिहारो सुदीहदरिसिचंनिउणत्तं
 एमाइ तह कंहं पि हु जइणा कायव्वित्थरो सिट्ठो । जह तेसि भइगाण वि जाया जिणसासणेडभिरुई ॥ १ ॥
 नवरं वेलुयकवलो व नीरसं तं न रोयइ कंहं पि हु खीरं पिव पित्तविट्टुरस्स ॥ १० ॥

एवं च खीरासवलद्वित्त्तणेण युगिणो पइदिणजिणसासणपणीयपयत्थपरूवणं निसामित्ता मंतिपमुहा जीवा-ऽजीवाइ-
 वियारकुसला जहट्टियावधारियपुन्न-पाचा-ऽऽमव-संवर-बंध-निजारा-मोक्खसरूवा जाय ति । नवरं युग्गसेलो व कुग्गहपरिच्चायं
 पडुच अणवरयमुणिवरोवएसवारिधारिसिचमाणो वि न मणागं पि भिन्नो मंतिपुत्तो । अहह ! मंदपुत्तया, जं तहविहस्स
 वि गुरुणो अणुसासितस्स ते चिय धम्मोवएसा एगेसिं कुग्गहनिग्गहे ण परिणय ति । कइयदिणावसाणे
 य अन्नत्थ विहरिओ मुणिवरो । रायसुय-मंतिपमुहा य परमसम्मदिट्ठिणो, अखोभणिज्जा देव-दाणवाणं पि, 'जिणसास-

१-पक्कमुट्ट-॥ ३ मान्यानाम् ॥ ३ वर्त्तनम् ॥ ४ गयभन्नभीरुगावः । नय-नीतिः ॥ ५ अमक्खं प्रतो । अपपशपतेन न्यायप्रस्तीकरणम् ॥

णमेव अहो, सेसो अप्पट्टो' ति मन्त्रमाणा कालं वोलैति ।

अत्रया य सुमिणरमणीयत्तणेण संसारियभावाण दिवंगतो हरित्तेयभूवई । पइड्डिओ य तप्पयम्मि सूरत्तेयरायसुओ,
पणिवइओ मंति-सामंताईहिं, धम्म-लोगाविरुद्धविचीए य रायसिरिसुवभुंजिउं पवत्तो । सागरो वि अमच्चो मच्चुमवलोइऊण
रायणो 'अप्पणो वि एस चिय गइ' ति चिंततो राइणो निवेइऊण पवनो पवजं । सूरत्तेयराइणा वि पइड्डिओ पिउणो पए
विमलो । चित्तेइ सो रज्जकजाइ । [एवं] वंचति वासरा । अह समहियभुत्तस्स व अजिन्दुगारा कयसविसभोयणस्स व
विसवियारा [स विमलामच्चो] वियंभिउं पवत्तो—

- जं सुत्ते निदिट्ठं तं चिय कुसलाण जुज्जए काउं । लोयपवाहेणं पुण कुणमाणणं च मिच्छत्तं ॥ १ ॥
ता चिइवंदणविसए तिहिं चेष थुईहिं वंदणा जुत्ता । वेर्यावच्चगरा चिय अविश्यभावा न थुइजोगा ॥ २ ॥
सिद्धत्थए वि तिसिलोगमेत्तयं सेसयं न पढणिजं । पच्छा सद्युद्धिपरिकप्पणाए रइयं ति हेयंभं ॥ ३ ॥
सुत्तेणं अत्थेण य जइ सुद्धं जुज्जए तथा काउं । चिइवंदणं पि इहरा अविहिकयाओ [य] वरमकयं ॥ ४ ॥
जिणपडिमा वि हु विहिणा कया परं होइ वंदेणाइपयं । अविहिअणुमोयणाओ इर्यरा पुण पावहेउ त्ति ॥ ५ ॥
जिणपूरणाइ वि परं कम्मवखयगोयरं चिय विसिद्धं । धण-पुत्ताइनिमित्तं तं पि हु मिच्छत्तमवसेयं ॥ ६ ॥

१ राहः ॥ २ 'वैयाघ्रत्यकराः' जैनप्रवचनसेवाप्रभावनाधिकारका देवाः ॥ ३ सिद्धस्तवः—“शिद्धानं तुल्यं” इति सूत्रम् ॥ ४ 'हातयं' वर्जनीयम् ॥
५ वन्दनपूजनादियागवैत्यर्थः ॥ ६ 'इतरा' अत्रिधिकृता ॥

न ह्यु दिति जिणा कस्तद् न हरंति य नेव किं पि कुवंति । क्व तद्विहा न चिता निविसया जणइ मिच्छत्तं ? ॥ ७ ॥
 इच्छा-परिग्रहार्हं लोइयदेवाण चैव सिंमारो । कम्मक्खयसिद्धाणं घडेअ क्व तं जिणिदाण ? ॥ ८ ॥
 समणा वि वंदणिआ विहियाणुट्ठाणिणो परं चैव । लोमाणुवित्तिओ वि ह्यु इयरे पुण सबहा नेव ॥ ९ ॥
 तेसिं पि वंदणाओ पमायदुविलसियं बहुविपप्पं । अणुमन्नियमन्नाण वि कुमग्गवडणा बहु दोसा ॥ १० ॥
 इय एग्गपक्खनिक्खेवसारमविमंसिज्ज सोधारं । धालाइरूवगणुदिणमारद्वी जंपिउं पयओ ॥ ११ ॥
 तो सबसत्तसुहओ वि समयसारो असारपत्तम्भिम । पत्तो पैयं व सुयगे विसविरसो ही ! लहुं जाओ ॥ १२ ॥

कयं पसंणेण । सो विमलामचो गाढपरिग्रहिय[मु]साभिप्पाओ एवंविहपरूवणाहिं मग्गणुलगं पि भवजणं असुयत-
 हाविहसुयनिहसं अपज्जुवासियहेउ-नयकुसलमुणिजणं अदिट्ठगीयत्थसामायारिविससं अविमंसियाणेगंतवायवियारं वामोहितो
 भणिओ तक्कालागयगीयत्थदिचायमृणिवरेण—

भो अमच्च ! शुद्धबुद्धी पाएण लोगो, थोवो पारमत्थियक्खुवियारवेइणो, न तहाविहा पारिणामिया मई, सुंदरमग्गपडि-
 वत्तिपडिकूलो कालो, दुप्परिणमं पाएण जिणवयणं, ता जहा तुमं किंचविसेसपरूवणं कुणसि तहा चाढमजुत्तं । तहाहि—जं

१ अनुगतम् अन्येषाम् ॥ २ 'एकपक्षनिक्षेपसारम्' एकपक्षस्थापनप्रधानम् अविच्छेद्य श्रोतारम् ॥ ३ पर्यंगं मुं प्रती । 'पय इव' दुग्धवद् 'युजगे' सर्वे ॥
 ४ अधुतथाविधश्रुतनिकयम् अपर्युपासितहेतुगयसुखलमुनिजनम् अदृष्टगीतार्यसामाचारीविशेषम् अविच्छेद्यनेकान्तवादविचारं व्यामोहयन् ॥ ५ स्तोकाः ॥
 पारमार्थिकवस्तुविचारवेदिनः ॥ ६ 'रिणामं' प्रती ॥ ७ कृत्यविशेषप्ररूपणम् ॥

देवभद्ररि-
विरहओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामनगु-
णाहिगारो।
॥१४७॥

तुमए सिद्धं "जं सुत्ते निदिहं" इच्चाइ एयं हि सुयकेवलिणो चैव जुज्जए बुत्तं, न तुग्गहारिसस्स सुयलवमेचधारिणो । जं च "लोयपवाहेण" इच्चाइ उच्चरियं तं पि विचारणिज्जं, लोणो वि दुविहो—सामइओ असासइओ य, तत्थ सामइयलोगस्स गीयत्थस्स पवाहो अणुसरणिज्जो चैव, असासइयलोगस्स वि विरुद्धवत्थुचाणेण कंहं पि पवाहो अभिमओ त्ति । चिह्वंदणविसए वि 'थुइतिगेणैवं चिह्वंदणं' ति अवधारणमजुत्तं, जइ सुत्ते देवावग्गहमहिगिच्च मलमलिणसरीरस्स सुणिणो "तिन्नि वा कहुइ जाव, थुइओ तिसिलोइया ।" इच्चाइ बुत्तं, किमेत्तिएणं कयसरीरसिंगाराणं नवधोय-धवलवसणाणं सुइभूयाणं जिणजम्मणाइसु वि महइ वेलं वट्टताणं थुइतिगमेत्तमेव चिह्वंदणं पि वोत्तं जुज्जइ ? पंचसकत्थयचिह्वंदणस्स कत्थइ दंसणाओ । किंच—

निच्चं भावत्थयसेवणेण चिह्वंदणं तिथुइयं पि । जुज्जइ सुणीण गिहिणो य सबसावज्जनिरयस्स ॥ १ ॥
 अंबभहियदेववंदणविहिणा भावत्थएण अप्पाणं । निप्पावं खणमेकं कुणमाणस्स वि य कह दोसो ? ॥ २ ॥
 वेयावच्चगरथुइ वि भइ ! एगंतसो न पडिसिद्धा । आवस्सयनिज्जुत्तीए जेण जइणो विऽणुन्नाया चाउम्मासियवरिसे उस्सगो खेत्तदेवयाए उ । पक्खिय सेज्जसुराए करेति चउमासिए वेगे ॥ ३ ॥
 तक्कालियसाहूण वि जइ बुत्तमिमं तदेयाणं पि । संपेइपमायमुणिणो तक्करणं ता कहमजुत्तं ? ॥ ४ ॥
 एत्तो चिय चिह्वंदणपञ्जवसाणे वि तैत्थुइदाणं । संजमविग्गविघायणहेउं निहोसमाहंसु ॥ ५ ॥
 ॥ ६ ॥

१ 'गेण व प्रतो ॥ २ अभ्यर्हितदेववंदनविधिना ॥ ३ 'शय्यासुर्याः' भवनदेवतायाः ॥ ४ अप्येके ॥ ५ वर्तमानकालीनप्रमादिसुनेरित्यर्थः ॥
 ६ वैयाघ्र्यकरदेवतायाः स्तुतिकरणमित्यर्थः ॥

जइ जइणो विहु एव ता कि गिहिणो न दिंति ताण थुई ? । न हुं होइ कह वि एवं तिक्वो खगाउ पंडियारो ॥ ७ ॥
 अचंतपहुंस्सुयपरंपरापसिद्धत्तणेण चैव सिद्धत्थयस्स तिसिलोगम्भहियस्स वि सवणाओ तिसिलोगमेत्तभणणं पि अजुत्तं,
 जीयकप्पपहाणत्तणेण तदम्भहियभणणेण वि दोसाभावाओ त्ति । जं पि 'सुत्तत्थसुद्धं चिइवंदणं चैव काउं जुत्तं "अविहिकया
 वरमकयं" ति वयणाओ' तं पि

अविहिकया वरमकयं असूयवयणं भणंति समयन्नु । जम्हा अकए अन्नं कए य अन्नं तु पच्छित्तं ॥ १ ॥
 ता मग्गपवित्तिकारणत्तेण सुत्त-ड्ढाविसुद्धं पि चिइवंदणमपुण्यंघमाणं इयरेसिं पि वीयरूवगतुल्लत्तणेणं अदुट्टमैवं । जो
 वि अविहिकयविंवे वंदणाइपडिसेहो तदणुमोयणादोसभावाओ सो वि अजुत्तो, "निस्सकडमनिस्सकडे, वां वि चेइए सधेहि
 थुई तिन्नि ।" इति सुसा[हु]ण वि वंदणाकारवणाउ त्ति । जं पि 'इहलोयत्थेण तित्थयचंदणाइयं असम्भूयभावारोवणाओ
 भिच्छत्तं' ति तं पि अजुत्तं, को हि न याणइ जहा जिणा निब्बुइं गया न कस्म वि किं पि दिंति अवणिति वा ? केवलं
 तव्यहुमाण-भत्तिवसओ साभिस्संगत्तणेण य "अरोग-वोहिलाभं, समाहिवरमुत्तमं दिंतु ।" इइवयणं व तहाविहवत्थुपत्थणं
 पि न दुइं, विसिद्धगुणट्ठाणपगरिसहेउत्तणेण वागुरसेट्ठिपमुहाणं व एयस्स विसयब्भासाओ । चंडिगार्इणं पुण पत्थणे दूर-

१ तीक्ष्णः खगात् प्रत्याहारः ॥ २ परियां प्रती ॥ ३ एशाडर्याविद्धमपि ॥ ४ ये जीवा ज्ञानावर्णादीनां सप्तानां कर्मणां वान्तःसगरोपमकोटा-
 कोट्यभ्यधिको स्थितिं न कदाचनाऽपि क्वन्ति मन्तस्वन्ति च ते अपुनर्बन्धकाः प्रोच्यन्ते ॥ ५ इतरे-मार्गागिमुल-मार्गपतितादयः ॥ ६ गायेयं
 बृहत्कल्पमाष्ये १८०४ तमी, तत्र च निस्सकडमनिस्से या इति पाठो वर्तते ॥ ७ गाथोत्तरार्धमिदं चतुर्विंशतिस्तत्रे गाथा ६ एतकम् ॥

देवभद्ररि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो ॥
॥१४८॥

हओ चैव उत्तरो गुणलाभो चि, ता कह इच्छा-परिग्गहारोवणदूसणं जिणेसरे संभवइ ? । जं च 'सुस्समणा चैव वंदणिज्ज' चि भणियं तं च अम्हाणमणुमयमेव, केवलं पासत्थाईण वि धम्मखिसाइकज्जकारणभावेण वायानमोक्काराइवंदणं सुसाहूण वि अणुमयं, सत्थयारत्रयणपमाणभावातो चैव तप्पमायाणुमोयणदूसणं पि दूरपरिचत्तमेव । एवं च जइ सुजईण वि लोयववहा-रावेक्खा ता का वत्ता मायंगेसु वि सिरोनमणाइयड्डाणं गिहत्थाणं ? ति । किं च—

न समणगुणठाणाओ अब्भहियं विंति गिहिगुणट्टाणं । जणचित्तगहणत्थं ता कह ते तन्न कुवंति ? ॥ १ ॥

तम्हा अमच्चवर ! वरं मोणं, न पुण अवियाणियागमरहस्सस धम्मविसेसकहणं, ता पडिवज्जसु पच्छित्तं, सुयसु भुज्जो कुग्गहपरिग्गहं ति ।

इमं च सोचा अमच्चो अंतोवियंभंतकोवो 'अहो ! सिद्धंतसवस्सचोरो पासत्थाईसुं संपत्तो एसो साहू, ता अवंदणिज्जो' चि कोलाहलं काऊण गतो जहागयं । वाहराविओ सपक्खमगलगो कुग्गहियलोगो, पन्नविओ य जहा—एस साहू पूया-गारवा-इपडिबद्धो पासत्थसंगइपरो य, अओ मिच्छदिट्ठिनिविसेसस्स एयस्स भिक्खादाणं वंदणं च तित्थंतरीयस्स व मा करेज्जह, इहरा तदणुमोयणोवड्डंभभावेण तुब्भे वि मिच्छदिट्ठिणो भविस्सह चि । 'रायपुज्जो' चि 'तह' चि पडिवन्नो जणो । जाणिओ य एस सबो वि वइयो सूरतेयनरवइणा । कुविओ एसो, वोत्तुमारद्धो य—

रेऽमच्च ! मलीमसचेट्ठिओ वि नामेण वहसि विमलत्तं । कालाणुसारिसुंदरकिरियानिरयं पि जं साहुं ॥ १ ॥

१ अविज्ञातागमरहस्यस्य ॥ २ अन्तर्विजृम्भमाणकोपः ॥

कुग्रहत्यागे
विमलोपा-
ख्यानकम्
१९।

॥१४८॥

अवमन्नसि मन्नसि अप्पयं पि विन्नायसव्वनायवं । थोवे वि उच्चुणत्तं न सव्वहा सच्चरियच्चिंधं ॥ २ ॥
 नाणपर्इया सिवंपंथसत्थवाहा य चत्तपरवाहा । हीलिजंती जइणो न भिह्लपणीसु वि य एवं ॥ ३ ॥
 को वा तुह इह दोसो ? दोसो मम चैव एस नीसेसो । जो एवंविहदुधिलसियं पि न तुमं निगिण्हामि ॥ ४ ॥
 एवंविहत्तुहदुधोद्विण्ण नीहार-हारधवलं पि । मज्झ जसो चिरकालसियं पि मालिनमुवणीयं ॥ ५ ॥
 जेहितो जिणवयणं किच्चा-डकिच्चं पि जाणियमसेसं । ते वि दु गुरुणो हीलंत ! पाव ! पत्तो न पायालं ॥ ६ ॥
 कह तेसु वि तुह वाणी अगुणुगिगरेणम्मि एत्थमुत्थरिया ? । जाण न गुणलेसं पि दु सकइ वोचुं सुगुरू वि ॥ ७ ॥
 इय गरुयकोवभरभिडडिभीमभालेण तेण भूवहणा । निव्वासिओ सदेसाओ साहुडुडो लहुं विमलो ॥ ८ ॥
 पुरे वि उग्घोसावियं—जो एवंविहकुग्गहवग्गगुरापडिओ सो अनो वि लहुं नीहरउ, इहरा सव्वस्तावहारेणं दंडिस्सामि
 त्ति । पत्थावे य राया गओ दिवायरसाहुवंदणत्थं । संवायरकयपायवडणो य आसीणो समीवे, भणित्तं पवत्तो य—
 भयवं ! एवंविहकुग्गहनिगगहियमयिणो अत्तमंजसपलाविणो मणुयस्स केरिसो गइविसेसो ? । साहुणा मणियं—किमिह भन्नइ ?
 विंग्गह-विवायरुइणो कुल-गण-संधेण चाहिरकयस्स । नत्थि किर देवलोए वि देवसमिईसु ओर्गासो ॥ १ ॥
 अपि च—कुप्पहपरूवगणं समइपविचीए गुरुविभासीण । केत्तियमेचं एयं ? दंडो दीहं भवब्भमणं ॥ २ ॥

१ सर्गत्वमित्थर्थः ॥ २ °रणं पि षं प्रती । अगुणोद्वीरणे इयं निःश्रुता ? वेपाम् ॥ ३ °णसेसं प्रती ॥ ४ साधुद्विष्टः ॥ ५ एवंविध-
 गुम्हयर्गवायुरापतितः ॥ ६ सर्वादिःकृतपादपतनः । पतनम्—नामनम् ॥ ७ विप्रहविवापरुचेः ॥ ८ 'भवकाशः' स्थानम् ॥

ततो राया जोडियकरसंपुडो साहुं भणइ—भयवं ! तुम्हेहिं तस्स दुरायास्स कूडमइणो अवं [पि] न वयणं मणसि
धरणीयं, अकळाणभागी खलु सो वरागो, नीरागेलु पि तुम्हारिसेसु जो एवं पओससु[ब]हइ ति । मुणिणा भणियं—महा-
राय ! केत्तियमिमं ?

॥ १ ॥

अकओस-हणण-तज्जण-धम्मभंसाण वालुसुलमाण । लामं मन्नेइ धीरो जहुत्तराणं अभात्रम्मि

॥ २ ॥

धन्नाणं खु कसाया सुरंगधूलि व उक्खया वि खरं । अंतो च्चिय जंति लयं जलुं बुभुयग व वां सल्लि

एवं सोच्चा राया भत्तिसारं साहुं वंदिता गओ सठाणं । विमलो वि रायपुरिसात्रहरियसवस्सो रोरो व एगागी देसंतराई
परिभमिउमारद्धो, जाओ य पैहपरिस्सम-छुह-पिवासापमुहदुहनिवहस्स भायणं । परिभमंतो य गओ गयपुरं । तहिं च पयं-
उतवविसेसवससमुप्पन्नासीविसाइलद्धिदुद्धरिसो धम्मरुई नाम तवस्सी संविगसावगवगस्स धम्ममाइक्खमाणो दिट्ठो अणेणं ।
ततो जायमच्छरो पुवट्ठिंए दुव्विणयपुरस्सरं विभावितो मुणिणा कुविएण कयवायावहारी मूओ व अच्चंतं बुडुबुडितो निच्छूढो
लोगेणं । विविहदुभावणाहिं अप्पाणं परं च बुग्गाहितो दुहड्डो मरिजण कुजोणीजणियदुक्खाण भागी अणंतकालं जाओ ति ।
इय कुग्गहनिग्गहविरहिण गुरुणा वि धम्मकिच्चेण । कीरइ न पँरित्ताणं भवक्खगयस्स थवं पि ॥ १ ॥
ता तच्चागो च्चिय चित्तिर्यत्थसंपाडणेक्कप्पतरू । मग्गाणुसारिसुहसाववारिणा सिंचिउं जुत्तो ॥ २ ॥

१ बुडुबुदा इव ॥ २ पयपरिश्रमछुधापिपासाप्रसुखदुःखनिवहस्य ॥ ३ प्रच्छदतयेविशेषवशसमुत्पन्नाशीविपादिलब्धिदुर्धर्षः ॥ ४ दुःखार्तः ॥ ५ कुप्रह-
निप्रहविरहितेन ॥ ६ परित्राणम् ॥ ७ चिन्तितार्थसम्पादनैककल्पतरुः । मार्गान्तिस्तरिश्चुम्भमाववारिणां ॥

अपि च—गुरुमपि वृणराशिं जातवेदःऋणोऽपि, प्रचुरसुकृतमेकं हन्ति दुष्कर्मं यद्वत् ।

॥ १ ॥

उपचितमपि गुण्यं कुग्रहस्तद्वदेकोऽप्युपनयति नितान्तं स्फीतमप्यन्तमाशु

यदि जिनवचःप्रामाण्येनाऽऽश्रिता श्रमणक्रिया, गुहिसमृचितो यद्वाऽऽरब्धः स्फुटो विरतिग्रहः ।

॥ २ ॥

तदयमधमः कस्मादन्तर्भवन् ननु कुग्रहः, स्व-परमनसां क्लेशाधार्यो न जातु निवार्यते ?

यद्यप्यङ्गमनङ्गमङ्गजनकज्यायस्तपःकल्पनास्वल्पीभूतपला-ऽसृगुल्यणनसान्यासास्थिवन्धकमम् ।

॥ ३ ॥

व्यावृत्तेन्द्रियवर्त्मनोऽपि हि गुणैः कस्यापि पापोदयाद्वा ! धिक् कष्टमयं तथाप्युदयते दुर्निग्रहः कुर्महः ।

भौष्टा-ऽश्वमित्रीयक-तिष्यगुप्त-यमालिमालिन्यमितो निशम्य ।

॥ ४ ॥

सम्परु प्रवर्तेत चिरन्तनर्षिदृष्टेन मार्गेण सुधीर्विशदः

॥ इति श्रीकथारत्नकोशे कुग्रहत्यागे विमलोपाख्यानकं समाप्तम् ॥ १९ ॥

॥ १ ॥

निगमहियकुम्भहो वि हु मज्जत्थो चेव उचियमिपरं च । नाउं काउं न खमो चि तं निदंसेमि लेसेण

॥ २ ॥

तत्थ य मज्जत्थो राग-दोम-मोहेहि कुगइहेऊहि । बुद्धिविवज्जयजणगेहि जो न पुड्डो स विन्नैयो

॥ ३ ॥

विगुणं पि कुणह रागी सुगुणं बुड्डो गुणहुमवि विगुणं । मूढो न कज्जमज्जं बुज्जइ वहुहा वि पन्नविओ

१ जातवेदा-भक्तिः ॥ २ फोष्टा-ऽस्वमिं सं० ॥ ३ गुणरहितमित्यर्थः ॥

देवभद्रस्त्रि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो
॥१५०॥

इय ते सुद्धं सद्धम्मकम्ममाराहिउं न पारंति । गुण-दोसवियारखमो मज्झत्थो चैव तज्जोगो ॥ ४ ॥
लोगे वि नायवाई मज्झत्थो चैव कीरइ पमाणं । अत्थं जसं च धम्मं च सो परं लहइ अवियप्पं ॥ ५ ॥
रागो दोसो मोहो एए कालुस्सकारिणो गरुया । ताणमणुदिन्नयाए य निम्मला जायए बुद्धी ॥ ६ ॥
तीए सैमिक्ख थेंवं पि धम्मकिच्चं परं पकुवाणो । नारायणो व निवाणभायणं जायइ कमेण ॥ ७ ॥

तहाहि—अत्थि निर्यंचगिमावगान्नियावरपुरसोहासमुदयपत्तपहाणनरनियरनिवारियकलिजहिच्छाविहारं, हारभूयं व मेइ-
णीरमणीए, मणीहियत्थसंपाडणपसिद्धं सिद्धत्थपुरं नाम नयरं । तहिं च बुद्धो व करुणापरो लोगो, अच्छर्रायणो व अक्खं-
डियरूव-लायन्नो सुंदरीजणो, पिणायपाणि व निग्गहियवम्महो लिंगिवग्गो । तहिं च पयंडमुयदंडारोवियपुहइभारस्स सिरि-
विस्ससेणरन्नो छक्कम्मनिरयचित्तो चउइसविज्जाठाणपारगो जन्नदत्तो नाम पुरोहिओ, हिओ नरवइस्स, वइस्स-सुद-खत्ति-
यपूयापरिसपत्तो नियकम्मनिरओ कालमइक्कमइ । पुत्तो य तस्स सबविज्जावियक्खणो नारायणो नाम पयइइ चिय लोभा-
इदोसविरहिओ परलोयभीरू य अहेसि ।

सो य पुरोहिओ पारद्धिपमुहपउरपावपब्भारसुद्धिनिमित्तं राइणा वाहराविज्जण निउत्तो जन्नकज्जे । उवाहरिया जागनि-

१ 'तेपां' रांगदीनाम् अशुदीर्णतायाम् ॥ २ 'तया' निर्मल्लुद्धया ॥ ३ समीक्ष्य ॥ ४ निजचक्षिमावगणितापरपुरशोभासमुदयप्राप्तप्रधाननरनिकरनिवारित-
कलियथेच्छाविहारं हारभूतामिव भेदिनीरमण्याः मनईहितार्थसम्पादमप्रसिद्धम् ॥ ५ 'पुरिसो' खं० ॥ ६ 'राइणो खं० । अप्सरोजन इव अप्सरोगण इव
वा ॥ ७ 'पिनाकपाणिः' महादेव इव 'निगृहीतमन्मथः' वशीकृतकामः ॥ ८ -पूजाप्रकर्षप्राप्तः ॥ ९ पापक्षिः-सृगया ॥

माध्यस्थ-
गुणे नारा-
यणकथा-
नकम् २० ।

॥१५०॥

मित्रं पशुपमुदा उचगरणचिसेसा, उन्मवितो ज्यृत्यंभो, निवचितो जागमंडवो, पारंगिओ महया पवंधेण पशुमेहो । तं च भीमं
 जीरषायं दद्रूण नारायणो मुहुममइदियारियकिचा-डकिओ पियरं मणइ—ताय ! तुंमे जन्नकजे पसुविणासणं कुणह,
 अथ च “आत्मवत् सपभूतानि, यः पश्यति स पश्यति ।” इति वदत, किमत्र तात्पर्यम् ? । पुरोहिण्ण भणियं—वच्छ !
 “उक्तानि प्रतिपिद्वानि, पुनः सम्भाषितानि च ।” इत्यनेकधा वेदवाक्यानि, को बोद्धुमीशस्तात्पर्यम् ? । नारायणेण
 भणियं—ताय ! जइ एवं ता अंजुंता तप्परमत्यं कइं कुणह एयं ? जोइसं चिकिच्छियं पायच्छिच्छं धम्मकिंचं च
 अविषाणियं कीरंतं विवज्जासफलमेव । पुरोहिण्ण भणियं—वच्छ ! पुरिसपरंपरागयजन्नाइविहाणपमाणीकरणेण
 पविती अविसेसेण जाया, सा य न अन्नहा कांडं तीरइ । नारायणेण भणियं—ताय ! अणुमवेण ताव जीवघायणं अचंतं
 पलोइअंतमवि लोमुद्धोसकरं, एवं पि जइ तं सगाइकारणं ता ‘तालउडभक्खणं पि जीवियहेउं’ ति ‘किं न भन्नइ ? ।
 पुरोहिण्ण भणियं—वच्छ ! अम्ह गुरू नरसिद्धो नाम अज्जावगो वेयंतैरहस्सवेदी इहेव चिट्ठइ, ता एहिं, तं गंतूण दुवे
 मिलिय धिय एयमत्यं पुच्छामो चि । पडिवन्नं नारायणेण । गया दो धि नरसिंहअज्जावगसमीवं । कयसायरपायवडणा
 य लद्धासीसा सीसजणोचिए निविट्ठा भूमिवट्ठे । तक्खणं च वेयंरहस्सवक्खाणपयविप्पडिवन्ना, चट्ठविहेउ-विट्ठंत-जुचिकहणे
 धि कअमज्जमपुज्जमाणा सिस्सा भणिया अज्जावगेण—

१ ऊर्ध्वार्कृतः युपस्ताम्भः, निर्घर्तितो यागमण्डपः ॥ २ अब्जुजांता तं० ॥ ३ रोमोद्धर्करम् ॥ ४ किन्न प्र० ॥ ५ वेदान्तरत्नस्यपेरी ॥
 ६ पट्टि प्र० ॥ ७ गैररहस्यग्याएयानपदविप्रतिपत्तौ ॥

देवभद्रस्त्रि-
विरहओ
कहारयणः
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो।
॥१५१॥

रत्ता दुहा मूढा सिव-ससि-संख व जह अरे ! तुम्हे । बुद्ध्याविडं न सका ता सकला सकगुरुणा वि ॥ १ ॥
एवंविहमावठियाण तुम्ह वैइवित्थरो सुगरुओ वि । कज्जतरं पसाहइ न कंठसोसाउ अन्नमहियं ॥ २ ॥
नियंउज्जुबुद्धिविहवाउ किं पि गुरुवयणतो य "किंचेव । विसयविभागे ठवियं हवइ सुसुत्तं लहुं सुत्तं ॥ ३ ॥
ता कीसं अंगुलीभंगभावणेणुभवंतकुवियप्पा । पुबिसिसिदिद्धमविणट्टमित्यमत्थं विणासेह ? ॥ ४ ॥
सीसेहिं भणियं—उवज्जाय ! अच्छउ ताव सुत्तपज्जणुजोगपच्चवत्थाणं, महंतं कोऊइलं, के इमे सिवाइणो रत्ताइसु
अत्थेसु दिट्ठता सिद्ध ? ति साहेह । उवज्जाएण जंपियं—आयन्नह—
अवंतीजणवए जयखेडं नाम गामो । तहिं वत्थवो सिवो नाम कुलपुत्तगो । तस्स दुवे मायरो—जेट्ठो कणिट्ठो य ।
तत्थ जो कणिट्ठो सो अच्चंतं सिवस्स इट्ठो, तदुत्तमजुत्तं पि जुत्तं पडिवज्जइ । इयरो य अणिट्ठो, सुंदरं पि जंपंतो 'असंपद्ध-
पलावि' ति खिसिज्जइ । एवं जंति दिवसा ।

अन्नदियेहो यः ते तिन्नि किः भायरो गया पओयणवसेण 'पोलिगापच्छयणं वेत्तूण अडवीए । तहिं च समारद्धा ते तिन्नि
वि तरुवरे च्छिदिउं । गाढपरिस्समकिलामिया य जाया तण्हाउरा, पेहिउमारद्धा य सलिलं । दिट्ठा य थोयसलिला एगा तडा-

१. रत्ता दिट्ठाः ॥ २. बोधयित्तुं न शक्यो ततः साक्षात् ॥ ३. वचोविस्तारः ॥ ४. निजऋजुबुद्धिभिवात् ॥ ५. किन्दिनेन ॥ ६. सुसूत्रं लघु सूक्तम् ॥
७. कस्माद् अङ्गुलीभंगभावनेन उद्भवत्कुविकल्पो पूर्वविदितम् अविगष्टम् इदमम् अर्थ विनाशयथः ? ॥ ८. 'सूत्रार्थयुगप्रत्यवस्थानम्' सूत्राशेषस्य उत्तरम् ॥
९. 'पियमस्य' खं० प्र० ॥ १०. पोलिकाशाशम्बलमित्यर्थः ॥

माध्यस्थ-
गुणे नारा-
यणकथान-
कम् २०।

रक्तवे
शिवोदा-
हरणम्

॥१५१॥

निगा, मायच्छिद्यासरोवरं च गरुडं । तं च ददृण भणियं सिबेण—किमिमाए थोय-पूइसलिलाए तडागिगाए ? एहि भूरि-
 मंगुरंगंततरंगपरविराह्यं इमं सरोयरं वषामो ति । जेट्टेण भणियं—मायग्घियासरगपारमत्थियं, इमीए वि सरसीए
 कुणहः कायकं ति । कणिट्टेण थुत्तं—ने एमो न कि पि जाणह; कंसयत्तयं धेत्तूण सिबः । वच्चादि तुममिह चि । ततोः तवप-
 णगाढाणुरागेणा सविसेसससुद्धासियमई जेट्टेण निरुभमाणो वि वेगेण पट्टिओ सिवो तदभिमुहं । तओ—
 ॥ १-॥

जह जह वबइ एसो तह तह तं अंगए क पफमइ । निपुक्कगुरुमणोरहपारदा धाउसिद्धि व-

निमिसइ-निमेम-मुहुत्तमेचमिचो वि लगइ न नूण । तुरियं पि धाविसो तं महोमहि पिव नियइ दूरे ॥ २-॥

ततोः सुषिं किलिसिऊण अकयकज्जो वेव-नियत्तो एसो । पुब्बुत्ततडागिगाए चैव कयं जलपाणाइ, वुरथा तत्थेव ।
 भीयदिवसे वि तरुच्छेयणं काऊण मज्जेदिणमए मोयणं काउमारदा । दिट्ठं च अदूरे सपच्छं चरंतं गवयमंडलं । ततो
 सिबेण भणियं—सुक्काउ पोलिगाओ न तीरंति गोरसं विणा भविखडं, अओ जइ एत्तो गोमंडलाओ दुद्धं आणिसइ ता लद्धं
 इवइ सि । जेट्टेणः भणियं—गंवलमंडलमेयं माणुसोच्चायगं; न गोमंडलं ति । कणिट्टेण-जंषियं—मो सिब ! वच्चसु तुमं,
 एत्तो दुद्धं वेत्तुं लहुमामच्छसु ति । तं वपणपेरिओ भायणहत्थो पट्टिओ एसो, जेट्टेण वारिओ वि न ठिओ । ततोः दूरनिच्छा-

१ मृगवृष्णिहायरोवरम् ॥ २ 'पूयसं' सं० । स्तोत्रपुस्तिसकिलया । पूति-दुर्गन्धि ॥ ३ 'तिययमिमी' सं० प्र० ॥ ४ वुत्तं—एत्तो
 प्र० ॥ ५-इत्येतत्तं करणरत्नमिति वा; कलसमित्यर्थः ॥ ६ गज ॥ ७ धमप एव प्रकाम्यति ॥ ८ 'तमेत्तो' प्र० ॥ ९ गवयमं प्र० ॥

१०-तद्वपणपेरिः ॥ ११ इति निर्वाहिकाध्यायमकपण्यदीपीअडाककवेत्त ॥

देवभद्ररि-
विरहो

कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो ।

॥१५२॥

लिय-ज्जामय-फरुस-दीहजीहाकरगण पारद्वो सो गवएहिं परामरिसिउं । कंठगयपाणो य महया कट्टेण भोयाविओ इयरेहिं ।
जत्थ दढं अणुरागो तवयणेणव संपेयद्वइ जो । न संयं न परेणुत्तो बुज्झइ रत्तो स एसो त्ति ॥ १ ॥ ॥ छ ॥

दुड्ढदिट्ठंतं निसामेह—सोरडाविसए परुख्लो नाम सन्निवेशो । तत्थ य ससी नाम आभीरो परघरेसु कम्म-
करणेण जीवइ । सो य अन्नया एगेण वणिएण अप्पणो बीओ चालिओ । गामंतरे गच्छंतान य ताण जाया गोड्डी । कंहंतरे
य पसंसिया आभीरेण नियगा जाई । वणिएण भणियं—तुम्हाण पसूण य विवेयं वियलत्तणेण तुल्ला चैव जाई । रुड्ढो आभीरो,
ठिओ तुण्हको । संरुक्खवक्खुक्खेवेण लक्खिओ वणिएण, दाण-सम्माणाइणा अणुवत्तिओ वि न पसन्नो । साहियकजा य
पडिनियत्तंता गहिया तकरेहिं । ल्लडियं सबस्सं । 'मम किच्चं तकरेहिं वि कयं' ति तुड्ढो आभीरो । निस्संढं बद्धा दो वि, कुट्टिउ-
मारद्धा य । वणिएण भणियं—कीसं एयं हणह एयं वरायं ? कम्मयरो खु एसो । समुट्तंतगुरुक्कोवेणं भणियं आभीरेणं—
वरागो एयस्स पिया, कम्मयरो वि एसो चैव ममं, तामुयह इमं ति । ततो तकरेहिं पलोइयं वणिर्यवयणं । वणिएण भणियं—
जमेस जंपइ तं अवितहं ति । सुक्को वणिओ पैलाणो वेगेणं । इयरो वि धणनिमित्तमारद्धो ताडणाइपगारेण वाहिउं ति ।
एवंविहो दुड्ढो त्ति ॥ छ ॥

इयारिणि सूढो भन्नइ—कुणालाविसए कोसंबो नाम गामो । तहिं संखो नाम कुलपुत्तगो । दत्तो नाम से बाल-

१ परामर्षितुम् ॥ २ सम्प्रवर्तते ॥ ३ विवेकविकलत्वेन ॥ ४ सरुक्खचक्षुःक्षेपेण ॥ ५ दुण्णित्तम् ॥ ६ 'निःसृष्टं' अतिशयेन ॥ ७ कस्माद् एवम् ॥
८ वणिक्खदनम् ॥ ९ पलायितः ॥

माध्यस्थ-
गुणे नारा-
यणकथान-
कम् २० ।

द्विष्टत्वे
शशिन
आहरणम्

॥१५२॥

भिन्नो यथां गच्छो सारुज्येण आपुच्छन्निजो [य], परं गायत्री । इयरो उज्युपपई । दोण्ह वि तहागरुवेण जंति दिणाइं ।
 अत्रिओ य केणइ पुरुगपसेण संगेण केतिओ वि अत्यमारो । पुच्छिओ अणेण वत्तो—कहमेतो अत्यसरो रबिलयतो ?
 पत्तापबद्धो गामो नि । वत्तेण मणियं—गरमिण । एमयेयं पगुणीकरेदि दवसंचयं, जेण गंतूण अढीए जम्बलापपणे
 भूमिनिदिसं करेणो । पडिसां संनेण । बुद्धामिसंशिणा य वत्तेण किं पि दाऊण संरेइया अद्धपदे दुये पुरिया—एवयेयं अग्हे
 पदे ईया तुम्भेदि भेनियत्त सि । अह जाए मज्झस्से कोडंठ-कंडवावडकरेण वत्तेण याहरिओ संन्वो—एदि, ममीदियकञ्जकर-
 लाय पत्तामो नि । ततो पंच्छयणहत्तो अत्यमारगंठि घेणूण केणइ अमुणित्तो वत्तेण समं पट्टिओ प्पणो । गागसाद्विणीद-
 रिओ य गणिओ वत्तेण—बुद्धस्सो देगपरिणामो, अनिमागणिजागामो आवईओ, अतो तुममिं अरधगंठि मेमं समप्पेणु,
 पद्धयणं य नयं गिण्हादि, कह वि तत्ताइमयं उवद्धाइ वा मा काहिसि द्वापडिवंयं, लहुं एगदिसं अंगीकाऊण पलाएडासि,
 सुओ जीविए णित्तं न दुग्घा विगसंपत्ती । उज्युपपइत्तेण 'तह' ति पडियन्नं संनेण । तुसियंतुरियं पयद्वा गंतुं । अद्ध-
 पद्दमेसं य जाव पत्ता वा प्पुवदिन्नसंगारा आयट्टियनिसियासिणो 'हण हण' सि वाहरंता उट्टिया दुवे पुरिया । तिमिरनिय-
 राऊरिपणजेण सपणीए साणुं वि 'कह' ति मन्नतो पलाणो संन्वो गामद्धुत्तं । वत्तो वि दिसंतरमादाय गंठिहत्तो नद्धो वेणेण ।
 संगेण वि उज्जुत्तीलाए गंतूण साहियं तलवरस्स—अरथो तुज्ज, भिचं मज्झ अपल्लयसरीरमुवणेहि सि । पेहिउमारद्धो

१ एत्थेण ॥ २ कोरंठं ३ पपहं-सम्भत्त ॥ ४ 'विणीह' ३० ॥ ५ मज्झ सं' ३० ॥ ६ 'सियं तु' गं० ॥

७ भाट्टपणिसिण्हाणी ॥ ८ मज्झसिमुत्त ॥

तलवरेहि, नोवलद्वा कथं वि सुद्री । आउलीहूओ संखो कह कह वि रुयंतो निसिद्धो सयणेहिं । दिन्नं च तेणोवजाह्यं
गामदेवयाए—जह भयवइ ! दत्तो एही ता तुज्झ जागरं दाहामि चि । अत्थंगंठिं संठविऊण अवरवासरे आगओ दत्तो ।
तुट्ठो संखो, कयं वद्धावणयं, पारद्धो जागरूसवो गामदेवयाए । सन्निहियपाडिहरत्तणेण एगाए जुवईए आगयं पत्तं,
तेण भणियं—संख ! तुह कुमित्ततुचेद्वियमेयं अत्थहरणं, ता अमुगड्डाणे तं खित्तं तुमं गंतुं गिणहसु चि । तं सोचा रुट्ठो
संखो—आ पावे ! कुगामवासिणि ! कडपूयणि ! असच्चसंभावणादूसियं कुणसि मह मित्तं ?—ति आहयं पत्तं तेण करचवेडाए ।
करं गंभीरो य कन्ने पच्छाहूण गओ सगिहं ।

एवंविद्धो हि मूढो कञ्जा-ऽकञ्जं कहिज्जमाणं पि । अच्छउ दूरे सेसं सोउं पि हु नेव पारियइ ॥ १ ॥

॥ छ ॥

इय रत्तदुट्ठमूढाणां संतिए संसिऊण दिट्ठंते । अज्झावगो महप्पा पुणरवि सिस्से इमं भणइ

॥ १ ॥

पुब्बुत्तदोसवज्जण-सुगुणज्जणजणियपक्खवाएहिं । पुढावरअविरुद्धत्थपेहणुपेहडमईहिं

॥ २ ॥

इह-परलोयविरुद्धत्थकारिपरिहारठवियचित्तेहिं । निच्चं अलुद्ध-सुविसुद्धबुद्धिजणसेवणपरेहिं

॥ ३ ॥

परमपयउणपयवीअणुगुणकिरियाकलावकुसलेहिं । नियनियविसयविसंतुलकरणणावैलिसुगुत्तेहिं (?)

॥ ४ ॥

पुरिसेहिं परं परसं समयरहस्सं हि तीरण नाउं । संसारपारवारस्स पारमवि पाविउं नियमा

॥ ५ ॥

१ 'पात्रं' ह्यम् ॥ २ 'हो उ मूं प्र० ॥ ३ पूर्वोक्तदोषवर्जनसुगुणार्जनजनितपक्षपातैः । पूर्वोपरिवरुद्धार्थप्रेक्षणोद्भटमतिभिः ॥ ४ इयं गाथा
प्र० नास्ति । परमपदप्रगुणपदव्युत्पन्नप्रगुणक्रियाकलापकुशलैः । निजनिजनिवयविसंस्थुलकरणणावलिमुत्तैः ॥ ५ 'वणिंसुं' प्रतो ॥

इय. गेरुयभावगन्धं सिकत्वेविडं जा न विरमए एसो । ता गरुयद्धलवियणाए झत्ति पंचंतमणुपत्तो ॥ ६ ॥
पायडियासेसपपत्थं च सुरगुरुं व अत्थमियं तम्मपलोइज्जण- 'हा ! किमेयं ?' ति भणंता धाविया सीमा । उक्खित्तो सो
महियलाओ । दिट्ठो य चिप्फारियाणिमेसनयणो ईसिवियासियवयणो निफंदसरीरो । ततो कया से सिसिरोवयारा, संवाहि-
यमंगं, वाहरिया जाणगा, सिट्ठो युत्ततो, पलोइज्जण 'गयजीओ' चि परिचत्तो तेहिं । जाओ य अचंतसोगमरनिब्भरो अक्कंदि-
यरवो, कयं पारलोइयकिच्चं। अणुवलद्धजागविसयसंसयपरिच्छेया 'मवहा अक्कछाणमाइणो वयं' ति जंपंता गेरुयसोगमरुम्भवं-
तवाहप्पवादाउल्लोयणा पुरोहिय-नारायणा गयाः सगिहं ।

अन्नसमए य नारायणेण भणिओ पुरोहिओ—ताय ! परमत्थओ उवइहं चैव महाणुमावेण अज्झावणेण सबं सामन्नेण
कज्जत्तं, केवलं तं चिय सुनिरुत्तं जाणियव्वं, तं च महप्पभावपुरिसविसेसविरहेण न संभवइ, अओ जइ तुममणुजाणसि
ता अहं कइवयदिणाइं तैदत्थेसणं काळण आगच्छामि, न जुत्तमालस्सोवहएहिं एवं चिय ट्ठुअं, जओ तडितरलमाउयं,
समीववत्ती सभवत्ती, अचंतदुन्निरारातो आवयाउ चि । पुरोदिएण मणियं—वच्छ ! एवं कुणसु चि ।

तओ सोहणतिहि-धुत्त-जोगे किं पि संबलमादाय निगतो नारायणो । पवडुंतसउणचित्तुच्छाहो य सुनिउणं पुरिस-
विसेसं निरुत्तितो गओ एगं गिरिनिगुजं । दिट्ठो य तहिं अणेगकट्टकप्पणाहिं अप्पाणं तुलंतो अट्टमपाएणगे चिरविणिवाइय-

१ गुरुकभावगर्भः शिष्यश्चिन्वा ॥ २ 'पयस्व' मरणम् ॥ ३ गुरुकशोकमरोद्गयद्वाप्पप्रवाहाकुल्लोचना ॥ ४, निदोभेणेत्यर्थः ॥ ५ तदन्वेषणम् ॥

६ 'धमवत्ती' यमराजः ॥ ७ चिरविनिपातितयनवारणशिक्षितकल्पितप्राणश्रुतिः । निदिपातितः—मारितः ॥

वणवारणपिसियकप्पियपाणविती एगो हत्थितावसो। तं च त्हाविह्वम्मपरं पेहिज्जण नारायणो कयतमोकारो भणितं पवत्तो—भयवं ! को एस धम्मपरमत्थो जं हत्थियपिसिएण भिच्छजणजोगेण पारणयं कीरइ ? , किल—

॥ १ ॥”

इत्यविगानेन मुनिजनधुण्णः पन्था इति । तावसेण भणियं—भद् ! अम्ह धम्मे जीवदया सारो, सा पुण पइवरभिक्षवा-
भमणाणेगजीवसंघायणेण न संभवइ, पइक्कणभेक्ककजीवसंभवाओ तच्चहुमीलणेणाऽऽहारपागे चि बहुजीवधाओ, अओ अणेग-
सत्तसंताणरक्खणत्थं एगमहासत्तवायाणमणुमयं पाणवित्तिहेउं ति । नारायणेण भणियं—भयवं ! संदिद्वचेयणालक्खण-
जीवगुणं कणनियरं रक्खंताण परिक्खुड्डीजीवणं पि वणक्कस्सिणं वायंताण का जीवदया ? कइं वा न तज्जाइयजीबुप्पत्ती तत्पिसि-
यपेसीसु विस्सभावोवगयासु संभवइ ? रक्खसभक्खं च इमं, तथा—

॥ १ ॥

॥ २ ॥”

मां स भक्षयिताऽमुत्र यस्य मांसमिहाइयहम् । एतन्मांसस्य मांसत्वं प्रवदन्ति मनीषिणः
इत्यादिवाक्यैः स्मृत्यादावपि निषिद्धमेतत् । तावसेण भणियं—भद् ! अलं अलं विसंवादेण, एम ताव अम्हं धम्म-
मगो न वियासगोयरसहो ति । नीहरिओ नारायणो, पट्टिओ देसंतरं ।

दिट्ठो य एगत्य सन्निवेशे मुद्वजणसेविज्जमाणो एगो भागवयमुणी तिकालसिणाणेण वडुत्तो ति । गओ य तस्स-

१ १ शुभ्रः खं० प्र० ॥ २ १ कुट्टजीं वं० ॥ ३ ३ धित्तगणोपगतासु । विसं-दुर्गन्धि ॥

मीवं । कयपायवडणो उवडिओ समीवे, पत्यावे भणिउं पवत्तो य—भयवं ! सवगयत्तेण विण्डुणो तदहिडियजलपूरेण
पढाणं, एवं कुणंताणं कहे न हरिणो विराहणा हवइ ? अप्पह्माणं च इमं सामन्नजणेण वि सेवणाओ, परमत्थियं तु एयं गिअइ—

॥ १ ॥

आत्मा नदी संयमतोयपूर्णा, सत्याम्बुजा शील-दयातटोभिः ।
तत्राभियेकं कुरु पाण्डुपुत्र !, न चारिणा शुद्ध्यति चान्तरात्मा

काचिलेण भणियं—ज्ञाणहुयासणेण तहुक्कयकयवरनिहहणाओ नत्थि एत्थ दोसो । नारायणेण जंपियं—ज्ञाणेण
पावंपकस्स सुद्धी, पैउरपयपूरसररीरपक्खालेणेण पुणरवि तस्संभवो चि एयं तं गयवरह्माणं ति । काचिलेण भणियं—होउ किं
कि पि । 'एसो वि पढमेल्लुपच्छो' चि पुरओ पयद्धो नारायणो ।

मिलिओ मग्गे वच्चमाणस्स जिणदत्तो नाम सावगो । 'सत्थिओ' चि जाया अणेण समं गोद्धी । 'वियद्धो' चि समु-
प्पन्नो तं पइ पक्खवाओ । लद्धा य कत्तो वि गज्जराइणो कंदविसेसा नारायणेण । 'सत्थिउ' चि दिन्ना कइयय वि
जिणदत्तस्स । न गहिया जिणदत्तेणं । 'कीस न गिण्हह ?' चि [पुच्छिएण] जिणदत्तेण भणियं—

॥ १ ॥

॥ २ ॥

पैडिपुन्नकेत्तल्लोयकलियतइलोकगयपयत्थेहिं । पडिसिद्धो भोगो गज्जराइकंदाण नाणीहि
एएहि गंतजीवंगवग्गनिवत्थिय चि नो थुआ । महु-मज्ज-मंस-मक्खण-पञ्चुवरिफलविसेसा वि

१ धर्वगतत्वेन विष्णोः ॥ २ तदुक्तकचवरनिर्दहनात् ॥ ३ प्रचुरपयःपुरसररीरप्रक्षालनेन ॥ ४ प्राथमिकदुल्यः ॥ ५ प्रतिपूर्णैरलक्षानालोककलितत्रैलोक्य-
गतपदार्यैः ॥ ६ 'एहिं तन्न जी' सं० । एते हि अनन्तजीवाङ्गवर्गनिर्वर्तिता इति नो भोग्याः ॥

देवभद्रस्वरि-
विरहओ
कदारयण-
कोसो ॥
सामन्तगु-
णाहिगारो।

॥१५४॥

वणवारणपिसिंयकपियपाणवित्ती एगो हत्थित्तावसो । तं च तहाविहधम्मपरं पेहिऊण नारायणो कयनमोक्कारो भणिउं पवत्तो—भयवं ! को एस धम्मपरमत्थो जं हत्थिपिसिएण भिच्छजणजोगेण पारणयं कीरइ १, किल—

“अवधूतां च पूतां च प्रशस्तामृपिसोविताम् । चरेन्माधुक्करीं वृत्तिमपि म्लेच्छकुलादपि ॥ १ ॥”
इत्यविगानेन मुनिजनधुण्णः पन्था इति । तावसेण भणियं—भद् ! अम्ह धम्मे जीवदया सारो, सा पुण पइघरभिवत्वा-
भममाणेगजीवसंघायणेण न संभवइ, पइकणसेक्केकजीवसंभवाओ तव्वहुमीलणेणाऽऽहारपागे वि चहुजीवघाओ, अओ अणेग-
सत्तसंताणरक्खणत्थं एगमहासत्तवावायणमणुमयं पाणवित्तिहेउं ति । नारायणेण भणियं—भयवं ! संदिद्धचेयणालक्खण-
जीवगुणं कणनियरं रक्खंताण परिफुड्डीजीवणं पि वणकरिणं घायंताण का जीवदया ? कंहं वा न तज्जाइयजीबुप्पत्ती तप्पिसि-
यपेसीसु विस्सभावोवगयासु संभवइ ? रक्खसभक्खं च इमं, तथा—

“स्वमांसं परमांसिन यो वर्द्धयितुमिच्छति । उद्धिन्नं लभते वासं यत्र यत्रोपजायते ॥ १ ॥

मांसं स भक्षयिताऽमुत्र यस्य मांसमिहाश्रयम् । एतन्मांसस्य मांसत्वं प्रवदन्ति मनीषिणः ॥ २ ॥”

इत्यादिवाक्यैः स्मृत्यादावपि निषिद्धमेतत् । तावसेण भणियं—भद् ! अलं अलं विसंवादेण, एस ताव अम्हं धम्म-
मग्गो न वियारगोयरसहो ति । नीहरिओ नारायणो, पट्टिओ देसंतरं ।

दिड्ढो य एगत्थ सन्निवेसे सुद्धजणसेविज्जमाणो एगो भागवयमुणी तिकालसिणाणेण वहुंतो ति । गओ य तस्स-

१ धुन्नः खं० प्र० ॥ २ कुट्टजीं खं० ॥ ३ विद्धभावोपगतासु । विसं-दुर्गन्धि ॥

माध्यस्थ-
गुणे नारा-
यणकथान-
कम् २० ।

॥१५४॥

मीवं । कयपायधडणो उवड्डिओ समीवे, पंत्यावे भणिलं पवत्तो य—भयवं ! सवगयत्तेण विण्हुणो तदहिड्डियजलपूरेण प्हाणं, एवं कुणंताणं क्हं न हरिणो विराहणा हवइ ? अप्पहाणं च इमं सामन्नजणेण वि सेवणाओ, परमत्थियं तु एयं गिज्झइ—
आत्मा नदी संयमतोयपूर्णा, सत्याम्बुजा शील-दयातटोर्मिः ।

तत्राभियेकं कुरु पाण्डुपुत्र !, न वारिणा शुद्ध्यति चान्तरात्मा ॥ १ ॥

काविलेण भणियं—ज्ञाणहुयासणेण तहुक्कयकवरनिह्वणाओ नत्थि एत्थ दोसो । नारायणेण जंपियं—ज्ञाणेण पावर्पकस्स सुद्धी, पैउरपयपूरसररीरपक्खालणेण पुणरवि तस्संभवो चि एयं तं गयवरण्हणं ति । काविलेण भणियं—होउ किं किं पि । 'एसो वि पंढमेब्बुयतुल्लो' चि पुरओ पयड्डो नारायणो ।

मिलिओ मग्गे वच्चमाणस्स जिणदत्तो नाम सावगो । 'सत्थिओ' चि जाया अणेण समं गोद्धी । 'वियड्डो' चि समु-
पन्नो तं पइ पक्खवाओ । लद्धा य कत्तो वि गज्जराहणो कंदविसेसा नारायणेण । 'सत्थिउ' चि दिन्ना कइवय वि
जिणदत्तस्स । न गहिया जिणदत्तेणं । 'कीस न गिण्हइ ?' चि [पुब्बिछएण] जिणदत्तेण भणियं—

पैडिपुत्रकेवलालोयकलियतह्लोकगयपयत्थेहि । पडिसिद्धो भोगो गज्जराइकंदाण नाणीहि ॥ १ ॥

एएहि णंतजीवंगवगगनिवत्तिय चि नो भुज्जा । महु-मज्ज-मंस-मक्खण-पचुंवरिफलविसेसा वि ॥ २ ॥

१ सर्वगतत्वेन विष्णोः ॥ २ तदुत्कृतकचरनिर्देहनात् ॥ ३ प्रचुरपयःपुरशरीरप्रशालनेन ॥ ४ प्राथमिकतुल्यः ॥ ५ प्रतिपूर्णेकेवलज्ञानालोककलितत्रैलोक्य-
गतपदार्थैः ॥ ६ 'एहि तन्न जी' सं० । एते हि अनन्तजीवाग्रवर्गनिर्वर्तिता इति नो गोभ्याः ॥

देवभद्रश्चरि-
विरहो
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो।
॥१५५॥

महुमाइणो हि चउरो अणेगतवन्न-गंध-रसजीवा । पचकलभूरिजीवाइं जाण पंबुंवरिफलाइं ॥ ३ ॥
एक्कस्स तुच्छनियजीवियस्स कज्जेण णेगजीवाणं । कह कीरुड विणिवाओ सुणिउं सवन्नुवयणं पि ? ॥ ४ ॥
नारायणेण भणियं गज्जस्माइंसु णंतजीवत्तं । कहं तीरइ विवाउं सैक्खा अदिस्समाणत्ता ? ॥ ५ ॥
जिणदत्तेणं भणियं जिणवयणपमाणओ हि विनेयं । न हु नाण-दणै-तवसंसंभं पि दीराइ फलं सक्खा ॥ ६ ॥
रांगार्इणसभावा वयणं तेसिं न संभवइ मिच्छा । न य संमइक्कप्पणाए अइंदियत्थाण संसिद्धी ॥ ७ ॥
‘अहो ! गिहत्थो वि सुहुमपयत्थवियारहुसलो एस, एयगुरुणो पुण सुहु विसिद्धतसा होहिंति’ [त्ति] विभावित्तेण
भणियं नारायणेण—भइ ! कस्स समीवाओ तुब्ब एवंविहविचेयसारो धम्मवावारो ? त्ति । जिणदत्तेण भणियं—संति
एत्थेव पएसे भयवंतो सुगहियनामवेया भवंक्खवनिवडंतजंतुदिन्नहत्थानलंवा करुणामयमयरहरा हर व निदडुमणोभवा
भवंतकारिणो जयस्सिहसूरिणो ।
जेसिं खंमाए न खमा वि भायणं तुंगिमाए नहु सेलो । गंभीरिमाए पडिहाइ गोपयं पियं समुदो वि ॥ १ ॥
सुरो वि दिवसपरिणइपरिमियतेयत्तणेण तंणुसोहो । संओ खजोयजुइं धरइ व अइगुरुययावस्स ॥ २ ॥

१ °ह कीरं खं० प्र० । कथं शक्यते निज्ञातुं साक्षाद् अदृश्यमानत्वात् ? ॥ २ संखा अं खं० ॥ ३ °णसंतसंभं खं० ॥ ४ स्वामतिकल्पनया
अतीन्द्रियार्थानाम् संसिद्धिः ॥ ५ °भावते° प्र० । ‘विभावयता’ विचारयता ॥ ६ भयकृपनिपतज्जदुत्सहत्ताबलम्भाः करुणामृतमकरगृहाः । मकरगृहः—समुद्रः ॥
७ ‘क्षमायाः’ क्षान्त्याः ‘क्षमा’ पृथ्वी ॥ ८ पिय खं० ॥ ९ ‘तनुशोभः’ अल्पशोभावात् ॥ १० सखः सद्योत्तुतिम् ॥

माव्यस्थ-
गुणे नारा-
यणकथान-
कम् २० ।

॥१५५॥

चंदो वि सोमयाए ता गिजई दिजई य उवमाणं । हरिणारी वि हु सोडीरिमाए ता मा इमो हियए ॥ ३ ॥

जावज्ज वि सुजंविद्यवारसंगसुयमुणियतिजयवाररा । ते^३ सुकयपावणिजा ने चक्खुपहं पवजंति ॥ ४ ॥

तेहितो बहुनय-भंग-हेउगंभीरसमयसिंधुभवो । अइथोपसुकयकम्मत्तणेण पत्तो विवेयलवो ॥ ५ ॥

इमं सोच्चा तुट्ठो नारायणो भणिउं पवत्तो—न रोहणाओ अन्नत्थ निरुवमरणसंभवो, न वा ओणेरिसगुरूहितो एवं-विहसुहुमधम्मपरिन्नाणं, ता भो जिणदत्त ! सब्बा कयं तए सब्बम्ह कायं, दंसेहि ताण नियगुरूण चरणंघुरुहं, जइ पुण कंहं पि तहिं मम मणमहुयरोडभिरहं पावइ ति । जिणदत्तेण भणियं—एवं करेमि ति ।

ततो पंचजीयणंतरिए सेयपुरे नयरे दो वि गया । दिट्ठा खरिणो तक्कालागयनरचइपमुहपहाणजणकीरमाणपूयामहिमा धम्मकहं कहिति-त्ति । ततो संमुट्ठितरोमंचखइजंतवहुमाणा जिणदत्त-नारायणा निवडिया गुरूणो चलणेसु । चक्खुक्खेव-पुरस्सरं च दिन्नासीसा सीसारोवियकरकमला निलीणा समुचियधरामंडले । एत्थंतरे गुणावज्जियहियएण राइणा कूडीक-याओ पंच सुवण्णकोडीओ चीणंसुयपमुहवत्थरासीओ य गुरूपुरथो, भणियं च—भयवं ! अणुगमहं काऊण गिण्हसु इमं ति । खरिणा भणियं—महाराय !

१ 'इ गिजं' प्र० ॥ २ सुजतिट्ठादशाप्रशुतस्मात्त्रिजगह्लापायः ॥ ३ तो सुं रां० प्र० । ते सुकृतप्रापणीयाः ॥ ४ 'जा, नो चं' खं० प्र० । 'ने' अस्माकम् ॥ ५ अनीहयगुरोः ॥ ६ कहिं पि खं० प्र० ॥ ७ समुत्तिट्ठोमायसुयमानघडुगानो ॥ ८ 'कूटीकृताः' राशीकृताः ॥

देवमहेश्वरि-
विरहओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो ।
॥१५६॥

अत्थो अणत्थहेळ अत्थो संसारकारणं गरुयं । अत्थो संजमवणसंडचंडगुरुदावहववहो
अत्थो उम्मायकरो संयवरो दुम्मईमहिलियाए । तेणस वज्जिओ मुणिवरेहिं दूराउ दूरेण
जं पुण अमहद्धणसेयवत्थ-कंबलपमोक्खमुवगरणं । संजमहेउं तं किं पि किं पि गिण्हंति परिसुद्धं
ता संपइ पज्जत्तं सव्वेणं भूमिनाह ! एएणं । पत्तं चिय दाणफलं तुमए इय कयपयत्तेण
इच्छेज्ज न इच्छेज्ज व तह वि हु पयओ निमंतए साहू । परिणामविसुद्धीए य निज्जरा होअगहिए वि
इय पन्नविओ वि निवो अणणुगगहिओ गुरूहिं अप्पाणं । निप्पुन्नं मन्नतो जहागयं पडिगओ नमिउं
नारायणो य चित्तह अहो ! महप्पा दहं विजियलोहो । एत्तियमेत्तं पि धणं तणं व जो चयइ दिज्जंतं
जायं विजणं । तओ जिणदत्तेण दंसिओ परमपरितोसोवगतो नारायणो, गुरूण सिद्धो य, जहा—एस महप्पा
तुम्हपायपउमाणुराणेण एत्तियभुवमागओ, ता नियसेवाणुरूवफलभायणं कुणह एयं ति । ततो गुरुणा उवइद्धो साहुधम्मो
गिहिधम्मो य सवित्थरो एयस्स । तं च सोचा लहुकम्मयाए अच्चंतमज्झत्थयाए य सुहुममइविभावियभावत्थो पडिबुद्धो
एसो, चिरकालं पज्जुवासिज्जण समुवलद्धसद्धम्मसारो कयगुरुखामणो गओ नियनयरं ।

दिद्धो पिया । कंहिओ धम्मसारोवलंभवुत्तंती । पंसंसिओ पिउणा । परिचत्तो य जन्नकज्जाइसावज्जवावारो । एवं च ते
दोन्नि वि सम्ममणुव्वय-गुणव्वय-सिक्खावयपरिवालणेण सुमुणिपज्जुवासणेण सिद्धंतरहस्ससवणेण य पइदिणं सविसेसधम्म-

१ हव्यवाहः—अग्निः ॥ २ अमहाधानश्चेतवस्त्रकम्बलप्रमुलमुपकरणम् ॥ ३ भवत्यगृहीतिऽपि ॥

माध्यस्थ-
गुणे नारा-
यणकथान-
कम् २० ।

॥१५६॥

प्रथा ज्ञाया । क्रमेण य कासियदेवविद्वानो सप्तविद्वज्जोगयमुरगम्म मम्ममाराहियसंजमा निषाणसुगगय सि । एवंविद्-
 स्मृताचारतीकार्णं मज्जत्तयं नि । किं—

विमन्मि दण्णे जाद पडिचियइ पागवचियग्गुणो । मज्जत्थे तह मणुए मंरुमइ ममगधम्मगुणो ॥ १ ॥
 मज्जत्तथा दोमं उज्झिउला गिण्णंति वत्थु पेत्तयं । नियनिउणयाए हंम य नीरचाणेण सीरंलां ॥ २ ॥

अपि च—अत्राशुजं संस्करणं हि बुद्धरलोचनं वस्तुविलोकनं च ।

आचार्यशिक्षाञ्जतिरिक्त्वा, माध्यस्थमाहुः परमं षडुत्तम् ॥ १ ॥
 माध्यस्थतः स्यादगुणोऽपि पुंगामाराध्यपादः शुद्धदायश्च । ॥ २ ॥
 माध्यस्थमेकं प्रतिपद्य जीवाः, प्राप्ता ज्ञान् संसृतिगिन्धुपारम्

उदीर्णदुर्कर्ममूहयोगे, माध्यस्थमानादपते न जीवः ।

न यन्निपातोपह्नाः क्रदानिच्छुभा-ऽशुभं वस्तु विवेकुमीशः ॥ ३ ॥
 इति सर्वाग्रहत्यागाथ् माध्यस्थगुणः सुधीः । धीराब्धिरिय गिन्धूनां मंपत्तीनां पदं भवेत् ॥ ४ ॥

॥ इति श्रीकथारत्नकोशे माध्यस्थगुणचिन्तोयां पुरोहितसुतनारायणकथानकं समाप्तम् ॥ २० ॥

देवभद्रश्चरि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो
॥१५८॥

रदेवयाविइन्नो' ति 'अमरदत्तो' ति पुत्तस्स नामं । पंचधावीपरिगगहिओ य समइकंतो बालभावं, पाडिओ सयलकला-
कलावं, जोव्वणमणुपत्तो य परिणाविओ इव्वकन्नयं । धम्मंतरपरिहारनिमित्तं च पिउणा सविसेसं पइदिणं निजइ सो सुग्गय-
पायपूयणत्थं, पाडिजइ य भिक्खूण पाएसु, सुणाविजइ य सुग्गयसत्थाइं, उज्झाविजइ सेसल्लिगिजणेण सह संगं ति । एवं
वच्चंति वासरा । 'बुद्धधम्मपरमत्थवियक्खणो सुपडिलग्गो य एसो' ति वाढं रंजिओ य सेट्ठी । ठविओ य सव्वेसु अब्भंतरिय-
नियकिच्चेसु अमरदत्तो । एवं च से तिवग्गसंपाडणपरस्स आगओ वसंतसमओ । सम्मओ जो पक्खीण वि, दंसियवियारो
तरुवराणं पि, उक्कंपियपियविउत्तकामिणीजणो, जणियपुहइपमो[ओ] य । अवि य—

त्रियसंतकुमुयनयणेहिं कमलवयणेहिं वट्ठिउक्करिस्सा । वणलच्छीओ सोरब्भनिब्भरं जं नियंति व ॥ १ ॥
जम्मि य पहिया सहयारसंजरीरेणुंजपिंजरिया । अंतो नियंतदइयाणुरायरत्त व रेहंति ॥ २ ॥
गाढुकंठाकंठगलग्गजीया वि जावयंति जहिं । कंकेछिपल्लोत्थयहिययाओ पउत्थवइयाओ ॥ ३ ॥
जयडिंढिमो व पडिहाइ मणहरो पैरहुयारवो जत्थ । सो महुममओ भण कस्स सम्मओ होज्ज न जियस्स ? ॥ ४ ॥
एवंविहगुणाभिरामे य तम्मि अमरदत्तो भणिओ य वयस्सेहिं—ओ पियसित्त ! दट्ठवयंगणफलाणि भणंति लोयणाणि,

१ नीयते ॥ २ 'यं' नसन्तं पश्यन्तीव ॥ ३ अन्तः नितान्तदन्वितानुत्तरणा इव गुञ्जे ॥ ४ गाढोत्कटा लटाःप्रसन्नजीविता अपि यापयन्ति
यत्र । कंकेछिपल्लवस्तृताहृदयाः प्रोपितपत्तिकाः ॥ ५ 'परमृतास्य' कोहिलाशब्दः ॥

सामर्थ्य-
गुणे अमर-
दत्तकथा-
नकम् २१ ।

वसन्त-
वर्णनम्

॥१५८॥

ता कुणसु सिंगारं, पिच्छसु वसंतूसवं ति । ततो जायवसंतावलीयणकोऊहलो अमरदत्तो पियरं विन्नविडं पवत्तो—ताय ! जइ तुम्हे आइसह ता वसंतसिरी अदिट्ठपुवं अवलोएमि ति । सेट्ठिणा भणियं—वच्छ ! किमजुत्तं ? केवलं तविलीयणगयाण अणेगविभिन्नधम्माणो कुबुद्धिदायरो य संभवंति, ता जह न तेहिं तरलिजइ मणो [न] हवइ धम्मविणासो दव्वकखओ य तहा अभिरमसु, कहं तुह कीलाभिलासपडिक्कलं वट्टामि ? चि । एवं च पिउणाऽणुत्ताओ कइवयवयस्सपरिवुडो सुंदरनेवच्छो गओ पुष्पावतंसयम्मि उजाणे, पविट्ठो तयन्भंतरे, जहिच्छमारद्धो य कीलिडं । कहं चिय ?—

कत्थई नियइ रणञ्जणिरमणि-कंचणं, हिट्ठवयणं पणचंतमवलाजणं ।

फुल्लनल्लिणं रणंतालिमालागणं, खरसमीराहयं नाइ नल्लिणीवणं ॥ १ ॥

कत्थई पंचमुगारवनिम्भरं, गेयमायन्नई वेणु-वीणारवं ।

पहियपमयाण कयगाढमुत्तागमं, थोभणं मंतपढणं व भूरिन्भमं ॥ २ ॥

पेच्छई कहिं वि फुल्लंतवेइल्लयं, कोरइजंतकंकेल्लिसाहोल्लयं ।

पेहई भेतुणा चाडुसयचड्डियं, अणुणइजंतियं पणइणि खंडियं ॥ ३ ॥

१ कुत्रचित् पश्यति रणमणनशीलममिकायनं छट्ठवदनं प्रवृत्त्यद्वयलाजनम् । गुप्तितनलिनं रणदल्लिमालागणं खरसमीराहामि व नल्लिणीवनम् ॥ २ यइ रणञ्जणिं प्रती ॥ ३ कुत्रचित् पश्यतोद्धारस्वनिम्भरं गेयमाकर्णपति वेणुवीणारवम् । पथिकप्रमदनां तुत्तगाढवियदागमं स्तम्भनं मन्त्रपटनमिव भूरि-भ्रमम् ॥ ४ प्रेक्षते कुत्रापि पुष्याद्विचक्रिलं कोरककंकेल्लिशाराम् । प्रेक्षते भर्त्रा चाडुशतश्रुदितां अनुनीयमानं प्रणयिनीं राषिटताम् ॥ ५ भणुणा प्रती ॥

देवभद्रहरि-
विरहओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो ।

॥१५९॥

कुणइ कुसुमुच्चयं सरइ सरसीतडं, विसइ सलिलग्नि तँडदिवाहंपुब्भडं ।
दोलकीलाए वडइ खणं रंजिओ, रमइ अक्खेहिं जोगि व अविगंजिओ

॥ ४ ॥

इय एवंविहबहुविहविलासलीलाहिं वणनिगुंजेषु । वणवारणो व सो भसइ निवभरं भित्तवग्गजुओ

॥ ५ ॥

एवं च भसंतो स महप्पा असोगतरुपट्टए निसन्नं समणं एकं अचंतकरुणपलावस्त एगस्स वइदेसियनरस्स भूरिमंडल-
[मज्झ]गयस्स वाहिवेयणाविहुरस्स किं पि उवइसंतं पेब्बइ । ततो भणिया अणेण नियत्रयस्सा—अरे ! आगच्छह, एस राहू
आइक्खइ किं पि तं निसामेमो त्ति । वयस्सेहिं जंपियं—पियमित्त ! तुमं पिउणा खुचिरं चारिओ, जहा—विधम्माणो मिलंति
तथा तस्संगमो य धम्मविणासगो त्ति सो भोत्तवो, ता न जुत्तमेत्थावत्थाणं । अमरदत्तेण भणियं—एतेण वि को दोसो ?
न हि जलण-तालउड-खग्गाईणं दंसणं सवणं वा अण्हिंठं जणिउमलं, ता अलं संभमेण, एह खणमेत्तं निसामेह—किमेस वइ-
देसिओ जंपइ ? किं वा एस मुणी समुल्लवइ ? । तुण्हिक्का ठिया वयस्सा । गओ अमरदत्तो मुणिणो समीवं । एत्थंतरे रुयंतो
सो वइदेसिओ पुच्छिओ जणेण—भइ ! किं रुयसि ? त्ति । तेण भणियं—कडुई केन्नाण से रंरुहा तथा वि निसामेह—

अहं हि कं पि छपुरे संकरस्स धरवइस्स धरिणीए दुट्टलक्खणो सुओ जम्मणदिवसे चिय निहणोवणीयधणो जाओ भिह ।
जाव य छम्मासिओ संबुत्तो ताव माया-पियरो परलीगमुवगया । तप्पभिइं पालिओ हं जेहिं सयणेहिं ते वि महाणुभावा

१ सरति ॥ २ तट्टदत्तश्मपोद्धटं यथा स्यात् तथा ॥ ३ एत्तेण प्रती ॥ ४ णिच्छं जं प्रती ॥ ५ कर्णयोः ॥ ६ जाय व छं प्रती ॥
७ तेहिं मं प्रती ॥

सामर्थ्य-
गुणे अमर-
दत्तकथा-
नकम् २१ ।

देवलकथा

॥१५९॥

महदुक्कम्मजम्भोवहया दिवं गया । वरिसमेत्तो य इओ तओ कंठुक्कप्पणाकप्पियपाणविची विसरुक्खो व सैवसंतावकारी
 वड्ढिओ सरीरेण दुक्खेण [य] एत्थियं कालं । संपयं च गंडोवरि पिडिंसुब्भमेयविग्गमेण दुस्तहमहानाहिनिवहेण वेरिविसरेणेव
 पइक्खणुप्पाइयतिकवतरदुक्खलक्खेण पडिन्नो म्हि । एत्तिएण य न डियं, अंतरंतरा अदिट्ठो कोइ भूओ पिसाओ वा तं
 वेयणमुव[ज]णइ जा जीहासएण वि वोतुं न पारियइ । एवंविहमहादुहोवहओ य इण्ह जीचियवग्गो नग्गोहसाहाए उल्लंघि-
 ऊण अप्पाणं मरणहुमुवड्ढिओ । तत्थ नि पडिक्खलेद्ववसओ असंपुन्नमणोरहो तुट्टपासो निवडिओ धरणिवट्ठे ! गरुय-
 वेरग्गोवगओ य 'किं मए पुरा कयं ?' ति साहुमिमंभापुच्छिउमेत्थ आगओ म्हि ॥

ततो विम्हिओ जणो 'किं कहिस्सइ साहु ?' ति जाओ एगचित्तो । एत्थंतरे भणियं साहुणा-भो महाणुभाव ! निसामेहि-
 तुमं हि एत्तो तइयभवे पंचंतगामे देवलओ नाम कुलपुत्तओ अहेसि । पओयणवसेण य मेत्तसमेओ गामं वचंतो
 मिलिओ एगस्स पहियस्स । जाओ संक्कहावसेण तेण सह पणओ । उवलद्धो य तुमए सो पहिओ, जहा—निच्छियं धणद्धो
 एसो ति । ततो नियमित्तेण सह संत्तिऊण रयणीए निवभरपत्तुओ सो पोत्तेण वयणं गाढं पच्छाइऊण गलदेसोमोडणेण
 मारिओ तुब्भेहि, गहियं तैद्वं । पड्डिया दो वि । दव्वलोभेण य जाओ अवरोप्परं वहपरिणामो ।

अह भोयणस्स समए तुमए इयरस्स मारणक्कएण । खिविऊण महुम्मि विसं दिनं तेणावि तुज्झं पि ॥ १ ॥

१ महदुक्कम्मजम्भोवहताः ॥ २ कटक्कप्पणारुत्तिपत्राणश्रुतिः ॥ ३ सत्तसं प्रती ॥ ४ पिडिमोक्खेदविभ्रमेण ॥ ५ तद्वचं प्रती ॥

पुंषुसंभियविसमिस्सपक्खिसं पणामियं तइया । दो वि विणासं पत्ता ही ही ! अत्थो महाणत्थो ॥ २ ॥
ता भो देवल ! संक्खिद्धगरुयकम्मपब्भारनिहयसुकयकम्मो तुमं मरिऊण उवन्नो नरए । चिरकालं च केलणाइकंतं
दुक्खं सहिऊण संपयं एवंविहदुहाभागी जाओ सि । सो हि पहिओ तथा वहिओ उवन्नो भवणवासिदेवेसु, सैरियचिरभव-
वइयो य एवंविहजायणाहिं तुमं बाहइ । जो वि उल्लंघणपासो तुइओ सो वि 'चिरकालं किलिस्सउ एसो' ति तँकओ चैव ।
ता भइ ! एयं तुह पुब्बदुकयं ति ।

अन्नाण-मोहवाभोहिया मुहा अञ्जिऊण पात्रयं । किच्चमकिच्चमनाउं अंध व पडंति भवकूवे ॥ १ ॥
इद्धविओगा-ऽणिद्धप्पओगसंतावतत्तसंबंगा । चिडंति चिरं च तहिं तण्हा-छुहवेयणाइहया ॥ २ ॥
उम्महाइजंति चिरोवभोत्तसोक्खाण गुत्तिखित्त व । बहुसो वि य विलवंता लहंति थेवं पि न विमुत्ति ॥ ३ ॥
ता भो देवाणुपिया ! पच्चक्खं पेक्खिउं दुहविवांगं । नियँदुक्कयाणमभिरमह सब्हा कुसलकम्मेषु ॥ ४ ॥
अवि हालाहलगिलणं पि गलतले जुंजणं पि खगस्स । सुहसुत्तसिंहकइयणं पि पत्तं कह वि होज्जा ॥ ५ ॥
न उण निरँकुसमयसत्तमत्तकरिदुइचेडियं कह वि । खेमाय होज्ज कस्स वि अवि सुरवइत्थसिरिणो वि ॥ ६ ॥

१ पुंषुं सुं प्रतो । पूर्वसुसम्भृतविपमिश्रपक्षिमांसं अपितं तदा ॥ २ 'कलनातिक्रान्तं' कल्पनातिशयान्तिकश्च एवंविध-
यातनाभिः ॥ ४ तत्कृतः ॥ ५ 'अर्जयित्वा पापरजः । कृत्यमकृत्यम् अज्ञात्वा ॥ ६ उन्माथ्यन्ते चिरोपमुक्तसुखेभ्यः ॥ ७ निजदुच्छतानाम् ॥
८ निरँकुशमदसक्तमत्तकरिदुइचेष्टितम् ॥

सुगुरुवएसंकुप्तविरहो य न सुमगलगगणं पायं । ता सुस्वसाए मणो पढमं पि निजुंजणीयमिमं ॥ ७ ॥
 तग्गाढारूढमणो पईवपडिमं सुहं सुयं लहइ । तत्तो य विरहभावं तओ लहुं आसवनिरोहं ॥ ८ ॥
 तैफ्फलमसमतवोवलमह तत्तो निजाराफलं विउलं । किरियाविगमं तत्तो य परमं अजोगित्तं ॥ ९ ॥
 तत्तो भवसंतइखंडणं च मोक्खं च तफ्फलमुयारं । इय सबकुसलमूलं वयंति सैत्थत्थसुस्वसं ॥ १० ॥

एवं गुणिणा सिद्धे सबक्षपरमत्थे परमं पमोयम्वुवगओ पेच्छगो लोगो । सो वि वइदेसिओ सरियपुव्वभवसव्ववुत्तंओ
 अंतोर्वियंभंतगरुयसोगावेगो 'भयवं ! अविहमेयं, अणुभूयं निरवसेसं ससरीरेणं' ति चागंरंतो अणसणं पवन्नो ॥ छ ॥
 अमरदत्तो वि तदायन्नणपवंडुतगुहभावो, मवियव्वयावसेण लद्धदंसणावरणंविवरो, 'वरं मरणमेवंविहधम्मविरहियाणं' ति
 चित्तनिहितविवेगसुदो, सुद्धारयणं तत्थेव गोविज्जण, गुणिणो नाणाइसयं पुणो पुणो सरंतो वंयस्ताणुचित्तीए गतो सगिहं ।
 संभासिओ पिउणा—वच्छ ! किमच्छेरयभूयं किं पि तहिं दिट्ठं ? ति । संसुद्धमणो य अमरदत्तो जाय न किं
 पि जंपइ ताव सिद्धो वयस्सेहिं साहु-वइदेसियवुत्तंती । तं च सोचा चित्थियं सेट्ठिणा—एस पढमुग्गमो संवच्छरिओ-
 यइट्ठधम्मविधायपायवस्स ति । जायगरुयरोसेण य भणिओ एसो—वच्छ ! ईज्जत्तमित्तो वसंतलच्छीपेच्छणच्छलेण, अच्छसु
 गिहे चिय पेच्छणयाइपलोयणपरो ति । एवं च पिउवयणरज्जुसंदीणियस्स महाकट्टेणं वोलीणं दिणमेगमसरदत्तस्स साहु-

१ इध्रयायाम् ॥ २ धुतम् ॥ ३ तत्फलम् असमतपोबलम् अथ ॥ ४ शास्त्रार्थशुभ्रयाम् ॥ ५ 'शिष्टे' कथिते ॥ ६ अन्तर्विजम्भमाणगुरुक-
 शीरावेगः ॥ ७ व्यागृणन् ॥ ८ तदाकर्णनप्रवर्धमानशुभ्रभावाः ॥ ९ वयस्यानुत्थया ॥ १० पर्याप्तम् इतः ॥ ११ सन्दानितः—वद्धः ॥

देवमद्वरि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो।
॥१६१॥

विरहियस्स । तइयदिणे य वयस्ससुहेण भणाविओ सेट्ठी, जहा—सुदारयणं अंगुलीकिसलयाओ गलियसुजाणदेसे, ता जइ तुब्भे अणुजाणह ता तमहं गंतूण पलोएमि ति । पिउणा भणियं—एवं करेहि, परं कालक्खेवं विवञ्जेज्जासि । तओ गओ अमरदत्तो उजाणं, भावसारं वंदिओ साहू, आसीणो समीचे, सुओ सबन्नुधम्मपरमत्थो अचंतमभिरुहओ य । तओ सवायरं भणितो तवस्सी—भयवं ! गिहिधम्मप्पयाणेण अणुगिण्हह समं ति । साहुणा भणियं—भो महायस !

नाउं जिणिदधम्मं सम्मं भेय-प्पभेयओ पच्छा । वहुंतसुद्धभावो विहिपुंघं तं पवञ्जेज्ज ॥ १ ॥

जीवा-स्जीवाइपयत्थगोयरं न हु अबुज्झिउं तरइ । हिंसाईण निवितिं काउं धम्मक्कचित्तो वि ॥ २ ॥

न य जह तह पारद्धा विसुद्धधम्मत्थसाहणी किरिया । होउमलं ता भइय ! वीसत्थो सुणसु सत्थत्थं ॥ ३ ॥

अमरदत्तेण भणियं—भयवं ! एयमेवं, केवलं अम्ह पिया देसवलमग्गणुगामी धम्मंतरं सोउं पि नेच्छइ, न य अम्हारिसं पि सुणंतमणुजाणइ, तब्भएण अहसेत्थ-संखेवओ धम्मं धेत्तुमिच्छामि ति । मुणिणा भणियं—भइ ! उत्तमवैत्थुगहण-पयट्ठेहिं न भाइयववं जणगाइर्जणाओ, न लज्जियववं सामन्नलोगाओ, न खुभियववं पच्चूहवूहातो, अयं हि जिणधम्मो महानिहिं व गरुयपुनपब्भारलब्भो परमब्भुदयहेऊ य, अओ संभवइ एत्थ विग्घकारी, ता होसु एगचित्तो, चयगु पियराइपडिभयं, अणंते हि इह संसारे सरंतजंतुणो अणंता माया-पियराइणो जाया, परं न तेहिंतो थेवो वि उवलद्धो दुक्ख-पडियारो, न य एत्तो सेरियावारिपूरहीरमाणेण व तडविडविपालंत्तो अहवा जलहिगएण व पोओ पत्तो जिणधम्मो तुमए

२ विवर्जयिष्यसि ॥ २ बौद्धमार्गानुयायी इत्यर्थः ॥ ३ चरथगं प्रतो ॥ ४ जणओ प्रतो ॥ ५ सरिद्धारिपूरहिगमणेन इव ॥

सामर्थ्य-
गुणे अमर-
दत्तकथा-
नकम् २१ ।

॥१६१॥

उवेहिउं जुत्तो चि । एवमाइञ्चित्तिसारावयणपरंपराजियकुवियप्यो अमरदत्तो नीसेससंखोभवगमवहाय जहुत्तविहीए जिण-
सासनं पवन्नो, नियसामत्थाणुरूना य पाणवहविरइपमुहा पडिगहिया अभिगहविसेसा ।

भणियो य तओ सुणिणा देवाणुस्सिय ! पवन्नजिणधम्मो । संकाइदोसजालं एत्तो दूरं चएज्जाहि ॥ १ ॥

संकाइदोसदुट्ठो लद्धं पि जिणिदधम्ममाणिकं । उज्जइ ततो य दारिइरुंददुहभायणं होइ ॥ २ ॥

जिणधम्मसंगओ दुग्गओ वि परमत्थओ महाइब्भो । एयविउत्तो पुण ईमरो वि दारिहियब्भहिओ ॥ ३ ॥

अत्थो जणणी जणगो बंधू सयणा य भिच्चसंघओ । काउं तं न समत्था जं जिणधम्मो दढं चिनो ॥ ४ ॥

चिरमुवइरिया वि इमे इहलोइयमेव किं पि कुवंति । जिणधम्मो पुण तं नत्थि जं न मणवंछियं कुणइ ॥ ५ ॥

किं बहुणा भणिएणं ? एत्तो भदं न अन्नमिह किं पि । ता उज्झियसवभओ भएज धम्मं इमं लम्भं ॥ ६ ॥

‘एवं काह’-न्ति भालयलपरामुट्ठमुणिपायवट्ठो ‘नित्थागपारगो होज्जाहि’ चि गुरुणा दिन्नासीसो जिणधम्मरयणं सुदार-
यणं च धेत्तूण गओ नियघरं । तिकालचेइय-साहुपूयारओ य जहापारद्वपओयणेसु वड्डिउमारद्धो । उगलद्धसवतंबुत्ततो य
पिया परं कोत्रमुघंहतो भणित्तं पवत्तो—अरे दुट्ठसुय ! पुवपुरिसपरंपरागयं सुगयधम्ममुज्झिय धम्मंतरं कुणतो दट्ठुं पि न
जुज्जसि किं पुण संभासित्तं ? केवलं दुपुत्तपडिच्चंघो एवं विडंवेइ चि । अमरदत्तेण भणियं—ताय ! कणगमित्त धम्मो सुपरि-

१ एवमादियुक्त्तिसारावचनंपत्परजित्तुकुविकल्पः अमरदत्तः निश्शेषसंखोभवर्गम् अपहाय ॥ २ तथ्यसि ॥ ३ ‘महेभ्यः’ महदिकः ॥ ४ चिरसुग-
चरिताः ॥ ५ भवेः ॥ ६ ‘करिप्पानि’ इति भालतलपरागुट्ठमुनिपादश्लोः ॥ ७ ‘तदुब्बंतो यं पि’ प्रती । उपलब्धगर्पवत्तदुत्तान्तथ ॥

देवभद्रस्वरि-

विरइओ

कहारयण-

कोसो ॥

सामन्नगु-

णाहिगारो ।

॥१६२॥

स्विऊण घेत्तवो, न उण पुव्वपुरिसकमपाहनेणं । किंच—

पाणिवहा-डलिय-चोरिक्कविरइ-परजुवइवज्जणपहाणो । पच्चक्खदिट्ठुसारो धम्मो एसो क्हमजुत्तो ?

पच्चक्खेण वि दीसइ एवंविहधम्मविहिहिणीणाणं । जीवाण जायणाओ विविहाओ दुक्खज्जैणिगाओ

किं वा इमिणा ? तुब्भं वेसांइवसणवज्जणे जैत्तो । काउं जुत्तो धम्मज्जमे य मे किं व वयणिज्जं ?

उत्तमपणियं लिंत्तो जहा न निंदापयं हवइ वणिओ । उत्तमधम्मपवन्नो न हीलणिज्जो तथा हं पि

पिउणा भणियं—अरे दुरायार ! अतिमुहरो सि, कुणसु जं ते रोयइ, न एत्तो वत्तवो सि ति । वित्थरियमेयं च नयर-

मज्जे—जहेस चत्तनियसग्गो धम्मंतरं पवन्नो ति । सुयमिमं ससुरेण । भणाविओ तेण एसो—जइ मह धूयाए कज्जं ता

संजो वज्जेसु मग्गमिमं ति । तह वि न संबुद्धो एसो । विससिजिया पिर्यहरं भज्जा । अवरवासरे य संलत्तो एसो जणणीए—

वच्छ ! किं पि कुणसु धम्मं, केवलं अमराभिहाणं कुलदेवयं पूएसु सवायरेणं, एयप्सायपभवो हि तुज्ज जम्मोत्ति । अमर-

दत्तेण भणियं—अम्मो ! सब्बनुमेकं चिय अचयंतस्स जं होइ तं होउ, अलाहि देवंतरपूयणेणं । तओ कुविया कुलदेवया ।

भेसिओ सुहपसुत्तो रयणीए भीमभुंग-मायंग-वेयालपमुहोवसग्गेण । भणिओ य—अरे दुस्सिस्विय ! दुस्सिस्वियं काहामि ति ।

तह वि न भीओ एसो, परं परुट्ठेदेवयाजणियगरुयरोगवग्गविहुरो वि थिरयरीभूओ जिणिंदधम्मम्मि, चित्तिउं पवत्तो य—

१ यातनाः ॥ २ जणगां प्र० ॥ ३ जुत्तो खं० प्र० ॥ ४ धम्मज्जुत्तो प्र० ॥ ५ उत्तमपण्यं 'लान्' आददानः ॥ ६ वत्तो न प्र० ॥

७ सवः ॥ ८ पितृगृहम् ॥

सामर्थ्य-

गुणे अमर-

दत्तकथा-

नकम् २१ ।

॥१६२॥

पडिहूला हवउ सुरा माया-पियरो परम्मुहा होंतु । पीडंतु सरीरं चाहिणो वि खिसंतु सयणा वि
 निपडंतु आवयाओ गच्छउ लच्छो वि केवलं एका । मा जौउ जिणे भत्ती तदुत्तत्तेसु तैत्ती य
 इय निच्छयप्पहाणो दुत्थावत्थं पि परममब्भुदयं । मन्तौ स महप्पा एगगो कुणइ जिणधम्मं
 एवं च दद्व-भावसामत्थाणुगयस्स तस्स महाणुभावस्स वच्चंतोसु वामरेसु, परिहीयमाणेसु धम्मविग्घकारिसु असुह-
 कम्मपोग्गलेसु, धम्मनिच्छयं पेच्छिऊण पराभग्गा कुलदेवया, उवसंहरिया रोगा, सपायपणामं कयल्लामणा गया उवसंमं ।
 अम्मा-पियरो नि तेष्वजहारसुद्धिरंजियज्जणगिज्जंतगुणसवणुब्भवंतपरमपसोया पुब्बभिर सिणेहसारं परिचत्तधम्मविग्घा
 वट्टितं पवत्ता । अणुकूलीहूओ सयणवग्गो, विलक्खीहूओ ससुरो, खामणापुब्बगं च अणेण पेसिया पइहरं धूया । अणुदिणमि-
 उपन्नवणाए य जिणधम्माभिमुहीकओ साया-पियाह्लोगो अमरदत्तेणं ।

इत्थं सामत्थगुणं संपरुनयारप्पहाणमवगम्म । पडिमयचक्कविमुक्को तत्थेव ठवेज्ज अप्पाणं ॥ १ ॥
 पाएण विग्घवग्गगलाइं गिज्जंति धम्मक्किचाइं । कीरंति न खलितं ताइं उभयसामत्थविरहेण ॥ २ ॥ किंच—

चोराकुलं मकर-मीन-तिमिद्धिलादिरोद्रं समुद्रमरिदुर्विपहं रणं च ।
 सामर्थ्यतः समतिलच्छथ शंमाम्नुवन्ति, सीदन्ति तद्विरहिताश्च यथा मनुष्याः ॥ १ ॥

१ यावु ॥ २ 'णे सत्थी तं गं ॥ ३ 'तस्ति' चिन्ता ॥ ४ 'यं काऊण प्र० ॥ ५ तद्व्यवहारशुद्धिरञ्जितजनगीयमानगुणगणश्रवणोद्भवत्पर-
 मप्रमोदी ॥ ६ परिलक्कथर्मपिप्पौ ॥ ७ अणुदिणमदुप्रज्ञापनया ॥ ८ स्वपरोपकारप्रधानमवगत्य ॥ ९ 'क्षे' सुत्तम् ॥

अथित्व-
व्यतिरेके
सुन्दर-
कथानकम्
२२ ।

अथित्व-
स्वरूपम्

॥१६३॥

तद्वज्जिनेन्द्रगदितामलधर्मकर्मनिर्माणवसरविभ्रगणं विहृत्य ।
आसादयन्ति शिवमद्भुतचित्तदाढ्यात्, सीदन्ति केवलमनीदृशचेतसश्च ॥ २ ॥ अपि च—
तावद् दुर्विषहा हिमाचलमरुद्-वैश्वानरा-ऽर्कद्युतः, तावद् भीमभुजङ्गसङ्गविपमाः पाताल-भृकुक्षयः ।
तावद् दुःखगमाश्च सिंह-शरभैः शैलस्थलीभूमयः, यात्रच्चित्तदृढत्वरूपविलसत्सामर्थ्यभाजो नहि ॥ ३ ॥
इति सामर्थ्यं सर्वार्थिसाधनं धनमिवानिर्धनमाप्य । दौर्गत्य-दुःखविषयं न यान्ति सन्तः किमाश्चर्यम् ? ॥ ४ ॥
॥ इति श्रीकथारत्नकोशे सामर्थ्यगुणचिन्तायां अमरदत्तकथानकं समाप्तम् ॥ २१ ॥

सामर्थ्ये संते वि हु न जं त्रिणा संभवेज्ज धम्ममई । तं अत्थितं संपइ लेसुद्देसेण दंसेमि ॥ १ ॥
जह भोयणम्मि इच्छा भञ्जा-वइयाण जह व अणुरागो । तह अत्थितं सारं परलोयपहाणचेद्दासु ॥ २ ॥
अत्थी एत्थं सो पुण जो संसारियभयं परिवहंती । एसो च्चिय परसत्थो सेसोऽणत्थो त्ति मन्नंतो ॥ ३ ॥
पुच्छइ गुरुणो तब्भेय-विसय-वचहार-निच्छयाइगंयं । तस्स सरुवं अणुदिणमन्भहियं कयसमुद्धानो ॥ ४ ॥
धम्मियंजणेऽणुसज्जइ सज्जइ य ससत्तिओ अणुद्धाने । वज्जइ य तंविहरुप्पविच्चिपवणं जणं दूरे ॥ ५ ॥
तक्कहनिसामणेण वि हेरिसिज्जइ खिज्जई असुहकिच्चे । धम्ममाणत्थीणमिमे दूरविरुद्धा समायारा ॥ ६ ॥

१ अंखण्डमित्यर्थः ॥ २ भज्जोवं खं० प्र० । भार्यपत्नोः ॥ ३ धार्मिकजनान् ॥ ४ तद्विरुद्धप्रवृत्तिप्रवणम् ॥ ५ हृष्यति खियते ॥ ६ धर्मानर्थिनाम् इमे ॥

देवभद्रस्वरि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो ।
॥१६३॥

इयलक्खणो 'चिणेओ अत्थी जोगो विसेमधम्मस्स । एयविलक्खणरूवो य जाणियव्वो अजोगो चि ॥ ७ ॥

एवंविहस्स वि धुवं धम्मारीचणमन्नरुत्तममं । केवलकिलेममेत्तं विन्नेयं सुंदरस्सेव ॥ ८ ॥

तद्वाहि—अत्थि सुरसरिलोलकल्लोलश्रुयपरिहालिगियतुंगपायारविराइया अणवरयपयड्डारहड्डजलुप्पीलसदलजंबु-जंजीर-
कयंबचपमुहतसुंडमंडियपरिसरा मेहरहमहानरिदुन्नपयाचपडिहयपडिवक्खमया जयंती नाम नयरी । तहि च पुव्वभाव-
जियगरुयसुकयसंभारोवलद्धविभवत्थिरो दया-दक्खिन्न-गंभीरिमाइनिम्मलगुणगणारो संवरो सेट्ठी, सयंपभा से भज्जा ।
उभयलोगाविरुद्धेणं आयारेणं गमंति दियहाइं । कालकमेण य जातो ताण पुत्तो, सुंदरो चि पइड्डियं से नामं । पडियकइव-
यकलाविसेसो य कारावियदारसंगहो सो पयड्डो निहक्किचेसु । 'एसो चिय घरकञ्जचितं काहि' चि चितियं संवरसेट्ठिणा—
जइ वि पिउ-पियामहा[इ]पुरिसपरंपरासमज्जिओ विज्जइ पउरो दव्वसंभारो तद्वावि परिमावेमि अप्पणी लाभविसेसं, परिक्खेमि
कम्माणुकूलयं, अवलोएमि ससरीरमामत्थं, सैसामत्थाणुरूत्तं च अणुकंपेमि दीण-दुत्थियजणं देसंतरजत्ताकरणेणं—ति सविसेसं
पुत्तं घरे निरूत्थिज्जण पडिगाहियभूरिभंडो पड्डिओ पुर्वदेसाभिमुहं । धणसत्थवाहनाएण घोसावियं नयरीए—जो को चि

१ विसेय ॥ २ एयंविहस्स अ धुवं प्र० । 'एवंविधस्सापि' अयोग्यस्य अनर्थिनो वेल्यर्थः ध्रुवं धर्मोपणम् अरण्यरुदितसमम् । केवलकल्लुत्तमात्रम् ॥

३ सुरसरिलोलकल्लोलश्रुयपरिहालिप्रिततुङ्गपायारविराजिता अनवरतप्रवृत्तारधट्टजलसमूहशादलजम्बूजम्बीरकदम्बाऽऽन्नप्रमुत्तलरुपण्डमण्डितपरिसरा मेपरयमहा-
नरेन्द्रपुण्यप्रतापप्रतिहतप्रतिपल्लभया ॥ ४ 'जो भालचि' सं० । 'भालविशेषं' भाग्यमित्यर्थः ॥ ५ सासमं सं० प्र० ॥ ६ 'व्वदिसां' प्र० ॥

देवभद्ररि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
गाहिगारो।
॥१६४॥

पुबदेसमागच्छिही तस्स संचरो सेट्ठी * उदंतं वहिहि चि । पगुणीहूओ तडिय-रूपपडियपपुहो अणेगो जणो । सुभुहुत्ते दिन्नं पयाणयं ।

दिंजंतडनिवारियपउरभत्तपरितुट्टपहियगिजंतो । अणुवापुव्वपुरा-SSगराइठाणे पलोयंतो ॥ १ ॥

धम्म-SSत्थ-कामकिच्चाणुकूलचेट्ठाए वचमाणो य । सुरभिपुरं संपत्तो स महप्पा संचरो सेट्ठी ॥ २ ॥*

एत्थंतरम्मि फुंछंतनीवपसरंतपरिमल्लुगारो । तंडवियसिंहडिक्खलो वियंभियो पाउसारंभो ॥ ३ ॥

“दिसिविलयाविगलियहारविमलमुत्ताहलाण पंति व । घणसिप्पिउडविमुक्का जलधाराधोरणी सहइ ॥ ४ ॥

दोसुट्ठाणं घणसंपया वि संपाडइ चि कलिउं व । चंदुजोएण समं हंसउलं लहु अवक्तंतं ॥ ५ ॥

अंचंतकसिणघणमंडलीसु विज्जुच्छंडं पहियलोगो । कीणासकडक्खं पियं पेक्खंतो सगिहमणुसरियो ॥ ६ ॥

एवंविहे य विलसंते वासारत्ते संचरेण तहाविहजणभाडयमंदिराणि घेत्तूण द्वाणे करावियं भंडं, जहिच्छाचारेण चरिउं विसज्जिया वसह-वेसराइणो, निउत्ता य तकालोचियकिचेसु कम्मयरा । संयं च अट्ठावयाइकीलाहिं कीलिउं पवत्तो ।

१ * * एतच्चित्तमध्यवर्त्ता पाठः सं० प्र० पठितः ॥ २ दीयमानान्तिवारितप्रचुरभक्तपरितुष्टप्रधिक्रमोगमानः ॥ ३ सुंदरो प्र० ॥

४ पुण्यनीपप्रसरत्परिमलोद्धारः । ताण्डवित्तिल्लिण्डिकुलः विलम्बितः प्राग्जाम्भः ॥ ५ दिग्गताविगलितहारनिमलमुक्काफलानां पट्टिरिव । पनञ्जितसुट्ठवि-
सुक्ता जलधाराधोरणिः राजते ॥ ६ ‘वनसम्पत्’ प्रभूतसम्पत्तिः भेषसम्पत्तः ‘दीपेत्थानं’ दीपानां-दूषणानां दोषायाः-रात्रेशोत्थानं सम्पादयति इति
‘कलयित्वा इव’ ज्ञात्वा इव ॥ ७ अत्यन्तकृष्णघनमण्डलीषु विद्युच्छटां पधिकलोकः । कीनाशकटाक्षमिव प्रेक्षमाणः स्वगृहमनुव्रतः ॥ ८ पिय पे° प्र०॥

अर्थित्व-
व्यतिरेके
सुन्दर-
कथानकश्रू
२२।
प्रावृड-
वर्णनम्

॥१६४॥

अवस्थासरे य एगेण पुरनिवासिणा सिद्धमेयस्स, जहा—इह नयरे सुमेहो नाम वंमणो तीया-ज्जागयजाणगो परिव-
सइ त्ति । जायपरमकोऊहलेण य वाहराविओ संवरेण एसो, दिन्नासणो सविणयपणामपुब्बयं संभासिओ य—भइ ! कुसलं ?
त्ति । नेमिच्चिएण जंपियं—आमं । सेट्ठिणा भणियं—निरवग्गहो निसामिज्जइ तुम्ह नौणपयसिओ, सो य किं नट्ट-मुट्ठि-
च्चिताइसु चेव ? अहव भवंतरपरिन्नाणे वि ? । नेमिच्चिएण भणियं—महाभाग ! भगवंत-नुरुज्जणपायप्पसायातो सवत्थ वि
अत्थि धेयथेगो अब्भासलेसो त्ति । सेट्ठिणा भणियं—नट्ट-मुट्ठि-च्चिताइणो जम्मि तम्मि वि पुरिसविसेमे उचलभंत्ति, भवंतर-
परिन्नाणं पुण न कहिं पि दिट्ठं सुयं वा, ता सब्बा साहेसु—किमहं भवंतरे हुंतो ? त्ति । तओ पण्हवलपरिभाविभूयभवं-
तरवित्तं निरवसेसं निच्छिऊण भणियं नेमिच्चिएण—ओ वणियवर ! एगग्गमणो निमामेसु—

तुमं हि पंचालदेसे कणयउराभिहाणे मन्निवेसे चइसदत्तो नाम कोडुंविओ अहेसि । चंदलेहा य भज्जा । परोप्परं
अंगंतसिणेहो, विसेसओ तुमं पडुच्च चंदलेहाए । [एवं] वचंत्ति वासरा । एगया य गांमं गओ पओयणवसेण तुमं । एगेण
अणत्थसीलेण मित्तेण पडिनियत्तिऊण सिणेहपरिक्खानिमित्तं कवडविरइयसोगात्तथेण सेगगिरगिरं मणिया चंदलेहा—
तुह पई विसहरेण डैक्को मओ य । तओ वंजवडणं व दारुणं तवयणं निसामिऊण भणियं तीए—पियमित्त ! किं सचमेयं ? ।
तेण पुत्तं—कहमेवंनिहमसन्भूयं भन्नइ ? । त्तिक्खुत्तमिममेव य उचरंती ज्जड त्ति “विदिन्नहियया पंचतमुवगया एसा ।
'अहो ! महाणत्थो' त्ति चमक्खिओ मित्तो, 'निच्छियं सो नि विवज्जइ एयमरणं निसामिऊण, ता तहा करेमि जहा सो न

१ शानप्रकृत्यः ॥ २ गगद्गरिणम् ॥ ३ दट्टः ॥ ४ वज्रपतनमिव ॥ ५ विभिन्नं प्र० । विशीर्णहृदया ॥

देवभद्रहरि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो।
॥१६५॥

विणस्सइ' ति विभाविळण गओ तुह समीवं, एगंते य निवेइयं—

भो सित्तवर ! अहं पओयणत्तसेण सगामं गओ। तुह घरे य केवलं चंदलेहा तक्कालं केणइ विडेण सद्धि अणुच्चियक्कम्म-
मायरंती मए दिट्ठा। ततो दुत्तारातो पडिनिचत्तो दिट्ठो हं तीए। गरुयसज्झसावेसवसविसविसंदुलविगलंतंमसुयं एगेण
पाणिणा संठेवन्ती अवरेण उत्तरीयं सिहिणैत्थलीए चित्थरंती ज्झड ति उट्ठिया, भणिउं पवत्ता य—भो पियसित्त ! कहिं
गच्छसि ? ति। अहं पि लज्जायमाणो 'कहं मुहमिसामि ?' ति वेगेण पलाणो। सा वि हियैयन्भंतरसमुब्भवंत-
कुक्कम्मायरणसंखोभाइरेगविभिन्नहियया पंचत्तमणुपत्ता। ता भइ ! एवंविहो चेव जुवइजणो होइ ति न सोइयवं तुमए।

तुममवि सोळ्ण इमं संविलियसोगुब्भवंतगुरुदुक्खो। चित्तिउमिमं पवँत्तो दुच्चिन्नेयं अहो ! दइवं ॥ १ ॥
कहमन्नहा तहाविहस्रारययणियरविमलसीला वि। उभयकुलकलंकरं करिज सा एरिसमकजं ? ॥ २ ॥
जे वि हु मिणंति गयणं तुलन्ति बुद्धीए तियससेलं पि। अइदूरभूमिनिहियं निहिं पि लीलाए जाणंति ॥ ३ ॥
ते वि य दूरोहामियमइविहवा जुवइहिययपरिकलणे। धामुज्झंति विसीयंति आउलिजंति खिजंति ॥ ४ ॥
जइ सा वि कुणइ एवंविहाइं कम्ममाइं धम्मविमुहाइं। ता जुवइणं दिवो सीलस्स जलंजली लोए ॥ ५ ॥
एवंविहाए तीए अलभेत्तो मज्झ चित्तियाए वि। दुग्गइनिबंधणेणं गिहवासेणावि पज्जत्तं ॥ ६ ॥

१ गुरुकसाध्वसावेशवशाविशेषवित्तस्युलविगलद् अंशुकम् ॥ २ संस्थापयन्ती ॥ ३ स्तनस्थत्या विस्तारयन्ती ॥ ४ तदयाम्भ्यन्तरयसुप्रवृत्तुकर्मचिरणसंक्षो-
भातिरेकविभिन्नहृदया ॥ ५-संनोदशोकोद्भवदुःखः ॥ ६-वज्रो बुं यं० ॥ ७ दूरभिगूतमतिविभवाः ॥ ८ व्यामुल्यन्ति ॥

अथित्व-
व्यतिरेके
सुन्दर-
कथानकम्
२२।

॥१६५॥

ततो रयणिमञ्जम्भि कस्सइ वत्तमणाइक्खिक्खण एगगी नीहरितो तित्थाइं पेच्छं, वचंते य पडिओ महाडवीए, तुइं संबलं, छुहापरिगओ इओ तओ कंदमूलाइं अन्नेसितो दिट्ठो तुमं एगेण वणयरेणं । गाढकरुणारसाउरेण य तेण नीओ सि नियगिरिगुहाए । मणिया य घरिणी—पिए ! अत्थि किं पि जमिमस्स महाणुभावस्स दीहंपहपरिममणुच्छलियछुहाइरे-गस्स पणाभिज्जइ ति । तीए भणियं—अत्थि नीचारन्नंतुंजलिमेत्तं, तं च सयं वा भुंज अतिहिरस वा देहि ति । वणयरेण भणियं—

चिरकालं भुत्तेण वि जा तिच्ची नेव देड्डुजरटस्स । जाया मा किमियाणि होही ? ता सुक्कपरिसंका ॥ १ ॥

‘तं देहि लहुं सत्तं इमस्स गेहंगणं उवगयस्स । निम्माणुसाडवीए पुरोऽवयरणं पुणो कत्तो ? ॥ २ ॥

किं नाम जीवियमिमं सलहिज्जइ निज्जइ य परिखुट्ठिं । भुज्जइ न जत्थ दाउं निंयगासाओ वि गासद्धं ? ॥ ३ ॥

इय तेण तह कंहं पि इ पन्नाविया सा जहा लहुं तीए । सवायरेण भुंजाविओ तुमं सोविओ य सुहं ॥ ४ ॥

विवालसमए य पुणो वि दिन्नं किं पि वेर्यालियं, विगलिया तुज्ज छुहा । एवं च समागओ रयणिसमओ । वंणघुसिण-रसाइरेणांशुरागेण समुम्मिलंतनवपल्लवुल्लेहं व तरुगणं कुणंती पसरिया संज्जा, भित्तैमंडलमत्थमंतमवलोइज्जण सज्जणेहिं व

१ वत्थापि वात्तामिनाख्याय ॥ २ °ए, नट्टं सं° खं० ॥ ३ गाढकरुणारसातुरेण ॥ ४ दीर्घपथपरिध्रमणोच्छलित्तुधतिरेकाय अप्येते ॥

५ दग्धजरटस्य ॥ ६ त्वा ॥ ७ निजप्रासादपि प्रासादस्म ॥ ८ ‘वैकलिकं’ सायद्वालीनभोजनम् ॥ ९ घनघुस्यणरसातिरेक्यातुरागेण समुन्मीलनवपल्लवो-

त्रेयमिव ॥ १० °शुगारेण समुमिहंतं° सं० प्र० ॥ ११ ‘मिन्नमण्डलं’ सूर्यमण्डलं सुद्वर्गं च ॥

अतिथि-

सत्कारः

रात्रि-

वर्णनम्

देवमद्वारि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामबगु-
णाहिगारो ।
॥१६६॥

सदुक्खेहिं दूरमकंदिं चक्कवायवकेहिं, दिट्ठदोसागमेणं खलयणेण व किलिकिलियं हरिसभरनिम्भरेण कोसियकुलेण, साहु-
जणो व नियनियकुलायनिलयं निलीणो पक्खिगणो ।

एत्थंतरम्मि मैउलंतकमलउड्डीणभसरपालि व । सवेसु दिसिमुहेसु वियंभिया तिमिरिंछोली ॥ १ ॥

वित्थरिओ गयणतमालसाहिणो दिसिविसालसालस्स । कुसुमुक्करो व दहिपिंडपंडुरो तारयानियरो ॥ २ ॥

उच्छलिओ धत्तलियगयणमंडलो इंदुणो पहापसरो । खयसमयसमीरुअस्वयस्वीरोयहिवारिपूरो व ॥ ३ ॥

एवंविहे य पयट्टे रयणीसमए वणयरेण भणिओ तुमं, जहा—गुहामज्झड्डिओ रयणिं तुममइत्ताहेसु, अहं पुण गुहाहुत्ता-
रड्डिओ अंगिगड्डियापासपसुत्तो केसरिणं पडिक्खलिस्सामि ति । तुमए जंपियं—अजुत्तमिमं, तुमं गुहामज्झे भव, अहं त्राहिं
वसिस्सामि । वणयरेण भणियं—न जाणासि तुमं, बहुपचवाओ खु एस पएसो ति । अणिच्छंतो वि तुमं पक्खित्तो गुहबं-
तरे, वणयो ठिओ बाहिं । अह निमित्तेमेत्तप्पेहणुप्पेहडकीणासागरिसिओ व मज्झरत्तसमए दिष्पंते वि हुयासणे सणियस-
णियमांगंतूण निदायमाणो विणासिओ सो केसरिणा । पत्ते य पभायसमए, समुग्गए मायंडमंडले, उड्डीणसउणिउलकोलाह-
लाउलिए दिसिचक्कवाले, गुहबंतरं पविट्ठासु मंजिट्ठारुणासु रविपहासु, पणट्टनिदावियारो समुट्ठिओ तुमं वणयरगिहिणी य ।
'कीस दुवारं न किं पि को वि जंपइ ?' ति नीहरिज्जण तुब्भेहिं सो पलोइओ ताव दिट्ठो करंकावसेसो । तओ 'हा

१ दोषा-रात्रिः दूषणानि च ॥ २ सुकुल्यत्कमलोद्दीनप्रमरपङ्क्तिरिव ॥ ३ तिमिरश्रेणिः ॥ ४ अग्निशुक्रा-अग्निशकटिका ॥ ५ निमित्तमांजोत्प्रे-
क्षणतत्परकीनाशाकृष्ट इव ॥

अथित्व-
व्यतिरेके
सुन्दर-
कथानकम्
२२ ।

॥१६६॥

पाणनाह ! कंहमेवंविहमवत्थमुवगतो सि ?' चि निविडकरतलताल्लिअमाणवच्छत्थलगलियंगुजाहलच्छलेण सोगभरभिन्न-
 द्विपयनीहरंतरुहिरविंदुपरंपरं व विक्खिवंती शुच्छानिमीलियच्छी निवडिया धरणिचट्ठे वणयरवहू । 'हा निग्घिणकयंत !
 को एस संबंक्कसविणासकीलापबंधो ?' चि गैरुयमुक्कपोकं तुमं पि रोविउं पवत्तो । वणयरवहू वि सिंसिरसमीरोवलद्धमुच्छा-
 वच्छेया संभासिया तुमए—अम्मो ! गुयसु भूरिसोगसंरंभं, एरिसो चिय एस हयविही न सहइ सुहियं जणं दडुं, सबसाहा-
 रणो य एस मग्गो सुरा-सुराणं पि, ता धरसु धीरिमं, परिभावेसु संसारसमुत्थसमत्थपयत्थाणमेवंविहभावसुलभसीलयं ति ।
 वणयरीए भणियं—अलमियाणिमवरुच्छावेण, विरएसु संपह चियं, पक्खिवसु नियभायरं ममं च, अणुजाणिसु तमेवाणुसं-
 रंती, पियविरहियाए मह किममाणुसाडवीपरिममणेणं ? ति । ततो तद्वयणायन्नणविभावियपरमत्थेण 'तह' चि संपाडियं
 तुमए सबं । एत्थंतरे पैवालिरजलणजालावलीकवंचियाए [चियाए] पक्खित्ते वणयरकलेवरे वणयरी वि पर्यंगि व निवडिया
 वेगेणं, मुहुत्तमेत्तकालेण य कवीत्तकंधराधूसरं भूहभावं दो वि पत्ताइं ति ।

तो पढमं तुमए भूरिसोगनीयंतनयणसल्लिेण । दिन्नो जलंजली ताण तयणु सरियाए नीरेण ॥ १ ॥

परिभावियं च तुमए किमियाणि जीविएण कायवं ? । एवंविहोत्तरोत्तरदुहाणि दीसंति जत्थ दढं ॥ २ ॥

- १ निविडकरतलताज्जमाननक्षत्थलगलितगुजाफलच्छलेन शोकभरभिन्नद्वयनिःसरदुषिर्विन्दुपरम्परामिय ॥ २ 'चिदुंचरंपरं च ४० प्र० ॥
 ३ गुहकमुष्णपूत्कारम् ॥ ४ अलमिदानीमपरोक्षपेन ॥ ५ 'सरंति, पि' ४० प्र० । अनुमरन्तीम् ॥ ६ प्रभवलनशीलज्वलनवालावलीकवन्तितायाम् ॥
 ७ 'धलियाए प' ४० प्र० ॥ ८ 'धोलकं' ४० प्र० ॥

देवमहेश्वरि-
विरहो
कदारयण-
कोसो ॥
सामन्तगु-
णादिगारो।
॥१६७॥

ते धन्ना कयपुन्ना पुंनं चिय चितियं जए ताण । कुल-इष्ट-देसनासो जेहिं जियंतेहिं नो दिट्ठो ॥ ३ ॥
हाऽणञ्ज ! वज्जघडियं, व हियय ! सज्जो विलज्जसि न कीस । पलयसमदुक्खहुयवहतविज्जमाणं पि अणवरयं ? ॥ ४ ॥
इय बहुविहप्पयारं परिदेविय त्तिथनिच्छइयमरणो । तुमंमक्खलियगईए पयागपडणं लहुं पत्तो ॥ ५ ॥
तहिं च कयसरीरसुद्धी परिहियविसुद्धत्थजुयलो त्कालाणुरुवपुष्फाइसामग्गिगपुरस्सरं पूइज्जण देवयज्जणं, गमिज्जण
धम्मकिच्चकरणेण कंचि कालं, निविडैनियवद्धनियंसणो संजमियकेसपासो जाव पँडणे निवडिउमुवट्ठिओ तुमं ताव धरिओ
एणेण साइसएण कारुणियनरेण, पुच्छिओ य—भइ ! केण वेरगकारेण एवं जीवियवं परिच्चयसि ? त्ति । तुमए भणियं—जइ
एवं होइ ता साहेमि, अओ अकहिजंतमेव रमणीयमिसं, मुंचसु महाणुभाध ! ममं पारद्धवत्थुकर[णे]णं ति । तेण जंपियं—
होउ किं पि, सब्हा निवेदंसु इमं ति । तदणुरोहेण य सिट्ठो तुमए जहट्ठितो सबो पुव्वुचंतो । तं च सोच्चा भणियं तेण—
भइ ! जइ वणयरसोणेण मरिउमिच्छसि ता सब्हा अणुचियमिसं, तुमं हि जइ तम्मि सिणेहमुवहसि ता कारवेषु तन्नामपडि-
बद्धं सुरागाराइ कित्तणविसंसं किं पि, दवावेषु दीणाणाहाण दाणं च । तुमए जंपियं—अहो महाभाग ! दवेण विणा
कहमेवंविहकित्तणाई काउं पारीयंति ? । तेण भणियं—भइ ! जइ एवं ता गिण्ह इमं फरुसपौहाणखंडमेगं,
एयफरुसजायतेयसंसग्गजायजायरूवभावं लोहं पि काही मणिच्छियं संपत्तिं ति । ततो तुमं तदणुरोहेण तं घेत्तूण पयत्तेण

१ पुण्यं खलु चिन्तितं जगति तेषाम् । कुल-इष्ट-देशनाशः यैः जीवद्भिः न दृष्टः ॥ २ 'मखलि' खं० प्र० ॥ ३ निविडनिवद्धनिवसनः ॥
४ प्रयागपत्तने इत्यर्थः ॥ ५ 'पाहणं' प्र० । 'स्पर्शपाषाणः'—पारसमणिः ॥ ६ 'रूत्रं लो' खं० ॥

अर्थित्व-
व्यतिरेके
सुन्दर-
कथानकम्
२२ ।

॥१६७॥

पडिनियतो मग्नामं । तद्भूतविहिणा ये पाडियं भूरि कणयं, कारावियं वणयरनामेण तुमए एगं सुरभवणं, पयड्ढावियं च दीणा-ऽणाहाईणमणिवारियं संत्तं, अबुद्धरिओ सुहि-सयणवग्गो, कया अन्ने वि लोगमग्गाणुलग्गा धम्मविसेसा । मरणममए य तस्म देवभ्रणस्स अग्निभतरेक्कणे निवित्तो सो करिसर्पहाणो । आराहियपरलोयकिच्चो मरिऊण एस संवर ! तुमं जातो सि त्ति । एसो ताव पुव्वभवो ॥ छ ॥

इमं च अत्रक्खित्तचित्तो तिसामितो संवरसेट्ठी ईहा-ऽपोहाइपरयच्चक्खीभूयसवुवाणुभूयभावो वत्थ-तंबोलप्पयाणा-इणा सक्कारिऊण विसल्लियनेमित्तिगो चित्तिउं पवत्तो—किमणेण कयवरप्पायपणियविकएण होही ? ता जहत्तह इमं विणिव-ड्डिऊण चचामि कणयउरसन्निवेसं, आयट्टेमि पुव्वनिहितं करिसर्पहाणं, पुव्वड्डिईए अट्टावयकरणेण अष्पाणं च परं च उव्वट्टं-भिऊण सफलीकरेमि जयजम्म-जीवियं ति । एवं च कयसंक्कप्पो अकालक्खेवेण कयसव्वसंवाहो वरिसायाले वि अविलंबिय-पयाणगेहि गतो पंचालतिलयभूयं कणयउरसन्निवेसं, पुव्वुत्तदेवउलसमीचे चद्धो आवासो, पइदिणं च देवचर्णं सबपयत्तेण काउमारद्धो य । एवं च समइक्कंतप्पाए पाउसे देवउलकोणनिहितं वेत्तूण फरिसपाहणं गतो सनयरं । आणंदिओ नयरलोगो ।

फंसिसवसुद्धावियाणिट्टियकणयक्कोमप्पयाणेण य चिरकालं पीणिऊण पणइणो तंहुंयजणं च, पडिपुब्बंछं नियसुयं च

१ य पडिं सं० प्र० ॥ २ 'एत्तं' दानशाला, अभ्युद्धतः सुहृत्स्वजनवर्यः ॥ ३ 'पाहणो' प्र० ॥ ४ आकर्षामि ॥ ५ पाहणं प्र० ॥
 ६ अट्टापदं-सुवर्णम् ॥ ७ 'मि न्दियं' प्र० ॥ ८ जगज्जन्मजीवितम् ॥ ९ संवाहः-सज्जीभावः ॥ १० स्पर्शमणिपत्तोत्थापितानिष्ठितकनककोशप्रदामेव ॥
 ११ प्रीणयित्वा प्रणयिनः स्वजनजनं च ॥

काळण मरणमणुपत्तो संचरो । कथमचंतसोगापूरियहियएण सुंदरेण पुरलोणेण य से पारलोइयकिच्चं । तव्विपओगहुक्ख-
संतत्तो य सुंदरो न घरे न दुवारे न दिणे न रयणीए न जणे न सयणे न आसणे कत्थह रइं लहंतो भणिओ सयण-
वग्गेण—भो सेट्ठिसुय ! किमेवमप्पा सोगावेणेण पीडिज्जह ? न चित्तिजंति गिहकिच्चाइं ? न पउणिजंति पणियाइं ? न
पेसिजंति वणियसुया देसंतरेसु ? त्ति । तत्तो सो तदपुरोहेण निरुच्छाहो वि लग्गो गिहवावारं निरुविउं ।

अवरवासरे य भणिओ सो जणणीए—वच्छ ! तुज्झ पिया धम्मसत्थं वायावित्तो धम्मे य अचंतमुज्जाओ हुंतो, तुमं पुण
उभयत्थ वि उदासीणो, न जुत्तमेयं, तिवग्गसंपाडणपरं हि सलहंति जीचियं, न य धम्मसत्थसत्तणं विणा मुणिउं
तीरइ इमं, ता वाहराविज्जह सत्थपादगो, काराविज्जउ पोत्थावाइयं ति । अकामेण य भणियं सुंदरेण—अम्मो ! एवं कराविसु
त्ति । ततो वाहरावित्तो तीए सत्थपादगो । पारद्धा अणेण पोत्थावाइया, उचारिओ नमोक्कारो । एत्थंतरे गेहदुवारदिन्नदिट्ठिणा
भिकखट्ठा पविट्ठं कप्पडियं पलोइज्जण आन्नद्धभिउडिणा भणियं सुंदरेण—अरे अरे ! को दुवारे चिट्ठइ ? । सिग्घमुवसप्पि-
ज्जण जंपियं दुवारपालेण—आइससु सेट्ठि ! किं कीरइ ? त्ति । सुंदरेण भणियं—रे दुरायार ! न पेच्छसि विलुप्पंतमेवं
घरं भिक्खायरेहिं ? ति । तओ कंठग्गहपुरस्सरं दुवारपालेण निच्छूढो भिक्खाचरो, दिन्नं भुयग्गलामसहियं कवाडसंपुडं ।
अह चित्तियगिहकिच्चं च सावहाणं तं विभाविज्जण पुरओ वाइउमारद्धो सत्थपादगो । एत्थंतरे परोपरकयजुद्धाइं रोविउं
पवत्ताइं डिंभाइं । ततो संभंतो धाविओ सुंदरो, निवारियाइं डिंभाइं, खणं इओ तओ रमाविज्जण ट्ठिओ सट्ठाणे । पुणो पारद्धं
धम्मकखणं सत्थपादगेण । एत्थंतरे—

निद्वयकरताडियपेडह सुरव-ढकापमोक्खतुररवो । उच्छलिओ पलयरसंतमेहसंदोहदुविसहो
 सबदिसिपेसियच्छो कि कि एयं ? ति गरुयसंरंभो । सो गंतुं रायाणं निगच्छंतं पलोएइ
 चक्खुपहाउ अइगए पुहईपाले गए सठाणम्मि । तो सत्थपाढणेणं सणिलक्खेणं इमं युत्तो
 सत्थत्थसवणकाले घरचिंताईणि नेव जुत्ताणि । वांसंगसंगिच्चित्ताण होइ नो तत्तविन्नाणं
 तेणं पयंपियं तत्तनाणभावे वि कि पि नत्थि फलं । जं तत्तन्नाणी वि हु परगेहे भमसि तं^३ भिक्खं
 इयरेणं पडिभणियं मा एवं उल्लवेसु नाणातो । सक्खं चिय दिट्ठातो रिद्धीओ तह य सिद्धीओ
 तो सुंदरेण युत्तं जेहिं वि लद्धातो रिद्धि-सिद्धीओ । ते वि हु कीणासाणमणुपत्ता को उण विसेसो ?
 इय जंपिरम्मि तम्मि नीहरिओ सत्थपाढगो तुरियं । काही तुह वक्खाणं तुज्जेव पिय चि जंपतो
 एवंविहो अणत्थी निदंसितो समयसत्थकुसलेहिं । अणुसासणं पि एवंविहस्स दूरं चिय निसिद्धं
 न य विंओ वि हु विजंतगरुयरोगं पि रोगिणं दहुं । अणभिसमयचिकिच्छं पि हु चिकिच्छिउं वंछई कह वि ॥ १० ॥
 किञ्च—सन्धुक्ष्यमाण इव भस्मनि वह्निश्चून्ये, सम्भाग्यमाण इव वा बधिरे मनुष्ये ।
 अर्थित्ववर्जितहृदि प्रविधीयमानः, सम्पद्यते हि विफलः सकलः प्रयासः ॥ १ ॥

१ 'पयउमु' सं० ॥ २ व्यासप्रसन्नचित्तानाम् ॥ ३ त्वम् ॥ ४ जेहिं लं प्र० ॥ ५ वैद्य ॥

देवमहेश्वरि-

विरहो

कहरयण-

कोसो ॥

सामन्नगु-

णाहिगारो।

॥१६९॥

कारुण्यवानपि परोपकृतौ रतोऽपि, रात्रिन्दिवं च निगदन्नपि धर्मतत्त्वम् ।

साक्षाद् बृहस्पतिसमोऽपि गुरुर्न नूनं, धर्मस्पृहाविरहितं प्रत्रिनेतुमीशः

अपि च—योऽशेषदोषेषुपि सौख्येषुपि प्रसिद्धसिद्धान्ततत्त्वकथनेऽपि भवेदनर्थी ।

अर्थी स भूरिविपदां स्वगृहोद्गतां च, श्रीकल्पवृक्षलतिकामधममच्छिनत्ति

मा भूद् भवो निखिलधार्मिकमोक्षयानाच्छून्योऽयमित्यभिलषन्निव पद्मयोनिः ।

धर्मार्थिताविमुखमप्यसृजन्नौघमित्थं सुनिश्चितमहं परिभावयामि

॥ इति श्रीकथारत्नकोशे धर्मार्थिव्यतिरेकचिन्तायां सुन्दरकथानकं समाप्तम् ॥ २२ ॥

अत्थित्तमुब्रूहंतो वि धम्मविसयं हि साहिउं तरह । आलोचगो चिय नरो लेसेणेमं निरूवेमि

काउं किमिमं उचियं ? इयरं वा ? किं च मे सरीरखलं ? । को वेस देस-कालो ? का वा वि सहायसंपत्ती ? ॥ १ ॥

किं वा एत्तो य फलं ? कीरंते वा भवे किमिह खलियं ? । जो एवं परिभावइ तमाहु आलोयगं पुरिसं ॥ २ ॥

एसो चिय धम्मविहिं विहियाणुट्ठाणगोरं नियमा । पारं पारुवेउं होइ समत्थो न उण इयरो ॥ ४ ॥

उत्तमजिणप्पणीओ उत्तमजणसेविओ महाफलदो । निवाहिउं न तीरइ तुच्छमईहिं इमो धम्मो ॥ ५ ॥

१ ब्रह्मा ॥ २ पत्तो चिं सं० ॥ ३ प्रापयितुम् ॥

आलोचक-

व्यतिरेके

धर्मदेव-

कथानकम्

२३ ।

आलोचक-

स्वरूपम्

॥१६९॥

संपयपलीयणामेत्तजायअघंतचित्तउच्छाहा । धम्मम्मि के न लग्गा ? भग्गा य न के सुणिञ्जांति ? ॥ ६ ॥
 जह इहलोइयकिचं सम्ममणालोचिऊण कीरंतं । सिञ्जइ न किं पि तह जाण निच्छियं धम्मकम्मं पि ॥ ७ ॥
 सम्ममणालोचियं धम्मकारिणो विग्घविहणिउच्छाहा । सीयंति धम्मदेवो व सवहा उभयलोगे वि ॥ ८ ॥

तथाहि—अरिय सुपसत्थवणहत्थिक्कुंमत्थलि व अंतोदिप्यंतकंतमुत्ताहलनिउरंपसोहिया, खीरमहासमुदमज्झभागभूमि व
 चिहुंमप्पमुहमइग्घमहारणसंचयसंभुच्छरंतंपचवन्नमऊहनहनिम्मवियसुरिदाउहा, सवहरिसणसभामंडलि व नायविसेसदघपजा-
 यनिउणकारुणियजणालंकिया वइदेसा नामं नयरी । राया य तहिं तिहुयणातिहीकयमयंकनिम्मलुंम्मिलंतगुणपब्भारो भूरि-
 किचिक्कुमुइणीमुणालजालजडिलीकयदिसाचक्को चक्कवट्टि व निम्मलुप्पन्नपयाव-कित्तिघरो कित्तिधरो नाम ।

निर्चामरत्तपत्ता पवालसेजा सुरिद्विविद्विजुया । विलयाउला सुरिउणो परमसुहं जस्सं माणिति ॥ १ ॥

तस्स य रत्नो चंदलेह व सेयल्लोयलोयणाणंददाइणी चंदलेहा अगमहिसी । गुंघिलिविहचारोवलद्धरायंतरवावारो
 चइरिसेणो नाम सेणावई, अचंतपिया पियसेणा नाम [से] भजा, ताण पुत्तो धम्मदेवो नाम । सव्वाणि वि ताणि पुब-

१ सम्पत्तलोकानामत्रजातात्यन्तचित्तोत्साहाः ॥ २ लोच्चिकं प्र० ॥ ३ यं कम्मं प्रसं० ॥ ४ विद्गुमप्रमुल्लमहापंमहारत्नसवयसमुत्सरत्पथवर्ण-
 मयूरनभोनिर्मापितसुरेन्द्रायुधा ॥ ५ मुच्चरं खं० प्र० ॥ ६ नाम प्र० ॥ ७ लुमिहंतं रं० प्र० ॥ ८ नित्यामरत्वप्राप्ता निधामरत्वप्राप्ताथ, प्रवाल-
 शाय्याः नवपत्रसव्याद्य, सुन्दरिद्वियुताः सुरदिद्वियुताद्य, यनिताकुलाः विलयाकुलाः-विनाशाकुलाश्च, सुरिपवः, परमसुरां परम् असुरां च, यस्य
 मानयन्ति ॥ ९ सव्वलो ० प्र० ॥ १० गुंघिलिविधिवचारोपलब्धराजान्तरव्यापारः ॥

देवभद्ररि-

विरइओ

कहारयण-

कोसो ॥

सामन्नगु-

णाहिगारो ।

॥१७०॥

भवकयसुकयसमणुरुवमुवभुंजमाणानि संसारियसुहं कालं गमिति ।

अह एगम्मि अवसरे अत्थाणमंडवोवगयस्स नरवइस्स, सन्निहियनिसन्नैसेणावइस्स, नियनियट्ठाणट्ठिएसु य मंति-सामं-
ताइएसु, पणच्चिउं पर्येइए पुरओ पवरवारविलासिणीजणे, परमपमोयभरनिवभरे य पेच्छगलोगे समीवमागम्म पडिहारो विन्न-
विउं पवत्तो—देव ! दूरदेसंतरा[ग]ओ असेसजोइससत्थपरमत्थपारदरिसी सिचभूर्इ नाम जोइसिओ कइवयसिस्सपरिवुडो
दुवारनिरुद्धो देवदरिसणं अभिलसइ त्ति । राइणा भणियं—असमओ एस जोइसियस्स । सेणावइणा जंपियं—देव ! दूरदेसा-
गयत्तेण साइसओ संभाविजइ ता नै जुत्तो विसञ्जिउं । राइणा भणियं—जइ एवं ता लहुं पवेसेहि । 'जं देवो आणवेइ' त्ति
भणिज्जण पवेसिओ अणेण जोइसिओ, आसीवायं च दाउं पवत्तो । यथा—

आदित्यः श्रियमादधातु शशभृत् सौम्यं शिवं मङ्गलः, सद्रोधं च बुधो धियं सुरगुरुः सौभाग्यवृद्धिं कविः ।

सौरिः केतु-तमोन्वितथ विषदं विद्वेषिणां स्थेयसीमित्यं पार्थिवचन्द्र ! सन्तु सततं सानुग्रहास्ते ग्रहाः ॥ १ ॥

एवं दिवासीसो विणयैणित्तनरदिन्नसुहासणासीणो य एसो सायथेवविणमियमउलिमंडलेण य नरवइणा संभा-
सिओ—भद्र ! कुसलं ? ति । जोइसिएण जंपियं—देव ! तुम्हपायप्पसाएण जइ परं कुसलं, सेसं न किं पि कुसलकारणम-
वलोएमि । सभय-चमकारं च संलत्तं राइणा—भो संवच्छरिय ! किसमुट्ठाणं पुण अकुसलं संभावेसि ? । जोइसिएण भणियं—

१ अस्स सें सं० प्र० ॥ २ यट्टेसु पुं सं० प्र० ॥ ३ न जत्तो सं० प्र० ॥ ४ देयणां प्र० ॥ ५ यन्तिउं प्र० ॥

॥१७०॥

आलोचक-
व्यतिरेके
वर्मदेव-
कथानकम्
२३ ।

देव ! सद्गणचलियंगारयाइगहप्पभवमहामेहमुक्कनीरपूरसमुट्ठाणं ति । रत्ता बुत्तं—केत्तियकालेण पुण इमं ? केत्तियं वा तं जलं ? ति । संवच्छरिएण सिट्ठं—देव ! स[धरा]घरघरावोलणपवलं मुहुत्तमेत्तकालाओ उवरिं ति । ततो भूरिभयतरलतारयं नरवहपुरस्सरसभालोगो गयणंगणे अब्भपडलं पलोइउं पवत्तो । निरुचक्खुक्खेववसतो य महाक्कट्टकप्पणाए दिट्ठं हलहरसिच-यसामं हत्थप्पमाणमेगमब्भखंडं । 'किमियमप्पचित्थारं काहि ?' ति परोप्परदिअहत्थतालं हसिऊण जावञ्ज वि सट्ठाणे न निसीयइ ताव तं दसहत्थप्पमाणं मसीपुंजसच्छायं च जायं ति । अह सविम्हयविप्फारियलीयणाणमेव लोयाणमवल्लोयंताण तमब्भखंडं अयंडतंडवियसिंहडिंमंडलं फुरियसोयामिणीमालं गहिरगञ्जिरावूरियगयणचैक्कं उक्कंपियंपथियसत्थं वित्थरियं सय-लदिसिवल्लयग्ग्मि, पयट्टं च मुसलमेत्तघाराहि वरिसिउं । अवि य—

फालिहदंड व परुद्धविसैपरोह व कयलियंभ व । उभयंतरुद्धनह-धरणितलविभागा सलिलधारा ॥ १ ॥
नीरंअरुद्धक्खुप्पहा लहुं भरियेयुवणसम-विसमा । औसुत्तियपलयन्नव्वेल व वियंभिया दूरं ॥ २ ॥
अह खणमेत्तं जा नेव जाइ ता पवलसलिलपूरेण । पूरिउंते नयरे समुट्ठिओ लोयतुमुलरवो ॥ ३ ॥
हा नयरदेवयाओ ! किमुवेहह निग्घिणं घणं एवं ? । हा हा जुगक्खय ! कंहं तुमं अयंडे वि पत्तो सि ? ॥ ४ ॥
हा पुहइपाल ! पलयंगय व सा तुम्ह पुन्नलच्छी वि ? । कहमन्नहमेवंचिह बुट्ठी समुवट्ठिया दुट्ठा ? ॥ ५ ॥

१ स्वस्थानचलितात्प्राकारादिमहप्रभवमहामेघमुक्कनीरपूरसमुत्थानमिति ॥ २ चकामुक्कं एतं ॥ ३ सहरो एतं ॥ ४ यमत्र एतं प्र० ॥

५ शास्त्रितप्रलभार्णववेला इव ॥

इय जंपिरे जणोहे जाव निवो सोगसामलियवयणो । नयरीहुत्तं पेच्छइ 'विरेछिया ताव जलरेछी ॥ ६ ॥
पच्छाइयपायार-ऽट्टालय-टलटलियगेह-देवउला । उछसिरगुरुत्तरंगा संपत्ता रायपयपीढं ॥ ७ ॥
'तमेव जोइसियसुइयं अकुसलं' ति चिंततो ज्झड चि उट्टिओ राया सिंहासणाओ । 'कहमियाणि होयबं ?' ति खित्ता
दिट्ठी सेणावइम्मि । एत्थंतरम्मि कैइवयमहल्लावछयपेछियजलकल्लोलंतरमगसंचरणा विसिद्धकट्टफारफलगनिम्मविंया थवंतरेण
नरवइणो समुवणीया निज्जामएण नावा । कयप्पणामेण य विन्नत्तमणेण—देव ! पसीयह, आरुहह नावमिमं ति । ततो ईसि
समूससियहियओ व पुहइवई सेणावईखंधारोवियहत्थो उद्धुप्पाडियदाहिणचलणो न जाव आरुहइ नावं ताव न नावा, न
नावावाहणो, न जलं, न जलहरो, सबं सुत्थावत्थं पिव पलोइऊण लज्जिरो सिंहासणे निसन्नो 'अहो ! महच्छरियं' ति जंपिरो
संवच्छरियं भणिउं पवत्तो—ओ ! किमेयं ? ति । जोइसिएण भणियं—देव ! माइंदयालमेयं मए तुमहचित्तक्खेवनिमित्तमेत्थसु-
वदंसियं, अहं हि माइंदजालिओ वि भविय तुमह भवणे पवेसमलभमाणो संवच्छरियच्छलेण पविट्ठो । विमिहओ रायलोगो ।
सवंगीणाभरणदाणेण तदवरभूरिदविणवियरणेण य सम्माणिऊण विसज्जिओ माइंदजालिओ रत्ता ।
सेणावई वि तहाविहमाइंदजालावलयणवससुंम्मिमलंतगरुववेरगावेगो 'सवो संसारसमुत्थवत्थुवित्थरो एवंविहसरुवो'
त्ति परिभांविंत्तो 'अलमित्तो संसारवासणं' ति कयनिच्छओ भालयलारोवियपाणिसंपुडो रायाणं विन्नविउं पवत्तो—देव !

१ विसृत्तस्तावद् जलप्रवाहः ॥ २ कतिपयमहाऽवच्छक्रेरितजलकल्लोलान्तरसागसंचरणा ॥ ३ सुमिहंतगरुवयणसुवैरं सं० प्र० ॥ ४ भावंत्तो
'अलमेत्तो प्र० ॥

तुम्हाराय प्रमाण तं नस्ति सुदं नोवसुतं, सुदुकरं पि तं नस्ति जं न कयं, केवलं विरक्तं संपयं भववासाओ मह मणं,
 पचस्वन्निदृग्नादंजालतुष्टं व मयलं पडिंघट्टाणं, न पारमस्थियं, ता अणुजाणु देवो ममं ताचमदिक्खापडिवत्तिनिमिचम-
 रश्ममणाय । नस्तिरश्ना जंपियं—सेणादिय ! किमेयमाउलो होमि ? अज्ज वि न को वि पत्थावो एवंविहक्किचविसेमस्स,
 पच्चिन्मनन्ते भिग प्पमायरेज्जागि, न य तुह विप्पओमे खणं पि र्हमहसुवलभामि, [न वा] को वि तुमाहितो वि मह पडि-
 संग्गाणं ति । सेणादणा जंपियं—देव !

पत्थायाऽपत्थावो कि को वि अचट्ठिओ जए अस्ति ? । जंत्युग्गंडंठंठो ममइ कयंतो समीचगओ ॥ १ ॥
 कस्स पि पडिहाइ इमं सुदुकरं देव ! घोरत्तव-चरणं । माइंदजालमरिसा किंतु भवत्था ठिई सयला ॥ २ ॥
 किं या न गुणामिं तुमं नस्तिद ! अचंतपणपपडिचदं ? । केवलमणिचमावा होयव्वमचस्सचिरहेण ॥ ३ ॥
 ता ज्जाऽऽ वि तुह चलणकमलममिलाणलच्छिंलायनं । नो अन्नहा पलोएमि देव ! जा देहवलममलं ॥ ४ ॥
 जार न अश्रं पि तु दुक्खकारणं किं पि संघडइ विसमं । ताव तएऽणुज्जाओ वणवासमहं पवज्जामि ॥ ५ ॥
 नरनाह ! संपयमिमं सुमिणम्मिं वि मा करेज्ज जह कोइ । निचाचट्ठियरुओ अहवा अजरो व अमरो वा ॥ ६ ॥
 निरपुरिया मयमेर हि सुणिज्जण विणस्सरं भवमरुयं । परिचत्तमयलसंगा सुणिमगमदुग्गमं लग्गा ॥ ७ ॥
 अमदं पुण गुरुयणकीरमाणश्रुणामणां नि पइदियहं । कइ कइ वि कीवैहियया धम्मदुमुचट्ठिया इण्हिं ॥ ८ ॥

१ पच्छाणां सं० ॥ २ यत्त उमरदशकः ॥ ३ मि पं नं सं० ॥ ४ णा इ पं प्र० ॥ ५ प्रोचदर्याः ॥

इमं च सोच्चा भाविविपओगदुक्खगगिरिरो नरवई विभावियतन्निच्छओ भणितं पवत्तो—भो सेणाहिं व ! साहेसु
किमेवंविहकजसजीकयचित्तस्स तुह संपह पियं पणामिज्जउ ? । सेणाहिवेण भणियं—देव ! तुम्हाणुभावाओ अणुभूयपभूय-
पियपबंधस्स मह किमवरमणणुभूयपुवं पियं ठियं जमियाणि मगिज्जइ ? केवलं देव ! इममेव पियप्पयाणं—एस मह सुओ
जहा नियपायकप्पपायवच्छायाणुविची हवइ निचं तथा किचं ति । 'एवं कौहं' ति पडिस्सुयं भूवइणा । सुमुहुत्ते निवेसिओ
धम्मदेवो सेणावइपए । सेणावई वि गतो वणवासं । धम्मदेवो वि पुवइईए रज्जकजाइ चिंतिउं पवत्तो ।

एवं वंचतम्मि काले विप्पडिवन्नो सिंहलेदेसाहिवो पारद्वो गाम-नगर-पुरपउरं वसुंधरमुवइविउं । निवेइयं च इमं चारा-
हिंगारनिउत्तनरेहिं सेणाहिवस्स । तेणावि सिद्धं पुहइवइणो । तं च सोच्चा अचंतनिष्फंदलोयणपिसुणियचिंतापब्भारं नरिंदमव-
लोइऊण भणियं धम्मदेवेण—देव ! अलं चिंताकरणेण, देह एयकालोचियं ममाऽऽसं ति । 'अहो ! पत्थावोचियकारि' ति
परितोसमुबंहतेण नरवइणा पउरकरि-तुरगाइसामगीसणाहो सिंहलेसरं पडुच पेसिओ एसो । तओ चैउरंगवलभरसम्मइ-
निदयनिदलियमेइणीवट्टो अकालविलंबं पत्तो सिंहलेसरदेससीमं । संधिं च काउकामेण सुणियतदागमणेण सिंहलरत्ता
पेसिया पहाणपुरिसा । कयपायपडणा य विन्नविउं पवत्ता—सेणाहिं व ! वयं परमेसरसिंहलाहिवेण तुम्ह समीवे नियदोस-
निग्घायणनिमित्तं जातीवविरोहपरिहारत्थं च कइवयकरि-तुरय-पहाणवत्थुदाणेण संधिं वडिउं पेसिया ता परिचयसु कोवकंडं,

१ निजपादकल्पपादपच्छायानुवर्त्ती ॥ २ काहिं ति सं० प्र० ॥ ३ चतुरस्रवलभरसम्मदं निर्दयनिर्दलितवेदिनीपुत्रः ॥ ४ °लेसदेससीमसंधिं सं० ।
°लेसरं देससीससंधिं प्र० ॥

अंगीकरेसु दक्खिन्नं, पडिवज्जसु पण्यवच्छेण सण्णुरिसमगं, हवउ आचंदकालियं परोप्परपाहुड्डयेसणेण सिणेहववहारो ति ।
 अह अणालोचियसमुच्चिपकिचिसेसेण कोवभरइयभालवट्टभिउडिणा भणियं सेणाहिवेण—अरे रे दुरायारा ! अम्ह पडुणो
 देसमसेसं त्ठंडिऊणमियाणि संधिकवडेण ममं विप्पलंभिउमुवट्टिया, किमहं डिमो जमेवं घुहमदुरवयणमित्तेण वि विप्पया-
 रिआमि ? ता रे ! साहह तस्स रत्तो नीसेसकरि-तुरय-कोम-कोट्टागारसमप्पणेण आजीवं निविमंचभिच्चभावदंसणेण य सेवा-
 विधिं पडिवज्जसु, विसिद्धं द्वाणंतरं वा अप्पणो पलोएसु ति, एस सेणावइणो संधिबंधमुदाविन्नासो ति । तेहिं भणियं—
 सेणाहिंवि ! कइवयनिस्सारखेडयल्लडेणेण वि एवंविहपयंडडंडंढामरमजुत्तं ?—ति परिभाविऊण आएसमुच्चिंधं वियरसु चि ।
 सेणाहिवेण भणियं—अरिथ कोइ एत्थ जो कंठे धरिऊण निच्छुभइ इमे अलियजंपिरे दूयाहमे ? ति । ततो निद्धाडिया ते
 सेवगेहिं । गएसु य तेसु अचक्खंददाणाय दवाविथा सन्नाहमेरी, पउणीकरावियं चाउरंगं वलं । ‘अहह ! सहसाकारि’ ति
 जायचिचसंतवेण भणियं से मंतियेणेण—ओ सेणाहिंवि !

सम्ममणालोचियकीरमाणकञ्जाण पमुहमदुराण । परिणइदुहाण जाणसु किपागफलेहिं तुल्लत्तं ॥ १ ॥
 जइ कह वि कज्ज-कारणवसेण केणावि सिंहलनिवेण । संधिं पडुच्च पणई पयासिया दंसियो सामो ॥ २ ॥
 ता किं तेमेत्तिण वि उत्तुणओ भविय कयफडाडोवो । संभावियरिउविजओ रणत्थमित्तं पयट्टो सि ? ॥ ३ ॥
 किं मुणसि तुमं न इमं दूरं ओसरइ पहरिउं मेसो । संकुइय केसरी कोवओ य पुण उप्पइउकामो ? ॥ ४ ॥

१ लुक्थित्वा ॥ २ निर्मूल्यश्लभाभावदर्शनेन ॥ ३ वि न एं सं० प्र० ॥ ४ तिणा जं सं० प्र० ॥ ५ त्वमेतावताऽपि गर्हितो भूत्वा ॥

देवभद्ररि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो ।
॥१७३॥

विसंहति य धीमंतो अंतोपसरंतवहरपब्भारा । गूढायारा किं पि हु निमित्तमवलंबिउं गरुया ॥ ५ ॥
ता अपरिभाविऊणं सामुछावे वि दूयमगग्ग्मि । तद्विहवयणं फरुसं दूरमजुत्तऽरुह पडिहाइ ॥ ६ ॥ किंच—
जइ विमलयाए सलिलस्स तलगए दंसए मणी उदही । तह वि स जाणुपमाणो चि मा मणे संठवेज्जासि ॥ ७ ॥
भूरिकरि-तुरय-रह-जोह-कोससंभारसारसामत्थो । सामुछावे वि य सिंहलेसरो तुज्झ नो सज्झो ॥ ८ ॥
आयबलं च परबलं भूमिबलं नितुलं सहाइबलं । बलवइणा परिभाविय भवियवं जुज्झसज्जेण ॥ ९ ॥
एवमाइमंतिवगगिरं निसामिऊण दिट्ठिसोणिमाजाणावियगरुयकोवावेगो सेणावई भणितो पवत्तो—मंतिणो वि भविय
पागय व असमिक्खियभासिणो समयमणुणंता वि कज्जपरमत्थं समयसमुच्चियवत्तारं पि अम्हारिसं निरसंता कुणह जं भे रोयह-
त्ति आसणाओ उट्ठिऊण वच्चंतो बला धरिओ मंतीहिं । 'छंदाणुवित्तिगिज्झो सुवखो' चि लक्खवंतेहिं य सायरं संलत्तो
एसो—सवहा खमसु पढममवराहं, न भुज्जो अकज्जेमंविहमायस्सिमो चि । ततो सेणावइणा परितोसत्तसपवसंतवयणसामि-
गाइकोववियारेण ज्झड चि दवावियं पयाणयं । तवयणाणंतंमेव चलयं चाउरंगं बलं ।

वियाणियत्तम्मज्जेण सिंहलेसरेणावि सचिवेहिं सह सुंविवेचियकिंचविसेसेण पगुणीकयसेससामंतसेवगलोणेण विसज्जिओ
गरुयारंभो नाम सेणाहिओ परबलाभिगुहं, सिक्खविओ य जहा—रिउसेत्तस्स दंसणं दाऊण पंच्छाहुत्तं नियत्तेज्जासि जाव

१ मचिलं खं० प्र० ॥ २ निरुपमम् ॥ ३ दट्ठिओणिमाशापित्तुरुककोपोधेयः ॥ ४ परितोपवशाप्रयसद्वन्द्वगामिकादिकोपनिकारेण ॥ ५ सुविवे-
चितकृत्यविशेषेण ॥ ६ पञ्चान्मुखम् ॥ ७ यत्तिज्जां प्र० ॥

गोदावरीगुहागंभीरपएसं ति । 'जं देवो आणवेइ' ति भणिल्लण जच्चतुरंगवाहिणीपरियुडो गरुयारंभो सेणाहिवो नाणा-
विहविजयच्चिधच्चिहयगणवट्टो सुहडभुयदंडकुंडलियपयंडकोडंडुडीणकंडसंडुडुमारियपरवलपुरोवत्तिकइवयसुहडो जहुत्तं गोदा-
वरीकंदरोदरं पडुच ज्झड ति पडिनियत्तो । धम्मदेवसेणाचई वि गाढकोवभरदडोडुवखलियक्खराए गिराए संरंभन्निभरं—

संनहह गुडह पॅक्खरह जाह पहरह पडिक्खलह तुरियं । इय सेणिएँ तुरंतो सेणाए समं लहुं चलिओ ॥ १ ॥

पडिबलमणुवच्चंतो संपत्तो गहिरकंदरीविसमं । गोदावरीपरिसरं चहुविहतरुनिवहदुषिगमं

एत्थंतरम्मि विसमावणीगंयं तं वियाणिउं राया । सिंहलनाहो वि ठिओ सवत्तो वडियरिउवेवो ॥ २ ॥

अणवरयमुक्कतरवित्तर-सेच्छ-वावच्छि-भच्छि-नाराया । सिंहलसुहडा लग्गा य पहरिउं पडिरिज्झिहिं समं ॥ ३ ॥

भूमिचलं देहवलं सामिचलं अचिकलं धरंतेहिं । तेहिं कलीहिं व लहु धम्मदेवसेणा कया दीणा ॥ ४ ॥

दक्खा वियक्खणा सुक्कलसंभवा विस्सुया वि विसमगया । किं नाम कुणंतु भडा खीणघणा परमपुरिस व ? ॥ ५ ॥

एवं च निमेषमित्तेण वि हयसुहडे निवडियमहंतमामंते दौहंडियवेयंडे खंडियतुरगतुंडे भुंमुमूरियचारुहचरे दिसोदिसिं
पक्खित्ते सिंहलेमरेण रिउचले धम्मएचसेणाचई से सावसेसवलसमेओ क्कह क्कह वि पलाणो संमराजिराओ । 'किमणेण वरा-
गवहेसियमारणेणं ?' ति पडिनियत्तो सिंहलेसरो । धम्मदेवो वि अंचंतविलक्खोवगओ तुरियतुरियं दूरं पच्चोसक्खिल्लण

१ नानाविधविजयचित्तध्यासगगनपट्टः सुमटगुजण्डकुण्डलितप्रचण्डधोदण्डोद्दीनकाण्डयण्डभापिनपरमलपुरोवत्तिरुत्तिपयसुभटः ॥ २ सकवचा भवत ॥
३ हस्तिनः फवचयत ॥ ४ अथान् कवचयत ॥ ५ सैनिकाग् ॥ ६ द्विगण्डितहस्तिनि ॥ ७ भग्नचारुयगरे ॥ ८ समराज्जणात् ॥ ९ अत्यन्तवैलश्लेषोपगतः ॥

कयथावारनिवेशो ठिओ पच्छिमभूमिए । कमेण य इओ ततो मिलिएसु कइययसामंताइसु पट्टिओ सदेसाभिमुहं ।

जाणियपराजयवत्तेण य अंतरा केरलदेसाहिचइणा नियडीसीलयाए सायरमुवनिमंतिज्जण सम्माणिओ भोयण·पवरत्था-
संकाराइदाणेण । भणिओ य एगंते, जहा—सेणावरिड्ड ! एत्तो सन्निकिड्डेसवत्ती महात्तलो सामंतो पउर[कोस-]कोट्टागारो
संपयं अप्पवलो वट्टइ, ता जइ तुमं सहाई हवसि ता तं मिलिया चैव गिण्हामो, अद्धद्वेण य तदुवलद्वरिद्विविथरं संविभ-
जामो य । इमं सोच्चा अविभावियकज्जमज्जेण अणालोचिय नियमंतिजणेण पडिवन्नं सेणाहिवेण । ततो दोहि वि दिन्नं
पयाणयं । अद्धपहे संकेइयनियसुहडेण केरलवइणा सबतो निरुंभिज्जण लूडिओ धम्मदेवसेणाहिचई । उद्दालियकरि-तुरगा-
इपरिग्गहो य सुसाहु व सरीरमित्तो पलाणो एगाए दिसाए । पत्तो य कह कह वि गुरुक्किलेसा-SSयासविसोसियसरीरो एगं
तावसासमं । कंद-फलाइदाणेण पीणिओ तावसेहिं । बुत्थो य तत्थेव कइययदिणाणि, चित्तिउं पवत्तो य—अहो ! मे मंद-
भग्गया, अहो ! असमिक्खियकारिया, जमेवं भुज्जो पराजिओ परेहिं, अवहरियं सव्वसं, संचारिओ सबदिसासु अजसो,
जाजीवं पराभवपयमुवणीओ अप्पा, दूरवत्ती जाओ रायपायसेवाए, ता अलं एत्तो सग्गिहगमेणेण, एत्थेव आसमपए
पवज्जामि पुबपुरिससेवियं धम्ममग्ग-न्ति पडिवन्नो कुलवइसमीवे तावसदिक्खं । पारद्धा य असमिक्खियनियवलेण निवारि-
ज्जमाणेण वि सेसतावसेहिं विविहा दुक्कतवोविसेसा ।

इओ य सुओ एस वइयो कित्तिधरनराहिवेण मंतिपमुहलोयातो, जहा—इत्थमित्थं च अणालोचियवत्थुसमत्थणेण
निन्नासियं सेन्नं धम्मदेवेणं, एगागी य संबुत्तो कत्थइ तावसासमे तावसदिक्खं पवन्नो ति । 'हा हा ! कहं तारिसमहापुरिस-

पुत्रो वि होऊण एवं सुद्वुद्धी एस जाओ ?' चि सपरिसो राया सोइउं पवत्तो ।

धम्मदेवो वि विगिडुत्वोविसेसकिसीकयसरीरो उट्टिउं पि सयमपारितो कुलयइणा निवारिज्जमाणो वि पाओवगम-
णविहिं पवन्नो । सद्वाहारपरिहारवसेण य अचंत्तकिलंतो छुहाए कंहं पि रइमलहंतो य भणिओ बुद्धतावसेण—भो मुणिवर !
वाढमजुत्तो इत्थं हरेण जीर्यचागो, पुराणेसु वि एवंविहमरणे कुगइकिचणाओ, तथाहि—

असुर्या नाम ये लोका अन्धेन तमसाऽऽवृताः । तां गतिं ते गमिष्यन्ति ये" के चाऽऽर्त्तमहनो जनाः ॥ १ ॥ इति ।

उज्जसु अणसणविहिं, करेसु ताव तावसज्जणसमुच्चियं पि कंद-कयलाइभोयणं, पच्छा ज्झाणपयरिमारोहणेण अप्पाणं
ज्झोसिआसि चि । समिकखारहियत्तणेण य 'तह' चि पडिस्सुयं धम्मदेवेण, भुत्तं च जहिच्छं चिरुहावाएण कंद-कइला-
इयं । केसियकायत्तणेण य संमुप्पन्नोदिन्नविस्सइयावियारो विरसमारसंतो रासंभो व पंचत्तमुवगओ एसो चि ।

१ जीतित्तामः ॥ २ असूर्या सं० प्र० ॥ ३ "असुर्याः परमात्मभावमद्वयमेक्य देवादयोऽप्यसुराः, तेषां च स्वभूता लोका असुर्या नाम ।" इति
इशावास्योपनिषद्भाष्ये ॥ ४ 'म ते लो' इशावास्योपनिषदि ॥ ५ "अन्धेन अदर्शनात्मकेन अज्ञानात्मकेन तमसा" इति ई० वा० भाष्ये ॥ ६ ता ऽस्ते
प्रेत्याभिगच्छन्ति इशावास्ये ॥ ७ ये नात्महनो...जं सं० । ये आत्महनो...जं प्र० ॥ ८ "आत्मानं प्रन्तीत्यात्महनः, विद्यमानस्यात्मनो यत्
कार्यं फलं अजरगरत्वादिसंवेदनत्वक्षणं तद् हतस्यैव तिरोभूतं भवतीति प्राकृता आविर्दासो जना आत्महन उच्यन्ते । तेन एतामहननदीपेण संसरन्ति ते ।"
इति ई० वा० भाष्ये ॥ ९ मन्त्रोऽयम् इशावास्योपनिषदि तृतीयः ॥ १० जुपिष्यसे ॥ ११ कयलाइयं । किसिं प्र० ॥ १२ समुत्पन्नोदीर्णविस्सचिका-
पिकारः ॥ १३ संसु ल्व प्र० ॥

॥ १ ॥
॥ २ ॥
॥ ३ ॥
॥ ४ ॥
॥ ५ ॥
॥ ६ ॥
॥ ७ ॥
॥ ८ ॥

आलयगो य पुरितो उवाचदरित्री हेविज्ज जइ सम्मं । आराहिज्जा ता धम्ममग्गमिति संपयं वोच्छं
 पारद्धम्मि उवेए वत्थुम्मि विग्गसंभवे कह वि । तच्चिघघायणखमो वाचारो भन्नइ उवाओ
 सो पुण कस्सइ सुविमुद्धुद्धिणो तक्खणं पडिप्फलइ । कुसला वि विससकजे बहवो मुज्झंति पाएण
 सिज्झंति अत्थ-कामा धम्मो य उवाचओ परं धम्मे । सम्मं उवायचिता काम-ऽत्थाणं हवउ किं पि
 घम्माउ चिय जम्हा अत्थो कामो य दीसए हुंतो । तेहिंतो पुण धम्मो सख्खा लक्खिज्जाए नेव
 इय धम्मचिद्धानम्मि उवाचपरिमग्गणं गुणोहकरं । सेसपयत्थेहिंतो सबपयत्तेण कायं
 संभवइ सो वि देसो कालो वा जत्थ विक्कमुक्करिसो । होइ विहँलो हि केवलमुवाचओ कज्जनिप्फत्ती
 संसुच्चियविसयनिज्जुजियउवाचवाचारनिरसियावाया । साहिंति वंछियत्थं नीसेसं चिययेदेवो घ

तद्वाहि—अत्थि दाहिणदिसाविलासिणीभालतिलयभूया, आइवराहसुत्ति घ सुवरविसरविराइया, कणयसेलमेहल घ
 पुत्रागसंताणयसमलंकिर्या, पोक्खरणि घ वंहुविहनीरयविराइया वि अचणीरयविराइया, जार्यवकुलनहयलमयंकमहासामं-

१ हृद्येज्ज प्र० ॥ २ 'राहेज्जा प्र० ॥ ३ 'उवेये' साध्मे ॥ ४ 'हलेहिं के' रां० प्र० ॥ ५ समुचितविषयानियुक्तोपायव्यापारनिरस्तापायाः । साध-
 यन्ति ॥ ६ 'कनकशैलेमराला' मेरुमेखला पुत्रागवृक्षेः सन्तानकल्पपादपैश्च समलद्रुता, नगरी पुनः पुनागरान्तानकेन-उत्तमपुरुषसम्बुद्धेन समलद्रुता ॥
 ७ पुष्करणीपक्षे—शुविष्यैः नीरजैः-कमलैः विराजिता अपि 'अपनीरज्जविराहिता' कमलसहिता इत्यत्र किमाश्वर्यम् ? आश्वर्यसूचनं विवद्वैवम्—अपनीरजैः-
 दुष्टकमलैः विरहिता, यद्वा अचनीरज्जसा कर्दमेन विरहिता । नगरीपक्षे तु—चतुर्विधैः नीरजोभिः-निष्पापैः भ्रमणादिभिः जनैः विराजिता, 'अपि' पुनः
 अचनीरजोभिः-दुष्टभ्रमणादिभिः वीध्यादीनां स्वच्छत्वेन वा अचनीरजसा विरहिता । नगरीपक्षे विरोधाऽऽश्वर्यादिकं स्वयमभ्यूष्यम् ॥ ८ यादवकुलनभस्तल्लट्ट-

देवमद्भरि-
विरहो
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो
॥१७६॥

ताणंतदेवभुयदंडचंडिमापडिरुद्धडिंबडमरा म्हरा नाम नयरी । तहिं च वत्थवो, तिवग्गसंपाडणपयडपुरिसयारो, सायरो
 न समग्गगुणरयणावासो सिरिदेवो नाम सेट्ठी । रूवाइगुणमाणिकमंडिया भवणदेवय व विरायमाणा वसुअई से भजा ।
 ताण य वेयं व सबलोगाहिमया, महुमहणभुयपरिह व दूभुल्लासियलच्छिणो चउरो पुत्ता—पढमो जओ नाम, बीओ
 विजओ, तइओ देवो, चउत्थो विजयदेवो ति । सबे वि कलाकुसला जहासामत्थमत्थोवज्जणाइसु नावारेसु अणवरयं
 पयट्टंता दियहाइं विइकमाविति, नियनियदविणोवज्जणा[णु]रूवं च दाण-भोगाइसु अभिरमंति ।

अवरवासरे विजयदेवेण पुँव्वदेसागयगायणुग्गाइयगीयाइपरितोसिएण दवाविंयं दम्मसोलसयं पारितोसियं, वित्थरियं
 च सबनयरीए एयं । निसामियं च जेट्टभाउणा जएण, कुविओ एसो, साहियमिमं सेसभाउयाणं पिउणो य । ते य कोवम-
 रायंभिरच्छिविच्छोहा विच्छायमुहा एगतथ मिलिया विजयदेवं भणिउं पवत्ता—

रे दुट्ट ! धिट्ट ! निट्टविउमेवमवभुजतो सि कीस धणं ? । किं इमिणा पेँ भुजो कजं थेवं पि न हु होही ? ॥ १ ॥
 किं वा पिया-पियामहपमुहमहापुरिसमज्झयारातो । केणावि सुयं तुमए दिनं एवंविहं दाणं ? ॥ २ ॥
 किं वा न मुणसि पइदिणघय-तंदुल-वत्थ-गोरसाइगयं । दव्वयमइगरुयं हुंतं मणसा वि दुव्विसंहं ? ॥ ३ ॥

गाङ्कमहासामन्तानन्तदेवभुजदण्डचण्डिमप्रतिरुद्धभयविप्रा । अनन्तदेवः—शेषशायी कृष्णः ॥

१ सागरपक्षे समग्रगुणानि यानि रत्नानि तदावासः, श्रेष्ठी पुनः समग्रगुणा एव रत्नानि तदावासः ॥ २ नेदाः इय सर्वलोकभिमताः, मधुगतनसुजपरिघ
 इव दूरम् उल्लासितलक्ष्मीकाः ॥ ३ पूर्वदेशात्तगान्नोद्गीतगीतादियरितोपितेन ॥ ४ अस्माकम् ॥ ५ 'सयं सं० ॥

उपाय-
चिन्तार्या
विजयदेव-
कथानकम्
२४ ।

॥१७६॥

सोहसि दितो वि तुमं अचत्थं रिस्थरासिमज्जिण्डं । पुबपुरिसझिए पुण किं गिज्जइ चागसामत्थं ?
 इमं च निसामिऊण मन्दुभरसगगिरसरेण भणियं चिजयदेवेणं—सवहा खमह मह एकमचरहं, न शुजो एरिसं
 काहामि, तहा अणुगिण्हह देसंतरेसु दविणोवज्जणनिमित्तमणुनादाणेणं ति । एत्थंतरे कैणिट्ठावचमहापेमाणुबंधकायरीकयहि-
 यओ ईसिनयणनल्लिणनीमरंतंजुजलो जणगो भणित्तमारद्धो—रे पुत्ता ! सवहा एगवयणेण वि निसिद्धा तुब्भे अच्छह, मा
 मह जीवंते' देसंतरगमणं कहं पि करेअह, पच्छा जहावंछियमणुडेअह ति । एवमायन्निऊण सभय-सल्लजेहिं जंपियं जय-
 प्पमुहेहिं—ताय ! एवं काहामो ति । ततो निम्मविया चत्तारि हट्ठा, उवविट्ठा य तेसुं पिहो चउरो वि भायरो,
 पारद्धा ववहरिउं । मासावमाणे य आंय-व्वयविसुद्धि विभाविति दवोवज्जणं ति ।

अन्नया य चिजयदेवो" य तहाधिहविहवोवज्जणारहियं हट्ठवावारमसारमवधारिऊण सैरियपुवाणुसतो संवलगमेत्तमा-
 दाय पट्टिओ उत्तराचहं । सत्थेण सह वचंतो य पडिओ महाडवीए । तम्मज्झमणुपत्तम्म य अयंडे चिय पयंडकंडवरिस-
 दुद्धरिसा कीणासदासनिधिसेमा चिलायघाढी आवडिया, निंवांडियसत्थसुहडा वंदिगाहपगहियजणा गया जहागयं ति ।
 चिजयदेवो वि तंधिसमदेवदसावागवागुराकूडनिरुद्धो शुद्धहरिणो व दिवसावसाणोवलद्धपज्जुसियविरसानवसेसासणमुट्ठि[क]य-

१ 'रिस्थराधि' भनराशिम् ॥ २ ननिष्ठापस्यमहाप्रेमाजुन्धकातरीरुताहृदय. ईयप्रयनल्लिजनि.सरदधुजलः ॥ ३ °तेहिं दे° सं० ॥ ४ आगवयवि-
 शुद्धिम् ॥ ५ °वो अ तहा° सं० ॥ ६ स्पृतपूर्वागुशायः ॥ ७ प्रचण्डकाण्डवर्षादुर्धर्षा कीनाशदासनिधिसेया ॥ ८ निर्गातितसार्थमुभवा चन्दिप्रमाहप्रवृत्ती-
 ताजना ॥ ९ तद्वियमदैवदशापाकागुराकूडनिरुद्धः मुग्धहरिण इव दिवसावसानोपलब्धपर्युगितपिरयानशेषाशनमुट्टिकृतशरीरागृहम्. 'तदिदं पुरुवचनाप-

देवभद्रस्वरि-
विरइओ

कहारयण-

कोसो ॥

सामन्नगु-

णाहिगारो

॥१७७॥

सरीरावट्टंभो 'तमिमं गुरुवयणावयन्नणदुककयकिपागकुसुमुट्टाणं' ति भुज्जो भुज्जो परिभाविंते अच्छिउं पवत्तो । सत्थलोगो वि नियगसयणजणेण तहाविहदाणपुव्वयं मोयाविओ गओ नियनियट्टाणं ।

ततो चितियं विजयदेवेण—कहमहमियाणि नरयमीसणे एगागी निवसिस्सामि ? करेमि किं पि उवायं जेणोवलद्ध-
मोक्खो मुणि व निव्वुत्तो हवामि त्ति । 'को पुण मोक्खोवातो ?' त्ति सम्मं पलोइतेण गुत्तिवालसुओ उप्फेरमहावाहिविहुरो दिट्ठो । अह तक्कालसमुवलद्धोवाएण भणिओ अणेण गोत्तिपालो—अहो भद्द ! कीस एवमायासिज्जंतं विसीदंतं च उवेहसि बालयं ? न करेसि किं पि उवायं ? ति । गुत्तिवालेण भणियं—महाभाग ! कयाणि काणि वि ओसहाणि परं न जातो को वि उवयारो । विजयदेवेण भणियं—अत्थि बहुसो उवलद्धपच्चयं पच्चंतवासिणा सबरमुणिणा सिट्ठं एगं महोसहं । तेण जंपियं—जइ एवं ता साहेसु कयरं तं ? ति । विजयदेवेण भणियं—निसामेहि—

छायातरु-सिरिफल-फल्लिणिकंद-कंदोडुकाहओ पीओ । उप्फेरं फारं पि हु फेडइ असणं च अहिफोडो ॥ १ ॥

गुत्तिवालेण भणियं—अत्थि एसो जोगो, केवलं ओसहाणभिन्नेण न मए मील्लिउं तीरइ । विजयदेवेणं भणियं—
किमिह अनं भणइ ? जइ एत्थ पत्थावे न इमं जोगं कुणइ एस बालो ता निच्छियं कालाइकंतकरणे वि न गुणंतरं किं पि समासाइस्सइ त्ति । 'अवितहमेयं' ति भीओ गुत्तिवालो, आउलसरीरो य पुच्छिओ नेहिणीए, सिट्ठो अणेण सबो वइयरो ।

कर्णनदुक्कतकिम्पाककुसुमोत्थानम्' इति भूयो भूयः ॥

१ औषधानभिन्नेन ॥ २ पि न समासाईयइ स्ति खं० प्र० । किमपि न समासादधिष्यति ॥

उपाय-
चिन्तायां
विजयदेव-
कथानकम्
२४ ।

॥१७७॥

तीए जंपियं—किमणेण कालविलंबेण ? गुत्तिगिहातो कट्टिऊण दिणमेगं मुच्चइ एम पुरिसो, ओसहमीलणे कए पुणरवि वेत्तबो, न को वि कि पि मुणिहि त्ति । तहेव विहियं मुत्तिवालेण । संबलहत्थसहाइणा य समं विसैअिओ एसो ओसहमीलणत्थं, गतो य चिविहोसहीसहस्ससंकुलं गिरिनिगुंजवणं, इओ तओ ताव तदब्भंतरे भमिओ जाव आगया रयणी, पसुत्तो तत्थेव । ततो निम्भरनिदाभंदीकयचेयन्ने पसुत्ते सहायम्मि पलाणो चिजयदेवो । पभायममए पडिदुद्धो विलक्खो गओ सगिहमियरो ।

चिजयदेवो वि वच्चमाणो पत्तो वस्सपुरं, उवविट्ठो एगस्स वणियस्स औवणे । पुडिगाइवंधणेण कयमणेण वणियस्स साहेजं । भोयणसमए य नीत्तो वणिएण सगिहं, समपडिवचीए कारावितो भोयणं, 'सुइसील-समायारो' त्ति धरिओ अप्पणो समीवे । मामावसाणे य कया पंचदीणारंपयाणमेत्ता एयस्स वित्ती । ठिओ चिजयदेवो सायरं, ववहरिउं पचत्तो य । कइवयमासेहि लद्धा पन्नासं दीणारा । 'जायं पच्छयणं' ति वणियमापुच्छिऊण गतो गयपुरं । तहिं च इतो ततो परिभममाणस्स मिलिओ एगो रयणवणिओ । तेण य दंसियमेगंते महामोहं माणिकं । सव्वरयणगुणोववेयं महाइसयं च तमवलोइऊण चिजयदेवेण चितियं—

॥ १ ॥

अचंतसिणिद्धं विप्फुरंतकिरणावलीदलियतिमिरं । पुत्तेहि लब्भइ परं एवंविहमुत्तमं रयणं

॥ २ ॥

भूय-पिसाया साइणि-रक्खा जक्खा य ताव पीडंति । जाव न अज्ज वि नूणं पाविज्जइ एरिसं रयणं

१ गोत्तिं प० ॥ २ विज्जयिओ सं० ॥ ३ आसणे सं० ॥ ४ 'पयमे' सं० ॥

दोगच्चकमकमह निक्खिवं विक्कमंति रिउणो वि । ताव नरं नो धिप्पइ जावञ्ज वि एरिसं रयणं ॥ ३ ॥
इय एवंविहविलसंतभूरिसंकप्पवाउलियहियओ । तल्लाभोवायमपेच्छिरो य विच्छायमुहसोहो ॥ ४ ॥
सुन्नो व मुच्छिओ इव चित्तालिहियो व कयसमाहि व । वडुत्तो सो भणियो सन्निम्हयं रयणवणिण ॥ ५ ॥
भो भो वणिणसुय ! किमेवं सामलमुहो ज्झायसि ? त्ति । विजयदेवेण जंपियं—न किं पि । रयणवणिण भणियं—
तह वि कहेसु किं पि रयणगयं गुण-दोसं जमवलोइऊण तुममेवं विमणहुम्मणो संबुत्तो सि । विजयदेवेण जंपियं—पत्थावे
साहइस्सामि । तओ लग्गो इयरो गाहग्गहेण पुच्छुं । एत्थंतरे रायपइहत्थी उम्मूलियालाणखंभो निवाडियभवणभित्तिभागो
संखोभियपुरजणो तं पएसमणुपत्तो । पलाणो तदेसवत्ती लोणो । विजयदेवो वि इमिण चिय कइयेवण अक्कंतो ततो पएसओ ।
अवरदिणे पैइरिके कहिं पि दाणाभिनिंदियं काऊण पुच्छिया रयणवणिणयदासी—भदे ! तुह सामिणा माणिक्कमिसं कहमुव-
लद्धं ? ति । तीए जंपियं—भिच्छपल्लिमुवगएण मह सामिणा पइविणासियसत्थवाहोवलद्धरिद्धिवित्थराओ भिच्छसयासातो कइव-
यदीणारोवलद्धं ति । एवं च विंयाणियमाणिक्कुट्टाणपरियावणियाविसेसो विजयदेवो चित्तभंतलुब्धिभन्नोवायविभागो गतो एगया
रयणवणिणयसमीवे । दिन्नासणो य भणितो तेण—भो विजयदेव ! सबहा साहेसु संपयं पुव्वपुटुं ति । विजयदेवेण भणियं—
अच्चंतपयतुवलद्धवत्थुविसयम्मि दोस-गुणकहणं । जुत्तं न होइ कुसलाण हियर्यं कालुस्सजणयं ति ॥ १ ॥

१ एवंविधविलसद्भूरिसंक्लपव्याकुलितहृदयः ॥ २ गाढाग्रहेण ॥ ३ एकान्ते इत्यर्थः ॥ ४ विज्ञातमाणिवन्योत्यानपरियापनिकाविशेषः ॥
५ अत्यन्तप्रयत्नोपलब्धवस्तुविषये ॥ ६ अस्सल्लु(सल्ल)स्स जं प्र० ॥

भवियं जं जह जम्मि देस-कालम्मि जत्थ वा देसे । तं तम्मि तहा तत्थेव होइ किं भूरिभणणेण ? ॥ २ ॥
 इय कइयेवेण गंभीरवयणनिवहं निसामिउं तस्स । अविमुणियरयणगुण-दोसवित्थरो संकिओ वणिओ
 सायरविलइयभालयलपाणिकमलो पयंपए एवं । भो विजयदेव ! सवायेरेण मह पुच्छिस्सावि ॥ ३ ॥
 कीस न फुडक्खरं कहसि ? किं पि नो सुंदरेण वि इमेण । गिहधरिएणं कजं जइ दुइं तुज्ज पडिहाइ ॥ ४ ॥
 अचंतमणहरेण वि दुट्टेण गिहट्टिएण को व गुणो ? । ता निस्संको माणिक्कोस-गुणविसयमुवइससु ॥ ५ ॥
 एवं निसामिज्ज बुद्धियतम्मज्जेण अलक्खावियतदत्थित्तेण भणियं विजयदेवेण—भो महायस ! को हं ? को वा मे ॥ ६ ॥

सत्थपरमत्थपरिन्नाणपरिस्समो ? किं वा मए दिट्ठं जेण भुज्जो पुच्छसि ममं ? न हि विन्नाणलवमित्तेण जह तह जंपिउं
 जुत्तं । रयणवणिएण भणियं—अलं बहुवायावित्थरेण, परिकहसु सव्वाहा, कीस तुममिमं पलोयंतो साममुहच्छवी संजुत्तो सि ? ।
 विजयदेवेण जंपियं—जं जस्स अणिट्ठं तं तस्स जइ वि संसिउमजुत्तं तहावि तुह गरुयवयणोवरोहओ सीसइ, केवलं न
 रुसियं तुमए, इमस्स हि माणिक्कस्स पसाएण अहमिममवत्थं पत्तो । रयणवणिएण भणियं—कहं चिय ? । इयरेण जुत्तं—
 निसामेसु, जस्स सत्थवाहस्स हत्थे इमं माणिक्कमासि तस्स सत्थे मिलिओ अहं पि संवलगसणाहो इंतो, जायमेत्तीभावेण
 सत्थवाहेण पलोयाविओ इमं रयणं, एयकिरणुज्जलयाइगुणेण अहं सत्थवई य परं पहरिसमुवगया,

अह अडधिमज्झनिवडिया गहिया भिल्लेहिं चंदिगाहेण । नीया [अम्हे] पल्लि सहाविया विविहदुक्खाइं ॥ १ ॥

१ 'चिरइ' प्र० ॥ २ 'ज्जेणं अ' प्र० ॥ ३ 'इएण वं' प्र० ॥

देवमद्वारि-
विरहओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो ।
॥१७९॥

केणइ पुव्वकयसुकयाणुभावेण सुक्को सत्थवाहो अहं पि, ता भद ! अणुंसरियपुव्वएयसंसग्गसमुवल्लङ्घणत्थो सामसुहच्छायत्त-
मुवगओ त्ति । इमं च सोच्चा रयणवणिएण भणियं—अत्थि एवं जहा तुमं भणसि, पछीए वाणिज्जोवगएण भिहसयासातो मए
इमसुवलद्धं, अहो ! ते पन्नातिसओ जं ईसिदंसणे वि इमं एवं नाम पच्चभिजाणसि ? एवं च किमणेण घरे धरिएण ? ता सबहा
भो विजयदेव ! तुममेव केणइ अमुणिजंतो जह तह विक्किणसु इमं, बहुजणदंसिज्जमाणं हि मा कोइ पच्चभिजाणिहि त्ति ।
विजयदेवेण भणियं—करेमि अहं एयं, केवलं विकीयमाणं किमिमं लहिहि ? त्ति, थोवलाभे वित्तसंतावो तुज्झ होही, ता
सयं चैव विक्किणसु । रयणवणिएण भणियं—लहउ किं पि, कुणसु मह कज्जमिमं ति । अणिच्छंतस्स वि तस्स समप्पियं तं
माणिकं । अंतोपसरंतपमोयपब्भारो तमादाय इओ तओ वीहिमज्जे भमिज्जण पुव्वविट्ठे पन्नासं दीणारे धेत्तूण समागओ रय-
णवणियमंदिरं । समप्पिया से दीणारपोत्तिया ‘एयं तव्विक्तोवलद्धं धणं’ ति । तुडो रयणवणिओ, पडिगाहिया दीणारपो-
त्तिया, ‘साहु ! पडिवन्नवच्छल ! साहु !’ त्ति अभिणंदिओ विजयदेवो । तंबोलाइदाणकयसम्माणो य गतो सं ठाणं ।

जाए य रयणिसमए रयणुवलंसुभभवंतपरितोसो । चित्तेइ सो न जुचं एत्तो अत्थं अवत्थाणं ॥ १ ॥

मा इह कंहं पि कत्तो वि को वि मुणिज्जण वहयरमिमस्स । ववसेज्जणज्जकजं सज्जो काउं तयत्थी मे ॥ २ ॥

अहवा एयदाया वि दइवदुज्जोगतो मुणियसारो । संजायपच्छयावो पुण धेत्तुमिमं समीहिज्जा ॥ ३ ॥

न य एत्थावत्थाणे पेहेमि पओयणं पि किं पि परं । सिद्धे य एयलाभे सिद्धं मज्झं पि नीसेसं ॥ ४ ॥

१ अनुस्मृतपूर्वैतत्संसर्गसमुपलब्धानर्थः ॥ २ ओ लि । इं खं प्र० ॥ ३ सट्टाणं प्र० ॥ ४ एसो अं प्र० ॥ ५ अत्र ॥

उपाय-
चिन्तायां
विजयदेव-
कथानकम्
२४ ।

॥१७९॥

एवं परिमाविऊण पडिचन्नतिदंडिवेसो कन्नचट्टिनिचिडसीचियस्यणं कोपीणयपट्टं संचट्टियं दंडुग्गे गाढं वंधिऊण मज्झ-
रत्तसमयग्ग्मि नीहरितो गयउराओ । पच्चवायसंकिओ य पैगुणपहपरिहारेण गओ पाडलिपुरं । दूरातो चिय पासायगव-
क्खगयाए कयमणहरसिगारसानेवच्छाए मयणमंजूसाभिहाणाए सलीलं रायमग्गमवलयंतीए दिट्ठो एसो विलासिणीए ।

॥ १ ॥

अहं फल्लिहकुंभवंतो जलंतदीवयपह च सधंगं । चहिया उजोयन्ती छाया रयणाणुभावभवा

॥ २ ॥

दिट्ठा से कुसलाए तीए तो चितियं हिययमज्जे । दिवमणि-मंतजुत्तेण नूण होयबंधमिण चि

॥ ३ ॥

रससंभियजोयणसंमवे वि दीसइ न एरिसी जोण्हा । सधंगसंगिणी रिद्धिवित्थरुत्थंभियस्सावि

॥ ४ ॥

कासायवत्थधारी जइ वि इ सक्कारंचजियसरीरो । तह वि इ कोइ महप्पा दीसंतसहप्पभावोऽयं

एवं परिमाविऊण जाव सा गवक्खाओ ओइन्ना गया भवणंगणं ताव पत्तो तण्णुइसं विजयदेवो । ततो सविलासपेसि-
यकुवलपदलदीहरच्छीए अंजलीबंधपुरस्सरं भणितो तीए—भो देवाणुत्पिय ! पसीयसु इह वीसामकरणेणं ति । ततो सुसंगो-
विर्पत्तणेण दूरपमुफमाणिकपणासासंको 'सायरं तीए उवनिमंतितो' चि पचिट्ठो भवणं । द्वावियं तीए आसणं, पक्खा-
लाचिया चलणा । खणंतरे परमायेरेण काराविओ मज्जणं, गोसीसचंदणविलित्तगतो य सुसंभियभूरिसोवेयं भुंजावितो भोयणं,
अक्खज्जयाइणा कीलाविसेसेण दिणावसाणं जाव रमाविओ य ।

१ 'यरंयणं के । पणयं' सं० ॥ २ 'बंधेऊं' प्र० ॥ ३ 'प्रयुणपथपरिहारेण' सुल्लमार्गल्लोणेन ॥ ४ स्फटिरुडुम्भान्तः ॥ ५ 'धम्ममिण खं० प्र० ॥

६ स्वयंभूतलोचनसम्मवेऽपि । 'जोयणं'शब्दो लोचनार्थको देशीनाममालायाम् ॥ ७ 'रचधियं' सं० ॥ ८ 'यअत्तं' सं० प्र० । सुसङ्गोपितत्वेन ॥

देवभद्ररि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो।
॥१८०॥

जाए य रयणीसमए सुकुमालहंसचूलीनिविसेसमिउफासाए उभयंतठविओवहाणमणहराए सोयाविओ सेजाए । निरूविया य नियधूया सरीसंवाहणाइसुसुखाकरणत्थमेयस्स । भणिया य सा रहसि—वच्छे सयणसुंदरि ! मंतसिद्धिवसतो रयणाईस-
आणुभावतो वा सस्सिरीतो एस कोइ महप्पा तुहपुन्नपगारिसारिसितो व इहं वट्टइ ता सम्ममणुचरेजासि ति । 'तह' ति पडि-
सुणिय पारद्धा सा तेहव वड्डिउं । अह सुहभोयण-सयण-सरीसंवाहणाइपीणियसरीरो निण्णूहगेहोवगतो निब्भरं पसुत्तो एसो ।

पम्मुक्कघोरघुरुड्डकनिब्भरं सोचिरं च तं नाउं । अचंतविमलनुद्धी परिचिंतइ सयणसंजूसा ॥ १ ॥

सैसिरीयसरीरो कोइ एस वहदेसिओऽम्ह पडिहाइ । न य दीसइ पच्चक्खेण किं पि तक्कारणं ताव ॥ २ ॥

जइ मंत-तंतसिद्धीए एस एवं विरायमाणंगो । ता विणयवित्ति-सम्माणदाण-सेवाइणा गिज्झो ॥ ३ ॥

अह वज्झं पि हु संभवइ किं पि येहेमि डंडवद्धं ता । कोवीणमिमं मा होज्ज एत्थ रयणाइ संजमियं ॥ ४ ॥

इय सुहुमयुद्धिनिच्छइयकज्जमज्जाए डंडगयवत्थं । तं पेहिरीए निउणं सहसा माणिक्कमुवलद्धं ॥ ५ ॥

पुणरवि डंडग्गे वंधिज्जण पुवड्डिइए तं वत्थं । उवलद्धवंछियत्था वीसत्था निब्भरं सुत्ता ॥ ६ ॥

जाए य पभायसमए, समुगयम्मि मायंडमंडले, विगलंतीसु दिसिर्वहूंगंडत्थलीमियमयपत्तवल्लीसु व तिमिरमंजरीसु, आणंदनिब्भरं रसिएसु चकवायकुलेसु, पडिदेवंभवणं ताडिएसु संज्झाचलिपडुपडह-मुयंगपमुहजयतूरेसु पसुद्धो विजयदेवो ।

१ °निवेसविसेसमिं प्र० ॥ २ °इसुआणुभावन्नो वा सं० । °इसुअणुभावतो वा प्र० । रत्नातिशयाजुभावतः ॥ ३ ससरीरसरी° सं० ॥

४ °मिया प्र० ॥ ५ °यट्ठा वी° प्र० ॥ ६ दिग्धूण्डस्यलीसुगयदपत्रवल्लीसु ॥ ७ सन्ध्याबलिः—प्रभातसन्ध्यापूजा ॥

उपाय-
चिन्तायां
विजयदेव-
कथानकम्
२४ ।

॥१८०॥

पराश्रुद्धा कोवीणपद्दा रयणगंठी, 'अतो सुत्र' ति ज्झमकित्तो ज्झड ति हिययम्मि । 'हुं, निच्छियं छलिओ इमीए' कैयंतदा-
 ढाकडप्पकुडिलाए विलासिणीए, किमियाणि लोगोवहासकारेण परहत्थीभूए रयणे कोलाहलेणं ? उवायातो चैव विहडि-
 यकज्जसंघडण' ति आयासंवरं काऊण पुबं पिव कइयवेण पुणो-निम्भरं पसुत्तो एमो ।

मयणमंजूसा वि चेडीकरयलसंवाहणावैवगयनिहा समुट्टिया सयणिजातो । परमपमोयंपन्भारवियसियवयणसययत्ताए
 य पुच्छिया मयणसुंदरी—वच्छे ! सो वइदेसिओ सुवइ गतो व ? ति । तीए मणियं—अम्मो ! अज्ज वि केणइ कारणेण
 निम्भरं निदायइ ति । मयणमंजूसाए जंपियं—वच्छे ! एत्तो वरागातो कोवीणेषूमियं जं माणिक्कमेक्कं मए उवलद्धं तं
 पुरंदर-कुवेरपमुहाणं पि असंभावणिजं, ता देहि आसत्तवेणियं जलंजली दोगच्चस्त, अंवहत्थेहि भूय-पिसाय-साइणीपडि-
 भयं ति । ततो विम्हिया मयणसुंदरी, भणितं पवत्ता य—अम्मो ! महंतं मंम कोउयं, दंसेसु तयं ति । ततो मायंडवंडं
 पिव भूरिसमुच्छलंतकिरणजालविणिम्मियहरिचावचकं माणिकं दंसियमिमीए । 'अहो ! महालाभो' ति सह चेडीहि हरिसिया
 मयणसुंदरी । अह ताण हरिसुकरिसनिरुंभणत्थं पढियं मयणमंजूसाए—

अइहासो अइवरोसो अस्ममए वासो । अब्बुभडो य वेसो पंच वि गरुयं पि लहुयंति ॥ १ ॥

अइगरुयहरिसदंसियइंगियसवियारदिट्ठ-संलावा । करजलरुहट्टियं पि हु लच्छि हारिति ही ! मूढा ॥ २ ॥

१ परमुद्धा को' ए० प्र० । पराम्पटा ॥ २ कृतान्तदंष्ट्रासमुहकुटिल्या ॥ ३-व्यपगतनिद्रा ॥ ४ 'यचियं' प्र० ॥ ५ कौपीनगोपितमित्यर्थः ॥
 ६ अपहस्त्य ॥ ७ मह प्र० ॥ ८ मार्तण्डतण्डमित्य भूरियमुच्छलतिकरणजालविनिर्मिततहरिचापचक्रम् ॥ ९ अतिगुरुकहर्षदशितेक्षितसविस्मरदृष्टसंलावाः ॥

देवमहद्वरि-
 विरहो
 कहारयण-
 कोसो ॥
 सामन्नगु-
 णाहिगारो ॥
 ॥१८१॥

धीमंतो पुण अन्तो पहरिसमतिउदुरं पि धारिता । रयणायर व कलिउं कुसलेण वि नो तरिज्जति ॥ ३ ॥
 ता वैट्टिज्जसु तह कह वि पुत्ति ! सुनिउत्तचित्तवावारा । जह हरिस-विसायाणं धेरीण व देसि नोगोसं ॥ ४ ॥

‘अम्मो ! जं तुमं आणवेसि तं काहामो’ ति भणतीओ नियनियक्किचाइं चिंतिउं गयातो चेडीओ मयणसुंदरी य । अह
 जाममेत्तम्मि संपत्ते दिवसे, समीवमुवगए देवपूयावसरे मयणमंजूसाए भणिया मयणसुंदरी—वच्छे ! जावज्ज वि
 भोयणवेला न संपजइ ताव इमं नियनायगं सुरसरितीरंसंपाडियण्हाण-देवपूयणाइवाचारं दवात्रियजहिच्छियातिहि-
 दाणं धम्मसहाइणी होऊण समीवोवगया लहुं करेसु ति । ‘अम्मो ! जं तुमं आइससि’ ति भणिऊण गया सा नियवासभवणं ।
 पवोहिओ कवडपसुत्तो विजयदेवो, भणिओ य—भो देवानुप्पिय ! अइकालो वड्डइ ता पयड्डसु सुरसरियाण्हाण-पिंडपयाणा-
 ऽतिहिदाणादिकिचकरणत्थं ति । ततो दरिसियंगभंगो जिंभायमाणो उट्टिओ विजयदेवो, अदंसियमुहसामाइवियारो पट्टिओ
 सुरसरियतीरं । मयणसुंदरी वि कहवयदासचेडीपरिबुडा पुफ्फ-वलि-अक्खयाइपडलगतमेया पयड्डा तयणुमगओ । गयाइं
 मंदाइणीतीरं, कयं विजयदेवेण ण्हाणं, परिहियं वत्थजुयलं, पूहया देवया, कयं संतसुमरणं, दिन्नो अगंधजली अंसुमालिणो ।

एत्थंतरे भणितो सो मयणसुंदरीए—पिययम ! मा दव्वसंकिन्नयं करेज्जाहि, पिंडप्पयाणाति अणुचिट्ठसु । विजय-
 देवेण भणियं—एवं करेमि, वाहारावेसु वेयवियक्खणे वंभणे जेण कयपिंडपाओ ताणं दाणं देमि । ‘तह’ ति वाहरात्रिया

१ शक्यन्ते ॥ २ वट्टेज्जं प्र० ॥ ३ न अवकाशम् ॥

उपाय-
 चिन्तायां
 विजयदेव-
 कथानकम्
 २४ ।

॥१८१॥

तीए कुसला चउरो बंमणा । कयं तेहि पिंडविहाणाइ किंचं । तदवसाणे य जोडियपाणिसंपुंडं भणियं चिजयदेवेण—भो
 बंमणा ! निसुणह मह वपणं—मज्झं दइवडुजोगवसेण रयणमेगं संपडियं, तेण य दुडुलक्खणेण लक्खसंखं घणं नीसेसं कुलं
 च खयमुवणीयं तह वि कूडपडिबंघाओ न मए तमुज्झियं, संपयं च केणइ पुन्नवसेण तं अवकंतं, एत्तो य जस्स घरे तं वीसंतं
 तस्स चैव अणत्थो होउ मा अम्हं ति, एत्थ अत्थे मंतुचारं तालं च पाडेह जेणाहं वंवगयणत्थो सुहं ववहरामि चि । इमं
 च अपंडवजासणिंडंनिवडणदारुणं रयणंबुत्तं निसामिऊण मयणसुंदरी भणित्तं पवत्ता—भो बंमणा ! पडिवाल्लह ताव
 खणमेकं जाव चेडीओ मायरं दट्टण पडिनियत्तंति । बंमणेहिं भणियं—एवं होउ । तओ तीए तंबुत्तंकहणत्थं रयणा[णय]णत्थं
 च पेसियाओ तुरियं चेडीओ । गंतूण सिट्ठं जहट्ठियं मयणमंजूसाए ताहिं नीसेसं । तं च सोच्चा विच्छाईहूया ज्झड चि
 एसा, 'जइ पाणचायं करेमि तह वि माणिकमिमं न उज्झामि' चि निच्छयं ववसिया य । उवलद्धतन्निच्छयातो य पडि-
 नियत्ताओ चेडीओ । सिट्ठो मयणसुंदरीए बुत्तंते । कोव-संतावभरकिलामियवयणकमला य सयं पडिया मयणसुंदरी ।
 संलत्ता य चिजयदेवेण—पिए ! कीस पत्थुयत्थविग्घं करेसि ? जीवियो म्हि चिरकालाओ जमेरिसं कल्लणमुवडियमिचाइ ।
 जह जह सो भणइ तह तह इत्थीसहावलुलभनिविवेययाए अहिययरमुत्तंममाणसा [सा] सिग्घं गया मयणमंजूसा-
 समीवग्गि, वोतुमारद्धा य—अम्मो ! चेडीयुहेण निसामियमाणिकवइयरा वि तदप्पणपरम्मुही तुमं कीस ठिया ? ।
 किमिमं जुचं पडिहाइ तुज्झ सज्झसकरे वि जं कजे । पक्खिप्पइ अप्पा एवमाययावडणदुविसहे ? ॥ १ ॥

१ व्यपगतार्थः ॥ २ 'णचित्तं' प्र० ॥ ३ मदनमञ्जूषायै ॥ ४ मदनसुन्दर्यै ॥ ५ उताम्यन्मानसा ॥

देवमहस्वरि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो ।
॥१८२॥

लच्छी भवणं भिच्चाइपरियरो वत्थमंडणंपयारो । कीरंति सरिरकए तं पि विवज्जइ जइ इमाओ
ता किं इमिणा माणिककइयवुवाहिणा कयंतेण । गेहघरिणए अम्मो ! ? ता सुंचसु एयकुग्गाहं
सव्वगुणसुंदरेण वि अलाहि जीवियविणासिणा तेण । कैणगमइया किवाणी किं जुज्जइ वाहिउं देहे ?
एयस्स ववगमे सो न न्थिसि वियसंतवयणसयवत्तो । उवलद्धजीवियं पिव अभिनंदइ दूरमप्पाणं ?
एगवराडयनसे वि किन्न तंमंतमिक्खसि जणोहं ? । वाहिविगमो व एसो य परमपरितोसमात्रओ
किं भूरिजंपिएणं ? पिएण जइ जीविएण मह कज्जं । ता उज्जसु इत्ति इमं तुह प्पसाएण किमपुन्नं ?
इय तीए तह कहं पि हु पन्नविया सा जहा लहुं तिस्सा । माणिककमपियं तीए गरुयदुक्खं वंहतीए
ततो मयणसुंदरी तं गहाय गया तुरियतुरियं अमरतरंगिणीतीरं, समपियं अणिच्छंतस्स वि विजयदेवस्स,
गहियं च तेण परमतदुवरोहेण । अणुवलद्धदक्खिणा य विलक्खीहूया गया वंभणा । 'अहो ! पडिक्कलया देवस्स, जमिमं मे
रयणं पणहं पि भुज्जो कत्तो वि आगयं, ता मंदाइणीमहदहे कत्थइ अणत्थपत्थारीपडितुच्छं खिवामि एयं' ति कइयवेण ततो
द्वाणाओ अवकंतो विजयदेवो । सुसंगोवियरयणो य अणवरयपयाणगेहिं पत्तो नियनयरिं, परितुट्ठो पिया, आणंदिया बंधुणो ।
पत्थावे सिट्ठो रयणलामवइयरो, संसितो य सब्बकुंड्वेण । माणिककपभावेण य पाउब्भूया पभूया सिरी । तीए य सुहट्ठाणविणि-
ओगेण उभयभवियसुहसंदोहभायणं जाओ त्ति ।

१ 'विपद्यते' विनश्यति यदि 'अस्माद्' माणिकयात् ॥ २ कगकमयी कृपणी ॥ ३ पश्यसि ॥ ४ ताम्यन्तम् ॥ ५ तस्यै ॥

उपाय-
चिन्तायां
विजयदेवं-
कथानकम्
२४ ।

॥१८२॥

॥ १ ॥

एवं उपायदरित्री जह इहलोइयमसेसमवि कजं । तह पारलोइयं पि हु साहइ सिगंधं सुहेणेव

धम्महिगारी सविसेसमेस तेणेवदंसिओ समए । न हु दुम्मईहि धम्मो वेतुं तीरइ वरनिहि व ॥ २ ॥ अपि च—

॥ १ ॥

धनलवमपि कथिन्निधितोपायवन्धो, यदि भवति न लब्धुं सर्वथाऽलं तदानीम् ।

॥ २ ॥

कथमिव निरुपायः प्राज्यकल्याणकर्त्री, निखिलसुखविधात्रीं प्राप्नुयाद् धर्मसिद्धिम् ?

॥ ३ ॥

उपर्युपरि पापीयान् व्युपायान् पापकर्मणि । प्रेक्षते धर्मकृत्ये च जन्मान्ध इव न क्वचित्

॥ ४ ॥

तुच्छं भूरितरव्यपायकलिकाकोशाकुलं सर्वतः, सर्वं संसृतिकार्यमित्यपफलस्तत्राप्युपायक्रमः ।

॥ ५ ॥

पापक्षेत्रि शर्मघातरि यशःसन्दोहरत्नोदधौ, सम्यग्धर्मविधौ पुनः स फलदस्तैत् तत्र यत्नः सताम् ॥ ३ ॥

॥ ६ ॥

इति धिमर्शितकृत्यपथः सुधीरधिकधर्मनिवेशितमानसः । भवति कामिकसर्वसमीहितोत्तमसमृद्धिसमूहपदं जनः ॥ ४ ॥

॥ ७ ॥

॥ इति श्रीकथारत्नकोशे उपायचिन्तायां विजयदेवकथानकं समाप्तम् ॥ २४ ॥

॥ १ ॥

उचसंतो चिय पुब्बुत्तगुणगणालंकिओ परं धम्मं । निव्वाहिउं समत्थो त्ति संपयं तं पवक्खामि

॥ २ ॥

कोहो माणो माया लोहो चत्तारि हुंति हु कसाया । दिन्नविविहावनाया कलुसियसद्धम्मवचसाया

॥ ३ ॥

ते उदयनिरोहाओ उदए वा विफलभावजणणेण । जंस्सोवसमंति फुडं सो भन्नइ एत्थ उवसंतो

१ 'स्तात्तत्र यत्नः प्र० ॥ २ 'कृत्याप' तं० प्र० ॥ ३ 'यं संप' तं० प्र० ॥ ४ यस्योपशाम्यन्ति स्फुटम् ॥

देवभद्रस्वरि-
विरहओ

कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो।

॥१८३॥

एएसु उदिनेसुं विफलो चिय धम्मकम्मसंरंभो । न य एत्तो वि हु अन्नं वनंति भवत्थदुत्थकरं ॥ ४ ॥
कोहो सयणविरोहो हयसोहो दिन्नदारुणदुहोहो । माणो य हयसुनाणो कयावमाणो गुरुजणे वि ॥ ५ ॥
माया कुडिलियवाया पए पए दिन्नपच्चवाया य । लोभो य सयणदोहो कयसम्मोहो सुगइरोहो ॥ ६ ॥
एकेकसो वि ककस-किलेस-कालुस्सकारिणो एए । मिलिया य अणुवसंता य कह णु कुसलावहा होंति ? ॥ ७ ॥
ता एयाणं उवसमसेसकल्लाणमूलमक्खंति । कंखंति भिक्खुणो तेण तक्खयं मोक्खसोक्खकए ॥ ८ ॥
जं भावि पुरा भूयं हवइ य दुक्खं सुतिक्खमिह लोए । तं जाण कसायाणं कलुसं दुधिलसियमसेसं ॥ ९ ॥
जं मुज्झइ बाहुबली गिँज्झइ भरहो तहित्थिया तित्थं । कुगइं जौइ सुभूमो तं जाण कसायविप्फुरियं ॥ १० ॥
ते धन्ना सप्पुरिसा तेहिं परं पाविया जयपडाया । जेहिं सोढो पोढो कसार्यफणिणो फडाडोवो ॥ ११ ॥
उवसमसेहिं बाढं आरूढं पि हु लहुं निवाँडिंति । तूलं व कसाया पल्लयकालवाय व दुविसहा ॥ १२ ॥
इय ताण दारुणत्तं परवागणतो नियमइए वा । णाउं जो उवसंतो सो होइ सुही सुदत्तो व ॥ १३ ॥

तहाहि—अत्थि समत्थावरविदेहदेहसोहाकारिणी, कारुणियमुत्ति व परोवयारसरोरलोयांभिरामा, रामएवसरीरजट्टि
व सीयासयपसाहिया, साहियासेसविपक्खमहानरिंदजियसत्तुपयंडभुयंडमंडवजणियच्छाया सावत्थी नाम नयरी । जहिं

१ भवुत्थं खं० प्र० । भवत्थदीरुत्थकरम् । भवत्थाः—रांगारिणः ॥ २ हतशोभः ॥ ३ सुखति ॥ ४ गृह्यति ॥ ५ याति ॥ ६ यपल्लिणो खं० ॥ ७ वाडेंति
प्र० ॥ ८ प्रलयकालवाता इव ॥ ९ नाउं प्र० ॥ १० लोकाभिरामा—प्रकाशेन लोकैश्चाभिरामा ॥ ११ सीताऽऽशय(ऽऽश्रय)प्रसाधिका सीताशतप्रसाधिता च ॥

उपशान्त-
प्रक्रमे सुद-
त्तकथान-
कम् २५।

॥१८३॥

च धरुडगेहेसु वंसचिदलणं, वेजहडेसु नांगरचुन्नणं, जूयसालासु दंडुक्खेवो, तरुसु सांहापरिगहो न कयाइ लोएसु । तहि च निचनिबद्धनिवासो वासवदत्तो नाम सेट्ठी, ललिया नाम भज्जा । पर्यई[इ] चिय सच्छसहावो सुदत्तो नाम ताण पुत्तो । नियकुलक्कमाविरुद्धिचीए सबाइ कालं वोलेंति ।

एगया य सुदत्तो सहंपंसुकीलियस्स मेत्तस्स खेमाभिहाणस्स कज्जवसेण मंदिरं गओ, दिन्नमासणं खेमेण, आसीणो एसो । पारद्धा य दो वि सारखेड्डेण कीलिउं । परमपरियरिसमणुप्पे य सारिकीलाविसेसे सहस्स चि समुद्धितो भवणतो कोलाहलो । 'क्किमेयं ?' ति आउलो धाविओ गिहहूचं खेमो । महाकड्डकप्पणाए परोप्परं कयकलहं सुसलघायजज्जरियसिरनिस्सरंतरुहिरोरालियसरीरं निवारियं कुडुवं । मिलितो कोऊहलेण लोगो । धिम्हय-सज्झसपरवसेण य पुच्छिओ सुदत्तेण खेमो—भो भित्त ! को एस अयंडे चिय थिडंयणाडंवरप्पवंचो ? । खेमेण भणियं—वीडावसेण कहिउं पि न तीरइ । सुदत्तेण भणियं—[तहाचि] तहाविहासमंजसजणणे होयवं गरुयनिमित्तेण, ता साहेसु लेसमेत्तं । खेमेण भणियं—निसामेसु—

मह धरिणीए कुंभो भग्गो सलिलं उवाहरंतीए । सा जणणीए कुवियाए ताडिया करचवेडाए ॥ १ ॥

मह धूयाए नियजणणिताडणुप्पन्नगरुयकोवाए । मह जणणीए कंठातो तोडिओ नवसरो हारो ॥ २ ॥

अह मह भइणीए निर्यगमायपरिह्वभवंतडुक्खाए । सुसलेण सिरे पहया सा धूया निदयमणाए ॥ ३ ॥

१ वरुडेति धान्यजजातिविशेषः ॥ २ वंशाः—वेणवः कुलानि च ॥ ३ नागरस्य-शुण्ठयः नगरवासिनां च चूर्णनम् ॥ ४ दण्डः—दण्डनम् ॥ ५ शाल्या पक्षय ॥ ६ पादाककोडया ॥ ७ गृहामिमुत्तम् ॥ ८ ओरालियं—ररण्डितम् ॥ ९ निजकमात्तुपरिभवभवद्दुत्तया ॥

देवभद्रहरि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामअगु-
णाहिगारो ।
॥१८४॥

नियधूरं भिन्नसिरुच्छलंतसोणियभरं नियंतीए । मह भजाए वि हया सुसलेण सिरे नियनणंदा ॥ ४ ॥
इय अवरोप्परकयधोरघायधुंमंतमित्थमच्चत्थं । दुत्थावत्थं पत्तं, पावकुंडुवं नियसु मज्झ ॥ ५ ॥
निकारणं रणं पइदिणं पि अनोन्नमवि अणुछवणं । कह सँहिजइ लजाए तुज्झ वत्ता कुंडुवस्स ? ॥ ६ ॥
सुदत्तेण भणियं—अहो ! विससो दसावागो, अहो ! पडिकूलकारिणी कम्मपरिणई, जं परमपेम्महुणे वि एवंविहरलय-
वइरभावो, भवियवं ता एत्थ भवणभूभागसल्लदोसेण पूयाविवज्जयवसकुवियदेवयाकयवियारेण वा विसमट्टाणगयकुग्गहदुविल-
सिएण व त्ति । ख्वेमेण भणियं—निच्छियं संभवइ एवं, कहमन्नहा अतहाविहकजे वि सजो लज्जाविवज्जयं वयणिज्जकरण-
मित्थं धरयणो ववसेज्जा ? किं कीरइ ? नत्थि कोइ दिव्वेनाणालोयपच्चक्खीकयजीवलोयवाचारी महप्पा जो सक्खा गंतूण
पुच्छिजइ 'किं कारणमेयं ?' ति । सुदत्तेण भणियं—एवमेयं, परं सावहाणो एत्थ अत्थे होआसिं, मा कोइ कयाइ
एवंविहो वि होज्ज त्ति । एवं च खणमेकं विगमिज्जा गओ सुदत्तो नियगिहं ।

अचरम्मि य अवसरे सो सुदत्तो ख्वेमेण समं रायमग्गमोगाढो अन्नमन्नं जणं जंपंतं निसामेइ, जहा—कोइ अप्पडिमरूय-

१ पश्यन्त्या ॥ २ घूर्णमानम् ॥ ३ पश्य ॥ ४ कथ्यते ॥ ५ अहो ! अप' प्रती ॥ ६ वन्तर्णिकरणमित्यं गृहजनी अवस्थेत् ॥ ७ विद्वत्ताना-
लोकप्रत्यक्षीकृतजीवलोकव्यापारः ॥ ८ 'सि, कामोइ क' प्रती ॥ ९ अप्रतिमरूपखण्डव्यावगतकन्दर्पः अनल्पमादात्स्वप्रतिहताशियादित्तुभः मिजगुरुं-
यन्मयमथनाभिभूतहरिहरिण्यगर्भगोकपारम्भः रम्भाप्रयुक्ताप्सरःश्राब्धप्रेक्षणकप्रपन्नप्रणमितपूजातिरेकः रत्नसारस्वरजगिराजमानमहाप्रमाणविजयनेजयन्ती-
शताकुलविमलमणिफलभौतरजतविशालशालवलयगिरागसिंहासनासीनः ॥

लायन्नाचमन्नियक्रंदप्यो अणप्पमाहप्पपडिहयासिवाइसंखोभो तिजयदुजेयवम्महमहणोहाभियहरि-हर-हिरन्नगन्धपोसिसारंभो
 रंभापमुहच्छरापारद्वपेच्छणयपवंचपंचियपूयाइरेगो रंगंततारतरंगविरायमाणमहप्पमाणविजयवेजयंतीसयाउलविसलमणि-
 कलहोय-रययविसालसालवलयाभिरामसिद्धासणासीणो 'सबन्नु' चि गिजंतो महापुरिसो पुरिपरिसरे घम्मं साहइ, ता तदंसणेण
 पूयपावमप्पाणं काउं उज्झियसेसकायवा पगुणीहवउ जेण वच्चाभो चि । इमं च असुयपुवं सोचा जाव विम्हयविफारियच्छो
 'किमेयं ?' ति अंतोविफुरंतवियको सो अच्छइ ताव गयणमंडलं मंडयंती वियसंतपुंडरीयसंडाणुगारिणी सुरयणचिमा-
 णमालापरंपरा चउदिसावगासमणुंरुंधंती सबतो पत्तरिया । 'अरे ! सुनिच्छियमेस महाणुभावो नियप्पभावविहणियविग्घो
 सुरसंधो तस्स भगवओ पायदंसणत्थमित्थं पत्थित्थो संभाविज्जइ, ता अहं पि नियनयणनिम्माणं तदंसणेण सहलीकरेमि' चि
 विमाविय मिचेण समं पट्टिओ भगवओऽभिमुहं ।

अह जाव नयरिगोउरसमीवदेसं कहं पि संपत्तो । ताव सियधरियच्छो जयकरिवरकंधरारूढो ॥ १ ॥
 रह-तुरय-जाण-जंपाण-सिवियगयरायलोयपरियरितो । राया वि रुद्धमगो चलिओ तच्चलणनमणत्थं ॥ २ ॥
 अन्ने य सेट्ठि-सत्थाह-इब्भ-कोडुंवियाइणो लोया । नियनियविहयणुरूवं जिणनाहं वंदिउं चलिया ॥ ३ ॥
 पउरयरपउरजणगमणसंकडीहूयगरुयरायपहं । अहमहमिगाए लोगो कह कह वि जिणंतिंयं पत्तो ॥ ४ ॥
 अह दूराओ चिय सुक्कजाण-जंपाणपमुहविच्छडो । सो सबो वि निसीयइ जहविहिकयजिणपयपणामो ॥ ५ ॥

१-पूतपापम् ॥ २ अन्तर्विस्फुरदितर्कः ॥ ३ प्रउरतरणोरज्जनगनसङ्कटीभूतगुरुकराजपयम् ॥

देवमहेश्वरि-
विरहो

कृदारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो ।

॥१८५॥

राया वि भक्तिपयसिपसंरताणंदंसदिरच्छिजलो । तित्थयरं पणमिय भत्तिसारमिय धुणिलमाहत्तो
संसारपङ्कजतुपारं ! निरस्तमार !, सज्ज्ञानसार ! निहत्तान्तरचैरिवार ! ।
विश्वप्रभो ! प्रभव ! धर्म[विधे]विधिहि, मामीश ! मोहमकराकरतो वहिष्टात्
कोऽयं भ्रमो जडधियोऽस्य जनस्य नाथ !, [यत्रौथ]तेऽभवभयच्छिदमन्यदेवम् ? ।
इष्टे किमिष्टतमरत्ननिधिं प्रदातुमाजन्मदुर्गतनरो बहुयाचितोऽपि ?
एकस्त्वमीश ! बहुशोऽर्तिजुपो मनुष्यान्, तुल्यक्षणं प्रतिविभिन्नफलार्थिनोऽपि ।
दूरस्थितोऽपि कुरुपे परिपूर्णवाञ्छान्, चिन्तामणेरिति विजेतु विजृम्भितं ते
स्वस्वक्रमागतनमस्करणीयवर्गं, तीर्थ्यां विहाय यदधीश ! भवन्तमीयुः ।
त्वामेकमेव भुवि देवतया वदन्तो, लोकोत्तरः स भवतो भुवि सिंहनादः
प्रत्यक्षमेव वितरन् निखिलार्थसार्थं, विश्वप्रभो ! तनुभृतां मनसाऽप्यसाध्यम् ।
किं नानुभापयसि दृग्विपयव्यतीतस्वर्गा-ऽपवर्गसुखसंहतिदानशक्तिम्
अत्र देव ! भवदीयपदप्रसादादासादितानि न मनोऽभिमतानि पुम्भिः ।
तेषां सुरा हरि-विरश्चि-विरोचनाद्या, दातुं मनागपि मनोऽभिमतं किमीशाः ?

१ भक्तिप्रकर्षप्रसरदानन्दस्वानन्दनशीलाक्षिजलः ॥ २ यानते इत्यर्थः ॥

उपशान्त-
प्रक्रमे सुद-
त्तकथा-
नकम् २५ ।

॥१८५॥

तीव्रस्मरानल्लिनि रोगशुजङ्गमीमे, कीनाश-राक्षसवतीह भवस्मशाने ? ।

यावद् वसामि तव तावदधीश ! नामगन्त्राक्षराणि मम चेतसि विस्फुरन्तु

॥ ७ ॥

इति नरपतिरहंत्स्फुल्लचकारविन्दप्रहितगतनिमेषस्फारनेत्रद्विरेफः ।

स्तवनमनुविधाय क्षोणिपीठे निषण्णोऽलिरुफलःकनिविष्टस्पष्टहस्ताब्जकोशः

॥ १ ॥

अह समुरा-ऽसुर-नर-तिरियंसत्तसाहारणाए वाणीए । पारद्धा घम्मफहा धर्माइगरेण जयगुरुणा

॥ २ ॥

इह निचमभिरभवजंतजंतुगोनाणमोयणसमत्थो (१) । घम्मो चिय किचो तदुचियरथसंपाडणेण सया

॥ ३ ॥

उचियं च किचमिह देववंदणं पूयणं च पइदियहं । भवक्खुनिचडिराणं हत्थालंघोऽयमेव जओ

॥ ४ ॥

सेवेयथा सिद्धंतवेइणो पइखणं च वरमुणिणो । तवियलो विहलो चिय सयलोचियधम्मवावारो

॥ ५ ॥

चेइयथो य पमाओ न [हु] कायथा कुसीलसंसग्गी । सयमवि अलसो निद्धम्मजोगओ होइ अहिययो

॥ ६ ॥

अणिदाणं दाणं पि हु सद्धा-सकार-कमजुयं देयं । तव-सील-भावणाअभवमाण एयं चिय पहाणं

॥ ७ ॥

विरइ य विहेयथा अणुमरियथा य पइखणं सम्मं । जं नत्थि न वि य होही तं पि मणो मर्णइ अनिरुद्धं

॥ ८ ॥

संमयत्यचित्तणं पि हु कायवं एगचित्तयाए परं । न हि राग-दोस-कलुसस्त सोहंणं विअए अवरं

॥ ९ ॥

१-अनल्लिनि-अनल्लयति ॥ २-‘स’ मानम’ प्रती ॥ ३-तिरियंसत्त्वसाधारण्या ॥ ४-‘इरेणेण प्रती ॥ ५-त्यक्तव्यः ॥ ६-अक्षमाणाम्-

अक्षमार्थानाम् ॥ ७-विपातव्या अनुमत्तव्या च ॥ ८-‘मज्जे’ विचारयति ॥ ९-मिद्धान्तार्थचिन्तनम् ॥ १०-‘शोधनं’ शुद्धिकरम् ॥

देवभद्ररि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो ।
॥१८६॥

इय मोहमहानलडञ्जमाणदेहाण भवसत्ताणं । निर्सद्दाऽमयवुद्धि व देसणा ऋणहरा पहुणा ॥ १० ॥
एत्थंतरे निदरिसणं दुक्खियाणं, सीमा विविहवाहिविहुराणं, आदरिसो कुदरिसणाणं, निवासो दालिदोवहवस्स, अच्चंत-
विरुवो, चउहिं अवच्चेहिं पिसाएहिं व परियरिओ पविट्ठो एगो थेरपुरिसो । सायरकयपायपडणो य विन्नविउं पवत्तो—भयवं !
विजियकामधेणु-चिंतामणि-कप्पपायवं तुम्हदरिसणं निसामिज्जण नियतिकवदुक्खनित्थरणत्थमहं किं पि पुच्छिउमिच्छामि ।
भगवया वाहरियं—भो देवाणुप्पिय ! वीसत्थो सवित्थरं साहेसु । थेरेण भणियं—भयवं ! एत्थेव पुरीए अहमाजम्मरोरो
नीसेससुकयपुन्नलोयाणं चक्खुपरिहरणत्थं व विहिणा निम्मिओ महाकिलेसकप्पणाए दिणगमणियं करेमि, जायाणि य
चंड-पयंड-चुडली-वोमनामाइं चत्तारि पुत्तभंडाइं, तेहि य कालिकालजणह्णवाहुंडेहिं व इओ तओ विप्फुरंतेहिं तं नत्थि
जे न मे दुक्खमुवणीयं, कम्मि वा आवयावत्ते न पाडिओऽहमिमेहिं ? । तथा—

पढमो कलहेक्करुइं उँवियणिज्जो समत्थलोयस्स । परपरिभवी य वीओ अँत्तुकासी य दुव्विणओ ॥ १ ॥

धूया य दुट्ठसीला अच्चगलजंपिरी कुडिलचित्ता । तइया सुतो चउत्थो य एस नीसेसदोसघरं ॥ २ ॥

एवंविहेहिं संपइ सुएहिं संतावियस्स मे कहसु । किं पुव्वकयं पावं दारुणमवरज्झइ जमेवं ? ॥ ३ ॥

भगवया वागरियं—भो देवाणुप्पिय ! निसामेसु,

१ निःसृष्टा अमृतवृष्टिरिव ॥ २ °निम्भरं खं० प्र० । -निस्तरणार्थम् अहम् ॥ ३ अहम् वाजन्मरोरः । रोरः-दरिद्रः ॥ ४ उद्वेजनीयः समस्त-
लोकस्य ॥ ५ आत्मोत्कर्षी ॥

उपशान्त-
प्रक्रमे सुद-
चकथा-
नकम् २५ ।

कपाय-
विपाके

१ रोरस्य

तत्पुत्राणां

च पूर्वभव-

वृत्तगर्भिता

कथा

॥१८६॥

तुमं हि एत्तो भवातो सत्तमभवे कुम्मापुरे नयरे चरणणं मज्जे दुग्गो नाम वंभणो अहेसि । ए[ए] य तुज्झ संपयं व तल्लम्मे वि चत्तारि वि पुत्तत्तणेण उववणा, कुसलीकया य समुचियकलासु । सरंते य काले तुच्छत्तणतो अत्थोवञ्जणस्स, अनुप्पायातो रोत्तमस्ससंपयाए, सीयमाणे कुंडुवे तुमए चत्तारि वि पुत्ता वाहरिज्जण भणिया—अरे ! कहमियाणि होयधं ? मघओ पण्हो जीवणोवातो चि । सुएहि भणियं—ताय ! वीसत्थो होसु, तहा काहामो जहा अकिलेसेण निवाहो संपळाइ चि । तए भणियं—जुत्तमेयं तुब्भणं ति ।

ततो पदमपुत्तो गओ अवरगामवामिणो पिउमाउणो पाहुणगो । दिन्नं तेण भोयणं, पुच्छिओ य—किमागमणकारणं ?— न्ति । गुएण जंपियं—पिउणा भागावसेसगगणत्थं पेसिओ म्हि । ततो परुद्धो इयरो, फरुसं जंपिउं पवत्तो य । उप्पन्नो य तुह सुयस्स कोयानलो, पयद्धो असमंजसमुल्लविउं, जातो कोलाहलो, उवट्ठिया जुज्जेणं, कह वि फुट्टं सिरं तुह सुयस्स । धायरुहिरप्पवाहफिलिन्नकाओ वंभणहच्चमुचरंतो य पट्ठितो सो रौउलं । मीओ इयरो, महाकट्टेण नियत्तिओ तुह सुओ । दिन्नाणि पंच दम्मसयाणि, खामिज्जण विसज्जितो गओ रंजियमणो एसो सघरं । सिट्ठो तुह बुत्तंतो । रंजितो वाढं तुमं, 'वच्छ । साम्हा साहु विहियं' ति पसंसितो । तहपसंसणे य सुहुयरमारुद्धो एस कीहपारोहे, असमंजसुल्लाव-उदरविदारणु- गिरणाइणा य भेसियजणेहितो अत्थोवञ्जणं काउमाढत्तो ।

वीओ य सुओ सहाइसामग्गि काऊण गतो कुसत्थलपुरं । दिट्ठो य तहि भूह्लो नाम जोगायरिओ लोयपुओ तहा-

१ 'रणं' इति प्र० ॥ २ यत्तरपिरप्रवाहकृत्तपायः प्राज्ञणहत्यामुचत् ॥ ३ 'वातोहकिं' प्र० । -अप्रातीपकृत्त- ॥ ४ एज्जकुल्लम् ॥

विहर्तृद्विजापउंजाण्णा जीवइ । सो य तुह वीयसुएण कयतिपुंडगाइमंडणेण दंसियफडाडोवेण भणिओ—अरे दुइ ! धिइ ! मइरालुइ ! मुद्ध ! को तुमं ? किं वा ज्ञ्हाणं ? किं धेयं ? का वा ओली ? कइ वा पुप्फाणि ? । इच्चाइ पुच्छित्तो भीतो संखुद्धो सो पडिओ से पाएसु, दवावियं भोयणं, ऐयंते य सुवन्नदानपुव्वयं भणिओ से जोगायरिएण—अहं एत्थ जीवामि मंताइविचीए, ता न तुभेहिं किं पि वत्तवं ति । एवं च तदुवलद्धधणो सो इममेव अकुकरिसाइरूवं अत्थपयं निस्सीकाऊण सबत्थ परिब्भमिओ, उवञ्जियं च किंचि दवं । [आ]गतो तुह समीवं, सिद्धं माणप्पहाणं नियवित्तं, पसंसिओ सायरं तुमए, जाओ य एत्थेव से पयरिसो ति ।

तइओ वि तुह सुओ तहाविहं अत्थोवज्जणोवायं किं पि अपेच्छमाणो कवडविरइयधाउवाइयरूवो धाउवाइयविज्जं सिक्खिऊण विर्पयारियमुद्धलोगोवलद्धकइवयकणयगदियाणो इओ ततो भमंतो पत्तो कंपिल्लपुरं, उवविद्धो एगत्थ हइ । दिद्धो तंत्थ वणिओ धणकणयसमिद्धो । पुच्छिओ सो सपणयं—किं तुमह नामं ? ति । तेण भणियं—धणदेवो ति । इयरेण वि कवडसीलयाए जंपियं—ममं पि एयमेव नामं, वा तुमं सबहा मह भाउगो सि, पसीयंति य मह लोयणाणि तुह दंसणेण वि, ता काउमिच्छामि किं पि तुज्झोवयरं, अतो समप्पेसु सुवन्नधरणमेगं गदियाणगं वा जेण धाउवायसिद्धीए दुगुणीकाऊण समप्पेसि ति । 'तह' ति गदियाणगमेगमुवणीयं वणिएणं । दुगुणीकाऊण तमप्पियं तेण । ततो वणिएण काराविओ

१ °तविज्जां खं० प्र० ॥ २ परिपाटी ॥ ३ एगन्ते प्र० ॥ ४ आसोत्कर्पादिरुग्गम् ॥ ५ विप्रत्तारित्तमुग्गधलोकोपलब्धकतिपयकनकगथाणकः ॥
६ तव्वणिं खं० प्र० ॥ ७ मापच्चतुष्कमित्त एको धरणः ॥ ८ °मेवसुं खं० प्र० ॥

सायरं सो मोयणं, समप्पियाणि पुणो वि दस गदियाणगाइं । ताणि वि पुढाणीयनियकणपक्खेवेण भुञ्जो दुगुणिर्याणि तुह सुएण । ततो लोभेण अधीकतो वणिओ, वीससिओ य चाढं । सपुरकारं समप्पियाइं तेण पंच सर्पाइं भुञ्जो से सुवन्नस्स । तुह सुएण भणियं—भाउग ! अच्छं तुह घरे चिय जाव ओसहसामग्गि करेमि । इयरेण भणियं—तुह पासट्टियाणं को एयाण दोसो ? । 'एवं होउ' ति पडिवजिय तुह सुओ रयणीए वेत्तूण आगओ तुह समीवं । सविसेसं पसंसिओ तुमए, थिरीकतो य एवंविहपरप्पयारणपावट्टाणे ।

चउत्थो वि तुह पुत्तो पउत्तद्वोवज्जणविचिहोवाओ महालोभाभिभूयत्तणेण जलहिलंघण-नरिदसेवाइणा पगारेण कि पि अस्सिऊण एगस्स लिंगिणो पउररिद्विणो पवन्नो सिस्सभावं । विणयविचीए य आवज्जियं से हिययं, जातो य अहियं वीसा-सट्टाणं । कइवयदिणावसाणे य तस्स सबस्सं गिण्हिऊण मज्जरत्तसमए तुरियतुरियं पलाणो समागओ तुह समीवं । निवेदियं च दवजायं नियकिचं च । सो वि य उववूहिओ तुमए, पयट्टो य जहिच्छाए ववहरिउं ।

इय कोहं-माण-माया-लोमज्जियरित्थरंजियमणेण । भो थेर ! ते सुया तह कहं पि ठविया तएणत्थे ॥ १ ॥

जह ताण न सुमिणे वि हु उप्पज्जइ तविवज्जणेऽभिरुई । अवि तेसु बहूपयारं अचंतं उज्जया जाया ॥ २ ॥

किपागतुरुफलं पिय मुहमद्धुरं तेण संभविय पुढिं । अइकडुयविवागत्तेण ताण ते परिणया पच्छा ॥ ३ ॥

जइ कइ वि कम्मवसओ अकिचकरणे वि अत्थसंपची । विसदिद्वभोयणं पिव तहा वि सा मरणहेउ त्ति ॥ ४ ॥

इय कीह-माण-माया-लोमा सक्खं व पयडियसरूवा । ते तुज्झमप्पणो वि य दुहावहा सेसगाणं पि ॥ १७ ॥

संसग्गिसंभवे वि हु एएसिं ज्झत्ति विमलसीलो वि । उज्झियनिययववत्थो किं तमकिच्चं न जं कुणह ? ॥ १८ ॥

ता थेरपुरिस ! तप्पच्चयं इमं अणुमईभवं तह य । दुक्कम्मविलसियं सहसु कीस संतप्पसे बाढं ? ॥ १९ ॥

एवं तिहुयणदिवायरेण भगवया जिणेण भणिए सो थेरो जाईसरणपच्चक्खीभूयपुवाणुभूयभावो भाविऊण भवविरूवयं वयपडिवत्तिकाउमसमत्थो सम्मइंसणपडिवत्तिसारमगारधम्मं पडिवन्नो । तप्पुत्ता पुण अईतोदिन्नकसायकालुस्सपणहुविचेया पुवमग्गमेव ओइन्न त्ति ॥ छ ॥

एत्थंतरे निसोमियथेरकुडुंबवितंताणुसारविमरिसियमित्तमाणुसदोसविसेसेण जंपियं सुदत्तेण—ओ मित्त ! परिभावियं तुमए एत्थ किं पि ? । खेमेण भणियं—सामन्नेण किं पि परिभावियं, न विसेसओ । ततो सुदत्तेण सिद्धो भावत्थो, जहा—भद ! तुमए थेरेण व कसायाणुमइभावेण एवंविहकम्ममज्जियं संभाविज्जइ । खेमेण भणियं—एवमेयं, परं 'कह-मियाणि इमातो घोरघरजणजणियदोसपासाओ मोक्खो होहि ?' त्ति एसे तेलोकचक्खु सक्खा आपुच्छिउं जुत्तो, जेण तदाइहाणुहाणनिद्धा पवट्टामो त्ति । 'एवं-होउ' त्ति दोहिं वि पणमिऊण सामी भणियो—भयवं ! कहमियाणि एवंविह-पावकसायदुविलमियातो मोक्खो ? त्ति । भगवया जंपियं—तधिरुद्धाणुहाणाओ, नऽब्रहा, तं च एवं—

१ उच्चित्तनिजकव्यवस्थ. ॥ २ आतीवोदोर्णकयायकालुष्यप्रणटविचेकाः ॥ ३ अवतीर्णाः ॥ ४ निशमितस्थविरकुटुम्बदृष्टान्तानुसारविमृष्टमित्रानुप-दोषविशेषेण ॥ ५ 'स तिलो' प्र० ॥ ६ तदादिष्टानुष्ठाननिष्ठाः ॥

देवभद्ररि-
विरइओ

कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो।

॥१८९॥

कोहे पाउभूए चितेजा ही ! इसो महापावो । सवंगजणियदाहो वहरपवंघाण बंधू य
संपराणुदेगकरो सुगइपुरीगोउरगगलादंडो । ते धन्ना कयपुन्ना जेहिं इसो वज्जिओ दूरं
माणे वि इमं भावेज्ज पेच्छ एयस्स दारुणं रूवं । जं एतेणोवहया नमंति पूइंति न गुरुं पि
सुय-सीलविलयहेऊ तिवग्गसंपत्तिनिम्महणकेऊ । दुम्मइ-कलहालाणो ही ही ! माणो दुहामाणो
उदयगयाए मायाए भावियवं इमं हि ही ! पावा । विस्सासविणासयरी लोयम्मि लहुत्तजणणी य
विबुहजणनिंदणिजा अणुसरणिजा य नीयलोयाणं । ते धन्ना जेहिं इसा समुज्झया सुगइनिम्महणी
लोहे वि विभावेजा तवसगाणं पए पएणत्थं । लामे वि असंतोसं चोरिक्काईपसंगं च
दविणज्जण-रक्खण-वड्डुणाहिं बाढं सरीरसंतावं । परिभोगे वि य दुक्खं तविरयाणं च परमसुहं
एवं कसायपडिवक्खभावणाभावणे[ण] पडिसमयं । तह किच्चं जह तेसिं न कयाइ वि होज्ज अवगासो
एवं निसामिऊणं खेमो खेमं परं समीहंतो । दिक्खं जिणंपामूले पडिवन्नो तिव्वसद्धाए
सुंदत्तो वि पडिवज्जिऊण जिणधम्मं कसायपडिवक्खभावणं च गतो नियघरं, पयट्टिउमारद्धो य समुच्चियकरणेसु ।
अनया य पिउणा तज्जितो एसो—अरे सुदत्त ! साहु व अदंसियकोववियारो कम्मयरारणं पि हीलापयं भविस्ससि,
घरजणेण वि अवगणिज्जिहसि, किं वा न सुयं तुमए ?—

उपशान्त-
प्रक्रमे
सुदत्त-
कथानकम्
२५ ।
कषाय-
विजय-
भावना

१ स्वपरयोक्त्वे गकरः सुगतिपुरीगोपुरार्गलादण्डः ॥ २ जिनपादमूले ॥

॥१८९॥

॥ १ ॥

जे भद्रजाइणो हुंति हृत्थिणो सुप्पसंतवावारा । ते' अवियाणेहिं फुडं वाहिअंतीह जयसाई

॥ २ ॥

जे पुण दुट्ठा करिणो हणंति मंजंति जंति य जहिच्छं । ते गिअंति पहाणा कीरइ पूया य तेसिं च

॥ ३ ॥

ता वच्छ ! एस कालो न पसंताणं न साहुचेट्ठणं । जलनिहिणो वि हु उवरिं ठंति तरंगा तले मणिणो

सुदत्तेण जंपियं—ताय ! होउ किं पि, कइयविवागो सु कसायपरिणामो, कहं मुणियतविवागो असमंजसायरणेण

तुच्छजीवियकए पउरपारभवियकिलेसायामभायणमप्पणं करेमि ? ति । पिउणा भणियं—जं रोयइ तं कुणसु ति ।

एगया य जायं अवरिसणं, पीडिओ लोगो, दुत्थावत्थमणुपत्ता पागयनरा पयइडा चोरकिचेसु, सचमकारो अप्परक्ख-
णत्थं सावहाणत्तं पवन्नो इट्ठिपत्तो लोगो । एवं च कत्थइ ओगासमलभमाणा जहिच्छासोविरजामरक्खगं, इतो ततो विप्पइ-
न्नगिहवक्खरं, असंघडियनिविडक्काडसंपुडं पविट्ठा तकरा सुदत्तमंदिरं । ल्ळडियं सब्बसं, सिरोवरिहुवियपोट्टुला य निग्गया
वराओ. कम्मजोगेण नीहरंता पत्ता आरक्खिगेहि, ससरंभं संभासिया—अरे ! के तुब्भे ? किं वा पोट्टुलएसु ? । इमं सोचा संखुद्धा
तकरा, पमुक्कपोट्टुलया य पलाइउमारद्धा । उच्छलिओ तो कोलाहलो, उट्ठिओ सुदत्तो । पैघभिजाणियं च तेण तं सबं नीयं
नियघरे । चोरा वि के वि तबेलमेव विणासिया, के वि वंधिऊण खेत्ता तलवरेहिं गोत्तीए । 'न धणहाणी जाय' ति
सैलहितो सुदत्तो लोणेणं । 'अहो ! खंत्तिमूलस्स जिणधम्मस्स माहप्पं' ति सविसेसं उज्जुत्तो जातो धम्मकिचेसु ।

१ तेऽविं सं । ते उ विं प्र० । ते अविशायकैः ॥ २ यथेच्छास्वपनशीलयामरक्षकम् इतस्ततो विप्रकीर्णगृहोपस्करम् ॥ ३ प्रत्यभिज्ञाय ॥

४ कारागारे इत्यर्थः ॥ ५ श्लाघितः ॥

देवभद्रस्त्रि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
गाहिगारो।
॥१९०॥

अन्नया य कुंडुवकिचेसु ठविऊण कणिट्टुभायरं पवइतो एसो । अहिगयसुत्तथो य विहरंतो गामाणुगामं गओ कलंबुया-
भिहाणं सन्निवेसं । तहिं च गामवहिया काउस्सग्गड्डिओ दिट्ठो य तेहिं पुंबुत्तत्तकरमयसेसेहिं, पच्चभिजाणितो य । तओ
'एयकओ पुव्वकालिओऽणत्थो' त्ति संकंतेहिं अणेगप्पयारं पारद्धो सो उवसगिगं । सम्ममहियासमाणो य चिंतिउं पवत्तो—

जिणवयणरहस्सं पसमसारमुवलक्खिऊण मा जीव ! । काहिसि पओसमेएसु बालिसेसुं हणंतेसु ॥ १ ॥
केत्तियमेत्तं एयं अज्ज वि ? सिरिअज्जखंडगमुणीहिं । जंततणुपीलणं पि हु दुव्विसहं सम्ममहिसहियं ॥ २ ॥
सव्वाणुभूइपमुहेहिं समणसीहेहिं जियकसाएहिं । गीसालगऽग्गिजैलिएहिं तिकिखयं तिववदुक्खं पि ॥ ३ ॥
जइ पुव्वभवज्जियदुक्कडाण सोढुं विवागमारिंहंति । अरंहंता वि हु विहरत्तणं तुमं भयसि ता कीस ? ॥ ४ ॥
इय निम्मल्लेसाजलपक्खालियसयलकलिलकालुस्सो । मरिऊण सो महप्पा सव्वट्ठे सुरवरो जाओ ॥ ५ ॥
इय उवसंताण सुहं इह-परभवसंभवं पि भावितो । को निक्कसाययाए सम्मं न ठवेज्ज अप्पाणं ? ॥ ६ ॥
ताव गुणा ताव मई ताव जए भमइ निम्मला कित्ती । ताव य गुरु व देवो व नूण पूइज्जइ जणेण ॥ ७ ॥
जाव न कसायकालुस्सदूसणं कह वि पाउणइ पाणी । अहं तं पि कह वि पत्तो होइ लहू ता तणातो वि ॥ ८ ॥
किं बहुणा भणिणं ? उवसमविहलाण निप्फलो धम्मो । ता सब्बपयारेणं कसायविजयाय जइयवं ॥ ९ ॥ अपि च—

१. पूर्वोक्तस्वरसूतशेषैः ॥ २ गोशालकारिनिज्वलितैः ॥ ३ 'जणिपं' खं० प्र० ॥ ४ अरिहं' प्र० ॥

उपशान्त-
प्रक्रमे
सुदत्त-
कथानकम्
२५ ।
कषाय-
विजय-
भावना

॥१९०॥

यद्वच्छमीदलपुटै रसकूपिकायाः, कोटीप्रवेधकरसं कणशो विगृह्य ।
 निर्व्यग्रधीः प्रचुरकालमखिन्नकायः, पात्रं सुदुर्मरमपि प्रपिपतिं कथित्
 पथात् कथञ्चन भवत्कुविकल्पयोगात्, तं स्वर्गपत्रपुटकैर्झटिति प्रजह्यात् ।
 वर्षायुताजितमपि क्षणमात्रकेण, तद्वत् कपायकलुपः सुकृतं विहन्ति
 यद्वत् कपायवति वाससि रङ्गयोगः, तैलोपलेपिनि वपुष्यपि पांशुपूरः ।
 नैर्मल्यभाजि मुकुटे प्रतिविम्बभावस्तद्वत् कपायिणि शरीरिणि पापलेपः
 सर्वकूपोल्बणकपायकथानुतीव्रसन्तापसम्पदुपशान्तिसुनिर्धृतात्मा ।
 संसारवेश्मनि वसन्नपि युक्तिसौख्यसख्यश्रियं समधिगच्छति नात्र चित्रम्

॥ इति श्रीकथारत्नकोशे उपशान्तप्रक्रमे सुदत्तकथानकं समाप्तम् ॥ २५ ॥

सिक्ख्वाण गुणाण य हुंति भायणं पाउणंति मोक्खं पि । दक्ख धिय पुरिसा तो भणामि दक्खस्सरूवमहं ॥ १ ॥
 ज्ञो कम्म-सिर्प-वणियाइएसु समतोच्चियप्पवित्तिसु य । अक्खेवेण पयइइ साहइ किच्चं च सो दक्खो ॥ २ ॥
 कयकरणो वा दक्खो आगारिगियपघुक्खहेऊहिं । जो वा पैरचित्तविऊ तं पि हु अक्खंति दक्खमिह ॥ ३ ॥

१ यः कर्मदिल्लबाणिभ्यादिकेषु समयोचितप्रवृत्तिषु च ॥ २ 'प्पविणया' सं० प्र० ॥ ३ परित्त्वत्तं सं० प्र० । परचित्तवित् ॥

बहुस्रथपादगा वि हु नीसेसकलाकलावनिउणा वि । दक्खा न हुंति जइ ता हीलापयविं पवञ्जति ॥ ४ ॥
 स्रंथत्थअपरिहत्थो वि तुच्छजाणो वि हीणपयई वि । दक्खत्तगुण्णघविओ पूइजइ निवसमासुं पि ॥ ५ ॥
 एत्तो च्चिय जाइ-कुलाइगुण्णजुयाणं पि वारियं समए । पव्जाए दाणं अच्चंतं करणजड्डाणं ॥ ६ ॥
 पडिलेहणाइकिच्चं मुणमाणा वि हु ण जेण ते काउं । सम्मं तरंति घम्मत्थिणो वि धूरयरकरियत्ता ॥ ७ ॥
 इय सक्खं चिय दक्खा पुरिसा परमं सिरिं पवञ्जति । इह लोए च्चिय सुरसेहरो व परदेसवत्ती वि ॥ ८ ॥
 तहाहि—अत्थि एत्थेव भारहे वासे कुसट्टाविसए निच्चैपयइनुइविहियपहियपरितोसं असेसदेससविसेससमिद्धि-
 समुदयपत्तपवित्तपुरिसप्पवरविराइयं रायपुरं नाम नयरं । तं च पुन्न-पयावाइगुणेहिं पालेइ पणमंतसीमालभूवालमउलि-
 मणिकिरणालीजलपडलपक्खालियपायवीढो असमसाहसावज्जियवज्जहरो हरिसेणो नाम राया । असेसंतेउरीतिलयभूया
 विजयवई नाम महादेवी । उत्तरोत्तरकलाकोसल्लसमलंकिया य जयदेव-देवैधर-धरणिधर-सुरसेहराइणो पुत्ता । मंतिणो
 य सुमइ-वामेदेवण्णमुहा । तेषु य निहितरज्जकज्जिंताभरो सो राया तिवग्गसंपाडणपरमं सुहमुवभुंजइ ।
 [अन्नया] जाया य पच्छिमरयणीए सुहपुत्तस्स तस्स राइणो चिंता—एच्चिरं हि कालमविकलं लीलाए च्चिय करकिसलय-
 द्वियं वलयं व धरियं धरणिवलयं, पइट्टियं चउद्विसिनिउंजेसु नीहार-हारधवलं जसपडलं, कुसुममालिय व नरवइसिरेसु संकामिया

१ शास्त्रार्थानिपुणोऽपि तुच्छज्ञानोऽपि हीनप्रकृतिरपि । दक्षस्त्वगुणपूर्णः पूज्यते नृपसभास्वपि ॥ २ नित्यप्रसृतनाल्यधिधितपथिकपरितोषम् अशेष-
 देशसविशेषसमृद्धिसमुदयप्राप्तपवित्रपुरुषप्रवरविरागराजितम् ॥ ३ वरधिरायराइयं रायं खं ॥ ४ वज्रधर-इन्द्रः ॥ ५ वजयधरणिं खं ॥

निवृत्तिसंकं आणा, पणामियं च नियविभवाणुरुत्रमणिवारियप्पसरं [सं]तदीणाईणं धणं, रेहामित्तं पि नाइकंता चिरपुरिसमजाया,
 नेव समइरेगदंड-करभराइणा थेवं पि उवइवित्तो जणो । एत्तो उत्तरं च जराज्जरिए मह सरीरे मंदीभूए य आणा-इस्सरिया-
 इसारे रत्तवावारे किमिमे करिस्संति कुमारा ? कहं वा पुंषपुरिसद्धिंमणुयत्तिस्संति ? को वा एएहित्तो परमपयरिसपत्तकलाकोस-
 छाइभावो ? त्ति । जइ सम्मं मूले चिय खुविचेचियं इमं होइ ता सविसेसोवलद्वपुरिसारोवियरत्तमरस्स मह उमयलोगसफल-
 जीवियसंपाडणेण समीहियं किं न सिज्जइ ? त्ति । ता पच्चूसे मंतिजणेण सह विमरिसिज्जण, मयलकुमारपरिक्खं च काऊण
 तदुच्चियमायरापि-त्ति विभाविरस्स ताडियं पडुपडह-ज्जल्लरीज्जंकारुम्मिस्सपउरमेरीभंकारभासुरं पाभाइयं मंगलत्तूरं ।

कमेण य पभाया रयणी, समुगतो दिवायरो । कयपाभाइयक्किचो य निसत्तो अत्याणमंडवे मेइणीवई । निविट्ठं
 समुच्चियट्ठाणे मंति-नामंतमंडलं । खणमेकं चित्तियरत्तकज्जो य विसज्जियसेवगवग्गो कइवयपहाणमंतिपरिबुडो एगंते रयणि-
 परिभावियं निययाभिप्पायं मंतीण कहिडं पवत्तो । तेहिं वि विमलमइकोसल्लावगयकापवविभागेहिं समुल्लवियं—देव !
 जुत्तमेयं, एवं कीरउ त्ति । ततो वाहराविया कुमारा, चागरिया य—अरे वच्छा ! दंसेह एचिरकालपरिकलियकलापरिह-
 त्थयं ति । 'जं ताओ आणवेह' त्ति भणिज्जण जयदेवपमोकखकुमारैहिं पारद्धा दंसिउं चित्त-पत्तच्छेय-निजुद्धाइणो कलाविसेसा ।
 समकालं पढियाण वि एगज्ज्हावगविइत्तविजाण । जाणियसत्थत्थाण वि पुणरुत्तकयस्समाणं पि ॥ १ ॥

-१ अनिरे चारित्तप्रसरं सरदीनादीनाम् ॥ २ पूर्वपुरुचस्थिति अनुवर्त्तयिष्यन्ति ? को वा 'एतेभ्यः' एतेषु परमप्रकर्षेप्राप्त कलाक्रीशलादिभागः ॥ ३ परिहरयं-
 निपुणताम् ॥ ४ एकाध्यापकवित्तीर्णविद्यानाम् । शातरात्राख्याणामपि) पुनरुक्तश्रमाणापि ॥

देवभद्रस्वरि-
चिरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो ।

॥१९२॥

रायसुयाण ससत्तीए दंसिराणं पि पत्तछेज्जाइं । सुरसेहरस्स दक्खत्तपयरिसो असरिसो कोइ ॥ २ ॥
 जेतियमेत्तं सवे चित्तालिहणाइयं किर कुमारा । कुवंति तेत्तियं एक्कगो वि सुरसेहरो कुणइ ॥ ३ ॥
 अह उवलक्खियदक्खत्तणऽक्खित्तसविसिणिद्धचक्खुणा पलोइतो मंतीहिं सुरसेहरो । राइणा वि चित्तभंतरूच्छलिय-
 परमपमोएण वि कयागारसंवरेण ईसि अन्नववएसेण एसो । सवायरं पसंसिया य जयदेवाइणो कुमारा, न किंचि संलत्तो
 सुरसेहरो । [ततो] विलक्खीहूओ सो मणम्मि, मणागममरिसितो य । दावियतंबोला य कुमारा गया जहागयं । मंतीहिं
 भणियं—देव ! अति हि नाम दक्खत्तणगुणेण सेसकुमारेहितो अइसइज्जइ सुरसेहरो । राइणा जंपियं—एवमेयं, केवलं अज्ज
 वि धणुव्वेयविसए परिकिखयव्वो एसो । पडिस्सुयमिमं मंतीहिं । अवरवासरे य पुणो वाहराविया सवे कुमारा भणिया—अरे !
 पयडेह नियनियकोदंडदंडवेयवियड्डिमं ति । 'तह' ति पडिवन्नरिंदाएसा रायसुया पयट्ठा धणुदंडारोवणाईसु । नवरं—
 तडडंतअडणिकोडिं निविडकरुकरिसितो गुणो चडइ । सँजियसरासणाणं जा नज्ज वि सेसकुमाराण ॥ १ ॥
 ता वलइय-संधिय-कट्टिउगकोदंडजंतनिप्फिडितो । लक्खं पडुच्च पत्तो कुमारसुरसेहरस्स सरो ॥ २ ॥
 एक्केकं जाव सरं खिवंति कुमारा सरासणेहितो । ताव सुरसेहरो हरिसितो व सरधोरणिं मुयइ ॥ ३ ॥
 एक्केकं सरलक्खं जा न वि विंधंति सेसरायसुया । ता सुरसेहरकुमरो विंधइ सत्तऽट्ठ लक्खाइं ॥ ४ ॥
 दक्खत्तणं धणुम्मि व सेसेसु वि पहरणेसु पेच्छंतो । सुरसेहरस्स राया परं मणे वहइ परितोसं ॥ ५ ॥

१ उपलक्षितदक्षत्वाक्षिसंसविशेषस्निग्धचक्खुणा ॥ २ भतिशीयते ॥ ३ सञ्जियं सं० ॥

दक्षत्वे
सुरशेखर-
राजपुत्र-
कथानकम्
२६ ।

॥१९२॥

॥ ६ ॥

॥ ७ ॥

तह वि हु अवायभीतो ताण पुरो नेच तं पसंसेइ । हरिसेणमहीनाहो अहो ! अलक्खा महापुरिसा
हरिसङ्घाणे रुढा कोवट्ठाणे य दरिसियप्पणया । नञ्जंति कहं गरुया रुढा एट्ठा व इयरेहिं ?
अह अदिन्नसाहुकारो सुरसेहरो सेसरायसुया य कयसकारा गया जहागयं । पत्थावे य दिन्ना नरिं देण पत्तेयं कुमाराणु-
सुत्ती । सुरसेहरो वि अणुवल्लइतहाविहगामाइपसायत्तणेण अप्पाणं परिभूयं मन्ततो रयणीए नीहरिओ नयराओ भीमा-
भिहाणेण एगेण सहाइणा समं । कमेण य वचंतो संपत्तो लेच्छीविलासविच्छइरिल्ले कमलसंडे व कमलसंडपुरे नयरम्मि-
पविट्ठी नयरमज्जम्मि । एत्थंतरम्मि तन्नयरसामिणो कत्तचिरियराइणो गंधहत्थी कंसप्पहारज्जजरियालाणखंभो जहिच्छा-
विहारसुसूरियपेक्खगज्जणो अकालकुवियकयंतविग्गमो निरंकुसं सबत्थ वियरिउं पवत्तो । 'तं च जो किर अंकुसपहारम-
कुणंतो आलाणयंभदेसमाऽऽणेही तस्स राया दुहियरं दाहि' चि र्पणविसेसनिसामणुप्पन्नामरिसा बहवो खत्तियकुमारा गंध-
वाइकलाविसेसविन्नाणगब्बुदुरा करिवररत्तलणत्थयुवट्ठिया । अह तं रायधूयापयाणपणपहाणं तहाविहयुत्तंतं जणसुहातो
सुरसेहररायसुओ निसामिऊण गओ कुंजराभिमुहं । दिट्ठा य पुरतो पिट्ठतो पासओ य रविं व तिमिरुक्करा, केसरिं व कुरंग-
वग्गा, दूरगया गयवरसुवसप्पमाणा णेगरायसुया । ततो ईसिर्पहसिरेण मणिया ते सुरसेहरकुमारणे—
किं दूरगया अच्छह ? आरुहह न जं गयस्स खंधम्मि । जीवियनिरविवक्खाणं कजाणं होइ निप्फत्ती ॥ १ ॥

॥ १ ॥

१ अलक्ष्याः ॥ २ शायन्ते ॥ ३ कमलपण्डपक्षे लक्ष्मीदेव्या विलसैव्यासि, नगरपक्षे पुनः ऋद्धिजनितैर्विलसैरित्यर्थः ॥ ४ करः-शुण्डादण्डः ॥
५ सुसुमूरिय-भञ्जित ॥ ६ प्रतिशविशेषभ्रवणजलाभिलाषा इत्यर्थः ॥ ७ 'तिमिरोक्करा'-अन्धवारसमूहाः ॥ ८ ईषत्प्रहयनशीलेन ॥

देवभद्रस्त्रि-
विरइओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो॥
॥१९३॥

संसयतुलाए नियजीवियवमरोवियं पयइंता । हच्छं लच्छि करकमलकोडरं निति सपुरिसा ॥ २ ॥
 करिणो केसरिणो वि य भयावहा ताव नूण भासंति । जाव न विफुरइ अन्नन्नविकिमं वीरियं हियए ॥ ३ ॥
 इय गुरुहिययावइंभनिब्भरं तं पैयंपिरं दइं । लज्जामिलंतनयणा झमक्किया ज्ञच्चि रायसुया ॥ ४ ॥
 'किं वा निबिडवीडाविच्छायत्तणमुवणीएहिं इमेहिं वरागेहिं ?' ति विभाविय गाढनिवइंकेडिछटुकुलंचलो, सुसंजमि-
 यकेसपासो, कुंडलीकयावरिल्लं करपछवेण धरितो सुरसेहरो पधावितो करिं पइच वेणेण । दिट्ठो य सो कयहकापोकारो
 सरोसंउच्छिविच्छोहेण ताविच्छपुफगुच्छाणुरूवमयंगंधिणा हत्थिणा । ततो उँछालियपयंड-चडुलसुंडादंडो सो वेणेण जमो
 व धावितो कुमराभिमुहं । अवि य—

कालोयहिणा खरपलयपवणउच्छालिउं व कछोलो । उँब्भवियअगहत्थो तमोत्थरंतो सहइ हत्थी ॥ १ ॥
 अइगरुयकोवसरंभनिब्भरं धाविरो वि मत्तकरी । अमुणियकमसंचारो वियरइ दुक्कम्मनिचउ व ॥ २ ॥
 बँहुवेगभमणसंते य तम्मि कुमरेण अप्पणो वत्थं । कुंडलियं तयभिमुहं पक्खित्तमसुद्धचित्तेण ॥ ३ ॥
 हत्थी वि य तकोवं निज्जविउं जाव तत्थ वत्थम्मि । उँन्नामियग्गकातो चांढं परिणमिउमारद्धो ॥ ४ ॥

१ आरोप्य प्रवर्त्तमानाः शीघ्रं लक्ष्मीम् ॥ २ अन्यान्यविक्रमम् ॥ ३ प्रजल्पनशीलम् ॥ ४-कटिबद्धकुलामलः ॥ ५ कुण्डलीकृतोपरितनवजम् ॥
 ६ 'सच्छवि' खं० । सरोषाक्षिविक्षेपेण तापिच्छपुष्पयुच्छानुरूपमदगन्धिना । तापिच्छः-तमालवृक्षः ॥ ७ उल्लिखितं खं० प्र० ॥ ८ 'लिय व क' प्र० ॥
 ९ कर्त्तव्यताप्रहस्ताः तम् आक्रममाणो राजते हस्ती ॥ १० बहुवेगप्रमणश्रान्ते ॥ ११ कुण्डलयित्वा ॥ १२ उषामिताप्रकायः ॥

दक्षत्वे
सुरशेखर-
राजपुत्र-
कथानकम्
२६ ।

॥१९३॥

॥ ५ ॥

ताव अहदक्वयाए कुमरो खंधम्मि से समाब्धो । गाइउमारद्धो वेणुविजइणा सुंदरसरेण
गारुडमंतुचारो ष कन्नविवरं अहिस्स व गयस्स । गेयसरो पविसंतो दप्पविसं से पणासेइ

॥ ६ ॥

अह समुवलद्धसामावियसरूवे समयेवाऽऽलाणसालासमीवमणुपत्ते जयकरिम्मि निविडखंधनिचद्धासणं रायसुयमवल्लोइऊण
पुच्छियं राइणा—को एस कुमारो ? त्ति । सेवगजणेण भणियं—देव ! तुम्हपायपउमोवजीवीण चीण-हूण-कलिंग-बंगराय-
सुयाईण मज्झातो न ताव एसो, अतो देसंतरिओ ष संमाविअइ, दक्खत्तणाइगुणेण य विसिद्धकुलुभवो ष लक्खिअइ ति ।
तओ वाहराविओ सुरसेहरो राइणा, दवावियं कि पि आसणं । 'गउरवविरहियं' ति न उवविट्ठो रायसुतो । 'गरुयरायकुल-
संभवो' त्ति निच्छिऊण य रत्ना सायरं उववेसितो समीवसिहासणे, आपुच्छिओ य—वच्छ ! कत्तो आगओ सि ? के वा
अम्मा-पियरो ? कि वा कुलं ? कत्तो वा कलासु दक्खत्तणं ? ति । सुरसेहरेण जंपियं—महाराय ! बइदेसियसरूवे पच-
क्खमुवलक्खिअमाणे सेसंसविकत्थणावित्थरो विडंबणामित्तो चेव पडिहाइ । राइणा जंपियं—वच्छ ! मा एवं उल्लवसु,
दिस्समाणमणहरमाहप्पेसु वि रयणाइसु आगराइपुच्छा छेयजणस्स वि सुप्पसिद्धा चेव, ता कि तुममित्थमत्थाणे चिय
किलिस्ससि ? । सुरसेहरेण जंपियं—

सुयस्स सीलस्स कुलस्स अप्पणो, सयं सरूवं पकहेइ जो नरो ।

न सोइए तस्स तमिडुसुंदरं, सचामरं छत्तमिवऽप्पणो द्वियं (?) ॥ १ ॥

१ शेषस्वविक्रयनविस्तरः ॥ २ द्विप्पमां तं० ॥

वरं हि मूयत्तणमेव सबहा, अमाणुसाए अडवीए वा ठिई ।

न जत्थ थेवं पि हु अप्पणो कहापवंचिताए मणो पयड्ढदि

॥ २ ॥

अह निच्छियतयभिप्पाएण पुहईवइणा भणिया नियसेवगा—अरे ! सम्मं पेहेह, इमिणा सह कोइ सहाई आगंतो न व ?
त्ति । समीवोवगएण जंपियं भीमेण—देव ! एसो हं एयस्स रायसुयस्स नाममित्तेण सहाई, परमत्थतो पुण पुवजम्मसमु-
वज्जियसुक्यसंभारो चेव एयस्स महाणुभावस्स सहाइ त्ति । राइणा भणियं—एवमेयं, तहावि ममोवरोहेण कहेसु—अलंकिय-
कयरगोत्तो किमभिहाणभूवइसुओ एसो ? त्ति । ततो भीमेण सिड्डो सबो से डुत्तंतो । परितुड्डो राया । सवायरमालिंगिऊण सुर-
सेहरो आरोविओ उच्छंणे, भणितो य—वच्छ ! किमेवं सरूवमेत्तकहणे वि अप्पपसंसादोसमुप्पाएसि ? त्ति । परोप्परपणय-
प्पहाणुल्लावेण खणमेकं विगमिऊण उट्टिया भोयणावसाणे य वाहराविऊण संवच्छरियं कतो पाणिग्गहण-
लग्गविणिच्छओ । पउणीकयं विवाहोवगरणं राइणा, समुच्चियसमए य सप्पणयं अमच्चमुहेण भणाविओ सुरसेहरो, जहा—
ललियसुंदरी नाम रन्नो धूया नेमित्तिएण आइट्टा—‘जो पट्टहत्थि अवहत्थियालाणखंभं अन्नगन्नियारोहगवग्गं निरग्गलं
वियरंतं दक्खत्तणेण आरुहिऊण आलाणट्टाणे आपेही सो इमीए पाणिग्गाहो भविस्सइ’ त्ति, एयप्पओयणप्पसाहणत्थं च
पढमयरमेवाणेगे उवाहरिया रायसुया, न य तेहितो केणइ किं पि पत्थुयत्थे सिद्धं, तुमए य भो रायसुय ! करिवरं विणयं-
तेण सयमेव उवज्जिया एसा रायसुया, ता संपयं पउमे पउमे ब तुमम्मि निसीयउ, अणुरूवपइसंपत्तीए सहलीकरेउ य निय-

१°तो निव खं० ॥ २ °उमो व खं० प्र० । पद्ये ‘पद्या इव’ लक्ष्मीरिव ॥ ३ निजनिर्माणम् इयमिति ॥

निम्माणमिमं त्ति । सुरसेहरेण जंपियं—किमिह अम्हारिसा [जाणंति ?] गुरवो चिय उचिया-ऽणुचियं घुणंति त्ति । अह ज्ञाणियतयभिप्पाएण पुहइवइणाऽणुकूलगहवलोवेए विवाहजोगे लगे सुरसेहरस्स सायरं दिन्ना ललियसुंदरी, कयं पाणि-ग्गहणं, विचो महया रिद्धिसमुदएण विवाहो । पिईमवणाओ वि सविसेसं रायसुओ सुहेण तत्य दिणाइं गमेइ त्ति ।

अत्रया य राया तेण समं कइवयपहाणपुरिसपरिखुडो पमयवणे वणलच्छिं पेच्छिउं पविट्ठो, सुरसेहरसंधारोवियकर-तलो य इओ तओ तरुवरमवलोइंओ विविचविभागावट्टिए पविट्ठो कयलीहरे । एत्थंतरे 'हण हण' त्ति जंपंता दुवे मीसणा-यारा महामच्छा निक्किंमकित्राणीपाणिणो राइणो घायकरणत्थमुबट्टिया वेणेणं । अह ज्जड त्ति दक्खयाए अखुद्धेणं सुरसेह-रेणं खोणीवइं पिट्ठओ पक्खिविय दोहिं वि हत्थेहिं गहाय सपहरणा चैव मच्छा निजुद्धकुसलयाए पणिहपहारेहिं चूरिऊण निवाडिया घरणिवट्ठे । पत्ता य तक्खणं राइणो अंगरक्खा, पडिरुद्धा सवओ तेहिं, पुच्छिआ य—अरे ! केण तुब्भे एवंविह-कज्जकरणाय निउत्त ? त्ति । सवपयत्तसमुल्लाधिया वि जाव न किं पि जंपंति ताव निवेइयं राइणो । ततो वाहराविऊण पुट्ठो उल्लाणपालगो—अरे ! को इह पुंघं पविट्ठो ? त्ति । तेण जंपियं—देव ! तुम्हाण पुत्तो अपराजिओ विमोचूण न अन्नो को वि इहाऽऽगयपुवो । ततो राइणा कमप्पहारेहिं ते ताडाविया सुनिट्ठुरं । अह घोरघायवाडलीहूयजीवियवाणं पायडीहूओ सन्भावो, विस्सुमरिओ वयणबंधो । ततो भणियं तेहिं—देव ! तुम्ह सुएण अवरराजिएण रत्ताभिलासिणा दीणारलक्ख-प्ययाणेण उवलोभिऊण तुह वैवायणत्थमित्थं वाचारिया अम्हे । इमं च सोचा गरुयकोवावेगरत्तनयणेण राइणा निधिसओ

१ 'वयणा' सं० ॥ २ निरूपकृपाणीपानो ॥ ३ व्यापादनार्थमित्थं व्यापारितो आपाम् ॥

देवभद्रस्वरि-
विरहओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो।
॥१९५॥

आणत्तो अवरालिओ, माराविया य धायगा, 'जीवियदायगो' ति सवायरं पूइतो सुरसेहरो, पणामियं च नियरञ्जं ।
तं च अणिच्छंती पाएसु पडिऊण रायसुओ विन्नविडं पवत्तो—देव ! ममोवरि पसायं कुणमाणा खमह अवराजिय-
स्स अवरहम्मिममेक्कं, अजाणो बसु एसो, कहमन्नहा देवाण वि दुल्लहाणं देवपायाणमणिडुं काडं ववसेजा ? एयाणं पि
धायगाणं देउ देवो अभयदानं नियदुक्कयहयाण कीडप्पायाणं, किमिमाणा मयमारणेण ? । 'तह' ति पडिवन्नं रत्ता, नियत्तिओ
अवराइयरायपुत्तो । 'अहो ! महापुरिसया, अहो ! निरीहत्तणं, अहो ! परोवयारि' ति वित्थरिओ सवत्थ सुरसेहरस्स
साहुवाओ । अवरवासरे य राया वेरग्गोवगतो चित्तिडं पवत्तो—

हा धी ! निरत्थयं मुद्धुद्धिणो पुत्तसंतइनिमित्तं । सुहि-सयण-मेत्तहेडं च कह कयत्थिति अप्पाणं ? ॥ १ ॥
न म्मुणंति सकज्जणुरागिणं इमं सवमेव थेवे वि । कज्जविसंवायम्मि विसंवयंतं संपन्नं च ॥ २ ॥
एक्कपए च्चिय एत्थं पैव्हत्थियसवपुव्वउवरियं । वडुंते वि कुडुंते डुंवि व विडंबणा मोहो ॥ ३ ॥
धण-सयण-जाय-जोवण-विसयवांसंगदूसियमणस्स । हा हा ! निरत्थओ कह मह कालो वोळिओ दूरं ? ॥ ४ ॥
अज्ज वि एत्थेव चिरं अणुखंतोऽहमुज्झियविवेगो । धम्मसहाई हुंतो जइ एस सुओ न एवं मे ॥ ५ ॥
ता दोसो वि गुणत्तेण परिणओ पुत्तसंतिओ इण्हि । उज्झियरज्जो सेंजो वणत्तासं चिय पवज्जामि ॥ ६ ॥

१ मृतमारणेन ॥ २ 'सपत्नमिव' वानुमिव ॥ ३ पर्यस्तित्तवर्षपूर्वोपकृतम् ॥ ४ 'जीयं' प्र० । धनस्वजनआयायीवनविषयध्यासासङ्घटितमनसः ॥
५ सद्यः ॥

दक्षत्वे
सुरशेखर-
राजपुत्र-
कथानकम्
२६ ।

॥१९५॥

एवं विभाविलग्नं ठविडं सुरसेहरं अणिच्छंतं । कह कह वि नियपयमि पडिवन्नो तावमाण वयं ॥ ७ ॥
 एवं च सुरसेहरो ससुरसमप्पियरजो रज्जुनद्धो ध पुषुपुरिसप्पवाहेण जाव वसुधरं पालेइ ताव पिउणो पहाणपुरिसा
 समागया, पत्थावे सिद्धं च तेहिं, जहा—देवस्स हरिसेणस्स वणवासोवगयकत्तचिरियमहारायरिसिणो विचंतं निसामिऊण
 तुट्ठा भववात्तवासणा, बुच्छिन्ना मिसयंवच्छा, विहडियं पेमनिगंडं, उल्लसियं जीवविरियं; तुह समप्पियरजभरो य संपयमेव
 समीहइ सबविरई, ता कुणह संवाहं, दवावेह पत्थाणदक्कं, सञ्जावेह वाहणगणं ति । ततो 'तह' ति पडिसुणिऊण तच्चयणं,
 नियरायपए पइट्टिऊण अवराजियं अक्खंडियपयाणएहिं गतो नियनयरं, पवेसिओ महया विभूईए । कयपायपंचंगपणिवाओ
 य निवेसितो राहणा उच्छंगे, पुच्छिओ सवं पुव्ववुत्तं, सुमुहुत्ते निवेसिओ रायपए । सयं च राहणा गुणसेणस्सरिणो समीवे
 पडिवन्ना सबविरई, विहरिओ अप्पडिवद्धविहारेण, आराहिऊण य संजमं पत्तो देवलोयसिरि ति । सुरसेहरो वि राया
 नियदक्खत्तणेण सुचिरमाणासारं रायसिरिमुवभुंजिऊण एगया परिभाविडं पवत्तो—
 भवणे भवणे बहूसुकयसालिणो संति नरवईण सुया । नीसेसकलाकुसला य सबसत्थत्थविउणो य ॥ १ ॥
 तेसि मज्जे य मए विजयपडाया अणेगहा पत्ता । दक्खत्तगुणेण परं उवज्जिया रायलच्छी वि ॥ २ ॥
 केवलमेयं दक्खत्तणं परं कारणं भवदुहाणं । ता तं दक्खत्तं अणुसराणि न पडेमि जेण भवे ॥ ३ ॥
 इय भाविडं स धीमं रजे आरोविडं नियगपुचं । पव्वळं पडिवन्नो दिव्वं पत्तो य देवसिरि ॥ ४ ॥
 एवं संसारियकज्जसाहंगं जह वयंति दक्खत्तं । तह धम्मकज्जविसयं पि तं धुवं परमपयजगंगं ॥ ५ ॥ अपि च—

देवमहस्वरि-
विरहओ
कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो ।
॥१९६॥

शस्त्रेऽपि शास्त्रेऽपि कृतश्रमोऽस्तु, भवत्वशेषास्तु कलास्तु विज्ञः ।
विज्ञानभेदांश्च विदाङ्करोतु, काव्यप्रबन्धं च परं तनोतु
चेत् कार्यकाले समुपस्थितानां, प्रावादुकानां कृतमत्सराणाम् ।
गर्वं न खर्वं क्षमते विधातुं, तदा स विज्ञोऽपि जडत्वमेति
स्वल्पेऽपि विज्ञानबले बलीयान्, दक्षः पुनर्न्यत्कृतदुष्टपक्षः ।
पूजाप्रकर्षं च परां च कीर्तिं, श्रियं च मोक्षं च लभेत सद्यः
इति निखिलगुणानां चण्डजाल्यान्धकारावरणपिहितभासां दीपवद् व्यञ्जकोऽयम् ।
कथमिव न विशिष्टो दक्षभावः ? कथं वा परमसुखसमृद्धेर्नैव हेतुर्भवेच्च ?

॥ इति श्रीकथारत्नकोशे दक्षत्वगुणचिन्तायां सुरशेखरराजपुत्रकथानकं समाप्तम् ॥ २६ ॥

दक्खो वि नरो दक्खिन्नवज्जिओ सुवि लभेज्ज वयणिज्जं । ता दक्खिण्णसरूवं किं पि निरूविज्जए एत्तो ॥ १ ॥
जो हि सुहासयगम्भो जोगो मच्छरियदोसनिम्महणो । परकिच्चेसु पयट्टइ तं वन्नंतीह दक्खिन्नं ॥ २ ॥
तग्गुणपहाणयाए पुरिसो वि हु दक्खिणो त्ति निदिट्ठो । जह दंडजोगउ च्चिय नरो वि दंडो त्ति किञ्चित्ति ॥ ३ ॥

१ डंडं प्र० ॥ २ डंडो प्र० ॥

दाक्षिण्य-
गुणे भव-
देवकथा-
नकम् २७।

दाक्षिण्य-
गुणस्य
स्वरूपम्
॥१९६॥

॥ ४ ॥
 ॥ ५ ॥
 ॥ ६ ॥
 ॥ ७ ॥
 ॥ ८ ॥

भ्रमणं नि द्रु दक्षिणान् लिङ्गं त्रुं गुणममिर्दीर्घ । एयविउचो लोण वि तूललहुयराणसुबंर
 दक्षिणमगुन्नदिग्नो गुणो नि द्रु वेरिउ व पडिहाइ । दक्षिणन्नाणुगओ पुण दीमइ वंयु व अरओ नि
 दक्षिणसमन्तंकागो दक्षिणममरात्रापथणलागो । दक्षिणसुबइयंयं दक्षिणन्नं परगयसियरणं
 दक्षिणसुबइयणो नरगुणमालारोहजेफनिस्सेणी । दक्षिणन्नमसिगा ले धरंति ते हुंति जयपुआ
 दक्षिणसुबमारउ विप सुपुरिममगग्निग जायचद्रुमाणो । पत्तो परमपयं पि हु भवदेवो नाम वणिपयुओ

तथादि—अथि सुइठारलि व वेणलच्छिपिसाइया, पंडियमंजलि व सुहासियामपंपसोहिया, वगिमभूमि व र्गयमयराय-
 मासगा वंगज्जायातयंगपडितुया विस्सपुयी नाम नयरी । जेहि न विरोयणकुलकुलयचंदो रायलच्छिनलिणीकंदो
 निगारिपोरिसायपयावपमरो समुचियसामयदिसमबावसरो गुणरपणसापरो विचायरो नाम राया । 'जीए य राणगंगुरत्तणं

१ 'धमवेइ' गिट्ठोऽपि ॥ २-६६यः ॥ ३ 'मग्नि' गो ३० । अणन्यवारपत्तलभः ॥ ४ वणलपुयाः ॥ ५ पुण्डाराली वणलपुया-
 वणिलपुत्त रिताऽपि, नमो पुनः वननरुणा विराप्रिता ॥ ६ पठिसमग्ज्जो सुमायिउत्तप्रतोभिता, नमो पुनः युत्तायिउत्तप्रतोभिता ॥ ७ 'यणप'
 मं ४ ८ वणिमभूमिः एयणमरात्रभयदा, नमो पुनः गणनरुत्तया ॥ ९ दत्तां न नगर्मा ॥ १० यत्तो न नगर्मां चोपीकारेयेव 'क्षणगुत्तं'
 पुण्डाराली, न धनं-राइयेयु । भवतससवर्कनप्रग्रे एय अठिउत्तयोभाएण, अठिउत्तय भावतमानार्थकत्वाए, न पुनः राजनीतिनि त्तिनप्रग्रे
 'अठिउत्तय' अणम वण । 'सुपुरिममगग्नि' मत्तयविवादानं 'पिबरेणु' मासियिमायः । न पुनः अठिउत्तयिदयेयु वणलनाए-उत्तमांशजानो
 वणपुत्तं वा विवायः ॥

देवभद्रस्मरि-
विरहो

कहारयण-
कोसो ॥
सामन्नगु-
णाहिगारो

॥१९७॥

कोववियारेसु न धम्मववहारेसु, अलियजंपणं भालयलकित्तणेसु न नीइनिच्चणेसु, सउलविणासो धीवरेसु नाहिगारिभिदिरेसु ।
तीए य पुरीए वत्थवो भूरिदवोवज्जणजाणावियववसायवित्थरो मंथरो नाम सेडी, कमलदलत्रिसालच्छी लच्छी नाम से भज्जा ।
सव्वगुणजुत्ता सावदेव-भवदेवनामाणो दुवे पुत्ता, अणुरुवकुलुभववालियाकयपाणिग्गहणा य उचियठिईए कालं वोलेंति ।
एगम्मि य अवसरे गेहपुरतो मंडवकरणत्थं वेळिं निहणंतस्स सेट्ठिणो जेट्टसुयस्स सव्वदेवस्स खडकित्तो निहाणकंठओ ।
'किमेयं ?' ति सवित्थरं खणित्तस्स पयडीहूओ तंवकलसो । विहाडिऊण सुहसुदं तम्मज्झमत्रलयंतस्स पुवभवनिहिताभरण-
दंसणे जायं जाईसरणं, सुच्छानिमीलियच्छो य पडिओ धरणिवट्टे । 'हा हा ! किमेयं ?' ति वीजिओ सो वत्थंचलेण । खणं-
तरेण य उवलद्धचेयणो पुच्छिओ—वच्छ ! किमेयं ? ति । सावदेवेण भणियं—ताय ! पुवभवसंरणनिमित्तमेयं ति । पिउणा
भणियं—कहमेवं संभवह ? । तेण वागरियं—सम्मं निसामेसु—

एत्तो पंचमे भवे अहं वसू नाम वणियसुओ उज्जेणीपुरीओ पहाणपणियनिवहमादाय एत्थ पुरीए आगतो । विणिव-
ट्ठियं भंडं, समासाहओ भूरिदवलाभो । जाया य पइदिणदंसणेण सपणयालावेण य एयभवणसामिणा संसुणा सद्धिं मेत्ती ।
एगम्मि य पत्थावे संवुत्तो परचक्कसंखोभो । ततो मए एगंते सिद्धं संसुणो, जहा—किमियाणिं कायवं ? एसो अत्था-SSभ-
रणसंभारो न तीरह जह तह गोविउं । तेण जंपियं—वीसँत्थो होसु, एत्थ तंभमयकलसे खिविऊण सब्बारं एत्थ भवणंगणे
निहणसु त्ति । 'तह' त्ति जायपरमविस्सासेण सब्बं निवत्तियं मए । सुद्धबुद्धित्तणेण य इओ तओ पेसियनियपरियणो तीए चेव

१ °इस घडं खं० ॥ २ पूर्वभवस्मरणनिमित्तमेतत् ॥ ३ 'संवृत्तः' सजातः ॥ ४ विवृत्तो भव, अत्र ताम्रमयकलशे ॥

दाक्षिण्य-
गुणे भव-
देवकथा-
नकम् २७।

सर्वदेवस्य
पूर्वभव-
वृत्तम्

॥१९७॥